

GODIŠNJI IZVEŠTAJ
ZA 2019. GODINU

Novi Sad, april 2020.

Sadržaj:

1. **Pojedinačni finansijski izveštaji za 2019. godinu**
   - *Bilans stanja*
   - *Bilans uspeha*
   - *Izveštaj o ostalom rezultatu*
   - *Izveštaj o tokovima gotovine*
   - *Izveštaj o promenama na kapitalu*
   - *Napomene uz finansijske izveštaje*
2. **Konsolidovani finansijski izveštaji za 2019. godinu**
   - *Bilans stanja*
   - *Bilans uspeha*
   - *Izveštaj o ostalom rezultatu*
   - *Izveštaj o tokovima gotovine*
   - *Izveštaj o promenama na kapitalu*
   - *Napomene uz finansijske izveštaje*
3. **Pojedinačni finansijski izveštaji za godinu završenu 31. decembra 2019. i izveštaj nezavisnog revizora**
4. **Konsolidovani finansijski izveštaji za godinu završenu 31. decembra 2019. i izveštaj nezavisnog revizora**
5. **Izveštaj o poslovanju za 2019. godinu**
6. **Izjava lica odgovornih za sastavljanje finansijskih izveštaja**
7. **Prilozi**
   - *Odluka o usvajanju redovnih godišnjih finansijskih izveštaja*
   - *Odluka o usvajanju konsolidovanih godišnjih finansijskih izveštaja*
   - *Odluka o usvajanju godišnjeg izveštaja o poslovanju*
   - *Odluka o utvrđivanju dobiti*
   - *Odluka o raspodeli dobiti*

ERSTE BANK A.D. NOVI SAD

POJEDINAČNI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2019.

Sadržaj

	Strana
Finansijski izveštaji	
Bilans uspeha u periodu od 1. januara 2019. do 31. decembra 2019. godine	2
Izveštaj o ostalom rezultatu u periodu od 1. januara 2019. do 31. decembra 2019. godine	3
Bilans stanja na dan 31. decembra 2019. godine	4
Izveštaj o promenama na kapitalu u periodu od 1. januara 2019. do 31. decembra 2019. godine	5
Izveštaj o tokovima gotovine u periodu od 1. januara 2019. do 31. decembra 2019. godine	6
Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje	
Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2019. godine	7-155
Dodatne tabele	156

BILANS USPEHA U PERIODU OD 1. JANUARA 2019. DO 31. DECEMBRA 2019. GODINE

(u RSD hiljada)

POZICIJA	Napomena	2019.	2018.
Prihodi od kamata	4	9.386.915	8.250.544
Rashodi od kamata	4	(2.066.080)	(1.559.142)
Neto prihod po osnovu kamata		**7.320.835**	**6.691.402**
Prihodi od naknada i provizija	5	2.842.764	2.522.720
Rashodi naknada i provizija	5	(1.075.667)	(933.746)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija		**1.767.097**	**1.588.974**
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	6	359.648	113.756
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	7	6.090	71.924
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	8	562	1.199
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	9	424.942	422.539
Neto rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	10	(507.817)	(146.249)
Neto dobitak/(gubitak) po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	11	(29.107)	15.095
Ostali poslovni prihodi	12	36.225	40.091
UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD		**9.378.475**	**8.798.731**
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	13	(2.240.274)	(2.100.577)
Troškovi amortizacije	14	(558.283)	(320.581)
Ostali prihodi	15	501.353	388.369
Ostali rashodi	16	(4.243.629)	(3.632.699)
DOBITAK PRE OPOREZIVANJA		**2.873.642**	**3.133.243**
Porez na dobitak	17	(169.499)	(252.560)
Dobitak po osnovu odloženih poreza	17	11.623	37.800
DOBITAK NAKON OPOREZIVANJA	34	**2.679.766**	**2.918.483**

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 9. marta 2020. godine

Stevan Čomić Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga	Aleksandra Radić Član Izvršnog odbora	Slavko Carić Predsednik Izvršnog odbora

IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU U PERIODU OD 1. JANUARA 2019. DO 31. DECEMBRA 2019. GODINE

(u RSD hiljada)

POZICIJA	Napomena	2019.	Stanje na dan 2018.
DOBITAK PERIODA	34	**2.679.766**	**2.918.483**
Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:			
Aktuarski dobici		(5.691)	5.832
Pozitivni efekti promene vrednosti vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		28.953	35.382
Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:			
Pozitivni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		228.052	76.082
Gubitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda		(37.697)	(23.122)
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda		**213.617**	**94.174**
UKUPAN POZITIVAN REZULTAT PERIODA		**2.893.383**	**3.012.657**

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 9. marta 2020. godine

Stevan Čomić Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga	Aleksandra Radić Član Izvršnog odbora	Slavko Carić Predsednik Izvršnog odbora
_____	_____	_____

BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2019. GODINE

(u RSD hiljada)

AKTIVA

	Napomena	Stanje na dan 31.12.2019.	Stanje na dan 31.12.2018.
Gotovina i sredstva kod centralne banke	18	21.855.375	24.641.261
Potraživanja po osnovu derivata	19	346.899	181.204
Hartije od vrednosti	20	41.531.585	34.891.510
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	21	1.606.876	1.700.361
Krediti i potraživanja od komitenata	22	160.829.494	138.393.437
Investicije u zavisna društva	23	93.560	93.560
Nematerijalna ulaganja	24	665.001	537.025
Nekretnine, postrojenja i oprema	24	2.952.105	1.062.904
Tekuća poreska sredstva	17	229.409	173.326
Odložena poreska sredstva	17	-	18.809
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	25	11.902	11.902
Ostala sredstva	26	1.328.126	1.226.714
UKUPNO AKTIVA		**231.450.332**	**202.932.013**

PASIVA

OBAVEZE

Obaveze po osnovu derivata	27	250.039	95.518
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i Centralnoj banci	28	61.266.424	59.322.207
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	29	126.407.953	113.210.214
Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	30	3.512.691	-
Subordinirane obaveze	31	4.206.971	4.566.337
Rezervisanja	32	740.087	654.200
Tekuće poreske obaveze	17	169.499	252.560
Odložene poreske obaveze	17	7.265	-
Ostale obaveze	33	3.065.750	1.199.176
UKUPNO OBAVEZE		**199.626.679**	**179.300.212**
Kapital	34		
Akcijski kapital i emisiona premija		15.462.944	10.164.475
Dobitak		2.679.766	2.918.483
Rezerve		13.680.943	10.548.843
UKUPNO KAPITAL		**31.823.653**	**23.631.801**
UKUPNO PASIVA		**231.450.332**	**202.932.013**

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 9. marta 2020. godine

Stevan Čomić Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga	Aleksandra Radić Član Izvršnog odbora	Slavko Carić Predsednik Izvršnog odbora

IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU U PERIODU OD 1. JANUARA 2019. DO 31. DECEMBRA 2019. GODINE

(u RSD hiljada)

	Akcijski kapital	Emisiona premija	Ostale rezerve	Revalorizacione rezerve	Akumulirani dobitak	Ukupno
Stanje na dan 31. decembra 2017. godine	**10.040.000**	**124.475**	**7.679.824**	**418.025**	**2.632.237**	**20.894.561**
Efekti prelaska na MSFI 9	**-**	**-**	**-**	**-**	(275.417)	(275.417)
Stanje na dan 1. januara 2018. godine	**10.040.000**	**124.475**	**7.679.824**	**418.025**	**2.356.820**	**20.619.144**
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	-	-	-	94.174	-	94.174
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	2.918.483	2.918.483
Prenos iz dobiti na rezerve	-	-	2.356.820	-	(2.356.820)	-
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	**10.040.000**	**124.475**	**10.036.644**	**512.199**	**2.918.483**	**23.631.801**
Stanje na dan 1. januara 2019. godine	**10.040.000**	**124.475**	**10.036.644**	**512.199**	**2.918.483**	**23.631.801**
Dokapitalizacija	2.869.000	2.429.469	-	-	-	5.298.469
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	-	-	-	213.616	-	213.616
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	2.679.766	2.679.766
Prenos iz dobiti na rezerve	-	-	2.918.483	-	(2.918.483)	-
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	**12.909.000**	**2.553.944**	**12.955.128**	**725.815**	**2.679.766**	**31.823.653**

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 9. marta 2020. godine

Stevan Čomić Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga	Aleksandra Radić Član Izvršnog odbora	Slavko Carić Predsednik Izvršnog odbora

IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE U PERIODU OD 01. JANUARA 2019. DO 31. DECEMBRA 2019. GODINE

(u RSD hiljada)

	2019.	2018.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	**12.358.020**	**11.129.949**
Prilivi od kamata	9.080.754	8.139.427
Prilivi od naknada	2.773.935	2.519.617
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih prihoda	494.110	430.815
Prilivi od dividendi i učešća u dobitku	36.222	40.090
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	**9.645.627**	**8.379.261**
Odlivi po osnovu kamata	2.017.349	1.535.276
Odlivi po osnovu naknada	1.075.807	933.811
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	2.215.241	2.078.583
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret prihoda	410.085	420.320
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	3.927.145	3.411.270
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povecanja ili smanjenja u plasmanima i depozitima	**2.739.394**	**2.750.688**
Smanjenje plasmana i povecanje depozita i ostalih obaveza	**12.453.618**	**21.712.863**
Povećanje depozita i ostalih obaveza prema bankama, drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	12.453.618	21.712.863
Povecanje plasmana i smanjenje uzetih depozita i ostalih obaveza	**24.310.554**	**44.808.329**
Povećanje kredita i potraživanja od banaka, drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	18.368.948	42.227.477
Povećanje finansisjkih sredstava koja se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, finansijskih sredstava namenjenih trgovanju i ostalih hartija od vrednosti koje nisu namenjene investiranju	5.941.606	2.580.852
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit	**9.117.542**	**20.344.777**
Plaćeni porez na dobit	308.641	334.290
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	**9.426.183**	**20.679.068**
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	**-**	**216.576**
Prilivi od ulaganja u investicione hartije od vrednosti	-	216.576
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	**709.624**	**594.139**
Odlivi za kupovinu nematerijalnih ulaganje, nekretnina, postrojenja i opreme	709.624	-
Odlivi po osnovu nabavke investicionih nekretnina	-	594.139
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	**709.624**	**377.563**
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	**11.372.086**	**16.533.037**
Prilivi po osnovu uvećnja kapitala	5.298.470	-
Prilivi gotovine po osnovu subordiniranih obaveza	-	3.211.814
Prilivi po osnovu uzetih kredita	2.482.836	13.321.223
Ostali prilivi iz aktivnosti finansiranja	3.590.781	-
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	**359.366**	**68.502**
Odlivi gotovine po osnovu subordiniranih obaveza	359.366	-
Ostali odlivi iz aktivnosti finasiranja	-	68.502
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	**11.012.721**	**16.464.535**
SVEGA NETO PRILIVI GOTOVINE	**36.430.286**	**49.592.426**
SVEGA NETO ODLIVI GOTOVINE	**35.553.373**	**54.184.521**
NETO POVECANJE GOTOVINE	**876.913**	-
NETO SMANJENJE GOTOVINE		**4.592.095**
GOTOVINA NA POČETKU GODINE	**8.461.312**	**12.630.868**
POZITIVNE KURSNE RAZLIKE	**5.196.723**	**6.771.455**
NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE	**4.771.781**	**6.348.916**
GOTOVINA I GOTOVINSKI ELEMENTI NA KRAJU PERIODA	**9.763.167**	**8.461.312**

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 9. marta 2020. godine

Stevan Čomić Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga	Aleksandra Radić Član Izvršnog odbora	Slavko Carić Predsednik Izvršnog Odbora

1. OSNOVNE INFORMACIJE O BANCI

Erste Bank a.d. Novi Sad je najstarija finansijska institucija u zemlji, osnovana 1864. godine kao prva štedionica (Novosadska štedionica). Tokom 2005. godine Novosadska banka je postala član Erste Grupe, koja je osnovana 1819. godine kao prva štedionica u Austriji.

Rešenjem Agencije za privredne registre br. BD 101499/2005 od 21. decembra 2005. godine registrovana je promena naziva Novosadske banke a.d., Novi Sad u Erste Bank a.d., Novi Sad.

Akcionari Banke su Erste Group Banka AG Beč u daljem tekstu Erste Group sa 74% učešća i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac sa 26% učešća u akcijskom kapitalu Banke. U cilju pojednostavljenja strukture Erste Group Bank AG izvršen je prenos vlasništva nad akcijama koje ima EBG CEPS kod banaka u Evropi na Erste Group. Na taj način je Erste Group postala direktni akcionar Banke sa 74% učešća u akcijskom kapitalu. Odluka Skupštine Banke za izmenu osnivačkih akata doneta 30. juna 2015. godine, a izmene u APR izvršene 22. juna 2015. godine.

Dana 15. januara 2014. godine na osnovu ugovora o kupovini i prenosu udela koji je zaključen sa Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i Erste Group Immorent International Holding GMBH, Banka je stekla 75% udela u osnovnom kapitalu društva S-leasing d.o.o., Srbija, a 25% je u vlasništvu Steiermarkische Bank und Sparkassen AG. Osim toga, 2014. godine Banka je stekla i 19% udela u osnovnom kapitalu društva S Rent d.o.o., Srbija.

Ovom transakcijom obe kompanije i dalje ostaju članice Erste Grupe.

Banka je registrovana u Republici Srbiji za obavljanje platnog prometa u zemlji i inostranstvu, kreditnih i depozitnih poslova u zemlji, poslova sa platnim karticama, poslove sa hartijama od vrednosti kao i za dilerske poslove. U skladu sa Zakonom o bankama, Banka posluje na principima stabilnog i sigurnog poslovanja.

Sedište Banke se nalazi u Novom Sadu, Bulevar Oslobođenja broj 5. Banka u svom sastavu ima 3 centrale, 7 poslovnih jedinica, 46 filijala, 31 ekspozitura i 3 šaltera.

Banka je na dan 31. decembra 2019. godine imala 1.154 zaposlenih (31. decembra 2018. godine: 1.117 zaposlenih).

Matični broj Banke je 08063818, a poreski identifikacioni broj je 101626723.

SWIFT: GIBARS22

Internet stranica: www.erstebank.rs

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje pojedinačnih finansijskih izveštaja

Pojedinačni finansijski izveštaji Banke (u daljem tekstu "finansijski izveštaji") na dan 31.decembra 2019. godine sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI") i propisima Narodne Banke Srbije koji regulišu finansijsko izveštavanje banaka.

Priloženi finansijski izveštaji su prikazani u formi propisanoj Odlukom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke ("Službeni glasnik Republike Srbije" broj 101/2017, 38/2018 i 103/2018).

Banka ima 75% učešća u kapitalu zavisnog pravnog lica S-leasing d.o.o., Beograd (25% je u vlasništvu Steiermarkische Bank und Sparkassen AG). U ovim pojedinačnim finansijskim izveštajima učešće u kapitalu zavisnog pravnog lica iskazano je po nabavnoj vrednosti.

Ovi finansijski izveštaji predstavljaju pojedinačne finansijske izveštaje Banke u kojima nisu konsolidovani finansijski izveštaji zavisnog pravnog lica S-leasing d.o.o. Beograd. Banka je na isti datum sastavila i pripremila i konsolidovane finansijske izveštaje u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Priloženi finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa konceptom istorijskog troška, izuzev za stavke koje se vrednuju po fer vrednosti: finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha, i finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

Iznosi u priloženim finansijskim izveštajima Banke iskazani su u hiljadama dinara, osim ukoliko nije drugačije naznačeno. Dinar (RSD) predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu Banke. Sve transakcije u valutama koje nisu funkcionalna valuta, tretiraju se kao transakcije u stranim valutama.

Finansijski izveštaji su pripremljeni na bazi koncepta nastavka poslovanja koji podrazumeva da će Banka nastaviti sa poslovanjem u predvidljivoj budućnosti.

Banka je u sastavljanju priloženih finansijskih izveštaja primenila računovodstvene politike obelodanjene u daljem tekstu Napomene 2.

A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja

Novi i izmenjeni i dopunjeni MSFI, navedeni u nastavku, stupaju na snagu 1. januara 2019. godine:

- **MSFI 16: Lizing**

  U januaru 2016. godine, IASB je izdao MSFI 16 koji je na snazi na dan ili nakon 1. januara 2019. godine. MSFI 16 zamenjuje postojeće smernice za obračunavanje zakupa u MRS 17 Lizing, IFRIC 4 - Utvrđivanje da li ugovor sadrži zakup, SIC-15 Operativni lizing - Podsticaji i SIC-27 Evaluacija supstanci transakcija koje uključuju pravni oblik zakupa.

  Postoje izuzeci od priznavanja lizinga i to za kratkoročne ugovore o zakupu (kraće od 12 meseci) i ugovore o zakupu predmeta male vrednosti. Odluka Banke je da se za lizing male vrednosti primenjuje prag od 10.000 USD. U izuzetnim slučajevima Banka će za vrednosti između 5.000 i 10.000 USD razmotriti i obezbediti dokaz za priznavanje sredstva sa pravom korišćenja. Kratkoročni lizing predstavlja zakup koji sa prvim danom trajanja zakupa traje do 12 meseci ili kraće (zakup koji sadrži opciju otkupa nema karakter kratkoročnog zakupa, nezavisno od roka na koji je uzet).

  Pri proceni da li je ugovor jeste ili sadrži lizing mora se znati koja je to imovina tj. mora se identifikovati imovina koja je predmet lizinga, odnosno pri razmatranju da li ugovor sadrži lizing značajna je činjenica da li ugovor prenosi pravo da se kontroliše identifikovana imovina za neki period vremena u zamenu za plaćanje.

  Da bi ugovor predstavljao ugovor o lizingu neophodno je da zakupac /korisnik lizinga, osim prava da prisvaja sve ekonomske koristi od upotrebe identifikovane imovine ima i pravo da odredi način upotrebe te imovine tokom perioda korišćenja.

  Prilikom procene od strane Banke da li ugovori sadrže lizing, u obzir su uzeti objekti, bankomati, IT oprema (hardware, fotokopir aparati, i sl.), POS terminali i vozila. Ugovori koji sadrže lizing obuhvatili su objekte i vozila, kao i IT opremu koja je prethodno uzeta putem finansijskog lizinga. Vrednosti navedenih stavki imovine prikazani su u Napomeni 24.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje pojedinačnih finansijskih izveštaja (nastavak)

A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)

- **MSFI 16: Lizing (nastavak)**

  Računovodstvo zakupodavca ostaje slično važećem standardu MRS 17, tj. zakupodavac nastavlja klasifikovati lizing kao finansijski ili operativni lizing.

  Banka je primenila MSFI 16 koristeći modifikovani retrospektivni pristup u skladu sa MSFI 16.C5 (b) pri čemu uporedne informacije neće biti prepravljene. Za zakupe koji su ranije klasifikovani kao operativni lizing, diskontna stopa je utvrđena kao inkrementalna stopa zaduživanja zakupca odnosno stopa kapitalizacije koja se utvrđuje na datum prve primene. Imovina sa pravom korišćenja je priznata u iznosu jednakom obavezi za zakup (MSFI 16.C8 (b) (ii)). Kao rezultat toga, Erste Banka nije obračunala bilo kakav uticaj na kapital prilikom inicijalne primene. Svi ugovori koji su prethodno identifikovani kao zakupi primenjujući MRS 17 i IFRIC 4 biće preneti na MSFI 16. Banka nije primenila MSFI 16 na bilo kakve ugovore o nematerijalnim sredstvima. Erste Banka koristi izuzeće za kratkoročne zakupe i zakupe male vrednosti, pri čemu se pravo na korišćenje imovine ne priznaje.

  Sredstava sa pravom korišćenja koja su priznata pod 01.01.2019. godine kao i iznos lizing obaveza koji su priznati pod 01.01.2019. godine, iznose RSD 1.297.923 hiljada u kom iznosu se povećala i bilansna suma Banke.

  Prema analizi ugovora o lizinga kojima Banka raspolaže na datum prelaska na MSFI 16 a koji ispunjavaju uslov da se priznaju kao pravo korišćenja sredstva, 95% ugovora o lizingu se odnosi na nekretnine.

- **MSFI 9: Finansijski instrumenti (Izmena)**

  Izmena i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2019. godine. Navedenom izmenom je potvrdjeno sledeće: 1) Razumna naknada pri prevremenoj otplati može biti pozitivan ili negativan novčani tok prilikom razmatranja da li finansijsko sredstvo ispunjava SPPI kriterijum; 2) Kada se finansijska obaveza vrednuje pomoću metode amortizovanog troška i kada nastupi modifikacija iz koje ne proizilazi prestanak priznavanja, u tom slučaju dobitak ili gubitak bi trebalo odmah priznati u okviru bilansa uspeha tekućeg perioda. Dobitak ili gubitak se obračunava kao razlika između originalnih ugoovrenih novčanih tokova i modifikovanih novčanih tokova diskontovanih na sadašnju vrednost pomoću originalne efektivne kamatne stope. Dobitak ili gubitak se ne može razgraničiti na preostali period trajanja finansijskog instrumenta, što predstavlja promenu u odnosu na praksu dopuštenu standardom MRS 39. Izmene ovog standarda nemaju značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

- **IFRIC tumačenje 23: Neizvesnost u pogledu tretmana poreza na dobit**

  Tumačenje je primenljivo za periode počev od 1. januara 2019. godine ili kasnije. MRS 12 određuje na koji način se računaju tekući i odloženi porez, ali ne i kako se reflektuju efekti neizvesnosti. Interpretacija pojašnjava kako da se primene zahtevi priznavanja i vrednovanja u skladu sa MRS 12 kada postoji neizvesnost tretmana poreza na dobit. Entitet bi trebao da utvrdi da li razmatra svaki neizvesni poreski tretman odvojeno ili zajedno sa jednim ili više drugih neizvesnih poreskih tretmana na osnovu pristupa koji bolje predvidja razrešenje neizvesnosti. Entitet će pretpostaviti da će poreski organi preispitivati iznose na koje imaju pravo i potpuno znanje o svim informacijama kada vrše ta ispitivanja. Ukoliko entitet zaključi da nije verovatno da će poreski organ prihvatiti neizvestan poreski tretman, efekat neizvesnosti će se reflektovati u utvrđivanju povezane oporezive dobiti ili gubitka, poreske osnovice, neiskorišćenih poreskih gubitaka, neiskorišćenih poreskih kredita ili poreskih stopa, koristeći ili najverovatniji iznos očekivane vrednosti, u zavisnosti koji metod entitet očekuje da će bolje predvideti razrešenje neizvesnosti. Entitet će reflektovati efekat promene činjenica i pretpostavki ili novih informacija koje utiču na odluku ili procenu koju zahteva interpretacija kao promena u računovodstvenoj proceni. Primeri izmene u činjenicama i pretposavkama ili ovim informacijama koje mogu rezultirati u ponovnoj proceni odluke ili uradjene procene, ali nisu limitirani samo na taj momenat, se odnose na ispitivanja ili akcije od strane poreskih organa, izmene u pravilima uspostavljenim od strane poreskih organa ili isteka prava poreske uprave da ispituje ili preistpituje poreski tretman. Nedostatak saglasnosti ili nesaglasnosti od strane poreskih organa sa poreskim tretmanom, izdvojeno, neće najverovatnije konstituisati izmene u činjenicama i pretpostavkama ili novim informacijama koje utiču na odluke i procene koje se zahtevaju od strane Interpretacije. Izmene ovog standarda nemaju značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

- **MRS 19: Primanja zaposlenih (Izmene)**

  Izmene i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2019. godine. Izmene zahtevaju od entiteta da: koriste ažurirane pretpostavke za određivanje tekućih troškova usluge i neto kamata za preostali period nakon izmene, skraćivanja ili poravnanje plana; da priznaju u okviru bilansa uspeha kao deo troškova perioda ili kao dobitak ili gubitak usled poravnanja bilo koji manjak ili višak, čak i ako navedeni višak prethodno nije prethodno priznat usled uticaja gornje granice priznavanja sredstava. Izmene ovog standarda nemaju značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje pojedinačnih finansijskih izveštaja (nastavak)

A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)

Za sledeće nove standarde se ne smatra da imaju značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke:

- Dugoročna ulaganja u pridružena pravna lica i zajednička ulaganja – izmene MRS 28 (objavljene 12. oktobra 2017. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Godišnja poboljšanja ciklusa MSFI 2015 – 2017 – izmene MSFI 3, MSFI 11, MRS 12 i MRS 23 (obelodanjeni 12. decembra 2017. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine).

B) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni

- **MSFI 17: Ugovori o osiguranju**

  Standard je primenljiv počev od ili posle 1. januara 2022. godine. MSFI 17 menja MSFI 4, koji je dao kompanijama izuzeće od pravila da vode računovodstvo za ugovore o osiguranju koristeći postojeće prakse. Kao konsekvenca, bilo je teško za investiture da uporede i razluče finansijske performanse od ostalih sličnih ugovora o osiguranju. MSFI 17 je standard baziran na jedinstvenom principu koji se odnosi na sve tipove ugovora o osiguranju, uključujući ugovore o reosiguranju. Standard zahteva priznavanje i vrednovanje grupa ugovora o osiguranju na: i) sadašnju vrednost budućih novčanih tokova usklađenu rizikom (izrada novčanih tokova) koja inkorporira sve dostupne informacije o novčanim tokovima na način da su konzistentni sa vidljivim tržišnim informacijama; plus (ako je vrednost obaveza) ili minus (ako se ova vrednosti odnosi na aktivu) ii) iznos koji predstavalja nezasluženi profit u grupi ugovora (ugovorena uslužna margina). Osiguravatelji će priznati profit od grupe ugovora o osiguranju tokom osiguravajućeg perioda kao da nemaju rizik. Ukoliko grupa ugovora jeste ili postane generator gubitka entitet će priznati gubitak trenutno. Ne očekuje se da će zahtevi ovog standarda imati značajnog uticaja na finansijske izveštaje Banke.

- **MRS 1: Prezentacija finansijskih izveštaja i MRS 8: Računovodstvne politike, promene računovodstvenih procena i greške (Izmene)**

  Izmene i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2020. godine. Izmene zahtevaju od entiteta da: koriste konzistentnu definiciju materijalnosti u svim MSFI i Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje; da razjasne objašnjenje definicije materijalnosti; da uključe smernice iz MRS 1 vezano za nematerijalne informacije. Rukovodstvo Banke ne očekuje da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

- **MSFI 9, MRS 39 i MSFI 7: Izmena referentnih kamatnih stopa (Izmene)**

  Izmene i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2020. godine. Izmene omogućavaju entitetima olakšice u situacijama kada dolazi do izmene referentnih kamatnih stopa. Olakšice se odnose na primenu računovodstva zaštite od rizika (hedge accounting) i dopuštaju da izmena IBOR-a ne izazove obustavu primene računovodstva zaštite od rizika. Sve neefikasnosti zaštite od rizika trebalo bi nastaviti voditi kroz bilans uspeha. Imajući u vidu prožimajuću prirodu ugovora baziranih na IBOR-u kada je u pitanju zaštita od rizika, očekuje se da ova izmena standarda pogodi kompanije svih indurstrija. Rukovodstvo Banke ne očekuje da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

  Za sledeće nove standarde se ne očekuje se da će, kada budu usvojena, imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke:

  - Poslovne kombinacije – izmene MSFI 3 (objavljene 22. oktobra 2018. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. janauara 2020. godine).

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.2. Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi i rashodi od kamata, uključujući i zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionog odnosa, koji su definisani ugovorom između Banke i komitenta. Prihodi i rashodi po osnovu kamata priznaju se po načelu uzročnosti prihoda uz primenu efektivne kamatne stope koja se utvrđuje u trenutku početnog priznavanja finansijskog sredstva / obaveze.

Za sve finansijske instrumente vrednovane po amortizovanoj vrednosti, finansijske instrumente koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat kao i finansijsku imovinu kojom se ne trguje i koja se vrednuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha, prihodi ili rashodi od kamata se iskazuju po efektivnoj kamatnoj stopi, koja predstavlja stopu koja precizno diskontuje procenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vek finansijskog instrumenta ili kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu, na:

- Bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva (amortizovana vrednost pre umanjenja za očekivane kreditne gubitke)
- Amortizovanu vrednost finansijske obaveze

U slučaju POCI kredita (kupljena ili plasirana kreditno obezvređena sredstva) obračunava se efektivna kamatna stopa usklađena za kreditni rizik, korišćenjem procenjenih budućih novčanih tokova koji uključuju očekivane kreditne gubitke.

Prilikom obračuna efektivne kamatne stope za finansijske instrumente koji nisu POCI (nisu kreditno obezvređeni u momentu odobrenja niti su pretrpeli značajnu modifikaciju ugovorenih novčanih tokova kao kreditno obezvređeni) Banka procenuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uslove koji se odnose na taj finansijski instrument, ali ne i buduće kreditne gubitke.

Neamortizovano stanje unapred naplaćene naknade i drugih transakcionih troškova koji ulaze u efektivnu kamatnu stopu, kao i neamortizovano stanje korekcije plasmana zbog modifikacije, u slučaju prestanka priznavanja finansijskog sredstva se prezentuje u okviru prihoda od kamata na dan prestanka priznavanja.

Unwinding kao prihod od kamate na obezvređene kredite i plasmene klijenata izračunava se primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost (neto vrednost) kredita i plasmana.

Prihodi od kamata uključuju takođe i dobitke i gubitke od modifikacije priznate na finansijskoj imovini u Nivou 1.

2.3. Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi i rashodi od naknada i provizija nastali pružanjem, odnosno korišćenjem bankarskih usluga, priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su ostvareni, tj. kada je usluga pružena.

Prihode od naknada i provizija koje Banka ostvaruje proizilaze iz širokog spektra usluga koje Banka pruža svojim klijentima. Prihodi od naknada se mogu svrstati u dve kategorije:

/i/ Naknade dobijene za pružanje usluga tokom određenog perioda razgraničavaju se tokom perioda pružanja usluga.

Naknade za pružanje usluga u određenom vremenskom periodu obračunavaju se u tom periodu. Ove naknade uključuju naknade za pozajmice koje nisu sastavni deo efektivne kamatne stope finansiskog instrumenta, naknade i provizije po osnovu održavanja računa i druge naknade i provizije po osnovu usluga za domaći i međunarodni platni promet, nakanade za garancije, kastodi i druge naknade za upravljanje, kao i naknade za posrednovanje u osiguranju. Naknade za odobrenje kredita za one kredite koji će verovatno biti povučeni i ostale naknade koje se odnose na kredite su odložene (zajedno sa svim dodatnim troškovima) i priznaju se kao izmena efektivne kamatne stope kredita.

/ii/ Prihodi od naknada povezani sa izvršenjem određenog posla

Naknade ili komponente naknada koje su povezane sa izvršenjem određenog posla se priznaju pošto se ispune odgovarajući kriterijumi. Prihod od naknade ostvaren od pružanja usluga trećim stranama, kao što je organizovanje sticanja akcija ili drugih hartija od vrednosti, ili kupovina/ prodaja preduzeća, priznaje se po završetku predmente transakcije.

Rashodi od naknada i provizija čine rashodi od naknada po osnovu transakcija domaćeg i inostranog platnog prometa, troškovi poslovanja s karticama i slične naknade (Napomena 5).

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.4. Neto dobitak/gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata

Neto dobici /gubiti po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata obuhvataju efekte usklađivanja fer vrednosti derivata izuzev derivata namenjenih zaštiti od rizika.

2.5. Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti

Neto dobici /gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti obuhvataju efekte nastale prilikom prestanka priznavanja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, kao i finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

2.6. Neto dobitak / gubitak po osnovu zaštite od rizika

Neto dobici / gubici po osnovu zaštite od rizika obuhvataju neto dobitke /gubitke po osnovu promene vrednosti derivata koji su namenjeni zaštiti od rizika.

2.7. Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vode po amortizovanoj vrednosti

Ove stavke uključuju dobitak /gubitak u slučaju prodaje finansijkih instrumenata i modifikacija ugovornih uslova u periodu trajanja koji za rezultat imaju prestanak priznavanja finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

2.8. Preračunavanje stranih valuta

Stavke uključene u finansijske izveštaje Banke odmeravaju se korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kome Banka posluje (funkcionalna valuta). Finansijski izveštaji prikazani su u hiljadama dinara (RSD).

Poslovne promene nastale u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promene. Monetarna sredstva i obaveze iskazani u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti i prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti, evidentirane su u korist ili na teret bilansa uspeha kao prihodi i rashodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

Dobici i gubici koji nastaju prilikom preračuna finansijskih sredstava i obaveza sa valutnom klauzulom evidentiraju se u bilansu uspeha u okviru prihoda, odnosno rashoda od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u dinare po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.9 Finansijski instrumenti

Finansijski instrument je svaki ugovor koji dovodi do povećanja finansijskih sredstava jedne ugovorne strane odnosno finansijskih obaveza ili vlasničkih instrumenata druge ugovorne strane. U skladu sa MSFI 9, sva finansijska sredstva i obaveze - koji takođe uključuju derivativne finansijske instrumente - treba da se priznaju u bilansu stanja i mere u skladu sa njihovim dodeljenim kategorijama.

2.9.1.Metode merenja finansijskih instrumenata

a) Amortizovana vrednost i efektivna kamatna stopa

Amortizovana vrednost je iznos po kom se meri finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po početnom priznavanju minus otplate glavnice, plus ili minus kumulativna amortizacija koristeći metod efektivne kamatne stope bilo koje razlike između tog početnog iznosa i iznosa dospeća. Za finansijska sredstva iznos se usklađuje za ispravku vrednosti.

Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno eskontuje procenjena buduća novčana plaćanja ili primanja tokom očekivanog trajanja finansijskog instrumenta ili, ukoliko je odgovarajuće, kraći period u odnosu na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva ili neto knjigovodstvenu vrednost finansijske obaveze.

Kada se izračunava efektivna kamatna stopa, Banka procenjuje novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uslove finansijskog instrumenta (na primer, prevremena otplata, kupovne i slične opcije), ali ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Obračun uključuje sve naknade i poene koji su plaćeni ili primljeni između ugovornih strana a koje su sastavni deo efektivne kamatne stope, troškove transakcija i sve ostale premije i eskonte.

Za kupljena ili stvorena finasijska sredstva umanjena za kreditne gubitke („POCI") koristi se kreditno prilagođena EIR - efektivna kamatna stopa usklađena za kreditne rizike . To je stopa koja tačno diskontuje procenjene buduće novčane tokove koji uzimaju u obzir očekivane kreditne gubitke po amortizovanoj vrednosti finansijskog sredstva.

Efektivna kamatna stopa se koristi i za priznavanje prihoda od kamata i rashoda od kamata.

Prihodi od kamata se računaju na sledeći način:

- Primenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva (Nivo 1 i Nivo 2)
- Primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost finansijskog sredstva u narednim periodima izveštaja sve dok je sredstvo umanjeno za kreditne gubitke (Nivo 3)
- Primenom kreditno prilagođene efektivne kamatne stope na kupljena ili stvorena finansijska sredstva umanjena za kreditne gubitke (POCI).

Rashodi kamata se računaju primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost finansijske obaveze.

b) Fer vrednost

Fer vrednost se definiše kao cena koja bi se primila za prodaju sredstva ili platila za prenos obaveze u uobičajenoj transakciji između učesnika na tržištu na datum merenja. Ova definicija fer vrednosti se primenjuje takođe i na merenje fer vrednosti nefinansijske imovine i obaveza. Detaljnije obelodanjivanje o modelima vrednovanja i hijerarhiji instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti nalaze se u Napomeni 37.10 Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza.

2.9.2. Početno priznavanje i vrednovanje

a) Početno priznavanje

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Banke, od momenta kada se Banka ugovornim odredbama vezala za instrument. Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava na "regularan način" priznaje se primenom obračuna na datum poravnanja (izmirenja), što je datum kada je sredstvo isporučeno drugoj strani.

b) Početno vrednovanje

Finansijski instrumenti se inicijalno vrednuju po fer vrednosti, uvećanoj za troškove transakcija (izuzev finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha), koji su direktno pripisivi nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze. Po početnom priznavanju fer vrednost je u mnogim slučajevima jednaka ceni transakcije tj. ceni plaćenoj za sticanje ili preuzimanje finansijskih sredstva ili primljenoj za preuzimanje finansijskih obaveza.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.9.2. Početno priznavanje i vrednovanje (nastavak)

Dobici na prvi dan

Kada se cena transakcije na neaktivnom tržištu razlikuje od fer vrednosti na osnovu ostalih uporedivih tržišnih transakcija u okviru istog instrumenta ili baziranih na tehnikama procenjivanja čiji varijabilni parametri obuhvataju samo podatke raspoložive na uporedivim tržištima, Banka odmah priznaje razliku između cene transakcije i fer vrednosti (dobitak na prvi dan) u bilansu uspeha. U slučaju da je razlika u ceni transakcije i fer vrednosti utvrđena na bazi netržišnih parametara, dobitak/gubitak na prvi dan se razgraničava na period trajanja finansijskog instrumenta.

2.9.3. Klasifikacija i naknadno vrednovanje

Rukovodstvo Banke vrši klasifikaciju finansijskih instrumenata pri inicijalnom priznavanju. Klasifikacija finansijskih instrumenata prilikom početnog priznavanja zavisi od:

a) Poslovnog modela za upravaljanje tim finansijskim sredstvima - procenjuje se da li je finansijsko sredstvo deo portfolija kojim se upravlja tako da se prikupljaju ugovoreni novčani tokovi ili se finansijska sredstva prodaju, ili neki drugi model
b) Karakteristika ugovorenih novčanih tokova-procena se fokusira na proveru da li ugovorni uslovi finansijskog sredstva povećavaju, na specifične datume, novčani tok koji predstavlja samo plaćanje glavnice i kamate.

Banka je klasifikovala finansijska sredstva u sledeće kategorije:

- finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti
- finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- finansijska sredstva koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat.

Naknadno vrednovanje finansijskih sredstava zavisi od njihove klasifikacije.

2.9.3.1. Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti

Finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanoj vrednosti ukoliko je opredeljen poslovni model čiji je cilj prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i ukoliko su ti novčani tokovi SPPI.

Na dan bilasniranja, ova sredstva se vrednuju po bruto knjigovodstvenoj vrednosti umanjenoj za kreditne gubitke.

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti su prezentovana u okviru pozicije „Krediti i potraživanja", „Hartije od vrednosti" i „Gotovina i sredstva kod centralne banke". Gotovinska stanja podrazumevaju samo potraživanja (depozite) od centralne banke i kreditnih institucija koji se otplaćuju na zahtev. *Koji se isplaćuju na zahtev* znači da se mogu povući u bilo koje vreme ili u roku od samo jednog radnog dana ili 24 časa. Obavezne rezerve se takođe prikazuju u ovoj poziciji.

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti su najveća kategorija merenja, jer se celokupan portfolio kredita Banke vrednuje po amortizovanoj vrednosti. Deo hartija od vrednosti čine dužničke hartije koje se vrednuje po amortizovanoj vrednosti. Preostale dužničke hartije od vrednosti vrednuje po fer vrednosti ili kroz bilans uspeha ili kroz ostali sveobuhvatini rezultat.

Kamatni prihod na ova sredstva se obračunava putem metode efektivne kamate i prezentovan je u okviru pozicije „Neto prihod po osnovu kamate" u bilansu uspeha banke. Gubici po osnovu obezvređenja se prezentuju u okviru pozicije „ Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstva koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha". U slučaju prestanka priznavanja takve imovine, rezultat se prikazuje na poziciji „Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrednosti".

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.9.3.2 Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat

Finansijska sredstva se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat ukoliko su karakteristike ugovorenog novčanog toka SPPI i ukoliko se sredstva drže u okviru poslovnog modela čiji cilj se ostvaruje i putem prikupljanja ugovorenog novčanog toka i prodaje.

U bilansu stanja, ovakva sredstva su prezentovana u okviru pozicije „Hartije od vrednosti".

Deo dužničkih hartija od vrednosti koji zadovoljava gore navedene kriterijume se vrednuje po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat. Kamatni prihod na takve hartije se izračunava primenom metode efektivne kamate i uključuje se u poziciju „Neto prihod po osnovu kamate" u bilansu uspeha banke. Dobici i gubici po osnovu umanjenja za kreditne gubitke se prezentuju takođe u bilansu uspeha na poziciji „Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstva koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha". Kao rezultat, efekat vrednovanja priznat u bilansu uspeha banke je isti kao i za finanisijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti. Razlika između fer vrednosti po kojoj se ove hartije vrednuju u bilansu stanja i njihove amortizovane vrednosti se priznaje kroz ostali sveobuhvatni rezultat u okviru pozicije „Pozitivni/negativni efekti promene dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat". Kada hartija prestane da se priznaje, iznos prethodno akumuliran u ostalom sveobuhvatnom rezultatu se reklasifikuje u bilans uspeha i prikazuje na poziciji „Neto dobitak/gubitak od prestanaka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti".

Banka je izabrala opciju da određene vlasničke insutrumente koji se ne drže za trgovanje, vrednuje po fer vrednosti kroz ostali rezultat i ova opcija se primenjuje na strateški značajne investicije Banke. Rezultat fer vrednovanja se prikazuje na poziciji „Pozitivni/negativni efekti promene vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat". Iznos priznat u ostalom sveobuhvatnom rezultatu nikad se ne reklasifikuje na bilans uspeha.

Ostale vlasičke instrumente kapitala Banka vrednuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

2.9.3.3. Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha

Kategoriju merenja fer vrednosti kroz bilans uspeha imaju finanaijska sredstva koja ili nisu prošla SPPI test ili imaju neki drugi poslovni model. Ova finansijska sredstva se generalno prodaju pre njihovog dospeća i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti te se dobiti ostvaruje njenom realizaijom putem prodaje .U poslovanju banke to je poslovni model po kojem se finansijska sredstva drže radi trgovanja.
Banka u svom portfoliju hartija od vrednosti ima deo dužničkih instrumenata koje drži radi trgovanja.

Za dužničke hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosi kroz bilans uspeha, dobici i gubici od usklađivanja sa tržišnom vrednošću, odnosno efekti promene fer vrednosti pri naknadnom vrednovanju, se priznaju kroz bilans uspeha u okviru pozicije " Neto dobitak/ gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata" i ista nisu predmet obezvređenja. Prihodi od kamata po osnovu kupona finansijskih sredstava namenjenih trgovanju priznaju se po metodu efektivne kamatne stope I uključeni su u poziciju " Prihodi od kamate" u bilansu uspeha.

Banka nema dužničkih finansijskih instrumenata koja nisu prošla SPPI niti kreiranih da se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

2.9.3.4 Reklasifikacija finansijskih sredstava

Banka reklasifikuje finansijsku imovinu samo kada menja svoj poslovni model. Ukoliko Banka promeni poslovni model za upravljanje finansijskim sredstvima primeniće reklasifikaciju unapred počev od datuma reklasifikacije. Banka neće menjati već priznate dobitke, gubitke ili kamatu.

U toku 2019. godine Banka nije vršila reklasifikaciju finansijskih sredstava.

2.9.3.5 Vlasnički instrumenti (instrumenti kapitala)

Instrumenti kapitala su instrumenti koji ispunjavaju definiciju kapitala iz perspektive izdavaoca, odnosno instrumenti koji ne sadrže ugovorenu obavezu plaćanja i koji predstavljaju udeo u neto imovini izdavaoca. Banka instrumente kapitala vodi po fer vrednosti kroz ostali rezultat i po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Instrumenti kapitala po fer vrednosti kroz ostali rezultat se priznaju inicijalno po fer vrednosti uvećanoj za transakcione troškove koji se mogu direktno pripisati njihovom sticanju, osim ukoliko Banka u određenim slučajevima proceni da nabavna vrednost predstavlja najbolju procenu fer vrednosti.

Efekti promene fer vrednosti instrumenata kapitala koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat prilikom naknadnog vrednovanja priznaju se u okviru ostalog rezultata i nikada se ne reklasifikuju u bilans uspeha, čak ni prilikom prestavka priznavanja. Za ove instrumenta ne priznaju se efekti obezvređenja kroz bilans uspeha, već se sve promene u fer vrednosti evidentiraju u okviru ostalog rezultata.

Efekti promene fer vrednosti instrumenata kapitala koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha evidentiraju se u okviru pozicije *„Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata*".

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.9.4. Obezvređenje finansijskih instrumenata po MSFI 9

Banka priznaje gubitke od obezvređenja na dužničkim finansijskim instrumentima (krediti i potraživanja i dužničke hartije od vrednosti) osim onih koji se vrednuju po FVPL, kao i za vanbilansne kreditne izloženosti koje nastaju po osnovu garancija i drugih obaveza.

Obezvređenje se zasniva na modelu očekivanih kreditnih gubitaka čije merenje odražava:

- Nepristrasan i verovatnoćom ponderisan iznos koji je određen na osnovu procene niza mogućih ishoda;
- Vremenske vrednosti novca;
- Sve razumne i potkrepljujuće informacije koje su raspoložive bez nepotrebnih troškova i napora na dan izveštavanja, o prošlim događajima, trenutnim uslovima i prognozi budućih ekonomskih okolnosti.

Očekivani kreditni gubitak/obezvređenje je sadašnja vrednost svih smanjenja očekivanog novčanog toka tokom očekivanog veka trajanja finansijskog sredstva. Smanjenje predstavlja razliku između novčanih tokova koji se duguju Banci u skladu sa ugovorom i novčanih tokova koje Banka očekuje da će primiti. Pošto očekivani kreditni gubici uzimaju u obzir iznos i vreme plaćanja, kreditni gubitak nastaje čak i kada Banka očekuje da će se platiti u potpunosti ali kasnije nego od dospeća po ugovoru.

Iznos gubitka od obezvređenja se priznaje kao ispravka vrednosti sredstva. U svrhu merenja iznosa očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) i ppriznavanja prihoda od kamate, Banka pravi razliku između tri nivoa obezvređenja.

1) Nivo obezvređenja 1.
   a) Finansijska sredstva po početnom priznavanju (osim POCI imovine)
   b) Finansijskih sredstava koja ispunjavaju uslove niskog kreditnog rizika
   c) Finansijskih sredstava bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja bez obzira na njihov kreditni kvalitet

   U Nivou 1. ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka izračunavaju se kao dvanaestomesečni ECL.

2) Nivo obezvređenja 2.

   Sadrži finansijska sredstva sa značajnim povećanjem kreditnog rizika, ali nisu umanjena usled kreditnih gubitaka, uključujući početno priznata sredstva opisana iznad.

   U Nivou 2. ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

3) Nivo obezvređenja 3.

   Sadrži finansijska sredstva koja su obzevredjena usled kreditnih gubitaka, odnosno u status neizvršenja obaveza na datum izveštaja.

   U Nivou 3. ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

POCI imovina – finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja. POCI imovina nije predmet transfera izmedju nivoa, odnosno nezavisno od promene kreditnog kvaliteta klijenta nakon inicijalnog priznavanja POCI imovine, vrši se obračun očekivanih kreditnih gubitaka tokom čitavog veka trajanja finansijskog sredstva. Takodje, očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja na datum početnog priznavanja POCI sredstva moraju se uzeti u obzir kod izračuna fer vrednosti sredstva (dok naknadne promene prvobitnog očekivanja dovode do priznavanja ispravki vrednosti usled kreditnih gubitaka samo ukoliko dovode do nižih očekivanja u poređenju sa datumom stvaranja, dok se ona koja dovode do boljih očekivanja u poređenju sa datumom početnog priznavanja priznaju kao povećanja bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva).

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.9.5. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i obaveza

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada Banka izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja instrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena.

Kada je Banka prenela prava na gotovinske prilive po osnovu sredstava ili je sklopila ugovor o prenosu, i pri tom nije prenela sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, niti je prenela kontrolu nad sredstvom, sredstvo se priznaje u onoj meri koliko je Banka angažovana u pogledu sredstva. Dalje angažovanje Banke, koje ima formu garancije na preneseno sredstvo, se vrednuje u iznosu originalne knjigovodstvene vrednosti sredstva ili iznosu maksimalnog iznosa naknade koju bi Banka morala da isplati, u zavisnosti koji iznos je niži.

U svom redovnom poslovanju u toku trajanja ugovora o kreditima , Banka može da ponovo pregovara o uslovima ugovora i modifikuje ih. Ovo može da uključuje komercijalne tržišno uslovljene pregovore sa klijentima ili komercijalne pregovore kojima se sprečava ili ublažavaju finansijske teškoće klijenta. Kako bi se očuvala ekonomska suština i utvrdili finansijski efekti takvih modifikacija , Banka je definisala neke kriterijume po kojima procenjuje da li su izmenjeni uslovi ugovora suštinski i značajno drugačiji od originalnih. To su promena dužnika, promena valute, uvođenje nekih klauzula koje dovode do promene novčanih tokova tako da plasman nije više SPPI.

Određene izmene ugovora (kao što je reprogram) sa klijentima koji se suočavaju sa finansijskim poteškoćama se ne tretiraju kao značajne sa aspekta prestanka priznavanja jer za cilj imaju poboljšanje verovatnoće naplate ugovorenog novčanog toka od strane banke.

Sa druge strane takve izmene kod klijenata koji se ne suočavaju sa finansijskim poteškoćama, mogu da budu sušinski značajne i da dovedu do prestanka priznavanja. To su sledeći kriterijumi: promena otplatnog plana na način da je prosečna preostala ročnost plasmana izmenjena više od 100% i ne više od dve godine u poređenju sa originalnim ugovorom, promena vremena ili iznosa ugovorenog novčanog toka koja rezultira u promeni sadađnje vrednosti modifikovanog sredstva za više od 10% u odnosu na knjigovodstvenu vrednost plasmana, komercijalni pregovori inicirani zbog izmene tržišnih uslova koji su povoljniji za klijenta kao alternativa refinansiranju.

U slučaju značajnih modifikacija ugovornih uslova (kao što je prethodno navedeno), Banka prestaje sa priznavanjem starog sredstva i priznaje novo, izmenjeno sredstvo. Ukoliko je dužnik u default-u ili značajna modifikacija dovodi do default-a novo sredstvo ima tretman POCI (kupljeni /plasirani kreditno obezvređen) plasmana.

Finansijske obaveze prestaju da se priznaju kada je obaveza predviđena ugovorom ispunjena, otkazana ili istekla. U slučaju gde je postojeća finansijska obaveza zamenjena drugom obavezom prema istom poveriocu, ali pod značajno promenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmenjeni, takva zamena ili promena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrednosti obaveze priznaje u bilansu uspeha.

2.9.6. Reprogramirani krediti

Kada je u mogućnosti, Banka radije reprogramira, odnosno restrukturira kredite, nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate ili bilo koju drugu izmenu inicijalnih uslova kreditiranja. Reprogrami mogu biti poslovni (biznis) repogrami ili forbearance po definiciji EBA-e.

Biznis reprogram podrazumeva izmenu inicijalno ugovorenih uslova koja nije uslovljena pogoršanjem finansijske pozicije dužnika, odnosno ublažavanjem posledica pogoršane finansijske pozicije i ne predstavlja restrukturiranje. Rezultat je promenjene situacije na tržištu (kupci, dobavljači, konkurencija) i potrebe da se postojeća dinamika i uslovi kredita prilagode novonastaloj situaciji.

Forbearance predstavlja restrukturiranje uslovljeno:
- nesposobnošću dužnika da ispunjava ugovorne obaveze usled finansijskih poteškoća i
- potrebom da banka učini određene ustupke kako bi klijent mogao da servisira ugovorne obaveze.

Nakon izmene uslova, ne smatra se da je kredit dospeo, ali ako nakon restrukturiranja postoji dokaz o obezvređenju potraživanja klijentu se dodeljuje status neizmirenja obaveza. Banka kontinuirano kontroliše reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

2.9.7. Izdati finansijski instrumenti i ostale finansijske obaveze

Izdati finansijski instrumenti ili njihove komponente se klasifikuju kao obaveze kada suština ugovornog odnosa ukazuje da Banka ima obavezu ili da isporuči gotovinu ili neko drugo finansijsko sredstvo imaocu, ili da ispuni obavezu na drugačiji način od razmene gotovine ili drugog finansijskog sredstva za fiksan broj sopstvenih akcija.

Komponente složenih finansijskih instrumenata, koje sadrže i elemente obaveza i elemente kapitala, iskazuju se posebno, pri čemu se komponenti kapitala dodeljuje ostatak vrednosti po odbitku iznosa koji je posebno određen kao fer vrednost komponente obaveza na dan izdavanja.

Naknadno vrednovanje finansijskih obaveza zavisi od njihove klasifikacije, kao što sledi:

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.9.7. Izdati finansijski instrumenti i ostale finansijske obaveze (nastavak)

Depoziti i ostale obaveze prema bankama i prema drugim komitenata

Depoziti banaka i komitenata, kao i ostale kamatonosne finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrednosti, umanjenoj za nastale transakcione troškove, izuzev finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Nakon početnog priznavanja, kamatonosni depoziti i krediti se iskazuju po amortizovanoj vrednosti.

Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava

Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se inicijalno priznaju po fer vrednosti umanjenoj za nastale transakcione troškove. Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se naknadno vrednuju po amortizovanoj vrednosti. Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se klasifikuju kao tekuće obaveze, osim ukoliko Banka nema bezuslovno pravo da izmiri obavezu za najmanje 12 meseci nakon datuma izveštavanja.

Ostale obaveze

Obaveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obaveze iskazane su po nominalnoj vrednosti.

2.10. Prebijanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se prebijaju, a razlika između njihovih suma se priznaje u bilansu stanja, ako, i samo ako, postoji zakonom omogućeno pravo da se izvrši prebijanje priznatih iznosa i postoji namera da se isplata izvrši po neto osnovu, ili da se istovremeno proda sredstvo i izmiri obaveza.

2.11. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U Izveštaju o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumevaju se novčana sredstva na žiro računu Banke i računima blagajne (dinarske i devizne) i devizna sredstva na računima kod domaćih i stranih banaka sa originalnom ročnošću do 3 meseca.

2.12. Poslovi kupovine i ponovne prodaje hartija od vrednosti ("reverzni repo" poslovi)

Hartije od vrednosti kupljene po ugovoru, kojim je utvrđeno da će se ponovo prodati na tačno određeni dan u budućnosti su priznate u bilansu stanja.

Plaćena gotovina po tom osnovu, uključujući dospelu kamatu, se priznaje u bilansu stanja. Razlika između kupovne cene i cene po ponovnoj prodaji se tretira kao prihod po osnovu kamate i dospeva tokom trajanja ugovora.

2.13. Investicije u zavisna društva

Zavisno pravno lice je onaj entitet nad kojim Banka ima kontrolu. Kontrola je uspostavljena kada je Banka izložena, ili ima prava na, varijabilnim prinosima po osnovu učešća u entitetu u koji je investirala i ima sposobnost da utiče na te prinose po osnovu moći koju ima nad entitetom u koji je investirala.

Banka na dan 31. decembra 2019. godine poseduje 75% vlasništva privrednog društva S Leasing d.o.o., Beograd. Učešće u kapitalu navedenog zavisnog pravnog lica iskazano je po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti u pojedinačnim finansijskim izveštajima Banke.

2.14. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne gubitke po osnovu umanjena vrednosti sredstava. Nematerijalna ulaganja se sastoje od licenci i ostalih nematerijalnih ulaganja.

Korisni vek upotrebe nematerijalnih sredstava se procenjuje kao ograničen ili neograničen.

Nematerijalna sredstva sa ograničenim vekom trajanja se amortizuju tokom korisnog veka upotrebe. Period i metod amortizacije za nematerijalna sredstva sa ograničenim vekom upotrebe se proveravaju najmanje jednom godišnje, na kraju finansijske godine.

Promene u očekivanom korisnom veku upotrebe ili očekivanom obrascu potrošnje budućih ekonomskih koristi sadržanih u sredstvu se obuhvataju tako što se promeni period ili metod amortizacije i tretiraju se kao promene u računovodstvenim procenama.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.14. Nematerijalna ulaganja (nastavak)

Amortizacija nematerijalnih ulaganja se obračunava korišćenjem proporcionalne metode u cilju smanjenja vrednosti nematerijalnih ulaganja na nulu tokom procenjenog korisnog veka upotrebe, kako sledi:

Licence za softver	u skladu sa ugovorenim rokom korišćenja
Ostala nematerijalna ulaganja	4 - 6 godina

Troškovi amortizacije nematerijalnih sredstava sa ograničenim vekom trajanja se priznaju na teret bilansa uspeha.

Izdaci vezani za održavanje kompjuterskih softverskih programa priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu.

2.15. Nekretnine, postrojenja i oprema i investicione nekretnine

Nekretnine, postrojenja i oprema se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne gubitke po osnovu umanjena vrednosti sredstava.

Nabavna vrednost uključuje izdatke koje se direktno pripisuju nabavci nekretnine, postrojenja i opreme.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, samo kada postoji verovatnoća da će Banka u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrednost može pouzdano utvrditi. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspeha perioda u kome su nastali.

Banka poseduje nekretnine kao investicije u cilju ostvarenja prihoda po osnovu zakupnina i porasta vrednosti nekretnina na tržištu. Investicione nekretnine iskazane su po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti.

Amortizacija se ravnomerno obračunava na nabavnu vrednost nekretnine, postrojenja i opreme, primenom sledećih propisanih godišnjih stopa, s ciljem da se sredstva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog veka trajanja:

Građevinski objekti	40 godina
Kompjuterska oprema	4 godina
Ostala oprema	5 do 10 godina

Promene u očekivanom korisnom veku upotrebe sredstava obuhvataju se kao promene u računovodstvenim procenama.

Obračun amortizacije nekretnina i opreme počinje od narednog meseca u odnosu na mesec u kojem je osnovno sredstvo stavljeno u upotrebu. Obračun amortizacije se ne vrši za investicije u toku. Obračunat trošak amortizacije priznaje se kao rashod perioda u kome je nastao.

Ulaganja u tuđe nekretnine, postrojenja i opremu amortizuju se shodno vremenu korišćenja istih utvrđenih ugovorom.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje nekretnina i opreme, priznaju se na teret ili u korist bilansa uspeha, kao deo ostalih poslovnih prihoda ili operativnih i ostalih poslovnih rashoda.

2.16. Obezvređenje nefinansijske imovine

Saglasno usvojenoj računovodstvenoj politici, na dan izveštavanja, rukovodstvo Banke analizira vrednosti po kojima su prikazana nematerijalna ulaganja, nekretnine, postrojenja i opreme i investicije u zavisna društva Banke. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvređeno, nadoknadiv iznos te imovine se procenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvređenja. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procenjen kao niži od vrednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknadive vrednosti, koju predstavlja vrednost veća od fer vrednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrednosti u upotrebi. Gubitak zbog obezvređenja se priznaje u iznosu razlike, na teret rashoda saglasno MRS 36 "Umanjenje vrednosti imovine".

Nefinansijska sredstva (osim goodwill-a) kod kojih je došlo do umanjenja vrednosti se revidiraju na svaki izveštajni period zbog mogućeg ukidanja efekata umanjenja vrednosti.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.17. Lizing iz ugla Banke kao zakupca

Imovina sa pravom korišćenja i obaveza za zakup priznaju se na datum početka zakupa. Imovina se početno vrednuje po nabavnoj vrednosti koja predstavlja inicijalnu vrednost obaveza (diskontovanu na sadašnju vrednost) i sva plaćanja lizing kući nastala pre datuma lizinga umanjena za podsticaje primljene od lizing kuće. Ova procenjena imovina se naknadno amortizuje od datuma početka do kraja perioda zakupa. Banka koristi linearnu metodu amortizacije.

Plaćanja po osnovu zakupa obuhvataju fiksne zakupnine, varijabilna plaćanja zakupnine koja zavise od indeksa ili stope, iznose za koje se očekuje da će biti plaćeni u okviru garancije rezidualne vrednosti i plaćanja za zakup u opcionom periodu produženja ako je zakupac procenio da će iskoristiti opcije i kazne za prevremeno raskidanje ugovora ako rok zakupa odražava zakupca koji koristi opciju raskida. Nakon toga, knjigovodstveni iznos obaveze po osnovu lizinga uvećava se za kamatu po važećoj diskontnoj stopi, umanjenoj za izvršene isplate lizinga i eventualno ponovo procenjuje u skladu sa izmenom lizinga.

Pri proceni lizing perioda Banka je uključila period bez mogućnosti otkazivanja, opcioni period za produžetak lizinga, ukoliko je zakupac relativno siguran da će iskoristiti tu opciju, period pokriven opcijom za raskid lizinga, ukoliko je zakupac relativno siguran da neće upotrebiti tu opciju, dok u slučaju lizing perioda bez definisanog (određenog) roka primenjen je rok određen u skladu sa najboljom mogućom procenom perioda trajanja zakupa. Kada najbolja moguća procena nije izvodljiva, zbog nedostupnosti podataka, period trajanja zakupa procenjuje se na 5 godina u skladu sa periodom budžetiranja.

Obaveze za zakup diskontuju se korištenjem kamatne stope koja predstavlja implicitnu stopu u zakupu. Ako se ta stopa ne može utvrditi, Banka koristi inkrementalnu stopu zaduživanja - stopu po kojoj se Banka može zadužiti kod Erste Grupe.

Za zakup pokretnih stvari Banka koristi se inkrementalna stopa zaduživanja - stopa po kojoj bi Banka mogla da pozajmi sredstva od Erste Grupe.

2.18. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Rezervisanje je obaveza koja je neizvesna u pogledu roka i iznosa.Rezervisanja se priznaju i vrše:

- kada Banka ima sadašnju obavezu, zakonsku ili izvedenu, kao rezultat prošlih događaja;
- kada je verovatno da će doći do odliva resursa kako bi se izmirila obaveza i
- kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze.

Iznos priznat kao rezervisanje predstvlja najbolju procenu izdataka koji je potreban za izmirenje sadašnje obaveze na dan bilansa stanja. Radi održavanja najbolje moguće procene rezervisanja se razmatraju, utvrđuju i ako je potrebno koriguju na svaki izveštajni datum. Rezervisanje se odmerava po sadašnjoj vrednosti očekivanih izdataka za izmirenje obaveze, primenom diskontne stope koja odražava tekuću tržišnu procenu vremenske vrednosti novca.

Kada više nije verovatan odliv ekonomskih koristi radi izmirenja zakonske ili izvedene obaveze rezervisanje se ukida putem storniranja troškova tekućoj godine odnosno u korist prihoda, ukoliko je rezervisanje formirano u prethodnom periodu.

Rezervisanje se prati po vrstama i može da se koristi samo za izdatke za koje je prvobitno bilo priznato. Rezervisanje se ne priznaje za buduće poslovne gubitke.

Potencijalne obaveze se ne priznaju u finansijskim izveštajima. Potencijalne obaveze se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala. Ukoliko je verovatan odliv resursa u budućnosti rezervisanje se priznaje u finansijskim izveštajima. Banka vrši rezervisanje na teret rashoda za stavke po kreditno rizičnim vanbilansnim stavkama do divoa potrebnih rezervisanja u skladu sa zahtevima MSFI 9.

Potencijalna sredstva Banka ne priznaje u finansijskim izveštajima. Potencijalna sredstva se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje, ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.19. Naknade zaposlenima

(a) Porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje – Definisani planovi doprinosa

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Banka je obavezna da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Banka ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Banka nije u obavezi da zaposlenima isplaćuje naknade koje predstavljaju obavezu Penzionog fonda Republike Srbije. Porezi i doprinosi koji se odnose na definisane planove naknada po osnovu zarada, evidentiraju se kao rashod perioda na koji se odnose.

(b) Obaveze po osnovu ostalih naknada – Otpremnine prilikom odlaska u penziju i jubilarne nagrade

U skladu sa Kolektivnim ugovorom Banka ima obavezu isplate naknade zaposlenima prilikom odlaska u penziju (otpremnina) u iznosu od 3 prosečne mesečne zarade ostvarene u Republici Srbiji prema poslednjem objavljenom podatku Republičkog zavoda za Statistiku ili 3 prosečne mesečne zarade ostvarene u Banci u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, odnosno 3 mesečne zarade zaposlenog ostvarene u mesecu koji prethodi mesecu isplate – u zavisnosti šta je povoljnije za zaposlenog.

Pored toga, u skladu sa kolektivnom ugovorom, Banka je u obavezi da isplati i jubilarne nagrade za 10, 20, 30, 40 godina neprekidnog rada u Banci. Jubilarne nagrade se isplaćuju u visini jedne, dve ili tri prosečne zarade u Banci ostvarene u mesecu koji prethode datumu isplate, zavisno od trajanja neprekidnog rada kod poslodavca.

Troškovi i obaveze po osnovu ovih planova nisu obezbeđeni fondovima. Obaveze po osnovu naknada i sa njima povezani troškovi se priznaju u iznosu sadašnje vrednosti očekivanih budućih gotovinskih tokova primenom aktuarske metode projektovanja po jedinici prava.

Aktuarski dobici i gubici i troškovi prethodno izvršenih usluga priznaju se u bilansu uspeha kada nastanu, s tim što se aktuarski dobici i gubici po osnovu otpremnina prilikom odlaska u penziju priznaju u okviru ostalog ukupnog rezultata.

(c) Kratkoročna, plaćena odsustva

Akumulirana plaćena odsustva mogu da se prenose i koriste u narednim periodima, ukoliko u tekućem periodu nisu iskorišćena u potpunosti. Očekivani troškovi plaćenih odsustava se priznaju u iznosu akumuliranih neiskorišćenih prava na dan bilansa, za koje se očekuje da će biti iskorišćeni u narednom periodu. U slučaju neakumuliranog plaćenog odsustva, obaveza ili trošak se ne priznaju do momenta kada se odsustvo iskoristi.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.20. Finansijske garancije

U uobičajenom toku poslovanju Banka odobrava finansijske garancije koje se sastoje od plativih i činidbenih garancija, akreditiva, akcepta menica i drugih poslova jemstva. Finansijske garancije su ugovori koji obavezuju izdavaoca garancije da izvrši plaćanje ili nadoknadi gubitak primaocu garancije, nastao ukoliko određeni poverilac blagovremeno ne izvrši svoje obaveze u skladu sa uslovima predviđenim ugovorom.

Finansijske garancije se inicijalno priznaju u finansijskim izveštajima po fer vrednosti na datum kada je garancija data. Nakon inicijalnog priznavanja, obaveze Banke koje proističu iz finansijskih garancija se vrednuje u iznosu amortizovane naknade ili najbolje procene izdataka neophodnih da bi se izmirila finansijska obaveza koja nastaje kao rezultat garancije, u zavisnosti koji je iznos viši.

Povećanje obaveza koje se odnosi na finansijske garancije se priznaje u bilansu uspeha u okviru pozicije „Neto rashodi /prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizčnih vanbilansnih stavki". Primljene naknade se priznaju u korist bilansa uspeha u okviru prihoda od naknada i provizija, u zavisnosti od vrste naknade. Banka određene vrste naknada prihoduje jednokratno, a one koje se naplaćuju za poznat vremenski period se razgraničavaju ravnomerno tokom perioda trajanja garancije.

Činidbene garancije su ugovori obezbeđuju kompenzaciju ukoliko druga strana ne ispuni svoju ugovornu obavezu. Takvi ugovori prenose, pored kreditnog i nefinansijske rizike izvršenja. Činidbene garancije se početno priznaju po fer vrednosti, koja se obično dokazuje iznosom primljene naknade. Ovaj iznos se amortizuje ravnomerno tokom trajanja ugovora. Na kraju svakog izveštajnog perioda, ugovori o činidbenim garancijama se odmeravaju u iznosu većem od (i) neamortizovanog iznosa pri početnom priznavanju i (ii) najbolje procene troškova potrebnih za izmirenje ugovora ugovora na kraju izveštajnog perioda, diskontovanog na sadašnju vrednost.

2.21. Sredstva stečena naplatom potraživanja

Banka preuzima imovinu (kolaterale) kao vid naplate u slučajevima kreditiranja sa problemima u otplati. Osnovni razlozi su omogućavanje kontrole kolaterala i zaštita vrednosti kolaterala na nelikvidnim ili problematičnim tržištima postavljanjem osnove na tržištu i, kao strategija odbrane, strategija protiv gubitka imovine na aukciji po neodgovarajućoj ceni. Konverzija loših plasmana u materijalnu imovinu se takođe vidi kao mera za poboljšanje kontrole troškova po Banku i za izbegavanje daljeg pogoršanja vrednosti.

Imovina stečene na takav način, može biti klasifikovana kao:

1) Materijalna imovina koju Banka drži za svoju upotrebu (MRS 16, Imovina, postrojenja i oprema)
2) Investiciona nekretnina (MRS 40 Investiciona imovina)
3) Sredstva stečena naplatom potraživanja (MRS 2 Inventar zaliha)
4) Stalna sredstva namenjena prodaji (MSFI 5)

Imovina stečena naplatom potraživanja evidentira se po kupovnoj ceni u RSD.

Materijalna imovina koju Banka drži za svoju upotrebu i koju koristi Banka evidentira se po nabavnoj vrednosti i amortizacija u skladu sa Računovodstvenom politikom Banke i Priručnikom računovodstva po MSFI Erste bank ad Novi Sad.

Investiciona nekretnina je nekretnina u vlasništvu vlasnika u svrhu generisanja prihoda od zakupa. Originalna investicija se priznaje po nabavnoj ceni i amortizuje se u skladu sa Računovodstvenom politikom Banke i Priručnikom računovodstva po MSFI Erste bank ad Novi Sad.

Sredstva stečena naplatom potraživanja u skladu sa MRS 2 Zalihe se vrednuju po nižoj od sledeće dve vrednosti, nabavne cene / cene koštanja i neto ostvarive vrednosti (cene prodaje umanjenoj za troškove prodaje).

Od datuma bilansa stanja, rukovodstvo Banke analizira vrednost zaliha po kojima je imovina Banke obelodanjena. Ukoliko ima naznaka da je neka imovina obezvređena, naplativ iznos imovine se procenjuje kako bi se definisao iznos obezvređenja. Ukoliko je procenjeno da je naplativ iznos imovine niži od vrednosti po kojoj je imovina obelodanjena, postojeća vrednost te imovine se smanjuje na iznos naplative vrednosti.

Sektor upravljanja rizicima vrši procenu. Iznosi otpisa zaliha do neto generisane vrednosti, kao i gubici zaliha, prepoznaju se kao trošak perioda tokom kojeg je došlo do otpisa i nastanka gubitka.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.21. Sredstva stečena naplatom potraživanja (nastavak)

Banka klasifikuje stalnu imovinu kao **stalna sredstva namenjena prodaji** ako se njena knjigovodstvena vrednost može povratiti prevashodno prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Imovina klasifikovana kao imovina namenjena prodaji mora biti dostupna za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju i njena prodaja mora biti verovatna.

Prilikom reklasifikacije dela aktive u stalna sredstva namenjena prodaji sredstva se vrednuju se po nižoj vrednosti od knjigovodstvene vrednosti koju bi ta imovina imala da nije klasifikovana kao namenjena prodaji (nabavnoj vrednosti) i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje. Ako je knjigovodstvena vrednost niža nastavlja se vrednovanje po knjigovodstvenoj vrednosti, a ako je fer vrednost niža iskazuje se rashod perioda koji predstavlja obezvređenje imovine. Rashod nastao kao rashod od obezvređenja prenosi se na rashod od prodaje ukoliko je sredstvo prodato u istoj godini kada je i reklasifikovano kao sredstvo namenjeno prodaji. Da bi se izvršila reklasifikacija iz kategorije investicione nekretnine u stalna sredstva namenjena prodaji nije dovoljna samo odluka o prodaji nego i kapitalni izdatak prevođenja tog sredstva u sredstvo namenjeno prodaji.

Ne radi se obračun amortizacije pošto ova klasifikacija podrazumeva brzu i izvesnu prodaju.

Ukoliko u toku držanja imovine, nisu više zadovoljeni kriterijumi za klasifikaciju imovine kao namenjene prodaji, treba je reklasifikovati i korigovati njenu knjigovodstvenu vrednost i efekte priznati u bilansu uspeha perioda kad se reklasifikacija desila. Kada stano sredstvo prestane da se klasifikuje kao sredstvo koje se drži radi prodaje, vrednuje se po nižim od sledećih iznosa:

- njegove knjigovodstvene vrednosti pre nego što je sredstvo klasifikovano kao sredstvo koje se drži radi prodaje, korigovane za amortizaciju koja bi bila priznata da sredstvo nije bilo klasifikovano kao sredstvo koje se drži radi prodaje; i
- njegove nadoknadive vrednosti na dan kada je odlučeno da se ne prodaje.

Nekretnine evidentirane na klasi namenjene prodaji vode se po sadašnjoj vrednosti. Prilikom reklasifikacije neophodno je izračunati iznos amortizacije za period za koji sredstvo nije amortizovano i proknjižiti obračunatu amortizaciju.

2.22. Porezi i doprinosi

(a) Porez na dobit

Tekući porezi

Porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije. Banka tokom godine porez na dobit plaća u vidu mesečnih akontacija, čiju visinu utvrđuje na osnovu poreske prijave za prethodnu godinu. Konačna poreska osnovica, na koju se primenjuje propisana stopa poreza na dobit preduzeća od 15% utvrđuje se poreskim bilansom Banke.

Računovodstvena dobit se, da bi se dobio iznos oporezive dobiti, usklađuje za određene trajne razlike i umanjuje za određena ulaganja u toku godine, kao što je prikazano u godišnjem poreskom bilansu koji se predaje u roku od 180 dana od dana isteka perioda za koji se utvrđuje poreska obaveza.

Obveznici koji su do 2014. godine u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije stekli pravo na poreski kredit po osnovu ulaganja u osnovna sredstva, mogu da iskoriste do 33% obračunatog poreza. Neiskorišćeni deo poreskog kredita može se preneti na račun poreza na dobit iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od deset godina, tj. do iznosa prenetog poreskog kredita.

Počevši od poreskog perioda za 2018. godinu, poreskim obveznicima je omogućeno je da efekti promene računovodstvene politike nastali usled prve primene MRS, odnosno MSFI, po osnovu kojih se, saglasno propisima o računovodstvu, vrši korekcija odgovarajućih pozicija u bilansu stanja, priznaju se kao prihod, odnosno rashod u poreskom bilansu, počev od poreskog perioda u kojem je ta korekcija izvršena. Prihodi i rashodi priznaju se u jednakim iznosima u pet poreskih perioda.

Poreski propisi u Republici Srbiji ne dozvoljavaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda iskoriste kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u određenom prethodnom periodu. Međutim, gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od 5 godina.

Odloženi porezi

Odloženi porezi na dobit se obračunavaju po metodi obaveza prema bilansu stanja na sve privremene razlike na dan bilansa stanja između sadašnje vrednosti sredstava i obaveza u finansijskim izveštajima i njihove vrednosti za svrhe oporezivanja. Stopa od 15% je korišćena za obračun iznosa odloženih poreza.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.22. Porezi i doprinosi (nastavak)

(a) Porez na dobit (nastavak)

Odloženi porezi (nastavak)

Odložene poreske obaveze priznaju se na sve oporezive privremene razlike, izuzev ukoliko odložene poreske obaveze proističu iz inicijalnog priznavanja "goodwill-a" ili sredstava i obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak, kao i ukoliko se odnose na oporezive privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima gde se trenutak ukidanja privremene razlike može kontrolisati i izvesno je da privremena razlika neće biti ukinuta u doglednom vremenskom periodu.

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve oporezive privremene razlike i neiskorišćene iznose prenosivih poreskih kredita i poreskih gubitaka, efekata promene računovodstvenih politika na osnovu kojih se vrši korekcija odgovarajućih pozicija u Bilansu stanja. do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve oporezive privremene razlike, preneti neiskorišćeni poreski krediti i neiskorišćeni poreski gubici mogu iskoristiti, izuzev ukoliko se odložena poreska sredstva odnose na privremene razlike nastale iz inicijalnog priznavanja sredstava ili obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak ili na odbitne privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima, kada se odložena poreska sredstva priznaju samo do mere do koje je izvesno da će privremene razlike biti ukinute u doglednoj budućnosti i da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve privremene razlike mogu iskoristiti.

Knjigovodstvena vrednost odloženih poreskih sredstava preispituje se na svaki izveštajni datum i umanjuje do mere do koje više nije izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se ukupna vrednost ili deo vrednosti odloženih poreskih sredstava može iskoristiti. Odložena poreska sredstva koja nisu priznata procenjuju se na svaki izveštajni datum i priznaju do mere do koje je postalo izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto dobitak/(gubitak) perioda.

Odloženi porez na dobit koji se odnosi na stavke koje se direktno evidentiraju u korist ili na teret kapitala se takođe evidentiraju na teret, odnosno u korist kapitala.

(b) Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu, porez na dodatu vrednost, doprinose na zarade koji padaju na teret poslodavca, kao i druge poreze i doprinose koji se plaćaju u skladu sa republičkim i lokalnim poreskim propisima. Ovi porezi i doprinosi su prikazani u okviru operativnih i ostalih poslovnih rashoda.

2.23. Praćenje poslova po segmentima poslovanja

Rukovodstvo Banke posmatra poslovne segmente u skladu sa metodologijom i segmentacijom koja je definisana na nivou cele Erste grupe, i na osnovu istih donosi odluke, alocira resurse i ocenjuje rezultat poslovanja pojedinačnih segmenata. Izveštaj po segmentima je usklađen sa FINREP metodologijom izveštavanja koji se koristi u Erste grupi gde postoje odstupanja na određenim pozicijama u odnosu na rezultat iskazan po lokalnoj NBS metodologiji.

2.24. Poslovi u ime i za račun trećih lica

Sredstva po poslovima u ime i za račun trećih lica, kojima Banka upravlja uz naknadu, uključena su u vanbilansnu evidenciju Banke. Banka po navedenim plasmanima ne snosi nikakav rizik.

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na iskazane vrednosti sredstava i obaveza, kao i obelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, kao i prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda.

Ove procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izveštaja. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od navedenih procena. Procene i pretpostavke se kontinuirano razmatraju, a kada korekcije postanu neophodne, iskazuju se u bilansu uspeha za periode u kojima su postale poznate.

(a) SPPI procena

Analiza ispunjenosti da li ugovoreni novčani tok finansijskog sredstva dovodi do povećanja novčanog toka koji je isključivo plaćanje glavnice i kamate (SPPI) što je predmet znajačne procene prilikom klasifikacije finansijskog sredstva. Ove procene su ključne prilikom procesa MFSI 9 klasifikacije i merenja jer određuju da li će se sredstvo vrednovati po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVPL), ili u zavisnosti od procene poslovnog modela, po amortizovanoj vrednosti (AC) ili po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat (FVOCI).

Uzimajući u obzir i razmatrajući karakteristike ugovora o kreditima, kao značajne procene je uočeno sledeće: naknada za prevremenu otplatu i neusklađenost kamatne stope i perioda ažuriranja.

Procena da li naknada za prevremenu otplatu kredita može da se smatra razumnom kompenzacijom za rani prekid ugovora (u slučaju celokupne) ili izgubljenu kamatu (u slučaju delimične otplate), se bazira na poređenju nivoa naknade i troškova koje banka. Za procenu, banka koristi kvantitativni test gde se troškovi porede sa izgubljenom kamatnom marginom i izgubljenim kamatnim diferencijalom zbog smanjenja kamatne stope pri ranom prekidu ili otplati. Procena se radi na nivou portfolija. Adekvatnost nakande se takođe opravdava i kvalitativno na bazi trenutnog tržišnog nivoa naknada i njihove preihvatljivosti od strane regulatora.

Neusklađenost kamatne stope i perioda njenog ažuriranja se odnosi na promenjive kamatne stope kredita gde je referentna kamatna stopa neusklađena u pogledeu tenora i perioda ažuriranja (kao što je slučaj kada se 3M EURIBOR usklađuje češće tj svakih mesec dana ili ređe npr svakih 6 meseci) ili je period ažuriranja određen pre početka kamatnog perioda (na primer 3MEURIBOR se ažurira 2 meseca pre puštanja kredita i početka kamatnog perioda). Ovakve slučajeve je potrebno proceniti putem „benčmark testa'' da li ugovoreni (nediskontovani) novčani tok kredita odstupa značajno od „benčmark" kredita (kredita ite ročnosti, istog iznosa, iste valute, ali koji nema neusklađenost kamatne stope).Pragovi materijalnosti za prolazak kvantitativnog benčmark testa su 5% kumulativno odstupanje odnosno 10% periodično odstupanje. Ovaj test se radi na niovu pojedinačnog plasmana na prilikom inicijalnog priznavanja.

Za plasmane koji imaju kamatne stope određene na bazi ''starih" stopa, SPPI usaglašenost se procenjuje na bazi kvalitativnih kriterijuma tako da period između datuma fiksiranja stope i pdatuma početka kamatanog perioda nije duži od mesec dana.

Prilikom prelaska na MSFI 9, Banka je testirala svoje plasmane koji imaju ugovorene ''stare stope'' kvalitativno kao i nekolicinu plasmana koji imaju ugovorenu neusklađenost kamate sa periodom ažuriranja , kvantitativno i svi plasmani su prošli benčmark test.

Takođe portfolio kredita je testiran u pogledu naknade za prevremnu otplatu.

Rukovodstvo Banke smatra da svi krediti ispunjavaju SPPI kriterijume.

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)

(b) Procena poslovnog modela

Za svako finansijsko sredstvo koje je SPPI prilikom inicijalnog priznavanja, Banka procenjuje da li je ono deo poslovnog modela u kojem se sredstva drže radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova, ili oba prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i prodaje, ili nekog drugog poslovnog modela.

Kritičan apekt u razlikovanju poslovnog modela je učestalost i značajnost prodaja. Može se desiti, da u periodu nakon inicijalnog priznavanja dođe do realizacije novčanog toka na drugačiji način od očekivanog , onda se može činiti da bi drugačiji metod merenja bio više odgovarajući. Prema MSFI 9, takve naknade promene ne dovode nužno do reklasifikacije i ispravke grešaka u prethodnom periodu. Ta informacija može uticati da se poslovni model i metod vrednovanja pormeni za nova sredstva.

Banka, prodaje zbog povećanja kreditnog rizika, prodaje koje su blizu krajnjeg roka dospeća i retke prodaje zbog nekih događaja kao što je izmena zakonske regulative, veće interne reorganizacije, retke krize likvidnosti i sl, ne smatra kao suprotne postavljenom poslovnom modelu prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.

Bančina je procena da svi krediti banke zadovoljavaju poslovni model držanje radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.

Poslovni modeli Banke:

Poslovni model Corporate - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)
Svi krediti i potraživanja drže se da bi se prikupili ugovoreni novčani tokovi (glavnica i kamata) tokom ukupnog trajanja plasmana tj. do dospeća. Trgovanja plasmanima nema, odnosno nema plasiranja kredita u cilju prodaje istih i ostvarivanja dobiti po osnovu razlike u ceni.

Poslovni model Real estate - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)
Svi krediti i potraživanja odobravaju se sa ciljem prikupljanja novčanih tokova tokom trajanja plasmana. Osnovna razlika u odnosu na korporativne kredite je u tome sto se krediti odobravaju za realizaciju posebnih projekata , dakle odobravaju se posebnim (SPV) preduzećima osnovanih samo u svrhu realizacije konkretnog projekta. Sama otplata bazira se isključivo na prihodima od projekta koji je predmet finansiranja.

Poslovni model Retail - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)
Svi krediti i potraživanja drže se da bi se prikupili ugovoreni novčani tokovi (glavnica i kamata) tokom ukupnog trajanja plasmana tj. do dospeća. Trgovanja plasmanima nema, odnosno nema plasiranja kredita u cilju prodaje istih i ostvarivanja dobiti po osnovu razlike u ceni.

Poslovni model Treasury - Dužničke hartije od vrednosti: Hold to Sell (FVPL metod vrednovanja)
Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti upravlja se radi ostvarivanja zarade u vidu razlike u ceni.

Poslovni model ALM - Dužničke hartije od vrednosti: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)
Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti, u poslovnom modelu "držati radi prikupljanja" ("HtC"), upravlja se radi ostvarivanja tokova gotovina prikupljanjem ugovornih novčanih tokova. Ostvarivanje razlike u ceni nije cilj, niti priroda ovog poslovnog modela.

Poslovni model ALM - Dužničke hartije od vrednosti: Hold and Sell (FVOCI metod vrednovanja)
Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti u poslovnom modelu "držati za prikupljanje i prodaju" ("H&S") upravlja se radi ostvarivanja tokova gotovina prikupljanjem ugovornih novčanih tokova, ali i prodajom finansijskih sredstava kao i ostvarenjem razlike u ceni.

(c) Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava

Model očekivanog kreditnog gubitka je baziran na prosuđivanju jer se zahteva procena značajnog povećanja kretinog rizika i merenje očekivanih gubitaka bez nekih detaljnijih smernica. U pogledu značajnog povećanja kreditnog rizika, Banka je odredila specifična pravila za procenu koja obuhvataju kvantitativne i kvalitativne kriterijume. Merenje očekivanog kreditnog gubitka uključuje kompleksne modele koji se oslanjaju na istorijske podatke o verovatnoći default-a i stopama gubitka, njihovoj ektrapolaciji u slučaju nedovoljnih kada ne postoji dovoljno podataka, individualne porcene novčanih tokova prilagođenih kreditnim gubicima, i verovatnoće ostvarenja scenarija uključujući forward–looking informacije.

Detaljna obelodanjivanja identifikacije značajnog povećanja kreditnog rizika, uključujući kolektivni, individualnu porcenu, tehnike predviđanja koje se koriste za merenje očekivanog gubitka i definicije defaulta,i ostali aspekti procene kreditnog rizika su dati u Napomeni 37.

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)

(d) Utvrđivanje fer vrednosti finansijskih instrumenata

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu na dan bilansa stanja se bazira na kotiranim tržišnim cenama ponude ili tražnje, bez umanjenja po osnovu transakcionih troškova. Fer vrednost finansijskih instrumenta koji nisu kotirani na aktivnom tržištu se određuje korišćenjem odgovarajućih tehnika vrednovanja, koje obuhvataju tehnike neto sadašnje vrednosti, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje tržišne cene i ostale relevantne modele.

Kada tržišni inputi nisu dostupni, oni se određuju procenjivanjima koja uključuju određeni stepen rasuđivanja u proceni "fer" vrednosti. Modeli procene oslikavaju trenutno stanje na tržištu na datum merenja i ne moraju predstavljati uslove na tržištu pre ili nakon datuma merenja. Stoga se tehnike vrednovanja revidiraju periodično, kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

Detaljnije obelodanjivanje se nalaze u Napomeni 37.4 (sensitivity limiti) i 37.10 (fer vrednovanje i nivoi FV).

(e) Procena lizing obaveze i sredstva sa pravom korišćenja u skladu sa MSFI 16

MSFI 16 uvodi model priznavanja lizinga u bilansu stanja za korisnike lizinga. Korisnik lizinga priznaje pravo korišćenja sredstva i odgovarajuću obavezu za lizing plaćanja u bilansu stanja. Postoje izuzeci od ovog principa, koji se mogu primeniti za kratkoročne lizinge i lizing sredstva malih vrednosti. Procene koje Banka koristi prilikom merenja obaveza po osnovu finansijskog lizinga i sredstava sa pravom korišćenja odnose se pre svega na:

- Klasifikaciju ugovora koji podležu MSFI 16
- Određivanje lizing perioda – dužine trajanja ugovora koji podležu MSFI 16 (uključujući ugovore sa neodređenim trajanjem kao i ugovore koji mogu biti produženi)
- Određivanje stopa amortizacije
- Određivanje kamatnih stopa koje će se primenjivati za diskontovanje budućih novčnaih tokova

Prilikom inicijlanog prizavanja ugovora o lizingu Banka koristi jedinstveni model obračuna za zakupe u skladu sa MSFI 16. Zakupac priznaje imovinu sa pravom korišćenja i predstavlja njeno pravo da koristi osnovnu imovinu i obavezu zakupa koja predstavlja njenu obavezu za plaćanje lizinga.

Za svaki ugovor o zakupu se procenjuje da li sadrži zakup, tj. da li ugovor nosi pravo na kontrolu korišćenja identifikovane imovine u ugovorenom periodu u zamenu za naknadu.

Obaveza za lizing se inicijalno meri po sadašnjoj vrednosti plaćanja zakupnina koje nisu plaćene na datum početka primene, diskontovana korišćenjem kamatne stope implicitne u zakupu ili, ako se stopa ne može lako utvrditi, stopa zaduživanja zakupca.

Utvrđivanje inkrementalne stope zaduživanja za zakup nepokretne imovine zasniva se na stopi koja se lako može uočiti. Takva stopa predstavlja prihod od imovine koji odražava godišnji povrat koji se očekuje na imovini – stopa kapitalizacije za čiju kalkulaciju se koristi pristup razvijen od strane Erste Austrija Real Estate. Polazi se od bazne stope za a) glavni grad ili b) ostatak zemlje u zavisnosti od lokacije, a zatim se dodatno koriguje (povećava/smanjuje) u zavisnosti od tehničkih uslova objekta, tržišnih uslova, lokacije, namene objekta, potrebe za dodatnim ulaganje i sl. Na taj način se dobija stopa kapitalizacije po svakom objektu.

Prosečna ponderisana diskontna stopa primenjena na 01.01.2019. za objekte iznosi 9,79%, a za vozila 1,17%.

U četvrtom kvartalu 2019. godine primenjen je novi računovodstveni tretman za određivanje inkrementalne stope za pozajmljivanje za imovinu u Erste Grupi odnosno primenjen je pojednostavljeni pristup koji koristi stope finansiranja/refinansiranja.

Inkrementalna stopa pozajmljivanja se utvrđuje na osnovu specifične tržišne stope za potpuno obezbeđenu pozajmicu i određenog dodatka koji predstavlja neobezbeđen deo duga koji bi obično bio korišćen za finansiranje sticanja sredstava sa pravom korišćenja.

Komponenta A: „tržišna stopa" (obezbeđeno, 70% od vrednosti)

Tržišna stopa izvedena je iz postojećih podataka Banke iz delatnosti odobravanja kredita i trebalo bi da predstavi specifičnu stopu zaduživanja u zavisnosti od perioda zakupa, kreditne sposobnosti i bazne stope EURIBOR – ostale komponente kao što su trošak kapitala i dr. što sve može da bude uključeno u određivanje tržišne stope, koja je "van dohvata ruke".

Ova stopa pretpostavlja potpunu obezbeđenost. Prema principima pozajmljivanja Grupe maksimalna vrednost pozajmice iznosi 70% od nominalne vrednosti.

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)

Komponenta B: deo stope koji se odnosi na pojedinačne stavke imovine (neobezbeđena, 30% od vrednosti)

Kvalitet pojedinačne imovine direktno utiče na iznos dodatka na postajeću obezbeđenu tržišnu stopu. Izračun dodatka za neobezbeđeni deo pozajmice dobija se upoređivanjem neobezbeđenih sa obezbeđenim instrumentima refinansiranja, pri čemu oba instrumenta imaju sličan rok. Razlika između ova dva instrumenta predstavlja dodatak tržišnoj stopi čiji raspored će biti zasnovan na kvalitetu pojedinačne imovine.

Prilagođavanje računovodstvenog tretmana ogledaće se u nižim inkrementalnim stopama pozajmljivanja u odnosu na ranije korišćene. Smanjenje stope ima sledeći uticaj na finansijske izveštaje:

Bilans stanja se povećava sa smanjenjem stope što dovodi do povećanja sredstava sa pravom korišćenja/obaveza za zakup.

Veća amortizacija i niži troškovi kamate:
- pomeranje sa troškova kamate na troškove amortizacije;
- nema uticaja na Bilans uspeha tokom trajanja perioda zakupa.

Diskonta stopa- inkremetalna stopa pozajmljivanja	**31.12. 2019.**
Prosečna ponderisana diskonta stopa-objekti	**2,83%**
Prosečna ponderisana diskonta stopa-vozila	**2,76%**

4. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Prihodi od kamata		
– Banke	117.862	147.243
– Javna preduzeća	94.136	83.792
– Druga preduzeća	2.669.568	2.292.762
– Preduzetnici	135.688	103.486
– Javni sektor	1.775.782	1.651.989
– Stanovništvo	4.521.384	3.925.815
– Strana lica	29.462	21.897
– Poljoprivrednici	18.444	14.949
– Drugi komitenti	24.589	8.611
Ukupno	**9.386.915**	**8.250.544**
Rashodi kamata		
– Banke	484.622	301.318
– Javna preduzeća	12.284	14.274
– Druga preduzeća	351.886	166.618
– Preduzetnici	3.308	2.652
– Javni sektor	226.840	210.194
– Stanovništvo	145.918	118.940
– Strana lica	716.226	541.449
– Domaćinstva i poljoprivredni proizvođači	52	-
– Drugi komitenti	124.944	203.697
Ukupno	**2.066.080**	**1.559.142**
Neto dobitak po osnovu kamata	**7.320.835**	**6.691.402**

Prihodi i rashodi od kamata po klasama finansijskih instrumenata prikazani su kako sledi:

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Prihodi od kamata		
Gotovina kod centralnih banaka	110.482	115.750
HOV koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	824.472	791.791
HOV koje se vrednuju po FVT kroz ostali rezultat	665.695	571.168
HOV koje se vrednuju po FV kroz bilans uspeha	238.925	264.338
Plasmani i avansi klijentima	6.943.089	5.917.178
Plasmani i avansi kreditnim institucijama	11.748	30.953
Kamatonosni svop koji se vrednuje po FV kroz bilans uspeha	92.262	-
Drugi prihodi od kamata	500.242	559.366
Ukupno	**9.386.915**	**8.250.544**
Rashodi kamata		
Subordinirane obaveze	153.729	82.512
Depoziti banaka	550.956	447.905
Depoziti klijenata	1.036.018	862.032
HOV koje se vrednuju po po amortizovanoj vrednosti	100.354	103.989
HOV koje se vrednuju po FVT kroz ostali rezultat	45.304	31.629
HOV koje se vrednuju po FV kroz bilans uspeha	110.453	30.889
Kamatonosni svop koji se vrednuje po FV kroz bilans uspeha	69.172	-
Ostale obaveze za kamate	94	187
Ukupno	**2.066.080**	**1.559.142**
Neto prihod po osnovu kamata	**7.320.835**	**6.691.402**

5. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Prihodi od naknada i provizija		
Poslovi platnog prometa u zemlji i inostranstvu	1.492.831	1.445.677
Kreditni poslovi	32.713	7.351
Depozitni poslovi	1.005.143	814.638
Poslovi sa platnim karticama	43.726	52.596
Garancijski i drugi poslovi jemstva	203.446	154.338
Ostale naknade i provizije	64.905	48.120
Ukupno	**2.842.764**	**2.522.720**
Rashodi od naknada i provizija		
Depozitni poslovi	6	2
Poslovi platnog prometa u zemlji i inostranstvu	644.128	571.134
Ostale naknade i provizije	431.533	362.610
Ukupno	**1.075.667**	**933.746**
Neto prihod po osnovu naknada i provizija	**1.767.097**	**1.588.974**

6. NETO DOBITAK PO OSNOVU PROMENE FER VREDNOSTI FINANSIJSKIH INSTRUMENATA

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Prihodi od promene vrednosti imovine i obaveza		
Dobici od promene vrednosti ostalih derivata	1.308.726	
Dobici od promene vrednosti finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	284.824	455.935
Dobici od promene vrednosti finansijskih obaveza koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	9.067	166.820
Ukupno	**1.602.617**	**622.755**
Rashodi od promene vrednosti imovine i obaveza		
Rashodi po osnovu promene vrednosti ostalih derivata	1.152.507	397.083
Rashodi po osnovu promene vrednosti finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	90.462	105.120
Rashodi po osnovu promene vrednosti finansijskih obaveza koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	6.796
Ukupno	**1.242.969**	**508.999**
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	**359.648**	**113.756**

7. NETO DOBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINASIJSKIH INSTRUMENATA KOJI SE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata		
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	27.173	71.685
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	17.721	7.724
Ukupno	**44.894**	**79.409**
Gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata	36.438	-
Gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	2.366	7.485
Ukupno	**38.804**	**7.485**
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	**6.090**	**71.924**

8. NETO DOBITAK PO OSNOVU ZAŠTITE OD RIZIKA

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Prihodi po osnovu zaštite od rizika		
Prihodi od promene vrednosti plasmana i potraživanja	1.295	1.677
Prihodi od promene vrednosti derivata	-	-
Ukupno	**1.295**	**1.677**
Rashodi po osnovu zaštite od rizika		
Rashodi od promene vrednosti plasmana i potraživanja	733	478
Rashodi od promene vrednosti derivata	-	-
Ukupno	**733**	**478**
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	**562**	**1.199**

Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika je rezultat promene vrednosti plasmana koji su ugovoreni da prate rast cena na malo**.**

9. NETO PRIHOD OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Pozitivne kursne razlike	4.700.066	5.764.039
Negativne kursne razlike	(3.815.219)	(5.262.263)
Pozitivni efekti ugovorene valutne klauzule	496.657	1.007.416
Netativni efekti ugovorene valutne klauzule	(956.562)	(1.086.653)
Neto prihodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	**424.942**	**422.539**

10. NETO RASHODI PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Prihodi po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	4.367.957	5.406.524
Prihodi od ukidanja umanjenja vrednosti finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	3.422	64.753
Prihodi od ukidanja rezervisanja za vanbilansne pozicije	444.478	684.607
Dobici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	19.767	2.050
Ukupno	**4.835.624**	**6.157.934**
Rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
Prihodi indirektnih otpisa finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	4.831.314	5.615.900
Prihodi po osnovu umanjenja vrednosti finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	3.923	14.133
Rashodi rezervisanja za vanbilansne pozicije	485.783	591.889
Gubici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	22.421	82.261
Ukupno	**5.343.441**	**6.304.183**
Neto prihod/(rashod) po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	**(507.817)**	**(146.249)**

10.a NETO RASHODI PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA (nastavak)

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki		
Rashodi indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija:		
– hartije od vrednosti (Napomena 20)	(9.005)	(5.582)
– krediti i potraživanja od banaka i drugih fin.organizacija (Napomena 21(b))	(1.203)	(3.074)
- krediti i potraživanja od komitenata (Napomena 22)	(2.790.203)	(3.111.299)
– ostala sredstva (Napomena 26)	(65.586)	(58.772)
Ukupno rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava	**(2.865.997)**	**(3.178.727)**
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (Napomena 32)	(182.371)	(149.162)
Ukupno rashodi po osnovu obezveđenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilanskih stavki	**(3.048.368)**	**(3.327.889)**
Prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki		
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija:		
– hartije od vrednosti (Napomena 20)	2.110	38.225
– krediti i potraživanja od banaka i drugih fin.organizacija (Napomena 21(b))	2.451	5.373
- krediti i potraživanja od komitenata (Napomena 22)	2.392.504	2.921.396
– ostala sredstva (Napomena 26)	5.677	4.356
Ukupno prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava	**2.402.742**	**2.969.350**
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (Napomena 32)	141.070	241.881
Ukupno prihodi po osnovu obezveđenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilanskih stavki	**2.543.812**	**3.211.231**
Neto rashodi po osnovu indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja	**(504.556)**	**(116.658)**

11. NETO DOBITAK/GUBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENATA KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZOVANOJ VREDNOSTI

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Dobici od prestanka prizavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti		
Dobitak prestanak priznavanja – nivo obezvređenja 3 i POCI	130.501	14.824
Dobitak prestanak priznavanja - ostali nivoi obezvređenja	181.840	294
Ukupno:	**312.341**	**15.118**
Gubici od prestanka prizavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti		
Gubitak prestanak priznavanja - nivo obezvređenja 3 i POCI	135.333	23
Gubitak prestanak priznavanja_ostali stagevi	206.115	-
Ukupno:	**341.448**	**23**
Neto dobici/gubici od prestanka prizavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	**(29.107)**	**15.095**

12. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Prihodi od konsultantskih usluga	16.332	18.656
Prihodi od zakupnina	7.204	6.851
Prihodi od IT usluga	10.528	9.674
Ostali prihodi	1.782	4.542
Prihodi od dividende i ostali prihodi od učešća	378	368
Ukupno	**36.225**	**40.091**

13. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALIH LIČNI RASHODI

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Troškovi neto zarada i naknada zarada	1.421.828	1.328.279
Troškovi poreza i doprinosa na zarade na teret zaposlenog	534.625	500.495
Troškovi otpremnina, jubilarnih nagrada, bonusa i regres	200.000	217.353
Ostali lični rashodi	60.618	32.456
Rashodi rezervisanja po osnovu otpremnina (Napomena 32)	23.203	21.994
Ukupno	**2.240.274**	**2.100.577**

14. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Troškovi amortizacije:		
– osnovnih sredstava (Napomena 24)	463.853	203.732
– nematerijalnih ulaganja (Napomena 24)	94.430	116.849
Ukupno	**558.283**	**320.581**

15. OSTALI PRIHODI

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Prihodi od naplate otpisanih potraživanja	417.509	320.030
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja za obaveze	31	11.363
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih ostalih rezervisanja	2.709	4.948
Dobici od prodaje osnovnih sredstava i nematerijalne imovine	9.420	14.610
Ostali prihodi	71.684	37.419
Ukupno	**501.353**	**388.369**

16. OSTALI RASHODI

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Profesionalne usluge	1.999.694	1.210.838
Donacije i sponzorstva	28.019	36.088
Reklama i propaganda	255.523	248.592
PTT i telekomunikacione usluge	63.859	61.771
Premije osiguranja	584.596	504.552
Troškovi zakupa	71.804	333.410
Troškovi materijala	125.293	110.184
Troškovi poreza i doprinosa	118.953	121.159
Održavanje osnovnih sredstava i informatičkog softvera	426.556	387.650
Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	679	3.242
Doprinosi na zarade na teret poslodavca	309.520	302.281
Dnevnice i putni troškovi	107.121	103.398
Obuke i savetovanja	41.432	33.602
Rashodi rezervisanja za sudske sporove (Napomena 32)	39.062	69.000
Ostalo	71.516	106.932
Ukupno	**4.243.629**	**3.632.699**

17. POREZ NA DOBITAK

a) Komponente poreza na dobit

Ukupan poreski rashod sastoji se od sledećih poreza:

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Tekući porez na dobit	(169.499)	(252.560)
Dobitak od kreiranih odloženih poreskih sredstava i smanjenje odloženih poreskih obaveza	11.623	37.800
Gubitak od smanjenja odloženih poreskih sredstava i kreiranja odloženih poreskih obaveza	-	-
Ukupno	**(157.876)**	**(214.760)**

(b) Usaglašavanje ukupnog iznosa poreza na dobit iskazanog u bilansu uspeha i proizvoda gubitka pre oporezivanja i propisane poreske stope

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Dobit pre oporezivanja	**2.837.641**	**3.133.243**
Porez na dobit po stopi od 15%	**425.646**	**469.986**
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	12.254	34.330
Poreski efekti neoporezivih prihoda (kamate na HOV čiji je izdavalac RS, autonomna pokrajina, jedinica LS ili NBS)	(268.401)	(244.465)
Poreski efekti prve primene MSFI 9	(24.788)	(41.313)
Ostalo	13.165	(3.778)
Ukupan poreski rashod iskazan u bilansu uspeha	**157.876**	**214.760**
Efektivna poreska stopa	**5,56%**	**6,85%**

17. POREZ NA DOBITAK (nastavak)

(c) Komponente odloženog poreza

	na dan 31. decembra 2019. U RSD hiljada	
	iznos privremene razlike	iznos odloženog poreza
Odbitna privremena razlika po osnovu razlike knjigovodstvene i poreske vrednosti osnovnih sredstava- odložena poreska sredstva	181.020	27.153
Oporeziva privremena razlika po osnovu svođenja hartija od vrednosti na fer vrednost-odložena poreska obaveza	(816.913)	(122.537)
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za sudske sporove- odložena poreska sredstva	248.372	37.256
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za jubilarne nagrade- odložena poreska sredstva	126.300	18.945
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- odložena poreska sredstva	84.525	12.679
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- aktuarski dobitak- odložene poreske obaveze	(36.989)	(5.548)
Privremene razlike po osnovu efekata MSFI 9	165.253	24.788
Ukupno stanje na dan 31.12.2019.	**(48.432)**	**(7.265)**

	na dan 31. decembra 2018. U RSD hiljada	
	iznos privremene razlike	iznos odloženog poreza
Odbitna privremena razlika po osnovu razlike knjigovodstvene i poreske vrednosti osnovnih sredstava- odložena poreska sredstva	93.900	14.085
Oporeziva privremena razlika po osnovu svođenja hartija od vrednosti na fer vrednost-odložena poreska obaveza	(559.906)	(83.986)
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za sudske sporove- odložena poreska sredstva	227.421	34.113
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za jubilarne nagrade- odložena poreska sredstva	110.538	16.581
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- odložena poreska sredstva	75.784	11.368
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- aktuarski dobitak- odložene poreske obaveze	(42.680)	(6.402)
Privremene razlike po osnovu efekata MSFI 9	220.336	33.050
Ukupno stanje na dan 31.12.2018.	**125.393**	**18.809**

d) Promene na odloženim porezima

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Stanje odloženih poreskih sredstava/(obaveza) na dan 1. januar	18.809	(5.248)
Efekat privremenih poreskih razlika evidentiran u korist bilansa uspeha	11.623	37.800
Efekat privremenih poreskih razlika evidentiran u korist kapitala	(37.697)	(13.743)
Stanje odloženih poreskih sredstava/(obaveza) na dan 31. decembra	**(7.265)**	**18.809**

Kreiranje odloženih poreskih obaveza u iznosu od RSD 7.265 hiljada (i ukidanje prethodno priznatih odloženih poreskih sredstava u iznosu od RSD 18.809 hiljada) imalo je efekat na bilans uspeha u iznosu od RSD 11.623 hiljada i efekat preko kapitala u iznosu od RSD 37.697 hiljada.

U toku 2019. godine Banka je ostvarila dobit nakon oporezivanja u iznosu od RSD 2.679.766 hiljada. Ovaj iznos će biti raspoređen u skladu sa Odlukom na predstojećoj Skupštini Banke.

18. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
U dinarima		
Žiro račun	4.073.644	4.730.803
Gotovina u blagajni	2.894.574	2.159.642
Depoziti viškova likvidnih sredstava	-	5.000.000
Potraživanja za obračunatu kamatu, naknadu i proviziju po osnovu gotovine i sredstava kod Centralne banke	-	243
	6.968.218	**11.890.688**
U stranoj valuti		
Gotovina u blagajni	1.667.826	1.079.670
Obavezna rezerva kod NBS u stranoj valuti	13.219.331	11.670.903
	14.887.157	**12.750.573**
Stanje na dan	**21.855.375**	**24.641.261**

Obavezna dinarska rezerva predstavlja minimalnu rezervu u dinarima izdvojenu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije „Službeni glasnik RS", br. 76/2018., koja propisuje da banke obračunavaju dinarsku obaveznu rezervu po stopi od 5% na iznos prosečnog dnevnog stanja dinarskih obaveza sa ugovorenom ročnošću do dve godine, odnosno po stopi od 0% na iznos prosečnog dnevnog stanja dinarskih obaveza sa ugovorenom ročnošću preko dve godine, u toku jednog kalendarskog meseca.

Banka je dužna da u obračunskom periodu održava prosečno dnevno stanje izdvojene dinarske obavezne rezerve na svom žiro-računu.

Obračunata dinarska obavezna rezerva čiji nivo se morao održavati na stanju žiro računa u periodu od 18. decembra 2019. godine do 17. januara 2020. godine iznosila je RSD 9.944.420 hiljade.

Narodna banka Srbije plaća kamatu na iznos ostvarenog prosečnog dnevnog stanja izdvojene dinarske obavezne rezerve u obračunskom periodu koji ne prelazi iznos obračunate dinarske obavezne rezerve po kamatnoj stopi u visini 1,25 % na godišnjem nivou.

Obavezna devizna rezerva predstavlja minimalnu rezervu u stranoj valuti izdvojenu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije „Službeni glasnik RS", br. 76/2018., koja propisuje da banke obračunavaju deviznu obaveznu rezervu po stopi od 20% na iznos prosečnog dnevnog stanja deviznih obaveza sa ugovorenom ročnošću do dve godine, kao i na iznos dinarskih sredstava koja su indeksirana valutnom klauzulom sa ugovorenom ročnošću do dve godine po stopi od 100%. Zatim po stopi od 13% na iznos prosečnog dnevnog stanja deviznih obaveza sa ugovorenom ročnošću preko dve godine, kao i na iznos dinarskih sredstava koja su indeksirana valutnom klauzulom sa ugovorenom ročnošću preko dve godine u toku jednog kalendarskog meseca po stopi od 100%.

Obračunata devizna obavezna rezerva za obračunski period od 18. decembra 2019. godine do 17. januara 2020. godine iznosila je EUR 112.416 hiljade.

Na iznos ostvarenog prosečnog stanja izdvojene devizne rezerve, Narodna banka Srbije ne plaća kamatu.

19. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU DERIVATA

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
U dinarima		
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha – fer vrednost derivata namenjenih trgovanju (FVTPL)	14.287	10.160
	14.287	**10.160**
U stranoj valuti		
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha – fer vrednost derivata namenjenih trgovanju (FVTPL)	332.612	171.044
	332.612	**171.044**
Stanje na dan	**346.899**	**181.204**

20. HARTIJE OD VREDNOSTI

U RSD hiljada

	31.12.2019	31.12.2018
U dinarima		
Dužničke hartije od vrednosti		
– obveznice (AC)	15.348.789	9.972.528
– obveznice (FVTPL)	4.144.280	4.062.753
– obveznice (FVTOCI)	10.438.764	8.742.547
Vlasničke hartije od vrednosti		
– učešća u kapitalu (FVTPL)	27.608	28.748
	29.959.441	**22.806.576**
U stranoj valuti		
Dužničke hartije od vrednosti		
– obveznice (AC)	850.624	856.033
– obveznice (FVTPL)	6.628.446	5.837.167
– državni zapisi (FVTPL)	-	129.811
– obveznice (FVTOCI)	3.880.476	5.049.334
– državni zapisi (FVTOCI)	136.029	159.225
Vlasničke hartije od vrednosti		
– ostale HOV raspoložive za prodaju - VISA akcije (FVTOCI)	97.354	67.261
	11.592.929	**12.098.831**
Ukupno hartije od vrednosti	**41.552.370**	**34.905.407**
Minus: Ispravka vrednosti (~~FVTPL~~ AC)	(20.785)	(13.897)
Stanje na dan 31. decembra	**41.531.585**	**34.891.510**

U tabeli osim hartija od vrednosti namenjenih trgovanju (FVTPL) sve dužničke hartije od vrednosti su raspoređene u nivo obezvredjenja 1. Od svih navedenih HOV na berzi se kotiraju obveznice, kao i Visa akcije vrednovane kroz kapital i Jubmes akcije vrednovane kroz bilans uspeha.

Promene na računima ispravke vrednosti u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	Stanje na početku perioda	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Kursne razlike	Stanje na kraju perioda
Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava							
Stage 1	**13,897**	**8,991**	**1,987**	**14**	**123**	**(7)**	**20,785**
Javni sektor	13,897	8,991	1,987	14	123	(7)	20,785
UKUPNO	**13,897**	**8,991**	**1,987**	**14**	**123**	**(7)**	**20,785**

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

U RSD hiljada

	31. decembra 2019.			31. decembra 2018.		
	Kratkoročni	**Dugoročni**	**Ukupno**	**Kratkoročni**	**Dugoročni**	**Ukupno**
U dinarima						
Dati krediti	-	1.626	**1.626**	-	489	**489**
Dati depoziti	-	-	**-**	700.243	-	**700.243**
	-	**1.626**	**1.626**	**700.243**	**489**	**700.732**
U stranoj valuti						
Devizni računi	1.127.373	-	**1.127.373**	491.306	-	**491.306**
Dati krediti		88.983	**88.983**	207.018	44.083	**251.101**
Dati depoziti	357.481	-	**357.481**	4.728	-	**4.728**
Ostali plasmani	32.805	-	**32.805**	255.130	-	**255.130**
	1.517.659	**88.983**	**1.606.642**	**958.182**	**44.083**	**1.002.265**
Bruto krediti i potraživanja	**1.517.659**	**90.609**	**1.608.268**	**1.658.425**	**44.572**	**1.702.997**
Minus: Ispravka vrednosti			(1.392)			(2.636)
			(1.392)			**(2.636)**
Stanje na dan 31. decembra			**1.606.876**			**1.700.361**

Krediti sa valutnom klauzulom su uključeni u pregled kredita i depozita u stranoj valuti.

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)

a) Pregled po vrstama korisnika kredita i depozita po nivoima obezvređenja

U RSD hiljada

	Bruto knjigovodstvena vrednost					Ispravke vrednosti				
	Nivo obezvređenja 1	**Nivo obezvređenja 2**	**Nivo obezvređenja 3**	**POCI**	**Ukupno**	**Nivo obezvređenja 1**	**Nivo obezvređenja 2**	**Nivo obezvređenja 3**	**POCI**	**Ukupno**
U dinarima										
Društva za osiguranje	349	-	-	-	**349**	(1)	-	-	-	**(1)**
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osigruranju	1.331	-	-	-	**1.331**	(10)	-	-	-	**(10)**
	1.680	**-**	**-**	**-**	**1.680**	**(11)**	**-**	**-**	**-**	**(11)**
U stranoj valuti										
Finansijski lizing	72.118	16.811	-	-	**88.929**	(446)	(293)	-	-	**(739)**
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osigruranju	34.704	-	-	-	**34.704**	(44)	-	-	-	**(44)**
Strane banke	1.482.955	-	-	-	**1.482.955**	(598)	-	-	-	**(598)**
	1.589.777	**16.811**	**-**	**-**	**1.606.588**	**(1.088)**	**(293)**	**-**	**-**	**(1.381)**
Ukupno	**1.591.457**	**16.811**	**-**	**-**	**1.608.268**	**(1.099)**	**(293)**	**-**	**-**	**(1.392)**

Krediti sa valutnom klauzulom su uključeni u pregled kredita i depozita u stranoj valuti.

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)

b) Transfer izloženosti po kreditima i potraživanjima od banaka i drugih finansijskih institucija po nivoima obezvređenja

U RSD hiljada

	Bruto knjigovodstvena vrednost							
	Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 2		Transfer između Nivoa 2 i Nivoa 3		Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 3		POCI	
	U Nivo 2 iz Nivoa 1	U Nivo 1 iz Nivoa 2	U Nivo 3 iz Nivoa 2	U Nivo 2 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 1	U Nivo 1 iz Nivoa 3	U Defaulted iz Non-Defaulted	U Non-Defaulted iz Defaulted
Društva za osiguranje	-	193	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	**16.807**	-	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2019.	**16.807**	**193**	-	-	-	-	-	-

c) Ročnost dospeća datih kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija

Ročnost dospeća plasmana komitentima prikazanih u bruto iznosu, prema preostalom roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine, je sledeća:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Bez utvđenog roka dospeća	1.162.690	517.129
Do 30 dana	352.845	700.021
Od 1 do 3 meseca	-	-
Od 3 do 12 meseci	2.124	441.275
Preko 1 godine	90.609	44.572
	1.608.268	**1.702.997**

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)

Promene ispravki vrednosti i rezervisanja finansijskih sredstava

U RSD hiljada

	Stanje na na dan 1. januara 2019.	**Povećanje usled priznavanja i sticanja**	**Smanjenje usled prestanka priznavanja**	**Povećanje usled promene kreditnog rizika**	**Smanjenje usled promene kreditnog rizika**	**Promena po osnovu kursnih razlika**	**Ostale promene**	**Stanje na kraju perioda**
Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava								
Nivo obezvređenja 1	**2.634**	**740**	**2.441**	**170**	**10**	**11**	**(5)**	**1.099**
Banke u zemlji	2.126	0	2.117	-	-	(2)	(7)	-
Društva za osiguranje	1	1	1	-	2	-	3	2
Finansijski lizing	255	394	198	-	2	-	(4)	445
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osigruranju	32	10	-	13	-	-	-	55
Strane banke	220	335	125	157	6	13	3	597
Nivo obezvređenja 2	**2**	**-**	**-**	**293**	**-**	**-**	**(2)**	**293**
Društva za osiguranje	2	-	-	-	-	-	(2)	-
Finansijski lizing	-	-	-	293	-	-	-	293
UKUPNO	**2.636**	**740**	**2.441**	**463**	**10**	**11**	**(7)**	**1.392**

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA

U RSD hiljada

	31.12.2019.			31.12.2018.		
	Kratkoročni	**Dugoročni**	**Ukupno**	**Kratkoročni**	**Dugoročni**	**Ukupno**
U dinarima						
Dati krediti	472.391	38.545.532	**39.017.923**	2.464.469	30.505.580	**32.970.049**
Ostali plasmani	116.668	13.321	**129.989**	272.499	-	**272.499**
	589.059	**38.558.853**	**39.147.912**	**2.736.968**	**30.505.580**	**33.242.548**
U stranoj valuti						
Dati krediti	2.267.918	122.150.476	**124.418.394**	10.320.621	97.479.604	**107.800.225**
Dati depoziti	90.755	-	**90.755**	89.432	-	**89.432**
Ostali plasmani	226.074	-	**226.074**	409.529	-	**409.529**
	2.584.747	**122.150.476**	**124.735.223**	**10.819.582**	**97.479.604**	**108.299.186**
Bruto krediti i potraživanja	**3.173.806**	**160.709.329**	**163.883.135**	**13.556.550**	**127.985.184**	**141.541.734**
Minus: Ispravka vrednosti						
– Pojedinačno procenjena			(658.556)			(928.023)
– Kolektivno procenjena			(2.395.085)			(2.220.274)
			(3.053.641)			**(3.148.297)**
Stanje na dan 31. decembra			**160.829.494**			**138.393.437**

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

a) Pregled po vrstama korisnika kredita i depozita po nivoima obezvređenja

U RSD hiljada

	Bruto knjigovodstvena vrednost					Ispravke vrednosti				
	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Ukupno	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Ukupno
U dinarima										
Javna preduzeća	24.507	50.206	-	-	**74.713**	(126)	(511)	-	-	**(637)**
Druga preduzeća	2.199.839	165.104	39.412	-	**2.404.355**	(33.523)	(10.828)	(28.259)	-	**(72.610)**
Preduzetnici	1.161.098	117.797	23.075	-	**1.301.970**	(10.009)	(8.495)	(14.910)	-	**(33.414)**
Javni sektor	1.024.462	-	-	-	**1.024.462**	(941)	-	-	-	**(941)**
Stanovništvo	30.305.504	2.941.827	909.085	22.135	**34.178.551**	(252.367)	(231.560)	(714.166)	(1.388)	**(1.199.481)**
Strana lica	1.509	16	15	-	**1.540**	(29)	-	(13)	-	**(42)**
Poljoprivrednici	114.231	19.463	137	-	**133.831**	(2.446)	(1.580)	(23)	-	**(4.049)**
Drugi komitenti	24.068	1.402	3.020	-	**28.490**	(149)	(115)	(2.151)	-	**(2.415)**
	34.855.218	**3.295.815**	**974.744**	**22.135**	**39.147.912**	**(299.590)**	**(253.089)**	**(759.522)**	**(1.388)**	**(1.313.589)**
U stranoj valuti										
Javna preduzeća	2.838.622	-	-	-	**2.838.622**	(6.592)	-	-	-	**(6.592)**
Druga preduzeća	72.145.647	2.273.489	403.125	100.046	**74.922.307**	(543.270)	(272.309)	(268.549)	(72.985)	**(1.157.113)**
Preduzetnici	819.989	209.723	3.106	101	**1.032.919**	(5.179)	(12.697)	(2.873)	(101)	**(20.850)**
Javni sektor	1.391.752	-	-	-	**1.391.752**	(17.105)	-	-	-	**(17.105)**
Stanovništvo	41.857.275	953.775	307.935	152.034	**43.271.019**	(89.964)	(88.711)	(175.613)	(28.691)	**(382.979)**
Strana lica	327.429	56.110	-	-	**383.539**	(4.456)	(5.712)	-	-	**(10.168)**
Poljoprivrednici	108.187	15.851	43.578	-	**167.616**	(6.384)	(1.215)	(28.860)	-	**(36.459)**
Drugi komitenti	565.120	3.309	159.020	-	**727.449**	(2.483)	(126)	(106.177)	-	**(108.786)**
	120.054.021	**3.512.257**	**916.764**	**252.181**	**124.735.223**	**(675.433)**	**(380.770)**	**(582.072)**	**(101.777)**	**(1.740.052)**
Ukupno	**154.909.239**	**6.808.072**	**1.891.508**	**274.316**	**163.883.135**	**(975.023)**	**(633.859)**	**(1.341.594)**	**(103.165)**	**(3.053.641)**

Banka sve kredite vrednuje po amortizovanoj vrednosti.

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

b) Transfer izloženosti po kreditima i potraživanjima od komitenata po nivoima obezvređenja

	Bruto knjigovodstvena vrednost					
	Transfer između Nivo 1 i Nivo 2		Transfer između Nivo 2 i Nivo 3		Transfer između Nivo 1 i Nivo 3	
	U Nivo 2 iz Nivo 1	U Nivo 1 iz Nivo 2	U Nivo 3 iz Nivo 2	U Nivo 2 iz Nivo 3	U Nivo 3 iz Nivo 1	U Nivo 1 iz Nivo 3
Druga preduzeća	**417,165**	**217,666**	**25,176**	**-**	**191,911**	**-**
Građevinarstvo	1,265	143,617	-	-	4	-
Poljoprivreda i prehrambena industrija	163,790	131	-	-	-	-
Prerađivačka industrija	17,393	5,153	3,580	-	14,352	-
Trgovina	85,492	64,977	2,089	-	168,512	-
Usluge i turizam	149,225	3,788	19,507	-	9,043	-
Preduzetnici	**171,428**	**24,549**	**7,903**	**1**	**9,627**	**-**
Stanovništvo	**1,242,183**	**508,396**	**174,827**	**80,826**	**289,152**	**56,040**
Sektor drugih komintenata	**-**	**-**	**14,639**	**-**	**33,240**	**-**
Ukupno	**1,830,776**	**750,611**	**222,545**	**80,827**	**523,930**	**56,040**

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

c) Ročnost dospeća datih kredita i potraživanja od komitenata

Ročnost dospeća plasmana komitentima prikazanih u bruto iznosu, prema preostalom roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine, je sledeća:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	**31.12.2018.**
Bez utvđenog roka dospeća	1.369.067	1.089.205
Do 30 dana	223.250	517.378
Od 1 do 3 meseca	825.591	1.201.336
Od 3 do 12 meseci	2.034.809	10.748.631
Preko 1 godine	159.430.418	127.985.184
Stanje na dan 31. decembra	**163.883.135**	**141.541.734**

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

Promene ispravki vrednosti i rezervisanja finansijskih sredstava

U RSD hiljada

	Stanje na početku perioda	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena usled modifikacije	Smanjenje usled direktnog otpisa	Promena po osnovu kursnih razlika	Ostale promene	Stanje na kraju perioda 31.12.2019.
Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava										
Nivo obezvređenja 1	**840.466**	**446.182**	**252.164**	**1.357.381**	**909.556**	**(37)**	**2**	**(4.177)**	**(503.069)**	**975.023**
Javna preduzeća	13.062	61	3.008	592	3.420	-	-	(75)	(494)	6.718
Druga preduzeća	496.363	282.768	177.461	378.319	213.547	(36)	-	(3.149)	(186.662)	576.595
Preduzetnici	12.870	10.292	4.009	46.364	22.133	-	1	(37)	(28.288)	15.058
Javni sektor	12.228	667	705	25.148	19.231	-	-	(94)	92	18.105
Stanovništvo	303.950	149.629	65.672	865.671	644.768	(1)	1	(789)	(252.487)	355.532
Strana lica	346	-	-	1.358	1.603	-	-	(1)	1	101
Drugi komitenti	1.646	2.765	1.309	39.929	4.854	-	-	(32)	(35.231)	2.914
Nivo obezvređenja 2	**876.882**	**151.011**	**267.510**	**100.362**	**259.117**	**(43)**	**-**	**175**	**32.097**	**633.859**
Javna preduzeća	74.954	-	-	-	-	-	-	-	(74.450)	504
Druga preduzeća	318.366	25.799	32.617	-	166.320	(20)	-	(1.440)	139.360	283.128
Preduzetnici	6.049	9.415	905	-	5.929	(50)	-	(53)	12.669	21.196
Javni sektor	358	-	356	-	-	-	-	-	(2)	-
Stanovništvo	477.126	115.557	233.606	89.878	85.155	27	-	1.668	(36.706)	328.789
Strana lica	3	-	1	-	-	-	-	-	(1)	1
Drugi komitenti	28	240	25	10.484	1.713	-	-	-	(8.773)	241
Nivo obezvređenja 3	**1.311.480**	**162.873**	**359.823**	**529.052**	**270.935**	**(10.507)**	**230.917**	**(321)**	**210.692**	**1.341.594**
Druga preduzeća	409.799	20.161	112.310	146.752	103.249	(5.119)	46.357	(1.547)	(1.521)	306.609
Preduzetnici	12.847	993	-	6.798	7.153	-	12.193	(8)	16.637	17.921
Stanovništvo	808.020	141.709	247.513	364.555	109.896	(5.388)	40.264	1.891	5.468	918.582
Strana lica	20	-	-	1	-	-	-	-	(6)	15
Drugi komitenti	80.794	10	-	10.946	50.637	-	132.103	(657)	190.114	98.467
POCI	**119.469**	**24.056**	**10.581**	**19.286**	**62.818**	**-**	**1.171**	**(679)**	**15.603**	**103.165**
Druga preduzeća	101.871	-	-	1.509	51.637	-	-	(561)	21.798	72.980
Preduzetnici	41	101	-	-	-	-	-	-	(41)	101
Stanovništvo	17.557	23.955	10.581	17.777	11.181	-	1.171	(118)	(6.154)	30.084
UKUPNO	**3.148.297**	**784.122**	**890.078**	**2.006.081**	**1.502.426**	**(10.587)**	**232.090**	**(5.002)**	**(494)**	**3.053.641**

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

d) Koncentracija datih kredita i potraživanja od banka i drugih finansijskih organizacija i od komitenata

Koncentracija datih kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija i od komitenata, prikazanih u bruto iznosu na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine, značajna je kod sledećih delatnosti:

	U RSD hiljada	
	31.12.2019.	**31.12.2018.**
Trgovina	11.149.091	12.406.952
Prerađivačka industrija	18.541.896	15.344.868
Građevinarstvo	11.746.624	12.864.187
Proizvodnja i snabdevanje el. energijom	9.911.492	8.637.329
Usluge i turizam	22.596.990	17.918.933
Poljoprivreda i prehrambena industrija	6.293.904	5.804.316
Stanovništvo	77.731.793	63.609.954
Domaće i strane banke i ostale finansijske organizacije	1.608.268	1.702.997
Javni sektor	2.416.214	2.501.734
Strana pravna lica	102.856	96.073
Poljoprivrednici	301.447	261.011
Sektor drugih komintenata	755.939	278.090
Preduzetnici	2.334.889	1.818.287
Stanje na dan 31. decembra	**165.491.403**	**143.244.731**

23. INVESTICIJE U ZAVISNA DRUŠTVA

	U RSD hiljada	
	31.12.2019.	**31.12.2018.**
S – Leasing d.o.o Srbija -75% udela	93.560	93.560
Stanje na dan 31. decembra	**93.560**	**93.560**

Dana 15. januara 2014. godine na osnovu ugovora o kupovini i prenosu udela koji je zaključen sa Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i Erste Group Immorent International Holding GMBH, a nakon izvršene uplate ugovorenih iznosa, Banka je stekla 75% udela u osnovnom kapitalu društva S-leasing d.o.o., Srbija. Sticanje udela je izvršeno nakon isplate 25% vlasništva Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i 50% vlasništva Immorent AG.

24. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETINE

U RSD hiljada

	Zemljište i građevinski objekti	Oprema	Sredstva uzeta u lizing / Imovina sa pravom korišćenja	Investicione nekretnine	Sredstva u pripremi	Ukupno osnovna sredstva	Nematerijalna sredstva u pripremi	Nematerijalna ulaganja
NABAVNA VREDNOST								
Stanje na dan 1. januara 2018. godine	**752.646**	**995.763**	**254.173**	**-**	**21.163**	**2.023.745**	**-**	**1.287.670**
Povećanja	-	7.083	(7.083)	-	285.265	285.265	327.744	-
Prenosi	34.947	113.213	70.571	-	(297.655)	(78.925)	-	78.929
Otuđenja i rashodovanja	(11.102)	(38.891)	-	-	-	(49.993)	-	(447)
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	**776.491**	**1.077.167**	**317.661**	**-**	**8.773**	**2.180.092**	**327.744**	**1.366.152**
Efekti prelaska na IFRS 16	**-**	**-**	**1.297.923**	-	**(7.959)**	**1.289.963**	**7.959**	**-**
Stanje na dan 1. januara 2019. godine	**776.490**	**1.077.165**	**1.615.583**	-	**814**	**3.470.052**	**335.704**	**1.366.152**
Povećanja	-	2.458	1.005.447	-	238.145	1.246.050	222.407	-
Prenosi	2.246	224.984	2.568	-	(229.798)	-		
Otuđenja i rashodovanja	(5.055)	(62.133)	(229.392)	-	-	(296.580)	(95.139)	95.139
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	**773.682**	**1.242.476**	**2.394.207**	**-**	**17.120**	**4.427.485**	**455.012**	**1.461.291**
AKUMULIRANA ISPRAVKA VREDNOSTI								
Stanje na dan 1. januara 2018. godine	**278.588**	**623.658**	**50.809**	**-**	**-**	**953.055**	**-**	**1.040.372**
Preknjižavanja	-	7.083	(7.883)	-	-		-	
Amortizacija(Napomena 14)	18.709	118.332	66.691			203.732		116.849
Otuđenja i rashodovanja	(3.854)	(35.747)	-	-	-	(39.601)	-	(349)
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	**293.443**	**713.326**	**110.417**	**-**	**-**	**1.117.186**	**-**	**1.156.872**
Preknjižavanja		2.458	(2.458)	-	-			
Amortizacija(Napomena 14)	19.338	96.782	347.733	-	-	463.853	-	94.430
Otuđenja i rashodovanja	(2.261)	(61.508)	(41.890)	-	-	(105.659)	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	**310.520**	**751.060**	**413.800**	**-**	**-**	**1.475.380**	**-**	**1.251.302**
Neotpisana vrednost na dan:								
– 31. decembar 2019. godine	**463.162**	**491.416**	**1.980.407**	**-**	**17.120**	**2.952.105**	**455.012**	**209.989**
– 31. decembar 2018. godine	**483.048**	**363.841**	**207.244**	**-**	**8.773**	**1.062.906**	**327.744**	**209.280**

24. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNINE (nastavak)

Banka nema građevinskih objekata koji su pod hipotekom radi obezbeđenja otplate obaveza po osnovu kredita. Neotpisanu vrednost opreme na dan 31. decembar 2019. godine najvećim delom čine računarska i telekomunikaciona oprema i kancelarijski nameštaj. Neotpisanu vrednost nematerijalnih ulaganja na dan 31. decembar 2019. godine najvećim delom čine softveri i licence. Na osnovu procene rukovodstva Banke ne postoje indikacije da je vrednost osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja obezvređena na dan 31. decembar 2019. godine.

Banka je primenila MSFI 16 koristeći modifikovani retrospektivni pristup. U okviru priznavanja imovine sa pravom korišćenja i obaveza za zakup po obuhvatu MSFI 16 nalaze se:

- IT oprema,
- nepokretnosti – objekti,
- pokretna imovina – vozila.

Stanje nabavne vrednosti okjekata u finansijskom lizingu prema MRS 17 i stanje nabavne vrednosti imovine sa pravom korišćenja prema MSFI 16 prikazano je u sledećoj tabeli (u RSD hiljada):

Vrsta imovine	MRS 17 31. decembra 2018.	MSFI 16 1. januara 2019.	Promene u toku 2019.		Stanje na dan 31. decembra 2019.
	Nabavna vrednost	Nabavna vrednost	Povećanja	Smanjenja	
IT oprema	317.660	317.660	-	(2.564)	315.096
Nepokretnosi	-	1.254.362	1.007.458	(226.719)	2.035.101
Pokretna imovina	-	43.561	3.019	(2.567)	44.013
Ukupno:	**317.660**	**1.615.583**	**1.010.477**	**(231.850)**	**2.394.210**

Nabavna vrednost IT opreme uzete na finansijski lizing na dan 1. januara 2019. godine iznosi RSD 317.660 hiljada i ista je umanjena i na dan 31. decembra 2020. Godine iznosi RSD 315.096 hiljada.

Nabavna vrednost nepokretnosti (objekata) kao sredstava sa pravom korišćenja na dan početka primene MSFI 16 iznosi RSD 1.254.362 hiljada. Povećanje nabavne vrednosti u iznosu od RSD 1.007.458 hiljada se odnosi na usklađivanje vrednosti sredstava u sklau sa promenom dikontne stope, kao i indeksiranja u skladu sa usklađenom stopom rasta potrošačkih cena na nivou EU tzv. HICP index, povećanja cena zakupa i uknjižavanja novih zakupa. U toku 2019. godine evidentirana su i smanjenja vrednosti usled promene ugovornih uslova i otkazivanja zakupa u iznosu od RSD 226.719 hiljada. Na dan 31.12.2019. godine nabavna vrednost nepokretnosti (objekata) iznosi RSD 2.035.101 hiljada.

Nabavna vrednost pokretne imovine (vozila) kao sredstava sa pravom korišćenja na dan početka primene MSFI 16 iznosi RSD 43.561 hiljada. Nabavna vrednost pokretne imovine (vozila) na dan 31. decembra 2019. iznosi 44.013 hiljada, odnosno ista je uvećana za iznos RSD 3.019 hiljada i odnosi se na novi zakup i umanjena za iznos RSD 2.567 hiljada i odnosi se na otkaz postojećeg zakupa.

Stanje otpisane vrednosti okjekata u finansijskom lizingu prema MRS 17 i stanje otpisane vrednosti imovine sa pravom korišćenja prema MSFI 16 prikazano je u sledećoj tabeli (u RSD hiljada):

Vrsta imovine	MRS 17 31. decembra 2018.	MSFI 16 1. januara 2019.	Promene u toku 2019.		Stanje na dan 31. decembra 2019.
	Otpisana vrednost	Otpisana vrednost	Povećanja	Smanjenja	
IT oprema	110.417	110.417	78.665	(2.517)	186.565
Nepokretnosti	-	-	249.251	(41.669)	207.582
Pokretna imovina	-	-	19.818	(160)	19.658
Ukupno:	**110.417**	**110.417**	**347.734**	**(44.346)**	**413.805**

Ukupna otpisana vrednost IT opreme kao sredstava sa pravom korišćenja na dan 01.01.2019 iznosi RSD 110.417 hiljada, dok ukupna otpisana vrednost IT opreme na dan 31. decembra 2019. godine iznosi RSD 413.805 hiljada.

Ukupna otpisana vrednost nepokretnosti (objekata) kao sredstava sa pravom korišćenja na dan 31. decembra 2019. godine iznosi RSD 207.582 hiljada, dok ukupna otpisana vrednost pokretne imovine (vozila) kao sredstava sa pravom korišćenja na dan 31. decembra 2019. iznosi RSD 19.658 hiljada.

25. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA

Kao što je obelodanjeno u Napomeni 2.21 Banka u skladu sa svojim računovodstvenim politikama imovinu koju klasifikuje kao sredstva namenjena prodaji odmerava po nižem od sledeća dva iznosa:

- po knjigovodstvenoj vrednosti ili
- fer vrednosti umanjenoj za troškove prodaje

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	11.902	11.902
Stanje na dan 31. decembra	**11.902**	**11.902**

Na dan 31. decembar 2019. godine Banka ima evidentirana sledeća stalna sredstva namenjena prodaji koja su locirana na teritoriji Republike Srbije:

- Zemun, Cara Dušana 266 – poslovni prostor površine 374 m2

26. OSTALA SREDSTVA

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
U dinarima		
Finansijska sredstva:		
– Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju	98.055	20.725
– Potraživanja po osnovu prodaje	3.418	2.045
– Druga potraživanja iz redovnog poslovanja po kojima se utvrđuje prihod	31.727	30.547
– Ostala finansijska potraživanja iz poslovanja	196.033	134.806
- Razgraničeni troškovi premije osiguranja	527.909	542.704
- Razgraničena kuponska kamata pri kupovini obveznica	229.756	241.286
– Ostala razgraničenja	44.497	86.944
Nefinansijska sredstva:		
– Dati avansi	7.253	113
– Potraživanja od zaposlenih	18.907	3.506
– Potraživanja po osnovu pretplaćenih poreza i doprinosa	693	727
– Zalihe	67.823	69.447
– Ostala nefinansnijska potraživanja	(2.293)	(3.347)
– Ostale investicije	27.005	27.006
– Ostala razgraničenja	68.974	39.189
	1.319.757	**1.195.698**
U stranoj valuti		
Finansijska sredstva:		
– Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju	156	6
– Potraživanja po osnovu prodaje	8.525	18.631
– Druga potraživanja iz redovnog poslovanja po kojima se utvrđuje prihod	22	15
– Ostala finansijska potraživanja iz poslovanja	59.432	48.952
- Razgraničena kuponska kamata pri kupovini obveznica	35.046	32.888
– Ostala razgraničenja	43.117	4.807
Nefinansijska sredstva:		
– Dati avansi	5.085	3.655
– Potraživanja od zaposlenih	465	13
– Ostala nefinansijska potraživanja	349	62.867
	152.197	**171.834**
Bruto ostala sredstva	**1.471.954**	**1.367.532**
Minus: Ispravka vrednosti	(143.828)	(140.818)
Stanje na dan 31. decembra	**1.328.126**	**1.226.714**

Ostala finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanoj vrednosti.

26. OSTALA SREDSTVA (nastavak)

Promene na računima ispravke vrednosti u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

		U RSD hiljada
	31.12.2019.	**31.12.2018.**
Stanje ispravke finansijskih sredstava na početku godine	71.823	46.522
Efekti prelaska na MSFI 9	-	15.265
Nove ispravke vrednosti	65.586	58.772
Ukidanje ispravke vrednosti	(5.677)	(4.356)
Otpis na teret ispravke vrednosti	(32.921)	(32.921)
Svođenje učešća na fer vrednost	-	-
Kursne razlike	(21.832)	(11.459)
Stanje ispravke finansijskih sredstava na dan 31. decembra	**76.979**	**71.823**
Stanje ispravke nefinansijskih sredstava na dan 31. decembra	**66.849**	**68.995**
Stanje na dan 31. decembra	**143.828**	**140.818**

27. OBAVEZE PO OSNOVU DERIVATA

		U RSD hiljada
	31.12.2019.	**31.12.2018.**
U dinarima		
Obaveze po osnovu derivata namenjenih trgovanju	4.005	766
	4.005	**766**
U stranoj valuti		
Obaveze po osnovu derivata namenjenih trgovanju	246.034	94.752
	246.034	**94.752**
Stanje na dan 31. decembra	**250.039**	**95.518**

28. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCI

U RSD hiljada

	31.12.2019.			31.12.2018.		
	Kratkoročni	**Dugoročni**	**Ukupno**	**Kratkoročni**	**Dugoročni**	**Ukupno**
U dinarima						
Obaveze po osnovu depozita i kredita						
Transakcioni depoziti	441.246	-	**441.246**	432.278	-	**432.2**
Depoziti po osnovu datih kredita	85	247	**332**	87	516	**603**
Namenski depoziti	2.225	-	**2.225**	22.602	-	**22.602**
Ostali depoziti	2.289.196	2.726.000	**5.015.196**	3.789.470	520.000	**4.309.470**
Primljeni krediti	-	600.000	**600.000**	-	600.000	**600.000**
Ukupno	**2.732.752**	**3.326.247**	**6.058.999**	**4.244.437**	**1.120.516**	**5.364.953**
U stranoj valuti						
Obaveze po osnovu depozita i kredita						
Transakcioni depoziti	302.140	-	**302.140**	630.522	-	**630.522**
Depoziti po osnovu datih kredita	-	102.302	**102.302**	-	189.110	**189.110**
Namenski depoziti	153.327	27.047	**180.374**	191.079	24.230	**215.309**
Ostali depoziti	6.760.378	2.354.672	**9.115.050**	6.757.163	2.508.694	**9.265.857**
Depoziti i krediti koji dospevaju u roku od jednog dana	235.186	-	**235.186**	2.434.808	-	**2.434.808**
Primljeni krediti	-	45.252.182	**45.252.182**	-	41.184.587	**41.184.587**
Ostale finansijske obaveze	20.191	-	**20.191**	37.061	-	**37.061**
Ukupno	**7.471.222**	**47.736.203**	**55.207.425**	**10.050.633**	**43.906.621**	**53.957.254**
Stanje na dan 31. decembra	**10.203.974**	**51.062.450**	**61.266.424**	**14.295.070**	**45.027.137**	**59.322.207**

28. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCI (nastavak)

Struktura ostalih depozita prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci je prikazana u sledećoj tabeli:

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
Centralna banka	4	1.091
Banke u zemlji	829.348	3.932.397
Društva za osiguranje	3.110.087	3.010.514
Finansijski lizing	392.678	554.500
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osiguranja	7.025.834	4.953.979
Ostale usluge kreditiranja i finansiranja	9.489	26.459
Strane banke	49.898.984	46.843.267
Stanje na dan 31. decembra	**61.266.424**	**59.322.207**

Obaveze prema stranim bankama se najvećim delom odnose na primljene kredite od Erste Group Bank AG, Austrija u iznosu od 22.750.845 hiljada dinara kao i primljeni kredit Evropske Investicione Banke od 12.508.601 hiljada dinara.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

29. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA

U RSD hiljada

	31.12.2019.			31.12.2018.		
	Kratkoročni	**Dugoročni**	**Ukupno**	**Kratkoročni**	**Dugoročni**	**Ukupno**
U dinarima						
Obaveze po osnovu depozita i kredita						
Transakcioni depoziti	31.935.971	-	**31.935.971**	24.684.911	-	**24.684.911**
Štedni depoziti:	876.333	1.225.219	**2.101.552**	593.007	766.430	**1.359.437**
Depoziti po osnovu datih kredita	541.032	705.632	**1.246.664**	182.118	730.609	**912.727**
Namenski depoziti	281.468	32.441	**313.909**	4.040.575	18.750	**4.059.325**
Ostali depoziti	8.792.240	2.145.150	**10.937.394**	10.201.291	5.220	**10.206.511**
Ostale finansijske obaveze	5	-	**5**	-	-	**-**
Ukupno	**42.427.049**	**4.108.442**	**46.535.495**	**39.701.902**	**1.521.009**	**41.222.911**
U stranoj valuti						
Obaveze po osnovu depozita i kredita						
Transakcioni depoziti	46.269.517	-	**46.269.517**	44.155.303	-	**44.155.303**
Štedni depoziti:	8.147.657	12.915.524	**21.063.181**	7.966.244	11.400.354	**19.366.598**
Depoziti po osnovu datih kredita	188.484	4.315.018	**4.503.502**	130.160	3.736.187	**3.866.347**
Namenski depoziti	607.708	218.104	**825.812**	748.927	282.420	**1.031.347**
Ostali depoziti	524.769	3.154.664	**3.679.433**	208.591	631.219	**839.810**
Primljeni krediti	-	2.969.541	**2.969.541**	-	2.354.677	**2.354.677**
Ostale finansijske obaveze	561.472	-	**561.472**	373.221	-	**373.221**
Ukupno	**56.299.607**	**23.572.851**	**79.872.458**	**53.582.446**	**18.404.857**	**71.987.303**
Stanje na dan 31. decembra			**126.407.953**			**113.210.214**

29. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA (nastavak)

Struktura ostalih depozita prema komitentima prikazana je u sledećoj tabeli:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	**31.12.2018.**
Holding kompanije	1	4
Javna preduzeća	1.298.865	3.706.090
Privredna društva	46.003.215	37.428.545
Javni sektor	4.705.459	4.224.630
Stanovništvo	63.613.471	53.657.942
Strana lica	2.416.479	2.318.467
Preduzetnici	3.903.183	2.853.351
Poljoprivrednici	614.694	514.419
Drugi komitenti	3.852.586	8.506.766
Stanje na dan 31. decembra	**126.407.953**	**113.210.214**

30. OBAVEZE PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI

U RSD hiljada

Naziv	Oznaka valute	Nominalni iznos emitovanih obveznica	Datum dospeća	Kamatna stopa	Na dan 31. decembra 2019.	Na dan 31. decembra 2018.
Erste Bank ad Novi Sad	RSD	3.500.000	15.02.2021.	3m belibor+1% p,a,	3.512.691	-
Ukupno		**3.500.000**			**3.512.691**	-

Erste Bank A.D. Novi Sad je 14. februara 2019. godine uspešno završila emisiju dugoročnih dinarskih obveznica II emisije. Obim emisije je iznosio 3.500.000.000,00 dinara. Izdato je 350.000 komada obveznica pojedinačne nominalne vrednosti 10.000,00 dinara, ISIN: RSNOVBD53653 CFI: DBVUFR, sa varijabilnom kamatnom stopom i jednokratnim dospećem glavnice nakon dve (2) godine i jedan (1) dan.

Kamatna stopa po osnovu obveznica sastoji se iz varijabilnog i fiksnog dela. Varijabilni deo kamatne stope predstavlja tromesečni BELIBOR, dok fiksni deo kamatne stope predstavlja fiksna marža od 100 baznih poena (100bps) tj. 1%. Iznos varijabilnog dela kamatne stope utvrđuje se na početku svakog kamatnog perioda. Kamata se obračunava i plaća kvartalno.

Isplata glavnice obveznica vrši se na na dan dospeća. Dan dospeća glavnice je 15. februar 2021. godine. Ne postoji amortizacioni plan, već se ukupan iznos glavnice isplaćuje odjednom, na dan dospeća.

Obveznice su uključene u trgovanje na Beogradskoj berzi, simbol NSBN02.

Zaključno sa 31. decembrom 2019. godine, isplaćena su tri kupona obveznica (14. maja 2019. godine, 14. avgusta 2019. godine i 14. novembra 2019. Godine), svaki u iznosu od 34.524.000,00 dinara. Sledeći kamatni kupon dospeva na isplatu 14. februara 2020. godine.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

31. SUBORDINIRANE OBAVEZE

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
U stranoj valuti		
Subordinirane obaveze	4.206.971	4.566.337
	4.206.971	**4.566.337**

Stanje obaveza po subordiniranim kreditima na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine je detaljnije prikazano u sledećoj tabeli:

U RSD hiljada

Naziv poverioca	Oznaka valute	Iznos kredita	Datum dospeća	Kamatna stopa	31.12.2019.	31.12.2018.
Erste Group Bank AG	EUR	15.000.000	27.12.2021.	Euribor+3,65% p,a,	671.959	1.013.097
Erste Group Bank AG	EUR	30.000.000	10.09.2028.	Euribor+3,38% p,a,	3.527.784	3.545.838
Ukupno		**45.000.000**			**4.199.743**	**4.558.935**

obaveze se odnose na kredit odobren od strane Erste GCIB Finance, Amsterdam dana 27. decembra 2011. godine, u iznosu od EUR 15.000.000 na period od 10 godina sa periodom mirovanja 5 godina i kamatnom stopom u visini tromesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3,65% na godišnjem nivou. U skladu sa ugovorom, glavnica se otplaćuje u 21 jednake tromesečne rate od kojih prva dospeva nakon isteka perioda mirovanja od 5 godina.

Subordinirane obaveze Banka može da uključi u njen dopunski kapital (Napomena 37.9), nakon što Narodna banka Srbije, na osnovu dostavljene dokumentacije i Ugovora, utvrdi da su ispunjeni uslovi za davanje odobrenja da se subordinirane obaveze mogu uključiti u dopunski kapital Banke. Narodna banka Srbije, Sektor za kontrolu poslovanja banaka, dostavila je navedeno odobrenje dana 6. decembra 2011. godine, a na osnovu zahteva Banke od 7. oktobra 2011. godine.

Na osnovu Ugovora o prenosu i ustupanju dana 16. decembra 2015. godine izvršena je promena poverioca, te je novi poverilac Erste Group Bank AG, Austrija. Svi ostali uslovi iz ugovora su ostali nepromenjeni.

Banka je dana 20.08.2018. godne potpisala novi ugovor za subordinirani kredit sa Erste Group Bank AG Beč na iznos od 30 miliona evra. Rok kredita je 10 godina, kamatna stopa je u visini tromesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3,38% na godišnjem nivou. U skladu sa ugovorom, glavnica se otplaćuje na dan dospeća u jednom iznosu.

Subordinirane obaveze Banka može da uključi u dopunski kapital nakon što Narodna banka Srbije, na osnovu dostavljene dokumentacije i Ugovora, utvrdi da su ispunjeni uslovi za davanje odobrenja da se subordinirane obaveze mogu uključiti u dopunski kapital Banke. Narodna banka Srbije, Sektor za kontrolu poslovanja banaka, dostavila je navedeno odobrenje dana 11 oktobra 2018. godine, a na osnovu zahteva Banke od 24. avgusta 2018. godine."

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

32. REZERVISANJA

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (a)	280.891	240.457
Rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih (b):		
– naknade za odlazak u penziju	84.525	75.784
– jubilarne nagrade	126.300	110.538
Rezervisanja za sudske sporove (c)	248.371	227.421
Stanje na dan 31. decembra	**740.087**	**654.200**

Promene rezervisanja vanbilansnih stavki

(a) Prema internoj politici Banke, rezervisanja za rizičnu vanbilansnu aktivu (garancije, avale, akreditive i obaveze za nepovučene kredite) vrše se po plasmanima Banke gde postoji mogućnost da preuzete potencijalne obaveza padnu na teret banke.

Dokazi na osnovu kojih Banka vrši pojedinačnu procenu obezvređenja su: isplate po računima Banke po preuzetim obavezama po garancijama, avalima i drugim stavkama, kašnjenja po ostalim obavezama i da je komitent, prema kriterijumima interne klasifikacije Banke, u statusu neizmirenja obaveza (*default*).

Pojedinačno procenjivanje obezvređenja, po vanbilansnim stavkama, obračunava se na isti način kao i za potraživanja bilansne aktive, uzimajući u obzir mogućnost budućih odliva po vanbilansnim stavkama. Za potencijalne obaveze kod kojih se ne očekuje odliv sredstava Banke, kao i kod kojih se proceni da će u slučaju odliva sredstava potraživanja biti naplativa u ukupnom iznosu, Banka vrši rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama na grupnoj osnovi na sličan način kao i za bilansna potraživanja, uz korišćenje faktora konverzije za vanbilansne stavke.

(b) Banka je formirala rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih koja obuhvataju rezervisanja po osnovu zakonskih otpreminna pri odlasku u penziju i jubilarnih nagrada. Obaveze po ovom osnovu priznaju se u iznosu sadašnje vrednosti budućih gotovinskih tokova primenom akuarske metode.

(c) Banka je formirala rezervisanje za sudske sporove u kojima je Banka tužena, a za koje se prema proceni stručnog tima Banke očekuje negativan ishod.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

32. REZERVISANJA (nastavak)

Promene na računima rezervisanja u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi		
Stanje na početku godine	240.457	326.073
Rezervisanja u toku godine (Napomena 10(a))	182.374	149.162
Neiskorišćena ukinuta rezervisanja (Napomena 10(a))	(141.070)	(241.881)
Ostale promene	(870)	7.102
Ukupno	**280.891**	**240.457**
Rezervisanja za ostala dugoročna primanja zaposlenih		
Stanje na početku godine	186.322	184.444
Rezervisanja u toku godine iskazana u bilansa uspeha (Napomena 13)	23.203	21.994
Rezervisanja u toku godine iskazana u okviru ostalog rezultata	3.794	-
Naknade isplaćene u toku godine	(18.042)	(16.827)
Aktuarski gubici (+)/dobici (-) po osnovu jubilarnih nagrada	11.295	2.543
Aktuarski gubici (+) /dobici(-) po osnovu otpremnina	4.253	(5.832)
Ukupno	**210.825**	**186.322**
Rezervisanja za sudske sporove		
Stanje na početku godine	227.421	175.183
Rezervisanja u toku godine (Napomena 16)	39.062	69.000
Iskorišćena rezervisanja	(18.112)	(16.762)
Ukupno	**248.371**	**227.421**
Ostala dugoročna rezervisanja		
Stanje na početku godine	**-**	67.042
Ostale promene	**-**	(35.927)
Iskorišćena rezervisanja -– plaćanja	-	(31.115)
Ukupno	-	**-**
Stanje na dan 31. decembra	**740.087**	**654.200**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

32. REZERVISANJA (nastavak)

Podaci koje je aktuar koristio za obračun rezervacija za buduće obaveze po osnovu otpremnine za odlazak u penziju:

- Podaci o zaposlenima;
- Ukupan radni staž na dan 31. decembar 2019. godine;
- Godina rođenja i pol;
- Broj godina do starosne odnosno pune penzije;
- Tablica mortaliteta za Republiku Srbiju 2010-2012;
- Kamatna stopa 2,90%;
- Prosečna bruto zarada u Republici Srbiji u periodu januar – maj 2019. godine i
- Pretpostavljeni rast zarada od 2,80% godišnje tokom celog perioda za koji se rezervišu sredstva.

	U RSD hiljada
Sadašnja vrednost obaveza za primanja zaposlenh 31.12.2018.	**186.322**
Troškovi usluga	
a. Troškovi tekućeg rada	17.762
b. Troškovi minulog rada	3.794
c. Troškovi kamate	5.441
d. Plaćanja	(18.042)
Aktuarski dobici (-)/gubici(+) za jubilarne nagrade proizašli iz:	
a. Promena u demografskim pretpostavkama	(33)
b. Promena u finansijskim pretpostavkama	11.328
c. Promena u iskustvenim pretpostavkama	-
Aktuarski dobici (-)/gubici(+) za otpremnine proizašli iz:	
a. Promena u demografskim pretpostavkama	(13.422)
b. Promena u finansijskim pretpostavkama	17.694
c. Promena u iskustvenim pretpostavkama	-
Sadašnja vrednost obaveza za primanja zaposlenh 31.12.2019.	**210.825**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

32. REZERVISANJA (nastavak)

Promene na računima rezervisanja za gubitke po vanbilasnoj aktivi u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

U RSD hiljada

Promene na rezervisanjima za gubitke po vanbilansnoj aktivi	Stanje na početku perioda	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena po osnovu kursnih razlika	Ostale promene	Stanje na kraju perioda
Nivo obezvređenja 1	156.420	130.751	58.145	38.626	67.171	(805)	2.990	202.666
Nivo obezvređenja 2	10.232	3.499	3.526	4.208	3.571	(25)	(2.600)	8.217
Nivo obezvređenja 3	73.805	489	6.102	4.798	2.555	(49)	(379)	70.007
Ukupno	**240.457**	**134.739**	**67.773**	**47.632**	**73.297**	**(879)**	**11**	**280.890**

Kretanje izmedu nivoa obezvređenja na računima rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi je prikazano u sledećoj tabeli:

	Bruto knjigovodstvena vrednost					
	Transfer između Nivo 1 i Nivoa 2		Transfer između Nivo 2 i Nivoa 3		Transfer između Nivo 1 i Nivoa 3	
	U Nivo 1 iz Nivoa 2	U Nivo 2 iz Nivoa 1	U Nivo 2 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 2	U Nivo 1 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 1
Date garancije i druga jemstva	50.917	158.681	-	-	-	-
Neiskorišćene preuzete neopozive obaveze	42.529	14.160	248	19	801	205
Ukupno	**93.446**	**172.841**	**248**	**19**	**801**	**205**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

33. OSTALE OBAVEZE

	31.12.2019	U RSD hiljada 31.12.2018
U dinarima		
Finansijske obaveze:		
Obaveze za neplaćene iznose osnovnih sred.uzetih u lizing	17.775	-
Obaveze po osnovu razgraničenih prihoda od kamata	504	2.955
Obaveze po osnovu razgraničenih prihoda od naknada i ostalih razgraničeni prihodi	9.966	8.472
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	187.180	87.954
	215.425	**99.381**
Nefinansijske obaveze:		
Obaveze prema dobavljačima	8.326	4.281
Obaveze za primljene avanse	7.949	4.043
Obaveze za neto zarade i naknade zarada	1.830	-
Obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	95.557	77.205
Razgraničene obaveze za naknade i ostale obračunate rashode	462.609	372.164
Obaveze po osnovu kartičnog poslovanja	49.261	119.584
Obaveze prema trgovicima po pos terminalima	30.691	22.096
Ostale obaveze	127.969	84.137
	784.192	**683.510**
U stranoj valuti		
Finansijske obaveze:		
Obaveze za neplaćene iznose osnovnih sred.uzetih u lizing	2.011.084	169.995
Obaveze po osnovu razgraničenih prihoda od naknada i ostalih razgraničeni prihodi	11.167	2.688
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	1.976	19.584
	2.024.227	**192.267**
Nefinansijske obaveze:		
Obaveze po osnovu naknade i provizije	-	59
Obaveze za primljene avanse	7.563	11.441
Razgraničene obaveze za naknade i ostale obračunate rashode	916	93.222
Ostale obaveze	33.427	119.296
	41.906	**224.018**
Stanje na dan 31. decembra	**3.065.750**	**1.199.176**

Ostale finansijske obaveze se vrednuju po amortizovanoj vrednosti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

33. OSTALE OBAVEZE (nastavak)

Stanje obaveza po osnovu lizinga MRS 17 / MSFI 16 prikazano je u sledećoj tabeli (u 000 RSD):

Pregled stanja obaveza za lizing MRS 17 / MSFI 16						
Valuta obaveze	**31. decembra 2018.**		**1. januara 2019.**		**31. decembra 2019.**	
	Iznos u valuti	**Iznos u RSD**	**Iznos u valuti**	**iznos u RSD**	**Iznos u valuti**	**IZNOS U RSD**
RSD	-	-		54.965	-	17.775
Valutna klauzula (EUR) - nepokretnosti	-	-	3.720	439.675	7.111	836.290
Valutna klauzula (EUR) - pokretna imovina	-	-	369	43.561	209	24.550
Valutna klauzula (EUR) – IT oprema	1.438	169.995	1.438	169.995	912	107.247
Devize - EUR - objekti	-	-	6.428	759.722	8.870	1.042.997
Ukupno	**1.438**	**169.995**	**11.954**	**1.467.918**	**17.102**	**2.028.859**

Izuzeci od primeni MSFI 16 prikazani su u sledećoj tabeli (u 000 RSD):

Izuzeci od primene - stanje na 31. decembra 2019.	**Vrednost**
Troškovi kratkoročnih zakupa:	1.040
Troškovi zakupa male vrednosti:	6.592

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

34. KAPITAL

(a) Struktura kapitala Banke

Ukupan kapital Banke na dan 31. decembra 2019. godine iznosi RSD 31.823.653 hiljada i sastoji se od akcijskog kapitala u iznosu od RSD 12.909.000 hiljada, emisione premije u iznosu od RSD 2.553.944 hiljada, rezervi iz dobiti i ostalih rezervi RSD 12.955.128 hiljada, revalorizacionih rezervi u iznosu od RSD 725.815 hiljada i dobitka tekućeg period u iznosu od RSD 2.679.766 hiljada.

Struktura ukupnog kapitala Banke prikazana je kako sledi:

		U RSD hiljada
	31.12.2019.	**31.12.2018.**
Akcijski kapital – obične akcije /i/	12.909.000	10.040.000
Emisiona premija /ii/	2.553.944	124.475
Rezerve iz dobiti /iii/	12.955.128	10.036.645
Revalorizacione rezerve /iv/	725.815	512.198
Dobitak tekuće godine	2.679.766	2.918.483
Stanje na dan 31. decembra	**31.823.653**	**23.631.801**

/i/ Akcijski kapital

Na dan 31. decembar 2019. godine upisani i uplaćeni kapital Banke se sastoji od 1.290.900 običnih akcija, pojedinačne nominalne vrednosti od RSD 10.000 (31. decembar 2018. godine: 1.004.000 običnih akcija pojedinačne nominalne vrednosti 10.000 dinara).

U trećem kvartalu 2019. godine Banka je na osnovu Odluke Skupštine akcionara o izdavanju običnih akcija broj 214/2019-25v/1 od 28. juna 2019. godine realizovala 31. emisiju akcija bez javne ponude radi povećanja osnovnog akcijskog kapitala.

Broj emitovanih akcija je 286.900 komada od čega je Erste Group Band AG otkupila 212.306 komada a Steiermarkische Bank je otkupila 74.594 komanda. Nominalna vrednost pojedinačnih akcija iznosi RSD 10.000,00 a emisiona cena RSD 18.468,00

Nakon uspešne emisije ukupan osnovni kapital je uvećan za RSD 2.869.000 hiljada i iznosi RSD 12.909.000 hiljada većinski akcionar Banke je EGB AG sa učešćem od 74% i 955.266 akcija, a Steiermarkische Bank ima učešće od 26% i 335.634 akcija.

Struktura akcionara Banke na dan 31. decembar 2019. godine je sledeća:

Naziv akcionara	**Broj akcija**	**Učešće u %**
EGB CEPS HOLDING GMBH	955.266	74,00
Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac	335.634	26,00
Ukupno	**1.290.900**	**100,00**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

34. KAPITAL (Nastavak)

/ii/ Emisiona premija

Emisiona premija na dan 31. decembra 2019 u iznosu od RSD 2.553.944 hiljada (31. decembra 2018. godine RSD 124.475 hiljada) i obuhvata pozitivnu razliku između postignute prodajne vrednosti akcija i njihove nominalne vrednosti.

/iii/ Rezerve iz dobiti i ostale rezerve

Formirane su rezerve iz dobiti na dan 31. decembar 2019. godine iznose RSD 12.955.128 hiljada. Na dan 31. decembra 2018. godine rezerve iz dobiti su iznosile RSD 10.036.645 hiljada. Na osnovu Odluke Skupštine akcionara Banke od 29. marta 2019. godine Banka je iz ostvarene dobiti za 2018. godinu izvršila raspodelu preostale dobiti u ostale rezerve u iznosu od RSD 2.918.483 hiljada.

/iv/ Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve, koje na dan 31. decembar 2019 godine iznose RSD 725.815 hiljada (31. decembar 2018. godine: 512.198 hiljade dinara), formirane su kao rezultat svođenja vrednosti ulaganja u vlasničke i dužničke hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat, korigovanih za efekte odloženih poreza po osnovu revalorizacije ovih hartija od vrednosti i efekte promene kreditnog rizika izdavaoca hartije, i usklađivanja obaveza po osnovu aktuarskog obračuna u skladu sa MRS 19.

(b) Pokazatelji poslovanja Banke – usaglašenost sa zakonskim pokazateljima

Pokazatelji poslovanja	Propisani	31.12.2019.	31.12.2018.
1. Kapital	Minimum EUR 10 miliona	EUR 282.190.908	EUR 210.633.447
2. Adekvatnost kapitala	Minimum 8%	21,40	17,78
3. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala	Minimum 6%	19,03	15,02
4. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala	Minimum 4,5%	19,03	15,02
5. Ulaganja Banke	Maksimum 60%	9,04	4,46
6. Izloženost prema licima povezanim sa Bankom	bez limita	10,82	12,28
7. Veliki i najveći mogući krediti u odnosu na kapital	Maksimum 400%	23,85	124,11
8. Likvidnost:			
– pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,8	1,49	1,36
– uži pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,5	1,38	1,28
9. PPLA	Minimum 100%	192,57	175,30
10. Pokazatelj deviznog rizika	Maksimum 20%	0,11	2,55
11. Izloženosti Banke prema grupi povezanih lica	Maksimum 25%	13,02	16,54
12. Izloženosti Banke prema licu povezanim sa bankom	bez limita	4,98	5,49
13. Ulaganja Banke u lica koja nisu u finansijskom sektoru	Maksimum 10%	0,08	0,11

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

35. VANBILANSNE POZICIJE

Banka u okviru druge vanbilansne evidencije vodi hipoteke, hartije od vrednosti po kastodi poslovima, evidencionu kamatu.

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
Poslovi u ime za račun trećih lica (a)	596.513	617.999
Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze (b)	61.506.339	52.151.249
Druge vanbilansne pozicije	294.873.730	229.166.521
Stanje	**356.976.582**	**281.935.769**
Nenaplativa potraživanja preneta na vanbilansne pozicije	(1.355.888)	(1.855.746)
Stanje na dan 31. decembra	**355.620.694**	**280.080.023**

(a) Poslovi u ime i za račun trećih lica

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
Plasmani po poslovima u ime i za račun trećih lica u dinarima:		
– kratkoročni	18.068	15.635
– dugoročni	578.445	602.364
Stanje na dan 31. decembra	**596.513**	**617.999**

Kratkoročni poslovi u ime i za račun trećih lica se najvećim delom odnose na sredstva Ministarstva poljoprivrede u iznosu od RSD 8.411 hiljada. Dugoročni poslovi se odnose na stambene kredite osigurane kod Nacionalne korporacije za osiguranje kredita u iznosu od RSD 575.804 hiljada i dugoročne poljoprivredne kredite u iznosu od RSD 2.272 hiljada.

(b) Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
U dinarima		
Plative garancije	2.308.362	1.568.688
Činidbene garancije	7.059.307	5.821.541
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	4.757.890	5.081.218
Ostale vanbilansne stavke	1.507.746	505.121
	15.633.305	**12.976.568**
U stranoj valuti		
Plative garancije	2.958.945	2.751.967
Činidbene garancije	8.559.662	4.557.711
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	31.775.138	30.159.391
Akreditivi	335.591	404.196
Ostale vanbilansne stavke	2.243.698	1.301.416
	45.873.034	**39.174.681**
Stanje na dan 31. decembra	**61.506.339**	**52.151.249**

Preuzete neopozive obaveze se odnose na neiskorišćene odobrene kredite koji se ne mogu jednostrano otkazati i to: minuse na tekućim računima, kredite preduzećima, višenamenske okvirne kredite i ostale preuzete neopozive obaveze.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

35. VANBILANSNE POZICIJE (nastavak)

Preuzete neopozive obaveze obično imaju fiksne datume kada ističu ili druge odredbe u vezi isteka. Pošto preuzete neopozive obaveze mogu isteći pre povlačenja kredita od strane komitenata, ukupno ugovoren iznos ne predstavlja neophodno buduće gotovinske odlive.

Banka prati ročnost preuzetih neopozivih obaveza po osnovu neiskorišćenih odobrenih kredita jer dugoročne preuzete obaveze nose viši stepen kreditnog rizika od kratkoročnih preuzetih obaveza.

Na dan 31. decembar 2019. godine, rezervisanja za gubitke po osnovu garancija i ostalih preuzetih neopozivih obaveza iznose RSD 282.002 hiljada (31. decembar 2018. godine: RSD 240.457 hiljada).

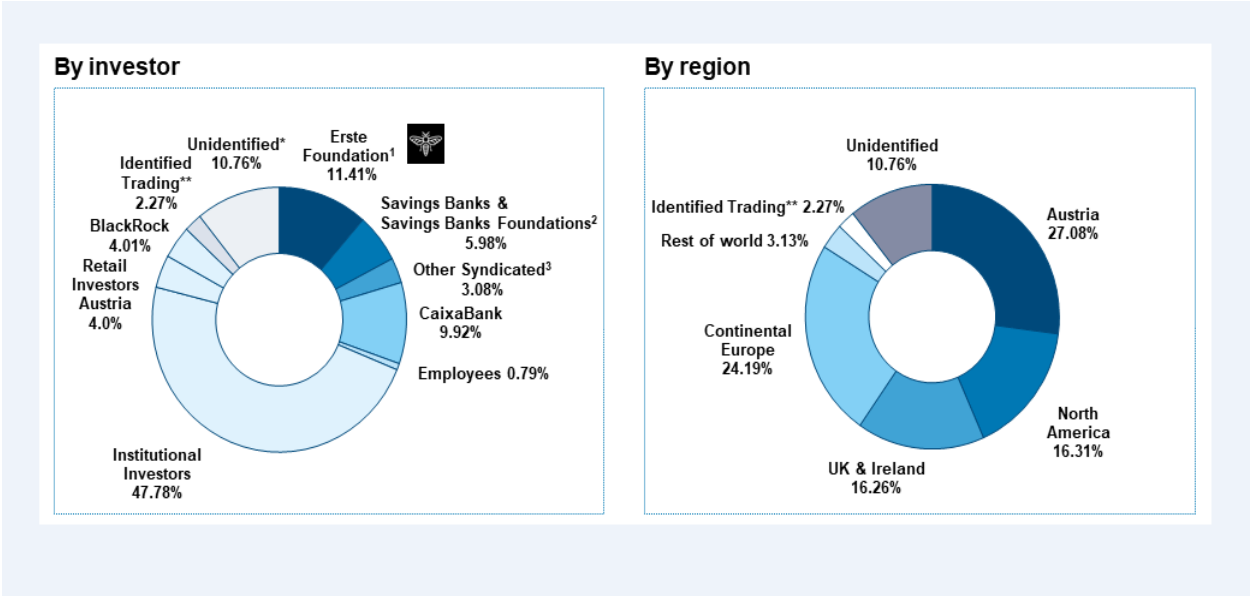
36. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA

U svom redovnom poslovanju Banka ostvaruje poslovne transakcije sa svojim akcionarima i drugim povezanim licima.

Lica se smatraju povezana ukoliko su pod zajedničkom kontrolom, ili jedno lice ima kontrolu nad drugim ili pak može izvršiti značajan uticaj na to drugo lice u donošenju finansijskih i operativnih odluka

Akcionari Banke su Erste Group Banka AG Beč i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac.

Akcionarska struktura Erste Grupe je sledeća:

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

a) Stanja potraživanja i obaveza na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine, kao i prihodi i rashodi u toku godine, proistekli iz transakcija sa pravnim licima u okviru Erste grupe prikazana su u sledećim tabelama:

U RSD hiljada

	31.12.2019.		31.12.2018.	
	Akcionari	**Ostale članice Erste grupe**	**Akcionari**	**Ostale članice Erste grupe**
Potraživanja				
Potraživanja po osnovu derivata	22.678	-	11.394	-
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.105.627	354.612	472.578	209.121
Krediti i potraživanja od komitenata	-	63.022	-	43
Investicije u zavisna društva	-	93.560	-	93.560
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	977.116	-	-
Ostala sredstva	7.543	31.029	65.509	27.461
	1.135.848	**1.519.339**	**549.481**	**330.186**
Obaveze				
Obaveze po osnovu derivata	228.172	-	84.446	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama	26.675.120	312.718	28.462.572	197.360
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	-	53.665	-	123.558
Subordinirane obaveze	4.206.971	-	4.566.337	-
Rezervisanja	6	642	108	620
Ostale obaveze	26.419	1.173.614	64.171	169.282
	31.136.688	**1.540.639**	**33.177.634**	**490.820**
Vanbilansne pozicije				
Date garancije i druga jemstva	115.680	408.941	972.578	187.038
Preuzete neopozive obaveze	-	2.976	-	32.621
Druga vanbilansna evidencija	35.022.878	1.289.405	14.689.057	828.019
	35.138.558	**1.701.322**	**15.661.635**	**1.047.678**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

U RSD hiljada

	31.12.2019.		31.12.2018.	
	Akcionari	**Ostale članice Erste grupe**	**Akcionari**	**Ostale članice Erste grupe**
Prihodi od kamata	13.018	2.136	5.718	1.268
Rashodi kamata	(574.378)	(35.895)	(431.220)	(6.466)
Prihodi od naknada i provizija	48.739	38.415	42.839	28.381
Rashodi naknada i provizija	(259.010)	-	(192.700)	-
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	17.641	-	-	-
Neto gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	-	-	(61.205)	-
Neto prihod po osnovu kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	153.474	4.493	63.288	2.750
Neto prihod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koje se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	151	-
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koje se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(126)	(290)	-	(114)
Ostali poslovni prihodi	-	18.910	-	24.830
Troškovi amortizacije	-	(102.506)	-	-
Ostali prihodi	4.930	8.287	2.310	10.035
Ostali rashodi	(86.284)	(748.698)	(139.564)	(667.692)

Na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine, plasmani povezanim pravnim licima nisu bili obezvređeni.

Dugoročni krediti sa povezanim licima su ročnosti na 10 godina je uzet po stopi i od 3MEURIBOR +3,65%.

Međubankarski poslovi (overnight i kratkoročne pozajmice) se obavljaju po cenama koje se kreću u rasponu od -0,20 do 8,2% u zavisnosti od valute u kojoj se obavlja posao.

Naknade po garancijama sa povezanim licima su u rasponu od 0,24 do 1,25%

Ostale transakcije na tržištu novca (svap transakcije, forvard transakcije, kupoprodaja keša), kao i one transakcije za koje se naplaćuje ili plaća naknada, se obavljaju takođe po tržišnim uslovima i cenama van dohvata ruke.

Kamatna stopa na depozite i ostale obaveze prema bankama i komitentima se kreće u rasponu od 0,15% do 0,5%.

Banka kroz cross-border kredite pruža mogućnost svojim klijentima da se zaduže direktno u inostranstvu pri čemu se klijentima omogućava da sve aktivnosti u procesu odobravanja i administriranja izvrše u Banci. Ovakav vid usluga obezbeđuje klijentima mogućnost zaduživanja pod povoljnijim uslovima, a banci ostvarenje prihoda od naknada za ove usluge. Banka je u poslovima sa cross-border kreditima isključivo agent i nije izložena kreditnom riziku.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

b) Banka ulazi u poslovne odnose i aranžmane sa članovima Izvršnog odbora i ostalim ključnim osobljem i sa njima povezanim licima u redovnom toku poslovanja. Stanja na kraju godine i efekti ovih transakcija su prikazani u sledećoj tabeli.

U RSD hiljada

	Stanje na dan 31.12.2019. godine	Prihodi/ (rashodi) 31.12.2019. godina	Stanje na dan 31.12.2018. godine	Prihodi/ (rashodi) 31.12.2018. godina
Minusi na tekućim računima, kreditne kartice, gotovinski i potrošački krediti	1.244	190	1.473	186
Stambeni krediti	56.122	2.703	63.303	3.538
Razgraničena naknada	(70)	-	(77)	-
Ostali plasmani i potraživanja	149	13	249	56
Ukupne ispravke vrednosti plasmana	(44)	(23)	(21)	132
Depoziti	101.566	(355)	39.005	(236)
Ostale obaveze	293	(487)	286	(715)
Neiskorišćeni okvir	1.430	-	700	-

Naknade članovima Izvršnog odbora i Upravnog odbora Banke, iskazane u bruto iznosu, u toku 2019. i 2018. godine, prikazane su u sledećoj tabeli:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Zarade i naknade članova Upravnog odbora	5.598	5.618
Zarade i naknade članova Izvršnog odbora	138.553	124.587
Obračunata buduća primanja- IO	91.114	92.302
Ukupno	**235.265**	**222.057**

Transferne cene

U skadu sa novim odredbama Zakona o porezu na dobit tokom 2013. godine na snagu je stupio Pravilnik o transfernim cenama i metodama koje se primenjuju po principu "van dohvata ruke" pri utvrđivanju cena transakcija među povezanim stranama. U skladu sa ovim Zakonom i Pravilnikom, banke su u obavezi zajedno sa poreskim bilansom predaju i studiju o transfernim cenama.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA

37.1. Uvod

Banka upravlja rizicima koji su svojstveni bankarskom poslovanju posredstvom procesa kontinuiranog identifikovanja, merenja i praćenja, uspostavljanja ograničenja i limita rizika kao i primenom drugih kontrola.

Banka je po prirodi svoje delatnosti izložena sledećim najznačajnijim vrstama rizika: kreditnom riziku, riziku likvidnosti i tržišnom riziku (koji obuhvata cenovni rizik i devizni rizik). Banka je takođe izložena uticaju operativnog rizika, rizika koncentracije koji posebno uključuje izloženosti Banke prema jednom licu, ili grupi povezanih lica, kamatnog rizika, rizika ulaganja Banke u druga pravna lica i osnovna sredstva, rizika koji se odnose na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena kao i drugim rizicima koje Banka kontinuirano prati.

Upravljanje rizicima u Banci je sveobuhvatan proces koji podrazumeva identifikaciju, analizu, rangiranje i kontrolu svih oblika poslovnih rizika (kreditnog rizika, kamatnog rizika, tržišnih rizika, rizika likvidnosti, rizika izloženosti i ulaganja, operativnog rizika). Cilj procesa upravljanja rizicima je uspostavljanje adekvatnog sistema za identifikovanje, merenje, procenjivanje i praćenje rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju, kao i adekvatno reagovanje kako bi se predupredili mogući negativni uticaji na kapital ili finansijski rezultat Banke.

Banka ima usvojene politike i procedure kojima se obezbeđuje kontrola i primena svih unutrašnjih akata Banke u vezi sa upravljanjem rizicima kao i redovno izveštavanje Banke u vezi sa upravljanjem rizicima. Procesi upravljanja rizikom su presudni za kontinuirano profitabilno poslovanje Banke i svaki pojedinac u Banci, je u svom domenu, odgovoran za izloženost riziku. Ovakav sistem upravljanja rizicima omogućava blagovremeno i potpuno obaveštavanje organa upravljanja o svim rizicima koji se pojavljuju ili se mogu pojaviti, te omogućava adekvatno i pravovremeno reagovanje u slučaju istih.

Nezavisni proces upravljanja rizikom ne uključuje poslovne rizike koji obuhvataju promene u okruženju, tehnologiji i industriji. Banka prati ove rizike kroz proces strateškog planiranja.

Upravni odbor i Izvršni odbor su primarno odgovorni za identifikovanje i kontrolisanje rizika dok je operativna odgovornost delegirana Sektoru upravljanja kreditnim rizicima i Sektoru upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom. Pored toga, Banka je uspostavila i druga odvojena nezavisna tela odgovorna za upravljanje i praćenje rizika.

U Banci osnovne uloge u upravljanju rizicima imaju sledeći organi/tela:

Upravni odbor i Izvršni odbor

Upravni odbor i Izvršni odbor su odgovorni za sveobuhvatni pristup upravljanja rizicima kao i za odobravanje strategije i principa upravljanja rizicima. Svoje odluke donose na osnovu predloga Sektora za upravljanje kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, Odbora za upravljanje aktivom i pasivom i drugih relevantnih organa/tela Banke.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom prati izloženost banke rizicima koji proizlaze iz strukture njenih bilansnih obaveza i potraživanja i vanbilansnih stavki, predlaže mere za upravljanje pre svega, kamatnim rizikom, rizikom likvidnosti i deviznim rizikom, a obavlja i druge poslove utvrđene aktima banke.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom ima savetodavnu ulogu i svoje odluke/zaključke u vidu predloga šalje na usvajanje Izvršnom odboru Banke, u slučaju da je takva odluka potrebna.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.1. Uvod (nastavak)

Komitet za upravljanje nefinansijskim rizicima

Cilj Komiteta za upravljanje nefinansijskim rizicima je da razmatra, predlaže odluke i validira pitanja iz oblasti upravljanja operativnim rizicima Banke, uz primenu Odluke na osnovu očekivanih dobiti od izlaganja riziku kao i sprovođenja korektivnih mera i aktivnosti mitigacije rizika kako bi upravljali ne-finansijskim rizicima (operativni, reputacioni, rizik usklađenosti, pravni, rizik informacione bezbednosti) na proaktivan način.

Služba upravljanja aktivom i pasivom

Služba upravljanja aktivom i pasivom je organizovana kao samostalni organizacioni deo koji je direktno odgovoran Izvršnom odboru Banke. Takođe, ona je primarno odgovorna za strateško finansiranje i likvidnost, kao i za upravljanje drugim tržišnim rizicima (rizik kamatne stope i valutni rizik) Banke. Služba upravljanja aktivom i pasivom priprema izveštaj za Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, kao i izveštaje vezane za upravljanje aktivom i pasivom za potrebe organa Banke

Interna revizija

Interna revizija se uspostavlja sa ciljem da doprinese poboljšanju poslovanja Banke obezbeđujući funkciju nezavisnog, objektivnog uveravanja, kao i savetodavnih aktivnosti baziranih na najboljoj praksi. Putem sistematičnog i disciplinovanog pristupa, interna revizija pomaže Banci da ostvari svoje ciljeve ocenjujući i poboljšavajući efikasnost upravljanja rizicima, kontrolnih i upravljačkih procesa.

Interna revizija vrši kontinuirani nadzor nad procesom upravljanja rizicima u Banci, na način da proverava adekvatnost procedura, uspostavljenih kontrolnih mehanizama, kao i usaglašenost Banke sa usvojenim procedurama. Interna revizija razmatra rezultate svog rada sa rukovodstvom Banke i izveštava Odbor za reviziju i Upravni odbor o nalazima i datim preporukama.

Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja

U skladu sa Zakonom o bankama u Erste Banci a.d. Novi Sad ("Banka") ustanovljena je unutrašnja organizacija kojom su opredeljeni organizacioni delovi koji u svojoj nadležnosti i odgovornosti imaju zadatak upravljanja rizicima. Cilj sistema za upravljanje rizicima jeste da identifikuje i kvantifikuje rizik kome je Banka izložena u obavljanju svoje poslovne delatnosti.

Funkcije praćenja i upravljanja rizicima su u nadležnosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, kao posebnih organizacionih jedinica u Banci. Politike upravljanja rizicima, strategija upravljanja rizicima kao i strategija upravljanja kapitalom povezane su sa strategijom Banke, a obuhvataju definisanje vrste rizika, načine upravljanja tim rizicima kao i stepen rizika koje je Banka voljna prihvatiti kako bi postigla svoje poslovne ciljeve. Posebna pažnja se poklanja punoj usklađenosti sa relevantnim propisima Narodne Banke Srbije (NBS).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.1. Uvod (nastavak)

Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja (nastavak)

Odgovornosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom obuhvataju sledeće:

- Identifikovanje i merenje odnosno procena izloženosti Banke prema pojedinim vrstama rizika;
- Praćenje rizika, uključujući njihov nadzor i kontrolu, izradu analiza i izveštaja o visini pojedinih rizika, njihovim uzrocima i posledicama;
- Merenje odnosno procena kao i upravljanje rizičnim profilom Banke i adekvatnosti kapitala;
- Praćenje parametara koji utiču na poziciju izloženosti Banke rizicima, prevashodno uključujući upravljanje i optimizaciju kvaliteta aktive i troška rizika;
- Razvijanje i primena kvantitativnih modela za upravljanje rizicima kao elemenata u procesu naprednog poslovnog odlučivanja i određivanja cene rizika;
- Izrada strategija i predloga limita izloženosti Banke po pojedinim vrstama rizika i njihova kontrola;
- Kvantifikovanje uticaja promena u ekonomskom ciklusu ili stresnih događaja na finansijski položaj Banke;
- Procena rizičnosti uvođenja novih proizvoda i eksternalizacije aktivnosti;
- Izrada metodologija, procedura i politika za upravljanje rizicima u skladu sa važećom zakonskom regulativom, standardima Erste Grupe, dobrom poslovnom praksom i posebnim potrebama Banke;
- Razvoj i implementacija različitih tehničkih platformi i alata.

Funkcija upravljanja rizicima, postavljena u vidu posebnih organizacionih jedinica funkcionalno i organizaciono odvojenih od aktivnosti preuzimanja rizika Banke, odgovorna je za sistem upravljanja rizicima u Banci. Imajući u vidu različitost oblasti koje pokrivaju, a u cilju efikasnijeg obavljanja svoje uloge, funkcija upravljanja rizicima podeljena je između Sektora upravljanja kreditnim rizicima, Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom i Službe usklađenosti poslovanja i upravljanja rizicima bezbednosti.

Sektor upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Direkcija za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom;
- Direkcija za razvoj modela i upravljanje podacima rizika;
- Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti;
- Odeljenje za upravljanje operativnim rizikom i ostalim nefinansijskim rizicima;
- Odeljenje za upravljanje kolateralima.

Sektor za upravljane kreditnim rizicima se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Direkcija upravljanja rizicima pravnih lica;
- Direkcija upravljanja rizicima stanovništva;
- Direkcija za restrukturiranje i naplatu plasmana.

Služba usklađenosti poslovanja i upravljanja rizicima bezbednosti se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:
- Odeljenje centralnog Compliance;
- Odeljenje kontrole i sprečavanja pranja novce;
- Odeljenje upravljanja rizicima finansijskog kriminala;
- Odeljenja upravljanja rizicima bezbednosti.

Sakupljene informacije iz svih poslovnih aktivnosti se ispituju i obrađuju da bi se identifikovali, analizirali i kontrolisali rizici kojima Banka jeste ili može biti izložena.

Banka je u svom poslovanju naročito izložena: kreditnom riziku, riziku koncentracije, tržišnom riziku, riziku likvidnosti, operativnom riziku. Dobijene informacije se prezentuju i objašnjavaju Upravnom odboru, Izvršnom odboru, Odboru za upravljanje aktivom i pasivom i rukovodiocima svih poslovnih jedinica. Izveštaji se šalju nadležnima na dnevnom, nedeljnom, mesečnom i kvartalnom nivou, kao i u skladu sa zahtevima istih.

Upravnom odboru se kvartalno dostavlja opsežan izveštaj o rizicima koji sadrži sve neophodne informacije za ocenu i izvođenje zaključaka o rizicima kojima je Banka izložena.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2. Kreditni rizik

Kreditni rizik je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Banci.

Kreditni rizik Banke uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema Banci, kao i kvalitetom instrumenata obezbeđivanja potraživanja Banke, a identifikuje se, meri, procenjuje i prati u skladu internim aktima za upravljanje kreditnim rizikom kao i odlukama kojima se uređuju klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki Banke i adekvatnost njenog kapitala.

Poslovna politika Banke zahteva i predviđa maksimalnu zaštitu Banke od izloženosti kreditnom riziku, kao najznačajnijem riziku u bankarskom poslovanju.

Banka kontroliše i upravlja kreditnim rizikom prevashodno uspostavljanjem rigoroznih procesa za utvrđivanje minimalne kreditne sposobnosti dužnika prilikom odobrenja plasmana kao i za redovno praćenje iste za sve vreme trajanja ugovornog odnosa, definisanjem različitih nivoa odlučivanja prilikom odobrenja plasmana (koji odražavanju znanje i iskustvo zaposlenih) kao i uspostavljanjem limita, kojima definiše nivo rizika koji je voljna da prihvati na nivou pojedinačnih komitenata i industrija, kao i kroz praćenje izloženosti tim rizicima.

Banka svojim internim aktima, politikama i procedurama, koje se redovno, a najmanje na godišnjoj osnovi ažuriraju i prilagođavaju, obezbeđuje adekvatan sistem upravljanja kreditnim rizikom i svođenje kreditnog rizika na prihvatljiv nivo.

Strategijom upravljanja rizicima Banke, Kreditnom politikom, kao i politikama i procedurama za upravljanje kreditnim rizikom, definiše se proces upravljanja kreditnim rizikom pojedinačnih plasmana i rizika na nivou portfolija, odnosno postupci identifikovanja, merenja i praćenja (kontrole) plasmana, a posebno onih sa povišenim nivoom rizika.

Proces praćenja kvaliteta kredita omogućava Banci da proceni potencijalne gubitke kao rezultat rizika kojima je izložena i da preduzme korektivne mere.

Odobravanje kreditnih proizvoda se bazira na kreditnom kvalitetu klijenta, vrsti kreditnog proizvoda, kolateralu, sistemu dodatnih uslova te ostalih faktora umanjenja kreditnog rizika.

Procena rizika neizmirenja obaveza druge ugovorne strane u Banci se temelji na verovatnoći stupanja klijenta u status neizmirenja obaveza (PD). Za svaku izloženost kreditnom riziku te kreditnu odluku Banka određuje interni rejting koji predstavlja jedinstvenu meru rizika nastupanja statusa neizmirenja obaveze druge ugovorne strane. Interni rejting svakog klijenta se redovno, a najmanje na godišnjoj osnovi ažurira. Na kvantitativnom nivou, interni rejtinzi utiču na zahtevanu cenu rizika, te ne formiranje rezervisanja za kreditne rizike. Interni rejtinzi uzimaju u obzir sve raspoložive informacije potrebne za procenu rizika od stupanja klijenta u status neizmirenja obaveza (defaulta). Za klijente iz segmenta privrede, interni rejtinzi uzimaju u obzir finansijsku snagu klijenta (pokazatelje profitabilnosti, adekvatnosti ročne strukture određenih elemenata aktive i pasive, adekvatnosti novčanih tokova, stepen zaduženosti, izloženosti kreditno-deviznom riziku, privredne grane u kojoj dužnik posluje, položaja dužnika na tržištu, specifičnih karakteristika dužnika i drugih relevantnih pokazatelja). Za segment stanovništva i mikro klijenata, interni rejtinzi se baziraju uglavnom na bihevioralnom i aplikacijskom skoringu, ali isto tako se koriste demografske i finansijske informacije. Primenjuje se ograničavanje rejtinga u zavisnosti od članstva u grupi ekonomski povezanih lica i državi glavne ekonomske aktivnosti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2. Kreditni rizik (nastavak)

Banka se pridržava svih standarda Erste Grupe AG iz perspektive razvoja modela internih rejtinga i održavanja procesa. Svi novi modeli i modifikacije postojećih modela u Banci (rejting modeli i parametri rizika) kao i metodološki standardi se pregledavaju od strane Grupnih Competence Centara za razvoj modela što osigurava integritet širom Grupe kao i konzistentnost modela i metodologija. Modeli se odobravaju od strane Izvršnog odbora Banke. Interni rejting sistem usklađen je sa sistemom Erste Grupe AG koji pravi razliku između "performing" i „non-performing" klijenata. Za "performing" klijente (klijenti koji nisu u statusu neizmirenja obaveza) Banka koristi skalu od 8 ocena (A1/A2/B1/B2/C1/C2/D1/D2) za klijente iz segmente stanovništva, odnosno skalu od 13 ocena (1/2/3/4a/4b/4c/5a/5b/5c/6a/6b/7/8) za sve ostale kategorije. Za klijente koji su u statusu neizmirenja obaveza Banka koristi skalu od 5 ocena (R1-R5).

U cilju povećanja uporedivosti kvaliteta aktive Erste Grupe, u toku 2018 je razvijen i implementiran novi model za procenu kategorije rizika izloženosti. Na bazi kalibracije internih verovatnoća nastupanja statusa neizmirenja obaveza koje se koriste za regulatorne svrhe (obračun rezervacija) na stope nastupanja statusa neizmirenja obaveza (default rates) koje objavljuju rejting agencije, svakom klijentu je aproksimiran eksterni rejting radi razvrstavanja u risk kategorije.

U poređenju sa metodom koji je korišćen do 2017. godine na bazi internih rejtinga, najviše je vidljiva migracija iz kategorije niskog rizika u kategoriju posebnog nadzora (sa 8% portfolia na 18%, tj povećanje ove kategorije za oko RSD 15 mlrd) dok je manje značajna migracija iz kategorije ispod standarda. Kategorija problematičnih potraživanja nije obuhvaćena ovom promenom. S obzirom na to da je novorazvijen model implementiran tokom 2018, poređenje između godina nije relevantno.

Za potrebe izveštavanja, grupisanje je izvršeno u sledeće 4 kategorije rizika:

Nizak rizik (low risk) – klijenti sa uspostavljenom dobrom, te dužom saradnjom sa Bankom, kao i veliki međunarodno priznati klijenti. Snažna finansijska pozicija bez očekivanih financijskih poteškoća u budućnosti. Klijenti iz segmenta stanovništva koji imaju dugu istoriju saradnje sa Bankom ili klijenti koji koriste široku lepezu proizvoda. Klijenti koji nemaju kašnjenja u izmirivanja obaveza trenutno, niti u poslednjih 12 meseci. Pri tome se novi poslovi, generalno, sklapaju sa klijentima iz ove kategorije. Ova kategorija obuhvata S&P rejtinge od AAA do BB.

Poseban nadzor (managament attention) – klijenti sa jedva zadovoljavajućom ili nezadovoljavajućom finansijskom situacijom. Održavanje kreditnog položaja veoma neizvesno na srednji rok. Negativni kvalitativni kriterijumi prisutni. Klijenti iz segmenta stanovništva sa ograničenom štednjom ili verovatnim problemima u plaćanju koji pokreću podsetnike za ranu naplatu. Ova kategorija obuhvata S&P rejting B.

Ispod standarda (sub-standard) – klijenti osetljivi na negativne finansijske i ekonomske uticaje S&P rejtinga lošijeg od CCC kod kojih nije nastupio status neizmirenja obaveza.

Problematična potraživanja (non-performing) - klijenti kojima je zabeležen jedan ili više kriterijuma za nastupanje statusa neizmirenja obaveza, u skladu sa definicijom precizno propisanih internim aktima Banke i Erste Grupe AG: neizvesna naplata, kašnjenja u plaćanju sa materijalno značajnom izloženosti duže od 90 dana, restrukturiranje koje je uzrokovalo gubitak Banci, realizacija kreditnog gubitka ili pokretanje stečajnog postupaka. S ciljem utvrđivanja statusa neizmirenja obaveza Banka primenjuje pristup na nivou klijenta, uključujući i Retail klijente; ako je klijent u statusu neizmirenja obaveza po jednom proizvodu, tada se i ostali proizvodi tog klijenta klasifikuju kao problematična potraživanja.

Praćenje i nadzor kreditnog rizika

Praćenje kreditnog rizika

S ciljem pravovremenog upravljanja kreditnim rizikom, obavlja se redovna analiza rizika klijenta, koja uključuje redovni status rejtinga, mogućnost servisiranja obaveza prema Banci, reviziju kolaterala te usklađivanje sa ugovorenim uslovima.

Cilj Banke je pravovremeno prepoznavanje bilo kojeg pogoršanja u kvalitetu kreditnog portfolija koje može rezultirati materijalnim gubicima za Banku, te Banka kroz proces redovnih re-odobrenja analizira celokupni status dužnika. Važnost redovnog re-odobrenja kreditnih izloženosti je u redovnom praćenju klijenta kao i kvaliteta portfolija te predstavlja dodatnu meru u optimizaciji izloženosti kreditnom riziku Banke.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2. Kreditni rizik (nastavak)

Praćenje i nadzor kreditnog rizika (nastavak)

Banka sprovodi evaluaciju kreditnog kvaliteta temeljem informacija o klijentu, takođe uzevši u obzir sve informacije klijenta kao i prethodnu kreditnu istoriju između Banke i klijenta.

Rano prepoznavanja povećanog rizika (Early Warning Signals)

Sistemi i procesi ranog upozoravanja služe da detektuju rane indicije negativnih razvoja, kako bi omogućili proaktivne mere smanjenja rizika. Banka primenjuje metode ranog prepoznavanja povećanog kreditnog rizika sa ciljem povećanja uspešnosti naplate čak i u slučajevima pogoršanja kvaliteta kreditnog portfolija što se otkriva praćenjem svih relevantnih informacija te predviđanjem promena varijabli u budućem periodu koja prvenstveno uključuje dosadašnje klijentovo ponašanje u izmirenju obveza te praćenjem informacija sa tržišta.

Kontrolna funkcija EWS u Banci je organizovana u okviru zasebnog organizacionog dela unutar Direkcije upravljanja kreditnim rizikom pravnih lica (Odeljenje za EWS i monitoring).

Status neizmirenja obaveza

Definicija statusa neizmirenja obaveza u Banci prati regulatorne zahteve na nivou Erste Grupe, prevodeći ih u pet grupa događaja statusa neizmirenja obaveza:

- Default događaj E1 – Mala verovatnoća za izmirenje obaveza u potpunosti usled pada kreditnog kvaliteta dužnika
- Default događaj E2 – Docnja duža od 90 dana po materijalno značajnom iznosu duga
- Default događaj E3 – Modifikacije prvobitno ugovorenih uslova otplate usled procene pogoršanja ekonomske situacije klijenta
- Default događaj E4 – Kreditni gubitak
- Default događaj E5 – Stečaj

Banka je uspostavila sistemski proces kako bi obezbedila prepoznavanje i priznavanje statusa neizmirenja obaveza na nivou klijenta. To znači da u slučaju da do statusa neizmirenja obaveza klijenta dođe po bilo kojoj njegovoj izloženosti kreditnom riziku pojedinačnog plasmana, ukupna bilansna ili vanbilansna izloženost koju Banka ima prema tom klijentu, uključujući i proizvode koji se ne odnose na kreditiranje klijenata se klasifikuje u status neizmirenja obaveza. Prethodno navedeno je primenljivo na sve klijente iz segmenta poslova sa stanovništvom, kao i na klijente iz drugih poslovnih segmenata.

U slučaju preuzetih kreditnih obaveza koje predstavljaju deo vanbilansne aktive Banke, izloženost u statusu neizmirenja obaveza predstavlja nominalni iznos obaveze koji, ukoliko dođe do povlačenja sredstava, odnosno korišćenja, vodi izloženosti riziku po osnovu neizmirenja obaveza bez realizacije sredstava obezbeđenja (kolaterala).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Status neizmirenja obaveza (nastavak)

U slučaju datih finansijskih garancija, izloženost u statusu neizmirenja obaveza predstavlja ukupan nominalni iznos po osnovu kog postoji rizik koji može nastati u slučaju da dođe do nastupanja statusa neizmirenja obaveza delimične ili ukupne garantovane izloženosti.

Default događaji mogu biti aktivirani ili na nivou izloženosti pojedinačnog plasmana ili na nivou klijenta, ali opšte pravilo koje važi u svim slučajevima, nalaže da se klijentu dodeli status neizmirenja obaveza po svim pojedinačnim izloženostima, odnosno da mu se dodeli interni rejting „R", nezavisno od toga da li se default događaj aktivirao na nivou pojedinačne izloženosti ili na nivou klijenta.

Svi klijenti Banke nalaze se u statusu neizmirenja obaveza i stoga im je dodeljen odgovarajući interni rejting (R1 – R5) ukoliko je došlo do realizacije barem jednog od default događaja E1 – E5.

Ukoliko, po proceni Banke, kriterijumi koji su preduslov za dodeljivanje događaja koji vode u status neizmirenja obaveza više nisu primenljivi i klijent je u mogućnosti da nastavi sa otplatom duga u skladu sa definisanim odredbama ugovora, Banka će promeniti rejting klijenta s obzirom na to da se radi o klijentu koji više nije u statusu neizmirenja obaveza.

Minimalni opšti zahtevi, koji moraju biti ispunjeni pre izlaska iz statusa neizmirenja obaveza i promene rejtinga „R", su sledeći:

- kod klijenta nijedan od default događaja E1 – E5 više nije važeći i ne očekuju se dodatni gubici po njegovim pojedinačnim kreditnim izloženostima i
- period monitoringa je uspešno završen.

Svaki default događaj ima precizno definisano minimalno vreme trajanja, a izlazak iz statusa neizmirenja obaveza je prihvatljiv tek nakon uspešnog završetka perioda monitoringa do kog automatski dolazi nakon isteka/prestanka važenja default događaja E1 – E5 kod klijenata koji imaju bilo kakvu vrstu kreditne obaveze i koji traje minimum 3 meseca nakon toga. Konkretno, kako bi se period monitoringa uspešno završio, za vreme njegovog trajanja nije dozvoljeno da nastupi ili bude na snazi bilo koji kriterijum koji može pokrenuti ili je pokrenuo neki od prethodno definisanih default događaja E1 – E5.

Otpis potraživanja

Banka u skladu sa Pravilnikom o otpisu potraživanja i prenosu potraživanja iz bilansne u vanbilansnu evidenciju, vrši otpis nenaplativih potraživanja nakon što se iscrpe sve mogućnosti za naplatu. Pored toga, otpis se može razmatrati i u situaciji kada dalji sudski postupak nije ekonomski opravdan zbog viših troškova u odnosu na naplatu, kada dalji postupak bilo koje vrste nije delotvoran. Otpis potraživanja vrši se samo za nenadoknadive plasmane koji su obezvređeni. Za potraživanja u sudskom sporu ili stečaju koja su u potpunosti obezvređena (za koja je izvršena ispravka vrednosti 100%), a za koja se oceni da sudski proces ili stečaj predugo traju i samim tim predstavljaju opterećenje bilansnih evidencija Banke, donosi se odluka o prenosu potraživanja sa bilansne na vanbilansnu evidenciju pri čemu se ne vrši oprost duga, odnosno u ovom slučaju Banka se ne odriče ugovornih i zakonskih prava po osnovu tog potraživanja.

Dodatno, Banka u skladu sa Odlukom Narodne Banke Srbije o računovodstvenom otpisu bilansne aktive banke „Službeni glasnik RS", br. 77/2017 od 10. avgusta 2017. godine, vrši računovodstveni otpis problematičnih potraživanja u slučaju kada je obračunati iznos obezvređenja tog potraživanja koji je banka evidentirala u korist ispravke vrednosti 100% njegove bruto knjigovodstvene vrednosti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

Pregled maksimalnih izloženosti kreditnom riziku, prikazan u bruto i neto iznosu, bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja, kao i ostale stavke koje banka ne smatra izloženim kreditnom riziku, a u skladu sa pozicijama bilansa stanja na dan 31. decembra 2019. godine dat je u tabeli ispod:

U RSD hiljada

	Imovina po osnovu koje je banka izložena kreditnom riziku			**Imovina po osnovu koje banka nije izložena kreditnom riziku**	**Vrednost iz bilansa stanja**
	Bruto vrednost	**Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja**	**Neto vrednost**		
Gotovina i sredstva kod centralne banke	13.219.331	-	**13.219.331**	8.636.044	**21.855.375**
Potraživanja po osnovu derivata	346.899	-	**346.899**	-	**346.899**
Hartije od vrednosti	41.552.370	20.785	**41.531.585**	-	**41.531.585**
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.608.268	1.392	**1.606.876**	-	**1.606.876**
Krediti i potraživanja od komitenata	163.883.135	3.053.641	**160.829.494**	-	**160.829.494**
Investicije u zavisna društva	-	-	-	93.560	**93.560**
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	665.001	**665.001**
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	2.952.105	**2.952.105**
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	229.409	**229.409**
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	11.902	**11.902**
Ostala sredstva	1.046.447	87.587	**958.860**	369.266	**1.328.126**
Bilansna izloženost	**221.656.450**	**3.163.405**	**218.493.045**	**12.957.287**	**231.450.332**
Date garancije i jemstva	21.221.867	134.077	**21.087.790**	-	**21.087.790**
Preuzete buduće obaveze	40.284.472	146.746	**40.137.726**	-	**40.137.726**
Ostale vanbilansne izloženosti	-	-	-	295.470.242	**295.470.242**
Vanbilansna izloženost	**61.506.339**	**280.823**	**61.225.516**	**295.470.242**	**356.695.758**
Ukupna izloženost	**283.162.789**	**3.444.228**	**279.718.561**	**308.427.529**	**588.146.090**

U skladu sa poslovnom politikom Banke, osnovnim izvorom kreditnog rizika Banka smatra portfolio kredita i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija, kao i vanbilansne izloženosti u vidu Finansijskih garancija i Preuzetih budućih obaveza, te je u nastavku dat detaljan pregled tih izloženosti[1] u pogledu sektora i kategorija potraživanja, statusu i načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja.

[1] Ostale izloženosti bilansa stanja koje Banka smatra izloženim kreditnom riziku, prevashodno proizilaze iz aktivnosti koje podržavaju osnovno poslovanje Banke (formiranje rezervi likvidnosti, odnosno upravljanje kratkoročnom likvidnošću, kao i otpimizacija prihoda od kamata putem upravljanja aktivom i pasivom) i odlikuju se visokim kreditnim kvalitetom.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Pregled hartija od vrednosti:

U RSD hiljada

	Hartije od vrednosti					
	Bruto vrednost			Akumulirane ispravke vrednosti		
	AC	FVOCI	FVTPL	AC	FVOCI	FVTPL
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	**346.899**	**-**	**-**	**-**
Od čega: Ostalo	-	-	346.899	-	-	-
Hartije od vrednosti	**16.199.413**	**14.552.623**	**10.800.334**	**20.785**	**18.201**	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	16.199.413	14.455.269	10.523.380	20.785	18.201	-
Od čega: Ostalo	-	97.354	276.954	-	-	-
Ukupna izloženost	**16.199.413**	**14.552.623**	**11.147.233**	**20.785**	**18.201**	-

Na dan 31. decembra 2019. godine 98,33%% izloženosti po osnovu hartija od vrednosti odnosi se na izloženost po osnovu državnih obveznica Republike Srbije, kojima Banka u skladu sa važećom Odlukom o adekvatnosti kapitala banke dodeljuje ponder rizika 0%.
Kreditni rejting Republike Srbije za dugoročno zaduživanje na dan 31. decembra 2019:
- Moody's Investors Service Ba3 / pozitivni izgledi
- Fitch Ratings BB+ / stabilni izgledi
- Standard and Poor's BB+/ pozitivni izgledi

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Pregled maksimalnih izloženosti kreditnom riziku, prikazan u bruto i neto iznosu, bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja, kao i ostale stavke koje banka ne smatra izloženim kreditnom riziku, a u skladu sa pozicijama bilansa stanja na dan 31. decembra 2018. godine dat je u tabeli ispod:

U RSD hiljada

	Imovina po osnovu koje je banka izložena kreditnom riziku			**Imovina po osnovu koje banka nije izložena kreditnom riziku**	**Vrednost iz bilansa stanja**
	Bruto vrednost	**Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja**	**Neto vrednost**		
Gotovina i sredstva kod centralne banke	16.671.146	-	**16.671.146**	7.970.115	**24.641.261**
Potraživanja po osnovu derivata	181.204	-	**181.204**	-	**181.204**
Hartije od vrednosti	34.905.406	13.896	**34.891.510**	-	**34.891.510**
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.702.997	2.636	**1.700.361**	-	**1.700.361**
Krediti i potraživanja od komitenata	141.541.734	3.148.297	**138.393.437**	-	**138.393.437**
Investicije u zavisna društva	-	-	-	93.560	**93.560**
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	537.025	**537.025**
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	1.062.904	**1.062.904**
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	173.326	**173.326**
Odložena poreska sredstva	-	-	-	18.809	**18.809**
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	11.902	**11.902**
Ostala sredstva	902.898	83.132	**819.766**	406.948	**1.226.714**
Bilansna izloženost	**195.905.385**	**3.247.961**	**192.657.424**	**10.274.589**	**202.932.013**
Date garancije i jemstva	15.104.103	125.850	**14.978.253**	-	**14.978.253**
Preuzete buduće obaveze	37.047.146	114.563	**36.932.583**	-	**36.932.583**
Ostale vanbilansne izloženosti	-	-	-	229.784.520	**229.784.520**
Vanbilansna izloženost	**52.151.249**	**240.413**	**51.910.836**	**229.784.520**	**281.695.356**
Ukupna izloženost	**248.056.634**	**3.488.374**	**244.568.260**	**240.059.109**	**484.627.369**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Pregled hartija od vrednosti:

U RSD hiljada

	Hartije od vrednosti					
	Bruto vrednost			Akumulirane ispravke vrednosti		
	AC	FVOCI	FVTPL	AC	FVOCI	FVTPL
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	**181.204**	**-**	**-**	**-**
Od čega: Ostalo	-	-	181.204	-	-	-
Hartije od vrednosti	**10.828.561**	**14.281.107**	**10.058.479**	**13.897**	**17.699**	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	10.828.561	14.153.611	9.774.867	13.897	17.699	
Od čega: Ostalo	-	127.496	283.612	-		
Ukupna izloženost	**10.828.561**	**14.281.107**	**10.239.683**	**13.897**	**17.699**	-

Na dan 31. decembra 2018. godine 98,32%% izloženosti po osnovu hartija od vrednosti odnosi se na izloženost po osnovu državnih obveznica Republike Srbije, kojima Banka u skladu sa važećom Odlukom o adekvatnosti kapitala banke dodeljuje ponder rizika 0%.
Kreditni rejting Republike Srbije za dugoročno zaduživanje na dan 31. decembra 2018:
- Moody's Investors Service Ba3 / stabilni izgledi
- Fitch Ratings BB / stabilni izgledi
- Standard and Poor's BB / stabilni izgledi

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Krediti i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija

(a) Pregled prema kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja i vrednosti sredstava obezbeđenja kojima su obezbeđena ta potraživanja na dan 31. decembra 2019. godine:

U RSD hiljada

	Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja[2]				Vrednost sredstava obezbeđenja*		
	Visok	Srednji	Nizak	Problematična potraživanja[3]	Neproblematičnih potraživanja	Problematičnih potraživanja	Uticaj sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti
Potraživanja od stanovništva	**64.259.813**	**10.111.030**	**1.907.808**	**1.384.660**	**35.054.203**	**344.329**	**179.927**
Stambeni krediti	40.282.044	2.469.240	404.170	427.699	34.964.135	344.329	178.336
Potrošački i gotovinski krediti	22.413.289	7.302.293	1.444.194	898.140	45.613	-	1.583
Transakcioni i kreditne kartice	552.571	115.165	20.358	14.775	1.503	-	2
Ostala potraživanja	1.011.910	224.332	39.086	44.046	42.952	-	6
Potraživanja od privrede	**62.629.490**	**16.137.071**	**3.556.119**	**631.633**	**19.877.473**	**186.445**	**379.782**
Velika preduzeća	17.743.981	1.898.934	-	-	6.806.657	-	33.740
Mala i srednja preduzeća	29.591.051	6.489.380	2.834.656	461.044	10.030.643	101.128	242.689
Mikro preduzeća i preduzetnici	12.284.206	7.556.779	687.501	123.721	2.942.833	55.839	93.399
Poljoprivrednici	96.911	191.978	33.962	46.868	97.339	29.478	9.954
Javna preduzeća	2.913.340	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**4.625.401**	**13.610**	**88.890**	**145.878**	**594.134**	**73.793**	**48.618**
Ukupna potraživanja	**131.514.704**	**26.261.711**	**5.552.818**	**2.162.170**	**55.525.809**	**604.567**	**608.327**

* Efekat sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti izračunat simuliranjem LGD parametra isključivanjem sredstava obezbeđenja. Simulacija se odnosi na opšta rezervisanja i posebna rezervisanja za pojedinačno značajne klijente (za obezvređene izloženosti koje se ne smatraju pojedinačno značajnim kolateral ne utiče na vrednost LGD-a).

[2] Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja odgovaraju klasifikaciji nizak rizik (visok), poseban nadzor (srednji) i ispod-standarda (nizak) definisanih u delu 36.2 Kreditni rizik.

[3] Problematična potraživanja Banke uključuju potraživanja u statusu neizmirenja obaveza (videti „36.2 Kreditni rizik – status neizmirenja obaveza) i restruktuirana potraživanja „Non performing forbearance" (videti 36.2 Kreditni rizik – reprogramirana potraživanja) koja nisu u statusu neizmirenja obaveza.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Krediti i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija

(a) Pregled prema kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja (retroaktivno simuliranih na osnovu nove metodologije) i vrednosti sredstava obezbeđenja kojima su obezbeđena ta potraživanja na dan 31. decembra 2018. godine:

U RSD hiljada

	Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja[4]				Vrednost sredstava obezbeđenja*		
	Visok	Srednji	Nizak	Problematična potraživanja[5]	Neproblematičnih potraživanja	Problematičnih potraživanja	Uticaj sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti
Potraživanja od stanovništva	**50.784.578**	**9.239.424**	**2.106.999**	**1.407.069**	**29.010.886**	**411.675**	**260.548,01**
Stambeni krediti	32.061.933	2.140.156	587.349	730.266	28.861.166	411.183	258.370
Potrošački i gotovinski krediti	17.135.887	6.604.159	1.408.994	613.057	75.166	492	1.377
Transakcioni i kreditne kartice	534.743	145.417	31.733	13.214	796	-	18
Ostala potraživanja	1.052.014	349.692	78.923	50.532	73.758	-	784
Potraživanja od privrede	**55.754.682**	**16.761.302**	**1.857.073**	**746.771**	**18.013.177**	**347.040**	**309.474**
Velika preduzeća	14.337.001	559.918	-	-	4.412.124	-	22.185
Mala i srednja preduzeća	28.480.689	10.226.911	146.934	416.083	9.753.703	195.046	165.109
Mikro preduzeća i preduzetnici	10.664.809	5.322.890	1.623.031	289.502	3.271.351	137.806	106.834
Poljoprivrednici	81.728	122.907	87.108	41.151	102.575	14.187	15.346
Javna preduzeća	2.190.455	528.676	-	35	473.424	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**4.420.931**	**66.732**	**1**	**99.169**	**385.782**	**20.311**	**13.519**
Ukupna potraživanja	**110.960.191**	**26.067.459**	**3.964.073**	**2.253.009**	**47.409.845**	**779.025**	**583.541**

* Efekat sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti izračunat simuliranjem LGD parametra isključivanjem sredstava obezbeđenja. Simulacija se odnosi na opšta rezervisanja i posebna rezervisanja za pojedinačno značajne klijente (za obezvređene izloženosti koje se ne smatraju pojedinačno značajnim kolateral ne utiče na vrednost LGD-a).

[4] Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja odgovaraju klasifikaciji nizak rizik (visok), poseban nadzor (srednji) i ispod-standarda (nizak) definisanih u delu 36.2 Kreditni rizik.

[5] Problematična potraživanja Banke uključuju potraživanja u statusu neizmirenja obaveza (videti „36.2 Kreditni rizik – status neizmirenja obaveza) i restruktuirana potraživanja „Non performing forbearance" (videti 36.2 Kreditni rizik – reprogramirana potraživanja) koja nisu u statusu neizmirenja obaveza.

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

(b) Pregled bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja na dan 31. decembra 2019. godine:

U RSD hiljada

	Neobezvređena potraživanja[6]		Obezvređena potraživanja[7]			Akumulirane ispravke vrednosti				Vrednost sredstava obezbeđenja	
	nije dospelo	dospelo	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna bruto potraživanja	ispravke vrednosti na neobezvređena potraživanja	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna neto potraživanja	Neobezvređena potraživanja	Obezvređena potraživanja
Prema sektorima											
Potraživanja od stanovništva	**76.057.408**	**278.531**	**341.432**	**985.940**	**77.663.311**	**672.095**	**161.505**	**753.178**	**76.076.533**	**35.069.886**	**328.647**
Stambeni krediti	43.126.891	50.849	332.994	72.419	43.583.154	189.078	154.658	45.669	43.193.749	34.979.818	328.647
Potrošački i gotovinski krediti	31.014.282	179.133	8.248	856.252	32.057.915	465.278	6.666	662.357	30.923.614	45.613	-
Transakcioni i kreditne kartice	687.116	1.231	68	14.453	702.868	5.520	66	11.505	685.776	1.503	-
Ostala potraživanja	1.229.120	47.318	121	42.816	1.319.374	12.219	115	33.646	1.273.394	42.952	-
Potraživanja od privrede	**81.414.026**	**908.653**	**585.897**	**45.735**	**82.954.312**	**915.422**	**398.586**	**31.098**	**81.609.206**	**19.877.473**	**186.445**
Velika preduzeća	19.602.632	40.283	-	-	19.642.915	104.261	-	-	19.538.654	6.806.657	-
Mala i srednja preduzeća	38.190.769	724.317	455.166	5.877	39.376.130	470.804	315.058	4.241	38.586.027	10.030.643	101.128
Mikro preduzeća i preduzetnici	20.396.442	132.044	92.918	30.803	20.652.207	320.847	55.622	20.742	20.254.997	2.942.833	55.839
Poljoprivrednici	311.945	10.906	37.813	9.055	369.720	12.288	27.906	6.115	323.411	97.339	29.478
Javna preduzeća	2.912.237	1.103	-	-	2.913.340	7.222	-	-	2.906.118	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**4.653.137**	**74.764**	**143.004**	**2.874**	**4.873.779**	**22.669**	**98.465**	**2.012**	**4.750.632**	**594.134**	**73.793**
Ukupna izloženost	**162.124.572**	**1.261.949**	**1.070.333**	**1.034.550**	**165.491.403**	**1.610.186**	**658.556**	**786.289**	**162.436.371**	**55.541.492**	**588.885**
Prema kategorijama potraživanja											
Neproblematična potraživanja	162.068.121	1.261.111	-	-	163.329.233	1.606.322	-	-	161.722.911	55.525.809	-
od čega: restrukturirana	1.255.702	11.539	-	-	1.267.241	117.483	-	-	1.149.758	497.619	-
Problematična potraživanja	56.451	837	1.070.333	1.034.550	2.162.170	3.866	658.556	786.289	713.459	15.683	588.885
od čega: restrukturirana	53.801	780	419.800	262.720	737.101	3.819	204.479	198.418	330.386	15.683	256.444
Ukupna izloženost	**162.124.572**	**1.261.949**	**1.070.333**	**1.034.550**	**165.491.403**	**1.610.188**	**658.556**	**786.289**	**162.436.370**	**55.541.492**	**588.885**

[6] Banka neobezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja nisu u statusu neizmirenja obaveza i potraživanja kod kojih nije evidentiran dokaz o obezvređenju

[7] Banka obezvređenim potraživanjima smatra potraživanjia koja su u statusu neizmirenja obaveza i kod kojih postoji evidentan dokaz o obezvređenju

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

(b) Pregled bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja. prema načinu obezvređenja. dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja na dan 31. decembra 2018. godine:

U RSD hiljada

	Neobezvređena potraživanja[8]		Obezvređena potraživanja[9]			Akumulirane ispravke vrednosti				Vrednost sredstava obezbeđenja	
	nije dospelo	dospelo	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna bruto potraživanja	ispravke vrednosti na neobezvređena potraživanja	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna neto potraživanja	Neobezvređena potraživanja	Obezvređena potraživanja
Prema sektorima											
Potraživanja od stanovništva	**62.017.914**	**254.196**	**577.586**	**688.375**	**63.538.071**	**772.569**	**316.829**	**472.019**	**61.976.653**	**29.085.807**	**336.754**
Stambeni krediti	34.833.317	44.876	570.399	71.112	**35.519.704**	350.333	311.149	46.934	**34.811.288**	28.936.086	336.262
Potrošački i gotovinski krediti	25.042.051	157.158	4.653	558.236	**25.762.098**	396.235	3.276	384.962	**24.977.623**	75.166	492
Transakcioni i kreditne kartice	710.442	1.763	284	12.618	**725.107**	6.801	267	8.697	**709.342**	796	-
Ostala potraživanja	1.432.104	50.399	2.250	46.409	**1.531.162**	19.199	2.137	31.426	**1.478.400**	73.758	-
Potraživanja od privrede	**74.160.978**	**213.721**	**710.418**	**34.711**	**75.119.828**	**939.559**	**523.366**	**21.785**	**73.635.118**	**18.014.819**	**345.398**
Velika preduzeća	14.875.285	21.634	-	-	**14.896.919**	74.602	-	-	**14.822.317**	4.412.124	-
Mala i srednja preduzeća	38.753.126	103.050	407.977	6.464	**39.270.617**	335.197	321.580	3.999	**38.609.842**	9.755.345	193.405
Mikro preduzeća i preduzetnici	17.540.021	70.710	263.401	26.101	**17.900.233**	423.850	175.525	16.421	**17.284.437**	3.271.351	137.806
Poljoprivrednici	276.965	14.778	39.039	2.112	**332.894**	17.894	26.262	1.331	**287.407**	102.575	14.187
Javna preduzeća	2.715.582	3.549	-	35	**2.719.165**	88.016	-	35	**2.631.115**	473.424	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**4.413.192**	**74.489**	**99.151**	**1**	**4.586.833**	**16.978**	**87.827**	**1**	**4.482.026**	**385.782**	**20.311**
Ukupna izloženost	**140.592.084**	**542.405**	**1.387.155**	**723.087**	**143.244.731**	**1.729.105**	**928.023**	**493.805**	**140.093.798**	**47.486.408**	**702.463**
Prema kategorijama potraživanja											
			-	-			-	-			-
Neproblematična potraživanja	140.451.075	540.647			**140.991.722**	1.707.010			**139.284.712**	47.409.845	
od čega: restrukturirana	826.053	2.128	-	-	**828.181**	134.831	-	-	**693.350**	136.046	-
Problematična potraživanja	141.009	1.758	1.387.155	723.087	**2.253.009**	22.095	928.023	493.805	**809.086**	76.562	702.463
od čega: restrukturirana	126.375	1.637	359.976	200.533	**688.521**	20.347	208.393	138.704	**321.077**	64.430	188.620
Ukupna izloženost	**140.592.084**	**542.405**	**1.387.155**	**723.087**	**143.244.731**	**1.729.105**	**928.023**	**493.805**	**140.093.798**	**47.486.408**	**702.463**

[8] Banka neobezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja nisu u statusu neizmirenja obaveza i potraživanja kod kojih nije evidentiran dokaz o obezvređenju

[9] Banka obezvređenim potraživanjima smatra potraživanjia koja su u statusu neizmirenja obaveza i kod kojih postoji evidentan dokaz o obezvređenju

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

(v) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema statusu obezvređenja i broju dana docnje na dan 31. decembra 2019. godine:

U RSD hiljada

	Neobezvređena potraživanja					Obezvređena potraživanja				
	Nije u docnji	**do 30 dana**	**od 31 do 60 dana**	**od 61 do 90 dana**	**preko 90 dana**	**Nije u docnji**	**do 90 dana**	**od 91 do 180 dana**	**od 181 do 360 dana**	**preko 360 dana**
Potraživanja od stanovništva	**66.740.704**	**9.298.926**	**232.327**	**63.576**	**-**	**324.221**	**318.413**	**137.307**	**202.623**	**345.214**
Stambeni krediti	42.308.544	825.954	37.182	6.060	-	192.533	79.925	20.615	39.201	73.140
Potrošački i gotovinski krediti	22.850.502	8.110.082	179.775	53.056	-	127.863	234.363	106.975	148.001	247.298
Transakcioni i kreditne kartice	675.137	2.049	9.862	1.299	-	2.071	895	2.291	2.686	6.577
Ostala potraživanja	906.521	360.841	5.509	3.161	-	1.753	3.229	7.426	12.735	18.200
Potraživanja od privrede	**77.855.445**	**4.351.936**	**18.572**	**96.727**	**-**	**132.128**	**65.522**	**38.142**	**267.580**	**128.260**
Velika preduzeća	19.556.674	86.241	-	-	-	-	-	-	-	-
Mala i srednja preduzeća	37.309.304	1.550.827	400	54.555	-	128.891	54.318	19.874	230.295	27.665
Mikro preduzeća i preduzetnici	17.801.039	2.674.381	10.894	42.172	-	1.298	8.028	17.143	26.604	70.648
Poljoprivrednici	280.988	34.586	7.278	-	-	1.940	3.177	1.124	10.681	29.947
Javna preduzeća	2.907.440	5.900	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**4.727.062**	**839**	**-**	**-**	**-**	**1**	**-**	**-**	**40.812**	**105.065**
Ukupna izloženost	**149.323.211**	**13.651.701**	**250.899**	**160.303**	**-**	**456.350**	**383.936**	**175.449**	**511.015**	**578.539**
Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja	149.294.283	13.632.434	242.948	159.567	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	627.048	635.211	3.421	1.561	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	28.928	19.267	7.951	735	-	456.350	383.936	175.449	511.015	578.539
od čega: restrukturirana	27.000	18.913	7.932	735	-	338.950	179.918	18.580	51.328	93.744
Ukupna izloženost	**149.323.211**	**13.651.701**	**250.899**	**160.303**	**-**	**456.350**	**383.936**	**175.449**	**511.015**	**578.539**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

(v) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema statusu obezvređenja i broju dana docnje na dan 31. decembra 2018. godine:

U RSD hiljada

	Neobezvređena potraživanja					Obezvređena potraživanja				
	Nije u docnji	**do 30 dana**	**od 31 do 60 dana**	**od 61 do 90 dana**	**preko 90 dana**	**Nije u docnji**	**do 90 dana**	**od 91 do 180 dana**	**od 181 do 360 dana**	**preko 360 dana**
Potraživanja od stanovništva	**53.883.141**	**8.039.249**	**283.715**	**66.005**	**-**	**290.756**	**317.736**	**154.531**	**173.586**	**329.351**
Stambeni krediti	34.090.385	703.854	78.011	5.943	-	183.591	85.825	36.396	51.372	284.328
Potrošački i gotovinski krediti	18.028.473	6.939.069	178.846	52.821	-	98.776	218.913	101.427	105.706	38.068
Transakcioni i kreditne kartice	691.412	2.839	14.770	3.185	-	2.651	1.673	3.815	3.391	1.372
Ostala potraživanja	1.072.872	393.487	12.089	4.055	-	5.739	11.325	12.892	13.118	5.583
Potraživanja od privrede	**72.758.121**	**1.598.396**	**17.504**	**678**	**-**	**253.611**	**104.442**	**36.194**	**74.409**	**276.473**
Velika preduzeća	14.886.797	10.122	-	-	-	-	-	-	-	-
Mala i srednja preduzeća	37.842.370	1.013.805	-	-	-	250.767	97.522	22.052	4.047	40.052
Mikro preduzeća i preduzetnici	17.067.771	530.016	12.266	678	-	795	6.919	12.437	69.952	199.399
Poljoprivrednici	242.053	44.452	5.238	-	-	2.048	-	1.671	410	37.021
Javna preduzeća	2.719.131	-	-	-	-	-	-	35	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**4.487.368**	**312**	**-**	**-**	**-**	**1**	**-**	**-**	**-**	**99.151**
Ukupna izloženost	**131.128.631**	**9.637.957**	**301.219**	**66.683**	**-**	**544.369**	**422.178**	**190.725**	**247.995**	**704.975**
Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja	131.051.085	9.602.953	271.828	65.855	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	747.772	73.810	6.599	-	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	77.545	35.003	29.391	828	-	544.369	422.178	190.725	247.995	704.975
od čega: restrukturirana	63.520	34.276	29.388	828	-	229.206	173.423	27.730	79.325	50.824
Ukupna izloženost	**131.128.631**	**9.637.957**	**301.219**	**66.683**	**-**	**544.369**	**422.178**	**190.725**	**247.995**	**704.975**

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

(g) Podaci o problematičnim potraživanjima na dan 31. decembra 2019. godine:

U RSD hiljada

	Bruto vrednost potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost problematičnih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti problematičnih potraživanja	% problematičnih potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja problematičnih potraživanja
			Ukupno	od čega: restrukturirana potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	**77.663.311**	**1.586.780**	**1.384.660**	**517.864**	**918.549**	**1,78**	**344.329**
Stambeni krediti	43.583.154	389.406	427.699	251.490	201.373	0,98	344.329
Potrošački i gotovinski krediti	32.057.915	1.134.301	898.140	266.373	671.819	2,80	-
Transakcioni i kreditne kartice	702.868	17.092	14.775	-	11.578	2,10	-
Ostala potraživanja	1.319.374	45.980	44.046	-	33.780	3,34	-
Potraživanja od privrede	**77.336.354**	**1.237.299**	**558.345**	**214.715**	**377.642**	**0,72**	**152.078**
Sektor A	6.293.914	124.275	8	-	7	0,00	-
Sektori B, C i E	18.416.786	386.106	279.973	59.991	211.794	1,52	67.395
Sektor D	9.908.261	150.536	-	-	-	-	-
Sektor F	11.746.633	72.662	6.960	68	6.534	0,06	68
Sektor G	11.179.581	236.567	234.335	135.148	147.015	2,10	65.080
Sektori H, I i J	8.139.446	86.678	16.811	-	10.039	0,21	28
Sektori L, M i N	11.651.734	180.475	20.259	19.507	2.253	0,17	19.507
Potraživanja od ostalih klijenata	**10.491.737**	**230.953**	**219.165**	**4.522**	**152.520**	**2,09**	**108.160**
Ukupna potraživanja	**165.491.403**	**3.055.033**	**2.162.170**	**737.101**	**1.448.711**	**1,31**	**604.567**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

(g) Podaci o problematičnim potraživanjima na dan 31. decembra 2018. godine:

U RSD hiljada

	Bruto vrednost potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost problematičnih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti problematičnih potraživanja	% problematičnih potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja problematičnih potraživanja
			Ukupno	od čega: restrukturirana potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	**63.538.071**	**1.561.417**	**1.407.069**	**499.895**	**810.941**	**2,21**	**411.675**
Stambeni krediti	35.519.704	708.416	730.266	275.681	375.028	2,06	411.183
Potrošački i gotovinski krediti	25.762.098	784.474	613.057	220.280	393.240	2,38	492
Transakcioni i kreditne kartice	725.107	15.765	13.214	-	8.982	1,82	-
Ostala potraživanja	1.531.162	52.762	50.532	3.934	33.691	3,30	-
Potraživanja od privrede	**70.249.478**	**1.319.365**	**684.969**	**184.035**	**504.635**	**0,98**	**332.853**
Sektor A	5.804.316	85.503	46.276	35.639	26.763	0,80	46.268
Sektori B, C i E	15.220.370	410.804	275.286	72.262	208.520	1,81	153.471
Sektor D	8.636.316	145.703	-	-	-	-	-
Sektor F	12.717.164	99.737	18.169	11.260	7.736	0,14	11.260
Sektor G	12.399.231	348.895	323.052	60.354	249.703	2,61	108.320
Sektori H, I i J	7.285.901	79.373	17.624	-	11.888	0,24	9.013
Sektori L, M i N	8.186.180	149.350	4.563	4.521	26	0,06	4.521
Potraživanja od ostalih klijenata	**9.457.183**	**270.151**	**160.971**	**4.591**	**128.347**	**1,70**	**34.498**
Ukupna potraživanja	**143.244.731**	**3.150.933**	**2.253.009**	**688.521**	**1.443.923**	**1,57**	**779.025**

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

(a) Podaci o promenama problematičnih potraživanja u 2019. godini:

U RSD hiljada

	Bruto vrednost na početku godine	Nova problematična potraživanja	Smanjenje problematičnih potraživanja				Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine
			Ukupno	od čega: naplaćeno	od čega: prebačeno u kategoriju neproblematičnih potraživanja	od čega: otpisano			
Potraživanja od stanovništva	1.407.069	810293	918.534	363.238	442.095	113.201	85.831	1.384.659	466.110
Potraživanja od privrede i ostalih klijenata	845.940	405.226	572.961	354.786	4.796	213.379	99.306	777.511	247.349
Ukupna potraživanja	**2.253.009**	**1.215.519**	**1.491.495**	**718.024**	**446.891**	**326.580**	**185.137**	**2.162.170**	**713.459**

Podaci o promenama problematičnih potraživanja u 2018. godini:

U RSD hiljada

	Bruto vrednost na početku godine	Nova problematična potraživanja	Smanjenje problematičnih potraživanja				Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine
			Ukupno	od čega: naplaćeno	od čega: prebačeno u kategoriju neproblematičnih potraživanja	od čega: otpisano			
Potraživanja od stanovništva	1.519.460	751,397	916.352	343.259	194.314	378.779	52.564	1.407.069	596.128
Potraživanja od privrede i ostalih klijenata	2.084.864	433.393	792.368	414.786	9.909	367.673	(879.949)	845.940	212.957
Ukupna potraživanja	**3.604.324**	**1.184.790**	**1.708.720**	**758.045**	**204.223**	**746.452**	**(827.385)**	**2.253.009**	**809.086**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Sredstva obezbeđenja i ostala sredstva zaštite od kreditnog rizika

Prilikom procesa odobravanja plasmana, Banka naplatu očekuje prevashodno iz budućih novčanih tokova dužnika. Kao dopunu ovom vidu naplate i kako bi se smanjio gubitak usled potencijalnog nastupanja statusa neizmirenja obaveza dužnika, Banka uzima različite instrumente obezbeđenja (kolaterale) kao zaštitu. Banka uzima što je moguće više kolaterala, pri čemu se prednost daje kolateralima koji se mogu brzo i jednostavno realizovati. Mogućnost uzimanja kolaterala zavisi od trenutne tržišne situacije i poslovne konkurencije. Efikasnost tehnika ublažavanja kreditnog rizika se meri i kontroliše praćenjem vremena potrebnog za realizaciju kolaterala i odstupanja realizovanih vrednosti kolaterala od očekivanih.

U okviru Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom je Odeljenje za upravljanje kolateralima. koje je zaduženo za kompletan proces upravljanja kolateralima – od preliminarne analize do završetka njegove realizacije. Proces je podeljen u 3 faze:

Faza analize kolaterala predstavlja početnu fazu procesa upravljanja kolateralima. Ona počinje identifikacijom i analizom potencijalnog kolaterala i prikupljanjem neophodnih informacija i dokumentacije, a završava se evidencijom kolaterala u sistemu za evidenciju kolaterala.

Faza monitoringa kolaterala se odnosi na praćenje uspostavljenosti i vrednosti kolaterala. Jedna od njenih glavnih funkcija je evidencija, praćenje, ažuriranje i kontrola podataka o kolateralima u sistemu za evidenciju kolaterala.

Faza realizacije kolaterala predstavlja poslednju fazu procesa, kada dolazi do realizacije kolaterala (npr. njegove prodaje u cilju zatvaranja plasmana) i zatvaranja kolaterala u sistemu za evidenciju kolaterala. Ona takođe obuhvata i fazu prikupljanja podataka za izračun prosečnih stopa realizacije i naplate iz kolaterala (eng. Collateral Recovery Ratio).

Svaka faza je regulisana Procedurom upravljanja kolateralima kojom se definišu i zadaci i odgovornosti organizacionih delova koji učestvuju u procesu.

Pored ovog procesa, Odeljenje za upravljanje kolateralima je zaduženo i za proces izbora, praćenja i uklanjanja procenitelja sa liste procenitelja prihvatljivih za Banku, odnosno za definisanje minimuma sadržine izveštaja o procenama, kao i kontrolu primene adekvatnih metodologija prilikom procenjivanja vrednosti kolaterala, sve u cilju što preciznijeg određivanja vrednosti kolaterala. Pravila vezana za standarde i metodologiju procenjivanja su obuhvaćena Politikom procene nekretnina.

Provera vrednosti kolaterala se radi periodično u zavisnosti od načina provere i vrste kolaterala. Način provere vrednosti kolaterala se može razdvojiti na utvrđivanje vrednosti od strane eksternih procenitelja ili državnih organa ovlašćenih za utvrđivanje vrednosti (reprocena. Poresko rešenje) i na interno praćenje vrednosti kolaterala od strane zaposlenih u Odeljenju za upravljanje kolateralima (monitoring). Dinamika provere vrednosti kolaterala se definiše u zavisnosti od vrste kolaterala, a u skladu sa lokalnom i internom regulativom.

U sklopu procesa izračunavanja kapitalnog zahteva za kreditni rizik, Sektor upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, nakon kontrole ispunjenosti primenljivih regulatornih propisa definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, određuje da li će se određeni kolateral prihvati kao instrument ublažavanja kreditnog rizika. Stavke kolaterala prihvatljive kao instrument ublažavanja kreditnog rizika su detaljno objašnjene u posebnoj internoj proceduri Banke kojom se definišu primenljivi instrumenti ublažavanja kreditnog rizika kao i uslovi za priznavanje instrumenta ublažavanja kreditnog rizika.

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Osnovne vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite

Banka prevashodno primenjuje gotovinu i gotovinske ekvivalente deponovane kod Banke kao instrumente materijalne kreditne zaštite.

Banka trenutno ne primenjuje bilansno i vanbilansno netiranje kao tehnike ublažavanja kreditnog rizika.

Osnovne vrste pružalaca kreditne zaštite po osnovu garancija i kreditnih derivata

Garancije koje se primenjuju kao nematerijalna kreditna zaštita su pružene od strane:

- Država;
- komercijalnih banaka dovoljnog kreditnog kvaliteta i međunarodnih razvojnih banaka – izloženostima obezbeđenim garancijom banke i međunarodnih razvojnih banaka.

Banka u svom portfoliju prihvaćenih sredstava obezbeđenja nema kreditne derivate te se ne koriste kao instrumenti kreditne zaštite.

Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti

Nepokretnosti se priznaju kao instrumenti zaštite kada se ispune svi zahtevi definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka. Ispunjenost propisanih zahteva predstavlja preduslov za klasifikaciju date izloženosti u posebnu klasu izloženosti, Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti. kojoj se dodeljuje povoljniji ponder kreditnog rizika, umesto priznavanja efekata tehnike ublažavanja kreditnog rizika. Banka izloženostima ili delovima izloženosti potpuno obezbeđenim hipotekom na stambenoj nepokretnosti u kojoj vlasnik stanuje ili je tu nepokretnost dao u zakup na osnovu odgovarajućeg ugovora (ili namerava da u njoj stanuje ili je dâ u zakup) – dodeljuje ponder rizika 35% odnosno izloženostima koje su potpuno obezbeđene hipotekama na poslovnim nepokretnostima, dodeljuje ponder rizika 50%.

Ostale vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite

Podobnim sredstvima obezbeđenja u obliku finansijske imovine za sve pristupe i metode smatraju se i gotovina i gotovinski ekvivalenti deponovani kod banke kada se ispune svi zahtevi definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka.

Pored gore navedenih, Banka primenjuje i sledeće instrumente materijalne kreditne zaštite, ali njih ne uzima u obzir prilikom obračuna rizikom ponderisane aktive:

- zalogu na pokretnoj imovini;
- zalogu na potraživanjima;
- zalogu na akcijama i obveznicama;
- druge vrste definisane u Katalogu kolaterala Banke.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o vrsti i vrednosti[10] sredstava obezbeđenja i pružaocima garancija po sektoru i kategorijama potraživanja na dan 31. decembra 2019.godine:

U RSD hiljada

	Vrste sredstava obezbeđenja* do nivoa potraživanja (kao u KA4)		
	Depoziti	**Stambene nepokretnosti**	**Druge nepokretnosti**
Potraživanja od stanovništva	**40.322**	**35.166.146**	**192.065**
Stambeni krediti	7.635	35.134.527	166.303
Potrošački i gotovinski krediti	31.184	13.248	1.181
Transakcioni i kreditne kartice	1.503	-	-
Ostala potraživanja	-	18.371	24.581
Potraživanja od privrede	**1.676.191**	**891.838**	**17.495.889**
Velika preduzeća	58.796	-	6.747.861
Mala i srednja preduzeća	1.255.021	362.443	8.514.307
Mikro preduzeća i preduzetnici	362.373	513.783	2.122.516
Poljoprivrednici	-	15.612	111.206
Javna preduzeća	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**63.081**	**31.461**	**573.385**
Ukupna izloženost	**1.779.593**	**36.089.444**	**18.261.339**
Prema kategorijama potraživanja			
Neproblematična potraživanja	1.779.593	35.732.165	18.014.051
od čega: restrukturirana	26.541	172.905	298.173
Problematična potraživanja	-	357.279	247.289
od čega: restrukturirana	-	182.248	89.879
Ukupna potraživanja	**1.779.593**	**36.089.444**	**18.261.339**

[10] Vrednost sredstava obezbeđenja se određuje na osnovu procene ovlašćenog procenitelja (ili nekog drugog dokumenta u odnosu na tip sredstva obezbeđenja) sa mogućim internim korekcijama, nakon čega se primenjuje efektivna stopa (collateral haircut) u skladu sa katalogom kolaterala i umanjuje za prethodne terete.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o vrsti i vrednosti[11] sredstava obezbeđenja i pružaocima garancija po sektoru i kategorijama potraživanja na dan 31. decembra 2018. godine:

U RSD hiljada

	Vrste sredstava obezbeđenja do nivoa potraživanja (kao u KA4)			
	Depoziti	**Stambene nepokretnosti**	**Druge nepokretnosti**	**Garancije čiji je izdavalac država**
Potraživanja od stanovništva	**36.299**	**29.153.427**	**232.835**	-
Stambeni krediti	9.528	29.096.641	166.179	-
Potrošački i gotovinski krediti	25.974	31.196	18.488	-
Transakcioni i kreditne kartice	796	-	-	-
Ostala potraživanja	-	25.590	48.168	-
Potraživanja od privrede	**2.145.490**	**620.412**	**15.120.891**	**473.424**
Velika preduzeća	-	-	4.412.124	-
Mala i srednja preduzeća	1.549.212	320.516	8.079.022	-
Mikro preduzeća i preduzetnici	596.278	291.554	2.521.325	-
Poljoprivrednici	-	8.343	108.419	-
Javna preduzeća	-	-	-	473.424
Potraživanja od ostalih klijenata	**44.788**	**25.401**	**335.903**	-
Ukupna izloženost	**2.226.577**	**29.799.241**	**15.689.629**	**473.424**
Prema kategorijama potraživanja				
Neproblematična potraživanja	2.226.577	29.377.787	15.332.057	473.424
od čega: restrukturirana	-	131.917	4.129	-
Problematična potraživanja	-	421.453	357.572	-
od čega: restrukturirana	-	135.694	117.355	-
Ukupna potraživanja	**2.226.577**	**29.799.241**	**15.689.629**	**473.424**

[11] Vrednost sredstava obezbeđenja se određuje na osnovu procene ovlašćenog procenitelja (ili nekog drugog dokumenta u odnosu na tip sredstva obezbeđenja) sa mogućim internim korekcijama, nakon čega se primenjuje efektivna stopa (collateral haircut) u skladu sa katalogom kolaterala i umanjuje za prethodne terete.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

U toku 2019. godine Banka je raspolagala sa sledećim sredstvima stečenim naplatom potraživanja.

U RSD hiljada

Vrste sredstava stečenih naplatom potraživanja	**Stambene nepokretnosti**	**Ukupno**
Bruto vrednost na početku perioda	12.073	12.073
Nabavljena u toku perioda	-	-
Prodata u toku perioda	-	-
Bruto vrednost na kraju perioda	**12.073**	**12.073**
Akumulirana ispravka vrednosti	12.073	12.073
od čega: ispravke vrednosti u toku perioda	-	-
Neto vrednost na kraju perioda	**-**	**-**

U toku 2018. godine banka je raspolagala sa sledećim sredstvima stečenim naplatom potraživanja.

U RSD hiljada

Vrste sredstava stečenih naplatom potraživanja	**Stambene nepokretnosti**	**Ukupno**
Bruto vrednost na početku perioda	12.073	12.703
Nabavljena u toku perioda	-	-
Prodata u toku perioda	-	-
Bruto vrednost na kraju perioda	**12.073**	**12.073**
Akumulirana ispravka vrednosti	12.073	12.073
od čega: ispravke vrednosti u toku perioda	-	-
Neto vrednost na kraju perioda	**-**	**-**

Osnovni principi preuzimanja i upravljanja založenom imovinom su regulisani Procedurom o preuzimanju založene imovine u postupcima prinudne naplate. Predmete preuzimanja čine uglavnom nepokretnosti i retko pokretna imovina.

Osnovni principi za preuzimanje imovine (nepokretnih i pokretnih) koji se moraju uzeti u obzir uključuju analizu tržišne vrednosti i potencijalne utrživosti imovine koja se razmatra, koja mora biti potkrepljena očekivanim prihodom od prodaje, koji će dovesti iznos naplaćenih potraživanja Banke na najviši nivo. U slučaju kada Banka donosi odluku o preuzimanju određene nepokretnosti, analiza se radi i primenom metode neto sadašnje vrednosti. U zavisnosti od osnovnih karakteristika imovine, vrsta imovine (nekretnine, pokretnosti) se dalje može deliti na primarna i sekundarna kada se uzme u obzir mogućnost preuzimanja, u zavisnosti od njihove svrhe i drugih karakteristika, poput lokacije, vrste,. tehničkih standarda, opremljenosti, godine izgradnje i sl. kao i u zavisnosti od situacije na tržištu u smislu ponude i potražnje određenih vrsta instrumenata obezbeđenja. Svi gorepomenuti parametri utiču na donošenje konačne odluke o realizaciji postupka preuzimanja u vlasništvo Banke.

Banka kao strategije upravljanje imovinom stečenom naplatom potraživanja primenjuje: prodaju., izdavanje, razvoj, zadržavanja, odnosno kombinacije nekih od datih strategija. Predlog strategije mora uključivati realan plan u smislu sprovođenja strategije. Procenjeni povezani troškovi, prihodi i uticaj bilansa uspeha moraju se uzeti u obzir. U slučaju predlaganja strategije "zadržavanja". troškovi održavanja moraju se jasno prikazati u strategiji imovine.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

LTV racio

Tabela ispod predstavlja takozvani, „LTV" racio za stambene kredite, a koji predstavljaju deo ukupnih kredita odobrenih stanovništvu.

U RSD hiljada

Vrednost LTV pokazatelja*	Vrednost potraživanja koja su obezbeđena hipotekom na nepokretnostima na dan 31.12.2019.	Vrednost potraživanja koja su obezbeđena hipotekom na nepokretnostima na dan 31.12.2018.
Ispod 50%	7.799.915	8.644.820
Od 50% do 70%	11.116.346	8.665.114
Od 70% do 90%	22.403.317	18.080.378
Od 90% do 100%	932.626	975.676
Od 100% do 120%	2.025.458	1.387.649
Od 120% do 150%	776.607	971.580
Preko 150%	2.163.954	2.591.991
Ukupno	**47.218.224**	**41.317.208**
Prosečni LTV	**72,7%**	**71,8%**

*LTV pokazatelj predstavlja odnos bruto vrednosti potraživanja i tržišne vrednosti nepokretnosti (uzete su u obzir samo hipoteke na stanu ili privatnoj kući i umanjene za iznos prethodnih tereta) kojom/ima je to potraživanje obezbeđeno

Procena obezvređenja finansijskih sredstava

Banka je u skladu sa MSFI 9 postavila adekvatnu strukturu, alate i procese za pravovremeno utvrđivanje gubitka usled kreditnih rizika. Po regulatornim i računovodstvenim standardima kao i ekonomskim razmatranjima banka redovno evaluira potrebu i formira ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka da bi pokrila očekivane ekonomske gubitke od finansijske imovine.

Banka finansjsku imovinu klasifikuje kao imovinu koja se naknadno meri po amortizovanom trošku (AC), po fer vrednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVTOCI) ili po fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka na osnovu (FVTPL):

(a) poslovnog modela upravljanja finansijskom imovinom i
(b) karakteristika ugovorenih novčanih tokova finansijske imovine.

Banka teži tome da svoja ključna portfolija (krediti i potraživanja od komintenata, banaka i drugih finansijskih organizacija, odnosno obaveze po osnovu finansijskih garancija i preuzetih budućih obaveza) klasifikuje kao imovinu koja se meri po amortizovanom trošku, dok se deo hartija od vrednosti klasifikuje po fer vrednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (portfolio hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju, koji se drži u cilju adekvatnog upravljanja likvidnošću gde poslovni model podrazumeva i prikupljanje ugovornih novčanih tokova i potencijalnu prodaju te finansijske imovine) i fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka (pretežno hartije od vrednosti namenjene trgovanju).

Cilj formiranja ispravke vrednosti je da se priznaju očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja za sve finansijske instrumente, uzimajući u obzir sve razumne i pomoćne informacije, uključujući one koje se odnose na buduće događaje [MSFI 9 5.5.4.].U skladu sa tim, finansijskoj imovini koja je relevatna sa aspekta MSFI 9 standarda i klasifikovana je kao AC Ili FVTOCI dodeljuje se jedan od tri nivoa (*eng. stage*), osim ukoliko se finansijska imovina ne priznaje kao POCI.

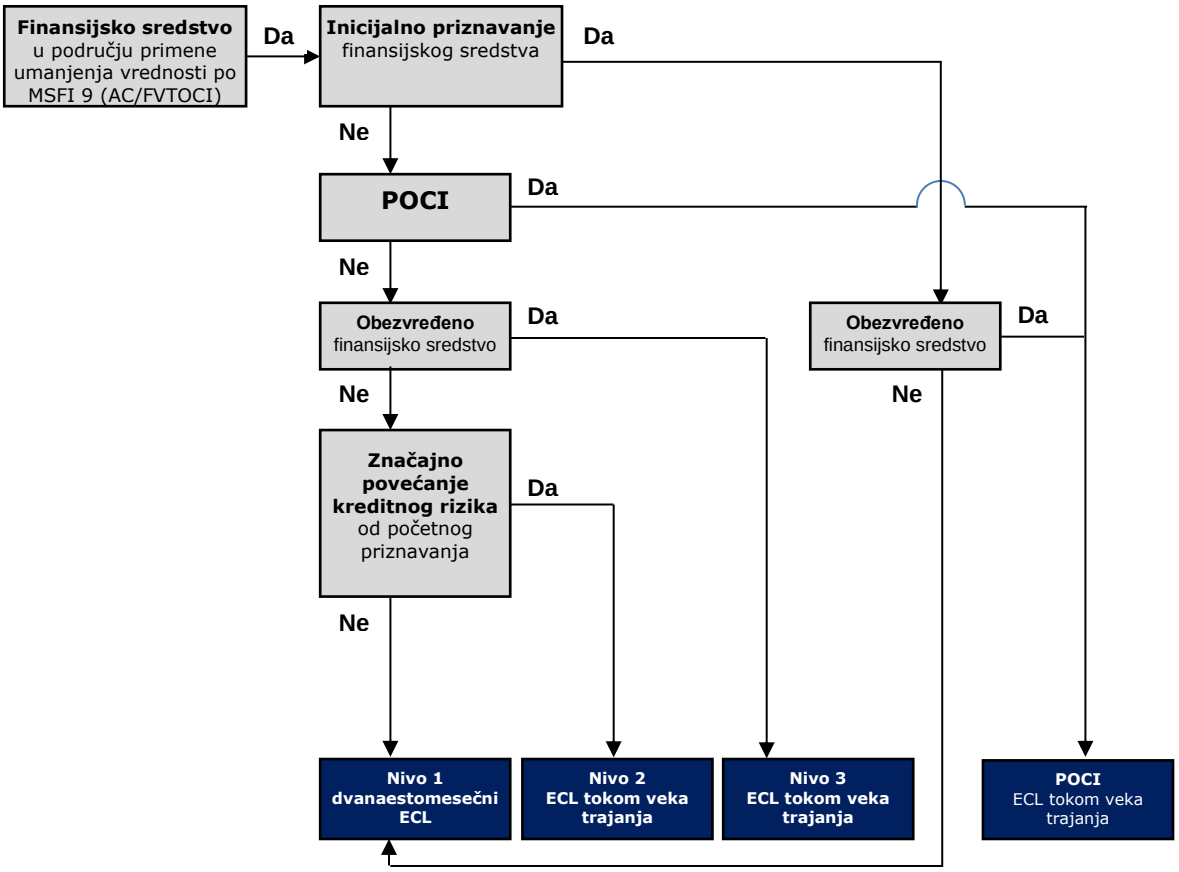
NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Očekivani kreditni gubitak/obezvređenje je sadašnja vrednost svih smanjenja očekivanog novčanog toka tokom očekivanog veka trajanja finansijskog sredstva. Smanjenje predstavlja razliku između novčanih tokova koji se duguju Banci u skladu sa ugovorom i novčanih tokova koje Banka očekuje da će primiti. Pošto očekivani kreditni gubici uzimaju u obzir iznos i vreme plaćanja, kreditni gubitak nastaje čak i kada Banka očekuje da će se platiti u potpunosti ali kasnije nego od dospeća po ugovoru.

Proces ispravki rezervi usled kreditnih gubitaka:

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Nivo obezvređenja 1

a) Finansijska sredstva po početnom priznavanju (osim POCI imovine),

b) Finansijskih sredstava koja ispunjavaju uslove niskog kreditnog rizika,

c) Finansijskih sredstava bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja bez obzira na njihov kreditni kvalitet

.

U Nivou 1 ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka izračunavaju se kao dvanaestomesečni ECL.

Nivo obezvređenja 2

Sadrži finansijska sredstva sa značajnim povećanjem kreditnog rizika, ali nisu umanjena usled kreditnih gubitaka, uključujući početno priznata sredstva opisana iznad.

U Nivou 2 ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

Nivo obezvređenja 3

Sadrži finansijska sredstva koja su obzevredjena usled kreditnih gubitaka, odnosno u status neizvršenja obaveza na datum izveštaja.

U Nivou 3 ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

POCI imovina

Finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja. POCI imovina nije predmet trasnfera izmedju nivoa, odnosno nezavisno od promene kreditnog kvaliteta klijenta nakon inicijalnog priznavanja POCI imovine, vrši se obračun očekivanih kreditnih gubitaka tokom čitavog veka trajanja finansijskog sredstva. Takodje, očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja na datum početnog priznavanja POCI sredstva moraju se uzeti u obzir kod izračuna fer vrednosti sredstva (dok naknadne promene prvobitnog očekivanja dovode do priznavanja ispravki vrednosti usled kreditnih gubitaka samo ukoliko dovode do nižih očekivanja u poređenju sa datumom stvaranja, dok se ona koja dovode do boljih očekivanja u poređenju sa datumom početnog priznavanja priznaju kao povećanja bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva).

Banka koristi sledeće kvalitativne i kvantitativne kriterijume koji ukazuju na značajno povećanje kreditnog rizika (SICR) u trenutku izveštavanja u odnosu na trenutak inicijalnog priznavanja finansijske imovine:

Kvalitativni kriterijumi

- **Dani kašnjenja (DPD)** - Banka definiše više od 30 dana kašnjenja sa pragom materijalnosti kao indikator da treba priznati očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja [MSFI 9 5.5.11., B5.5.19];
- **Forbearance** - Status forbearance dodeljen klijentu, bilo non-performing forbearance ili performing forbearance, smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja.
- **Prebacivanje klijenta u nadležnost direkcije restrukturiranja i naplate plasmana** (workout department) - Prenos u direkciju restrukturiranja i naplate plasmana smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja.
- **Prevara** – u slučaju postojanja dokaza o izvršenoj prevarnoj radnji povezanoj sa finansijskom imovinom koja nije izvršena od strane dužnika te dužniku iz objektivnih razloga nije dodeljen status neizmirenja obaveza, finansijsku imovinu treba preneti u nivo 2, odnosno priznati očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja.

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

- **Kriterijumi na nivou portfolija** - sprovođenje procene značajnog povećanja kreditnog rizika na nivou portfolija neophodno je samo ukoliko je povećanje kreditnog rizika na nivou pojedinačnog instrumenta dostupno tek uz određeno vremensko kašnjenje.

Finansijska imovina se prenosi u nivo 2 ukoliko je bilo koji od kvalitativnih kriterijuma aktiviran od trenutka inicijalnog priznavanja do trenutka izveštavanja i još uvek je aktivan.

Kvantitativni kriterijumi

- **Relativna promena verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza (PD) tokom veka trajanja** – odnosno poređenje anualizovanog PD-a tokom veka trajanja dodeljenog na datum izveštavanja i usklađenog anualizovanog PD-a tokom veka trajanja dodeljenog finansijskoj imovini prilikom inicijalnog priznavanja. Značajno povećanje kreditnog rizika od početnog priznavanja posmatra se ukoliko je racio veći od definisanog praga (engl. treshold). Definisanje praga je u nadlaženosti Banke, a u skladu sa dokumentom Koncept za procenu praga SICR po MSFI 9.
- **Apsolutna promena jednogodišnje verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza** - poređenje 1Y PD dodeljene po početnom priznavanju i 1Y PD dodeljene na datum izveštaja. Apsolutna promena 1Y PD iznad 50 bp smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja na nivou Grupe.

Finansijska imovina se prenosi u nivo 2 samo ukoliko se proceni da su i relativne i apsolutne promene PD značajne, odnosno obe promene moraju biti veće od određenih relativnih i apsolutnih granica.

Prenos izmedju nivoa je simetričan proces. Ovo znači da će se finansijsko sredstvo preneti iz nivoa 2 u nivo 1 ukoliko više nije ispunjen niti jedan SICR kriterijum.

Obračun očekivanih kreditnih gubitaka

Banka za finansijsku imovinu koja nije u statusu neizmirenja obaveza primenjuje kolektivnu procenu, a očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja se izračunava u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = \sum_{t=1}^{M} GCA_t \cdot PD_t \cdot LGD_t \cdot D_{t-1}$$

Gde je:

1) ECL_{LT} izračunati očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja;
2) M je broj godina od datuma izveštaja (t_0) do dospeća (T) zaokruženog do celog broja, tj. ukoliko je datum izveštaja kraj maja 2015. (t_0 = 31. 5. 2015). a dospeće je krajem oktobra 2020. godine (T = 31. 10. 2020). tada je preostali vek trajanja finansijskog sredstva do dospeća u godinama 5.4. odnosno M = 6;
3) t predstavlja godinu od datuma izveštaja;
4) GCA_t je procena bruto knjigovodstvene vrednosti u t. godini od datuma izveštaja;

Procenjuje se kao GCAt = GCA_{t0} * c_t. gde je GCA_{t0} bruto knjigovodstvena vrednost koja se knjiži na datum izveštaja a c_t je koeficijent koji se izraćunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9".

5) PDt je verovatnoće neizmirenja obaveza u t. godini od datuma izveštaja;
6) LGD_t je procena gubitka usled default-a a uzima se u obzir u t. godini od datuma izveštaja;
7) D_{t-1} je faktor eskonta koji se primenjuje u t. godini od datuma izveštaja;

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Izračunava se kao:

$$D_{t-1} = \frac{1}{(1 + EIR)^{t-1}}$$

ECL tokom veka trajanja u slučaju preuzetih budućih obaveza i ugovora o finansijskoj garanciji izračunava se u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = \sum_{t=1}^{M} EXP_t \cdot PD_t \cdot LGD_t \cdot D_{t-1}$$

Gde je EXP_t procena budućeg iznosa izloženosti u t. godini od datuma izveštavanja koji se dogodio usled povučene obaveze nepovučenog kredita ili plaćanja po finansijskoj garanciji;

Procenjuje se kao EXP_t = Off-Bal_{t0} * CCF_t * c_t. gde je

i) Off-Bal_{t0} vanbilansni iznos uknjižen na datum izveštavanja;

ii) CCF_t je faktor kreditne konverzije koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9";

Za finansijsku imovinu koja je u statusu neizmiranja obaveza (dodeljen rejting R). Banka očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja izračunava kao razliku između bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva i sadašnje vrednosti procenjenih budućih novčanih tokova diskontovanih po izvornoj efektivnoj kamatnoj stopi finansijske imovine [MSFI 9 B5.5.33].

ECL se može proceniti individualno ili kolektivno.

1) Individualni pristup se primenjuje u slučaju pojedinačno značajnih klijenata.

2) Kolektivna procena (takozvani pristup zasnovan na pravilima) primenjuje se u slučaju klijenata koji se ne smatraju pojedinačno značajnim.

Individualni pristup

U slučaju obračuna očekivanih kreditnih gubitaka individualno značajnih klijenata koji su u statusu neizvršenja obaveza, očekivane buduće novčane tokove pojedinačno se procenjuju od strane eksperata iz Direkcije za restruktuiranje i naplatu plasmana.

Za izračun ECL uzima se u obzir više od jednog scenarija da bi se dobio nepristrasan rezultat ponderisan verovatnoćama.

U skladu sa internim procesima restrukturiranja i naplate obično se uzimaju u obzir sledeći scenariji:

1) Odobrena strategija restrukturiranja i naplate koja predstavlja osnovni scenario baziran na „going/gone concern-u"

2) Alternativni osnovni scenario ukoliko je primenljiv;

3) Nepredviđeni scenario

4) Scenario izlaska (npr. prodaja NPL).

Izračun ECL tokom veka trajanja za svaki se scenario radi u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT,s} = \max(0;\ GCA_{t_0} - \sum_{j=t_0}^{\infty} \frac{CF_j}{(1 + EIR)^{(j-t_0)/365}})$$

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Gde je

1) $ECL_{LT.s}$ očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunat za scenario s;
2) GCAt0 je bruto knjigovodstvena vrednost uknjižena na datum izveštavanja;
3) CF_j su očekivani novčani tokovi u vreme j; uzimaju se u obzir sledeći novčani tokovi:
   a) Očekivana plaćanja - sva plaćanja glavnice i kamate
   b) Očekivana plaćanja po kolateralima uključujući troškove za prodaju i pribavljanje kolaterala koji se vode kao negativna plaćanja
4) j je datum kada se očekuje novčani tok;
5) EIR je izvorna efektivna kamatna stopa.

Konačni očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunava se u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = p_1 \cdot ECL_{LT,1} + p_2 \cdot ECL_{LT,2} + p_3 \cdot ECL_{LT,3}$$

Gde je

1) ECL_{LT} verovatnoćom ponderisani očekivani gubitak tokom veka trajanja na datum izveštavanja;
2) $ECL_{LT.s}$ očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunat za scenario s, s = 1, 2 ili 3 na datum izveštavanja;
3) p_s je verovatnoća dešavanja scenarija s, s = 1, 2 na datum izveštavanja.

U slučaju obaveza po nepovučenim kreditima i finanijskim garancijama, izračun ECL tokom veka trajanja proširuje se procenom očekivanog budućeg odliva. Nakon toga, formula izračuna za jedan scenario je:

$$ECL_{LT,s} = \max(0; \sum_{i=t_0}^{\infty} \frac{CF_i}{(1+EIR)^{(j-t_0)/365}} - \sum_{j=t_0}^{\infty} \frac{CF_j}{(1+EIR)^{(j-t_0)/365}})$$

a) CFi su očekivani novčani odlivi, tj. povlačenje nepovučenog dela obaveze po kreditu ili korišćenje finansijske garancije:

b) CFj su očekivani novčani prilivi u vreme j; uzimaju se u obzir sledeći novčani tokovi:

i) Očekivana plaćanja - sva plaćanja glavnice i kamate

ii) Očekivana plaćanja po kolateralima uključujući troškove za prodaju i pribavljanje kolaterala koji se vode kao negativna plaćanja

c) i je datum kada se očekuje novčani odliv;

d) j je datum kada se očekuje novčani priliv, novčani odlivi mogu se očekivati na različite datume kao novčani prilivi.

Kolektivna procena

U slučaju obračuna očekivanih kreditnih gubitaka klijenata koje se ne smatraju individualno značajnim klijentima, a koji su u statusu neizvršenja obaveza, budući novčani tokovi se procenjuju na osnovu pravila u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = GCA_{t0} \cdot LGD_{tiD}$$

Gde je:

1) ECL_{LT} očekivani gubitak tokom veka trajanja na datum izveštavanja;
2) GCAt0 je bruto knjigovodstvena vrednost uknjižena na datum izveštavanja;
3) LGD_{tiD} je gubitak usled neizmirenja obaveza kao funkcija vremena neizmirenja obaveza (tiD);

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

U slučaju kredita koji nije povučen i ugovora o finansijskoj garanciji, ECL tokom veka trajanja se izračunava u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = Off\text{-}Bal_{t0} \cdot CCF \cdot LGD_{tiD}$$

Gde je:

a) Off-Bal_{t0} vanbilansni iznos uknjižen na datum izveštavanja (t_0);

b) CCFt faktor konverzije kredita koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9";

Parametri rizika koji se koriste za obračun očekivanih kreditnih gubitaka

- PD - Verovatnoća neizmirenja obaveza (eng. Probability of Default).

PD predstavlja verovatnoću da će performing klijent dospeti u status neizmirenja obaveza u periodu od 12 meseci, odnosno tokom životnog veka proizvoda (lifeteime).

PD jednogodišnji, predstavlja verovatnoću odlaska klijenta u status neizmirenja obaveza u narednih 12 meseci (ili tokom ostatka trajanja finansijskog instrumenta ako je kraći od 12 meseci). Parametar se koristi za obračun ECL za izloženosti u Nivou 1 (Nivo obezvređenja 1).

PD tokom veka trajanja (lifetime) predstavlja izračunatu verovatnoću odlaska klijenta u status neizmirenja obaveza tokom preostalog roka otplate finansijskog instrumenta. Parametar se koristi za izračun ECL za izloženosti u Nivou 2 i Nivou 3.

Procena jednogodišnjih i lifetime PD vrednosti, vrši se na dostupnoj istoriji podataka o klijentima odgovarajućeg segmenta, koristeći različite statističke pristupe zavisno od segmenta klijenta (migracione matrice, istorijska prosečna stopa neizmirenja obaveza, forward-looking informacije i slično).

- LGD - Gubitak usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza (eng. Loss Given Default).

LGD predstavlja očekivani procentualni gubitak koji banka pretrpi u slučaju kada izloženosti pređe u status neizmirernja obaveza.

Statistički LGD izračunat na bazi istorijskih gubitaka klijenata Banke izračunat je za segment fizičkih lica i mikro klijenata i primenjuje od 2018 godine, dok je godišnja reprocena rađena u novembru 2019. Godine. Za segment Pravnih lica – Corporate, Banka trenutno koristi ekspertske vrednosti LGD (vodeći računa o pokrivenosti kolateralom).

- CCF – Faktor kreditne konverzije (eng. Credit Conversion Factor)

CCF predstavlja procenat vanbilansnog dela izloženosti koji može preći u bilansnu izloženost banke prema dužniku do trenutku default-a. S obzirom na to da Banka nema dovoljno istorijskih podataka za statističku procenu parametra CCF. u izračunu ECL koriste se regulatorne vrednosti propisane CRR – Foundation Approach.

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Tabela u nastavku sadrži informacije o modifikovanim potraživanjima:

U RSD hiljada

	Neto knjigovodstvena vrednost potraživanja pre modifikacije	Efekat modifikacije evidentiran kroz bilans uspeha
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija		
Društva za osiguranje	82.686	0
Poljoprivreda i prehrambena industrija	631.331	2.378
Preduzetnici	8.831	1.245
Prerađivačka industrija	566.785	7.159
Proizvodnja i snabdevanje el. energijom	114.528	(17.184)
Stanovništvo	1.482.605	9.267
Trgovina	1.362.646	(746)
Usluge i turizam	100.324	529
Građevinarstvo	635.228	(49)
Neprofitne institucije	879.107	54
Stanje na dan 31. decembra	**5.864.072**	**2.654**

Efekti modifikacije sa stanjem na dan 31. decembar 2019. godine iznose RSD 2.654 hiljada.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama obezvređenih potraživanja u 2019. godine:

U RSD hiljada

	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su obezvređena u toku godine		Potraživanja koja su prestala da budu obezvređena u toku godine		Druge promene	Bruto vrenost na na kraju perioda	Neto vrenost na na kraju perioda
		Ukupno	od čega: obezvređena na pojedinačnoj osnovi	Ukupno	od čega: bila obezvređena na pojedinačnoj osnovi			
Potraživanja od stanovništva	**1.265.961**	**617.183**	**81.294**	**287.640**	**125.494**	**(268.132)**	**1.327.372**	**412.688**
Stambeni krediti	641.512	106.246	76.073	144.897	122.939	(197.447)	405.414	205.087
Potrošački i gotovinski krediti	562.889	475.463	5.088	127.648	2.432	(46.203)	864.500	195.477
Transakcioni i kreditne kartice	12.902	8.345	20	3.980	38	(2.746)	14.521	2.949
Ostala potraživanja	48.658	27.129	113	11.115	84	(21.736)	42.937	9.175
Potraživanja od privrede	**745.129**	**280.669**	**244.243**	**1.988**	**248**	**(392.177)**	**631.633**	**201.949**
Velika preduzeća	-	-	-	-	-	-	-	-
Mala i srednja preduzeća	414.441	212.109	207.936	-	-	(165.506)	461.044	141.745
Mikro preduzeća i preduzetnici	289.502	53.610	28.935	1.374	248	(218.017)	123.721	47.357
Poljoprivrednici	41.151	14.951	7.372	615	-	(8.619)	46.868	12.847
Javna preduzeća	35	-	-	-	-	(35)	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**99.152**	**50.751**	**47.879**	**-**	**-**	**(4.025)**	**145.878**	**45.400**
Ukupna potraživanja	**2.110.242**	**948.603**	**373.416**	**289.628**	**125.742**	**(664.335)**	**2.104.882**	**660.037**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama obezvređenih potraživanja u toku 2018. godine:

U RSD hiljada

	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su obezvređena u toku godine		Potraživanja koja su prestala da budu obezvređena u toku godine		Druge promene	Bruto vrenost na na kraju perioda	Neto vrenost na na kraju perioda
		Ukupno	od čega: obezvređena na pojedinačnoj osnovi	Ukupno	od čega: bila obezvređena na pojedinačnoj osnovi			
Potraživanja od stanovništva	**1.365.392**	**572.985**	**68.632**	**215.222**	**76.720**	**(457.194)**	**1.265.961**	**477.112**
Stambeni krediti	719.877	99.870	66.279	88.124	71.266	(90.111)	641.512	283.429
Potrošački i gotovinski krediti	524.184	422.265	2.184	102.907	400	(280.653)	562.889	174.650
Transakcioni i kreditne kartice	19.890	11.294	86	5.561	-	(12.721)	12.902	3.938
Ostala potraživanja	101.442	39.556	83	18.631	5.054	(73.708)	48.658	15.095
Potraživanja od privrede	**1.481.793**	**314.566**	**282.519**	**76.931**	**76.516**	**(974.300)**	**745.129**	**199.978**
Velika preduzeća	416.685	-	-	48.378	48.378	(368.307)	-	-
Mala i srednja preduzeća	676.790	271.256	266.545	11.064	11.064	(522.541)	414.441	88.863
Mikro preduzeća i preduzetnici	330.450	41.347	15.974	17.079	17.074	(65.216)	289.502	97.557
Poljoprivrednici	57.867	1.963	-	410	-	(18.270)	41.151	13.558
Javna preduzeća	-	-	-	-	-	35	35	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**603.071**	-	-	-	-	**(503.919)**	**99.152**	**11.324**
Ukupna potraživanja	**3.450.256**	**887.551**	**351.151**	**292.153**	**153.236**	**(1.935.412)**	**2.110.242**	**688.414**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama ispravki vrednosti potraživanja u 2019. godine:

U RSD hiljada

	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Ispravke vrednosti priznate u toku perioda*	Ukidanje ispravki vrednosti u toku perioda	Druge promene	Akumulirana ispravka vrednosti na dan 31. decembra 2019.
Potraživanja od stanovništva	**1.561.417**	**2.687.518**	**2.296.719**	**(365.437)**	**1.586.779**
Stambeni krediti	708.416	695.769	668.224	(346.556)	389.405
Potrošački i gotovinski krediti	784.474	1.928.223	1.576.732	(1.663)	1.134.301
Transakcioni i kreditne kartice	15.765	33.556	32.494	265	17.092
Ostala potraživanja	52.762	29.970	19.269	(17.483)	45.980
Potraživanja od privrede	**1.484.710**	**1.842.217**	**1.802.265**	**(179.556)**	**1.345.106**
Velika preduzeća	74.602	193.768	183.597	19.488	104.261
Mala i srednja preduzeća	660.775	955.338	971.843	145.833	790.103
Mikro preduzeća i preduzetnici	615.795	635.299	584.875	(269.009)	397.211
Poljoprivrednici	45.487	49.407	47.783	(801)	46.309
Javna preduzeća	88.051	8.404	14.166	(75.067)	7.222
Potraživanja od ostalih klijenata	**104.806**	**153.411**	**150.693**	**15.624**	**123.147**
Ukupna izloženost	**3.150.933**	**4.683.145**	**4.249.676**	**(529.369)**	**3.055.033**
Prema kategorijama potraživanja					
Neproblematična potraživanja	1.707.010	3.317.446	3.292.115	(126.019)	1.606.322
od čega: restrukturirana	134.831	150.290	195.847	28.210	117.483
Problematična potraživanja	1.443.923	1.365.699	957.562	(403.349)	1.448.711
od čega: restrukturirana	367.444	315.151	196.295	(79.584)	406.715
Ukupna izloženost	**3.150.933**	**4.683.145**	**4.249.676**	**(529.369)**	**3.055.033**

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama ispravki vrednosti potraživanja u toku 2018. godine:

U RSD hiljada

	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Efekti prelaska	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Ispravke vrednosti priznate u toku perioda	Ukidanje ispravki vrednosti u toku perioda	Druge promene	Akumulirana ispravka vrednosti u 2018.
Potraživanja od stanovništva	**1.575.591**	**127.777**	**1.703.368**	**2.754.945**	**2.567.668**	**(329.228)**	**1.561.417**
Stambeni krediti	661.516	51.724	713.240	808.584	791.343	(22.064)	708.416
Potrošački i gotovinski krediti	772.357	69.087	841.444	1.823.772	1.654.238	(226.503)	784.474
Transakcioni i kreditne kartice	29.018	930	29.948	50.324	54.347	(10.160)	15.765
Ostala potraživanja	112.701	6.037	118.737	72.265	67.739	(70.501)	52.762
Potraživanja od privrede	**1.795.620**	**(595.196)**	**1.200.424**	**2.596.005**	**2.381.902**	**70.183**	**1.484.710**
Velika preduzeća	416.013	(313.218)	102.794	223.262	388.602	137.147	74.602
Mala i srednja preduzeća	897.300	(278.328)	618.972	1.463.520	1.304.922	(116.795)	660.775
Mikro preduzeća i preduzetnici	394.882	(50.782)	344.100	817.633	596.329	50.391	615.795
Poljoprivrednici	52.642	1.971	54.613	63.666	54.722	(18.069)	45.487
Javna preduzeća	34.783	45.161	79.945	27.925	37.328	17.509	88.051
Potraživanja od ostalih klijenata	**567.633**	**(238.949)**	**328.684**	**63.696**	**227.245**	**(60.329)**	**104.806**
Ukupna izloženost	**3.938.845**	**(706.369)**	**3.232.476**	**5.414.647**	**5.176.815**	**(319.374)**	**3.150.933**
Prema kategorijama potraživanja							
Neproblematična potraživanja	1.528.115	215.980	1.744.095	3.674.670	3.698.243	(13.512)	1.707.010
od čega: restrukturirana	26.501	7.307	33.808	134.210	28.128	(5.058)	134.831
Problematična potraživanja	2.410.729	(922.349)	1.488.381	1.739.977	1.478.573	(305.861)	1.443.923
od čega: restrukturirana	1.194.383	(879.729)	314.655	412.009	205.915	(153.304)	367.444
Ukupna izloženost	**3.938.845**	**(706.369)**	**3.232.476**	**5.414.647**	**5.176.815**	**(319.374)**	**3.150.933**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o obračunatim prihodima od kamata i naplaćenim kamatama u periodu završenom na dan 31. decembra 2019. godine

U RSD hiljada

	Prihod od kamate	Naplaćena kamata	Prihod od kamate na obezvređena potraživanja	Naplaćena kamata na obezvređena potraživanja
Potraživanja od stanovništva	**4.142.176**	**4.100.722**	**128.810**	**94.516**
Stambeni krediti	1.277.671	1.280.476	29.523	33.005
Potrošački i gotovinski krediti	2.739.046	2.697.447	92.259	58.015
Transakcioni i kreditne kartice	111.420	111.139	2.845	1.774
Ostala potraživanja	14.039	11.659	4.183	1.723
Potraživanja od privrede	**2.714.995**	**2.381.289**	**57.966**	**23.714**
Velika preduzeća	457.924	425.527	-	-
Mala i srednja preduzeća	1.296.173	1.205.551	41.179	18.645
Mikro preduzeća i preduzetnici	860.880	653.442	14.698	4.132
Poljoprivrednici	22.028	20.986	2.055	937
Javna preduzeća	77.989	75.783	34	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**1.881.986**	**1.645.593**	**3.551**	**408**
Ukupna potraživanja	**8.739.156**	**8.127.604**	**190.327**	**118.638**
Prema kategorijama potraživanja				
Neproblematična potraživanja	8.548.857	8.004.401	-	-
od čega: restrukturirana	67.882	34.955	-	-
Problematična potraživanja	190.299	123.203	190.327	118.638
od čega: restrukturirana	59.043	36.387	59.659	32.434
Ukupna potraživanja	**8.739.156**	**8.127.604**	**190.327**	**118.638**

Prihodi od kamata za kredite se iskazuju u skladu sa MSFI 9 po efektivnoj kamatnoj stopi, koja predstavlja stopu koja diskontuje procenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vek plasmana na neto sadašnju vrednost plasmana.

Prilikom određivanja efektivne kamatne stope uzimaju se u obzir svi ugovorni uslovi koji se odnose na taj finansijski instrument, ali ne i budući kreditni gubici.

Kod obezvređenih plasmana, prihod se priznaje u visini prihoda određenog primenom efektivne kamatne stope na neto knjigovodstvenu vrednost (knjigovodstvenu vrednost umanjenu za iznos obezvređenja).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o obračunatim prihodima od kamata i naplaćenim kamatama u periodu završenom na dan 31. decembra 2018. godine

U RSD hiljada

	Prihod od kamate	Naplaćena kamata	Prihod od kamate na obezvređena potraživanja	Naplaćena kamata na obezvređena potraživanja
Potraživanja od stanovništva	**3.470.905**	**3.408.932**	**115.660**	**73.069**
Stambeni krediti	1.046.191	1.023.106	35.777	18.490
Potrošački i gotovinski krediti	2.252.674	2.216.150	70.104	48.827
Transakcioni i kreditne kartice	121.438	121.327	3.269	2.313
Ostala potraživanja	50.603	48.349	6.510	3.439
Potraživanja od privrede	**2.569.117**	**2.007.551**	**291.905**	**40.538**
Velika preduzeća	452.422	286.939	141.290	13.734
Mala i srednja preduzeća	1.327.685	1.146.957	126.981	22.154
Mikro preduzeća i preduzetnici	695.484	513.304	21.283	4.090
Poljoprivrednici	19.395	15.763	2.268	560
Javna preduzeća	74.131	44.588	83	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**1.874.601**	**1.678.472**	**139.544**	**54**
Ukupna potraživanja	**7.914.623**	**7.094.955**	**547.109**	**113.661**
Prema kategorijama potraživanja				
Neproblematična potraživanja	7.358.907	6.972.116	-	-
od čega: restrukturirana	16.750	14.801	-	-
Problematična potraživanja	555.716	122.839	547.109	113.661
od čega: restrukturirana	43.574	32.777	36.472	25.170
Ukupna potraživanja	**7.914.623**	**7.094.955**	**547.109**	**113.661**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Reprogramirani krediti

Kada su ispunjeni uslovi za reprogram kredita Banka radije reprogramira, odnosno restrukturira kredite, nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate, smanjenje inicijalno ugovorene kamatne stope, smanjenje anuiteta, delimični otpis potraživanja ili bilo koju drugu izmenu inicijalnih uslova kreditiranja na način da se klijentu odobre povoljniji uslovi nego što je to inicijalno odobreno. Reprogrami mogu biti poslovni (biznis) repogrami ili forbearance restrukturiranje.

Biznis reprogram podrazumeva izmenu inicijalno ugovorenih uslova na način da se kijentu odobravaju povoljniji uslovi kreditiranja a koja nije uslovljena pogoršanjem finansijske pozicije dužnika, odnosno ublažavanjem posledica pogoršane finansijske pozicije. Rezultat je promenjene situacije na tržištu i potrebe da se postojeća dinamika i uslovi kredita prilagode novonastalim tržišnim uslovima.

Forbearance predstavlja restrukturiranje uslovljeno:

- nesposobnošću dužnika da ispunjava inicijalno ugovorne obaveze usled finansijskih poteškoća i
- potrebom da banka učini određene ustupke kako bi klijent mogao uredno da servisira ugovorene obaveze.

Performing forbearance - predstavlja polaznu kategoriju u okviru forbearance principa i dodeljuje se u slučaju definisanog pogoršanja finansijske pozicije klijenta odnosno njegove kreditne sposobnosti registrovane docnje preko 30 dana u zadnja 3 meseca pre podnošenja zahteva za reprogram ili drugih nepoštovanja ugovornih uslova prema Banci. Minimalni period važenja ovog statusa je 2 godine tokom kojeg u poslednjih 12 meseci klijent mora da otplati min 6,7% ukupnog duga godišnje (važi za Corporate) sa docnjom ne dužom od 30 da i na kraju perioda ne sme da ima dospeli dug.

Performing forbearance under probation – je posebna kategorija u okviru Forbearance statusa u koju klijent prelazi iz Non performing forbearance ili Defaulted forberanace statusa po isteku monitoring perioda u minimalnom trajanju od 1 godine, pri čemu moraju biti kumulativno ispunjeni uslovi: maksimalne docnje tokom trajanja monitoring perioda, nepostojanja dana docnje na kraju monitoring perioda i evidentiran pozitivan finansijski razvoj (samo za Corporate klijente koji nagoveštava sposobnost dužnika da u budućem periodu uredno ispunjava ugovorne obaveze. Performing Forbearance under probation traje minimalno 2 godine pod uslovom da su ispunjeni svi uslovi da klijent izađe iz statusa Forbearance (klijent nema docnju dužu od 30 dana u poslednjih 12 meseci uzastopno, na kraju perioda nema dospele obaveze, rata nije manja od 50% od inicijalne rate za retail klijente i klijent (vazi za Corporate) je platio minimum 6,7% od glavnice u poslednjih 12 meseci).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Reprogramirani krediti (nastavak)

Non performing forbearance status se dodeljuje u slučajevima:

- da klijent ne sprovede konačno restrukturiranje po isteku perioda od 18 m od dodeljivanja statusa „privremene mere";
- nastupanja nekog od događaja neizmirenja obaveza koji se ne odnosi na restruktuiranje za vreme trajanja performing forbearance statusa;
- kašnjenja preko 30 dana kod klijenta koji je u Performing Forbearance under probation statusu
- Ako se klijentu koji je u Performing Forbearance under probation statusu uradi novi reprogram u drugoj godini trajanja statusa

Monitoring period za klijente sa NPF statusom traje godinu dana nakon čega u slučaju ispunjenja definisanih uslova prelazi u Performing forbearance under probation status.

Distresni reprogram/restrukturiranje (defaulted forbearance) predstavlja vid restrukturiranja kojim klijent dobija status neizmirenja obaveza. Ovim putem se obuhvata celokupna izloženost (ili njen najveći deo) i uvek je uslovljena značajnim pogoršanjem boniteta klijenta. Distresni reprogram se odobrava uvek kada klijent ima rejting R3 u momentu odobrenja reprograma kada klijent nije u radnom odnosu (važi samo za fizička lica) kao i kada se klijentu odobrava drugi reprogram a prošlo je manje od 2 godine od odobrenja inicijalnog reprograma.

Privremene mere - od privremenim merama se ne podrazumeva konačno restrukturiranje već među korak do sprovođenja konačnog restrukturiranja. Najčešće se javlja u situacijama kada je prisutan veći broj kreditora kod određenog klijenta i potreban je duži vremenski period zbog internih postupaka i procedura svakog pojedinog kreditora kako bi se konačni model restrukturiranja definisao (primer - situacije kada se pribegava stand-still sporazumima ili moratorijumima kao prelaznom rešenju do konačnog restrukturiranja). Period trajanja privremenih mera je ograničen na 18 meseci.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Banka kontinuirano kontroliše reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

Podaci o restrukturiranim potraživanjima u toku 2019. godine:

U RSD hiljada

	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost restrukturiranih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja	% restrukturiranih potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja restrukturiranih potraživanja
			Ukupno	od čega: problematična potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	**77.663.311**	**1.586.779**	**899.411**	**517.864**	**311.722**	**1,16**	**346.753**
Stambeni krediti	43.583.154	389.405	427.769	251.490	115.511	0,98	346.753
Potrošački i gotovinski krediti	32.057.915	1.134.301	471.642	266.373	196.211	1,47	-
Transakcioni i kreditne kartice	702.868	17.092	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	1.319.374	45.980	-	-	-	0,00	-
Potraživanja od privrede	**77.336.354**	**1.237.300**	**1.085.352**	**214.715**	**207.277**	**1,40**	**421.653**
Sektor A	6.293.914	124.275	206.906	-	21.934	3,29	197.528
Sektori B, C i E	18.416.786	386.106	565.226	59.991	82.506	3,07	58.058
Sektor D	9.908.261	150.536	-	-	-	-	-
Sektor F	11.746.633	72.662	68	68	-	0,00	68
Sektor G	11.179.581	236.567	142.269	135.148	73.764	1,27	7.121
Sektori H, I i J	8.139.446	86.678	151.375	-	27.271	1,86	139.371
Sektori L, M i N	11.651.734	180.475	19.507	19.507	1.801	0,17	19.507
Potraživanja od ostalih klijenata	**10.491.737**	**230.953**	**19.579**	**4.522**	**5.201**	**0,19**	**1.339**
Ukupna potraživanja	**165.491.403**	**3.055.033**	**2.004.342**	**737.101**	**524.199**	**1,21**	**769.745**

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Banka kontinuirano kontroliše reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

Podaci o restrukturiranim potraživanjima u toku 2018. godine:

	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost restrukturiranih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja	% restrukturiranih potraživanja	U RSD hiljada Vrednost sredstava obezbeđenja restrukturiranih potraživanja
			Ukupno	od čega: problematična potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	**63.538.071**	**1.561.417**	**813.431**	**499.895**	**255.885**	**1,28**	**243.998**
Stambeni krediti	35.519.704	708.416	419.107	275.681	123.422	1,18	240.473
Potrošački i gotovinski krediti	25.762.098	784.474	387.735	220.280	130.566	1,51	3.525
Transakcioni i kreditne kartice	725.107	15.765	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	1.531.162	52.762	6.589	3.934	1.897	0,43	-
Potraživanja od privrede	**70.249.478**	**1.319.365**	**694.730**	**184.035**	**242.520**	**0,99**	**145.097**
Sektor A	5.804.316	85.503	58.976	35.639	30.818	1,02	58.976
Sektori B, C i E	15.220.370	410.804	551.525	72.262	150.750	3,62	70.340
Sektor D	8.636.316	145.703	-	-	-	-	-
Sektor F	12.717.164	99.737	11.260	11.260	1.287	0,09	11.260
Sektor G	12.399.231	348.895	60.583	60.354	59.328	0,49	-
Sektori H, I i J	7.285.901	79.373	-	-	-	0,00	-
Sektori L, M i N	8.186.180	149.350	12.386	4.521	337	0,15	4.521
Potraživanja od ostalih klijenata	**9.457.183**	**270.151**	**8.541**	**4.591**	**3.871**	**0,09**	**-**
Ukupna potraživanja	**143.244.731**	**3.150.933**	**1.516.702**	**688.521**	**502.275**	**1,06**	**389.095**

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama restrukturiranih potraživanjima u toku 2019. godine:

U RSD hiljada

	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su restrukturirana u toku perioda	Potraživanja koja su u toku perioda prestala da se smatraju restrukturiranim	Druge promene	Bruto vrenost na na kraju godine	Neto vrenost na na kraju godine
Potraživanja od stanovništva	**813.432**	**380.702**	**198.995**	**(95.727)**	**899.411**	**589.047**
Stambeni krediti	419.107	153.949	114.865	(30.422)	427.769	312.258
Potrošački i gotovinski krediti	387.735	226.753	81.469	(61.378)	471.642	276.788
Ostala potraživanja	6.589	-	2.662	(3.927)	-	-
Potraživanja od privrede	**703.271**	**470.974**	**10.616**	**(58.697)**	**1.104.931**	**891.097**
Velika preduzeća	-	-	-	-	-	-
Mala i srednja preduzeća	128.967	273.203	7.865	(73.015)	321.290	210.564
Mikro preduzeća i preduzetnici	566.613	195.947	230	14.698	777.028	676.923
Poljoprivrednici	7.690	1.823	2.521	(379)	6.613	3.609
Javna preduzeća	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Ukupna potraživanja	**1.516.702**	**851.676**	**209.611**	**(154.424)**	**2.004.342**	**1.480.143**

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama restrukturiranih potraživanja u toku 2018. godine:

U RSD hiljada

	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su restrukturirana u toku perioda	Potraživanja koja su u toku perioda prestala da se smatraju restrukturiranim	Druge promene	Bruto vrenost na na kraju godine	Neto vrenost na na kraju godine
Potraživanja od stanovništva	**742.951**	**395.125**	**203.457**	**(121.187)**	**813.431**	**557.547**
Stambeni krediti	442.664	142.234	122.419	(43.925)	419.107	295.685
Potrošački i gotovinski krediti	280.277	251.516	71.865	(71.640)	387.735	257.169
Ostala potraživanja	20.010	1.375	9.173	(5.622)	6.589	4.692
Potraživanja od privrede	**1.067.513**	**499.208**	**600.945**	**(262.506)**	**703.271**	**456.880**
Velika preduzeća	416.085	-	416.085	-	-	-
Mala i srednja preduzeća	454.198	13.812	162.634	(176.408)	128.967	28.938
Mikro preduzeća i preduzetnici	188.832	480.343	17.293	(85.269)	566.613	424.051
Poljoprivrednici	8.398	5.053	4.932	(828)	7.690	3.891
Javna preduzeća	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**295.341**	**-**	**295.341**	**-**	**-**	**-**
Ukupna potraživanja	**2.105.805**	**894.333**	**1.099.743**	**(383.693)**	**1.516.702**	**1.014.427**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o strukturi restrukturiranih potraživanja prema merama restrukturiranja u toku 2019. godine:

U RSD hiljada

	Kapitalizacija docnje	Grejs period	Produzenje roka otplate	Promena visine kamatne stope	Delimičan otpis	Druge mere	Ukupno
Potraživanja od stanovništva	**540.612**	**16.503**	**657.120**	**839.483**	**47.573**	**52.780**	**899.411**
Stambeni krediti	268.428	12.290	187.977	370.952	46.129	52.162	427.769
Potrošački i gotovinski krediti	272.184	4.213	469.143	468.531	1.444	618	471.642
Ostala potraživanja	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od privrede	**784.476**	**859.641**	**1.079.466**	**105.469**	**7.134**	**1.890**	**1.104.931**
Mala i srednja preduzeća	198.022	159.748	321.290	35.686	7.134	-	321.290
Mikro preduzeća i preduzetnici	581.673	699.893	753.499	64.126	-	-	777.028
Poljoprivrednici	4.781	-	4.677	5.657	-	1.890	6.613
Ukupna potraživanja	**1.325.088**	**876.143**	**1.736.586**	**944.952**	**54.708**	**54.669**	**2.004.342**

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o strukturi restrukturiranih potraživanja prema merama restrukturiranja u toku 2018. godine:

U RSD hiljada

	Kapitalizacija docnje	Grejs period	Produzenje roka otplate	Promena visine kamatne stope	Delimičan otpis	Druge mere	Ukupno
Potraživanja od stanovništva	**555.768**	**16.405**	**609.978**	**745.356**	**74.342**	**706**	**813.432**
Stambeni krediti	313.874	13.624	217.478	353.850	72.669	-	419.107
Potrošački i gotovinski krediti	237.743	2.782	385.912	384.917	1.673	706	387.735
Ostala potraživanja	4.152	-	6.589	6.589	-	-	6.589
Potraživanja od privrede	**637.157**	**563.700**	**677.661**	**136.983**	**15.774**	**2.058**	**703.271**
Mala i srednja preduzeća	66.301	74.113	128.967	71.312	15.774	-	128.967
Mikro preduzeća i preduzetnici	565.533	489.097	543.046	58.471	-	-	566.613
Poljoprivrednici	5.323	490	5.647	7.200	-	2.058	7.690
Potraživanja od ostalih klijenata	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Ukupna potraživanja	**1.192.925**	**580.105**	**1.287.639**	**882.339**	**90.115**	**2.764**	**1.516.702**

Pregled prema merama restruktuiranja je prikazan prema svakoj od primenjenih mera nezavisno da li je primenjena bilo koja druga mera.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Rizik koncentracije plasmana

Rizik koncentracije je rizik gubitka koji proizilazi iz velike izloženosti Banke određenoj grupi dužnika ili pojedinačnom dužniku. Koncentracija kreditnog rizika nastaje kada značajan broj komitenata pripada istoj industriji, ili istom geografskom području, ili imaju slične ekonomske karakteristike, izloženi su istim faktorima koji utiču na prihode i rashode komitenata što može biti od uticaja na izmirivanje njihovih ugovornih obaveza u slučaju promena u ekonomskim, političkim ili nekim drugim okolnostima koje ih jednako pogađaju. Da bi se ostvario i održao sigurniji kreditni portfolio i da bi se minimizirao rizik koncentracije, ustanovljavaju se mere bezbednosti definisanjem maksimalnih nivoa izloženosti i kreditnih limita kao i redovnim praćenjem poštovanja ustanovljenih limita. Takođe, na redovnoj godišnjoj osnovi Banka sprovodi detaljnu i sveobuhvatnu analizu koncentracije kreditnog (ali i drugih) rizika po različitim dimenzijama (klase izloženosti, privredni sektori, kolaterali, proizvodi i sl.).

Banka upravlja rizikom koncentracije u kreditnom portfoliju kroz okvir uspostavljen Politikom interne procene adekvatnosti kapitala (sa pripadajućom Procedurom), regulatorne limite uspostavljene Odlukom o upravljanju rizicima banke, kao i interne limite definisane navedenom Politikom i Procedurom.

Procedurom interne procene adekvatnosti kapitala Banka je definisala praćenje izloženosti kreditnom riziku po sledećim kategorijama: koncentracija po klasama izloženosti (Bazel klase izloženosti), koncentracija po rejtingu klijenata, koncentracija klijenata pravnih lica, Real estate i mikro klijenata po industrijskim sektorima, koncentracija izloženosti prema pojedinačnim klijentima u celokupnom kreditnom portfoliju, portfoliju klijenata pravnih lica, banaka i država, koncentracija kolaterala, koncentracija po valutama i koncentracija po proizvodima. Za potrebe utvrđivanja koncentracije kreditnog rizika koristi se Herfindahl-Hirschman Index (HHI) and Moody's matrica.

Prema Odluci o upravljanju rizicima banke, Banka analizira izloženost kreditnom riziku kroz sledeća dva pokazatelja (uzimajući u obzir sve uslove definisane navedenom Odlukom):

- Izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica, koja ne sme biti viša od 25% kapitala Banke.
- Zbir velikih izloženosti, koji ne sme biti viši od 400% kapitala Banke.

Pored toga, Banka je za potrebe praćenja kao interni limit zadržala pokazatelj koji je ranije bio definisan regulativom, a po kome izloženost prema licima povezanim sa Bankom ne sme biti viša od 20% kapitala Banke.

Politikom interne procene adekvatnosti kapitala (sa pripadajućom Procedurom) Banka je definisala praćenje koncentracije kreditnog rizika za klijente pravna lica, finansijske institucije i države na sledećim nivoima: maksimalni limit izloženosti, maksimalni limit izloženosti zasnovan na rejtingu i operativni maksimalni limit izloženosti.

Pored navedenog, u skladu sa odredbama Odluke o upravljanju rizikom koncentracije po osnovu izloženosti banke određenim vrstama proizvoda ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018), Banka je na dan 31. decembra 2019. godine u potpunosti usklađena sa regulatornim zahtevima propisanim tom odlukom.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

3.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o granskoj i geografskoj koncentraciji izloženosti u toku 2019. godine:

U RSD hiljada

	Beogradski region		Region Vojvodine		Region Šumadije i Zapadne Srbije		Region Južne i Istočne Srbije		Region Kosova i Metohije		Inostranstvo	
	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja
Potraživanja od stanovništva	**30.082.216**	**368.548**	**30.080.422**	**623.442**	**9.265.147**	**268.714**	**6.181.082**	**118.655**	**664.365**	**5.285**	**5.420**	**16**
Stambeni krediti	21.705.411	101.401	15.474.514	194.038	3.742.728	93.174	2.134.252	39.086	93.184	-	5.366	-
Potrošački i gotovinski krediti	7.978.483	254.545	13.574.916	401.419	5.196.412	162.221	3.865.004	74.851	544.961	5.102	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	133.249	2.638	407.856	7.059	96.508	3.603	46.568	1.402	3.913	73	-	-
Ostala potraživanja	265.074	9.963	623.136	20.926	229.499	9.716	135.258	3.316	22.308	110	53	16
Potraživanja od privrede	**37.417.027**	**174.845**	**27.233.834**	**81.027**	**7.609.152**	**262.983**	**4.514.488**	**39.490**	**3.509**	**0**	**0**	**0**
Sektor A	406.000	-	5.479.134	5	362.922	2	45.850	-	-	-	-	-
Sektori B. C i E	3.336.064	8.642	8.990.665	55.417	3.362.236	210.884	2.447.848	5.030	-	-	-	-
Sektor D	5.635.118	-	1.297.581	-	2.322.193	-	653.369	-	-	-	-	-
Sektor F	8.351.312	6.486	2.990.369	405	131.695	-	266.298	68	-	-	-	-
Sektor G	4.648.881	130.102	4.698.483	22.501	890.738	47.339	705.671	34.392	1.474	-	-	-
Sektori H. I i J	6.254.604	10.108	1.539.832	1.946	214.679	4.757	111.484	-	2.035	-	-	-
Sektori L. M i N	8.785.048	19.507	2.237.769	752	324.689	-	283.969	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**5.936.575**	**10.559**	**1.873.788**	**173.993**	**554.662**	**11.378**	**321.737**	**23.235**	**-**	**-**	**1.585.810**	**-**
Ukupna izloženost	**73.435.818**	**553.952**	**59.188.043**	**878.462**	**17.428.961**	**543.075**	**11.017.307**	**181.380**	**667.874**	**5.285**	**1.591.229**	**16**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o granskoj i geografskoj koncentraciji izloženosti na dan 31. decembra 2018. godine:

U RSD hiljada

	Beogradski region		Region Vojvodine		Region Šumadije i Zapadne Srbije		Region Južne i Istočne Srbije		Region Kosova i Metohije		Inostranstvo	
	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja
Potraživanja od stanovništva	**24.625.959**	**365.289**	**24.364.097**	**629.006**	**7.804.462**	**289.593**	**4.723.259**	**121.565**	**607.413**	**1.595**	**5.812**	**21**
Stambeni krediti	17.477.059	181.397	12.525.772	337.304	3.163.098	152.208	1.544.658	59.358	73.100	-	5.752	-
Potrošački i gotovinski krediti	6.699.115	168.470	10.681.938	261.830	4.271.747	123.773	2.989.795	57.489	506.444	1.495	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	138.638	2.657	419.509	6.666	100.812	2.661	48.333	1.187	4.601	41	-	-
Ostala potraživanja	311.147	12.765	736.878	23.205	268.805	10.950	140.472	3.531	23.268	60	60	21
Potraživanja od privrede	**33.342.020**	**99.528**	**25.161.948**	**299.154**	**6.676.498**	**269.348**	**4.381.774**	**16.939**	**2.269**	**0**	**0**	**0**
Sektor A	470.575	-	5.055.444	35.645	175.430	2	56.592	10.629	-	-	-	-
Sektori B. C i E	3.157.734	17.909	6.263.079	56.446	2.895.858	200.932	2.628.412	-	-	-	-	-
Sektor D	5.698.595	-	244.235	-	2.044.539	-	648.947	-	-	-	-	-
Sektor F	7.981.417	6.198	4.252.743	5.661	340.370	-	124.465	6.311	-	-	-	-
Sektor G	4.772.514	67.393	5.612.401	196.676	1.026.814	58.983	662.180	-	2.269	-	-	-
Sektori H. I i J	5.416.041	7.989	1.595.996	204	138.485	9.431	117.755	-	-	-	-	-
Sektori L. M i N	5.845.143	39	2.138.050	4.524	55.001	-	143.423	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**4.722.125**	**83.367**	**3.144.141**	**50.707**	**422.642**	**23.835**	**185.471**	**3.062**	**-**	**-**	**821.834**	**-**
Ukupna izloženost	**62.690.104**	**548.183**	**52.670.185**	**978.867**	**14.903.602**	**582.775**	**9.290.503**	**141.567**	**609.683**	**1.595**	**827.645**	**21**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Rizici srodni kreditnom riziku

Kreditni rizik obuhvata rezidualni rizik, rizik smanjenja vrednosti potraživanja, rizik izmirenja/isporuke. rizik druge ugovorne strane i kreditno-devizni rizik. Banka rizike srodne kreditnom riziku prevazilazi istim kontrolnim procesima i procedurama koji se koriste za kreditni rizik.

Rizik druge ugovorne strane

Banka posluje sa derivativnim finansijskim instrumentima što dovodi do njene izloženosti riziku druge ugovorne strane odnosno riziku od neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnanja novčanih tokova po toj transakciji.

Kreditni rizik derivata se limitira utvrđivanjem maksimalnog limita za svaki pojedinačni derivativni finansijski instrument i to na osnovu njegove vrste, ročnosti kao i kreditnog kvaliteta klijenta.

37.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima

Rizik likvidnosti je definisan Odlukom Narodne banke o upravljanju rizikom likvidnosti („Službeni glasnik RS", br.103/2016).

Rizik likvidnosti je rizik da Banka neće biti u mogućnosti da izmiri svoje dospele obaveze. Da bi se ovaj rizik smanjio ili ograničio rukovodstvo Banke nastoji da diversifikuje svoje izvore finansiranja, upravlja aktivom razmatrajući stepen likvidnosti iste, prati dnevnu likvidnost Banke kao i njene buduće novčane tokove.

To uključuje procenu očekivanih dinarskih i deviznih novčanih tokova na dnevnom nivou i postojanje visoko likvidnih sredstava obezbeđenja koja mogu biti korišćena za osiguranje dodatnih finansijskih sredstava ukoliko se to zahteva. Svojom imovinom i obavezama Banka upravlja na način koji joj obezbeđuje da u svakom trenutku ispunjava sve svoje obaveze i da njeni klijenti raspolažu svojim sredstvima u skladu sa ugovorenim rokovima.

Upravljanje rizikom likvidnosti u Banci je definisano politikama, procedurama i pravilnicima koje odobravaju Upravni odbor i Izvršni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima na nivou Erste Grupe, kao i sa svim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima Republike Srbije. Revizija politika, procedura i pravilnika se obavlja u skladu sa potrebama, a najmanje jednom godišnje.

Proces upravljanja rizikom likvidnosti organizovan je kroz rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom, Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i Službe upravljanja aktivom i pasivom.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom i Komitet za operativno upravljanje likvidnošću ("KOL odbor") su odgovorni za praćenje rizika likvidnosti, upravljanje rizikom likvidnosti i predlaganje Izvršnom odboru mera i aktivnosti za održavanje likvidnosti, usklađivanje ročne strukture, plana rezervi finansiranja i drugih mera od značaja za finansijsku stabilnost Banke. Služba upravljanja aktivom i pasivom i Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti dnevno prate pokazatelj rizika likvidnosti (LIK) tako da se isti kreće u okviru limita propisanih od strane Narodne Banke Srbije, Politikom upravljanja rizikom likvidnosti i Planom finansiranja u nepredviđenim situacijama (kriza likvidnosti) (u daljem tekstu "PFNS"). Pored praćenja ovog pokazatelja Politika upravljanja rizikom likvidnosti i PFNS definišu i druge pokazatelje i njihove limite kao i osobe/odeljenja zadužene za praćenje i izveštavanje o istim. Kratak rezime kretanja ovih pokazatelja prezentuje se dvonedeljno na sastancima Komiteta za operativno upravljanje likvidnošću, odnosno i češće u slučaju probijanja limita ili promene statusa likvidnosti.

Banka održava portfolio koji se sastoji od visoko likvidnih hartija od vrednosti i diversifikovanih sredstava koja mogu lako da se konvertuju u gotovinu u slučaju nepredviđenih i negativnih oscilacija u tokovima gotovine Banke. Takođe, Banka održava zahtevani nivo obavezne dinarske i devizne rezerve, u skladu sa zahtevima Narodne Banke Srbije.

Nivo likvidnosti se iskazuje pokazateljem likvidnosti koji predstavlja odnos zbira likvidnih sredstava prvog reda (gotovina sredstva na žiro računu, zlato i drugi plemeniti metali; sredstva na računima kod banaka s raspoloživim kreditnim rejtingom izabrane agencije za rejting kome odgovara nivo kreditnog kvaliteta 3 ili bolji utvrđen u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke (investicioni rang); depoziti kod Narodne banke Srbije; čekovi i druga novčana potraživanja u postupku realizacije; neopozive kreditne linije odobrene Banci, akcije i dužničke hartije od vrednosti kotirane na berzi; 90% fer vrednosti hartija od vrednosti koje glase na dinare, bez devizne klauzule, čiji je izdavalac Republika Srbija i čija je minimalna ročnost tri meseca, odnosno 90 dana, a koje je Banka klasifikovala kao hartije od vrednosti kojima se trguje ili hartije od vrednosti koje su raspoložive za prodaju) i drugog reda (ostala potraživanja Banke koja dospevaju do mesec dana) i zbira obaveza po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća (40% depozita po viđenju banaka, 20% depozita po viđenju ostalih deponenata, 10% štednih uloga, 5% garancija i drugih oblika jemstva i 20% neiskorišćenih odobrenih neopozivih kreditnih linija) i obaveza sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Pored šireg pokazatelja likvidnosti Banka prati i uži pokazatelj likvidnosti.

Uži pokazatelj likvidnosti predstavlja odnos likvidnih potraživanja Banke prvog reda, s jedne strane, i zbira obaveza banke po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća i obaveza banke sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja, s druge strane.

Banka je i tokom 2019. i tokom 2018. godine imala pokazatelj dnevne likvidnosti iznad zakonom propisanog nivoa.

	31. decembra 2019.	**31. decembra 2018.**
Prosek tokom perioda	1,36	1,46
Najviši	1,68	1,84
Najniži	1,13	1,18
Na dan	1,49	1,36

Uži pokazatelj likvidnosti tokom 2019 i 2018. godine

	31. decembra 2019.	**31. decembra 2018.**
Prosek tokom perioda	1,21	1,36
Najviši	1,55	1,77
Najniži	0,96	1,09
Na dan	1,38	1,28

Od 30.06.2017. na osnovu Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke, donete od strane Narodne Banke Srbije, poslovne banke su u obavezi da na mesečnom nivou obračunavaju i izveštavaju o vrednosti Pokazatelja pokrića likvidnom aktivom (u daljem tekstu PPLA). PPLA predstavlja odnos zaštitnog sloja likvidnosti banke i neto odliva likvidnih sredstava do kojih bi došlo tokom narednih 30 dana od dana računanja ovog pokazatelja u pretpostavljenim uslovima stresa. Banka je dužna da PPLA, zbirno u svim valutama, održava na nivou koji nije niži od 100%.

Set politika i drugih internih akata usvojen od strane Upravnog i Izvršnog odbora detaljnije opisuje pitanja nadležnosti, metodologije obračuna, limita i eskalacije. Pored definisanog regulatornog limita Banka je uspostavila i prati i interne limite za PPLA.

Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti u okviru Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom odgovorno je za obračun pokazatelja a za upravljanje pokazateljem odgovorna je Služba upravljanja aktivom i pasivom. Banka je na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine imala vrednost PPLA iznad propisanog limita.

	Na dan 31. decembra 2019.	**Na dan 31. decembra 2018.**
PPLA	192,57%	175,30%

Banka pored obračuna regulatornih i internih pokazatelja sprovodi i redovni stres test za rizik likvidnosti. Analiza perioda opstaka radi se na nedeljnom nivou. Definisane su tri vrste krize (kriza imena, tržišna kriza i kombinovana kriza) sa dva stepena ozbiljnosti (blaga i ozbiljna). Svaka od kriza ima pretpostavljeni period trajanja.

Najgori scenario koji se prati pretpostavlja veoma ograničen pristup međubankarskom tržištu i tržištu kapitala, i u isto vreme velike odlive po osnovu klijentskih depozita. Dodatno, simulacija pretpostavlja veće korišćenje garancija i kreditnih linija. Početkom 2018 godine usvojena je nova metodologija za analizu perioda opstanka. Banka je definisala interne limite za SPA. Metodologija koja se koristi za Analizu perioda opstanka (SPA) u EBS se zasniva na Pristupu opasne zone. Model opasne zone se koristi kao model rizika finansiranja u sistemskim stres testovima. Pretpostavka je da je rizik likvidnosti sekundarni rizik, koji se lako može proširiti i povećati bilo koju krizu koja proističe iz drugih kategorija rizika. Pristup Opasne zone podrazumeva da dok se kriza razvija i postaje ozbiljnija, postoje kritične tačke gde se svako finansijsko tržište zatvara i više nije dostupno za subjekt.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Kao dodatni način za upravljanje rizikom likvidnosti, Banka na mesečnom nivou izrađuje izveštaj o gepu likvidnosti, u kome su pozicije raspoređene ili u skladu sa ugovorenim rokom dospeća ili uz primenu pretpostavki za raspoređivanje pozicija koje nemaju ugovoreni rok dospeća. Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti je odgovorno za redovno praćenje i izveštavanje. Izvršni odbor Banke je usvojio interne limite za gep likvidnosti i to za pokazatelj apsolutnog novčanog toka i pokazatelj kumulativnog novčanog toka. Metodologija izrade izveštaja je definisana kroz zaseban interni akt.

Banka u skladu sa zahtevima matične banke, a na bazi EU regulative, prati i izveštava pokazatelj NSFR (Net Stable Funding ratio). Pokazatelj je definisan kao odnos elemenata koji obezbeđuju stabilno finansiranje i elemenata koji zahtevaju stabilno finansiranje, i služi za praćenje rizika strukturne likvidnosti, sa fokusom na dugoročno finansiranje u svrhu ograničavanja upotrebe kratkoročnog finansiranja i finansiranja neusklađenosti. Banka je definisala interne limite za pokazatelj NSFR.

Visina internih limita se preispituje jednom godišnje.

Izvršni odbor Banke se obaveštava o izloženosti riziku likvidnosti putem mesečnog izveštaja o pokazateljima rizika likvidnosti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću

Sledeća tabela prikazuje najznačajnije finansijske obaveze Banke prema roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine i zasnovana je na ugovorenim nediskontovanim iznosima otplate.

Banka očekuje da većina deponenata neće zahtevati isplatu depozita na dan dospeća utvrđenim ugovorom.

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću

U RSD hiljada

	Od 0-1 mesec	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	31.12.2019.
Obaveze po osnovu kredita, depozita i hartija od vrednosti	13.482.152	19.774.683	58.723.247	67.659.673	38.781.214	198.420.968
Subordinirane obaveze	-	120.336	357.130	827.650	3.951.083	5.256.198
Ukupno	**13.482.152**	**19.895.018**	**59.080.377**	**68.487.322**	**42.732.296**	**203.677.166**

U RSD hiljada

	Od 0-1 mesec	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	31.12.2018.
Obaveze po osnovu kredita, depozita i hartija od vrednosti	24.206.650	19.532.494	41.336.021	58.475.939	29.803.446	173.354.550
Subordinirane obaveze	-	154.260	337.745	1.189.948	4.123.778	5.805.731
Ukupno	**24.206.650**	**19.686.754**	**41.673.766**	**59.665.886**	**33.927.224**	**179.160.281**

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)

Sledeća tabela prikazuje garancije, akreditive i ostale preuzete neopozive obaveze Banke prema ugovorenim rokovima dospeća:

U RSD hiljada

	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	31.12.2019.
Potencijalne obaveze	176.368	61.611	317.299	5.612.291	12.928.675	2.301.992	21.398.236
Preuzete neopozive obaveze i akreditivi	22.325.690	107	239.735	2.071.048	7.107.841	8.363.682	40.108.103
Ukupno	**22.502.058**	**61.718**	**557.034**	**7.683.339**	**20.036.516**	**10.665.674**	**61.506.339**

U RSD hiljada

	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	31.12.2018.
Potencijalne obaveze	652.361	372.586	1.956.337	5.386.834	6.323.218	412.768	15.104.104
Preuzete neopozive obaveze i akreditivi	20.355.235	59.408	556.434	3.032.060	7.266.143	5.777.865	37.047.145
Ukupno	**21.007.596**	**431.994**	**2.512.771**	**8.418.894**	**13.589.361**	**6.190.633**	**52.151.249**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)

Banka očekuje da neće sve potencijalne i preuzete neopozive obaveze biti povučene pre njihovog isteka roka dospeća.

Za potrebe finansiranja malih i srednjih preduzeća, kao i infrastrukturnih projekata malog i srednjeg obima koje realizuju opštine, Banka koristi sredstva Evropske investicione banke (EIB) i Nemačke razvojne banke (KfW)) i Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD).

Banka je potpisala četiri ugovora sa EIB za potrebe finansiranja malih i srednjih preduzeća, kao i infrastrukturnih projekata malog i srednjeg obima koje realizuju opštine i to 2010. godine, 2012. godine, 2015. i 2018. godine u ukupnom iznosu od 175 miliona evra.

Potpisivanjem ugovora sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, krajem 2012. godine. Banka je za potrebe finansiranja mikro, malih i srednjih preduzeća i projekata energetske efikasnosti/obnovljive energije obezbedila sredstva u iznosu od 10 miliona evra.

Potpisivanjem drugog ugovora sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, potpisanog 2014. godine, Banka je za potrebe finansiranja mikro, malih i srednjih preduzeća i projekata energetske efikasnosti/obnovljive energije obezbedila sredstva u iznosu od 20 miliona evra.

Banka je krajem 2017. godine potpisala novi ugovor sa KfW u iznosu od 23 miliona evra za potrebe finansiranja energetske efikasnosti i obnovljive energije.

Polovinom decembra 2018. godine Banka je potpisala novi ugovor sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, za finansiranje obnovljivih izvora energije za mala i srednja preduzeća u ukupnom iznosu od 10 miliona evra.

Polovinom juna 2019.godine Banka je potpisala ugovor sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj za finansiranje mikro, malih i srednjih preduzeća u ukupnom iznosu od 40 miliona evra.

Za potrebe finansiranja kredita pravnim licima Banka je 3. decembra 2015. godine sa Erste Group Bank AG potpisala ugovor o dugoročnom kreditu na iznos od 100 miliona evra. Krajem 2017. godine potpisan je novi ugovor o dugoročnom kreditu na iznos od 53 miliona evra.

Banka je u junu 2018. godine potpisala novi ugovor sa Erste Group AG za potrebe finansiranja kredita pravnim licima u ukupnom iznosu od 65 miliona evra.

Krajem juna meseca 2018. godine Banka je potpisala ugovor sa EBRD za potrebe finansiranja projekata energetske efikasnosti u sektoru stanovanja. Ukupan izns ugovora je 600 miliona dinara.

Banka je u julu 2017. godine potpisala ugovor sa Narodnom bankom Srbije kao agentom države za korišćenje sredstava iz Apeks zajma za mala i srednja preduzeća i druge prioritete III/B.

Saldo primljenih kredita od inostranih kreditnih institucija u toku 2019. godine iznosi 45.252.182 hiljada dinara (2018. godine: 41.184.587 hiljada dinara) (napomena 28).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)

Analiza ročne strukture sredstava i obaveza

U RSD hiljada

	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno 31.12.2019.
AKTIVA							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	8.636.044	13.219.331		-			21.855.375
Potraživanja po osnovu derivata	14.746				147.091	185.062	346.899
Hartije od vrednosti	1.444.654		1.234.614	2.249.007	25.593.656	11.009.654	41.531.585
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.516.125	-		17.492	73.259		1.606.876
Krediti i potraživanja od komitenata	1.305.311	218.222	2.312.250	10.375.321	38.124.008	108.494.382	160.829.494
Ostala finansijska sredstva	437.610	-	14	230.583	41.778	492.053	1.202.038
Ukupna aktiva	**13.354.490**	**13.437.553**	**3.546.878**	**12.872.403**	**63.979.792**	**120.181.151**	**227.372.267**
PASIVA							
Obaveze po osnovu derivata	4.027	-	-	-	113.334	132.678	250.039
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	4.426.448	129.000	4.319.420	13.042.160	19.112.171	20.237.225	61.266.424
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	89.218.418	1.915.313	7.896.671	16.063.208	6.196.172	5.118.171	126.407.953
Obaveze po osnovu hartija od vrednosti					3.512.691		3.512.691
Subordinirane obaveze	7.228	-	-	-	671.959	3.527.784	4.206.971
Ostale finansijske obaveze	210.793	-	934	32.116	726.672	1.269.137	2.239.652
Ukupno obaveze	**93.866.914**	**2.044.313**	**12.217.025**	**29.137.484**	**30.332.999**	**30.284.995**	**197.883.730**
Ukupan kapital	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	31.823.653	**31.823.653**
Ukupno pasiva	**93.866.914**	**2.044.313**	**12.217.025**	**29.137.484**	**30.332.999**	**53.916.796**	**221.515.531**
Ročna neusklađenost na dan: 31. decembar 2019. godine	**(80.512.424)**	**11.393.240**	**(8.670.147)**	**(16.265.081)**	**33.646.793**	**66.264.355**	
31. decembra 2018. godine	**(57.841.339)**	**(5.420.370)**	**(9.065.439)**	**(2.422.587)**	**29.678.572**	**44.065.012**	

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)

Analiza ročne strukture sredstava i obaveza (nastavak)

Prethodna tabela predstavlja analizu rokova dospeća sredstava i obaveza Banke na osnovu ugovorenih uslova plaćanja. Ugovoreni rokovi dospeća sredstava i obaveza određeni su na osnovu preostalog perioda na dan bilansa stanja u odnosu na ugovoreni rok dospeća. Tabela ne uključuje potencijalne obaveze i preuzete neopozive obaveze koji su prikazani u prethodnoj tabeli. Ročna struktura sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2019. godine zasnovana je na ugovorenim diskontovanim iznosima.

Ročna neusklađenost je rezultat rasta volumena depozita po viđenju u odnosu na plasirana sredstva do 14 dana. Banka prati ročnu usklađenost koristeći statističke modele raspoređivanja depozita po viđenju u očekivane ročnosti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.4. Tržišni rizici

Tržišni rizici su mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu promena vrednosti bilansnih pozicija i vanbilansnih stavki banke koje nastaju usled kretanja cena na tržištu.

Poslovanje Banke je između ostalih izloženo i tržišnim rizicima, koji obuhvataju devizni rizik, cenovni rizik po osnovu dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti i robni rizik.

Opšti cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti je rizik od promene cene dužničke hartije od vrednosti usled promene opšteg nivoa kamatnih stopa.

Za izračunavanje kapitalnog zahteva opšteg cenovnog rizika Banka primenjuje metod dospeća.

Metod dospeća bazira se na raspoređivanju svih neto pozicija u dužničkim hartijama od vrednosti u klase i zone dospeća prema preostalom periodu do dospeća i kuponskoj (kamatnoj) stopi, a prema propisanoj tabeli u Odluci kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke.

Kapitalne zahteve za tržišne rizike proistekle iz stavki Knjige trgovanja Banka izračunava primenom metodologije i smernica propisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banke.

Upravljanje tržišnim rizicima u Banci je definisano politikama, procedurama i pravilnicima koje odobravaju Upravni odbor i Izvršni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima na nivou Erste Grupe, kao i sa svim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima Republike Srbije. Revizija politika, procedura i pravilnika se obavlja u skladu sa potrebama, a najmanje jednom godišnje.

Proces upravljanja tržišnim rizicima organizovan je kroz rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom. Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i Službe upravljanja aktivom i pasivom.

Identifikovanje, merenje, analiziranje i izveštavanje o izloženosti tržišnim rizicima povereno je posebnoj organizacionoj jedinici Banke, odnosno Odeljenju za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti. Služba upravljanja aktivom i pasivom i Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti na dnevnom nivou prate pokazatelj deviznog rizika, pri čemu Služba upravljanja aktivom i pasivom po pravilu jednom mesečno priprema izveštaj za Odbor za upravljanje aktivom i pasivom.

Dodatno, Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti prati i upravlja tržišnim rizicima kroz kontrolu postavljenih limita knjige trgovanja izmenu postojećih i definisanje novih, kao i procenu relevantnih rizika proisteklih iz uvođenja novih proizvoda i složenih transakcija.

Postavljene su tri vrste limita:

- VaR limit
- Limiti osetljivosti (PVBP, CR01)
- Stop loss limiti

Value at Risk (VaR) meri maksimalni očekivani gubitak vrednosti rizične aktive ili portfolija tokom unapred definisanog perioda držanja za dati interval pouzdanosti. Kalkulacija VaR-a se sprovodi metodom istorijske simulacije sa jednostranim nivoom poverenja od 99%, periodom držanja od jednog dana i dvogodišnjim simulacionim periodom.

Praćenje izloženosti radi se na dnevnom nivou.

VaR u RSD hiljada	Na dan 31. decembra 2019.	Na dan 31. decembra 2018.
Kamatni rizik	26.549	17.931
Devizni rizik	6.483	9.540
Ukupno	26.210	18.355

Obračun VaR-a se sprovodi u tehničkom rešenju implementiranom na nivou Erste Grupe.

Postavljena su dva limita osetljivosti, PVBP i CR01.

Price Value of a Basis Point (PVBP) je pretpostavljena promena cene pozicija iz knjige trgovanja usled paralelnog pomeranja krive prinosa za 1 bazni poen. Limit je definisan po valutama (RSD, EUR, USD, OTH) i na total nivou.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.4. Tržišni rizici (nastavak)

Credit PV01 (CR01) je pretpostavljena promena vrednosti hartija od vrednosti usled paralelnog pomeranja kreditnog spreda za jedan bazni poen. Izloženost se prati na nivou pojedinačnog izdavaoca . zasebno za hartije od vrednosti u knjizi trgovanja i u bankarskoj knjizi.

VaR i limite osetljivosti odobrava Izvršni odbor Banke, na predlog Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, i Odbor za tržišne rizike Erste Grupe. Izloženost i usklađenost sa limitima prati se na dva nivoa, od strane Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i od strane Group Trading Book Risk Management.

Stop loss limiti su uspostavljeni za month-to-date (MtD) i year-to-date (YtD) rezultate Sektora finansijskih tržišta. Razlika između maksimalnog MtD/YtD i trenutnog MtD/YtD se stavlja u odnos sa limitom i ne sme biti veća od definisanog limita. Stop loss limite odobrava Izvršni odbor Banke na predlog Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom. Izloženost se prati na dnevnom nivou.

U slučaju prekoračenja interno propisanih limita definisan je proces eskalacije i mere za vraćanje u okvire limita. Visina limita se preispituje jednom godišnje.

Izvršni odbor Banke se obaveštava o izloženosti tržišnim rizicima putem mesečnog izveštaja o pokazateljima tržišnih rizika u knjizi trgovanja.

37.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa

Kamatni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promena kamatnih stopa, a Banka je izložena ovom riziku po osnovu stavki koje se vode u bankarskoj knjizi i procenjuje isti ukupno i po svim materijalno značajnim valutama za čiju definiciju ima uspostavljene kriterijume. U skladu sa tim kriterijumima, pod materijalno značajnim valutama Banka smatra RSD i EUR.

Osnova za formiranje kamatnih stopa su tržišne kamatne stope, na osnovu čijih kretanja se i kamatne stope Banke redovno usklađuju. Rezultat promene kamatnih stopa može biti povećanje ili smanjenje kamatnih marži. Aktivnost upravljanja rizikom kamatnih stopa ima za cilj optimizaciju odnosa ovih uticaja u smislu uticaja na neto prihod od kamate sa jedne, i ekonomsku vrednost kapitala sa druge strane.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom upravlja ročnom usklađenošću aktive i pasive na osnovu: smernica Grupe, makroekonomskih analiza i predviđanja, predviđanja uslova za postizanje likvidnosti, analize i predviđanja trendova kamatnih stopa na tržištu za različite segmente aktive i pasive.

Banka je uspostavila set indikatora i limita osetljivosti kojima se prati i upravlja izloženošću kamatnom riziku u bankarskoj knjizi.

Basis point 01 (BP01) – promena vrednosti bilansnih pozicija usled promene kamatnih stopa za jedan bazni poen (izloženost se prati na ukupnom i nivou pojedinačnih valuta, za definisane vremenske korpe).

Economic Value of Equity (EVE) – šok od +/- 200 baznih poena (sa i bez primene floor-a za kamatne stope) za svaku pojedinačnu valutu i sumiranje najgorih scenarija. Za diskontovanje se koristi risk free kriva.

Pored EVE 1 indikatora, uspostavljen je i redovno se prati i izveštava i EVE 2 pokazatelj. EVE 2 je baziran na 6 različitih (paralelnih i neparalelnih) scenarija definisanih EBA smernicama.

Market Value of Equity (MVoE) - šok od +/- 200 baznih poena za svaku pojedinačnu valutu i sumiranje najgorih scenarija. Za diskontovanje se koristi risk free kriva uvećana za marginu.

EVE i MVoE raciji se obračunavaju kao odnos osetljivosti i kapitala.

CR01 – promena vrednosti portfolija hartija od vrednosti raspoređenih u bankarsku knjigu usled promene kreditnog spreda za 1 bazni poen.

Pored pokazatelja kojima se meri uticaj promena kamatnih stopa na ekonomsku vrednost kapitala, Banka je definisala pokazatelje preko koga se procenjuje uticaj promene kamatnih stopa na neto kamatni prihod. Koriste se šokovi od +/-200 baznih poena (sa i bez primene floor-a za kamatne stope), šokovi uslovljeni tržišnom volatilnošću kamatnih stopa, kao i 6 scenarija propisanih EBA smernicama.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.4. Tržišni rizici (nastavak)

Kako bi se identifikovao kamatni rizik i obračunali pokazatelji, sve pozije se grupišu u predefinisane vremenske korpe na bazi preostale ročnosti ili narednog određivanja kamatne stope. Pozicije bilansa stanja koje nemaju ugovoreni rok dospeća (pre svega depoziti po viđenju) se modeliraju statističkim metodoma.

Visina limita se preispituje jednom godišnje.

Izvršni odbor Banke se obaveštava o izloženosti kamatnom riziku putem mesečnog izveštaja o pokazateljima tržišnih rizika u bankarskoj knjizi.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)

37.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)

Sledeća tabela prikazuje izloženost Banke riziku od promene kamatnih stopa (Repricing Gap) na dan 31. decembra 2019. godine. Sredstva i obaveze i valutni *swap*-ovi od vanbilansnih stavki su prikazane po datumu ponovnog određivanja kamate ili datumu dospeća u zavisnosti od toga koji je datum raniji.

U RSD hiljada

Kategorija	Do mesec dana	Od mesec do tri meseca	Od tri do šest meseci	Od šest meseci do godinu dana	Preko jedne godine	Ukupno nekamatonosno	Ukupno
Gotovina	-	-	-	-	-	5.394.907	5.394.907
Obavezna rezerva	4.075.861	-	-	-	-	13.219.331	17.295.192
Hartije od vrednosti	11.016.280	-	1.359.011	-	29.295.671	-	41.670.961
Krediti bankama	395.300	-	-	-	-	-	395.300
Krediti komitentima	30.860.433	69.237.921	37.392.446	2.018.055	21.419.550	-	160.928.405
Ostala aktiva	-	-	-	-	-	5.765.566	5.765.566
Ukupna bilansna aktiva	**46.347.873**	**69.237.921**	**38.751.458**	**2.018.055**	**50.715.221**	**24.379.805**	**231.450.332**
FX Swap	13.060.962	4.113.878	-	-	-	-	17.174.840
Ukupna aktiva	**59.408.836**	**73.351.799**	**38.751.458**	**2.018.055**	**50.715.221**	**24.379.805**	**248.625.173**
Obaveze prema FI	8.886.775	38.240.429	5.490.260	281.071	8.327.585	-	61.226.121
Depoziti po viđenju	7.230.910	14.461.820	21.692.730	9.323.757	36.634.746	-	89.343.963
Oročeni depoziti	5.571.824	9.094.989	8.291.269	12.671.212	11.103.418	-	46.732.712
Ostala pasiva						3.138.065	
Kapital	-	-	-	-	-	31.009.472	31.009.472
Ukupna bilansna pasiva	**21.689.510**	**61.797.238**	**35.474.260**	**22.276.040**	**56.065.748**	**34.147.536**	**231.450.332**
FX Swap	12.350.369	4.115.428	-	-	-	-	16.465.797
Ukupna pasiva	**34.039.879**	**65.912.666**	**35.474.260**	**22.276.040**	**56.065.748**	**34.147.536**	**247.916.129**
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31.12.2019.	**25.368.957**	**7.439.133**	**3.277.198**	**(20.257.985)**	**(5.350.528)**	**(9.767.732)**	**709.043**
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31.12.2018.	**74.317.239**	**125.249**	**(46.515.296)**	**(16.573.389)**	**(3.303.774)**	**(8.050.029)**	**-**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)

37.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)

Rizik od promene kamatnih stopa se takođe prati analizom senzitiviteta – scenario analizama, odnosno posmatranjem uticaja promene kamatnih stopa na prihode i rashode Banke.

Sledeća tabela prikazuje senzitivnost bilansa uspeha Banke na razumno moguće promene kamatnih stopa (1%) uz konstantno održavanje ostalih varijabli. Senzitivnost bilansa uspeha predstavlja efekat pretpostavljenih promena u kamatnim stopama na neto prihode od kamata u jednoj godini na finansijska sredstva i obaveze koji su bazirani na kamatnim stopama na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine.

U RSD hiljada

Valuta	Promena u procentnom poenu	Senzitivnost na bilans uspeha za period završen 31. decembra 2019.	Promena u procentnom poenu	Senzitivnost na bilans uspeha za period završen 31. decembra 2018.
Povećanje procentnih poena:				
RSD	1%	159.926	1%	170.200
EUR	1%	356.306	1%	121.740
Smanjenje procentnih poena:				
RSD	1%	(143.463)	1%	(174.928)
EUR	1%	(493.890)	1%	(460.959)

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)

37.4.2. Devizni rizik

Devizni rizik je rizik da će doći do promene vrednosti finansijskih instrumenata i negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promena deviznog kursa. Bankarsko poslovanje u različitim valutama uslovljava izloženost oscilacijama deviznih kurseva više valuta.

Banka upravlja deviznim rizikom nastojeći da spreči negativne efekte promene međuvalutnih kurseva i kursa stranih valuta u odnosu na dinar (negativne kursne razlike) kako na finansijski rezultat Banke, tako i na sposobnost komitenata da vraćaju kredite u stranoj valuti.

U cilju zaštite od deviznog rizika, Banka dnevno prati kretanje deviznih kurseva na finansijskom tržištu, vodi politiku niske izloženosti deviznom riziku i sa korisnicima kredita i plasmana ugovara valutnu klauzulu.

Sektor finansijskih tržišta i Služba upravljanja aktivom i pasivom dnevno prate kretanje deviznog rizika u celini i po pojedinim valutama. Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti dnevno prati kretanje pokazatelja deviznog rizika i interno postavljene limite devizne pozicije po valutama. Pozicije se prate svakodnevno kako bi se osiguralo da vrednosti datih pozicija ostanu u visini svih utvrđenih limita.

U skladu sa regulatornim zahtevima Narodne banke Srbije. Banka kontinuirano održava svoju deviznu poziciju – pokazatelj njenog deviznog rizika u granicama zakonski propisanog maksimuma u odnosu na kapital, gde je Banka dužna da obezbedi da njena ukupna neto otvorena devizna pozicija ne prelazi 20% njenog kapitala.

U toku 2019. godine, Banka je kontinuirano vodila računa o usklađenosti pokazatelja deviznog rizika, pri čemu je navedeni pokazatelj bio na nivou koji je u okviru propisanog limita. Pokazatelj deviznog rizika Banke na kraju svakog radnog dana nije bio veći od 20% u odnosu na kapital Banke.

Sledeća tabela ukazuje na valute u kojima Banka ima značajne izloženosti na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine svojih monetarnih sredstva i obaveze kojima se ne trguje.

Navedena analiza obračunava rezultat razumno mogućih kretanja kurseva valuta u odnosu na RSD uz konstantno održavanje ostalih varijabli. Negativni iznosi u tabeli predstavljaju potencijalno smanjenje bilansa uspeha, odnosno dobitka ili kapitala, dok pozitivni iznosi predstavljaju potencijalna povećanja.

Rizik od promene deviznih kurseva

U RSD hiljada

Valuta	Promene u deviznom kursu (depresijacija u %) na dan 31. decembra 2019.	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja na dan 31.decembra 2019.	Promene u deviznom kursu(depresijacija u %) na dan 31.decembra 2018.	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja na dan 31.decembra 2018.
EUR	2%	(563)	2%	11.714
CHF	2%	(51)	2%	127
USD	2%	(35)	2%	307

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)

37.4.2. Devizni rizik

Sledeća tabela prikazuje izloženost Banke deviznom riziku na dan 31. decembra 2019. godine. U tabeli su uključena sredstva i obaveze po njihovim knjigovodstvenim vrednostima.

U RSD hiljada

	EUR	USD	CHF	Ostale valute	Ukupno u stranoj valuti	Ukupno u dinarima	Ukupno
AKTIVA							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	14.553.284	90.078	162.567	81.228	**14.887.157**	6.968.218	**21.855.375**
Potraživanja po osnovu derivata	332.612	-	-	-	**332.612**	14.287	**346.899**
Hartije od vrednosti	11.334.351	257.487	-	-	**11.591.838**	29.939.747	**41.531.585**
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.254.514	74.561	62.509	213.673	**1.605.257**	1.619	**1.606.876**
Krediti i potraživanja od komitenata	122.538.219	443.603	15.219	-	**122.997.041**	37.832.453	**160.829.494**
Investicije u zavisna društva	-	-	-	-	-	93.560	**93.560**
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	665.001	**665.001**
Osnovna sredstva	-	-	-	-	-	2.952.105	**2.952.105**
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	-	-	229.409	**229.409**
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	-	-	11.902	**11.902**
Ostala sredstva	121.678	246	3.229	18	**125.171**	1.202.955	**1.328.126**
Ukupna aktiva:	**150.134.658**	**865.975**	**243.524**	**294.919**	**151.539.076**	**79.911.256**	**231.450.332**
PASIVA							
Obaveze po osnovu derivata	246.034	-	-	-	**246.034**	4.005	**250.039**
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	55.189.095	4.762	4.574	8.993	**55.207.424**	6.059.000	**61.266.424**
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	74.683.146	3.136.380	1.779.241	560.730	**80.159.497**	46.248.456	**126.407.953**
Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	-	-	-	-	**-**	3.512.691	**3.512.691**
Subordinirane obaveze	4.206.971	-	-	-	**4.206.971**	-	**4.206.971**
Rezervisanja	163.262	1.072	-	-	**164.334**	575.753	**740.087**
Tekuće poreske obaveze	-	-	-	-	**-**	169.499	**169.499**
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	**-**	7.265	**7.265**
Ostale obaveze	2.241.129	4.560	1.535	688	**2.247.912**	817.838	**3.065.750**
Ukupno obaveze:	**136.729.637**	**3.146.774**	**1.785.350**	**570.411**	**142.232.172**	**57.394.507**	**199.626.679**
Ukupan kapital:	-	-	-	-	-	31.823.653	**31.823.653**
Ukupno pasiva:	**136.729.637**	**3.146.774**	**1.785.350**	**570.411**	**142.232.172**	**89.218.160**	**231.450.332**
Neto devizna pozicija na dan:							
– 31. decembra 2019. godine	**13.405.021**	**(2.280.799)**	**(1.541.826)**	**(275.492)**	**9.306.904**		
– 31. decembra 2018. godine	**4.792.161**	**(1.928.248)**	**(1.265.700)**	**(210.789)**	**1.387.424**		

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.5. Koncentracija rizika Banke

Koncentracija rizika Banke obuhvataju rizike izloženosti Banke prema jednom licu ili prema grupi povezanih lica. kao i rizike izloženosti Banke prema licu povezanom sa Bankom.

Praćenje izloženosti Banke ovom riziku obavezan je deo postupaka u fazi odobravanja plasmana u smislu da organ - odbor koji odobrava plasman raspolaže podacima o ukupnoj visine izloženosti Banke prema klijentu ili grupi povezanih lica i odnosa prema kapitalu Banke.

U 2018. godini Banka je vodila računa o usklađenosti pokazatelja rizika izloženosti i, sprovođenjem odgovarajućih aktivnosti predviđenim relevantnim procedurama i odlukama o odobravanju kredita, obezbedila usklađenost svojih plasmana i ulaganja sa pokazateljima poslovanja propisanim od strane Narodne banke Srbije (videti Napomenu 34 (b)) kao i internim pokazateljima.

U skladu sa politikama koje definišu upravljanje rizicima, rukovodstvo Banke utvrđuje limite, odnosno maksimalnu koncentraciju plasmana po pojedinim pravnim licima ili grupi povezanih lica, i licima povezanim sa Bankom.

Postupci sprovođenja upravljanja ovim rizikom predmet su i kontrole interne revizije.

37.6. Rizici ulaganja banke

Rizici ulaganja Banke, obuhvataju rizike ulaganja u kapital drugih pravnih lica i u osnovna sredstva.

U skladu sa regulativom Narodne banke Srbije, prati se visina ulaganja Banke i visina regulatornog kapitala i obezbeđuje da ulaganje Banke u jedno lice koje ne posluje u finansijskom sektoru ne pređe 10% kapitala Banke, te da ukupna ulaganja Banke u lica koja nisu u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine Banke ne pređu 60% kapitala Banke.

Izloženost riziku ulaganja Banke u druga pravna lica i u osnovna sredstva, prati se na način da je organizacioni deo ili organ Banke nadležan za nabavku osnovnih sredstava i ulaganje u pravna lica upoznat sa trenutnim stanjem izloženosti i visinom kapitala radi blagovremenog postupanja u skladu sa propisanim limitima.

U 2019. godini, Banka je vodila računa o usklađenosti pokazatelja rizika ulaganja i sprovođenjem odgovarajućih aktivnosti obezbedila usklađenost ulaganja sa pokazateljima propisanim od strane Narodne banke Srbije.

37.7. Rizik zemlje

Pod rizikom koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena podrazumevaju se negativni efekti koji bi mogli uticati na njen finansijski rezultat i kapital zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla tog lica.

Banka najvećim delom plasira sredstva komitentima iz Republike Srbije, dok je riziku zemlje izložena u najvećoj meri u delu sredstava koja se u određenim momentima mogu plasirati do utvrđenih limita ino-bankama.

Banka vodi politiku upravljanja rizikom zemlje na način što primenjuje usvojene limite, koje je odredila matična banka na osnovu rejtinga zemalja. Limiti se nakon odobrenja od strane matične banke usvajaju i lokalno, od strane definisanog nivoa odlučivanja.

Izloženost Banke riziku zemlje je nizak iz razloga što je učešće nerezidenata u ukupnom portfoliju Banke nisko.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.8. Operativni rizik

Operativni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u banci, kao i usled nepredvidivih eksternih događaja.

Banka je uspostavila sveobuhvatan sistem upravljanja operativnim rizikom kroz identifikaciju i evidenciju, procenu i praćenje operativnog rizika u svim materijalno značajnim proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima. Upravljanje operativnim rizikom je obaveza svih zaposlenih Banke.

Komitet za upravljanje ne-finansijskim rizicima, pored nezavisnog Odeljenja za upravljanje operativnim rizikom i ostalim ne-finansijskim rizicima, te ostalih kontrolnih funkcija, aktivno doprinosi unapređenju funkcije upravljanja operativnim rizikom.

Sistemom izveštavanja o događajima operativnog rizika vrši se pravovremena evidencija i izveštavanje identifikovanih događaja operativnog rizika, dok se procesom usklađivanja sa drugim izvorima informacija obezbeđuje kompletnos,. koherentnost i obuhvatnost svih događaja operativnog rizika koji su se dogodili u Banci. Događaji operativnog rizika sakupljaju se u jedinstvenu bazu podataka i dalje analiziraju i prate.

Banka kontinuirano vrši edukacije svih zaposlenih u oblasti upravljanja operativnim rizikom podizanjem nivoa svesti zaposlenih o istom, unapređuje kvantitativne i kvalitativne alate za identifikovanje i merenje izloženosti riziku (kao što su samoprocena, ključni indikatori operativnog rizika, scenario analiza i sl.), te uspostavlja i unapređuje adekvatne preventivne i korektivne mere sa ciljem umanjenja izloženosti operativnom riziku na prihvatljiv nivo.

Banka je definisala i redovno revidira i ažurira interne akte kojima reguliše područje upravljanja izloženosti Banke operativnom riziku, vodeći računa o usklađenosti sa važećim regulatornim okvirom te standardima Grupe.

Banka je putem Programa osiguranja od operativnih rizika osigurana od klasičnih rizika i specifičnih bankarskih rizika. Klasični rizici obuhvataju štete na imovini, Provale, krađe (vredne imovine) i opštu odgovornost. Specifični rizici Banke obuhvataju unutrašnje i eksterne prevare, tehnološke rizike i građansku odgovornost.

Kontinuirano se vrši procena rizika koji nastaju u procesu uvođenja novih proizvoda/usluga, projekata, kao i procena rizika koji nastaju poveravanjem aktivnosti trećim licima. Unapređenje internih kontrolnih mehanizama je neophodan element u svim aktivnostima upravljanja operativnim rizikom.

Banka vrši izračun kapitalnog zahteva pod Stubom 1 za operativni rizik primenom pristupa osnovnog indikatora dok pod Stubom 2 primenjuje napredni pristup koristeći interni model.

37.9. Upravljanje kapitalom

Ciljevi Banke u pogledu upravljanja kapitalom, što predstavlja širi koncept od iznosa kapitala prikazanog u bilansu stanja, su:

- da obezbedi usaglašenost sa zahtevima Narodne banke Srbije;
- da obezbedi nivo i strukturu kapitala koji mogu da podrže očekivani rast plasmana;
- da obezbedi mogućnost dugoročnog nastavka poslovanja uz obezbeđenje prinosa akcionarima i koristi drugim zainteresovanim stranama i
- da obezbedi jaku kapitalnu osnovu kao podršku daljem razvoju poslovanja Banke.

Banka upravlja strukturom kapitala i vrši usklađivanja u skladu sa promenama u ekonomskim uslovima i rizikom karakterističnim za aktivnosti Banke. Rukovodstvo Banke redovno prati pokazatelje adekvatnosti Banke i druge pokazatelje poslovanja koje propisuje Narodna banka Srbije i dostavlja kvartalne izveštaje Narodnoj banci Srbije o ostvarenim vrednostima pokazatelja.

Zakonom o bankama i relevantnim odlukama Narodne banke Srbije, koje su od 30. juna 2017. godine u potpunosti usklađene sa zahtevima Bazel 3 standarda, propisano je da banke moraju da održavaju minimalni iznos kapitala od dinarske protivvrednosti 10 miliona evra prema zvaničnom srednjem kursu, kao i da obim i strukturu svog poslovanja usklade sa pokazateljima poslovanja propisanim Odlukom o upravljanju rizicima ("Službeni glasnik RS", br. 45/2011, 94/2011, 119/2012, 123/2012 i 23/2013 – dr. odluka, 43/2013 i 92/2013, 33/2015, 61/2015, 61/2016, 103/2016, 119/2017,76/2018 i 57/2019) i Odlukom o adekvatnosti kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 103/2016, , 103/2018 i 88/2019).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Regulatorno pripisani minimalni pokazatelji adekvatnosti kapitala, uključujući zaštitne slojeve kapitala sa stanjem na dan 31. decembar 2019. godine iznosili su:

- pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala 10,24% (4,5% regulatorni minimum, uvećan za 2,5% zaštitnog sloja za očuvanje kapitala, 1% zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku i 2,24% zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik)
- pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala 11,74%% i
- pokazatelj adekvatnosti kapitala 13,74%.

Pored zahteva definisanih u vidu minimalnih pokazatelja adekvatnosti kapitala i zaštitnih slojeva kapitala, Banka je u obavezi da ispunjava i dodatni regulatorni minimalni kapitalni zahtev, definisan u procesu sveobuhvatne supervizorske procene (Supervisory Review and Evaluation Process - SREP), koji je Narodna banka Srbije za 2019. godinu definisala u formi minimalnog zahteva za kapitalom.

Navedenom Odlukom Narodne banke Srbije o adekvatnosti kapitala banke utvrđen je način izračunavanja kapitala Banke i pokazatelja njegove adekvatnosti. Ukupan kapital Banke se sastoji od osnovnog (konkretno osnovnog akcijskog kapitala) i dopunskog kapitala i definisanih odbitnih stavki, dok se rizična bilansna i vanbilansna aktiva utvrđuju u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve tipove aktive.

Kapital banke čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala, pri čemu osnovni kapital čini zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog akcijskog kapitala. Pokazatelj adekvatnosti kapitala Banke jednak je odnosu kapitala banke i zbira aktive ponderisane kreditnim rizikom, kapitalnog zahteva za cenovni rizik iz aktivnosti iz knjige trgovanja pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala (propisanih 8%), kapitalnog zahteva za devizni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala, kapitalnog zahteva za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala, kapitalnog zahteva za operativni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala i rizikom ponderisanih izloženosti za rizik druge ugovorne strane.

Banka sprovodi i proces interne procene adekvatnosti kapitala (ICAAP), utvrđuje raspoloživi interni kapital i vrši njegovu raspodelu, te razvija strategiju i plan upravljanja kapitalom u skladu sa Odlukom o upravljanju rizicima banke.

Okvir za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom kao koncept koji je u Banci uspostavljen, kao svoju ključnu komponentu ima Proces interne procene adekvatnosti kapitala (Internal Capital Adequacy Assessment Process - ICAAP). Ovaj okvir je definisan kako bi podržao rukovostvo banke u procesu upravljanja rizicima kojima je banka izložena, kao i njenim internim kapitalom, a sve u cilju da se postigne da Banka ima zadovoljavajući nivo kapitala u skladu sa svojim rizičnim profilom.

Okvir za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom predstavlja sveobuhvatan sistem koji je neophodan kako bi se zadovoljila očekivanja regulatora, ali i da bi se obezbedili efikasni interni instrumenti za upravljanje. Sastoji se od sledećeg:

- Izveštaja o skolonosti ka rizicima (Risk Appetite Statement - RAS), limita i strategije upravljanja rizicima;
- Sveobuhvatnih analiza izloženosti rizicima uključujući ocenu materijalne značajnosti rizika, analizu i upravljanje rizikom koncentracije i stres testiranje;
- Određivanje kapaciteta za preuzimanje rizika (Risk-bearing Capacity Calculation - RCC);
- Planiranje ključnih pokazatelja izloženosti rizicima;
- Planiranje oporavka i resturukturiranja.

U skladu sa Zakonom o bankama i Odlukom o planovima oporavka banke i bankarske grupe ("Službeni glasnik RS". br. 71/2015) Banka redovno izrađuje i Narodnoj banci Srbije dostavlja Plan oporavka, koji predstavlja glavni stub za očuvanje finansijske otpornosti Banke, kao i postizanje stabilnosti u situacijama ozbiljnih finansijskih poremećaja. Pored navedenog, Banka za potrebe pripreme Plan restrukturiranja i definisanja Minimalnog zahteva za kapitalom i podobnim obavezama Banke dostavlja Narodnoj banci Srbije podatke, u skladu sa Odlukom o minimalnom zahtevu za kapitalom i podobnim obavezama banke ("Službeni glasnik RS". br. 30/2015 i 78/2017) i Odlukom o informacijama i podacima koji se dostavljaju Narodnoj banci Srbije za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službeni glasnik RS". br. 78/2015, 78/2017 i 46/2018).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

U sledećoj tabeli je prikazana struktura ukupnog kapitala Banke na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine, kao i koeficijent adekvatnosti kapitala:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	**31.12.2018.**
Osnovni kapital		
Osnovni akcijski kapital		
Uplaćen iznos instrumenata osnovnog akcijskog kapitala	12.909.000	10.040.000
Pripadajuća emisiona premija uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala	2.553.944	124.475
Dobit iz tekućeg perioda koja ispunjava uslove za uključivanje u osnovni akcijski kapital	1.091.670	870.617
Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobici	725.815	602.586
Nerealizovani gubici	-	(90.388)
Ostale rezerve	12.955.128	10.036.645
Dodatna prilagođavanja vrednosti	(25.950)	(24.354)
Ostala nematerijalna ulaganja pre umanjenja za povezane odložene poreske obaveze	(665.000)	(537.025)
Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) kod kojih je stepen kreditne zaduženosti tog dužnika pre odobrenja kredita bio veći od procenta utvrđenog u skladu sa odlukom kojom se uređuje klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ili će taj procenat biti veći usled odobrenja kredita	(29.530)	-
Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita a kojima je ugovorena ročnost duža od 2920 dana	(9.430)	**-**
	29.505.647	**21.022.556**
Dopunski kapital		
Subordinirane obaveze	3.677.972	3.873.180
	3.677.972	**3.873.180**
Kapital:	**33.183.619**	**24.895.736**
Rizična bilansna i vanbilansna aktiva		
Kapitalni zahtev za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane i rizik izmirenja /isporuke po osnovu slobodnih isporuka	10.885.127	9.779.033
Kapitalni zahtev za cenovni rizik	210.080	161.078
Kapitalni zahtev za devizni rizik	2.920	50.741
Kapitalni zahtev za operativni rizik	1.251.550	1.175.138
Kapitalni zahtev za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti	54.852	34.384
Adekvatnost osnovnog akcijskog kapitala	**19,03**	**15,02**
Adekvatnost osnovnog kapitala	**19,03**	**15,02**
Adekvatnost kapitala	**21,40**	**17,78**

Banka je usklađena sa svim regulatornim zahtevima u pogledu adekvatnosti kapitala na svim nivoima.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

U tabeli koja sledi dat je pregled limita za primenu izuzetaka kod odbitnih stavki od osnovnog akcijskog kapitala definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banke:

U RSD hiljada

	31.12.2019	31.12.2018
Ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje		
Limit do kojeg se ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.950.565	2.102.256
Ulaganja u osnovni akcijski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje	(105.590)	(76.475)
Ulaganja u dodatni osnovni kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje	-	-
Ulaganja u dopunski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje	-	-
Preostaje do limita	**2.844.975**	**2.025.781**
Ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje		
Limit do kojeg se ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.950.565	2.102.256
Ulaganja u osnovni akcijski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje	(93.560)	(93.560)
Preostaje do limita	**2.857.005**	**2.008.696**
Odložena poreska sredstva		
Limit do kojeg se odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.950.565	2.102.256
Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika	(120.820)	(109.197)
Preostaje do limita	**2.829.745**	**1.993.059**
Kombinovani limit za odložena poreska sredstva i značajna ulaganja		
Limit do kojeg se odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganjene ne odbijaju od kapitala(17,65% od osnovnog akcijskog kapitala)	5.192.516	3.690.648
Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganjene	(214.380)	(202.757)
Preostaje do limita	**4.978.136**	**3.487.891**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Pregled izloženosti rizicima i kapitalnih zahteva Banke dat je u tabeli koja sledi:

U RSD hiljada

	31.12.2019.		31.12.2018.	
	Rizična aktiva	**Kapitalni zahtev**	**Rizična aktiva**	**Kapitalni zahtev**
Ukupna rizična aktiva	**155.056.599**	**12.404.528**	**140.004.668**	**11.200.373**
Rizikom ponderisane izloženosti za kreditni rizik	136.064.082	10.885.127	122.237.912	9.779.033
Sandardizovani pristup	136.064.082	10.885.127	122.237.912	9.779.033
IRB pristup	-	-	-	-
Izloženosti riziku izmirenja/isporuke (osim po osnovu slobodnih isporuka)		-	-	-
Izloženosti tržišnim rizicima	2.662.496	213.000	2.647.743	211.819
Izloženosti operativnom riziku	15.644.371	1.251.550	14.689.219	1.175.138
Izloženosti riziku prilagođavanja kreditne izloženosti	685.650	54.852	429.794	34.384

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Klasifikacija potraživanja dužnika u kategorije od A do D vrši se na osnovu sledećih grupa kriterijuma:

- ocena finansijskog stanja, odnosno kreditne sposobnosti dužnika;
- blagovremenosti u izmirivanju obaveza dužnika;
- drugih specifičnih kriterijuma (restruktuirana potraživanja, novoosnovana privredna društva i potraživanja po osnovu projektnog finansiranja, ažurnost kreditnog dosijea, nepokretnosti stečene naplatom potraživanja i drugo)
- kvaliteta sredstava obezbeđenja.

Odlukom o izmeni Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) i Odlukom o izmeni Odluke o adekvatnosti kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) koje su stupile na snagu od 1. januara 2019. godine u potpunost ukinut celokupan koncept obračuna rezerve za procenjene gubitke, kao i tretman potrebne rezerve za procenjene gubitke kao odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala.

Pokazatelj leveridža

Pokazatelj leveridža Banke, koji predstavlja odnos osnovnog kapitala, koji se dobija kao zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke, i iznosa izloženosti za potrebe obračuna pokazatelja leveridža, iznosio je 11,81%na 31.12.2019. godine.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza

Obračun fer vrednosti u EBS baziran je prvenstveno na eksternim izvornima podataka (kotacije dilera za državne obveznice i raspoložive cene akcija sa berze). OTC derivati vrednuju se uz pomoć modela. Korišćenjem modela vrednuju se i obveznice ukoliko ne postoji adekvatan broj kotacija ili kotacije nisu ažurne.

Model za vrednovanje

Obveznice

Obveznice za koje kotacije nisu raspoložive u adekvatnom broju ili kotacije nisu dovoljno ažurne vrednuju se diskontovanjem budućih novčanih tokova korišćenjem unapred definisane krive za odgovarajuću valutu.

OTC derivati

Vrednovanje se radi diskontovanjem budućih novčanih tokova uz pomoć definisanih kriva prinosa za konkretan proizvod i konkretnu valutu. Tako dobijena vrednost derivata prilagođava se za Credit Valuation Adjustment (CVA) i Debt Valuation Adjustment (DVA), jer kreditni rizik druge ugovorne strane i sopstveni kreditni rizik nisu uzeti u obzir. CVA se odnosi na prilagođavanje za kreditni rizik druge ugovore strane, dok se DVA odnosi na prilagođavanje za sopstveni kreditni rizik. Vrednost pomenutih prilagođavanja zavisi od PD-a. LGD-a i izloženosti (NPV).

u RSD hiljada

	Na dan 31.12.2019.	**Na dan 31.12.2018.**
CVA	16.395	12.398
DVA	1.892	(1.882)

Hijerarhija instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti.

U skladu sa MSFI 13 EBS kvartalno dodeljuje odgovarajuće nivoe FV svim pozicijama aktive i pasive koje se vrednuju po fer vrednosti ili čija fer vrednost mora da se objavi u Napomenama uz finansijske izveštaje. Nivoi se dodeljuju u zavisnosti od toga kako se izvodi tržišna vrednost instrumenta. Postoje 3 nivoa.

Nivo FV 1
Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima je dodeljen Nivo FV 1 hijerarhije određuje se na osnovu tržišnih kotacija. Fer vrednost određena na osnovu kotacija može biti Nivoa 1 ukoliko su frekvencija i obim trgovanja zadovoljavajući i postoji konzistentnost cena.

Kao Nivo FV 1 klasifikuju se derivati kojima se trguje organizovano, na berzi, kao i akcije i obveznice za koje postoji aktivno tržište.

Nivo FV 2
Instrumenti za koje postoje tržišne kotacije, ali čije tržište se ne može smatrati aktivnim usled ograničene likvidnosti, klasifikuju se kao Nivo 2. Ukoliko tržišne kotacije nisu dostupne, ali se fer vrednost određuje korišćenjem modela za vrednovanje (diskontovanje budućih novčanih tokova), a svi parametri modela (krive prinosa, spredovi) su dostupni na tržištu, takođe se dodeljuje Nivo 2.

OTC derivati i manje likvidne akcije i obveznice klasifikuju se kao Nivo 2 instumenti.

Nivo FV 3
Instrumenti čija se fer vrednost određuje na bazi kotacija koje nisu dovoljno ažurne ili korišćenjem modela čiji svi inputi nisu tržišno dostupni klasifikuju se kao Nivo 3 hijerarhije. Tržišno nedostupni parametri najčešće se odnose na kreditne spredove koji se izvode iz interno obračunatih mera – PD i LGD.

Akcije za koje se po stoje kotacije, nelikvidne obveznice, kao i krediti i depoziti klasifikuju se kao Nivo 3.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

37.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza

Tabela ispod pokazuje fer vrednost finansijskih instrumenata koji se priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima.

U RSD hiljada

	Na dan 31.12.2019.				Na dan 31.12.2018.			
	Nivo FV 1	**Nivo FV 2**	**Nivo FV 3**	**Ukupno**	**Nivo FV 1**	**Nivo FV 2**	**Nivo FV 3**	**Ukupno**
FINANSIJSKA IMOVINA	**2.130.637**	**41.178.729**	**26.544**	**43.335.910**	**3.911.157**	**20.081.753**	**265.138**	**24.258.048**
HOV	**2.130.637**	**40.822.181**	**26.544**	**42.979.362**	**3.911.157**	**19.900.549**	**265.138**	**24.076.844**
Dužničke HOV								
Državni zapisi Republike Srbije	1.772.922	40.822.181	-	**42.595.103**	3.589.032	19.840.314	236.389	**23.665.736**
Državne obveznice Republike Crne Gore	260.297	**-**	**-**	**260.297**	254.864	-	-	**254.864**
Obveznice EBRD	**-**	-	-	**-**		60.235		**60.235**
Vlasničke HOV					**-**		-	**-**
Kotirane akcije	97.418	-	**-**	**97.418**	67.261	-	1.596	**68.857**
Akcije koje nisu kotirane			26.544	**26.544**			27.153	**27.153**
Potraživanja po osnovu derivata		356.548		**356.548**	-	181.204	-	**181.204**
FINANSIJSKE OBAVEZE	**-**	**256.908**	**-**	**256.908**	**-**	**95.518**	**-**	**95.518**
Obaveze po osnovu derivata	-	256.908	-	**256.908**	-	95.518	-	**95.518**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

37.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza

Promena nivoa finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrednosti

u RSD hiljada

	31.12.2019.			31.12.2018.		
	Nivo FV1	**Nivo FV 2**	**Nivo FV 3**	**Nivo FV 1**	**Nivo FV 2**	**Nivo FV 3**
Hartije od vrednosti						
Transfer iz nivoa FV 1	-	-	-	-	1.937.833	-
Transfer iz nivoa FV 2	-	-	-	-	-	1.596
Transfer iz nivoa FV 3	1.064	237.456	-	-	357.069	-
Kupovina, prodaja, prestanak priznavanja	(1.104.998)	3.032.390	-	(5.065.549)	1.442.098.	238.530
Ukupno	**(1.103.934)**	**3.267.717**	**-**	**(5.065.549)**	**3.737.000**	**240.126**

Reklasifikacija između nivoa 1 i 2, raspoređeno po kategorijama merenja i instrumentima

u RSD hiljada

	31.12.2019.		31.12.2018.	
	Iz nivoa FV 1 u nivo FV 2	**Iz nivoa FV 2 u nivo FV 1**	**Iz nivoa FV 1 u nivo FV 2**	**Iz nivoa FV 2 u nivo FV 1**
Finansijska sredstva FVOCI				
Obveznice	-	-	1.136.866	-
Finansijska sredstva FVPL				
Obveznice	-		559.991	-
Finansijsksa sredstva AC				
Obveznice		195.549	-	-
Ukupno		**195.549**	**1.696.857**	-

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

37.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza

Razvoj fer vrednosti finansijskih instrumenata u nivou FV 3

u RSD hiljada

	01. 01. 2019.	Transfer u nivo 3	Transfer iz nivoa 3	31. 12.2019.
Aktiva				
Ostala finansijska sredstva FVPnL	238.530	-	(238.530)	**-**
Finansijska sredstva kojima se ne trguje FVPL				
Instrumenti kapitala	28.749	-	(2.205)	**26.544**
Finansijska sredstva FVOCI				
Instrumenti kapitala	67.261	-	(67.261)	**-**
Ukupno	**334.540**	**-**	**(307.996)**	**26.544**

	01.01. 2018.	Transfer u nivo 3	Transfer iz nivoa 3	31. 12.2018.
Aktiva				
Ostala finansijska sredstva FVPnL	355.122	-	(116.592)	**238.530**
Finansijska sredstva kojima se ne trguje FVPL				
Instrumenti kapitala	27.757	992	-	**28.749**
Finansijska sredstva FVOCI				
Instrumenti kapitala	-	67.261	-	**67.261**
Dužničke HoV	1.183.740	-	(1.183.740)	**-**
Ukupno	**1.566.619**	**68.253**	**(1.300.332)**	**334.540**

Prihodi i rashodi za ostalu finansijsku aktivu koja je u nivou FV 3

	31.12.2019.	u RSD hiljada 31.12.2018.
Sredstva		
Finansijska sredstva kojima se ne trguje - FVPL		
Dužničke HoV	-	1.134
Ukupno	**-**	**1.134**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

Na dan 31.decembra 2019 sve obveznice koje se vrednuju po fer vrednosti (obveznice Republike Srbije i obveznica Republike Crne Gore) bile su raspoređene u nivo FV 1 ili nivo FV 2.

Sve obveznice RS koje su raspoređene u nivo FV 2, a koje se vrednuju po tržišnoj vrednosti, vrednovane su putem kotacije sa Reuters.

Tabela ispod pokazuje poređenje, po klasama, knjigovodstvenu vrednost i fer vrednost finansijskih instrumenata koji se ne priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima. Tabela ne uključuje fer vrednosti nefinansijskih sredstava i nefinansijskih obaveza.

U RSD hiljada

	Na dan 31.12.2019.		Na dan 31.12.2018.	
FINANSIJSKA IMOVINA	**knjigovodstvena vrednost**	**Fer vrednost**	**knjigovodstvena vrednost**	**fer vrednost**
Hartije od vrednosti koje se drže do dospeća	16.178.627	16.178.627	10.828.561	10.828.561
Krediti i potraživanja od banaka	1.606.876	1.606.876	1.700.361	1.702.612
Krediti i potraživanja od komitenata	160.829.494	167.741.209	138.393.437	144.777.479
Građevinski objekti	11.902	22.654	787.592	474.059
Stalna sredstva namenjena prodaji			11.902	23.886
FINANSIJSKE OBAVEZE	61.266.424	63.629.950		
Depoziti banaka	126.407.953	127.326.120	59.322.207	60.987.717
Depoziti komitenata	16.178.627	16.178.627	113.210.214	113.915.305

Obračun fer vrednosti finansijskih instrumenata koji se ne priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima vrši se primenom QRM-a kao standarda Erste Grupe.

Fer vrednost kredita klijentima i kreditnim institucijama se računa diskontovanjem budućih novčanih tokova uzimajući u obzir efekte kamatnih i kreditnih spredova. Uticaj promene kamatne stope se računa na bazi kretanja tržišnih kamatnih stopa, dok su promene u kreditnom spredu izvedene iz PD-eva i LGD-eva koji se koriste za internu kvantifikaciju rizika. Za potrebe izračuna fer vrednosti krediti su grupisani u homogene portfolije na bazi rejting metode, rejting ocene i preostale ročnosti.

Fer vrednost depozita se procenjuje na bazi tržišnih uslova kao i sopstvenog kreditnog rizika. Za depozite po viđenju knjigovodstvena vrednost je najniža moguća fer vrednost.

U 2019. godini nije bilo reklasifikacija u okviru pozicija finansijske imovine.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

38. PREUZETE I POTENCIJALNE OBAVEZE

(a) Obaveze po osnovu operativnog lizing

Banka, kao što je dopušteno standardom, ne primenjuje odredbe MSFI 16 na lizing – zakupe sredstava male vrednosti i kratkoročne zakupe (zakupi sa kraćim trajanjem od 12 meseci).

Po osnovu primene MSFI 16 se, Banka prilikom utvrđivanja predmeta lizinga ne uzima u obzir sledeće kategorije:

1. *Kratkoročni lizing* koji predstavlja zakup koji sa prvim danom trajanja zakupa traje do 12 meseci ili kraće (zakup koji sadrži opciju otkupa nema karakter kratkoročnog zakupa, nezavisno od roka na koji je uzet).
2. *Lizing male vrednosti* je lizing sredstava čija vrednost pojedinačno, kada je sredstvo novo, ne prelazi utvrđeni prag nezavisno od starosti imovine u vreme zakupa.

Buduća minimalna plaćanja neotkazivih obaveza po osnovu izuzetaka po osnovu IFRS 16 a koja se odnose na lizing male vrednosti prikazana su kako sledi:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	**31.12.2018.**
Do 1 godine	15.441	24.209
Od 1 do 5 godina	91.806	28.714
	107.247	**52.923**

(b) Sudski sporovi

Na dan 31. decembra 2019. godine, Banka je imala 1.535 započetih sudskih sporova u ukupnom iznosu od RSD 1.454.715 hiljada u kojima je imala status tuženog lica (31. decembra 2018. godine: RSD 1.466.684 hiljada). Zatezna kamata po osnovu sporova koji se vode protiv Banke iznosi iznosi RSD 123.231 hiljada (31. decembra 2018. godine: RSD 110.498 hiljada).

Na osnovu procene pravnih zastupnika Banke u navedenim sporovima, na dan 31. decembra 2019. godine Banka je izvršila rezervisanje u iznosu od RSD 248.372 hiljada (RSD 227.421 hiljada na dan 31 decembra 2018. godine) za sporove za koje se na ovaj datum očekuje da će pasti na teret Banke. Rukovodstvo Banke procenjuje da neće nastati materijalno značajni gubici po osnovu ishoda sudskih sporova u toku iznad iznosa za koje je izvršeno rezervisanje.

(c) Poreski rizici

Poreski sistem Republike Srbije je u procesu kontinuirane revizije i izmena. U Republici Srbiji poreske obaveze ne zastarevaju u periodu od 5 godina. U različitim okolnostima, poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i penalima. Rukovodstvo Banke smatra da su poreske obaveze evidentirane u priloženim finansijskim izveštajima iskazane u skladu sa važećom zakonskom regulativom.

39. USAGLAŠAVANJE MEĐUSOBNIH OBAVEZA I POTRAŽIVANJA

Banka je u skladu sa članom 18. Zakona o računovodstvu izvršila usaglašavanje obaveza i potraživanja sa svojim dužnicima i poveriocima, i o tome postoji verodostojna dokumentacija.

Banka je klijentima dostavila izvode otvorenih stavki (IOS) sa stanjem na dan 31. oktobar 2019. godine u ukupnom iznosu od RSD 166.159.340 hiljada. Potvrđena su potraživanja Banke u iznosu od RSD 128.507.696 hiljada.

Iznos osporenih potraživanja je RSD 10.652 hiljada i Banka u kontaktu sa klijentima u cilju rešavanja neusaglašenosti.

Banka još uvek radi na usaglašavanju IOS-a za koje klijenti još nisu dostavili odgovor.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

40. ODABRANE INFORMACIJE O RAZLIČITIM TIPOVIMA AKTIVNOSTI PO POSLOVNIM SEGMENTIMA

Rukovodstvo Banke posmatra poslovne segmente u skladu sa metodologijom i segmentacijom koja je definisana na nivou cele Erste grupe, i na osnovu istih donosi odluke, alocira resurse i ocenjuje rezultat poslovanja pojedinačnih segmenata. Izveštaj po segmentima je usklađen sa FINREP metodologijom izveštavanja koji se koristi u Erste grupi gde postoje odstupanja na određenim pozicijama u odnosu na rezultat iskazan po lokalnoj NBS metodologiji.

a) Struktura poslovnih segmenata

Izveštaj po segmentima sastoji se od šest osnovnih segmenata koji predstavljaju upravljačku strukturu Erste banke a.d. Novi Sad

b) *Definicije poslovnih segmenata*

Stanovništvo (Retail)

Ovaj segment sastoji se od poslovnih aktivnosti koje su pod odgovornošću menadžera iz prodajne mreže sektora poslovanja sa stanovništvom. Ciljani klijenti su uglavnom fizička lica, preduzetnici i slobodne profesije. Poslovanjem najvećim delom upravlja Banka sa fokusom na jednostavnost proizvoda koji se nude, investicionih proizvoda, tekućih računa, štednje, kreditnih kartica i dodatnih proizvoda kao što su lizing, osiguranje, socijalnih proizvoda.

Mala i srednja preduzeća (SME)

Obuhvata klijente, pravna lica koji su pod odgovornošću lokalnih korporativnih komercijalnih centara, koji se uglavnom sastoje od kompanija sa godišnjim obrtom od 1 milion evra do 50 miliona evra. Pored ovih klijenata obuhvata i klijente koji obavljaju javnu delatnost ili učestvuju u radu javnog sektora.

Komercijalno projektno finansiranje (CRE)

Predstavlja poslovanje koje obuhvata investicije u nekretnine za potrebe generisanja prihoda od izdavanja pojedinačnih nepokretnosti ili čitavih kompleksa nepokretnosti, razvoja i izgradnje pojedinačnih nepokretnosti i kompleksa nepokretnosti radi sticanja kapitalne dobiti njihovom prodajom, usluge upravljanja imovinom, usluge izgradnje (EGI) i izgradnje u sopstvene svrhe.

Veliki korporativni klijenti (LC)

Obuhvata klijente čiji konsolidovani godišnji obrt prelazi 50 miliona evra.

Segment Tržišta (GM)

Predstavlja aktivnosti koje se sastoje od trgovanja i pružanja tržišnih usluga. Trgovanje i tržišne usluge obuhvata aktivnosti koje su povezane sa upravljanjem i preuzimanjem rizika u okviru knjige trgovanja banke, kao i aktivnosti vezane za korišćenje knjige trgovanja banke u svrhe kreiranja tržišta, kratkoročno upravljanje likvidnošću i čuvanje hartija od vrednosti, kastodi poslove, komercijalne poslove i sve aktivnosti na tržištu kapitala. Specifični prihodi i rezultat svođenja fer vrednosti koji nisu direktno povezani sa klijentskim transakcijama (koji mogu biti i poslovi usklađenosti aktive i pasive) i opšte premije rizika kao naknade za obavljene poslove takođe pripadaju ovom segmentu.

Ostalo

Ovaj segment obuhvata sve poslove upravljanja aktivom i pasivom (Asset/Liability Management) kao i interno pružanje usluga na neprofitnoj osnovi. Takođe obuhvata i slobodni kapital Erste banke (definisan kao razlika ukupnog prosečnog kapitala prema MSFI i prosečnog ekonomskog kapitala alociranog na poslovne segmente).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

40. ODABRANE INFORMACIJE O RAZLIČITIM TIPOVIMA AKTIVNOSTI PO POSLOVNIM SEGMENTIMA (nastavak)

Poslovna segmentacija nekonsolidovano

	Stanovništvo		Mala i srednja preduzeća		Komercijalno		Veliki korporativni klijenti		Finansijska tržišta		Ostalo		GRUPA	
u 000 RSD	**12.2019**	**12.2018**	**12.2019**	**12.2018**	**12.2019**	**12.2018**	**12.2019**	**12.2018**	**12.2019**	**12.2018**	**12.2019**	**12.2018**	**12.2019**	**12.2018**
B. Bilans uspeha														
Neto kamatni prihod	4,583,501	4,295,795	1,324,536	1,279,315	588,330	499,011	438,012	309,431	215,487	146,752	215,080	(20,777)	7,364,947	6,509,527
Prihod od dividendi		-		-		-		-		-	378	368	378	368
Neto rezultat od ulaganja po metodi udela		-		-		-				-	-	-		-
Prihod od izdavanja investicione imovine i ostale operativne rente		-		2,944		-		3,910		-	7,203	(2)	7,203	6,851
Neto prihod od provizija i naknada	1,208,451	1,199,357	481,744	380,423	54,074	18,526	193,258	146,931	44,251	34,607	(225,181)	(175,877)	1,756,597	1,603,966
Neto rezultat trgovanja	186,471	160,480	69,499	41,756	21,975	10,047	24,548	10,089	379,495	384,838	(50,813)	(399)	631,175	606,812
Dobici/gubici od finansijskih instrumenata koji se mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha		-		-		-		-			(2,795)	(55)	(2,795)	(55)
Opšti administrativni troškovi	(5,268,526)	(4,486,352)	(840,620)	(732,015)	(140,319)	(125,277)	(265,296)	(260,541)	(139,359)	(132,690)	(104,987)	1,131	(6,759,107)	(5,735,744)
Dobici/gubici od prestanka priznavanja finansijskih sredstava merenih po amortizovanom trošku	(24,275)	294	-	-	-	-	-	-	-	-		-	(24,275)	294
Ostali gubici/dobici od prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha		-		-		-		-		-	15,355	7,724	15,355	7,724
Dobici/gubici od reklasifikacije od amortizovanih troškova do fer vrednosti kroz bilans uspeha		-		-		-		-		-	-	-		
Dobici/gubici od reklasifikacije sa fer vrednosti kroz ostale sveobuhvatne prihode do fer vrednosti kroz bilans uspeha		-		-		-		-		-	-	-		
Neto gubitak od umanjenja vrednosti finansijskih instrumenata	(307,009)	16,572	66,443	(155,586)	6,897	(65,884)	122,610	322,533	(343)	-	(5,107)	90,464	(116,509)	208,099
Ostali operativni rezultat	8,762	7,078	(987)	33,408	53		111	18,175	(10,215)	(3,936)	(33,054)	(129,324)	(35,330)	(74,599)
Dobit pre poreza od redovnog poslovanja	**387,374**	**1,193,224**	1,100,615	**850,244**	**531,012**	**336,424**	**513,243**	**550,528**	**489,315**	**429,572**	**(183,919)**	**(226,749)**	**2,837,641**	**3,133,243**
Porez na dobit	(21,552)	(89,420)	(61,234)	(46,596)	(29,543)	(24,968)	(28,555)	(28,757)	(27,224)	(37,086)	10,233	12,375	(157,875)	(214,453)
Dobitak/gubitak za tekuću godinu	**365,822**	**1,103,804**	1,039,381	**803,648**	**501,469**	**311,455**	**484,689**	**521,770**	**462,092**	**392,486**	**(173,686)**	**(214,374)**	**2,679,766**	**2,918,790**
Neto rezultat koji pripada manjinskom interesu (nekontrolišući)		-		-		-		-		-	-	(0)		(0)
Neto rezultat raspoloživ vlasniku matičnog društva	**365,822**	**1,103,804**	**1,039,381**	**803,648**	**501,469**	**311,455**	**484,689**	**521,770**	**462,092**	**392,486**	**(173,686)**	**(214,374)**	**2,679,766**	**2,918,790**
Operativni prihod	5,978,423	5,655,632	1,875,779	1,704,437	664,380	527,584	655,818	470,361	639,233	566,198	(56,127)	(178,815)	9,757,506	8,745,396
Operativni troškovi	(5,268,526)	(4,486,352)	(840,620)	(732,015)	(140,319)	(125,277)	(265,296)	(260,541)	(139,359)	(132,690)	(104,987)	1,131	(6,759,107)	(5,735,744)
Operativni rezultat	**709,896**	**1,169,280**	**1,035,159**	**972,422**	**524,061**	**402,307**	**390,522**	**209,819**	**499,874**	**433,508**	**(161,113)**	**(177,684)**	**2,998,399**	**3,009,652**
A. Bilans stanja														
Ukupna aktiva (stanje na kraju perioda)	86,562,722	69,625,501	40,575,584	38,264,274	16,798,434	15,126,331	21,844,800	18,561,289	11,727,405	10,434,674	53,941,387	50,919,944	231,450,332	202,932,013
Ukupna pasiva bez kapitala (stanje na kraju razdoblja)	79,067,108	66,768,395	25,288,918	19,928,967	8,551,233	9,036,024	21,197,378	19,622,682	2,962,485	2,705,221	62,559,558	61,806,452	199,626,680	179,867,741
Kapital	7,142,024	5,560,807	4,206,437	4,351,321	1,590,069	1,638,707	2,812,505	1,675,091	671,623	855,858	15,400,995	8,982,488	31,823,652	23,064,272
C. Ključni pokazatelji/parametri														
Racio troškova i prihoda	88%	79%	45%	43%	21%	24%	40%	55%	22%	23%	-187%	1%	69%	66%
Racio kredita i depozita (neto)	104%	101%	161%	190%	200%	167%	99%	96%	0%	0%		7%	116%	113%
Povrat na prosečno alocirani kapital	5%	20%	25%	18%	32%	19%	17%	31%	69%	46%	-1%	-2%	8%	13%

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

41. DODATNA INFORMACIJA O TOKOVIMA GOTOVINE

	na dan 31. decembra 2019	na dan 31. decembra 2018
Gotovina	4.562.400	3.239.312
Žiro račun	4.073.644	4.730.803
Devizni računi kod inostranih banaka	1.127.123	491.198
Stanje na dan	**9.763.167**	**8.461.312**

Obavezna rezerva kod Narodne banke Srbije nije raspoloživa za svakodnevne poslovne transakcije Banke i iz tog razloga nije deo tokova gotovine (Napomena 18).

42. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVEŠTAJNOG PERIODA

Krajem 2019. godine u Kini su se prvi put pojavile vesti o COVID-19 (koronavirusu). Situacija na kraju godine podrazumevala je ograničen broj slučajeva nepoznatog virusa prijavljenih Svetskoj zdravstvenoj organizaciji. U prvih nekoliko meseci 2020. godine virus se širio globalno i njegov negativni uticaj je dobijao na značaju. Rukovodstvo smatra da je ova epidemija događaj nakon datuma izveštajnog perioda koji ne zahteva korekcije finansijskih izveštaja. Iako se pomenuti virus još uvek razvija, u trenutku izdavanja ovih finansijskih izveštaja nije bilo vidljivog uticaja na poslovanje Banke, ali se budući efekti ne mogu predvideti. Rukovodstvo će i dalje pratiti potencijalni uticaj virusa na poslovanje Banke i preduzeti sve moguće korake za ublažavanje bilo kakvih efekata.

Nije bilo događaja nakon datuma bilansa stanja koji bi zahtevali korekcije ili obelodanjvanja u pojedinačnim finansijskim izveštajima za 31.12.2019. godine.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

43. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični srednji devizni kursevi Narodne Banke Srbije utvrđeni na međubankarskom sastanku deviznog tržišta. korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine u funkcionalnu valutu. za pojedine strane valute su:

U RSD

	31. decembra 2019.	31. decembra 2018.
EUR	117,5928	118,1946
USD	104,9186	103,3893
CHF	108,4004	104,9779

Novi Sad, 9. marta 2020. godine

Odobreno od rukovodstva Erste Bank a.d. Novi Sad

Stevan Čomić Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga	Aleksandra Radić Član Izvršnog odbora	Slavko Carić Predsednik Izvršnog odbora

DODATNE TABELE

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3

U skladu sa Odlukom o objavljivanju podataka i informacija, detaljnije informacije o kapitalu Banke date su u prilozima koji slede, i to:

- obrazac PI-KAP (PRILOG 1) - detaljna struktura regulatornog kapitala Banke na dan 31.decembra 2019. godine;
- obrazac PI-FIKAP (PRILOG 2) - osnovne karakteristike elemenata regulatornog kapitala;
- obrazac PI-UPK (PRILOG 3) - Bilans stanja Banke sačinjen u skladu sa MRS/MSFI standardima i raščlanjenim pozicijama koje je putem referenci moguće povezati sa pozicijama kapitala iz izveštaja o kapitalu sačinjenog u skladu sa Odlukom kojom se uređuje izveštavanje o adekvatnosti kapitala banke (PRILOG 1).
- obrazac PI-AKB (PRILOG 4) - pregled obračunatih kapitalnih zahteva na dan 31.decembra 2019. godine.

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP –

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
	Osnovni akcijski kapital: elementi		
1	Instrumenti osnovnog akcijskog kapitala i pripadajuće emisione premije	**15.462.944**	
1.1.	*od čega: akcije i drugi instrumenti kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 8.OAK*	**12.909.000**	tačka 7. stav 1. odredba pod 1) i tačka 8.
1.2.	*od čega: Pripadajuće emisione premije uz instrumente iz tačke 1.1. tj. iznos uplaćen iznad nominalne vrednosti tih instrumenata*	**2.553.944**	tačka 7. stav 1. odredba pod 2)
2	Dobit iz ranijih godina koja nije opterećena nikakvim budućim obavezama, a za koju je skupština banke donela odluku da će biti raspoređena u osnovni akcijski kapital	**-**	tačka 10.stav 1.
3	Dobit tekuće godine ili dobit iz prethodne godine za koju skupština banke još nije donela odluku da će biti raspoređena u osnovni akcijski kapital koja ispunjava uslove iz tačke 10. st. 2. i 3. za uključivanje u osnovni akcijski kapital	**1.091.670**	tačka 10. st. 2. i 3.
4	Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobici	**725.815**	tačka 7. stav 1. odredba pod 4)
5	Rezerve iz dobiti i ostale rezerve banke, osim rezervi za opšte bankarske rizike	**12.955.128**	tačka 7. stav 1. odredba pod 5)
6	Rezerve za opšte bankarske rizike	-	tačka 7. stav 1. odredba pod 6)
7	Učešća bez prava kontrole (manjinska učešća) koja se priznaju u osnovnom akcijskom kapitalu	-	
8	Osnovni akcijski kapital pre regulatornih prilagođavanja i odbitnih stavki (zbir od 1 do 7)	**30.235.557**	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
	Osnovni akcijski kapital: regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke		
9	Dodatna prilagođavanja vrednosti (-)	**(25.950)**	tačka 12. stav 5.
10	Nematerijalna ulaganja, uključujući gudvil (umanjena za iznos odloženih poreskih obaveza) (-)	**(665.000)**	tačka 13. stav 1. odredba pod 2)
11	Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti banke, izuzev onih koja prostiču iz privremenih razlika, umanjena za povezane odložene poreske obaveze ako su ispunjeni uslovi iz tačke 14. stav 1. OAK	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 3)
12	Fer vrednosti rezervi u vezi sa dobicima ili gubicima po osnovu instrumenata zaštite od rizika novčanog toka za finansijske instrumente koji se ne vrednuju po fer vrednosti, uključujući i projektovane novčane tokove	-	tačka 12. stav 1. odredba pod 1)
13	IRB pristup: negativan iznos razlike dobijen obračunom u skladu s tačkom 134. OAK (-)		tačka 13. stav 1. odredba pod 4)
14	Povećanje kapitala koje je rezultat sekjuritizacije izloženosti (-)	-	tačka 11.
15	Dobici ili gubici po osnovu obaveza banke vrednovanih prema fer vrednosti koji su posledica promene kreditne sposobnosti banke	-	tačka 12. stav 1. odredba pod 2)
16	Imovina u penzijskom fondu sa definisanim naknadama u bilansu stanja banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 5)
17	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala, uključujući i sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala koje je banka dužna ili može biti dužna da otkupi na osnovu ugovorne obaveze (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 6)
18	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci, a koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 7)
19	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 8)
20	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 9)
21	Iznos izloženosti koje ispunjavaju uslove za primenu pondera rizika od 1.250 %, a koje banka odluči da odbije od osnovnog akcijskog kapitala umesto da primeni taj ponder	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11)
21.1.	*od čega: učešća u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru u iznosu preko 10% kapitala tih lica, odnosno učešća koja omogućavaju efektivno vršenje znatnog uticaja na upravljanje pravnim licem ili na poslovnu politiku tog pravnog lica (-)*	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja prva
21.2.	*od čega: sekjuritizovane pozicije (-)*	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja druga
21.3.	*od čega: slobodne isporuke (-)*	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja treća
22	*Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti banke i koja proističu iz privremenih razlika (iznos iznad 10% osnovnog akcijskog kapitala banke iz tačke 21. stav 2, umanjen za iznos povezanih poreskih obaveza ako su ispunjeni uslovi iz tačke 14. stav 1. OAK) (-)*	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 1)

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
23	Zbir odloženih poreskih sredstava i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje iz tačke 21. stav 1. OAK, koji prelazi limit iz tačke 21. stav 3. OAK (-)	-	tačka 21. stav 1.
23.1.	*od čega: Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje*	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 2)
23.2.	*od čega: Odložena poreska sredstva koja proističu iz privremenih razlika*	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 1)
24	Gubitak tekuće i ranijih godina, kao i nerealizovani gubici (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 1)
25	Iznos poreza u vezi sa elementima osnovnog akcijskog kapitala koji se može predvideti u vreme obračuna kapitala, osim ako je banka prethodno korigovala iznos elemenata osnovnog akcijskog kapitala u iznosu u kojem ti porezi smanjuju iznos do kojeg se elementi osnovnog akcijskog kapitala mogu koristiti za pokriće rizika ili gubitaka (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 12)
26	Iznos za koji odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala banke premašuju iznos dodatnog osnovnog kapitala banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 10)
27	Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita koji se iskazuju na računima 102, 107 i 108 u skladu sa odlukom kojom se propisuju Kontni okvir i sadržina računa u Kontnom okviru za banke kod kojih je stepen kreditne zaduženosti tog dužnika pre odobrenja kredita bio veći od procenta utvrđenog u skladu sa odlukom kojom se uređuje klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ili će taj procenat biti veći usled odobrenja kredita, pri čemu se ova odbitna stavka primenjuje bez obzira na to da li je nakon odobrenja kredita stepen kreditne zaduženosti dužnika postao niži od tog procenta (-)	**(29.530)**	**tačka 13. stav 1. odredba pod 13)**
28	Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita, izuzev kredita prikazanih na poziciji 1.1.1.27 ovog obrasca, koji se iskazuju na računima 102, 107 i 108 u skladu sa odlukom kojom se propisuju Kontni okvir i sadržina računa u Kontnom okviru za banke, a koji po osnovu kriterijuma ugovorene ročnosti ispunjavaju uslov za primenu odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala propisane odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke Od čega: krediti čija je ugovorena ročnost duža od 2920 dana – ako su ti krediti odobreni u periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine (-)	**(9.430)**	**tačka 13. stav 1. odredba pod 14)**
29	Iznos potrebne rezerve za procenjene gubitke po bilansnoj aktivi i vanbilansnim stavkama banke	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 13)
30	Ukupna regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala (zbir od 9 do 27)	**(729.910)**	
31	Osnovni akcijski kapital (razlika između 8 i 30)	**29.505.647**	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
	Dodatni osnovni kapital: elementi		
32	**Akcije i drugi instrumenti kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 23. OAK i pripadajuće emisione premije**	**-**	**tačka 22. stav 1. odredbe pod 1) i pod 2)**
33	**Instrumenti osnovnog kapitala izdati od strane podređenih društava koji se priznaju u dodatnom osnovnom kapitalu**	**-**	
34	**Dodatni osnovni kapital pre odbitnih stavki (32+33)**	**-**	
	Dodatni osnovni kapital: odbitne stavke	**-**	
35	**Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente dodatnog osnovnog kapitala, uključujući instrumente koje je banka dužna da otkupi na osnovu postojeće ugovorne obaveze (-)**	**-**	**tačka 26. stav 1. odredba pod 1)**
36	**Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)**	**-**	**tačka 26. stav 1. odredba pod 2)**
37	**Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje (-)**	**-**	**tačka 26. stav 1. odredba pod 3)**
38	**Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje, isključujući pozicije po osnovu vršenja pokroviteljstva emisije hartija od vrednosti koje se drže pet radnih dana ili kraće (-)**	**-**	**tačka 26. stav 1. odredba pod 4)**
39	**Iznos za koji odbitne stavke od dopunskog kapitala banke premašuju iznos dopunskog kapitala banke (-)**	**-**	**tačka 26. stav 1. odredba pod 5)**
40	**Ukupne odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala (zbir od 35 do 39)**	**-**	
41	**Dodatni osnovni kapital (razlika između 34 i 40)**	**-**	
42	**Osnovni kapital (zbir 31 i 41)**	**29.505.647**	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
	Dopunski kapital: elementi		
43	Akcije i drugi instrumenti dopunskog kapitala i suboordinirane obaveze, koji ispunjavaju uslove iz tačke 28. OAK i pripadajuće emisione premije uz instrumente	**3.677.972**	tačka 27. stav 1. odredbe pod 1) i pod 2)
44	Instrumenti kapitala izdati od strane podređenih društava koji se priznaju u dopunskom kapitalu	-	
45	Prilagođavanja za kreditni rizik koja ispunjavaju uslove za uključivanje u dopunski kapital	-	tačka 27. stav 1. odredbe pod 3) i pod 4)
46	Dopunski kapital pre odbitnih stavki (zbir od 43 do 45)	**3.677.972**	
	Dopunski kapital: odbitne stavke		
47	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze, uključujući instrumente koje je banka dužna da otkupi na osnovu postojeće ugovorne obaveze (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 1)
48	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 2)
49	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 3)
50	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente dodatnog osnovnog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje, isključujući pozicije po osnovu vršenja pokroviteljstva emisije hartija od vrednosti koje se drže pet radnih dana ili kraće (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 4)
51	Ukupne odbitne stavke od dopunskog kapitala (zbir od 45 do 48)	-	
52	Dopunski kapital (razlika između 44 i 49)	**3.677.972**	
53	Ukupni kapital (zbir 40 i 50)	**33.183.619**	
54	Ukupna rizična aktiva	**155.056.599**	tačka 3. stav 2.
	Pokazatelji adekvatnosti kapitala i zaštitni slojevi kapitala		
55	Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala banke (%)	**19,03**	tačka 3. stav 1. odredba pod 1)
56	Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala banke (%)	**19,03**	tačka 3. stav 1. odredba pod 2)
57	Pokazatelj adekvatnosti kapitala banke (%)	**21,40**	tačka 3. stav 1. odredba pod 3)
58	Ukupni zahtevi za zaštitne slojeve kapitala (%)	**5,88**	tačka 433.
59	Osnovni akcijski kapital raspoloživ za pokriće zaštitnih slojeva (%)	**11,03**	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 2 – Obrazac PI-FIKAP

Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala Banke

Redni br.	Karakteristike instrumenta	Akcijski kapital Banke	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
1.	**Emitent**	Erste Bank ad Novi Sad	Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
1.1.	**Jedinstvena oznaka (npr. CUSIP, ISIN ili oznaka Bloomberg za privatne plasmane)**	ISIN: RSNOVBE23514, CFI ESVTFR		
	Tretman u skladu s propisima			
2.	**Tretman u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke**	Instrument osnovnog kapitala	Instrument dopunskog kapitala	Instrument dopunskog kapitala
3.	**Individualni/(pot)konsolidovani/individualni i (pot)konsolidovani nivo uključivanja instrumenta u kapital na nivou grupe**	Individualni i grupni	Individualni i grupni	Individualni i grupni
4.	**Tip instrumenta**	Obične akcije	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta
5.	**Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala (u hiljadama dinara, sa stanjem na dan poslednjeg izveštavanja)**	Za potrebe obračuna regulatornog kapitala priznaje se 15.462.944 hiljada dinara (nominalni iznos isplaćenih akcija uvećan za emisionu premiju u iznosu 2.553.944 hiljada dinara).	U Dopunski kapital uključen je iznos od 150.188 hiljada dinara koji ispunjava uslove za uključivanje u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.	U Dopunski kapital uključen je iznos od 3.527.784 hiljada dinara koji ispunjava uslove za uključivanje u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.
6.	**Nominalna vrednost instrumenta**	RSD 12.909.000 hiljada	EUR 15.000.000	EUR 30.000.000
6.1.	**Emisiona cena**	RSD 11.978,42	-	-
6.2.	**Otkupna cena**	-	-	-
7.	**Računovodstvena klasifikacija**	Akcijski kapital	Obaveza – amortizovana vrednost	Obaveza – amortizovana vrednost
8.	**Datum izdavanja instrumenta**	I emisija: 4.012.090 hiljada RSD 23.11.2004.g. II emisija: 1.369.980 hiljada RSD 15.06.2006.g. III emisija: 1.735.310 hiljada RSD 28.12.2006.g. IV emisija: 2.922.620 hiljada RSD 19.12.2007.g. V emisija: 2.869.000 Hiljada RSD 12.07.2019.g.	27.12.2011. g.	10.09.2018. g.
9.	**Instrument s datumom dospeća ili instrument bez datuma dospeća**	Bez datuma dospeća	S datumom dospeća	S datumom dospeća
9.1.	***Inicijalni datum dospeća***	Bez datuma dospeća	27.12.2021.	10.09.2028.
10.	**Opcija otkupa od strane emitenta uz prethodnu saglasnost nadležnog tela**	Ne	Ne	Ne
10.1.	**Prvi datum aktiviranja opcije otkupa, uslovni datumi aktiviranja opcije otkupa i otkupna vrednost**	-	-	-
10.2.	**Naknadni datumi aktiviranja opcije otkupa (ako je primenljivo)**	-	-	-
	Kuponi/dividende			

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 2 – Obrazac PI-FIKAP

Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala Banke

Redni br.	Karakteristike instrumenta	Akcijski kapital Banke	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
11.	Fiksne ili promenljive dividende/kuponi	Promenljivi	Promenljivi	Promenljivi
12.	Kuponska stopa i povezani indeksi	-	Kamata po subordiniranom kreditu	Kamata po subordiniranom kreditu
13.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	-	-	-
14.1.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi s vremenom isplate dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava	Bez diskrecionog prava
14.2.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava	Bez diskrecionog prava
15.	Mogućnost povećanja prinosa (step up) ili drugih podsticaja za otkup	Ne	Ne	Ne
16.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	Nekumulativne	Nekumulativne	Nekumulativne
17.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilan	Nekonvertibilan	Nekonvertibilan
18.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije			
19.	Ako je konvertibilan, delimično ili u celosti			
20.	Ako je konvertibilan, stopa konverzije			
21.	Ako je konvertibilan, obavezna ili dobrovoljna konverzija			
22.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje			
23.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje			
24.	Mogućnost smanjenja vrednosti	Ne	Ne	Ne
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrednosti			
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, delimično ili u celosti			
27.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, trajno ili privremeno			
28.	Ako je smanjenje vrednosti privremeno, uslovi ponovnog priznavanja			
29.	Tip instrumenta koji će se pri stečaju, odnosno likvidaciji naplatiti neposredno pre navedenog instrumenta	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	Drugo	Drugo
29.	Tip instrumenta koji će se pri stečaju, odnosno likvidaciji naplatiti neposredno pre navedenog instrumenta	Manjinska učešća	Drugo	Drugo
30.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	Ne	Ne	Ne
31.	Ako postoje navesti neusklađene karakteristike	-	-	-

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Banke sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1) -

U RSD hiljada

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans stanja kao u objavljenim finansijskim izveštajima	Bilans stanja po regulatornom metodu i obuhvatu konsolidacije
A	**AKTIVA**		
A.I	Gotovina i sredstva kod centralne banke	21.855.375	21.855.375
A.II	Založena finansijska sredstva		-
A.III	Potraživanja po osnovu derivata	346.899	346.899
A.IV	Hartije od vrednosti	41.531.585	41.531.585
A.V	Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.606.876	1.606.876
A.VI	Krediti i potraživanja od komitenata	160.829.494	160.829.494
A.VII	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-
A.VIII	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-
A.IX	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-
A.X	Investicije u zavisna društva	93.560	93.560
A.XI	Nematerijalna ulaganja	665.001	665.001
A.XII	Osnovna sredstva	2.952.105	2.952.105
A.XIII	Investicione nekretnine	-	-
A.XIV	Tekuća poreska sredstva	229.409	229.409
A.XV	Odložena poreska sredstva	-	-
A.XVI	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	11.902	11.902
A.XVII	Ostala sredstva	1.328.126	1.328.126
A.XX	**UKUPNO AKTIVA (pozicije pod AOP oznakama od 0001 do 0019 u bilansu stanja)**	231.450.332	231.450.332
P	**PASIVA**		
PO	**OBAVEZE**		
PO.I	Obaveze po osnovu derivata	250.039	250.039
PO.II	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	61.266.424	61.266.424
PO.III	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	126.407.953	126.407.953
PO.IV	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-
PO.V	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-
PO.VI	Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	3.512.691	3.512.691
PO.VII	Subordinirane obaveze	4.206.971	4.206.971
PO.VIII	Rezervisanja	740.087	740.087
PO.IX	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-
PO.X	Tekuće poreske obaveze	169.499	169.499
PO.XI	Odložene poreske obaveze	7.265	7.265
PO.XII	Ostale obaveze	3.065.750	3.065.750
PO.XIV	**UKUPNO OBAVEZE (pozicije pod AOP oznakama od 0401 do 0413 u bilansu stanja)**	199.626.679	199.626.679

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

U RSD hiljada

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans stanja kao u objavljenim finansijskim izveštajima	Bilans stanja po regulatornom metodu i obuhvatu konsolidacije
	KAPITAL		
PO.XV	Akcijski kapital	15.462.944	15.462.944
PO.XVI	Sopstvene akcije	-	-
PO.XVII	Dobitak	2.679.766	2.679.766
PO.XVIII	Gubitak	-	-
PO.XIX	Rezerve	13.680.943	13.680.943
PO.XX	Nerealizovani gubici	-	-
PO.XXII	**UKUPNO KAPITAL** (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) ≥ 0	31.823.653	31.823.653
PO.XXIII	**UKUPAN NEDOSTATAK KAPITALA** (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) < 0	-	-
PO.XXIV	**UKUPNO PASIVA** (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0414+0422-0423)	231.450.332	231.450.332
В.П.	**VANBILANSNE POZICIJE**		
В.П.А.	Vanbilansna aktiva	356.976.582	356.976.582
В.П.П.	Vanbilansna pasiva	356.976.582	356.976.582

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Banke sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1)

U RSD hiljada

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans Stanja	Reference
A	**AKTIVA**		
A.I	Gotovina i sredstva kod centralne banke	21.855.375	
A.II	Založena finansijska sredstva	-	
A.III	Potraživanja po osnovu derivata	346.899	
A.IV	Hartije od vrednosti	41.531.585	
A.V	Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.606.876	
A.VI	Krediti i potraživanja od komitenata	160.829.494	
A.VII	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	
A.VIII	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	
A.IX	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	
A.X	Investicije u zavisna društva	93.560	
A.XI	Nematerijalna ulaganja	665.001	đ
A.XII	Osnovna sredstva	2.952.105	
A.XIII	Investicione nekretnine	-	
A.XIV	Tekuća poreska sredstva	229.409	
A.XV	Odložena poreska sredstva	-	
A.XVI	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	11.902	
A.XVII	Ostala sredstva	1.328.126	
A.XX	**UKUPNO AKTIVA (pozicije pod AOP oznakama od 0001 do 0019 u bilansu stanja)**	**231.450.332**	
P	**PASIVA**		
PO	**OBAVEZE**		
PO.I	Obaveze po osnovu derivata	250.039	
PO.II	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	61.266.424	
PO.III	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	126.407.953	
PO.IV	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	
PO.V	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	
PO.VI	Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	3.512.691	
PO.VII	Subordinirane obaveze	4.206.971	
	Od čega subordinirane obaveze koje se uključuju u dopunski kapital banke	3.768.261	đ
PO.VIII	Rezervisanja	740.087	
PO.IX	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	
PO.X	Tekuće poreske obaveze	169.499	
PO.XI	Odložene poreske obaveze	7.265	
PO.XII	Ostale obaveze	3.065.750	
PO.XIV	**UKUPNO OBAVEZE (pozicije pod AOP oznakama od 0401 do 0413 u bilansu stanja)**	**199.626.679**	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Banke sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1) (nastavak)

U RSD hiljada

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans Stanja	Reference
	KAPITAL		
PO.XV	Akcijski kapital	15.462.944	
	Od čega nominalna vrednost uplaćenih akcija, osim preferencijalnih kumulativnih akcija	12.909.000	a
	Od čega emisiona premija po osnovu akcijskog kapitala, osim preferencijalnih kumulativnih akcija	2.553.944	b
PO.XVI	Sopstvene akcije	-	
PO.XVII	Dobitak	2.679.766	
PO.XVIII	Gubitak	-	
PO.XIX	Rezerve	13.680.943	
	Od čega Ostale rezerve	12.955.128	g
	Od čega Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobici	853.900	v
	Od čega nerealizovani gubici	-128.085	v
PO.XX	Nerealizovani gubici	-	
PO.XXII	**UKUPNO KAPITAL** (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) ≥ 0	31.823.653	
PO.XXIII	**UKUPAN NEDOSTATAK KAPITALA** (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) < 0	-	
PO.XXIV	**UKUPNO PASIVA** (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0414+0422-0423)	**231.450.332**	
В.П.	**VANBILANSNE POZICIJE**		
В.П.А.	Vanbilansna aktiva	356.976.582	
В.П.П.	Vanbilansna pasiva	356.976.582	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 4 - Obrazac PI-ABK

Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala Banke

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv	Iznos
I	**KAPITAL**	**33.183.619**
1.	**UKUPAN OSNOVNI AKCIJSKI KAPITAL**	**29.505.647**
2.	**UKUPAN DODATNI OSNOVNI KAPITAL**	**-**
3.	**UKUPAN DOPUNSKI KAPITAL**	**3.677.972**
II	**KAPITALNI ZAHTEVI**	**12.404.528**
1.	**KAPITALNI ZAHTEV ZA KREDITNI RIZIK, RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE, RIZIK SMANjENjA VREDNOSTI KUPLjENIH POTRAŽIVANjA I RIZIK IZMIRENjA/ISPORUKE PO OSNOVU SLOBODNIH ISPORUKA**	**10.885.127**
1.1.	Standardizovani pristup (SP)	***136.064.082***
1.1.1.	Izloženosti prema državama i centralnim bankama	**-**
1.1.2.	Izloženosti prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lokalne samouprave	***1.232.149***
1.1.3.	Izloženosti prema javnim administrativnim telima	***1.234.491***
1.1.4.	Izloženosti prema međunarodnim razvojnim bankama	**-**
1.1.5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	**-**
1.1.6.	Izloženosti prema bankama	***785.207***
1.1.7.	Izloženosti prema privrednim društvima	***68.485.848***
1.1.8.	Izloženosti prema fizičkim licima	***41.621.953***
1.1.9.	Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	***18.378.757***
1.1.10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	***687.219***
1.1.11.	Visokorizične izloženosti	**-**
1.1.12.	Izloženosti po osnovu pokrivenih obveznica	**-**
1.1.13.	Izloženosti po osnovu sekjuritizovanih pozicija	**-**
1.1.14.	Izloženosti prema bankama i privrednim društvima sa kratkoročnim kreditnim rejtingom	**-**
1.1.15.	Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	**-**
1.1.16.	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	***385.868***
1.1.17.	Ostale izloženosti	***3.252.589***
1.2.	Pristup zasnovan na internom rejtingu (IRB)	**-**
1.2.1.	Izloženosti prema državama i centralnim bankama	**-**
1.2.2.	Izloženosti prema bankama	**-**
1.2.3.	Izloženosti prema privrednim društvima	**-**
1.2.4.	Izloženosti prema fizičkim licima	**-**
1.2.4.1.	od čega: Izloženosti prema fizičkim licima obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	**-**
1.2.4.2.	od čega: Kvalifikovane revolving izloženosti prema fizičkim licima	**-**
1.2.4.3.	od čega: Izloženosti prema malim i srednjim preduzećima koje su razvrstana u ovu klasu izloženosti	**-**
1.2.5.	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	**-**
1.2.5.1.	Primenjeni pristup:	**-**
1.2.5.1.1.	Pristup jednostavnih pondera rizika	**-**
1.2.5.1.2.	PD/LGD pristupa	**-**
1.2.5.1.3.	Pristup internih modela	**-**
1.2.5.2.	Vrste izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	**-**
1.2.5.2.1.	Vlasnička ulaganja kojima se trguje na berzi	**-**
1.2.5.2.2.	Vlasnička ulaganja kojima se ne trguje na berzi ali su u dovoljno diversifikovanim portfolijima	**-**
1.2.5.2.3.	Ostala vlasnička ulaganja	**-**
1.2.5.2.4.	Vlasnička ulaganja na koje banka primenjuje standardizovani pristup kreditnom riziku	**-**
1.2.6.	Izloženosti po osnovu sekjuritizovanih pozicija	**-**
1.2.7.	Izloženosti po osnovu ostale imovine	**-**

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 4 - Obrazac PI-ABK (nastavak)

Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala Banke (nastavak)

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv	Iznos
2	**KAPITALNI ZAHTEV ZA RIZIK IZMIRENjA/ISPORUKE PO OSNOVU NEIZMIRENIH TRANSAKCIJA**	**-**
3	**KAPITALNI ZAHTEV ZA TRŽIŠNE RIZIKE**	**213.000**
3.1.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunat primenom standardizovanih pristupa	**213.000**
3.1.1.	Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti	**210.080**
	od čega kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu sekjuritizovanih pozicija	**-**
3.1.2.	Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu vlasničkih hartija od vrednosti	**-**
3.1.3.	Dodatni kapitalni zahtev za velike izloženosti iz knjige trgovanja	**-**
3.1.4.	Kapitalni zahtev za devizni rizik	**2.920**
3.1.5.	Kapitalni zahtev za robni rizik	**-**
3.2.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunati primenom pristupa internih modela	
4	**KAPITALNI ZAHTEV ZA OPERATIVNI RIZIK**	**1.251.550**
4.1.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom pristupa osnovnog indikatora	**1.251.550**
4.2.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom standardizovanog/alternativnog standardizovanog pristupa	**-**
4.3.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom naprednog pristupa	**-**
5	**KAPITALNI ZAHTEV ZA RIZIK PRILAGOĐAVANjA KREDITNE IZLOŽENOSTI**	**54.852**
III	**POKAZATELj ADEKVATNOSTI OSNOVNOG AKCIJSKOG KAPITALA (%)**	**19,03**
IV	**POKAZATELj ADEKVATNOSTI OSNOVNOG KAPITALA (%)**	**19,03**
V	**POKAZATELj ADEKVATNOSTI KAPITALA (%)**	**21,40**

PRILOG

Korišćene skraćenice:

AC	(eng. Amortized cost) – Vrednovanje finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrednosti
AFS	(eng. Available for sale) – Raspoloživo za prodaju
ALCO	(eng. Asset and Liability Managemnt Committee) - Odbor za upravljanje aktivom i pasivom
ALM	(eng. Asset and Liabilites Management) - Upravljanje aktivom i pasivom
AML	(eng. Anti-Money Laundering) - Sprečavanje pranja novca
bps	(eng. Basis points) – Procentni poen
CCF	(eng. Credit Conversion Factor) – Regulatorni faktori konverzije
CR01	(eng. Credit Price Value) - Pretpostavljena promena vrednosti hartija od vrednosti usled paralelnog pomeranja kreditnog spreda za jedan bazni poen
CRR	(eng. Capital Requirements Regulation) – uredba Evropske unije o kapitalnim zahtevima
CVA	(eng. Credit Value Adjustments) – Rizik prilagođavanja kreditne izloženosti druge ugovorne strane
DTA	(eng. Deferred tax asset) - Oložena poreska sredstva
DVA	(eng. Debit Valu Adjustment) - Sospstveni rizik neizvršenja obaveza
EAD	(eng. Exposure at Default) - Izloženost u slučaju neizmirenja obaveza
EBA	(eng. European Banking Authority)– Evropsko telo za superviziju banaka
EIR	(eng. Effective interest rate) – Efektivna kamatna stopa
EVE	(eng. Economic Value Of Equity) - Ekonomska vrednost kapitala
FVOCI	(eng. Fair value through other comprehensive income) - Vrednovanje finansijskih instrumenata kroz ostali rezultat
FVPL	(eng. Fair value through profit or loss) - Vrednovanje finansijskih instrumenata kroz bilans upeha
FV	(eng. Fair value) - Fer vrednost
FX	(eng. Foreign exchange) - U stranoj valuti
GCA	(eng. Gross Carrying Amount) - Bruto knjigovodstvena vrednost
HFT	(eng. Held for trading) – Portfolio HOV raspoloživih za trgovanje
HOV	Hartije od vrednosti
HTM	(eng. Held to maturity) – Portfolio HOV koja se drže do dospeća
ICAAP	(eng. Internal capital adequacy assessment process) - Proces interne procene adekvatnosti kapitala
IRB	(eng. Internal Ratings Based Approach) - Pristup zasnovan na internom rejtingu
LCR	Liquidity coverage ratio
LGD	(eng. Loss Given Default) - Gubitak usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza
LTV pokazatelj	(eng. Loan To Value) - Odnos bruto vrednosti potraživanja i tržišne vrednosti nepokretnosti kojom/ima je to potraživanje obezbeđeno
MRS	Međunarodni računovodstveni standardi
MSFI	Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja
MVoE	(eng. Market Value of Equity) - Tržišna vrednost kapitala
NBS	Narodna banka Srbije
NPL	Nenaplativa potraživanja
NSFR	(eng. Net Stable Funding Ratio) - Pokazatelj neto stabilnih izvora finansiranja, a predstavlja indikator strukturne likvidnosti koji ima za cilj sprečavanje strukturnih neusklađenosti u strukturi bilansne aktive i pasive u vremenskom periodu od 1 godine
OAK	Odluka o adekvatnosti kapitala
OCI	(eng Other Comprehensive Income) – Ostali rezultat
OTC derivati	(eng. Over the Counter) - vanberzanski derivati
PD	(eng. Probability of Default) - Verovatnoća neizmirenja obaveza
POCI	(eng. Purchased or originated credit impaired) - Finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja

PVBP	(eng. Price Value Basis Point) - Pretpostavljena promena cene pozicija iz knjige trgovanja usled paralelnog pomeranja krive prinosa za 1 bazni poen
RCC	(eng. Risk-bearing Capacity Calculation) - Određivanje kapaciteta za preuzimanje rizika
REPO	(eng. Repurchase Agreement) - Hartije od vrednosti kupljene po ugovoru, kojim je utvrđeno da će se ponovo prodati na tačno određeni dan u budućnosti su priznate u bilansu stanja.
RSD	Dinar Republike Srbije
SICR	(eng. Significant increase in credit risk) - Značajno povećanje kreditnog rizika
SME	(eng. Small and Medium Size Enterprises) - Mala i srednja preduzeća
SPA	(eng. Survival Period Analysis) - Analiza perioda opstanka
SPPI	(eng. Solely payments of Principal and Interest) – Procena karakteristika ugovorenih novčanih tokova da li novčani tokovi predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate
SREP	(eng. Supervisory Review and Evaluation Process) – Proces supervizorske procene
VaR	(eng. Value-at-Risk) - Vrednost pod riskom meri maksimalni očekivani gubitak vrednosti rizične aktive ili portfolija

ERSTE BANK A.D. NOVI SAD

KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2019.

Sadržaj

	Strana
Konsolidovani finansijski izveštaji	
Konsolidovani bilans uspeha u periodu od 1. januara 2019. do 31. decembra 2019. godine	2
Konsolidovani izveštaj o ostalom rezultatu u periodu od 1. januara 2019. do 31. decembra 2019. godine	3
Konsolidovani bilans stanja na dan 31. decembra 2019. godine	4
Konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu u periodu od 1. januara 2019. do 31. decembra 2019. godine	5
Konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine u periodu od 1. januara 2019. do 31. decembra 2019. godine	6
Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje	
Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2019. godine	7-157
Dodatne tabele	158

KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA U PERIODU OD 1. JANUARA 2019. DO 31. DECEMBRA 2019. GODINE

(u RSD hiljada)

POZICIJA	Napomena	2019.	2018.
Prihodi od kamata	4	9.751.454	8.542.507
Rashodi od kamata	4	(2.209.041)	(1.671.512)
Neto prihod po osnovu kamata		**7.542.413**	**6.870.995**
Prihodi od naknada i provizija	5	2.880.288	2.552.589
Rashodi naknada i provizija	5	(1.091.039)	(947.422)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija		**1.789.249**	**1.605.167**
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	6	359.648	113.756
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	7	6.090	71.924
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	8	562	1.199
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	9	424.677	421.095
Neto rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	10	(503.048)	(163.131)
Neto dobitak / (gubitak) po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	11	(29.107)	15.095
Ostali poslovni prihodi	12	76.897	102.838
UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD		**9.667.381**	**9.038.938**
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	13	(2.337.303)	(2.179.915)
Troškovi amortizacije	14	(573.117)	(326.514)
Ostali prihodi	15	501.649	388.420
Ostali rashodi	16	(4.306.720)	(3.729.738)
DOBITAK PRE OPOREZIVANJA		**2.951.890**	**3.191.191**
Porez na dobitak	17	(186.773)	(264.750)
Dobitak po osnovu odloženih poreza	17	11.812	37.637
DOBITAK NAKON OPOREZIVANJA	33	**2.776.929**	**2.964.078**
Dobitak koji pripada matičnom entitetu		2.752.638	2.952.679
Dobitak koji pripada vlasnicima bez prava kontrole		24.291	11.399

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 9. marta 2020. godine

Stevan Čomić Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga	Aleksandra Radić Član Izvršnog odbora	Slavko Carić Predsednik Izvršnog odbora

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU U PERIODU OD 1. JANUARA 2019. DO 31. DECEMBRA 2019. GODINE

(u RSD hiljada)

POZICIJA	Napomena	2019.	2018.
DOBITAK	33	**2.776.929**	**2.964.079**
Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:			
Aktuarski dobici/(gubici)		(5.658)	5.821
Pozitivni efekti promene vrednosti vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		28.953	35.382
Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:			
Pozitivni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		227.268	78.449
Gubitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda		(37.579)	(23.475)
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda		**212.984**	**96.177**
UKUPAN POZITIVAN REZULTAT PERIODA		**2.989.913**	**3.060.256**
Ukupan pozitivan rezultat period koji pripada matičnom entitetu		2.965.781	3.048.356
Ukupan pozitivan rezultat perioda koji pripada vlasnicima bez prava kontrole		24.133	11.900

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 9. marta 2020. godine

Stevan Čomić Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga	Aleksandra Radić Član Izvršnog odbora	Slavko Carić Predsednik Izvršnog odbora

KONSOLIDOVANI BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2019. GODINE

(u RSD hiljada)

AKTIVA	**Napomena**	**2019.**	**2018.**
Gotovina i sredstva kod centralne banke	18	21.855.352	24.641.257
Potraživanja po osnovu derivata	19	346.899	181.204
Hartije od vrednosti	20	41.791.566	35.153.894
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	21	1.606.479	1.492.872
Krediti i potraživanja od komitenata	22	171.568.590	146.346.487
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate		118	118
Nematerijalna ulaganja	23	683.397	554.374
Nekretnine, postrojenja i oprema	23	3.076.169	1.072.688
Tekuća poreska sredstva	17	229.409	173.326
Odložena poreska sredstva	17	2.044	20.553
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	24	12.252	12.288
Ostala sredstva	25	1.348.380	1.245.658
UKUPNO AKTIVA		**242.520.655**	**210.894.719**
PASIVA			
OBAVEZE			
Obaveze po osnovu derivata	26	250.039	95.518
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i Centralnoj banci	27	71.909.427	67.153.387
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	28	126.407.953	113.210.214
Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	29	3.512.691	-
Subordinirane obaveze	30	4.206.971	4.566.337
Rezervisanja	31	758.606	677.194
Tekuće poreske obaveze	17	169.499	252.560
Odložene poreske obaveze	17	13.365	4.038
Ostale obaveze	32	3.153.824	1.085.574
UKUPNO OBAVEZE		**210.382.375**	**187.044.822**
Kapital	33		
Akcijski kapital i emisiona premija		15.462.944	10.164.475
Dobitak		2.891.319	3.057.163
Rezerve		13.681.971	10.550.345
Učešća bez prava kontrole		102.047	77.914
UKUPNO KAPITAL		**32.138.280**	**23.849.897**
UKUPNO PASIVA		**242.520.655**	**210.894.719**

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 9. marta 2020. godine

Stevan Čomić Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga	Aleksandra Radić Član Izvršnog odbora	Slavko Carić Predsednik Izvršnog odbora

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU U PERIODU OD 1. JANUARA 2019. DO 31. DECEMBRA 2019. GODINE

(u RSD hiljada)

	Akcijski kapital	Emisiona premija	Ostale rezerve	Revalorizacione rezerve	Akumulirani dobitak	Ukupno	Manjinski interest	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2018. godine	**10.040.000**	**124.475**	**7.679.824**	**418.346**	**2.732.925**	**20.995.570**	**64.856**	**21.060.426**
Efekti prelaska na MSFI 9	**-**	**-**	**-**	**-**	(271.620)	(271.620)	1.266	(270.353)
Stanje na dan 1. januara 2018. godine	**10.040.000**	**124.475**	**7.679.824**	**418.346**	**2.461.305**	**20.723.950**	**66.122**	**20.790.072**
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	-	-	-	95.354	-	95.354	393	95.747
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	2.952.679	2.952.679	11.399	2.964.078
Prenos iz dobiti na rezerve	-	-	2.356.820	-	(2.356.820)	-	-	-
Ostalo								
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	**10.040.000**	**124.475**	**10.036.645**	**513.700**	**3.057.163**	**23.771.983**	**77.914**	**23.849.897**
Stanje na dan 1. januara 2019. godine	**10.040.000**	**124.475**	**10.036.645**	**513.700**	**3.057.163**	**23.771.983**	**77.914**	**23.849.897**
Dokapitalizacija	2.869.000	2.429.469	-	-	-	5.298.469		5.298.469
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	-	-	-	213.141	-	213.141	(158)	212.984
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	2.752.639	2.752.639	24.291	2.776.930
Prenos iz dobiti na rezerve	-	-	2.918.483	-	(2.918.483)	-		-
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	**12.909.000**	**2.553.944**	**12.955.129**	**726.841**	**2.891.319**	**32.036.233**	**102.047**	**32.138.280**

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 9. marta 2020. godine

Stevan Čomić Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga	Aleksandra Radić Član Izvršnog odbora	Slavko Carić Predsednik Izvršnog odbora

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE U PERIODU OD 01. JANUARA 2019. DO 31. DECEMBRA 2019. GODINE

(u RSD hiljada)

	2019.	2018.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	**18.425.746**	**15.720.034**
Prilivi od kamata	9.432.108	8.413.348
Prilivi od naknada	2.835.384	2.560.046
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih prihoda	6.122.033	4.706.550
Prilivi od dividendi i učešća u dobitku	36.222	40.090
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	**18.199.709**	**14.468.691**
Odlivi po osnovu kamata	2.125.774	1.626.838
Odlivi po osnovu naknada	1.075.807	933.811
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	2.304.585	2.161.333
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret prihoda	553.853	496.944
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	12.139.690	9.249.764
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povecanja ili smanjenja u plasmanima i depozitima	**226.038**	**1.251.343**
Smanjenje plasmana i povecanje depozita i ostalih obaveza	**14.394.817**	**21.592.973**
Povećanje depozita i ostalih obaveza prema bankama, drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	14.394.817	21.592.973
Povecanje plasmana i smanjenje uzetih depozita i ostalih obaveza	**24.557.021**	**44.601.520**
Povećanje kredita i potraživanja od banaka, drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	18.615.415	42.020.668
Povećanje finansisjkih sredstava koja se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, finansijskih sredstava namenjenih trgovanju i ostalih hartija od vrednosti koje nisu namenje investiranju	5.941.606	2.580.852
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit	**9.936.166**	**21.757.203**
Plaćeni porez na dobit	308.641	334.290
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	**10.244.807**	**22.091.494**
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	**3.016.373**	**744.770**
Prilivi od ulaganja u investicione hartije od vrednosti	-	216.576
Ostali prilivi iz aktivnosti investiranja	3.016.373	528.194
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	**5.857.563**	**1.337.265**
Odlivi po osnovu ulaganja u investiocione hartije od vrednosti	-	264.244
Odlivi za kupovinu nematerijalnih ulaganja, nekretnina postrojenja i opreme	716.143	9.064
Odlivi po osnovu nabavke investicionih nekretnina	-	594.139
Ostali odlivi iz aktivnosti investiranja	5.141.420	469.818
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	**2.841.190**	**592.495**
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	**19.492.412**	**18.633.000**
Prilivi po osnovu uvećanja kapitala	5.298.469	
Prilivi gotovine po osnovu subordiniranih obaveza	-	3.211.814
Prilivi po osnovu uzetih kredita	10.603.162	15.421.186
Ostali prilivi iz aktivnosti finansiranja	3.590.781	-
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	**5.529.502**	**541.107**
Odlivi gotovine po osnovu subordiniranih obaveza	359.366	-
Odlivi po osnovu uzetih kredita	5.169.624	470.815
Ostali odlivi iz aktivnosti finasiranja	512	70.292
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	**13.962.910**	**18.091.893**
SVEGA NETO PRILIVI GOTOVINE	**55.329.348**	**56.690.778**
SVEGA NETO ODLIVI GOTOVINE	**54.452.436**	**61.282.873**
NETO POVECANJE GOTOVINE	**876.913**	**-**
NETO SMANJENJE GOTOVINE	**-**	**4.592.095**
GOTOVINA NA POČETKU GODINE	**8.461.312**	**12.630.868**
POZITIVNE KURSNE RAZLIKE	**5.196.723**	**6.771.455**
NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE	**4.771.781**	**6.348.916**
GOTOVINA I GOTOVINSKI ELEMENTI NA KRAJU PERIODA	**9.763.167**	**8.461.312**

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 9. marta 2020. godine

Stevan Čomić Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga	Aleksandra Radić Član Izvršnog odbora	Slavko Carić Predsednik Izvršnog odbora

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

1. OSNOVNE INFORMACIJE O BANCI

Erste Bank a.d. Novi Sad je najstarija finansijska institucija u zemlji, osnovana 1864. godine kao prva štedionica (Novosadska štedionica). Tokom 2005. godine Novosadska banka je postala član Erste Grupe, koja je osnovana 1819. godine kao prva štedionica u Austriji.

Rešenjem Agencije za privredne registre br. BD 101499/2005 od 21. decembra 2005. godine registrovana je promena naziva Novosadske banke a.d., Novi Sad u Erste Bank a.d., Novi Sad.

Akcionari Banke su Erste Group Banka AG Beč u daljem tekstu Erste Group sa 74% učešća i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac sa 26% učešća u akcijskom kapitalu Banke. U cilju pojednostavljenja strukture Erste Group Bank AG izvršen je prenos vlasništva nad akcijama koje ima EBG CEPS kod banaka u Evropi na Erste Group. Na taj način je Erste Group postala direktni akcionar Banke sa 74% učešća u akcijskom kapitalu. Odluka Skupštine Banke za izmenu osnivačkih akata doneta 30. juna 2015. godine, a izmene u APR izvršene 22. juna 2015. godine.

Dana 15. januara 2014. godine na osnovu ugovora o kupovini i prenosu udela koji je zaključen sa Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i Erste Group Immorent International Holding GMBH, Banka je stekla 75% udela u osnovnom kapitalu društva S-leasing d.o.o., Srbija, a 25% je u vlasništvu Steiermarkische Bank und Sparkassen AG. Osim toga, 2014. godine Banka je stekla i 19% udela u osnovnom kapitalu društva S Rent d.o.o., Srbija.

Ovom transakcijom obe kompanije i dalje ostaju članice Erste Grupe.

Priloženi finansijski izveštaji i napomene uz finansijske izveštaje predstavljaju konsolidovane finansijske izveštaje Grupe. Banka je matično pravno lice Grupe i kao takva je u obavezi da u skladu sa zahtevom Zakona o bankama pripremi konsolidovane finansijske izveštaje na dan i za godinu koja se završila 31. decembra 2018. godine. Konsolidovani finansijski izveštaji uključuju i finansijske izveštaje Lizinga koji je 75% u vlasništvu Banke.

Banka je registrovana u Republici Srbiji za obavljanje platnog prometa u zemlji i inostranstvu, kreditnih i depozitnih poslova u zemlji, poslova sa platnim karticama, poslove sa hartijama od vrednosti kao i za dilerske poslove. U skladu sa Zakonom o bankama, Banka posluje na principima stabilnog i sigurnog poslovanja.

Sedište Banke se nalazi u Novom Sadu, Bulevar Oslobođenja broj 5. Banka u svom sastavu ima 3 centrale, 7 poslovnih jedinica, 46 filijala, 31 ekspozitura i 4 šaltera.

Banka je na dan 31. decembra 2019. godine imala 1.154 zaposlenih (31. decembra 2018. godine: 1.117 zaposlenih).

Matični broj Banke je 08063818, a poreski identifikacioni broj je 101626723.

SWIFT: GIBARS22

Internet stranica: www.erstebank.rs

S – Leasing doo Beograd je osnovan juna 2003. godine. Društvo je organizovano kao društvo sa ograničenom odgovornošću i registrovano je kod Trgovinskog suda u Beogradu 18. juna 2003. godine, dok je kod Agencije za privredne registre registrovano rešenjem br. BD 33349/2005 od 7. juna 2005. godine.

Po stupanju na snagu Zakona o finansijskom lizingu, Društvo dobija dozvolu za obavljanje poslova finansijskog lizinga po Rešenju Narodne banke Srbije br. 622 od 25. januara 2006. godine.

U 2014. godini je došlo do promene u vlasničkoj strukturi osnovnog kapitala S-Leasinga te je Erste Bank akcionarsko društvo, Novi Sad, Srbija je postala većinski vlasnik društva sa udelom od 75,0%, dok je Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac, Austrija smanjila svoj udeo na 25,0%. Osnovni kapital Društva na dan 31. decembar. 2013. godine sastojao se od udela osnivača Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac, Austrija (50,0%) i Immorent International Holding GmbH, Beč, Austrija (50,0%).

Osnovna delatnost društva je pružanje usluga finansijskog lizinga pokretnih stvari fizičkim i pravnim licima na teritoriji Republike Srbije.

Sedište Društva je u Beogradu u Ulici Milutina Milankovića 3a.

Društvo je na dan 31. decembra 2019. godine imalo 50 zaposlenih (31. decembar 2018. godine: 45 zaposlenih).

Matični broj društva je 17488104, a poreski identifikacioni broj je 102941384.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje konsolidovanih finansijskih izveštaja

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe (u daljem tekstu "finansijski izveštaji") na dan 31.decembra 2019. godine sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI") i propisima Narodne Banke Srbije koji regulišu finansijsko izveštavanje banaka.

Priloženi finansijski izveštaji su prikazani u formi propisanoj Odlukom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke ("Službeni glasnik Republike Srbije" broj 101/2017 i 38/2018).

Priloženi finansijski izveštaji predstavljaju konsolidovane finansijske izveštaje Grupe. Banka, kao matično pravno lice Grupe, je sastavila i prezentovala i poseban set pojedinačnih finansijskih izveštaja.

Banka ima 75% učešća u kapitalu zavisnog pravnog lica S-leasing d.o.o., Beograd (25% je u vlasništvu Steiermarkische Bank und Sparkassen AG).

Priloženi konsolidovani finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa konceptom istorijskog troška, izuzev za stavke koje se vrednuju po fer vrednosti: finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha, i finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

Iznosi u priloženim konsolidovanim finansijskim izveštajima Grupe iskazani su u hiljadama dinara, osim ukoliko nije drugačije naznačeno. Dinar (RSD) predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu Grupe. Sve transakcije u valutama koje nisu funkcionalna valuta, tretiraju se kao transakcije u stranim valutama.

Konsolidovani finansijski izveštaji su pripremljeni na bazi koncepta nastavka poslovanja koji podrazumeva da će Grupa nastaviti sa poslovanjem u predvidljivoj budućnosti.

Grupa je u sastavljanju priloženih finansijskih izveštaja primenila računovodstvene politike obelodanjene u daljem tekstu Napomene 2.

A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja

Novi i izmenjeni i dopunjeni MSFI, navedeni u nastavku, stupaju na snagu 1. januara 2019. godine:

- **MSFI 16: Lizing**

  U januaru 2016. godine, IASB je izdao MSFI 16 koji je na snazi na dan ili nakon 1. januara 2019. godine. MSFI 16 zamenjuje postojeće smernice za obračunavanje zakupa u MRS 17 Lizing, IFRIC 4 - Utvrđivanje da li ugovor sadrži zakup, SIC-15 Operativni lizing - Podsticaji i SIC-27 Evaluacija supstanci transakcija koje uključuju pravni oblik zakupa.

  Postoje izuzeci od priznavanja lizinga i to za kratkoročne ugovore o zakupu (kraće od 12 meseci) i ugovore o zakupu predmeta male vrednosti. Odluka Grupe je da se za lizing male vrednosti primenjuje prag od 10.000 USD. U izuzetnim slučajevima Grupa će za vrednosti između 5.000 i 10.000 USD razmotriti i obezbediti dokaz za priznavanje sredstva sa pravom korišćenja. Kratkoročni lizing predstavlja zakup koji sa prvim danom trajanja zakupa traje do 12 meseci ili kraće (zakup koji sadrži opciju otkupa nema karakter kratkoročnog zakupa, nezavisno od roka na koji je uzet).

  Pri proceni da li je ugovor jeste ili sadrži lizing mora se znati koja je to imovina tj. mora se identifikovati imovina koja je predmet lizinga, odnosno pri razmatranju da li ugovor sadrži lizing značajna je činjenica da li ugovor prenosi pravo da se kontroliše identifikovana imovina za neki period vremena u zamenu za plaćanje.

  Da bi ugovor predstavljao ugovor o lizingu neophodno je da zakupac /korisnik lizinga, osim prava da prisvaja sve ekonomske koristi od upotrebe identifikovane imovine ima i pravo da odredi način upotrebe te imovine tokom perioda korišćenja.

  Prilikom procene od strane Grupe da li ugovori sadrže lizing, u obzir su uzeti objekti, bankomati, IT oprema (hardware, fotokopir aparati, i sl.), POS terminali i vozila. Ugovori koji sadrže lizing obuhvatili su objekte i vozila, kao i IT opremu koja je prethodno uzeta putem finansijskog lizinga. Vrednosti navedenih stavki imovine prikazani su u Napomeni 23.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje konsolidovanih finansijskih izveštaja (nastavak)

A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)

Računovodstvo zakupodavca ostaje slično važećem standardu MRS 17, tj. zakupodavac nastavlja klasifikovati lizing kao finansijski ili operativni lizing.

Grupa je primenila MSFI 16 koristeći modifikovani retrospektivni pristup u skladu sa MSFI 16.C5 (b) pri čemu uporedne informacije neće biti prepravljene. Za zakupe koji su ranije klasifikovani kao operativni lizing, diskontna stopa je utvrđena kao inkrementalna stopa zaduživanja zakupca odnosno stopa kapitalizacije koja se utvrđuje na datum prve primene. Imovina sa pravom korišćenja je priznata u iznosu jednakom obavezi za zakup (MSFI 16.C8 (b) (ii)). Kao rezultat toga, Grupa nije obračunala bilo kakav uticaj na kapital prilikom inicijalne primene. Svi ugovori koji su prethodno identifikovani kao zakupi primenjujući MRS 17 i IFRIC 4 biće preneti na MSFI 16. Grupa nije primenila MSFI 16 na bilo kakve ugovore o nematerijalnim sredstvima. Grupa koristi izuzeće za kratkoročne zakupe i zakupe male vrednosti, pri čemu se pravo na korišćenje imovine ne priznaje.

Sredstava sa pravom korišćenja koja su priznata pod 01.01.2019. godine kao i iznos lizing obaveza koji su priznati pod 01.01.2019. godine, iznose RSD 1.379.458 hiljada (Erste banka: RSD 1.297.923 hiljada, S-Leasing: RSD 81.535 hiljada) u kom iznosu se povećala i bilansna suma Grupe.

Prema analizi ugovora o lizinga kojima Grupa raspolaže na datum prelaska na MSFI 16 a koji ispunjavaju uslov da se priznaju kao pravo korišćenja sredstva, 95% ugovora o lizingu se odnosi na nekretnine.

- **MSFI 9: Finansijski instrumenti (Izmena)**

Izmena i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2019. godine. Navedenom izmenom je potvrdjeno sledeće: 1) Razumna naknada pri prevremenoj otplati može biti pozitivan ili negativan novčani tok prilikom razmatranja da li finansijsko sredstvo ispunjava SPPI kriterijum; 2) Kada se finansijska obaveza vrednuje pomoću metode amortizovanog troška i kada nastupi modifikacija iz koje ne proizilazi prestanak priznavanja, u tom slučaju dobitak ili gubitak bi trebalo odmah priznati u okviru bilansa uspeha tekućeg perioda. Dobitak ili gubitak se obračunava kao razlika između originalnih ugoovrenih novčanih tokova i modifikovanih novčanih tokova diskontovanih na sadašnju vrednost pomoću originalne efektivne kamatne stope. Dobitak ili gubitak se ne može razgraničiti na preostali period trajanja finansijskog instrumenta, što predstavlja promenu u odnosu na praksu dopuštenu standardom MRS 39. Izmene ovog standarda nemaju značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

- **IFRIC tumačenje 23: Neizvesnost u pogledu tretmana poreza na dobit**

Tumačenje je primenljivo za periode počev od 1. januara 2019. godine ili kasnije. MRS 12 određuje na koji način se računaju tekući i odloženi porez, ali ne i kako se reflektuju efekti neizvesnosti. Interpretacija pojašnjava kako da se primene zahtevi priznavanja i vrednovanja u skladu sa MRS 12 kada postoji neizvesnost tretmana poreza na dobit. Entitet bi trebao da utvrdi da li razmatra svaki neizvesni poreski tretman odvojeno ili zajedno sa jednim ili više drugih neizvesnih poreskih tretmana na osnovu pristupa koji bolje predvidja razrešenje neizvesnosti. Entitet će pretpostaviti da će poreski organi preispitivati iznose na koje imaju pravo i potpuno znanje o svim informacijama kada vrše ta ispitivanja. Ukoliko entitet zaključi da nije verovatno da će poreski organ prihvatiti neizvestan poreski tretman, efekat neizvesnosti će se reflektovati u utvrđivanju povezane oporezive dobiti ili gubitka, poreske osnovice, neiskorišćenih poreskih gubitaka, neiskorišćenih poreskih kredita ili poreskih stopa, koristeći ili najverovatniji iznos očekivane vrednosti, u zavisnosti koji metod entitet očekuje da će bolje predvideti razrešenje neizvesnosti. Entitet će reflektovati efekat promene činjenica i pretpostavki ili novih informacija koje utiču na odluku ili procenu koju zahteva interpretacija kao promena u računovodstvenoj proceni. Primeri izmene u činjenicama i pretposavkama ili ovim informacijama koje mogu rezultirati u ponovnoj proceni odluke ili uradjene procene, ali nisu limitirani samo na taj momenat, se odnose na ispitivanja ili akcije od strane poreskih organa, izmene u pravilima uspostavljenim od strane poreskih organa ili isteka prava poreske uprave da ispituje ili preistpituje poreski tretman. Nedostatak saglasnosti ili nesaglasnosti od strane poreskih organa sa poreskim tretmanom, izdvojeno, neće najverovatnije konstituisati izmene u činjenicama i pretpostavkama ili novim informacijama koje utiču na odluke i procene koje se zahtevaju od strane Interpretacije. Izmene ovog standarda nemaju značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

- **MRS 19: Primanja zaposlenih (Izmene)**

Izmena i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2019. godine. Izmene zahtevaju od entiteta da: koriste ažurirane pretpostavke za određivanje tekućih troškova usluge i neto kamata za preostali period nakon izmene, skraćivanja ili poravnanje plana; da priznaju u okviru bilansa uspeha kao deo troškova perioda ili kao dobitak ili gubitak usled poravnanja bilo koji manjak ili višak, čak i ako navedeni višak prethodno nije prethodno priznat usled uticaja gornje granice priznavanja sredstava. Izmene ovog standarda nemaju značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje konsolidovanih finansijskih izveštaja (nastavak)

A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)

Za sledeće nove standarde se ne smatra da imaju značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe:

- Dugoročna ulaganja u pridružena pravna lica i zajednička ulaganja – izmene MRS 28 (objavljene 12. oktobra 2017. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Godišnja poboljšanja ciklusa MSFI 2015 – 2017 – izmene MSFI 3, MSFI 11, MRS 12 i MRS 23 (obelodanjeni 12. decembra 2017. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),

B) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni

- **MSFI 17: Ugovori o osiguranju**

  Standard je primenljiv počev od ili posle 1. januara 2022. godine. MSFI 17 menja MSFI 4, koji je dao kompanijama izuzeće od pravila da vode računovodstvo za ugovore o osiguranju koristeći postojeće prakse. Kao konsekvenca, bilo je teško za investiture da uporede i razluče finansijske performanse od ostalih sličnih ugovora o osiguranju. MSFI 17 je standard baziran na jedinstvenom principu koji se odnosi na sve tipove ugovora o osiguranju, uključujući ugovore o reosiguranju. Standard zahteva priznavanje i vrednovanje grupa ugovora o osiguranju na: i) sadašnju vrednost budućih novčanih tokova usklađenu rizikom (izrada novčanih tokova) koja inkorporira sve dostupne informacije o novčanim tokovima na način da su konzistentni sa vidljivim tržišnim informacijama; plus (ako je vrednost obaveza) ili minus (ako se ova vrednosti odnosi na aktivu) ii) iznos koji predstavalja nezasluženi profit u grupi ugovora (ugovorena uslužna margina). Osiguravatelji će priznati profit od grupe ugovora o osiguranju tokom osiguravajućeg perioda kao da nemaju rizik. Ukoliko grupa ugovora jeste ili postane generator gubitka entitet će priznati gubitak trenutno. Ne očekuje se da će zahtevi ovog standarda imati značajnog uticaja na finansijske izveštaje Grupe.

- **MRS 1: Prezentacija finansijskih izveštaja i MRS 8: Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške (Izmene)**

  Izmene i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2020. godine. Izmene zahtevaju od entiteta da: koriste konzistentnu definiciju materijalnosti u svim MSFI i Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje; da razjasne objašnjenje definicije materijalnosti; da uključe smernice iz MRS 1 vezano za nematerijalne informacije. Rukovodstvo Grupe ne očekuje da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

- **MSFI 9, MRS 39 i MSFI 7: Izmena referentnih kamatnih stopa (Izmene)**

  Izmene i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2020. godine. Izmene omogućavaju entitetima olakšice u situacijama kada dolazi do izmene referentnih kamatnih stopa. Olakšice se odnose na primenu računovodstva zaštite od rizika (hedge accounting) i dopuštaju da izmena IBOR-a ne izazove obustavu primene računovodstva zaštite od rizika. Sve neefikasnosti zaštite od rizika trebalo bi nastaviti voditi kroz bilans uspeha. Imajući u vidu prožimajuću prirodu ugovora baziranih na IBOR-u kada je u pitanju zaštita od rizika, očekuje se da ova izmena standarda pogodi kompanije svih indurstrija. Rukovodstvo Grupe ne očekuje da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

  Za sledeće nove standarde se ne očekuje se da će, kada budu usvojena, imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe:

  - Poslovne kombinacije – izmene MSFI 3 (objavljene 22. oktobra 2018. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. janauara 2020. godine).

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.2 Osnove za konsolidaciju

Konsolidovani finansijski izveštaji uključuju finansijske izveštaje Banke i društva nad kojim Banka ima kontrolu. Kontrola postoji ako Banka ima moć upravljanja finansijskim i poslovnim politikama društva tako da ostvari koristi od njegovih aktivnosti. Kontrola je uspostavljena kada je Banka izložena, ili ima prava na varijabilnim prinosima po osnovu učešća u entitetu u koji je investirala i ima sposobnost da utiče na te prinose po osnovu moći koju ima nad entitetom u koji je investirala.

Rezultat zavisnog društva koje je stečeno u toku godine uključuje se u konsolidovani bilans uspeha od efektivnog datuma sticanja. Finansijski izveštaji zavisnog društva po potrebi se usklađuju na način da se njihove računovodstvene politike usaglase s onima koje koristi Banka kao matična kompanija u okviru Grupe. Sve transakcije, sva stanja, svi prihodi i rashodi unutar Grupe eliminišu se konsolidacijom. Manjinski interes predstavlja udeo u dobitku ili gubitku te kapitalu zavisnog društva kojem Banka nije direktni ni indirektni vlasnik. Manjinski interes prikazan je posebno u bilansu uspeha Grupe te unutar kapitala u bilansu stanja Grupe, odvojeno od kapitala Banke.

2.3 Poslovna spajanja

Banka na dan 31. decembra 2019. godine poseduje 75% vlasništva Lizinga. Na dan sticanja učešća, ukupna aktiva Lizinga iznosila je 3.092.233 hiljade dinara, ukupan akcijski kapital iznosio je 60.455 hiljada dinara dok je gubitak iznosio 113.284 hiljada dinara. Na dan 31. decembra 2019. godine ukupna aktiva Lizinga iznosi RSD 11.550.406 hiljada, ukupan akcijski kapital iznosio je 67.500 hiljada dinara dok dobitak iznosi RSD 408.187 hiljada.

Poslovno spajanje koje uključuje entitete ili poslovanje pod zajedničkom kontrolom je poslovna kombinacija u kojoj su navedeni entiteti pod zajedničkom kontrolom od strane istog entiteta, pre ili nakon poslovnog spajanja, i ta kontrola nije prenosiva. Kako se MSFI 3 ne primenjuje na poslovna spajanja društava pod zajedničkom kontrolom, Grupa je, u skladu s MRS-om 8, usvojila računovodstvenu politiku u kojoj se takve transakcije evidentiraju po metodi udruživanja interesa.

Primena metode je sledeća:

- Imovina i obaveze entiteta koji se spajaju prikazuje se po knjigovodstvenoj vrednosti kako je prikazano u prethodnim izveštajima krajnjeg matičnog društva Grupe;
- Nema nove procene fer vrednosti ili priznavanja nove imovine ili obaveza. Jedina usklađivanja se sprovode radi usklađivanja računovodstvenih politika;
- Nije priznat goodwill kao rezultat spajanja;
- Razlika između plaćenog iznosa/prenosa i „stečenog" kapitala prikazana je u kapitalu;
- Bilans uspeha reflektuje rezultat svih društava za celu poslovnu godinu, ukoliko je spajanje nastalo početkom godine te nije materijalno značajno odstupanje;
- Uporedni podaci se ne prepravljaju.

2.4. Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi i rashodi od kamata, uključujući i zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionog odnosa, koji su definisani ugovorom između Grupe i komitenta. Prihodi i rashodi po osnovu kamata priznaju se po načelu uzročnosti prihoda uz primenu efektivne kamatne stope koja se utvrđuje u trenutku početnog priznavanja finansijskog sredstva / obaveze.

Za sve finansijske instrumente vrednovane po amortizovanoj vrednosti, finansijske instrumente koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat kao i finansijsku imovinu kojom se ne trguje i koja se vrednuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha, prihodi ili rashodi od kamata se iskazuju po efektivnoj kamatnoj stopi, koja predstavlja stopu koja precizno diskontuje procenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vek finansijskog instrumenta ili kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu, na:

- Bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva (amortizovana vrednost pre umanjenja za očekivane kreditne gubitke)
- Amortizovanu vrednost finansijske obaveze

U slučaju POCI kredita (kupljena ili plasirana kreditno obezvređena sredstva) obračunava se efektivna kamatna stopa usklađena za kreditni rizik, korišćenjem procenjenih budućih novčanih tokova koji uključuju očekivane kreditne gubitke.

Prilikom obračuna efektivne kamatne stope za finansijske instrumente koji nisu POCI (nisu kreditno obezvređeni u momentu odobrenja niti su pretrpeli značajnu modifikaciju ugovorenih novčanih tokova kao kreditno obezvređeni) Grupa procenjuje buduće novčane tokove uzimaju se u obzir sve ugovorne uslove koji se odnose na taj finansijski instrument, ali ne i kreditne gubitke.

Neamortizovano stanje unapred naplaćene naknade i drugih transakcionih troškova koji ulaze u efektivnu kamatnu stopu, kao i neamortizovano stanje korekcije plasmana zbog modifikacije, u slučaju prestanka priznavanja finansijskog sredstva se prezentuje u okviru prihoda od kamata na dan prestanka priznavanja.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.4. Prihodi i rashodi od kamata (continued)

Unwinding kao prihod od kamate na obezvređene kredite i plasmene klijenata izračunava se primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost (neto vrednost) kredita i plasmana.

Prihodi od kamata uključuju takođe i dobitke i gubitke od modifikacije priznate na finansijskoj imovini u Nivou 1.

2.5. Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi i rashodi od naknada i provizija nastali pružanjem, odnosno korišćenjem bankarskih usluga, priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su ostvareni, tj. kada je usluga pružena.

Prihode od naknada i provizija koje Grupa ostvaruje proizilaze iz širokog spektra usluga koje Grupa pruža svojim klijentima. Prihodi od naknada se mogu svrstati u dve kategorije:

/i/ Naknade dobijene za pružanje usluga tokom određenog perioda razgraničavaju se tokom perioda pružanja usluga.

Naknade za pružanje usluga u određenom vremenskom periodu obračunavaju se u tom periodu. Ove naknade uključuju naknade za pozajmice koje nisu sastavni deo efektivne kamatne stope finansiskog instrumenta, naknade i provizije po osnovu održavanja računa i druge naknade i provizije po osnovu usluga za domaći i međunarodni platni promet, nakanade za garancije, kastodi i druge naknade za upravljanje, kao i naknade za posrednovanje u osiguranju Naknade za odobrenje kredita za one kredite koji će verovatno biti povučeni i ostale naknade koje se odnose na kredite su odložene (zajedno sa svim dodatnim troškovima) i priznaju se kao izmena efektivne kamatne stope kredita.

/ii/ Prihodi od naknada povezani sa izvršenjem određenog posla

Naknade ili komponente naknada koje su povezane sa izvršenjem određenog posla se priznaju pošto se ispune odgovarajući kriterijumi. Prihod od naknade ostvaren od pružanja usluga trećim stranama, kao što je organizovanje sticanja akcija ili drugih hartija od vrednosti, ili kupovina/ prodaja preduzeća, priznaje se po završetku predmente transakcije.

Rashodi od naknada i provizija čine rashodi od naknada po osnovu transakcija domaćeg i inostranog platnog prometa, troškovi poslovanja s karticama i slične naknade (Napomena 5).

2.6. Neto dobitak/gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata

Neto dobici /gubiti po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata obuhvataju efekte usklađivanja fer vrednosti derivata izuzev derivata namenjenih zaštiti od rizika.

2.7. Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti

Neto dobici /gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti obuhvataju efekte nastale prilikom prestanka priznavanja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza koji se vrednuju
po fer vrednosti kroz bilans uspeha, kao i finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

2.8. Neto dobitak / gubitak po osnovu zaštite od rizika

Neto dobici / gubici po osnovu zaštite od rizika obuhvataju neto dobitke /gubitke po osnovu promene vrednosti derivata koji su namenjeni zaštiti od rizika.

2.9. Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vode po amortizovanoj vrednosti

Ove stavke uključuju dobitak /gubitak u slučaju prodaje finansijkih instrumenata i modifikacija ugovornih uslova u periodu trajanja koji za rezultat imaju prestanak priznavanja finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.10. Preračunavanje stranih valuta

Stavke uključene u finansijske izveštaje Grupe odmeravaju se korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kome Grupa posluje (funkcionalna valuta). Finansijski izveštaji prikazani su u hiljadama dinara (RSD).

Poslovne promene nastale u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promene. Monetarna sredstva i obaveze iskazani u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti i prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti, evidentirane su u korist ili na teret bilansa uspeha kao prihodi i rashodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

Dobici i gubici koji nastaju prilikom preračuna finansijskih sredstava i obaveza sa valutnom klauzulom evidentiraju se u bilansu uspeha u okviru prihoda, odnosno rashoda od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u dinare po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja.

2.11 Finansijski instrumenti

Finansijski instrument je svaki ugovor koji dovodi do povećanja finansijskih sredstava jedne ugovorne strane odnosno finansijskih obaveza ili vlasničkih instrumenata druge ugovorne strane. U skladu sa MSFI 9, sva finansijska sredstva i obaveze - koji takođe uključuju derivativne finansijske instrumente - treba da se priznaju u bilansu stanja i mere u skladu sa njihovim dodeljenim kategorijama.

2.11.1.Metode merenja finansijskih instrumenata

a) Amortizovana vrednost i efektivna kamatna stopa

Amortizovana vrednost je iznos po kom se meri finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po početnom priznavanju minus otplate glavnice, plus ili minus kumulativna amortizacija koristeći metod efektivne kamatne stope bilo koje razlike između tog početnog iznosa i iznosa dospeća. Za finansijska sredstva iznos se usklađuje za ispravku vrednosti.

Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno eskontuje procenjena buduća novčana plaćanja ili primanja tokom očekivanog trajanja finansijskog instrumenta ili, ukoliko je odgovarajuće, kraći period u odnosu na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva ili neto knjigovodstvenu vrednost finansijske obaveze.

Kada se izračunava efektivna kamatna stopa, Grupa procenjuje novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uslove finansijskog instrumenta (na primer, prevremena otplata, kupovne i slične opcije), ali ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Obračun uključuje sve naknade i poene koji su plaćeni ili primljeni između ugovornih strana a koje su sastavni deo efektivne kamatne stope, troškove transakcija i sve ostale premije i eskonte.

Za kupljena ili stvorena finasijska sredstva umanjena za kreditne gubitke („POCI") koristi se kreditno prilagođena EIR - efektivna kamatna stopa usklađena za kreditne rizike . To je stopa koja tačno diskontuje procenjene buduće novčane tokove koji uzimaju u obzir očekivane kreditne gubitke po amortizovanoj vrednosti finansijskog sredstva.

Efektivna kamatna stopa se koristi i za priznavanje prihoda od kamata i rashoda od kamata.

Prihodi od kamata se računaju na sledeći način:

- Primenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva (Nivo 1 i Nivo 2)
- Primenom efektivne kamatnae stope na amortizovanu vrednost finansijskog sredstva u narednim periodima izveštaja sve dok je sredstvo umanjeno za kreditne gubitke (Nivo 3)
- Primenom kreditno prilagođene efektivne kamatne stope na kupljena ili stvorena finansijska sredstva umanjena za kreditne gubitke (POCI).

Rashodi kamata se računaju primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost finansijske obaveze.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.11 Finansijski instrumenti (nastavak)

b) Fer vrednost

Fer vrednost se definiše kao cena koja bi se primila za prodaju sredstva ili platila za prenos obaveze u uobičajenoj transakciji između učesnika na tržištu na datum merenja. Ova definicija fer vrednosti se primenjuje takođe i na merenje fer vrednosti nefinansijske imovine i obaveza. Detaljnije obelodanjivanje o modelima vrednovanja i hijerarhiji instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti nalaze se u Napomeni 36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza.

2.11.2. Početno priznavanje i vrednovanje

a) Početno priznavanje

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Grupe, od momenta kada se Grupa ugovornim odredbama vezala za instrument. Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava na "regularan način" priznaje se primenom obračuna na datum poravnanja (izmirenja), što je datum kada je sredstvo isporučeno drugoj strani.

b) Početno vrednovanje

Finansijski instrumenti se inicijalno vrednuju po fer vrednosti, uvećanoj za troškove transakcija (izuzev finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha), koji su direktno pripisivi nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze. Po početnom priznavanju fer vrednost je u mnogim slučajevima jednaka ceni transakcije tj. ceni plaćenoj za sticanje ili preuzimanje finansijskih sredstva ili primljenoj za preuzimanje finansijskih obaveza.

Dobici na prvi dan

Kada se cena transakcije na neaktivnom tržištu razlikuje od fer vrednosti na osnovu ostalih uporedivih tržišnih transakcija u okviru istog instrumenta ili baziranih na tehnikama procenjivanja čiji varijabilni parametri obuhvataju samo podatke raspoložive na uporedivim tržištima, Grupa odmah priznaje razliku između cene transakcije i fer vrednosti (dobitak na prvi dan) u bilansu uspeha. U slučaju da je razlika u ceni transakcije i fer vrednosti utvrđena na bazi ne tržišnih parametara, dobitak/gubitak na prvi dan se razgraničava na period trajanja finansijskog instrumenta.

2.11.3. Klasifikacija i naknadno vrednovanje

Rukovodstvo Grupe vrši klasifikaciju finansijskih instrumenata pri inicijalnom priznavanju. Klasifikacija finansijskih instrumenata prilikom početnog priznavanja zavisi od:

a) Poslovnog modela za upravaljanje tim finansijskim sredstvima - procenjuje se da li je finansijsko sredstvo deo portfolija kojim se upravlja tako da se prikupljaju ugovoreni novčani tokovi ili se finansijska sredstva prodaju, ili neki drugi model
b) Karakteristika ugovorenih novčanih tokova-procena se fokusira na proveru da li ugovorni uslovi finansijskog sredstva povećavaju, na specifične datume, novčani tok koji predstavlja samo plaćanje glavnice i kamate.

Grupa je klasifikovala finansijska sredstva u sledeće kategorije:

- finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti
- finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat.

Naknadno vrednovanje finansijskih sredstava zavisi od njihove klasifikacije.

2.11.3.1. Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti

Finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanoj vrednosti ukoliko je opredeljen poslovni model čiji je cilj prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i ukoliko su ti novčani tokovi SPPI.
Na dan bilasniranja, ova sredstva se vrednuju po bruto knjigovodstvenoj vrednosti umanjenoj za kreditne gubitke.

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti su prezentovana u okviru pozicije „Krediti i potraživanja", „Hartije od vrednosti" i „Gotovina i sredstva kod centralne banke". Gotovinska stanja podrazumevaju samo potraživanja (depozite) od centralne banke i kreditnih institucija koji se otplaćuju na zahtev. Koji se isplaćuju na zahtev znači da se mogu povući u bilo koje vreme ili u roku od samo jednog radnog dana ili 24 časa. Obavezne rezerve se takođe prikazuju u ovoj poziciji.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.11 Finansijski instrumenti (nastavak)

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti su najveća kategorija merenja, jer se celokupan portfolio kredita Grupe vrednuje po amortizovanoj vrednosti. Deo hartija od vrednosti čine dužničke hartije koje se vrednuje po amortizovanoj vrednosti. Preostale dužničke hartije od vrednosti vrednuje po fer vrednosti ili kroz bilans uspeha ili kroz ostali sveobuhvatini rezultat.

Kamatni prihod na ova sredstva se obračunava putem metode efektivne kamate i prezentovan je u okviru pozicije „Neto prihod po osnovu kamate" u bilansu uspeha Grupe . Gubici po osnovu obezvređenja se prezentuju u okviru pozicije „Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstva koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha". U slučaju prestanka priznavanja takve imovine, rezultat se prikazuje na poziciji „Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrednosti".

2.11.3.2 Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat

Finansijska sredstva se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat ukoliko su karakteristike ugovorenog novčanog toka SPPI i ukoliko se sredstva drže u okviru poslovnog modela čiji cilj se ostvaruje i putem prikupljanja ugovorenog novčanog toka i prodaje.

U bilansu stanja, ovakva sredstva su prezentovana u okviru pozicije "Hartije od vrednosti".

Deo dužničkih hartija od vrednosti koji zadovoljava gore navedene kriterijume se vrednuje po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat. Kamatni prihod na takve hartije se izračunava primenom metode efektivne kamate i uključuje se u poziciju „Neto prihod po osnovu kamate" u bilansu uspeha Grupe. Dobici i gubici po osnovu umanjenja za kreditne gubitke se prezentuju takođe u bilansu uspeha na poziciji „Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstva koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha". Kao rezultat, efekat vrednovanja priznat u bilansu uspeha Grupe je isti kao i za finanisijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti. Razlika između fer vrednosti po kojoj se ove hartije vrednuju u bilansu stanja i njihove amortizovane vrednosti se priznaje kroz ostali sveobuhvatni rezultat u okviru pozicije „Pozitivni/negativni efekti promene dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat". Kada hartija prestane da se priznaje, iznos prethodno akumuliran u ostalom sveobuhvatnom rezultatu se reklasifikuje u bilans uspeha i prikazuje na poziciji „Neto dobitak/gubitak od prestanaka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti".

2.11.3.2 Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat (nastavak)

Grupa je izabrala opciju da određene vlasničke insutrumente koji se ne drže za trgovanje, vrednuje po fer vrednosti kroz ostali rezultat i ova opcija se primenjuje na strateški značajne investicije Grupe. Rezultat fer vrednovanja se prikazuje na poziciji „Pozitivni/negativni efekti promene vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat". Iznos priznat u ostalom sveobuhvatnom rezultatu nikad se ne reklasifikuje na bilans uspeha.

Ostale vlasičke instrumente kapitala Grupa vrednuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

2.11.3.3 Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha

Kategoriju merenja fer vrednosti kroz bilans uspeha imaju finanaijska sredstva koja ili nisu poršla SPPI test ili imaju neki drugi poslovni model. Ova finansijska sredstva se generalno prodaju pre njihovog dospeća i njihove preformanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti te se dobiti ostvaruje njenom realizaijom putem prodaje. U poslovanju Grupe to je poslovni model po kojem se finansijska sredstva drže radi trgovanja.

Grupa u svom portfoliju hartija od vrednosti ima deo dužničkih instrumenata koje drži radi trgovanja.

Za dužničke hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosi kroz bilans uspeha, dobici i gubici od usklađivanja sa tržišnom vrednošću, odnosno efekti promene fer vrednosti pri naknadnom vrednovanju, se priznaju kroz bilans uspeha u okviru pozicije " Neto dobitak/ gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata" i ista nisu predmet obezvređenja. Prihodi od kamata po osnovu kupona finansijskih sredstava namenjenih trgovanju priznaju se po metodu efektivne kamatne stope I uključeni su u poziciju " Prihodi od kamate" u bilansu uspeha

Grupa nema dužničkih finansijskih instrumenata koja nisu prošla SPPI niti kreiranih da se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.11 Finansijski instrumenti (nastavak)

2.11.3.4 Reklasifikacija finansijskih sredstava

Grupa reklasifikuje finansijsku imovinu samo kada menja svoj poslovni model. Ukoliko Grupa promeni poslovni model za upravljanje finansijskim sredstvima primeniće reklasifikaciju unapred počev od datuma reklasifikacije. Grupa neće menjati već priznate dobitke, gubitke ili kamatu.

U toku 2019. godine Grupa nije vršila reklasifikaciju finansijskih sredstava.

2.11.3.5 Vlasnički instrumenti (instrumenti kapitala)

Instrumenti kapitala su instrumenti koji ispunjavaju definiciju kapitala iz perspektive izdavaoca, odnosno instrumenti koji ne sadrže ugovorenu obavezu plaćanja i koji predstavljaju udeo u neto imovini izdavaoca. Grupa instrumente kapitala vodi po fer vrednosti kroz ostali rezultat i po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Instrumenti kapitala po fer vrednosti kroz ostali rezultat se priznaju inicijalno po fer vrednosti uvećanoj za transakcione troškove koji se mogu direktno pripisati njihovom sticanju, osim ukoliko Grupa u određenim slučajevima proceni da nabavna vrednost predstavlja najbolju procenu fer vrednosti.

Efekti promene fer vrednosti instrumenata kapitala koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat prilikom naknadnog vrednovanja priznaju se u okviru ostalog rezultata i nikada se ne reklasifikuju u bilans uspeha, čak ni prilikom prestavka priznavanja. Za ove instrumenta ne priznaju se efekti obezvređenja kroz bilans uspeha, već se sve promene u fer vrednosti evidentiraju u okviru ostalog rezultata.

Efekti promene fer vrednosti instrumenata kapitala koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha evidentiraju se u okviru pozicije *„Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata*".

2.11.4. Obezvređenje finansijskih instrumenata po MSFI 9

Grupa priznaje gubitke od obezvređenja na dužničkim finansijskim instrumentima (krediti i potraživanja i dužničke hartije od vrednosti) osim onih koji se vrednuju po FVPL, kao i za vanbilansne kreditne izloženosti koje nastaju po osnovu garancija i drugih obaveza.

Obezvređenje se zasniva na modelu očekivanih kreditnih gubitaka čije merenje odražava:

- Nepristrasan i verovatnoćom ponderisan iznos koji je određen na osnovu procene niza mogućih ishoda;
- Vremenske vrednosti novca;
- Sve razumne i potkrepljujuće informacije koje su raspoložive bez nepotrebnih troškova i napora na dan izveštavanja, o prošlim događajima, trenutnim uslovima i prognozi budućih ekonomskih okolnosti.

Očekivani kreditni gubitak/obezvređenje je sadašnja vrednost svih smanjenja očekivanog novčanog toka tokom očekivanog veka trajanja finansijskog sredstva. Smanjenje predstavlja razliku između novčanih tokova koji se duguju Grupi u skladu sa ugovorom i novčanih tokova koje Grupa očekuje da će primiti. Pošto očekivani kreditni gubici uzimaju u obzir iznos i vreme plaćanja, kreditni gubitak nastaje čak i kada Grupa očekuje da će se platiti u potpunosti ali kasnije nego od dospeća po ugovoru.

Iznos gubitka od obezvređenja se priznaje kao ispravka vrednosti sredstva. U svrhu merenja iznosa očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) i ppriznavanja prihoda od kamate, Grupa pravi razliku između tri nivoa obezvređenja.

1) Nivo obezvređenja 1.
   a) Finansijska sredstva po početnom priznavanju (osim POCI imovine)
   b) Finansijskih sredstava koja ispunjavaju uslove niskog kreditnog rizika
   c) Finansijskih sredstava bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja bez obzira na njihov kreditni kvalitet

   U Nivou 1. ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka izračunavaju se kao dvanaestomesečni ECL.

2) Nivo obezvređenja 2.

   Sadrži finansijska sredstva sa značajnim povećanjem kreditnog rizika, ali nisu umanjena usled kreditnih gubitaka, uključujući početno priznata sredstva opisana iznad.

   U Nivou 2. ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.11 Finansijski instrumenti (nastavak)

3) Nivo obezvređenja 3.

Sadrži finansijska sredstva koja su obzevredjena usled kreditnih gubitaka, odnosno u status neizvršenja obaveza na datum izveštaja.

U Nivou 3. ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

POCI imovina – finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja. POCI imovina nije predmet transfera izmedju nivoa, odnosno nezavisno od promene kreditnog kvaliteta klijenta nakon inicijalnog priznavanja POCI imovine, vrši se obračun očekivanih kreditnih gubitaka tokom čitavog veka trajanja finansijskog sredstva. Takodje, očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja na datum početnog priznavanja POCI sredstva moraju se uzeti u obzir kod izračuna fer vrednosti sredstva (dok naknadne promene prvobitnog očekivanja dovode do priznavanja ispravki vrednosti usled kreditnih gubitaka samo ukoliko dovode do nižih očekivanja u poređenju sa datumom stvaranja, dok se ona koja dovode do boljih očekivanja u poređenju sa datumom početnog priznavanja priznaju kao povećanja bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva).

2.11.5. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i obaveza

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada Grupa izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja instrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena.

Kada je Grupa prenela prava na gotovinske prilive po osnovu sredstava ili je sklopila ugovor o prenosu, i pri tom nije prenela sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, niti je prenela kontrolu nad sredstvom, sredstvo se priznaje u onoj meri koliko je Grupa angažovana u pogledu sredstva. Dalje angažovanje Grupe, koje ima formu garancije na preneseno sredstvo, se vrednuje u iznosu originalne knjigovodstvene vrednosti sredstva ili iznosu maksimalnog iznosa naknade koju bi Grupa morala da isplati, u zavisnosti koji iznos je niži.

U svom redovnom poslovanju u toku trajanja ugovora o kreditima, Grupa može da ponovo pregovara o uslovima ugovora i modifikuje ih. Ovo može da uključuje komercijalne tržišno uslovljene pregovore sa klijentima ili komercijalne pregovore kojima se sprečava ili ublažavaju finansijske teškoće klijenta. Kako bi se očuvala ekonomska suština i utvrdili finansijski efekti takvih modifikacija, Grupa je definisala neke kriterijume po kojima procenjuje da li su izmenjeni uslovi ugovora suštinski i značajno drugačiji od originalnih. To su promena dužnika, promena valute, uvođenje nekih klauzula koje dovode do promene novčanih tokova tako da plasman nije više SPPI.

Određene izmene ugovora (kao što je reprogram) sa klijentima koji se suočavaju sa finansijskim poteškoćama se ne tretiraju kao značajne sa aspekta prestanka priznavanja jer za cilj imaju poboljšanje verovatnoće naplate ugovorenog novčanog toka od strane Grupe.

Sa druge strane takve izmene kod klijenata koji se ne suočavaju sa finansijskim poteškoćama, mogu da budu sušinski značajne i da dovedu do prestanka priznavanja. To su sledeći kriterijumi: promena otplatnog plana na način da je prosečna preostala ročnost plasmana izmenjena više od 100% i ne više od dve godine u poređenju sa originalnim ugovorom, promena vremena ili iznosa ugovorenog novčanog toka koja rezultira u promeni sadađnje vrednosti modifikovanog sredstva za više od 10% u odnosu na knjigovodstvenu vrednost plasmana, komercijalni pregovori inicirani zbog izmene tržišnih uslova koji su povoljniji za klijenta kao alternativa refinansiranju.

U slučaju značajnih modifikacija ugovornih uslova (kao što je prethodno navedeno), Grupa prestaje sa priznavanjem starog sredstva i priznaje novo, izmenjeno sredstvo. Ukoliko je dužnik u default-u ili značajna modifikacija dovodi do default-a novo sredstvo ima tretman POCI (kupljeni /plasirani kreditno obezvređen) plasmana.

Finansijske obaveze prestaju da se priznaju kada je obaveza predviđena ugovorom ispunjena, otkazana ili istekla. U slučaju gde je postojeća finansijska obaveza zamenjena drugom obavezom prema istom poveriocu, ali pod značajno promenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmenjeni, takva zamena ili promena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrednosti obaveze priznaje u bilansu uspeha.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.11 Finansijski instrumenti (nastavak)

2.11.6. Reprogramirani krediti

Kada je u mogućnosti, Grupa radije reprogramira, odnosno restrukturira kredite, nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate ili bilo koju drugu izmenu inicijalnih uslova kreditiranja. Reprogrami mogu biti poslovni (biznis) repogrami ili forbearance po definiciji EBA-e.

Biznis reprogram podrazumeva izmenu inicijalno ugovorenih uslova koja nije uslovljena pogoršanjem finansijske pozicije dužnika, odnosno ublažavanjem posledica pogoršane finansijske pozicije i ne predstavlja restrukturiranje. Rezultat je promenjene situacije na tržištu (kupci, dobavljači, konkurencija) i potrebe da se postojeća dinamika i uslovi kredita prilagode novonastaloj situaciji.

Forbearance predstavlja restrukturiranje uslovljeno:

- nesposobnošću dužnika da ispunjava ugovorne obaveze usled finansijskih poteškoća i
- potrebom da Grupa učini određene ustupke kako bi klijent mogao da servisira ugovorne obaveze.

Nakon izmene uslova, ne smatra se da je kredit dospeo, ali ako nakon restrukturiranja postoji dokaz o obezvređenju potraživanja klijentu se dodeljuje status neizmirenja obaveza. Grupa kontinuirano kontroliše reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

2.11.7. Izdati finansijski instrumenti i ostale finansijske obaveze

Izdati finansijski instrumenti ili njihove komponente se klasifikuju kao obaveze kada suština ugovornog odnosa ukazuje da Grupa ima obavezu ili da isporuči gotovinu ili neko drugo finansijsko sredstvo imaocu, ili da ispuni obavezu na drugačiji način od razmene gotovine ili drugog finansijskog sredstva za fiksan broj sopstvenih akcija.

Komponente složenih finansijskih instrumenata, koje sadrže i elemente obaveza i elemente kapitala, iskazuju se posebno, pri čemu se komponenti kapitala dodeljuje ostatak vrednosti po odbitku iznosa koji je posebno određen kao fer vrednost komponente obaveza na dan izdavanja.

Naknadno vrednovanje finansijskih obaveza zavisi od njihove klasifikacije, kao što sledi:

Depoziti i ostale obaveze prema bankama i prema drugim komitenata

Depoziti banaka i komitenata, kao i ostale kamatonosne finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrednosti, umanjenoj za nastale transakcione troškove, izuzev finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Nakon početnog priznavanja, kamatonosni depoziti i krediti se iskazuju po amortizovanoj vrednosti.

Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava

Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se inicijalno priznaju po fer vrednosti umanjenoj za nastale transakcione troškove. Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se naknadno vrednuju po amortizovanoj vrednosti. Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se klasifikuju kao tekuće obaveze, osim ukoliko Grupa nema bezuslovno pravo da izmiri obavezu za najmanje 12 meseci nakon datuma izveštavanja.

Ostale obaveze

Obaveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obaveze iskazane su po nominalnoj vrednosti.

2.12. Prebijanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se prebijaju, a razlika između njihovih suma se priznaje u bilansu stanja, ako, i samo ako, postoji zakonom omogućeno pravo da se izvrši prebijanje priznatih iznosa i postoji namera da se isplata izvrši po neto osnovu, ili da se istovremeno proda sredstvo i izmiri obaveza.

2.13. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U Izveštaju o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumevaju se novčana sredstva na žiro računu Grupee i računima blagajne (dinarske i devizne) i devizna sredstva na računima kod domaćih i stranih banaka sa originalnom ročnošću do 3 meseca.

2.14. Poslovi kupovine i ponovne prodaje hartija od vrednosti ("reverzni repo" poslovi)

Hartije od vrednosti kupljene po ugovoru, kojim je utvrđeno da će se ponovo prodati na tačno određeni dan u budućnosti su priznate u bilansu stanja.

Plaćena gotovina po tom osnovu, uključujući dospelu kamatu, se priznaje u bilansu stanja. Razlika između kupovne cene i cene po ponovnoj prodaji se tretira kao prihod po osnovu kamate i dospeva tokom trajanja ugovora.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.15. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne gubitke po osnovu umanjena vrednosti sredstava. Nematerijalna ulaganja se sastoje od licenci i ostalih nematerijalnih ulaganja.

Korisni vek upotrebe nematerijalnih sredstava se procenjuje kao ograničen ili neograničen.

Nematerijalna sredstva sa ograničenim vekom trajanja se amortizuju tokom korisnog veka upotrebe. Period i metod amortizacije za nematerijalna sredstva sa ograničenim vekom upotrebe se proveravaju najmanje jednom godišnje, na kraju finansijske godine.

Promene u očekivanom korisnom veku upotrebe ili očekivanom obrascu potrošnje budućih ekonomskih koristi sadržanih u sredstvu se obuhvataju tako što se promeni period ili metod amortizacije i tretiraju se kao promene u računovodstvenim procenama.

Amortizacija nematerijalnih ulaganja se obračunava korišćenjem proporcionalne metode u cilju smanjenja vrednosti nematerijalnih ulaganja na nulu tokom procenjenog korisnog veka upotrebe, kako sledi:

Licence za softver	u skladu sa ugovorenim rokom korišćenja
Ostala nematerijalna ulaganja	4 - 6 godina

Troškovi amortizacije nematerijalnih sredstava sa ograničenim vekom trajanja se priznaju na teret bilansa uspeha.

Izdaci vezani za održavanje kompjuterskih softverskih programa priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu.

2.16. Nekretnine, postrojenja i oprema i investicione nekretnine

Nekretnine, postrojenja i oprema se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne gubitke po osnovu umanjena vrednosti sredstava.

Nabavna vrednost uključuje izdatke koje se direktno pripisuju nabavci nekretnine, postrojenja i opreme.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, samo kada postoji verovatnoća da će Grupa u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrednost može pouzdano utvrditi. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspeha perioda u kome su nastali.

Grupa poseduje nekretnine kao investicije u cilju ostvarenja prihoda po osnovu zakupnina i porasta vrednosti nekretnina na tržištu. Investicione nekretnine iskazane su po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti.

Amortizacija se ravnomerno obračunava na nabavnu vrednost nekretnine, postrojenja i opreme, primenom sledećih propisanih godišnjih stopa, s ciljem da se sredstva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog veka trajanja:

Građevinski objekti	40 godina
Kompjuterska oprema	4 godina
Ostala oprema	5 do 10 godina

Promene u očekivanom korisnom veku upotrebe sredstava obuhvataju se kao promene u računovodstvenim procenama.

Obračun amortizacije nekretnina i opreme počinje od narednog meseca u odnosu na mesec u kojem je osnovno sredstvo stavljeno u upotrebu. Obračun amortizacije se ne vrši za investicije u toku. Obračunat trošak amortizacije priznaje se kao rashod perioda u kome je nastao.

Ulaganja u tuđe nekretnine, postrojenja i opremu amortizuju se shodno vremenu korišćenja istih utvrđenih ugovorom.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje nekretnina i opreme, priznaju se na teret ili u korist bilansa uspeha, kao deo ostalih poslovnih prihoda ili operativnih i ostalih poslovnih rashoda.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.17. Obezvređenje nefinansijske imovine

Saglasno usvojenoj računovodstvenoj politici, na dan izveštavanja, rukovodstvo Grupa e analizira vrednosti po kojima su prikazana nematerijalna ulaganja, nekretnine, postrojenja i opreme i investicije u zavisna društva Grupe. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvređeno, nadoknadiv iznos te imovine se procenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvređenja. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procenjen kao niži od vrednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknadive vrednosti, koju predstavlja vrednost veća od fer vrednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrednosti u upotrebi. Gubitak zbog obezvređenja se priznaje u iznosu razlike, na teret rashoda saglasno MRS 36 "Umanjenje vrednosti imovine".

Nefinansijska sredstva (osim goodwill-a) kod kojih je došlo do umanjenja vrednosti se revidiraju na svaki izveštajni period zbog mogućeg ukidanja efekata umanjenja vrednosti.

2.18. Lizing MSFI 16

Imovina sa pravom korišćenja i obaveza za zakup priznaju se na datum početka zakupa. Imovina se početno vrednuje po nabavnoj vrednosti koja predstavlja inicijalnu vrednost obaveza (diskontovanu na sadašnju vrednost) i sva plaćanja lizing kući nastala pre datuma lizinga umanjena za podsticaje primljene od lizing kuće.

Ova procenjena imovina se naknadno amortizuje od datuma početka do kraja perioda zakupa. Grupa koristi linearnu metodu amortizacije.

Plaćanja po osnovu zakupa obuhvataju fiksne zakupnine, varijabilna plaćanja zakupnine koja zavise od indeksa ili stope, iznose za koje se očekuje da će biti plaćeni u okviru garancije rezidualne vrednosti i plaćanja za zakup u opcionom periodu produženja ako je zakupac procenio da će iskoristiti opcije i kazne za prevremeno raskidanje ugovora ako rok zakupa odražava zakupca koji koristi opciju raskida. Nakon toga, knjigovodstveni iznos obaveze po osnovu lizinga uvećava se za kamatu po važećoj diskontnoj stopi, umanjenoj za izvršene isplate lizinga i eventualno ponovo procenjuje u skladu sa izmenom lizinga.

Pri proceni lizing perioda Grupa je uključila period bez mogućnosti otkazivanja, opcioni period za produžetak lizinga, ukoliko je zakupac relativno siguran da će iskoristiti tu opciju, period pokriven opcijom za raskid lizinga, ukoliko je zakupac relativno siguran da neće upotrebiti tu opciju, dok u slučaju lizing perioda bez definisanog (određenog roka) roka primenjen je rok određen u skladu sa najboljom mogućom procenom perioda trajanja zakupa. Kada najbolja moguća procena nije izvodljiva, zbog nedostupnosti podataka, period trajanja zakupa procenjuje se na 5 godina u skladu sa periodom budžetiranja.

Obaveze za zakup diskontuju se korištenjem kamatne stope koja predstavlja implicitnu stopu u zakupu. Ako se ta stopa ne može utvrditi, Grupa koristi inkrementalnu stopu zaduživanja - stopu po kojoj se Grupa može zadužiti kod Erste Grupe.

2.19. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Rezervisanje je obaveza koja je neizvesna u pogledu roka i iznosa.Rezervisanja se priznaju i vrše:

- kada Grupa ima sadašnju obavezu, zakonsku ili izvedenu, kao rezultat prošlih događaja i
- kada je verovatno da će doći do odliva resursa kako bi se izmirila obaveza i
- kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze.

Iznos priznat kao rezervisanje predstvlja najbolju procenu izdataka koji je potreban za izmirenje sadašnje obaveze na dan bilansa stanja. Radi održavanja najbolje moguće procene rezervisanja se razmatraju, utvrđuju i ako je potrebno koriguju na svaki izveštajni datum. Rezervisanje se odmerava po sadašnjoj vrednosti očekivanih izdataka za izmirenje obaveze, primenom diskontne stope koja odražava tekuću tržišnu procenu vremenske vrednosti novca.

Kada više nije verovatan odliv ekonomskih koristi radi izmirenja zakonske ili izvedene obaveze rezervisanje se ukida putem storniranja troškova tekućoj godine odnosno u korist prihoda, ukoliko je rezervisanje formirano u prethodnom period. Rezervisanje se prati po vrstama i može da se koristi samo za izdatke za koje je prvobitno bilo priznato. Rezervisanje se ne priznaje za buduće poslovne gubitke.

Potencijalne obaveze se ne priznaju u finansijskim izveštajima. Potencijalne obaveze se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala. Ukoliko je verovatan odliv resursa u budućnosti rezervisanje se priznaje u finansijskim izveštajima. Grupa vrši rezervisanje na teret rashoda za stavke po kreditno rizičnim vanbilansnim stavkama do divoa potrebnih rezervisanja u skladu sa zahtevima MSFI 9.

Potencijalna sredstva Grupa ne priznaje u finansijskim izveštajima. Potencijalna sredstva se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje, ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.20. Naknade zaposlenima

(a) Porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje – Definisani planovi doprinosa

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Grupa je obavezna da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Grupa ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Grupa nije u obavezi da zaposlenima isplaćuje naknade koje predstavljaju obavezu Penzionog fonda Republike Srbije. Porezi i doprinosi koji se odnose na definisane planove naknada po osnovu zarada, evidentiraju se kao rashod perioda na koji se odnose.

(b) Obaveze po osnovu ostalih naknada – Otpremnine prilikom odlaska u penziju i jubilarne nagrade

U skladu sa Kolektivnim ugovorom Grupa ima obavezu isplate naknade zaposlenima prilikom odlaska u penziju (otpremnina) u iznosu od 3 prosečne mesečne zarade ostvarene u Republici Srbiji prema poslednjem objavljenom podatku Republičkog zavoda za Statistiku ili 3 prosečne mesečne zarade ostvarene uGrupiu mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, odnosno 3 mesečne zarade zaposlenog ostvarene u mesecu koji prethodi mesecu isplate – u zavisnosti šta je povoljnije za zaposlenog.

Pored toga, u skladu sa kolektivnom ugovorom, Grupa je u obavezi da isplati i jubilarne nagrade za 10, 20, 30, 40 godina neprekidnog rada uGrupi. Jubilarne nagrade se isplaćuju u visini jedne, dve ili tri prosečne zarade u Grupi ostvarene u mesecu koji prethode datumu isplate, zavisno od trajanja neprekidnog rada kod poslodavca.

Troškovi i obaveze po osnovu ovih planova nisu obezbeđeni fondovima. Obaveze po osnovu naknada i sa njima povezani troškovi se priznaju u iznosu sadašnje vrednosti očekivanih budućih gotovinskih tokova primenom aktuarske metode projektovanja po jedinici prava.

Aktuarski dobici i gubici i troškovi prethodno izvršenih usluga priznaju se u bilansu uspeha kada nastanu, s tim što se aktuarski dobici i gubici po osnovu otpremnina prilikom odlaska u penziju priznaju u okviru ostalog ukupnog rezultata.

(c) Kratkoročna, plaćena odsustva

Akumulirana plaćena odsustva mogu da se prenose i koriste u narednim periodima, ukoliko u tekućem periodu nisu iskorišćena u potpunosti. Očekivani troškovi plaćenih odsustava se priznaju u iznosu akumuliranih neiskorišćenih prava na dan bilansa, za koje se očekuje da će biti iskorišćeni u narednom periodu. U slučaju neakumuliranog plaćenog odsustva, obaveza ili trošak se ne priznaju do momenta kada se odsustvo iskoristi.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.21. Finansijske garancije

U uobičajenom toku poslovanju Grupa odobrava finansijske garancije koje se sastoje od plativih i činidbenih garancija, akreditiva, akcepta menica i drugih poslova jemstva. Finansijske garancije su ugovori koji obavezuju izdavaoca garancije da izvrši plaćanje ili nadoknadi gubitak primaocu garancije, nastao ukoliko određeni poverilac blagovremeno ne izvrši svoje obaveze u skladu sa uslovima predviđenim ugovorom.

Finansijske garancije se inicijalno priznaju u finansijskim izveštajima po fer vrednosti na datum kada je garancija data. Nakon inicijalnog priznavanja, obaveze Grupe koje proističu iz finansijskih garancija se vrednuje u iznosu amortizovane naknade ili najbolje procene izdataka neophodnih da bi se izmirila finansijska obaveza koja nastaje kao rezultat garancije, u zavisnosti koji je iznos viši.

Povećanje obaveza koje se odnosi na finansijske garancije se priznaje u bilansu uspeha u okviru pozicije „Neto rashodi /prihodi po osnovu obezvređenja finansisjkih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki". Primljene naknade se priznaju u korist bilansa uspeha u okviru prihoda od naknada i provizija, u zavisnosti od vrste naknade. Grupa određene vrste naknada prihoduje jednokratno a one koje se naplaćuju za poznat vremenski period se razgraničavaju ravnomerno tokom perioda trajanja garancije.

Činidbene garancije su ugovori obezbeđuju kompenzaciju ukoliko druga strana ne ispuni svoju ugovornu obavezu. Takvi ugovori prenose, pored kreditnog i nefinansijske rizike izvršenja. Činidbene garancije se početno priznaju po fer vrednosti, koja se obično dokazuje iznosom primljene naknade. Ovaj iznos se amortizuje ravnomerno tokom trajanja ugovora. Na kraju svakog izveštajnog perioda, ugovori o činidbenim garancijama se odmeravaju u iznosu većem od (i) neamortizovanog iznosa pri početnom priznavanju i (ii) najbolje procene troškova potrebnih za izmirenje ugovora ugovora na kraju izveštajnog perioda, diskontovanog na sadašnju vrednost.

2.22. Sredstva stečena naplatom potraživanja

Grupa preuzima imovinu (kolaterale) kao vid naplate u slučajevima kreditiranja sa problemima u otplati. Osnovni razlozi su omogućavanje kontrole kolaterala i zaštita vrednosti kolaterala na nelikvidnim ili problematičnim tržištima postavljanjem osnove na tržištu i, kao strategija odbrane, strategija protiv gubitka imovine na aukciji po neodgovarajućoj ceni. Konverzija loših plasmana u materijalnu imovinu se takođe vidi kao mera za poboljšanje kontrole troškova po Grupu i za izbegavanje daljeg pogoršanja vrednosti.

Imovina stečene na takav način, može biti klasifikovana kao:

1) Materijalna imovina koju Grupa drži za svoju upotrebu (MRS 16, Imovina, postrojenja i oprema)
2) Investiciona nekretnina (MRS 40 Investiciona imovina)
3) Sredstva stečena naplatom potraživanja (MRS 2 Inventar zaliha)
4) Stalna sredstva namenjena prodaji (MSFI 5)

Imovina stečena naplatom potraživanja evidentira se po kupovnoj ceni u RSD.

Materijalna imovina koju Grupa drži za svoju upotrebu i koju koristi evidentira se po nabavnoj vrednosti i amortizacija u skladu sa Računovodstvenom politikom Grupe i Priručnikom računovodstva po MSFI Erste bank ad Novi Sad.

Investiciona nekretnina je nekretnina u vlasništvu vlasnika u svrhu generisanja prihoda od zakupa. Originalna investicija se priznaje po nabavnoj ceni i amortizuje se u skladu sa Računovodstvenom politikom Grupe i Priručnikom računovodstva po MSFI Erste bank ad Novi Sad.

Sredstva stečena naplatom potraživanja u skladu sa MRS 2 Zalihe, se vrednuju po nižoj od sledeće dve vrednosti, nabavne cene / cene koštanja i neto ostvarive vrednosti (cene prodaje umanjenoj za troškove prodaje).

Od datuma bilansa stanja, rukovodstvo Grupe analizira vrednost zaliha po kojima je imovina Grupe obelodanjena. Ukoliko ima naznaka da je neka imovina obezvređena, naplativ iznos imovine se procenjuje kako bi se definisao iznos obezvređenja. Ukoliko je procenjeno da je naplativ iznos imovine niži od vrednosti po kojoj je imovina obelodanjena, postojeća vrednost te imovine se smanjuje na iznos naplative vrednosti.
Sektor upravljanja rizicima vrši procenu. Iznosi otpisa zaliha do neto generisane vrednosti, kao i gubici zaliha, prepoznaju se kao trošak perioda tokom kojeg je došlo do otpisa i nastanka gubitka.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.22. Sredstva stečena naplatom potraživanja (nastavak)

Grupa klasifikuje stalnu imovinu kao **stalna sredstva namenjena prodaji** ako se njena knjigovodstvena vrednost može povratiti prevashodno prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Imovina klasifikovana kao imovina namenjena prodaji mora biti dostupna za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju i njena prodaja mora biti verovatna.

Prilikom reklasifikacij dela aktive u stalna sredstva namenjena prodaji sreddstva se vrednuju se po nižoj vrednosti od knjigovodstvene vrednosti koju bi ta imovina imala da nije klasifikovana kao namenjena prodaji (nabavnoj vrednosti) i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje. Ako je knjigovodstvena vrednost niža nastavlja se vrednovanje po knjigovodstvenoj vrednosti, a ako je fer vrednost niža iskazuje se rashod perioda koji predstavlja obezvređenje imovine. Rashod nastao kao rashod od obezvređenja prenosi se na rashod od prodaje ukoliko je sredstvo prodato u istoj godini kada je i reklasifikovano kao sredstvo namenjeno prodaji. Da bi se izvršila reklasifikacija iz kategorije investicione nekretnine u stalna sredstva namenjena prodaji nije dovoljna samo odluka o prodaji nego i kapitalni izdatak prevođenja tog sredstva u sredstvo namenjeno prodaji.

Ne radi se obračun amortizacije pošto ova klasifikacija podrazumeva brzu i izvesnu prodaju.

Ukoliko u toku držanja imovine, nisu više zadovoljeni kriterijumi za klasifikaciju imovine kao namenjene prodaji, treba je reklasifikovati i korigovati njenu knjigovodstvenu vrednost i efekte priznati u bilansu uspeha perioda kad se reklasifikacija desila. . Kada stano sredstvo prestane da se klasifikuje kao sredstvo koje se drži radi prodaje, vrednuje se po nižim od sledećih iznosa:

- njegove knjigovodstvene vrednosti pre nego što je sredstvo klasifikovano kao sredstvo koje se drži radi prodaje, korigovane za amortizaciju koja bi bila priznata da sredstvo nije bilo klasifikovano kao sredstvo koje se drži radi prodaje; i
- njegove nadoknadive vrednosti na dan kada je odlučeno da se ne prodaje.

Nekretnine evidentirane na klasi namenjene prodaji vode se po sadašnjoj vrednosti. Prilikom reklasifikacije neophodno je izračunati iznos amortizacije za period za koji sredstvo nije amortizovano i proknjižiti obračunatu amortiziacju.

2.23. Porezi i doprinosi

(a) Porez na dobit

Tekući porezi

Porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije. Grupa tokom godine porez na dobit plaća u vidu mesečnih akontacija, čiju visinu utvrđuje na osnovu poreske prijave za prethodnu godinu. Konačna poreska osnovica, na koju se primenjuje propisana stopa poreza na dobit preduzeća od 15% utvrđuje se poreskim bilansom Grupe.

Računovodstvena dobit se, da bi se dobio iznos oporezive dobiti, usklađuje za određene trajne razlike i umanjuje za određena ulaganja u toku godine, kao što je prikazano u godišnjem poreskom bilansu koji se predaje u roku od 180 dana od dana isteka perioda za koji se utvrđuje poreska obaveza.

Obveznici koji su do 2014. godine u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije stekli pravo na poreski kredit po osnovu ulaganja u osnovna sredstva, mogu da iskoriste do 33% obračunatog poreza. Neiskorišćeni deo poreskog kredita može se preneti na račun poreza na dobit iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od deset godina, tj. do iznosa prenetog poreskog kredita.

Počevši od poreskog perioda za 2018. godinu, poreskim obveznicima je omogućeno je da efekti promene računovodstvene politike nastali usled prve primene MRS, odnosno MSFI, po osnovu kojih se, saglasno propisima o računovodstvu, vrši korekcija odgovarajućih pozicija u bilansu stanja, priznaju se kao prihod, odnosno rashod u poreskom bilansu, počev od poreskog perioda u kojem je ta korekcija izvršena.
Prihodi i rashodi priznaju se u jednakim iznosima u pet poreskih perioda.

Poreski propisi u Republici Srbiji ne dozvoljavaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda iskoriste kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u određenom prethodnom periodu. Međutim, gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od 5 godina.

Odloženi porezi

Odloženi porezi na dobit se obračunavaju po metodi obaveza prema bilansu stanja na sve privremene razlike na dan bilansa stanja između sadašnje vrednosti sredstava i obaveza u finansijskim izveštajima i njihove vrednosti za svrhe oporezivanja. Stopa od 15% je korišćena za obračun iznosa odloženih poreza.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.23. Porezi i doprinosi (nastavak)

(a) Porez na dobit (nastavak)

Odloženi porezi (nastavak)

Odložene poreske obaveze priznaju se na sve oporezive privremene razlike, izuzev ukoliko odložene poreske obaveze proističu iz inicijalnog priznavanja "goodwill-a" ili sredstava i obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak, kao i ukoliko se odnose na oporezive privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima gde se trenutak ukidanja privremene razlike može kontrolisati i izvesno je da privremena razlika neće biti ukinuta u doglednom vremenskom periodu.

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve oporezive privremene razlike i neiskorišćene iznose prenosivih poreskih kredita i poreskih gubitaka, efekata promene računovodstvenih politika na osnovu kojih se vrši korekcija odgovarajućih pozicija u Bilansu stanja. do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve oporezive privremene razlike, preneti neiskorišćeni poreski krediti i neiskorišćeni poreski gubici mogu iskoristiti, izuzev ukoliko se odložena poreska sredstva odnose na privremene razlike nastale iz inicijalnog priznavanja sredstava ili obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak ili na odbitne privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima, kada se odložena poreska sredstva priznaju samo do mere do koje je izvesno da će privremene razlike biti ukinute u doglednoj budućnosti i da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve privremene razlike mogu iskoristiti.

Knjigovodstvena vrednost odloženih poreskih sredstava preispituje se na svaki izveštajni datum i umanjuje do mere do koje više nije izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se ukupna vrednost ili deo vrednosti odloženih poreskih sredstava može iskoristiti. Odložena poreska sredstva koja nisu priznata procenjuju se na svaki izveštajni datum i priznaju do mere do koje je postalo izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto dobitak/(gubitak) perioda.

Odloženi porez na dobit koji se odnosi na stavke koje se direktno evidentiraju u korist ili na teret kapitala se takođe evidentiraju na teret, odnosno u korist kapitala.

(b) Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu, porez na dodatu vrednost, doprinose na zarade koji padaju na teret poslodavca, kao i druge poreze i doprinose koji se plaćaju u skladu sa republičkim i lokalnim poreskim propisima. Ovi porezi i doprinosi su prikazani u okviru operativnih i ostalih poslovnih rashoda.

2.24. Praćenje poslova po segmentima poslovanja

Rukovodstvo Grupe posmatra poslovne segmente u skladu sa metodologijom i segmentacijom koja je definisana na nivou cele Erste grupe, i na osnovu istih donosi odluke, alocira resurse i ocenjuje rezultat poslovanja pojedinačnih segmenata. Izveštaj po segmentima je usklađen sa FINREP metodologijom izveštavanja koji se koristi u Erste grupi gde postoje odstupanja na određenim pozicijama u odnosu na rezultat iskazan po lokalnoj NBS metodologiji.

2.25. Poslovi u ime i za račun trećih lica

Sredstva po poslovima u ime i za račun trećih lica, kojima Grupa upravlja uz naknadu, uključena su u vanbilansnu evidenciju Grupe. Grupa po navedenim plasmanima ne snosi nikakav rizik.

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva Grupe korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na iskazane vrednosti sredstava i obaveza, kao i obelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, kao i prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda.

Ove procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izveštaja. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od navedenih procena. Procene i pretpostavke se kontinuirano razmatraju, a kada korekcije postanu neophodne, iskazuju se u bilansu uspeha za periode u kojima su postale poznate.

(a) SPPI procena

Analiza ispunjenosti da li ugovoreni novčani tok finansijskog sredstva dovodi do povećanja novčanog toka koji je isključivo plaćanje glavnice i kamate (SPPI) što je predmet znajačne procene prilikom klasifikacije finansijskog sredstva. Ove procene su ključne prilikom procesa MFSI 9 klasifikacije i merenja jer određuju da li će se sredstvo vrednovati po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVPL), ili u zavisnosti od procene poslovnog modela, po amortizovanoj vrednosti (AC) ili po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat (FVOCI).

Uzimajući u obzir i razmatrajući karakteristike ugovora o kreditima, kao značajne procene je uočeno sledeće: naknada za prevremenu otplatu i neusklađenost kamatne stope i perioda ažuriranja.

Procena da li naknada za prevremenu otplatu kredita može da se smatra razumnom kompenzacijom za rani prekid ugovora (u slučaju celokupne) ili izgubljenu kamatu (u slučaju delimične otplate), se bazira na poređenju nivoa naknade i troškova za koju Grupa koristi kvantitativni test gde se troškovi porede sa izgubljenom kamatnom marginom i izgubljenim kamatnim diferencijalom zbog smanjenja kamatne stope pri ranom prekidu ili otplati. Procena se radi na nivou portfolija. Adekvatnost nakande se takođe opravdava i kvalitativno na bazi trenutnog tržišnog nivoa naknada i njihove preihvatljivosti od strane regulatora.

Neusklađenost kamatne stope i perioda njenog ažuriranja se odnosi na promenjive kamatne stope kredita gde je referentna kamatna stopa neusklađena u pogledeu tenora i perioda ažuriranja (kao što je slučaj kada se 3M EURIBOR usklađuje češće tj svakih mesec dana ili ređe npr svakih 6 meseci) ili je period ažuriranja određen pre početka kamatnog perioda (na primer 3MEURIBOR se ažurira 2 meseca pre puštanja kredita i početka kamatnog perioda). Ovakve slučajeve je potrebno proceniti putem „benčmark testa'' da li ugovoreni (nediskontovani) novčani tok kredita odstupa značajno od „benčmark" kredita (kredita ite ročnosti, istog iznosa, iste valute, ali koji nema neusklađenost kamatne stope).Pragovi materijalnosti za prolazak kvantitativnog benčmark testa su 5% kumulativno odstupanje odnosno 10% periodično odstupanje. Ovaj test se radi na niovu pojedinačnog plasmana na prilikom inicijalnog priznavanja.

Za plasmane koji imaju kamatne stope određene na bazi''starih''stopa, SPPI usaglašenost se procenjuje na bazi kvalitativnih kriterijuma tako da period između datuma fiksiranja stope i pdatuma početka kamatanog perioda nije duži od mesec dana.

Prilikom prelaska na MSFI 9, Grupa je testirala svoje plasmane koji imaju ugovorene ''stare stope'' kvalitativno kao i nekolicinu plasmana koji imaju ugovorenu neusklađenost kamate sa periodom ažuriranja , kvantitativno i svi plasmani su prošli benčmark test.

Takođe portfolio kredita je testiran u pogledu naknade za prevremnu otplatu.

Rukovodstvo Grupe smatra da svi krediti ispunjavaju SPPI kriterijume.

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)

(b) Procena poslovnog modela

Za svako finansijsko sredstvo koje je SPPI prilikom inicijalnog priznavanja, Grupa procenjuje da li je ono deo poslovnog modela u kojem se sredstva drže radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova, ili oba prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i prodaje, ili nekog drugog poslovnog modela.

Kritičan apekt u razlikovanju poslovnog modela je učestalost i značajnost prodaja. Može se desiti, da u periodu nakon inicijalnog priznavanja dođe do realizacije novčanog toka na drugačiji način od očekivanog , onda se može činiti da bi drugačiji metod merenja bio više odgovarajuć. Prema MSFI 9, takve naknade promene ne dovode nužno do reklasifikacije i ispravke grešaka u prethodnom periodu. Ta informacija može uticati da se poslovni model i metod vrednovanja pormeni za nova sredstva.

Grupa, prodaje zbog povećanja kreditnog rizika, prodaje koje su blizu krajnjeg roka dospeća i retke prodaje zbog nekih događaja kao što je izmena zakonske regulative, veće interne reorganizacije, retke krize likvidnosti isl, ne smatra kao suprotne postavljenom poslovnom modelu prikupljanja ugovorenih novčanih tokova .

Grupina je procena da svi krediti Grupe zadovoljavaju poslovni model držanje radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.

Poslovni modeli Grupe:

Poslovni model Corporate - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)
Svi krediti i potraživanja drže se da bi se prikupili ugovoreni novčani tokovi (glavnica i kamata) tokom ukupnog trajanja plasmana tj. do dospeća. Trgovanja plasmanima nema, odnosno nema plasiranja kredita u cilju prodaje istih i ostvarivanja dobiti po osnovu razlike u ceni.

Poslovni model Real estate - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)
Svi krediti i potraživanja odobravaju se sa ciljem prikupljanja novčanih tokova tokom trajanja plasmana. Osnovna razlika u odnosu na korporativne kredite je u tome sto se krediti odobravaju za realizaciju posebnih projekata , dakle odobravaju se posebnim (SPV) preduzećima osnovanih samo u svrhu realizacije konkretnog projekta. Sama otplata bazira se isključivo na prihodima od projekta koji je predmet finansiranja.

Poslovni model Retail - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)
Svi krediti i potraživanja drže se da bi se prikupili ugovoreni novčani tokovi (glavnica i kamata) tokom ukupnog trajanja plasmana tj. do dospeća. Trgovanja plasmanima nema, odnosno nema plasiranja kredita u cilju prodaje istih i ostvarivanja dobiti po osnovu razlike u ceni.

Poslovni model Treasury - Dužničke hartije od vrednosti: Hold to Sell (FVPL metod vrednovanja)
Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti upravlja se radi ostvarivanja zarade u vidu razlike u ceni.

Poslovni model ALM - Dužničke hartije od vrednosti: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)
Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti, u poslovnom modelu "držati radi prikupljanja" ("HtC"), upravlja se radi ostvarivanja tokova gotovina prikupljanjem ugovornih novčanih tokova. Ostvarivanje razlike u ceni nije cilj, niti priroda ovog poslovnog modela.

Poslovni model ALM - Dužničke hartije od vrednosti: Hold and Sell (FVOCI metod vrednovanja)
Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti u poslovnom modelu "držati za prikupljanje i prodaju" ("H&S") upravlja se radi ostvarivanja tokova gotovina prikupljanjem ugovornih novčanih tokova, ali i prodajom finansijskih sredstava kao i ostvarenjem razlike u ceni.

(c) Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava

Model očekivanog kreditnog gubitka je baziran na prosuđivanju jer se zahteva procena značajnog povećanja kreitnog rizika i merenje očekivanih gubitaka bez nekih detaljnijih smernica. U pogledu značajnog povećanja kreditnog rizika, Grupa je odredila specifična pravila za procenu koja obuhvataju kvantitativne i kvalitativne kriterijume. Merenje očekivanog kreditnog gubitka uključuje kompleksne modele koji se oslanjaju na istorijske podatke o verovatnoći default-a i stopama gubitka, njihovoj ektrapolaciji u slučaju nedovoljnih kada ne postoji dovoljno podataka, individualne porcene novčanih tokova prilagođenih kreditnim gubicima, i verovatnoće ostvarenja scenarija uključujući forward–looking informacije.

Detaljna obelodanjivanja identifikacije značajnog povećanja kreditnog rizika, uključujući kolektivni, individualnu porcenu, tehnike predviđanja koje se koriste za merenje očekivanog gubitka i definicije defaulta,i ostali aspekti procene kreditnog rizika su dati u Napomeni 36.

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)

(d) Utvrđivanje fer vrednosti finansijskih instrumenata

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu na dan bilansa stanja se bazira na kotiranim tržišnim cenama ponude ili tražnje, bez umanjenja po osnovu transakcionih troškova. Fer vrednost finansijskih instrumenta koji nisu kotirani na aktivnom tržištu se određuje korišćenjem odgovarajućih tehnika vrednovanja, koje obuhvataju tehnike neto sadašnje vrednosti, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje tržišne cene i ostale relevantne modele.

Kada tržišni inputi nisu dostupni, oni se određuju procenjivanjima koja uključuju određeni stepen rasuđivanja u proceni "fer" vrednosti. Modeli procene oslikavaju trenutno stanje na tržištu na datum merenja i ne moraju predstavljati uslove na tržištu pre ili nakon datuma merenja. Stoga se tehnike vrednovanja revidiraju periodično, kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

Detaljnije obelodanjivanje se nalaze u Napomeni 36.4 (sensitivity limiti) i 36.10 (fer vrednovanje i nivoi FV).

(e) Procena lizing obaveze i sredstva sa pravom korišćenja u skladu sa MSFI 16

MSFI 16 uvodi model priznavanja lizinga u bilansu stanja za korisnike lizinga. Korisnik lizinga priznaje pravo korišćenja sredstva i odgovarajuću obavezu za lizing plaćanja u bilansu stanja. Postoje izuzeci od ovog principa, koji se mogu primeniti za kratkoročne lizinge i lizing sredstva malih vrednosti. Procene koje Grupa koristi prilikom merenja obaveza po osnovu finansijskog lizinga i sredstava sa pravom korišćenja odnose se pre svega na:

- Klasifikaciju ugovora koji podležu MSFI 16
- Određivanje lizing perioda – dužine trajanja ugovora koji podležu MSFI 16 (uključujući ugovore sa neodređenim trajanjem kao i ugovore koji mogu biti produženi)
- Određivanje stopa amortizacije
- Određivanje kamatnih stopa koje će se primenjivati za diskontovanje budućih novčnaih tokova

Prilikom inicijlanog prizavanja ugovora o lizingu Grupa koristi jedinstveni model obračuna za zakupe u skladu sa MSFI 16. Zakupac priznaje imovinu sa pravom korišćenja i predstavlja njeno pravo da koristi osnovnu imovinu i obavezu zakupa koja predstavlja njenu obavezu za plaćanje lizinga.

Za svaki ugovor o zakupu se procenjuje da li sadrži zakup, tj. da li ugovor nosi pravo na kontrolu korišćenja identifikovane imovine u ugovorenom periodu u zamenu za naknadu.

Obaveza za lizing se inicijalno meri po sadašnjoj vrednosti plaćanja zakupnina koje nisu plaćene na datum početka primene, diskontovana korišćenjem kamatne stope implicitne u zakupu ili, ako se stopa ne može lako utvrditi, stopa zaduživanja zakupca.

Utvrđivanje inkrementalne stope zaduživanja za zakup nepokretne imovine zasniva se na stopi koja se lako može uočiti. Takva stopa predstavlja prihod od imovine koji odražava godišnji povrat koji se očekuje na imovini – stopa kapitalizacije za čiju kalkulaciju se koristi pristup razvijen od strane Erste Austrija Real Estate. Polazi se od bazne stope za a) glavni grad ili b) ostatak zemlje u zavisnosti od lokacije, a zatim se dodatno koriguje (povećava/smanjuje) u zavisnosti od tehničkih uslova objekta, tržišnih uslova, lokacije, namene objekta, potrebe za dodatnim ulaganje i sl. Na taj način se dobija stopa kapitalizacije po svakom objektu.

Prosečna ponderisana diskontna stopa primenjena na 01.01.2019. za objekte iznosi 9,79%, a za vozila 1,17%.

U četvrtom kvartalu 2019. godine primenjen je novi računovodstveni tretman za određivanje inkrementalne stope za pozajmljivanje za imovinu u Erste Grupi odnosno primenjen je pojednostavljeni pristup koji koristi stope finansiranja/refinansiranja.

Inkrementalna stopa pozajmljivanja se utvrđuje na osnovu specifične tržišne stope za potpuno obezbeđenu pozajmicu i određenog dodatka koji predstavlja neobezbeđen deo duga koji bi obično bio korišćen za finansiranje sticanja sredstava sa pravom korišćenja.

Komponenta A: „tržišna stopa" (obezbeđeno, 70% od vrednosti)

Tržišna stopa izvedena je iz postojećih podataka Banke iz delatnosti odobravanja kredita i trebalo bi da predstavi specifičnu stopu zaduživanja u zavisnosti od perioda zakupa, kreditne sposobnosti i bazne stope EURIBOR – ostale komponente kao što su trošak kapitala i dr. što sve može da bude uključeno u određivanje tržišne stope, koja je "van dohvata ruke".

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)

(e) Procena lizing obaveze i sredstva sa pravom korišćenja u skladu sa MSFI 16 (nastavak)

Ova stopa pretpostavlja potpunu obezbeđenost. Prema principima pozajmljivanja Grupe maksimalna vrednost pozajmice iznosi 70% od nominalne vrednosti.

Komponenta B: deo stope koji se odnosi na pojedinačne stavke imovine (neobezbeđena, 30% od vrednosti)

Kvalitet pojedinačne imovine direktno utiče na iznos dodatka na postajeću obezbeđenu tržišnu stopu. Izračun dodatka za neobezbeđeni deo pozajmice dobija se upoređivanjem neobezbeđenih sa obezbeđenim instrumentima refinansiranja, pri čemu oba instrumenta imaju sličan rok. Razlika između ova dva instrumenta predstavlja dodatak tržišnoj stopi čiji raspored će biti zasnovan na kvalitetu pojedinačne imovine.

Prilagođavanje računovodstvenog tretmana ogledaće se u nižim inkrementalnim stopama pozajmljivanja u odnosu na ranije korišćene. Smanjenje stope ima sledeći uticaj na finansijske izveštaje:
Bilans stanja se povećava sa smanjenjem stope što dovodi do povećanja sredstava sa pravom korišćenja/obaveza za zakup

Veća amortizacija i niži troškovi kamate
- pomeranje sa troškova kamate na troškove amortizacije
- nema uticaja na Bilans uspeha tokom trajanja perioda zakupa

Diskonta stopa- inkremetalna stopa pozajmljivanja	31.12. 2019.
Prosečna ponderisana diskonta stopa-objekti	2,83%
Prosečna ponderisana diskonta stopa-vozila	2,76%

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

4. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Prihodi od kamata		
– Sektor finansija i osiguranja	116.335	146.002
– Javni nefinansijski sektor	175.499	146.172
– Sektor privrednih društava	2.909.909	2.490.194
– Sektor preduzetnika	149.959	113.117
– Javni sektor	1.785.596	1.659.424
– Sektor stanovništva	4.541.409	3.941.956
– Sektor stranih lica	29.462	21.897
– Sektor domaćinstava i poljoprivrednih proizvođača	18.521	15.046
– Sektor drugih pravnih lica	24.764	8.699
Ukupno	**9.751.454**	**8.542.507**
Rashodi kamata		
– Sektor finansija i osiguranja	623.795	413.503
– Javni nefinansijski sektor	12.284	14.274
– Sektor privrednih društava	355.674	166.803
– Sektor preduzetnika	3.308	2.652
– Javni sektor	226.840	210.194
– Sektor stanovništva	145.918	118.940
– Sektor stranih lica	716.226	541.449
– Sektor domaćinstava i poljoprivrednih proizvođača	52	-
– Sektor drugih pravnih lica	124.944	**203.697**
Ukupno	**2.209.041**	**1.671.512**
Neto dobitak po osnovu kamata	**7.542.413**	**6.870.995**

Prihodi i rashodi od kamata po klasama finansijskih instrumenata prikazani su kako sledi:

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Prihodi od kamata		
Gotovina kod centralnih banaka	111.836	116.021
HOV koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	824.472	791.791
HOV koje se vrednuju po FV kroz ostali rezultat	675.298	578.540
HOV koje se vrednuju po FV kroz bilans uspeha	238.925	264.338
Plasmani i avansi klijentima	6.941.544	5.922.295
Plasmani i avansi kreditnim institucijama	10.412	310.518
Kamatonosni svop	448.725	39.724
Drugi prihodi od kamata	500.242	519.279
Ukupno	**9.751.454**	**8.542.507**
Rashodi kamata		
Subordinirane obaveze	153.729	82.512
Depoziti banaka	696.953	566.741
Depoziti klijenata	1.029.132	855.699
HOV koje se vrednuju po po amortizovanoj vrednosti	100.354	103.989
HOV koje se vrednuju po FVT kroz ostali rezultat	45.304	31.629
Emitovane obveznice	110.453	-
Kamatonosni svop koji se vrednuje po FV kroz bilans uspeha	73.022	30.889
Ostale obaveze za kamate	94	54
Ukupno	**2.209.041**	**1.671.512**
Neto prihod po osnovu kamata	**7.542.413**	**6.870.995**

5. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Prihodi od naknada i provizija		
Poslovi platnog prometa u zemlji i inostranstvu	1.491.092	1.426.915
Kreditni poslovi	32.563	7.351
Depozitni poslovi	1.005.143	814.101
Poslovi sa platnim karticama	43.726	52.569
Garancijski i drugi poslovi jemstva	170.031	148.661
Ostale naknade i provizije	137.733	102.992
Ukupno	**2.880.288**	**2.552.589**
Rashodi od naknada i provizija		
Depozitni poslovi	6	2
Poslovi platnog prometa u zemlji i inostranstvu	644.128	571.134
Ostale naknade i provizije	446.905	376.286
Ukupno	**1.091.039**	**947.422**
Neto prihod po osnovu naknada i provizija	**1.789.249**	**1.605.167**

6. NETO DOBITAK PO OSNOVU PROMENE FER VREDNOSTI FINANSIJSKIH INSTRUMENATA

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Prihodi od promene vrednosti imovine i obaveza		
Dobici od promene vrednosti ostalih derivata	1.308.726	-
Dobici od promene vrednosti finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	284.824	455.935
Dobici od promene vrednosti finansijskih obaveza koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	9.067	166.820
Ukupno	**1.602.617**	**622.755**
Rashodi od promene vrednosti imovine i obaveza		
Rashodi po osnovu promene vrednosti ostalih derivata	1.152.507	397.083
Rashodi po osnovu promene vrednosti finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	90.462	105.120
Rashodi po osnovu promene vrednosti finansijskih obaveza koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	6.796
Ukupno	**1.242.969**	**508.999**
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	**359.648**	**113.756**

7. NETO DOBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINASIJSKIH INSTRUMENATA KOJI SE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata		
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	27.173	71.685
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	17.721	7.724
Ukupno	**44.894**	**79.409**
Gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata		
Gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	36.438	7.485
Gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	2.366	
Ukupno	**38.804**	**7.485**
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	**6.090**	**71.924**

8. NETO DOBITAK PO OSNOVU ZAŠTITE OD RIZIKA

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Prihodi po osnovu zaštite od rizika		
Prihodi od promene vrednosti plasmana i potraživanja	1.295	1.677
Ukupno	**1.295**	**1.677**
Rashodi po osnovu zaštite od rizika		
Rashodi od promene vrednosti plasmana i potraživanja	733	478
Ukupno	**733**	**478**
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	**562**	**1.199**

Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika je rezultat promene vrednosti plasmana koji su ugovoreni da prate rast cena na malo**.**

9. NETO PRIHOD OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Pozitivne kursne razlike	4.750.230	5.782.598
Negativne kursne razlike	(3.816.361)	(5.266.013)
Pozitivni efekti ugovorene valutne klauzule	502.164	1.009.569
Netativni efekti ugovorene valutne klauzule	(1.011.356)	(1.105.059)
Neto prihodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	**424.677**	**421.095**

10. NETO RASHODI PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Prihodi po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	4.437.030	5.450.356
Prihodi od ukidanja umanjenja vrednosti finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	3.422	64.753
Prihodi od ukidanja rezervisanja za vanbilansne pozicije	444.478	684.607
Dobici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	19.767	2.050
Ukupno	**4.904.697**	**6.201.766**
Rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
Prihodi indirektnih otpisa finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	4.895.618	5.676.614
Prihodi po osnovu umanjenja vrednosti finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	3.923	14.133
Rashodi rezervisanja za vanbilansne pozicije	485.783	591.889
Gubici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	22.421	82.261
Ukupno	**5.407.745**	**6.364.897**
Neto prihod/(rashod) po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	**(503.048)**	**(163.131)**

10.a NETO RASHODI PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA (nastavak)

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki		
Rashodi indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija:		
– hartije od vrednosti (Napomena 20)	(9.005)	(5.582)
– krediti i potraživanja od banaka i drugih fin.organizacija (Napomena 21)	(2.159)	(3.827)
- krediti i potraživanja od komitenata (Napomena 22)	(2.892.037)	(3.170.906)
– ostala sredstva (Napomena 25)	(65.650)	(58.772)
Ukupno rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava	**(2.968.851)**	**(3.239.087)**
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (Napomena 31	(182.371)	(149.162)
Ukupno rashodi po osnovu obezveđenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilanskih stavki	**(3.151.222)**	**(3.388.249)**
Prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki		
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija:		
– hartije od vrednosti (Napomena 20)	2.110	38.225
– krediti i potraživanja od banaka i drugih fin.organizacija (Napomena 21)	3.344	5.664
- krediti i potraživanja od komitenata (Napomena 22)	2.521.790	2.964.938
– ostala sredstva (Napomena 25)	5.854	36.716
Ukupno prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava	**2.533.098**	**3.045.543**
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (Napomena 31)	141.070	241.881
Ukupno prihodi po osnovu obezveđenja finansijskih sredstava	**2.674.168**	**3.287.424**
Neto rashodi po osnovu indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja	**(477.054)**	**(100.825)**

11. NETO DOBITAK/GUBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENATA KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZOVANOJ VREDNOSTI

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Dobici od prestanka prizavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti		
Dobitak prestanak priznavanja – nivo obezvređenja 3 i POCI	130.501	14.824
Dobitak prestanak priznavanja - ostali nivoi obezvređenja	181.840	294
Ukupno:	**312.341**	**15.118**
Gubici od prestanka prizavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti		
Gubitak prestanak priznavanja - nivo obezvređenja 3 i POCI	135.333	23
Gubitak prestanak priznavanja_ostali stagevi	206.115	-
Ukupno:	**341.448**	**23**
Neto dobici/gubici od prestanka prizavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	**(29.107)**	**15.095**

12. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Prihodi od konsultantskih usluga	5.651	18.656
Prihodi od zakupnina	7.204	6.851
Prihodi od IT usluga	10.528	9.674
Ostali prihodi	53.135	67.289
Prihodi od dividende i ostali prihodi od učešća	379	368
Ukupno	**76.897**	**102.838**

13. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALIH LIČNI RASHODI

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Troškovi neto zarada i naknada zarada	1.468.505	1.370.409
Troškovi poreza i doprinosa na zarade na teret zaposlenog	552.399	516.154
Troškovi otpremnina, jubilarnih nagrada, bonusa i regres	211.618	220.493
Ostali lični rashodi	81.347	50.211
Rashodi rezervisanja po osnovu otpremnina (Napomena 31	23.435	22.648
Ukupno	**2.337.303**	**2.179.915**

14. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Troškovi amortizacije:		
– osnovnih sredstava (napomena 23)	473.941	205.930
– nematerijalnih ulaganja (napomena 23)	99.176	120.584
Ukupno	**573.117**	**326.514**

15. OSTALI PRIHODI

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Prihodi od naplate otpisanih potraživanja	417.509	320.755
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja za obaveze	31	11.363
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih ostalih rezervisanja	2.709	4.948
Dobici od prodaje osnovnih sredstava i nematerijalne imovine	9.716	14.610
Ostali prihodi	71.684	36.744
Ukupno	**501.649**	**388.420**

16. OSTALI RASHODI

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Profesionalne usluge	2.005.174	1.226.497
Donacije i sponzorstva	29.068	36.643
Reklama i propaganda	263.205	256.810
PTT i telekomunikacione usluge	66.827	64.000
Premije osiguranja	585.194	505.220
Troškovi zakupa	72.093	333.267
Troškovi materijala	125.957	110.788
Troškovi poreza i doprinosa	119.652	121.985
Održavanje osnovnih sredstava i informatičkog softvera	442.715	404.334
Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	679	3.242
Doprinosi na zarade na teret poslodavca	309.520	302.281
Dnevnice i putni troškovi	107.404	103.530
Obuke i savetovanja	43.743	25.094
Rashodi rezervisanja za sudske sporove (Napomena 30)	39.617	71.300
Ostalo	95.872	164.746
Ukupno	**4.306.720**	**3.729.737**

17. POREZ NA DOBITAK

a) Komponente poreza na dobit

Ukupan poreski rashod sastoji se od sledećih poreza:

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Tekući porez na dobit	(186.773)	(264.750)
Dobitak od kreiranih odloženih poreskih sredstava i smanjenje odloženih poreskih obaveza	11.812	37.637
Ukupno	**(174.961)**	**(227.113)**

(b) Usaglašavanje ukupnog iznosa poreza na dobit iskazanog u bilansu uspeha i proizvoda gubitka pre oporezivanja i propisane poreske stope

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Dobit pre oporezivanja	**2.951.890**	**3.191.191**
Porez na dobit po stopi od 15%	**442.783**	**478.679**
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	12.391	37.718
Poreski efekti neoporezivih prihoda (kamate na HOV čiji je izdavalac RS, autonomna pokrajina, jedinica LS ili NBS)	(268.401)	(244.465)
Poreski efekat prve primene MFSI 9	(25.249)	(41.313)
Ostalo	13.437	(3.506)
Ukupan poreski rashod iskazan u bilansu uspeha	**174.961**	**227.113**
Efektivna poreska stopa	**5,93%**	**7,12%**

17. POREZ NA DOBITAK (nastavak)

(c) Komponente odloženog poreza

	na dan 31 decembra 2019. U RSD hiljada	
	iznos privremene razlike	iznos odloženog poreza
Odbitna privremena razlika po osnovu razlike knjigovodstvene i poreske vrednosti osnovnih sredstava- odložena poreska sredstva	180.291	26.935
Oporeziva privremena razlika po osnovu svođenja hartija od vrednosti na fer vrednost-odložena poreska obaveza	(820.076)	(122.774)
Odbitna privremena razlika po osnovuprenetih poreskih gubitaka iz prethodnih godina- odložena poreska sredstva	523	78
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za sudske sporove- odložena poreska sredstva	261.281	41.128
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za jubilarne nagrade- odložena poreska sredstva	130.292	20.143
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- odložena poreska sredstva	86.143	13.164
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- aktuarski dobitak- odložene poreske obaveze	(37.017)	(5.557)
Privremene razlike po osnovu efekata MSFI 9	159.107	24.327
Stanje na dan 31. decembra	**(39.456)**	**(2.556)**

	na dan 31 decembra 2019. U RSD hiljada	
	iznos privremene razlike	iznos odloženog poreza
Odbitna privremena razlika po osnovu razlike knjigovodstvene i poreske vrednosti osnovnih sredstava- odložena poreska sredstva	94.198	14.130
Oporeziva privremena razlika po osnovu svođenja hartija od vrednosti na fer vrednost-odložena poreska obaveza	(562.273)	(84.341)
Odbitna privremena razlika po osnovu prenetih poreskih gubitaka iz prethodnih godina- odložena poreska sredstva	(4.086)	(613)
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za sudske sporove- odložena poreska sredstva	244.714	36.707
Odbitna privremensa razlika po osnovu rezervisanja za jubilarne nagrade- odložena poreska sredstva	110.538	16.581
Odbitna privremena razlika po osnovu Rashod obezvređenja koji će biti priznati u PB narednih godina ukupno - odložena poreska sredstva	487	73
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- odložena poreska sredstva	75.784	11.368
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- aktuarski dobitak- odložene poreske obaveze	(42.680)	(6.402)
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja državne HoV- odložene poreske obaveze	-	-
Privremene razlike po osnovu efekata MSFI 9	220.336	33.050
Stanje na dan 31. decembra	**137.017**	**20.553**

17. POREZ NA DOBITAK (nastavak)

d) Promene na odloženim porezima

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Stanje odloženih poreskih sredstava/(obaveza) na dan 1. januar	20.553	(2.987)
Efekat privremenih poreskih razlika evidentiran u korist bilansa uspeha	11.811	37.636
Efekat privremenih poreskih razlika evidentiran u korist kapitala	(37.585)	(14.096)
Stanje odloženih poreskih sredstava/(obaveza) na dan 31. decembra	**(5.221)**	**20.553**

Kreiranje odloženih poreskih obaveza u iznosu od RSD 5.221 hiljada (i ukidanje prethodno priznatih odloženih poreskih sredstava u iznosu od RSD 20.553 hiljada) imalo je efekat na bilans uspeha u iznosu od RSD 11.811 hiljada i efekat preko kapitala u iznosu od RSD 37.585 hiljada.

U toku 2019. godine Grupa je ostvarila dobit nakon oporezivanja u iznosu od RSD 2.776.929 hiljada. Ovaj iznos će biti raspoređen u skladu sa Odlukom na predstojećoj Skupštini Grupe.

18. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
U dinarima		
Žiro račun	4.073.621	4.730.799
Gotovina u blagajni	2.894.574	2.159.642
Depoziti viškova likvidnih sredstava	-	5.000.000
Potraživanja za obračunatu kamatu, naknadu i proviziju po osnovu gotovine i sredstava kod Centralne banke	-	243
	6.968.195	**11.890.684**
U stranoj valuti		
Gotovina u blagajni	1.667.826	1.079.670
Obavezna rezerva kod NBS u stranoj valuti	13.219.331	11.670.903
	14.887.157	**12.750.573**
Stanje na dan	**21.855.352**	**24.641.257**

Obavezna dinarska rezerva predstavlja minimalnu rezervu u dinarima izdvojenu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije „Službeni glasnik RS", br. 76/2018., koja propisuje da banke obračunavaju dinarsku obaveznu rezervu po stopi od 5% na iznos prosečnog dnevnog stanja dinarskih obaveza sa ugovorenom ročnošću do dve godine, odnosno po stopi od 0% na iznos prosečnog dnevnog stanja dinarskih obaveza sa ugovorenom ročnošću preko dve godine, u toku jednog kalendarskog meseca.

Grupa je dužna da u obračunskom periodu održava prosečno dnevno stanje izdvojene dinarske obavezne rezerve na svom žiro-računu.

Obračunata dinarska obavezna rezerva čiji nivo se morao održavati na stanju žiro računa u periodu od 18. decembra 2019. godine do 17. januara 2020. godine iznosila je RSD 9.944.420 hiljada.

Narodna banka Srbije plaća kamatu na iznos ostvarenog prosečnog dnevnog stanja izdvojene dinarske obavezne rezerve u obračunskom periodu koji ne prelazi iznos obračunate dinarske obavezne rezerve po kamatnoj stopi u visini 1,25 % na godišnjem nivou.

Obavezna devizna rezerva predstavlja minimalnu rezervu u stranoj valuti izdvojenu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije „Službeni glasnik RS", br. 76/2018., koja propisuje da banke obračunavaju deviznu obaveznu rezervu po stopi od 20% na iznos prosečnog dnevnog stanja deviznih obaveza sa ugovorenom ročnošću do dve godine, kao i na iznos dinarskih sredstava koja su indeksirana valutnom klauzulom sa ugovorenom ročnošću do dve godine po stopi od 100%. Zatim po stopi od 13% na iznos prosečnog dnevnog stanja deviznih obaveza sa ugovorenom ročnošću preko dve godine, kao i na iznos dinarskih sredstava koja su indeksirana valutnom klauzulom sa ugovorenom ročnošću preko dve godine u toku jednog kalendarskog meseca po stopi od 100%.

Obračunata devizna obavezna rezerva za obračunski period od 18. decembra 2019. godine do 17. januara 2020. godine iznosila je EUR 112.416 hiljade.

Na iznos ostvarenog prosečnog stanja izdvojene devizne rezerve, Narodna banka Srbije ne plaća kamatu.

19. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU DERIVATA

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
U dinarima		
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
– fer vrednost derivata namenjenih trgovanju (FVTPL)	14.287	10.160
	14.287	**10.160**
U stranoj valuti		
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
– fer vrednost derivata namenjenih trgovanju (FVTPL)	332.612	171.044
	332.612	**171.044**
Stanje na dan	**346.899**	**181.204**

20. HARTIJE OD VREDNOSTI

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
U dinarima		
Dužničke hartije od vrednosti		
– obveznice (AC)	15.348.789	9.972.528
– obveznice (FVTPL)	4.144.280	4.062.753
– obveznice (FVTOCI)	10.698.745	9.004.931
Vlasničke hartije od vrednosti		
– učešća u kapitalu (FVTPL)	27.608	28.748
	30.219.422	**23.068.960**
U stranoj valuti		
Dužničke hartije od vrednosti		
– obveznice (AC)	850.624	856.033
– obveznice (FVTPL)	6.628.446	5.837.167
– državni zapisi (FVTPL)	-	129.811
– obveznice (FVTOCI)	3.880.476	5.049.334
– državni zapisi (FVTOCI)	136.029	159.225
Vlasničke hartije od vrednosti		
– ostale HOV raspoložive za prodaju - VISA akcije (FVTOCI)	97.354	67.261
	11.592.929	**12.098.831**
Ukupno hartije od vrednosti	**41.812.351**	**35.167.791**
Minus: Ispravka vrednosti (FVTPL)	(20.785)	(13.897)
Stanje na dan	**41.791.566**	**35.153.894**

U tabeli osim hartija od vrednosti namenjenih trgovanju (FVTPL) sve dužničke hartije od vrednosti su raspoređene u nivo obezvredjenja 1. Od svih navedenih HOV na berzi se kotiraju obveznice, kao i Visa akcije vrednovane kroz kapital i Jubmes akcije vrednovane kroz bilans uspeha.

20. HARTIJE OD VREDNOSTI (nastavak)

Promene na računima ispravke vrednosti u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

U RSD hiljada

	Stanje na dan 1. januara 2019.	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Kursne razlike	Stanje na kraju perioda 31. decembra 2019
Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava						
Nivo obezvređenja 1	**13.897**	**8.991**	**1.987**	**109**	**(7)**	**20.785**
Javni sektor	13.897	8.991	1.987	109	(7)	20.785
UKUPNO	**13.897**	**8.991**	**1.987**	**109**	**(7)**	**20.785**

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

U RSD hiljada

	31. decembra 2019.			31. decembra 2018.		
	Kratkoročni	**Dugoročni**	**Ukupno**	**Kratkoročni**	**Dugoročni**	**Ukupno**
U dinarima						
Dati krediti	-	1.583	**1.583**	-	311	**311**
Dati depoziti	-	-	**-**	700.243	-	**700.243**
Ostali plasmani	-	3	**3**	**-**	**-**	**-**
	-	**1.586**	**1.586**	**700.243**	**311**	**700.554**
U stranoj valuti						
Devizni računi	1.127.373	-	**1.127.373**	491.306	-	**491.306**
Dati krediti		88.983	**88.983**		44.083	**44.083**
Dati depoziti	357.481	-	**357.481**	4.728	-	**4.728**
Ostali plasmani	32.805	-	**32.805**	255.130	-	**255.130**
	1.517.659	**88.983**	**1.606.642**	**751.164**	**44.083**	**795.247**
Bruto krediti i potraživanja	**1.517.659**	**90.569**	**1.608.228**	**1.451.407**	**44.394**	**1.495.801**
Minus: Ispravka vrednosti			(1.749)			(2.929)
			(1.749)			**(2.929)**
Stanje na dan 31. decembra			**1.606.479**			**1.492.872**

Krediti sa valutnom klauzulom su uključeni u pregled kredita i depozita u stranoj valuti.

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)

a) Pregled po vrstama korisnika kredita i depozita po nivoima obezvređenja

U RSD hiljada

	Bruto knjigovodstvena vrednost					Ispravke vrednosti				
	Nivo obezvređenja 1	**Nivo obezvređenja 2**	**Nivo obezvređenja 3**	**POCI**	**Ukupno**	**Nivo obezvređenja 1**	**Nivo obezvređenja 2**	**Nivo obezvređenja 3**	**POCI**	**Ukupno**
U dinarima										
Banke u zemlji	3	-	-		**3**	(337)	-	-	-	**(337)**
Društva za osiguranje	349	-	-		**349**	(1)	-	-	-	**(1)**
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osigruranju	1.331	-	-		**1.331**	(10)	-	-	-	**(10)**
	1.683				**1.683**	**(348)**				**(348)**
U stranoj valuti										
Banke u zemlji	-	-	-		**-**	(20)				**(20)**
Finansijski lizing	72.075	16.811	-	-	**88.886**	(446)	(293)	-	-	**(739)**
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osigruranju	34.704	-	-	-	**34.704**	(44)	-	-	-	**(44)**
Strane banke	1.482.955				**1.482.955**	(598)	-	-	-	**(598)**
	1.589.734	**16.811**	**-**	**-**	**1.606.545**	**(1.108)**	**(293)**	**-**	**-**	**(1.401)**
Stanje na dan 31. decembra	**1.591.417**	**16.811**	**-**	**-**	**1.608.228**	**(1.456)**	**(293)**	**-**	**-**	**(1.749)**

Krediti sa valutnom klauzulom su uključeni u pregled kredita i depozita u stranoj valuti.

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)

b) Transfer izloženosti po kreditima i potraživanjima od banaka i drugih finansijskih institucija po nivoima obezvređenja

U RSD hiljada

	Bruto knjigovodstvena vrednost	
	Transfer između Nivo 1 i Nivo 2	
	U Nivo 2 iz Nivo 1	U Nivo 1 iz Nivo 2
Društva za osiguranje	-	193
Finansijski lizing	16.807	-
Ukupno	**16.807**	**193**

c) Ročnost dospeća datih kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija

Ročnost dospeća plasmana komitentima prikazanih u bruto iznosu, prema preostalom roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine, je sledeća:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Bez utvđenog roka dospeća	1.162.690	517.129
Do 30 dana	352.845	700.021
Od 1 do 3 meseca	-	-
Od 3 do 12 meseci	2.124	234.257
Preko 1 godine	90.569	44.394
	1.608.228	**1.495.801**

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)

Promene ispravki vrednosti i rezervisanja finansijskih sredstava

U RSD hiljada

	Stanje na dan 1. januara 2019.	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena po osnovu kursnih razlika	Ostale promene	Stanje na kraju perioda
Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava								
Nivo obezvređenja 1	**2.927**	**851**	**2.567**	**1.015**	**777**	**11**	**(5)**	**1.456**
Banke u zemlji	2.417	111	2.243	845	767	(2)	(7)	**357**
Društva za osiguranje	1	1	1	-	2	-	3	**2**
Finansijski lizing	255	394	198	-	2	-	(4)	**445**
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osigruranju	33	10	-	13	-	-	-	**55**
Strane banke	221	335	125	157	6	13	3	**597**
Nivo obezvređenja 2	**2**	**-**	**-**	**293**	**-**	**-**	**(2)**	**293**
Društva za osiguranje	2	-	-	-	-	-	(2)	-
Finansijski lizng	-	**-**	**-**	**293**	**-**	**-**	**-**	**293**
Nivo obezvređenja 3	**-**	**-**	**-**	**-**	-	**-**	**-**	-
Ostale usluge kredtiranja i finansiranja	-	**-**	**-**	**-**	-	**-**	**-**	-
UKUPNO	**2.929**	**851**	**2.567**	**1.308**	**777**	**11**	**(7)**	**1.749**

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA

U RSD hiljada

	31.12.2019.			31.12.2018.		
	Kratkoročni	**Dugoročni**	**Ukupno**	**Kratkoročni**	**Dugoročni**	**Ukupno**
U dinarima						
Dati krediti	472.391	38.545.532	**39.017.923**	2.464.469	30.505.580	**32.970.049**
Ostali plasmani	3.873.771	7.273.605	**11.147.376**	3.195.885	5.333.970	**8.529.855**
	4.346.162	**45.819.137**	**50.165.299**	**5.560.354**	**35.839.550**	**41.499.904**
U stranoj valuti						
Dati krediti	2.267.918	122.150.476	**124.418.394**	10.320.621	97.479.604	**107.800.225**
Dati depoziti	90.755	-	**90.755**	89.432	-	**89.432**
Ostali plasmani	226.074		**226.074**	409.529		**409.529**
	2.584.747	**122.150.476**	**124.735.223**	**10.819.582**	**97.479.604**	**108.299.186**
Bruto krediti i potraživanja	**6.930.909**	**167.969.613**	**174.900.522**	**16.732.813**	**133.593.145**	**149.799.090**
Minus: Ispravka vrednosti						
– Pojedinačno procenjena			(739.675)			(1.232.329)
– Kolektivno procenjena			(2.592.257)			(2.220.274)
			(3.331.932)			**(3.452.603)**
Stanje na dan 31. decembra			**171.568.590**			**146.346.487**

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

a) Pregled po vrstama korisnika kredita i depozita po nivoima obezvređenja

U RSD hiljada

	Bruto knjigovodstvena vrednost					Ispravke vrednosti				
	Nivo obezvređenja 1	**Nivo obezvređenja 2**	**Nivo obezvređenja 3**	**POCI**	**Ukupno**	**Nivo obezvređenja 1**	**Nivo obezvređenja 2**	**Nivo obezvređenja 3**	**POCI**	**Ukupno**
U dinarima										
Javna preduzeća	24.507	50.206	-	-	**74.713**	(126)	(511)	-	-	**(637)**
Druga preduzeća	2.199.839	165.104	39.412	-	**2.404.355**	(33.523)	(10.828)	(28.259)	-	**(72.610)**
Preduzetnici	1.161.098	117.797	23.075	-	**1.301.970**	(10.009)	(8.495)	(14.910)	-	**(33.414)**
Javni sektor	1.024.462	-	-	-	**1.024.462**	(941)	-	-	-	**(941)**
Stanovništvo	30.305.504	2.941.827	909.085	22.135	**34.178.551**	(252.367)	(231.560)	(714.166)	(1.388)	**(1.199.481)**
Strana lica	1.509	16	15	-	**1.540**	(29)	-	(13)	-	**(42)**
Poljoprivrednici	114.231	19.463	137	-	**133.831**	(2.446)	(1.580)	(23)	-	**(4.049)**
Drugi komitenti	24.068	1.402	3.020	-	**28.490**	(149)	(115)	(2.151)	-	**(2.415)**
	34.855.218	**3.295.815**	**974.744**	**22.135**	**39.147.912**	**(299.590)**	**(253.089)**	**(759.522)**	**(1.388)**	**(1.313.589)**
U stranoj valuti										
Javna preduzeća	4.361.373	2.068	1.545	-	**4.364.986**	(11.086)	(102)	(1.545)	-	**(12.733)**
Druga preduzeća	79.771.854	2.794.944	521.970	100.046	**83.188.814**	(593.780)	(296.114)	(383.339)	(72.985)	**(1.346.218)**
Preduzetnici	1.223.772	223.599	9.212	101	**1.456.684**	(6.670)	(13.746)	(7.662)	(101)	**(28.179)**
Javni sektor	1.396.337	-	-	-	**1.396.337**	(17.125)	-	-	-	**(17.125)**
Stanovništvo	42.534.723	964.152	369.548	152.034	**44.020.457**	(92.035)	(89.708)	(237.197)	(28.691)	**(447.631)**
Strana lica	327.429	56.110	-	-	**383.539**	(4.456)	(5.712)	-	-	**(10.168)**
Poljoprivrednici	109.419	15.851	44.775	-	**170.045**	(6.390)	(1.215)	(30.057)	-	**(37.662)**
Drugi komitenti	600.030	3.309	168.409	-	**771.748**	(2.935)	(126)	(115.566)	-	**(118.627)**
	130.324.937	**4.060.033**	**1.115.459**	**252.181**	**135.752.610**	**(734.477)**	**(406.723)**	**(775.366)**	**(101.777)**	**(2.018.343)**
Ukupno	**165.180.155**	**7.355.848**	**2.090.203**	**274.316**	**174.900.522**	**(1.034.067)**	**(659.812)**	**(1.534.888)**	**(103.165)**	**(3.331.932)**

Grupa sve kredite vrednuje po amortizovanoj vrednosti.

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

b) Transfer izloženosti po kreditima i potraživanjima od komitenata po nivoima obezvređenja

Bruto knjigovodstvena vrednost

	Transfer između Nivo 1 i Nivo 2		Transfer između Nivo 2 i Nivo 3		Transfer između Nivo 1 i Nivo 3	
	U Nivo 2 iz Nivo 1	**U Nivo 1 iz Nivo 2**	**U Nivo 3 iz Nivo 2**	**U Nivo 2 iz Nivo 3**	**U Nivo 3 iz Nivo 1**	**U Nivo 1 iz Nivo 3**
Druga preduzeća	**419,269**	**217,885**	**25,199**	**-**	**191,966**	**-**
Građevinarstvo	1,337	143,617	-	-	24	-
Poljoprivreda i prehrambena industrija	163,790	131	-	-	-	-
Prerađivačka industrija	17,640	5,199	3,603	-	14,352	-
Trgovina	85,688	65,000	2,089	-	168,514	-
Usluge i turizam	150,814	3,938	19,507	-	9,076	-
Javni sektor	938	-	-	-	-	-
Preduzetnici	**171,953**	**24,689**	**7,932**	**1**	**9,627**	**-**
Stanovništvo	**1,242,193**	**508,407**	**174,827**	**80,826**	**289,152**	**56,040**
Sektor drugih komintenata	**55**	**24**	**14,639**	**-**	**33,240**	**-**
Ukupno	**1,834,408**	**751,005**	**222,597**	**80,827**	**523,985**	**56,040**

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

c) Ročnost dospeća datih kredita i potraživanja od komitenata

Ročnost dospeća plasmana komitentima prikazanih u bruto iznosu, prema preostalom roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine, je sledeća:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	**31.12.2018.**
Bez utvđenog roka dospeća	1.369.067	1.089.205
Do 30 dana	285.828	590.604
Od 1 do 3 meseca	845.748	1.202.396
Od 3 do 12 meseci	5.709.177	13.597.731
Preko 1 godine	166.690.702	133.319.154
	174.900.522	**149.799.090**

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

Promene ispravki vrednosti i rezervisanja finansijskih sredstava

U RSD hiljada

	Stanje na početku perioda	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena usled modifikacije	Smanjenje usled direktnog otpisa	Promena po osnovu kursnih razlika	Ostale promene	Stanje na kraju perioda
Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava										
Stage 1	**927,796**	**488,406**	**253,548**	**1,385,698**	**1,007,311**	**(37)**	**13**	**(3,890)**	**(503,069)**	**1,034,032**
Javna preduzeća	17,894	2,174	3,008	2,560	7,855	-	-	(59)	(494)	11,212
Druga preduzeća	575,456	320,748	178,489	403,453	304,036	(36)	11	(2,895)	(186,661)	627,529
Preduzetnici	14,141	11,407	4,108	46,616	23,212	-	1	(30)	(28,289)	16,524
Javni sektor	12,300	667	705	25,148	19,283	-	-	(94)	92	18,125
Stanovništvo	305,981	150,639	65,929	866,565	646,385	(1)	1	(779)	(252,487)	357,603
Strana lica	346	-	-	1,358	1,603	-	-	(1)	1	101
Drugi komitenti	1,677	2,771	1,309	39,998	4,937	-	-	(32)	(35,231)	2,937
Stage 2	**886,399**	**152,940**	**267,566**	**114,371**	**259,615**	**(43)**	**-**	**228**	**32,096**	**658,810**
Javna preduzeća	75,292	-	-	-	236	-	-	1	(74,451)	606
Druga preduzeća	327,254	27,526	32,673	13,215	166,356	(20)	-	(1,391)	139,359	306,914
Preduzetnici	6,049	9,614	905	772	6,006	(50)	-	(52)	12,669	22,091
Javni sektor	358	-	356	-	-	-	-	-	(2)	-
Stanovništvo	477,417	115,560	233,606	89,900	85,304	27	-	1,670	(36,707)	328,957
Strana lica	3	-	1	-	-	-	-	-	(1)	1
Drugi komitenti	28	240	25	10,484	1,713	-	-	-	(8,773)	241
Stage 3	**1,518,939**	**162,873**	**360,717**	**544,407**	**299,634**	**(10,507)**	**231,100**	**969**	**210,695**	**1,535,925**
Javna preduzeća	8,517	-	-	114	7,129	-	-	43	-	1,545
Druga preduzeća	536,758	20,161	113,181	161,634	120,483	(5,119)	46,357	(1,076)	(1,519)	430,818
Preduzetnici	19,216	993	-	6,928	7,882	-	12,193	24	16,637	23,723
Stanovništvo	872,032	141,709	247,536	364,784	112,675	(5,388)	40,447	2,213	5,468	980,160
Strana lica	20	-	-	1	-	-	-	-	(6)	15
Drugi komitenti	82,396	10	-	10,946	51,465	-	132,103	(235)	190,115	99,664
POCI	**119,469**	**24,056**	**10,581**	**19,286**	**62,818**	**-**	**1,171**	**(679)**	**15,603**	**103,165**
Druga preduzeća	101,871	-	-	1,509	51,637	-	-	(561)	21,798	72,980
Preduzetnici	41	101	-	-	-	-	-	-	(41)	101
Stanovništvo	17,557	23,955	10,581	17,777	11,181	-	1,171	(118)	(6,154)	30,084
UKUPNO	**3,452,604**	**828,275**	**892,412**	**2,063,762**	**1,629,378**	**(10,587)**	**232,284**	**(3,372)**	**(244,676)**	**3,331,932**

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

d) Koncentracija datih kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija i od komitenata

Koncentracija datih kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija i od komitenata, prikazanih u bruto iznosu na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine, značajna je kod sledećih delatnosti:

		U RSD hiljada
	31.12.2019.	**31.12.2018.**
Trgovina	12.652.527	13.754.076
Prerađivačka industrija	19.694.314	16.573.709
Građevinarstvo	12.943.198	13.743.361
Proizvodnja i snabdevanje el. energijom	9.917.662	8.645.516
Usluge i turizam	24.902.151	20.089.000
Poljoprivreda i prehrambena industrija	6.458.642	6.022.829
Stanovništvo	78.481.231	64.189.702
Domaće i strane banke i ostale finansijske organizacije	1.608.228	1.495.801
Javni sektor	4.740.260	3.261.272
Strana pravna lica	102.856	96.073
Poljoprivrednici	301.447	261.011
Sektor drugih komintenata	1.237.216	1.239.839
Preduzetnici	3.469.018	1.922.704
	176.508.750	**151.294.891**

e) Potraživanja po osnovu finansijskog lizinga

		U RSD hiljada
	31.12.2019.	**31.12.2018.**
Minimalna plaćanja lizinga	11.944.026	8.985.848
Minus: potraživanja za nedospele kamate	(765.237)	(537.151)
Potraživanja po osnovu finansijskog lizinga	**11.178.789**	**8.448.697**
Doslpela preostala minimalnih plaćanja lizinga	11.162	13.218
Ostala potraživanja po osnovu posla finansijskog lizinga	32.228	39.600
	11.222.180	**8.501.515**
Minus razgraničeni prihodi od potraživanja po osnovu naknada za odobrenje finansijskog lizinga	(98.048)	(74.876)
	11.124.132	**8.426.639**
Minus: ispravka vrednosti		
- potraživanja po osnovu finansijskog lizinga	(235.604)	(252.283)
- potraživanja za dospele kamate	(10.928)	(12.833)
- ostalih potraživanja po osnovu posla finansijskog lizinga	(31.864)	(39.358)
	10.845.736	8.122.164
	10.845.736	**8.122.165**

23. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETINE

U RSD hiljada

	Zemljište i građevinski objekti	Oprema	Sredstva uzeta u lizing / Imovina sa pravom korišćenja	Investicione nekretnine	Sredstva u pripremi	Ukupno osnovna sredstva	Nematerijalna sredstva u pripremi	Nematerijalna ulaganja
NABAVNA VREDNOST								
Stanje na dan 1. januar 2018. godine	**752.646**	**1.016.008**	**254.173**	**-**	**21.163**	**2.043.990**	**-**	**1.317.059**
Povećanja	-	11.712	(7.083)	-	285.265	289.894	327.744	12.828
Prenosi	34.947	113.212	70.571	-	(297.655)	(78.925)	-	78.929
Otuđenja i rashodovanja	(11.102)	(39.798)	-	-	-	(50.900)	-	(447)
Stanje na dan 31.decembra 2018. godine	**776.491**	**1.101.134**	**317.661**	**-**	**8.773**	**2.204.059**	**327.744**	**1.408.369**
Efekti prelaska na IFRS 16	**-**	**-**	**1.379.458**	**-**	**(7.959)**	**1.379.458**	**7.959-**	**-**
Stanje na dan 1. januar 2019.	**776.491**	**1.101.134**	**1.697.119**	**-**	**814**	**3.583.517**	**335.704**	**1.408.369**
Povećanja	-	3.700	1.049.473	-	238.145	1.291.318	222.407	5.794
Prenosi	2.246	224.984	2.568	-	(229.798)	-	(95.139)	95.139
Otuđenja i rashodovanja	(5.055)	(64.790)	(231.144)	-	-	(300.989)	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	**773.682**	**1.265.028**	**2.518.016**	**-**	**17.120**	**4.573.846**	**455.012**	**1.509.302**
AKUMULIRANA ISPRAVKA VREDNOSTI								
Stanje na dan 1. januar 2018. godine	**278.588**	**635.975**	**50.809**	**-**	**-**	**965.372**	**-**	**1.061.507**
Preknjižavanja	**-**	**7.083**	**(7.083)**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Amortizacija (Napomena 14)	18.709	120.530	66.691	-	-	205.930	-	120.584
Otuđenja i rashodovanja	(3.854)	(36.080)	-	-	-	(39.934)	-	(349)
Stanje na dan 31.decembra 2018. godine	**293.443**	**727.508**	**110.417**	**-**	**-**	**1.131.368**		**1.181.742**
Preknjižavanja	-	2.458	(2.458)	-	-	-	-	-
Amortizacija (Napomena 14)	19.338	98.873	355.730	-	-	473.941	-	99.176
Otuđenja i rashodovanja	(2.261)	(63.479)	(41.892)	-	-	(107.632)	-	
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	**310.520**	**765.360**	**421.797**	**-**	**-**	**1.497.677**	**-**	**1.280.918**
Neotpisana vrednost na dan:								
– 31. decembar 2019. godine	**463.162**	**499.668**	**2.096.219**	**-**	**17.120**	**3.076.169**	**455.012**	**228.385**
– 31. decembar 2018. godine	**483.048**	**373.626**	**207.244**	**-**	**8.773**	**1.072.691**	**327.744**	**226.628**

23. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNINE (nastavak)

Grupa nema građevinskih objekata koji su pod hipotekom radi obezbeđenja otplate obaveza po osnovu kredita. Neotpisanu vrednost opreme na dan 31. decembar 2019. godine najvećim delom čine računarska i telekomunikaciona oprema i kancelarijski nameštaj. Neotpisanu vrednost nematerijalnih ulaganja na dan 31. decembar2019. godine najvećim delom čine softveri i licence. Na osnovu procene rukovodstva Grupe ne postoje indikacije da je vrednost osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja obezvređena na dan 31. decembar 2019. godine.

Grupa je primenila MSFI 16 koristeći modifikovani retrospektivni pristup. U okviru priznavanja imovine sa pravom korišćenja i obaveza za zakup po obuhvatu MSFI 16 nalaze se:

- IT oprema,
- nepokretnosti – objekti,
- pokretna imovina – vozila.

Stanje nabavne vrednosti okjekata u finansijskom lizingu prema MRS 17 i stanje nabavne vrednosti imovine sa pravom korišćenja prema MSFI 16 prikazano je u sledećoj tabeli (u RSD hiljada):

Vrsta imovine	MRS 17 31. decembra 2018.	MSFI 16 1. januara 2019.	Promene u toku 2019.		Stanje na dan 31. decembra 2019.
	Nabavna vrednost	Nabavna vrednost	Povećanja	Smanjenja	
IT oprema	317.660	317.660	-	-	317.660
Nepokretnosti	-	1.335.898	1.051.484	(228.471)	2.158.907
Pokretna imovina	-	43.561	3.019	(2.567)	44.013
Ukupno:	**317.660**	**1.697.119**	**1.054.503**	**(223.602)**	**2.518.016**

Nabavna vrednost IT opreme uzete na finansijski lizing na dan 1. januara 2019. godine iznosi RSD 317.660 hiljada i ista je ostala nepromenjena na dan 31. decembra 2019. godine.

Nabavna vrednost nepokretnosti (objekata) kao sredstava sa pravom korišćenja na dan početka primene MSFI 16 iznosi RSD 1.335.898 hiljada. Povećanje nabavne vrednosti u iznosu od RSD 1.051.484 hiljada se odnosi na usklađivanje vrednosti sredstava u skladu sa promenom diskontne stope, kao i indeksiranja u skladu sa usklađenom stopom rasta potrošačkih cena na nivou EU tzv. HICP index, povećanja cena zakupa i uknjižavanja novih zakupa. U toku 2019. godine evidentirana su i smanjenja vrednosti usled promene ugovornih uslova i otkazivanja zakupa u iznosu od RSD 228.471 hiljada. Na dan 31. decembra 2019. godine nabavna vrednost nepokretnosti (objekata) iznosi RSD 2.158.907 hiljada.

Nabavna vrednost pokretne imovine (vozila) kao sredstava sa pravom korišćenja na dan početka primene MSFI 16 iznosi RSD 43.561 hiljada. Nabavna vrednost pokretne imovine (vozila) na dan 31. decembra 2019. godine iznosi RSD 44.013 hiljada, odnosno ista je uvećana za iznos RSD 3.019 hiljada I odnosi se na novi zakup i umanjena je za iznos RSD 2.567 hiljada i odnosi se na otkaz postojećeg zakupa.

Stanje otpisane vrednosti okjekata u finansijskom lizingu prema MRS 17 i stanje otpisane vrednosti imovine sa pravom korišćenja prema MSFI 16 prikazano je u sledećoj tabeli (u RSD hiljada):

Vrsta imovine	MRS 17 31. decembra 2018.	MSFI 16 1. januara 2019.	Promene u toku 2019.		Stanje na dan 30. decembra 2019.
	Otpisana vrednost	Otpisana vrednost	Povećanja	Smanjenja	
IT oprema	110.417	110.417	78.665	(2.517)	186.565
Nepokretnosti	-	-	257.247	(41.669)	215.574
Pokretna imovina	-	-	19.818	(160)	19.658
Ukupno:	**110.417**	**110.417**	**355.730**	**(44.346)**	**421.797**

Ukupna otpisana vrednost IT opreme kao sredstava sa pravom korišćenja na dan 01.01.2019 iznosi RSD 110.417 hiljada, dok ukupna otpisana vrednost IT opreme na dan 31. decembra 2019. godine iznosi RSD 186.565 hiljada.

Ukupna otpisana vrednost nepokretnosti (objekata) kao sredstava sa pravom korišćenja na dan 31. decembra 2019. godine iznosi RSD 215.574 hiljada, dok ukupna otpisana vrednost pokretne imovine (vozila) kao sredstava sa pravom korišćenja na dan 31. decembra 2019. iznosi RSD 19.658 hiljada.

24. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA

Kao što je obelodanjeno u Napomeni 2.22 Grupa u skladu sa svojim računovodstvenim politikama imovinu koju klasifikuje kao sredstva namenjena prodaji odmerava po nižem od sledeća dva iznosa:

- po knjigovodstvenoj vrednosti ili
- fer vrednosti umanjenoj za troškove prodaje

U RSD hiljada

	31.12.2019.	**31.12.2018.**
Sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	12.252	12.288
Stanje	**12.252**	**12.288**

Na dan 31. decembar 2019. godine Grupa ima evidentirana sledeća stalna sredstva namenjena prodaji koja su locirana na teritoriji Republike Srbije:

- Zemun, Cara Dušana 266 – poslovni prostor površine 374 m2
- Stara Pazova, Vojka - zemljište površina 1.849 m2
- Vladimirci, Krnule:
  - zemljište površine 3.000 m2
  - zemljište površine 15.206 m2
  - zemljište površine 2.330 m2
- Nova Varoš, Bela Reka - zemljište površine 1.489 m2
- Čajetina, Šljivovica
  - zemljište površine 11.030 m2
  - zemljište površine 6.526 m2
  - zemljište površine 736 m2
  - zemljište površine 3.555 m2
  - zemljište površine 602 m2
  - zemljište površine 1.000 m2
- Pančevo, Dolovo
  - - zemljište površine 6.222 m2
  - zemljište površine 5.208 m2
  - -zemljište površine 806 m2

25. OSTALA SREDSTVA

U RSD hiljada

	Na dan 31. decembra 2019.	Na dan 31. decembra 2018.
U dinarima		
Finansijska sredstva:		
– Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju	98.055	20.725
– Potraživanja po osnovu prodaje	3.418	2.045
– Druga potraživanja iz redovnog poslovanja po kojima se utvrđuje prihod	31.727	30.547
– Ostala finansijska potraživanja iz poslovanja	208.618	148.537
- Razgraničeni troškovi premije osiguranja	527.909	542.704
- Razgraničena kuponska kamata pri kupovini obveznica	229.756	241.286
– Ostala razgraničenja	45.365	-
Nefinansijska sredstva:		
– Dati avansi	9.581	8.687
– Potraživanja od zaposlenih	19.043	3.535
– Potraživanja po osnovu pretplaćenih poreza i doprinosa	1.114	1.148
– Zalihe	72.262	70.805
– Ostala nefinansnijska potraživanja	(2.293)	(3.347)
– Ostale investicije	27.005	27.006
– Ostala razgraničenja	68.974	126.593
	1.340.534	**1.220.271**
U stranoj valuti		
Finansijska sredstva:		
– Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju	156	6
– Potraživanja po osnovu prodaje	15.136	20.136
– Druga potraživanja iz redovnog poslovanja po kojima se utvrđuje prihod	22	15
– Ostala finansijska potraživanja iz poslovanja	59.432	47.756
- Razgraničena kuponska kamata pri kupovini obveznica	35.046	32.888
– Ostala razgraničenja	43.117	4.807
Nefinansijska sredstva:		
– Dati avansi	27.134	25.817
– Potraživanja od zaposlenih	465	13
– Ostala nefinansijska potraživanja	349	64.063
	180.857	**195.501**
Bruto ostala sredstva	**1.521.391**	**1.415.772**
Minus: Ispravka vrednosti	(173.011)	(170.114)
Stanje na dan 31. decembra/31. decembra	**1.348.380**	**1.245.658**

Ostala finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanoj vrednosti.

25. OSTALA SREDSTVA (nastavak)

Promene na računima ispravke vrednosti u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

		U RSD hiljada
	31.12.2019.	**31.12.2018.**
Stanje ispravke finansijskih sredstava na početku godine	101.119	107.871
Efekti prelaska na MSFI 9	-	15.265
Nove ispravke vrednosti	65.650	58.772
Ukidanje ispravke vrednosti	(5.854)	(36.716)
Otpis na teret ispravke vrednosti	(32.921)	(32.921)
Kursne razlike	(21.832)	(11.152)
Stanje ispravke finansijskih sredstava na dan 31. decembra	**106.162**	**101.119**
Stanje ispravke nefinansijskih sredstava na dan 31.decembra	**66.849**	**68.995**
Stanje na dan 31. decembra	**173.011**	**170.114**

26. OBAVEZE PO OSNOVU DERIVATA

		U RSD hiljada
	31.12.2019.	**31.12.2018.**
U dinarima		
Obaveze po osnovu derivata namenjenih trgovanju	4.005	766
	4.005	**766**
U stranoj valuti		
Obaveze po osnovu derivata namenjenih trgovanju	246.034	94.752
	246.034	**94.752**
Stanje na dan 31. decembra	**250.039**	**95.518**

27. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCI

U RSD hiljada

	31.12.2019.			31.12.2018.		
	Kratkoročni	**Dugoročni**	**Ukupno**	**Kratkoročni**	**Dugoročni**	**Ukupno**
U dinarima						
Obaveze po osnovu depozita i kredita						
Transakcioni depoziti	417.668	-	**417.668**	428.583	-	**428.583**
Depoziti po osnovu datih kredita	85	247	**332**	87	516	**603**
Namenski depoziti	2.225	-	**2.225**	22.602	-	**22.602**
Ostali depoziti	2.054.192	2.726.000	**4.780.192**	3.661.470	520.000	**4.181.470**
Primljeni krediti	-	600.000	**600.000**	-	600.000	**600.000**
Ukupno	**2.474.170**	**3.326.247**	**5.800.417**	**4.112.742**	**1.120.516**	**5.233.258**
U stranoj valuti						
Obaveze po osnovu depozita i kredita						
Transakcioni depoziti	282.016	-	**282.016**	630.522	-	**630.522**
Depoziti po osnovu datih kredita	-	102.302	**102.302**	-	189.110	**189.110**
Namenski depoziti	153.327	27.047	**180.374**	191.079	24.230	**215.309**
Ostali depoziti	6.760.378	2.354.672	**9.115.050**	6.757.163	2.508.694	**9.265.857**
Depoziti i krediti koji dospevaju u roku od jednog dana	235.186	-	**235.186**	2.434.808	-	**2.434.808**
Primljeni krediti	3.117.281	53.042.416	**56.159.697**	3.322.541	45.824.921	**49.147.462**
Ostale finansijske obaveze	20.191	14.194	**34.385**	37.061	-	**37.061**
Ukupno	**10.568.379**	**55.540.631**	**66.109.010**	**13.373.174**	**48.546.955**	**61.920.129**
Stanje na dan 31. decembra				**17.485.916**	**49.667.471**	**67.153.387**
	13.042.549	**58.866.878**	**71.909.427**			

27. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCI (nastavak)

Struktura ostalih depozita prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci je prikazana u sledećoj tabeli:

		U RSD hiljada
	31.12.2019.	**31.12.2018.**
Centralna banka	4	1.091
Banke u zemlji	829.348	3.932.397
Društva za osiguranje	3.110.087	3.010.514
Finansijski lizing	113.972	422.805
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osiguranja	7.025.834	4.953.979
Ostale usluge kreditiranja i finansiranja	9.489	26.459
Strane banke	60.820.693	54.806.142
Stanje na dan 31. decembra	**71.909.427**	**67.153.387**

Obaveze prema stranim bankama se najvećim delom odnose na primljene kredite od Erste Group Bank AG, Austrija u iznosu od 22.750.845 hiljada dinara kao i primljeni kredit Evropske Investicione Banke od 12.508.601 hiljada dinara.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

28. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA

U RSD hiljada

	31.12.2019.			31.12.2018.		
	Kratkoročni	**Dugoročni**	**Ukupno**	**Kratkoročni**	**Dugoročni**	**Ukupno**
U dinarima						
Obaveze po osnovu depozita i kredita						
Transakcioni depoziti	31.935.971	-	**31.935.971**	24.684.911	-	**24.684.911**
Štedni depoziti:	876.333	1.225.219	**2.101.552**	593.007	766.430	**1.359.437**
Depoziti po osnovu datih kredita	541.032	705.632	**1.246.664**	182.118	730.609	**912.727**
Namenski depoziti	281.468	32.441	**313.909**	4.040.575	18.750	**4.059.325**
Ostali depoziti	8.729.186	2.145.150	**10.874.336**	10.201.291	5.220	**10.206.511**
Ostale finansijske obaveze	5	-	**5**	-	-	**-**
Ukupno	**42.427.049**	**4.108.442**	**46.535.495**	**39.701.902**	**1.521.009**	**41.222.911**
U stranoj valuti						
Obaveze po osnovu depozita i kredita						
Transakcioni depoziti	46.269.517	-	**46.269.517**	44.155.303	-	**44.155.303**
Štedni depoziti:	8.147.657	12.915.524	**21.063.181**	7.966.244	11.400.354	**19.366.598**
Depoziti po osnovu datih kredita	188.484	4.315.018	**4.503.502**	130.160	3.736.187	**3.866.347**
Namenski depoziti	607.708	218.104	**825.812**	748.927	282.420	**1.031.347**
Ostali depoziti	524.769	3.154.664	**3.679.433**	208.591	631.219	**839.810**
Primljeni krediti	-	2.969.541	**2.969.541**	-	2.354.677	**2.354.677**
Ostale finansijske obaveze	561.472	-	**561.472**	373.221	-	**373.221**
Ukupno	**56.299.607**	**23.572.851**	**79.872.458**	**53.582.446**	**18.404.857**	**71.987.303**
Stanje na dan 31. decembra			**126.407.953**			**113.210.214**

28. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA (nastavak)

Struktura ostalih depozita prema komitentima prikazana je u sledećoj tabeli:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	**31.12.2018.**
Holding kompanije	1	4
Javna preduzeća	1.298.865	3.706.090
Privredna društva	46.003.215	37.428.545
Javni sektor	4.705.459	4.224.630
Stanovništvo	63.613.471	53.657.942
Strana lica	2.416.479	2.318.467
Preduzetnici	3.903.183	2.853.351
Poljoprivrednici	614.694	514.419
Drugi komitenti	3.852.586	8.506.766
Stanje na dan 31. decembra	**126.407.953**	**113.210.214**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

29. OBAVEZE PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI

U RSD hiljada

Naziv	Oznaka valute	Nominalni iznos emitovanih obveznica	Datum dospeća	Kamatna stopa	Na dan 31. decembra 2019.	Na dan 31. decembra 2018.
Erste Bank ad Novi Sad	RSD	3.500.000	15.02.2021.	3m belibor+1% p,a,	3.512.691	-
Ukupno		**3.500.000**			**3.512.691**	-

Erste Bank A.D. Novi Sad je 14. februara 2019. godine uspešno završila emisiju dugoročnih dinarskih obveznica II emisije. Obim emisije je iznosio 3.500.000.000,00 dinara. Izdato je 350.000 komada obveznica pojedinačne nominalne vrednosti 10.000,00 dinara, ISIN: RSNOVBD53653 CFI: DBVUFR, sa varijabilnom kamatnom stopom i jednokratnim dospećem glavnice nakon dve (2) godine i jedan (1) dan.

Kamatna stopa po osnovu obveznica sastoji se iz varijabilnog i fiksnog dela. Varijabilni deo kamatne stope predstavlja tromesečni BELIBOR, dok fiksni deo kamatne stope predstavlja fiksna marža od 100 baznih poena (100bps) tj. 1%. Iznos varijabilnog dela kamatne stope utvrđuje se na početku svakog kamatnog perioda. Kamata se obračunava i plaća kvartalno.

Isplata glavnice obveznica vrši se na na dan dospeća. Dan dospeća glavnice je 15. februar 2021. godine. Ne postoji amortizacioni plan, već se ukupan iznos glavnice isplaćuje odjednom, na dan dospeća.

Obveznice su uključene u trgovanje na Beogradskoj berzi, simbol NSBN02.

Zaključno sa 31. decembrom 2019. godine, isplaćena su tri kupona obveznica (14. maja 2019. godine, 14. avgusta 2019. godine i 14. novembra 2019. Godine), svaki u iznosu od 34.524.000,00 dinara. Sledeći kamatni kupon dospeva na isplatu 14. februara 2020. godine.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

30. SUBORDINIRANE OBAVEZE

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
U stranoj valuti		
Subordinirane obaveze	4.206.971	4.566.337
	4.206.971	**4.566.337**

Stanje obaveza po subordiniranim kreditima na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine je detaljnije prikazano u sledećoj tabeli:

U RSD hiljada

Naziv poverioca	Oznaka valute	Iznos kredita	Datum dospeća	Kamatna stopa	31.12.2019.	31.12.2018.
Erste Group Bank AG	EUR	15.000.000	27.12.2021.	Euribor+3,65% p,a,	671.959	1.013.097
Erste Group Bank AG	EUR	30.000.000	10.09.2028.	Euribor+3,38% p,a,	3.527.784	3.545.838
Ukupno		**45.000.000**			**4.199.743**	**4.558.935**

Subordinirane obaveze se odnose na kredit odobren od strane Erste GCIB Finance, Amsterdam dana 27. decembra 2011. godine, u iznosu od EUR 15.000.000 na period od 10 godina sa periodom mirovanja 5 godina i kamatnom stopom u visini tromesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3,65% na godišnjem nivou. U skladu sa ugovorom, glavnica se otplaćuje u 21 jednake tromesečne rate od kojih prva dospeva nakon isteka perioda mirovanja od 5 godina.

Subordinirane obaveze Grupa može da uključi u njen dopunski kapital (Napomena 36.9), nakon što Narodna banka Srbije, na osnovu dostavljene dokumentacije i Ugovora, utvrdi da su ispunjeni uslovi za davanje odobrenja da se subordinirane obaveze mogu uključiti u dopunski kapital Grupe. Narodna banka Srbije, Sektor za kontrolu poslovanja banaka, dostavila je navedeno odobrenje dana 6. decembra 2011. godine, a na osnovu zahteva Grupe od 7. oktobra 2011. godine.

Na osnovu Ugovora o prenosu i ustupanju dana 16. decembra 2015. godine izvršena je promena poverioca, te je novi poverilac Erste Group Bank AG, Austrija. Svi ostali uslovi iz ugovora su ostali nepromenjeni.

Grupa je dana 20.08.2018. godne potpisala novi ugovor za subordinirani kredit sa Erste Group Bank AG Beč na iznos od 30 miliona evra. Rok kredita je 10 godina, kamatna stopa je u visini tromesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3,38% na godišnjem nivou. U skladu sa ugovorom, glavnica se otplaćuje na dan dospeća u jednom iznosu.

Subordinirane obaveze Grupa može da uključi u dopunski kapital nakon što Narodna banka Srbije, na osnovu dostavljene dokumentacije i Ugovora, utvrdi da su ispunjeni uslovi za davanje odobrenja da se subordinirane obaveze mogu uključiti u dopunski kapital Grupe. Narodna banka Srbije, Sektor za kontrolu poslovanja banaka, dostavila je navedeno odobrenje dana 11 oktobra 2018. godine, a na osnovu zahteva Grupe od 24. avgusta 2018. godine."

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

31. REZERVISANJA

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (a)	280.891	240.457
Rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih (b):		
– naknade za odlazak u penziju	86.142	77.170
– jubilarne nagrade	130.292	114.054
Rezervisanja za sudske sporove (c)	261.281	239.812
Ostala dugoročna rezervisanja	-	5.701
Stanje na dan 31. decembra	**758.606**	**677.194**

Promene rezervisanja vanbilansnih stavki

(a) Prema internoj politici Grupe, rezervisanja za rizičnu vanbilansnu aktivu (garancije, avale, akreditive i obaveze za nepovučene kredite) vrše se po plasmanima Grupe gde postoji mogućnost da preuzete potencijalne obaveza padnu na teret Grupe.

Dokazi na osnovu kojih Grupa vrši pojedinačnu procenu obezvređenja su: isplate po računima Grupe po preuzetim obavezama po garancijama, avalima i drugim stavkama, kašnjenja po ostalim obavezama i da je komitent, prema kriterijumima interne klasifikacije Grupe, u statusu neizmirenja obaveza (*default*).

Pojedinačno procenjivanje obezvređenja, po vanbilansnim stavkama, obračunava se na isti način kao i za potraživanja bilansne aktive, uzimajući u obzir mogućnost budućih odliva po vanbilansnim stavkama. Za potencijalne obaveze kod kojih se ne očekuje odliv sredstava Grupe, kao i kod kojih se proceni da će u slučaju odliva sredstava potraživanja biti naplativa u ukupnom iznosu, Grupa vrši rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama na grupnoj osnovi na sličan način kao i za bilansna potraživanja, uz korišćenje faktora konverzije za vanbilansne stavke.

(b) Grupa je formirala rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih koja obuhvataju rezervisanja po osnovu zakonskih otpreminna pri odlasku u penziju i jubilarnih nagrada. Obaveze po ovom osnovu priznaju se u iznosu sadašnje vrednosti budućih gotovinskih tokova primenom akuarske metode.

(c) Grupa je formirala rezervisanje za sudske sporove u kojima je Grupa tužena, a za koje se prema proceni stručnog tima Grupe očekuje negativan ishod.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

31. REZERVISANJA (nastavak)

Promene na računima rezervisanja u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi		
Stanje na početku godine	240.457	326.073
Rezervisanja u toku godine (Napomena 10)	182.374	149.162
Neiskorišćena ukinuta rezervisanja (Napomena 10)	(141.070)	(241.881)
Ostale promene	(870)	7.102
Ukupno	**280.891**	**240.457**
Rezervisanja za ostala dugoročna primanja zaposlenih		
Stanje na početku godine	191.224	188.221
Rezervisanja u toku godine iskazana u bilansa uspeha (Napomena 13)	24.224	22.648
Rezervisanja u toku godine iskazana u okviru ostalog rezultata	3.794	-
Naknade isplaćene u toku godine	(18.355)	(17.059)
Aktuarski gubici (+)/dobici (-) po osnovu jubilarnih nagrada	11.295	2.806
Aktuarski gubici (+) /dobici(-) po osnovu otpremnina	4.253	(5.392)
Ukupno	**216.435**	**191.224**
Rezervisanja za sudske sporove		
Stanje na početku godine	239.812	185.274
Rezervisanja u toku godine (Napomena 16)	39.580	71.300
Iskorišćena rezervisanja	(18.112)	(16.762)
Ukupno	**261.280**	**239.812**
Ostala dugoročna rezervisanja		
stanje na početku godine	-	67.043
iskorišćena rezervisanja - plaćanja	-	(31.115)
ostale promene	-	(30.227)
Ukupno	**-**	**5.701**
Stanje na dan 31. decembra	**758.606**	**677.194**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

31. REZERVISANJA (nastavak)

Podaci koje je aktuar koristio za obračun rezervacija za buduće obaveze po osnovu otpremnine za odlazak u penziju:

- Podaci o zaposlenima;
- Ukupan radni staž na dan 31. decembar 2019. godine;
- Godina rođenja i pol;
- Broj godina do starosne odnosno pune penzije;
- Tablica mortaliteta za Republiku Srbiju 2010-2012;
- Kamatna stopa 4,2%;
- Prosečna bruto zarada u Republici Srbiji u periodu januar – maj 2017. godine i
- Pretpostavljeni rast zarada od 2,7% godišnje tokom celog perioda za koji se rezervišu sredstva.

	U RSD hiljada
Sadašnja vrednost obaveza za primanja zaposlenh na dan 31. decembra 2018.	**191.224**
Troškovi usluga	
a. Troškovi tekućeg rada	18.512
b. Troškovi minulog rada	3.929
c. Troškovi kamate	5.578
d. Plaćanja	(18.146)
Aktuarski dobici (-)/gubici(+) za jubilarne nagrade proizašli iz:	**11.125**
a. Promena u demografskim pretpostavkama	(641)
b. Promena u finansijskim pretpostavkama	11.766
c. Promena u iskustvenim pretpostavkama	
Aktuarski dobici (-)/gubici(+) za otpremnine proizašli iz:	**4.214**
a. Promena u demografskim pretpostavkama	(13.716)
b. Promena u finansijskim pretpostavkama	17.930
Sadašnja vrednost obaveza za primanja zaposlenh na dan 31. decembra 2019.	**216.436**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

31. REZERVISANJA (nastavak)

Promene na računima rezervisanja za gubitke po vanbilasnoj aktivi u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

U RSD hiljada

Promene na rezervisanjima za gubitke po vanbilansnoj aktivi	Stanje na početku perioda	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena po osnovu kursnih razlika	Ostale promene	Stanje na kraju perioda
Nivo obezvređenja 1	**156.420**	**130.751**	**58.145**	**38.626**	**67.171**	**(805)**	**2.990**	**202.666**
Nivo obezvređenja 2	**10.232**	**3.499**	**3.526**	**4.208**	**3.571**	**(25)**	**(2.600)**	**8.217**
Nivo obezvređenja 3	**73.805**	**489**	**6.102**	**4.798**	**2.555**	**(49)**	**(379)**	**70.007**
Ukupno	**240.457**	**134.739**	**67.773**	**47.632**	**73.297**	**(879)**	**11**	**280.890**

Kretanje izmedu nivoa obezvređenja na računima rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi je prikazano u sledećoj tabeli:

	Bruto knjigovodstvena vrednost					
	Transfer između Nivo 1 i Nivoa 2		**Transfer između Nivo 2 i Nivoa 3**		**Transfer između Nivo 1 i Nivoa 3**	
	U Nivo 1 iz Nivoa 2	**U Nivo 2 iz Nivoa 1**	**U Nivo 2 iz Nivoa 3**	**U Nivo 3 iz Nivoa 2**	**U Nivo 1 iz Nivoa 3**	**U Nivo 3 iz Nivoa 1**
Date garancije i druga jemstva	50.917	158.681	-	-	-	-
Neiskorišćene preuzete neopozive obaveze	42.529	14.160	248	19	801	205
Ukupno	**93.446**	**172.841**	**248**	**19**	**801**	**205**

32. OSTALE OBAVEZE

U RSD hiljada

	Na dan 30. decembra 2019	Na dan 31.decembra 2018
U dinarima		
Finansijske obaveze:		
Obaveze za neplaćene iznose osnovnih sred.uzetih u lizing	17.775	-
Obaveze po osnovu razgraničenih prihoda od kamata	504	-
Obaveze po osnovu razgraničenih prihoda od naknada i ostalih razgraničeni prihodi	9.966	-
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	193.193	211.599
	221.438	**211.599**
Nefinansijske obaveze:		
Obaveze prema dobavljačima	131.679	12.096
Obaveze za primljene avanse	58.230	31.503
Obaveze za neto zarade i naknade zarada	13.118	11
Obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	99.437	86.515
Razgraničene obaveze za naknade i ostale obračunate rashode	462.609	203.716
Obaveze po osnovu kartičnog poslovanja	49.261	125
Obaveze prema trgovicima po pos terminalima	30.691	22.096
Ostale obaveze	127.969	101.621
	972.994	**457.683**
U stranoj valuti		
Finansijske obaveze:		
Obaveze za neplaćene iznose osnovnih sred.uzetih u lizing	1.904.343	169.995
Obaveze po osnovu razgraničenih prihoda od naknada i ostalih razgraničeni prihodi	11.167	-
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	1.976	115.493
	1.917.486	**285.488**
Nefinansijske obaveze:		
Obaveze po osnovu naknade i provizije	-	60
Obaveze za primljene avanse	7.563	11.441
Razgraničene obaveze za naknade i ostale obračunate rashode	916	11.310
Ostale obaveze	33.427	107.993
	41.906	**130.804**
Stanje na dan 31. decembra	**3.153.824**	**1.085.574**

Ostale finansijske obaveze se vrednuju po amortizovanoj vrednosti.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

32. OSTALE OBAVEZE (nastavak)

Stanje obaveza po osnovu lizinga MRS 17 / MSFI 16 prikazano je u sledećoj tabeli (u 000 RSD):

Pregled stanja obaveza za lizing MRS 17 / MSFI 16						
Valuta obaveze	**31. decembra 2018.**		**1. januara 2019.**		**31. decembra 2019.**	
	Iznos u valuti	**Iznos u RSD**	**Iznos u valuti**	**iznos u RSD**	**Iznos u valuti**	**IZNOS U RSD**
RSD	-	-		54.965	-	17.775
Valutna klauzula (EUR) - nepokretnosti	-	-	4.410	521.210	8.143	957.460
Valutna klauzula (EUR) - pokretna imovina	-	-	369	43.561	209	24.549
Valutna klauzula (EUR) – IT oprema	1.438	169.995	-	-	4	506
Devize - EUR - objekti	-	-	6.428	759.722	8.870	1.042.997
Ukupno	**1.438**	**169.995**	**11.207**	**1.379.458**	**17.222**	**2.043.287**

Izuzeci od primeni MSFI 16 prikazani su u sledećoj tabeli (u 000 RSD):

Izuzeci od primene - stanje na 31. decembra 2019.	**Vrednost**
Troškovi kratkoročnih zakupa:	773
Troškovi zakupa male vrednosti:	13.585

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

33. KAPITAL

(a) Struktura kapitala Grupe

Ukupan kapital Grupe na dan 31. decembra 2019. godine iznosi RSD 32.138.280 hiljada i sastoji se od akcijskog kapitala u iznosu od RSD 12.909.000 hiljada, emisione premije u iznosu od RSD 2.553.944 hiljada, rezervi iz dobiti i ostalih rezervi RSD 12.955.128 hiljada, revalorizacionih rezervi u iznosu od RSD 725.815 hiljada i dobitka tekućeg period u iznosu od RSD 2.679.766 hiljada.

Struktura ukupnog kapitala Grupe prikazana je kako sledi:

		U RSD hiljada
	31.12.2019.	**31.12.2018.**
Akcijski kapital – obične akcije	12.909.000	10.040.000
Emisiona premija	2.553.944	124.475
Posebna rezerva za procenjene gubitke	12.955.128	10.036.645
Revalorizacione rezerve	726.842	513.700
Dobitak tekuće godine	2.891.319	3.057.163
Učešća bez prava kontrole	102.047	77.914
Stanje na dan 31, decembra	**32.138.280**	**23.849.897**

/i/ Akcijski kapital

Na dan 31. decembar 2019. godine upisani i uplaćeni kapital Banke se sastoji od 1.290.900 običnih akcija, pojedinačne nominalne vrednosti od RSD 10.000 (31. decembar 2018. godine: 1.004.000 običnih akcija pojedinačne nominalne vrednosti 10.000 dinara).

U trećem kvartalu 2019. godine Banka je na osnovu Odluke Skupštine akcionara o izdavanju običnih akcija broj 214/2019-25v/1 od 28. juna 2019. godine realizovala 31. emisiju akcija bez javne ponude radi povećanja osnovnog akcijskog kapitala.

Broj emitovanih akcija je 286.900 komada od čega je Erste Group Band AG otkupila 212.306 komada a Steiermarkische Bank je otkupila 74.594 komanda. Nominalna vrednost pojedinačnih akcija iznosi RSD 10.000,00 a emisiona cena RSD 18.468,00

Nakon uspešne emisije ukupan osnovni kapital je uvećan za RSD 2.869.000 hiljada i iznosi RSD 12.909.000 hiljada većinski akcionar Banke je EGB AG sa učešćem od 74% i 955.266 akcija, a Steiermarkische Bank ima učešće od 26% i 335.634 akcija.

Struktura akcionara Banke na dan 31. decembar 2019. godine je sledeća:

Naziv akcionara	**Broj akcija**	**Učešće u %**
EGB CEPS HOLDING GMBH	955.266	74,00
Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac	335.634	26,00
Ukupno	**1.290.900**	**100,00**

/ii/ Emisiona premija

Emisiona premija u iznosu od RSD 2.553.944 hiljada (31. decembra 2018. godine RSD 124.475 hiljada) i obuhvata pozitivnu razliku između postignute prodajne vrednosti akcija i njihove nominalne vrednosti.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

33. KAPITAL (nastavak)

/iii/ Rezerve iz dobiti i ostale rezerve

Formirane su rezerve iz dobiti na dan 31. decembar 2019. godine iznose RSD 12.955.128 hiljada. Na dan 31. decembra 2018. godine rezerve iz dobiti su iznosile RSD 10.036.645 hiljada. Na osnovu Odluke Skupštine akcionara Grupe od 29. marta 2019. godine Grupa je iz ostvarene dobiti za 2018. godinu izvršila izvršila raspodelu preostale dobiti u iznosu od RSD 2.918.483 hiljada.

/iv/ Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve, koje na dan 31. decembar 2019 godine iznose RSD 725.815 hiljade (31. decembar 2018. godine: 513.700 hiljade dinara), formirane su kao rezultat svođenja vrednosti ulaganja u vlasničke i dužničke hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat, korigovanih za efekte odloženih poreza po osnovu revalorizacije ovih hartija od vrednosti i efekte promene kreditnog rizika izdavaoca hartije, i usklađivanja obaveza po osnovu aktuarskog obračuna u skladu sa MRS 19.

(b) Pokazatelji poslovanja Grupe – usaglašenost sa zakonskim pokazateljima

Pokazatelji poslovanja	Propisani	31.12.2019.	31.12.2018.
1. Kapital	Minimum EUR 10 miliona	EUR 283.782.619	EUR 211.699.569
2. Adekvatnost kapitala	Minimum 8%	20,47	17,11
3. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala	Minimum 6%	18,22	14,46
4. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog Kapitala	Minimum 4,5%	18,22	14,46
5. Ulaganja Grupe	Maksimum 60%	9,36	4,47
6. Izloženost prema licima povezanim sa Grupom	bez limita	8,71	8,54
7. Veliki i najveći mogući krediti u odnosu na Kapital	Maksimum 400%	21,66	120,25
8. Likvidnost:			
– pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,8	1,49	1,36
– uži pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,5	1,38	1,28
9. PPLA	Minimum 100%	197,37	175,08
10. Pokazatelj deviznog rizika	Maksimum 20%	0,38	2,58
11. Izloženosti Grupe prema grupi povezanih lica	Maksimum 25%	12,95	16,46
12. Izloženosti Grupe prema licu povezanim sa Grupom	bez limita	4,95	5,49
13. Ulaganja Grupe u lica koja nisu u finansijskom sektoru	Maksimum 10%	0,08	0,11

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

34. VANBILANSNE POZICIJE

Grupa u okviru druge vanbilansne evidencije vodi hipoteke, hartije od vrednosti po kastodi poslovima, evidencionu kamatu.

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
Poslovi u ime za račun trećih lica (a)	596.513	617.999
Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze (b)	61.506.339	52.151.249
Druge vanbilansne pozicije	294.873.730	229.166.521
Stanje	**356.976.582**	**281.935.769**
Nenaplativa potraživanja preneta na vanbilansne pozicije	(1.355.888)	(1.855.746)
Stanje na dan 31. decembra	**355.620.694**	**280.080.023**

(a) Poslovi u ime i za račun trećih lica

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
Plasmani po poslovima u ime i za račun trećih lica u dinarima:		
– kratkoročni	18.068	15.635
– dugoročni	578.445	602.364
Stanje na dan 31. decembra	**596.513**	**617.999**

Kratkoročni poslovi u ime i za račun trećih lica se najvećim delom odnose na sredstva Ministarstva poljoprivrede u iznosu od RSD 8.411. Dugoročni poslovi se odnose na stambene kredite osigurane kod Nacionalne korporacije za osiguranje kredita u iznosu od RSD 575.804 dinara i dugoročne poljoprivredne kredite u iznosu od RSD 2.272 hiljada.

(b) Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
U dinarima		
Plative garancije	2.308.362	1.568.688
Činidbene garancije	7.059.307	5.821.541
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	4.757.890	5.081.218
Ostale vanbilansne stavke	1.507.746	505.121
	15.633.305	**12.976.568**
U stranoj valuti		
Plative garancije	2.958.945	2.751.967
Činidbene garancije	8.559.662	4.557.711
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	31.775.138	30.159.391
Akreditivi	335.591	404.196
Ostale vanbilansne stavke	2.243.698	1.301.416
	45.873.034	**39.174.681**
Stanje na dan 31. decembra	**61.506.339**	**52.151.249**

(c) Preuzete neopozive obaveze se odnose na neiskorišćene odobrene kredite koji se ne mogu jednostrano otkazati i to: minuse na tekućim računima, kredite preduzećima, višenamenske okvirne kredite i ostale preuzete neopozive obaveze.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

34. VANBILANSNE POZICIJE (nastavak)

Preuzete neopozive obaveze obično imaju fiksne datume kada ističu ili druge odredbe u vezi isteka. Pošto preuzete neopozive obaveze mogu isteći pre povlačenja kredita od strane komitenata, ukupno ugovoren iznos ne predstavlja neophodno buduće gotovinske odlive.

Grupa prati ročnost preuzetih neopozivih obaveza po osnovu neiskorišćenih odobrenih kredita jer dugoročne preuzete obaveze nose viši stepen kreditnog rizika od kratkoročnih preuzetih obaveza.

Na dan 31. decembar 2019. godine, rezervisanja za gubitke po osnovu garancija i ostalih preuzetih neopozivih obaveza iznose RSD 282.002 hiljada (31. decembar 2018. godine: RSD 240.457 hiljada).

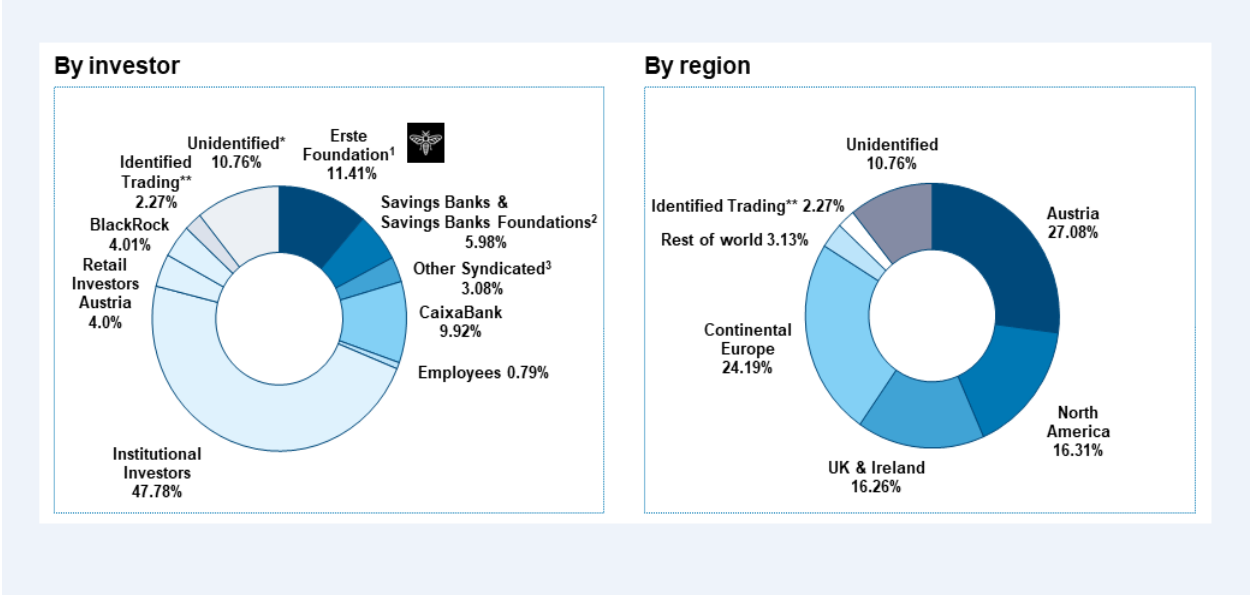
35. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA

U svom redovnom poslovanju Grupa ostvaruje poslovne transakcije sa svojim akcionarima i drugim povezanim licima.

Lica se smatraju povezana ukoliko su pod zajedničkom kontrolom, ili jedno lice ima kontrolu nad drugim ili pak može izvršiti značajan uticaj na to drugo lice u donošenju finansijskih i operativnih odluka

Akcionari Banke su Erste Group Banka AG Beč i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac.

Akcionarska struktura Erste Grupe je sledeća:

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

35. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Stanja potraživanja i obaveza na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine, kao i prihodi i rashodi u toku godine, proistekli iz transakcija sa pravnim licima u okviru Erste grupe prikazana su u sledećim tabelama:

U RSD hiljada

	31.12.2019.		31.12.2018.	
	Akcionari	**Ostale članice Erste grupe**	**Akcionari**	**Ostale članice Erste grupe**
Potraživanja				
Potraživanja po osnovu derivata	22.678	-	11.394	-
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.105.627	354.612	472.578	2.124
Krediti i potraživanja od komitenata	-	62.979	-	43
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	977.116		
Ostala sredstva	7.543	30.641	65.509	28.085
	1.135.848	**1.425.348**	**549.481**	**30.253**
Obaveze				
Obaveze po osnovu derivata	228.172	-	84.446	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama	26.675.120	34.012	28.462.572	65.665
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	-	53.665	-	123.558
Subordinirane obaveze	4.206.971	-	4.566.337	-
Rezervisanja	6	60	108	8
Ostale obaveze	26.419	1.067.653	64.171	5.670
	31.136.688	**1.155.390**	**33.177.634**	**194.901**
Vanbilansne pozicije				
Date garancije i druga jemstva	115.680	408.941	972.578	187.038
Preuzete neopozive obaveze	-	1.319	-	1.550
Druga vanbilansna evidencija	35.022.878	172.273	14.689.057	236.389
	35.138.558	**582.533**	**15.661.635**	**424.977**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

35. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

U RSD hiljada

	31.12.2019.		31.12.2018.	
	Akcionari	Ostale članice Erste grupe	Akcionari	Ostale članice Erste grupe
Prihodi od kamata	20.433	591	12.446	28
Rashodi kamata	(574.378)	(28.916)	(431.220)	(145)
Prihodi od naknada i provizija	48.739	2.957	42.839	3.378
Rashodi naknada i provizija	(259.010)	-	(192.700)	-
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	17.641	-	-	-
Neto gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	-	-	(61.205)	-
Neto prihod po osnovu kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	153.474	4.404	63.288	1.847
Neto prihod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koje se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	151	82
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koje se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(171)	(65)	(81)	-
Ostali poslovni prihodi	-	8.814	1	12.969
Troškovi amortizacije	-	(104.727)	-	-
Ostali prihodi	4.930	8.275	2.310	10.012
Ostali rashodi	(134.450)	(760.173)	(178.609)	(679.486)

Na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine, plasmani povezanim pravnim licima nisu bili obezvređeni.

Dugoročni krediti sa povezanim licima su ročnosti na 10 godina je uzet su po stopi 3MEURIBOR +3,65%.

Međubankarski poslovi (overnight i kratkoročne pozajmice) se obavljaju po cenama koje se kreću u rasponu od -0,20 do 8,2% u zavisnosti od valute u kojoj se obavlja posao.

Naknade po garancijama sa povezanim licima su u rasponu od 0,24 do 1,25%.

Ostale transakcije na tržištu novca (svap transakcije, forvard transakcije, kupoprodaja keša), kao i one transakcije za koje se naplaćuje ili plaća naknada, se obavljaju takođe po tržišnim uslovima i cenama van dohvata ruke.

Kamatna stopa na depozite i ostale obaveze prema bankama i komitentima se kreće u rasponu od 0,15% do 0,5%.

Grupa kroz cross-border kredite pruža mogućnost svojim klijentima da se zaduže direktno u inostranstvu pri čemu se klijentima omogućava da sve aktivnosti u procesu odobravanja i administriranja izvrše u Grupi. Ovakav vid usluga obezbeđuje klijentima mogućnost zaduživanja pod povoljnijim uslovima, a Grupi ostvarenje prihoda od naknada za ove usluge. Grupa je u poslovima sa cross-border kreditima isključivo agent i nije izložena kreditnom riziku.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

35. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Grupa ulazi u poslovne odnose i aranžmane sa članovima Izvršnog odbora i ostalim ključnim osobljem i sa njima povezanim licima u redovnom toku poslovanja. Stanja na kraju godine i efekti ovih transakcija su prikazani u sledećoj tabeli.

U RSD hiljada

	Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	Prihodi/ (rashodi) 31.12.2019. godine	Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	Prihodi/ (rashodi) 31.12.2018. godine
Minusi po tekućim računima, kreditne kartice, gotovinski i potrošački krediti	1.244	190	1.473	186
Stambeni krediti	56.122	2.703	63.303	3.538
Razgraničena naknada	(70)	-	(77)	-
Ostali plasmani i potraživanja	149	13	321	42
Ukupne ispravke vrednosti plasmana	(44)	(23)	(21)	132
Depoziti	101.566	(355)	39.005	(236)
Ostale obaveze	293	(487)	286	(715)
Neiskorišćeni okvir	1.430	-	700	-

Naknade članovima Izvršnog odbora i Upravnog odbora Grupe, iskazane u bruto iznosu, u toku 2019. i 2018. godine, prikazane su u sledećoj tabeli:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Zarade i naknade članova Upravnog odbora	5.598	5.168
Zarade i naknade članova Izvršnog odbora	150.657	137.053
Obračunata buduća primanja- IO	91.114	92.302
Ukupno	**247.369**	**234.523**

Transferne cene

U skadu sa novim odredbama Zakona o porezu na dobit tokom 2013. godine na snagu je stupio Pravilnik o transfernim cenama i metodama koje se primenjuju po principu "van dohvata ruke" pri utvrđivanju cena transakcija među povezanim stranama. U skladu sa ovim Zakonom i Pravilnikom, Grupe su u obavezi zajedno sa poreskim bilansom predaju i studiju o transfernim cenama.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA

36.1. Uvod

Grupa upravlja rizicima koji su svojstveni bankarskom poslovanju posredstvom procesa kontinuiranog identifikovanja, merenja i praćenja, uspostavljanja ograničenja i limita rizika kao i primenom drugih kontrola.

Grupa je po prirodi svoje delatnosti izložena sledećim najznačajnijim vrstama rizika: kreditnom riziku, riziku likvidnosti i tržišnom riziku (koji obuhvata cenovni rizik i devizni rizik). Grupa je takođe izložena uticaju operativnog rizika, rizika koncentracije koji posebno uključuje izloženosti Grupe prema jednom licu, ili grupi povezanih lica, kamatnog rizika, rizika ulaganja Grupe u druga pravna lica i osnovna sredstva, rizika koji se odnose na zemlju porekla lica prema kome je Grupa izložena kao i drugim rizicima koje Grupa kontinuirano prati.

Upravljanje rizicima u Grupi je sveobuhvatan proces koji podrazumeva identifikaciju, analizu, rangiranje i kontrolu svih oblika poslovnih rizika (kreditnog rizika, kamatnog rizika, tržišnih rizika, rizika likvidnosti, rizika izloženosti i ulaganja, operativnog rizika). Cilj procesa upravljanja rizicima je uspostavljanje adekvatnog sistema za identifikovanje, merenje, procenjivanje i praćenje rizika kojima je Grupa izložena u svom poslovanju, kao i adekvatno reagovanje kako bi se predupredili mogući negativni uticaji na kapital ili finansijski rezultat Grupe.

Grupa ima usvojene politike i procedure kojima se obezbeđuje kontrola i primena svih unutrašnjih akata Grupe u vezi sa upravljanjem rizicima kao i redovno izveštavanje Grupe u vezi sa upravljanjem rizicima. Procesi upravljanja rizikom su presudni za kontinuirano profitabilno poslovanje Grupe i svaki pojedinac u Grupi, je u svom domenu, odgovoran za izloženost riziku. Ovakav sistem upravljanja rizicima omogućava blagovremeno i potpuno obaveštavanje organa upravljanja o svim rizicima koji se pojavljuju ili se mogu pojaviti, te omogućava adekvatno i pravovremeno reagovanje u slučaju istih.

Nezavisni proces upravljanja rizikom ne uključuje poslovne rizike koji obuhvataju promene u okruženju, tehnologiji i industriji. Grupa prati ove rizike kroz proces strateškog planiranja.

Upravni odbor i Izvršni odbor su primarno odgovorni za identifikovanje i kontrolisanje rizika dok je operativna odgovornost delegirana Sektoru upravljanja kreditnim rizicima i Sektoru upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom. Pored toga, Grupa je uspostavila i druga odvojena nezavisna tela odgovorna za upravljanje i praćenje rizika.

U Grupi osnovne uloge u upravljanju rizicima imaju sledeći organi/tela:

Upravni odbor i Izvršni odbor

Upravni odbor i Izvršni odbor su odgovorni za sveobuhvatni pristup upravljanja rizicima kao i za odobravanje strategije i principa upravljanja rizicima. Svoje odluke donose na osnovu predloga Sektora za upravljanje kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, Odbora za upravljanje aktivom i pasivom i drugih relevantnih organa/tela Grupe.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom prati izloženost Grupe rizicima koji proizlaze iz strukture njenih bilansnih obaveza i potraživanja i vanbilansnih stavki, predlaže mere za upravljanje pre svega, kamatnim rizikom, rizikom likvidnosti i deviznim rizikom, a obavlja i druge poslove utvrđene aktima Grupe.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom ima savetodavnu ulogu i svoje odluke/zaključke u vidu predloga šalje na usvajanje Izvršnom odboru Grupe, u slučaju da je takva odluka potrebna.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.1. Uvod (nastavak)

Komitet za upravljanje nefinansijskim rizicima

Cilj Komiteta za upravljanje nefinansijskim rizicima je da razmatra, predlaže odluke i validira pitanja iz oblasti upravljanja operativnim rizicima Grupe, uz primenu Odluke na osnovu očekivanih dobiti od izlaganja riziku kao i sprovođenja korektivnih mera i aktivnosti mitigacije rizika kako bi upravljali ne-finansijskim rizicima (operativni, reputacioni, rizik usklađenosti, pravni, rizik informacione bezbednosti) na proaktivan način.

Služba upravljanja aktivom i pasivom

Služba upravljanja aktivom i pasivom je organizovana kao samostalni organizacioni deo koji je direktno odgovoran Izvršnom odboru Grupe. Takođe, ona je primarno odgovorna za strateško finansiranje i likvidnost, kao i za upravljanje drugim tržišnim rizicima (rizik kamatne stope i valutni rizik) Grupe. Služba upravljanja aktivom i pasivom priprema izveštaj za Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, kao i izveštaje vezane za upravljanje aktivom i pasivom za potrebe organa Grupe

Interna revizija

Interna revizija se uspostavlja sa ciljem da doprinese poboljšanju poslovanja Grupe obezbeđujući funkciju nezavisnog, objektivnog uveravanja, kao i savetodavnih aktivnosti baziranih na najboljoj praksi. Putem sistematičnog i disciplinovanog pristupa, interna revizija pomaže Grupi da ostvari svoje ciljeve ocenjujući i poboljšavajući efikasnost upravljanja rizicima, kontrolnih i upravljačkih procesa.

Interna revizija vrši kontinuirani nadzor nad procesom upravljanja rizicima u Grupi, na način da proverava adekvatnost procedura, uspostavljenih kontrolnih mehanizama, kao i usaglašenost Grupe sa usvojenim procedurama. Interna revizija razmatra rezultate svog rada sa rukovodstvom Grupe i izveštava Odbor za reviziju i Upravni odbor o nalazima i datim preporukama.

Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja

U skladu sa Zakonom o bankama u Grupi ustanovljena je unutrašnja organizacija kojom su opredeljeni organizacioni delovi koji u svojoj nadležnosti i odgovornosti imaju zadatak upravljanja rizicima. Cilj sistema za upravljanje rizicima jeste da identifikuje i kvantifikuje rizik kome je Grupa izložena u obavljanju svoje poslovne delatnosti.

Funkcije praćenja i upravljanja rizicima su u nadležnosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, kao posebnih organizacionih jedinica u Grupi. Politike upravljanja rizicima, strategija upravljanja rizicima kao i strategija upravljanja kapitalom povezane su sa strategijom Grupe, a obuhvataju definisanje vrste rizika, načine upravljanja tim rizicima kao i stepen rizika koje je Grupa voljna prihvatiti kako bi postigla svoje poslovne ciljeve. Posebna pažnja se poklanja punoj usklađenosti sa relevantnim propisima Narodne Banke Srbije (NBS).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.1. Uvod (nastavak)

Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja (nastavak)

Odgovornosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom obuhvataju sledeće:

- Identifikovanje i merenje odnosno procena izloženosti Grup prema pojedinim vrstama rizika;
- Praćenje rizika, uključujući njihov nadzor i kontrolu, izradu analiza i izveštaja o visini pojedinih rizika, njihovim uzrocima i posledicama;
- Merenje odnosno procena kao i upravljanje rizičnim profilom Grupe i adekvatnosti kapitala;
- Praćenje parametara koji utiču na poziciju izloženosti Grupe rizicima, prevashodno uključujući upravljanje i optimizaciju kvaliteta aktive i troška rizika;
- Razvijanje i primena kvantitativnih modela za upravljanje rizicima kao elemenata u procesu naprednog poslovnog odlučivanja i određivanja cene rizika;
- Izrada strategija i predloga limita izloženosti Grupe po pojedinim vrstama rizika i njihova kontrola;
- Kvantifikovanje uticaja promena u ekonomskom ciklusu ili stresnih događaja na finansijski položaj Grupe;
- Procena rizičnosti uvođenja novih proizvoda i eksternalizacije aktivnosti;
- Izrada metodologija, procedura i politika za upravljanje rizicima u skladu sa važećom zakonskom regulativom, standardima Erste Grupe, dobrom poslovnom praksom i posebnim potrebama Grupe;
- Razvoj i implementacija različitih tehničkih platformi i alata.

Funkcija upravljanja rizicima, postavljena u vidu posebnih organizacionih jedinica funkcionalno i organizaciono odvojenih od aktivnosti preuzimanja rizika Grupe, odgovorna je za sistem upravljanja rizicima u Grupi. Imajući u vidu različitost oblasti koje pokrivaju, a u cilju efikasnijeg obavljanja svoje uloge, funkcija upravljanja rizicima podeljena je između Sektora upravljanja kreditnim rizicima, Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom i Službe usklađenosti poslovanja i upravljanja rizicima bezbednosti.

Sektor upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Direkcija za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom;
- Direkcija za razvoj modela i upravljanje podacima rizika;
- Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti;
- Odeljenje za upravljanje operativnim rizikom i ostalim nefinansijskim rizicima;
- Odeljenje za upravljanje kolateralima.

Sektor za upravljane kreditnim rizicima se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Direkcija upravljanja rizicima pravnih lica;
- Direkcija upravljanja rizicima stanovništva;
- Direkcija za restrukturiranje i naplatu plasmana.

Služba usklađenosti poslovanja i upravljanja rizicima bezbednosti se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:
- Odeljenje centralnog Compliance;
- Odeljenje kontrole i sprečavanja pranja novce;
- Odeljenje upravljanja rizicima finansijskog kriminala;
- Odeljenja upravljanja rizicima bezbednosti.

Sakupljene informacije iz svih poslovnih aktivnosti se ispituju i obrađuju da bi se identifikovali, analizirali i kontrolisali rizici kojima Grupa jeste ili može biti izložena.

Grupa je u svom poslovanju naročito izložena: kreditnom riziku, riziku koncentracije, tržišnom riziku, riziku likvidnosti, operativnom riziku. Dobijene informacije se prezentuju i objašnjavaju Upravnom odboru, Izvršnom odboru, Odboru za upravljanje aktivom i pasivom i rukovodiocima svih poslovnih jedinica. Izveštaji se šalju nadležnima na dnevnom, nedeljnom, mesečnom i kvartalnom nivou, kao i u skladu sa zahtevima istih.

Upravnom odboru se kvartalno dostavlja opsežan izveštaj o rizicima koji sadrži sve neophodne informacije za ocenu i izvođenje zaključaka o rizicima kojima je Grupa izložena.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2. Kreditni rizik

Kreditni rizik je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Grupi.

Kreditni rizik Grupe uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema Grupi, kao i kvalitetom instrumenata obezbeđivanja potraživanja Grupe, a identifikuje se, meri, procenjuje i prati u skladu internim aktima za upravljanje kreditnim rizikom kao i odlukama kojima se uređuju klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki Grupe i adekvatnost njenog kapitala.

Poslovna politika Grupe zahteva i predviđa maksimalnu zaštitu Grupe od izloženosti kreditnom riziku, kao najznačajnijem riziku u bankarskom poslovanju.

Grupa kontroliše i upravlja kreditnim rizikom prevashodno uspostavljanjem rigoroznih procesa za utvrđivanje minimalne kreditne sposobnosti dužnika prilikom odobrenja plasmana kao i za redovno praćenje iste za sve vreme trajanja ugovornog odnosa, definisanjem različitih nivoa odlučivanja prilikom odobrenja plasmana (koji odražavanju znanje i iskustvo zaposlenih) kao i uspostavljanjem limita, kojima definiše nivo rizika koji je voljna da prihvati na nivou pojedinačnih komitenata i industrija, kao i kroz praćenje izloženosti tim rizicima.

Grupa svojim internim aktima, politikama i procedurama, koje se redovno, a najmanje na godišnjoj osnovi ažuriraju i prilagođavaju, obezbeđuje adekvatan sistem upravljanja kreditnim rizikom i svođenje kreditnog rizika na prihvatljiv nivo.

Strategijom upravljanja rizicima Grupe, Kreditnom politikom, kao i politikama i procedurama za upravljanje kreditnim rizikom, definiše se proces upravljanja kreditnim rizikom pojedinačnih plasmana i rizika na nivou portfolija, odnosno postupci identifikovanja, merenja i praćenja (kontrole) plasmana, a posebno onih sa povišenim nivoom rizika.

Proces praćenja kvaliteta kredita omogućava Grupi da proceni potencijalne gubitke kao rezultat rizika kojima je izložena i da preduzme korektivne mere.

Odobravanje kreditnih proizvoda se bazira na kreditnom kvalitetu klijenta, vrsti kreditnog proizvoda, kolateralu, sistemu dodatnih uslova te ostalih faktora umanjenja kreditnog rizika.

Procena rizika neizmirenja obaveza druge ugovorne strane u Grupi se temelji na verovatnoći stupanja klijenta u status neizmirenja obaveza (PD). Za svaku izloženost kreditnom riziku te kreditnu odluku Grupa određuje interni rejting koji predstavlja jedinstvenu meru rizika nastupanja statusa neizmirenja obaveze druge ugovorne strane. Interni rejting svakog klijenta se redovno, a najmanje na godišnjoj osnovi ažurira. Na kvantitativnom nivou, interni rejtinzi utiču na zahtevanu cenu rizika, te ne formiranje rezervisanja za kreditne rizike. Interni rejtinzi uzimaju u obzir sve raspoložive informacije potrebne za procenu rizika od stupanja klijenta u status neizmirenja obaveza (defaulta). Za klijente iz segmenta privrede, interni rejtinzi uzimaju u obzir finansijsku snagu klijenta (pokazatelje profitabilnosti, adekvatnosti ročne strukture određenih elemenata aktive i pasive, adekvatnosti novčanih tokova, stepen zaduženosti, izloženosti kreditno-deviznom riziku, privredne grane u kojoj dužnik posluje, položaja dužnika na tržištu, specifičnih karakteristika dužnika i drugih relevantnih pokazatelja). Za segment stanovništva i mikro klijenata, interni rejtinzi se baziraju uglavnom na bihevioralnom i aplikacijskom skoringu, ali isto tako se koriste demografske i finansijske informacije. Primenjuje se ograničavanje rejtinga u zavisnosti od članstva u grupi ekonomski povezanih lica i državi glavne ekonomske aktivnosti.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2. Kreditni rizik (nastavak)

Grupa se pridržava svih standarda Erste Grupe AG iz perspektive razvoja modela internih rejtinga i održavanja procesa. Svi novi modeli i modifikacije postojećih modela u Grupi (rejting modeli i parametri rizika) kao i metodološki standardi se pregledavaju od strane Grupnih Competence Centara za razvoj modela što osigurava integritet širom Grupe kao i konzistentnost modela i metodologija. Modeli se odobravaju od strane Izvršnog odbora Grupe. Interni rejting sistem usklađen je sa sistemom Erste Grupe AG koji pravi razliku između "performing" i „non-performing" klijenata. Za "performing" klijente (klijenti koji nisu u statusu neizmirenja obaveza) Grupa koristi skalu od 8 ocena (A1/A2/B1/B2/C1/C2/D1/D2) za klijente iz segmente stanovništva, odnosno skalu od 13 ocena (1/2/3/4a/4b/4c/5a/5b/5c/6a/6b/7/8) za sve ostale kategorije. Za klijente koji su u statusu neizmirenja obaveza Grupa koristi skalu od 5 ocena (R1-R5).

U cilju povećanja uporedivosti kvaliteta aktive Erste Grupe, u toku 2018 je razvijen i implementiran novi model za procenu kategorije rizika izloženosti. Na bazi kalibracije internih verovatnoća nastupanja statusa neizmirenja obaveza koje se koriste za regulatorne svrhe (obračun rezervacija) na stope nastupanja statusa neizmirenja obaveza (default rates) koje objavljuju rejting agencije, svakom klijentu je aproksimiran eksterni rejting radi razvrstavanja u risk kategorije.

U poređenju sa metodom koji je korišćen do 2017. godine na bazi internih rejtinga, najviše je vidljiva migracija iz kategorije niskog rizika u kategoriju posebnog nadzora (sa 8% portfolia na 18%, tj povećanje ove kategorije za oko RSD 15 mlrd) dok je manje značajna migracija iz kategorije ispod standarda. Kategorija problematičnih potraživanja nije obuhvaćena ovom promenom. S obzirom na to da je novorazvijen model implementiran tokom 2018, poređenje između godina nije relevantno.

Za potrebe izveštavanja, , grupisanje je izvršeno u sledeće 4 kategorije rizika:

Nizak rizik (low risk) – klijenti sa uspostavljenom dobrom, te dužom saradnjom sa Grupom, kao i veliki međunarodno priznati klijenti. Snažna finansijska pozicija bez očekivanih financijskih poteškoća u budućnosti. Klijenti iz segmenta stanovništva koji imaju dugu istoriju saradnje sa Grupom ili klijenti koji koriste široku lepezu proizvoda. Klijenti koji nemaju kašnjenja u izmirivanja obaveza trenutno, niti u poslednjih 12 meseci. Pri tome se novi poslovi, generalno, sklapaju sa klijentima iz ove kategorije. Ova kategorija obuhvata S&P rejtinge od AAA do BB.

Poseban nadzor (managament attention) – klijenti sa jedva zadovoljavajućom ili nezadovoljavajućom finansijskom situacijom. Održavanje kreditnog položaja veoma neizvesno na srednji rok. Negativni kvalitativni kriterijumi prisutni. Klijenti iz segmenta stanovništva sa ograničenom štednjom ili verovatnim problemima u plaćanju koji pokreću podsetnike za ranu naplatu. Ova kategorija obuhvata S&P rejting B.

Ispod standarda (sub-standard) – klijenti osetljivi na negativne finansijske i ekonomske uticaje S&P rejtinga lošijeg od CCC kod kojih nije nastupio status neizmirenja obaveza.

Problematična potraživanja (non-performing) - klijenti kojima je zabeležen jedan ili više kriterijuma za nastupanje statusa neizmirenja obaveza, u skladu sa definicijom precizno propisanih internim aktima Grupe i Erste Grupe AG: neizvesna naplata, kašnjenja u plaćanju sa materijalno značajnom izloženosti duže od 90 dana, restrukturiranje koje je uzrokovalo gubitak Grupi, realizacija kreditnog gubitka ili pokretanje stečajnog postupaka. S ciljem utvrđivanja statusa neizmirenja obaveza Grupa primenjuje pristup na nivou klijenta, uključujući i Retail klijente; ako je klijent u statusu neizmirenja obaveza po jednom proizvodu, tada se i ostali proizvodi tog klijenta klasifikuju kao problematična potraživanja.

Praćenje i nadzor kreditnog rizika

Praćenje kreditnog rizika

S ciljem pravovremenog upravljanja kreditnim rizikom, obavlja se redovna analiza rizika klijenta, koja uključuje redovni status rejtinga, mogućnost servisiranja obaveza prema Grupi, reviziju kolaterala te usklađivanje sa ugovorenim uslovima.

Cilj Grupe je pravovremeno prepoznavanje bilo kojeg pogoršanja u kvalitetu kreditnog portfolija koje može rezultirati materijalnim gubicima za Grupu, te Grupa kroz proces redovnih re-odobrenja analizira celokupni status dužnika. Važnost redovnog re-odobrenja kreditnih izloženosti je u redovnom praćenju klijenta kao i kvaliteta portfolija te predstavlja dodatnu meru u optimizaciji izloženosti kreditnom riziku Grupe.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2. Kreditni rizik (nastavak)

Praćenje i nadzor kreditnog rizika (nastavak)

Grupa sprovodi evaluaciju kreditnog kvaliteta temeljem informacija o klijentu, takođe uzevši u obzir sve informacije klijenta kao i prethodnu kreditnu istoriju između Grupe i klijenta.

Rano prepoznavanja povećanog rizika (Early Warning Signals)

Sistemi i procesi ranog upozoravanja služe da detektuju rane indicije negativnih razvoja, kako bi omogućili proaktivne mere smanjenja rizika. Grupa primenjuje metode ranog prepoznavanja povećanog kreditnog rizika sa ciljem povećanja uspešnosti naplate čak i u slučajevima pogoršanja kvaliteta kreditnog portfolija što se otkriva praćenjem svih relevantnih informacija te predviđanjem promena varijabli u budućem periodu koja prvenstveno uključuje dosadašnje klijentovo ponašanje u izmirenju obveza te praćenjem informacija sa tržišta.

Kontrolna funkcija EWS u Grupi je organizovana u okviru zasebnog organizacionog dela unutar Direkcije upravljanja kreditnim rizikom pravnih lica (Odeljenje za EWS i monitoring).

Status neizmirenja obaveza

Definicija statusa neizmirenja obaveza u Grupi prati regulatorne zahteve na nivou Erste Grupe, prevodeći ih u pet grupa događaja statusa neizmirenja obaveza:

- Default događaj E1 – Mala verovatnoća za izmirenje obaveza u potpunosti usled pada kreditnog kvaliteta dužnika
- Default događaj E2 – Docnja duža od 90 dana po materijalno značajnom iznosu duga
- Default događaj E3 – Modifikacije prvobitno ugovorenih uslova otplate usled procene pogoršanja ekonomske situacije klijenta
- Default događaj E4 – Kreditni gubitak
- Default događaj E5 – Stečaj

Grupa je uspostavila sistemski proces kako bi obezbedila prepoznavanje i priznavanje statusa neizmirenja obaveza na nivou klijenta. To znači da u slučaju da do statusa neizmirenja obaveza klijenta dođe po bilo kojoj njegovoj izloženosti kreditnom riziku pojedinačnog plasmana, ukupna bilansna ili vanbilansna izloženost koju Grupa ima prema tom klijentu, uključujući i proizvode koji se ne odnose na kreditiranje klijenata se klasifikuje u status neizmirenja obaveza. Prethodno navedeno je primenljivo na sve klijente iz segmenta poslova sa stanovništvom, kao i na klijente iz drugih poslovnih segmenata.

U slučaju preuzetih kreditnih obaveza koje predstavljaju deo vanbilansne aktive Grupe, izloženost u statusu neizmirenja obaveza predstavlja nominalni iznos obaveze koji, ukoliko dođe do povlačenja sredstava, odnosno korišćenja, vodi izloženosti riziku po osnovu neizmirenja obaveza bez realizacije sredstava obezbeđenja (kolaterala).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Status neizmirenja obaveza (nastavak)

U slučaju datih finansijskih garancija, izloženost u statusu neizmirenja obaveza predstavlja ukupan nominalni iznos po osnovu kog postoji rizik koji može nastati u slučaju da dođe do nastupanja statusa neizmirenja obaveza delimične ili ukupne garantovane izloženosti.

Default događaji mogu biti aktivirani ili na nivou izloženosti pojedinačnog plasmana ili na nivou klijenta, ali opšte pravilo koje važi u svim slučajevima, nalaže da se klijentu dodeli status neizmirenja obaveza po svim pojedinačnim izloženostima, odnosno da mu se dodeli interni rejting „R", nezavisno od toga da li se default događaj aktivirao na nivou pojedinačne izloženosti ili na nivou klijenta.

Svi klijenti Grupe nalaze se u statusu neizmirenja obaveza i stoga im je dodeljen odgovarajući interni rejting (R1 – R5) ukoliko je došlo do realizacije barem jednog od default događaja E1 – E5.

Ukoliko, po proceni Grupe, kriterijumi koji su preduslov za dodeljivanje događaja koji vode u status neizmirenja obaveza više nisu primenljivi i klijent je u mogućnosti da nastavi sa otplatom duga u skladu sa definisanim odredbama ugovora, Grupa će promeniti rejting klijenta s obzirom na to da se radi o klijentu koji više nije u statusu neizmirenja obaveza.

Minimalni opšti zahtevi, koji moraju biti ispunjeni pre izlaska iz statusa neizmirenja obaveza i promene rejtinga „R", su sledeći:

- kod klijenta nijedan od default događaja E1 – E5 više nije važeći i ne očekuju se dodatni gubici po njegovim pojedinačnim kreditnim izloženostima i
- period monitoringa je uspešno završen.

Svaki default događaj ima precizno definisano minimalno vreme trajanja, a izlazak iz statusa neizmirenja obaveza je prihvatljiv tek nakon uspešnog završetka perioda monitoringa do kog automatski dolazi nakon isteka/prestanka važenja default događaja E1 – E5 kod klijenata koji imaju bilo kakvu vrstu kreditne obaveze i koji traje minimum 3 meseca nakon toga. Konkretno, kako bi se period monitoringa uspešno završio, za vreme njegovog trajanja nije dozvoljeno da nastupi ili bude na snazi bilo koji kriterijum koji može pokrenuti ili je pokrenuo neki od prethodno definisanih default događaja E1 – E5.

Otpis potraživanja

Grupa u skladu sa Pravilnikom o otpisu potraživanja i prenosu potraživanja iz bilansne u vanbilansnu evidenciju, vrši otpis nenaplativih potraživanja nakon što se iscrpe sve mogućnosti za naplatu. Pored toga, otpis se može razmatrati i u situaciji kada dalji sudski postupak nije ekonomski opravdan zbog viših troškova u odnosu na naplatu, kada dalji postupak bilo koje vrste nije delotvoran. Otpis potraživanja vrši se samo za nenadoknadive plasmane koji su obezvređeni. Za potraživanja u sudskom sporu ili stečaju koja su u potpunosti obezvređena (za koja je izvršena ispravka vrednosti 100%), a za koja se oceni da sudski proces ili stečaj predugo traju i samim tim predstavljaju opterećenje bilansnih evidencija Grupe, donosi se odluka o prenosu potraživanja sa bilansne na vanbilansnu evidenciju pri čemu se ne vrši oprost duga, odnosno u ovom slučaju Grupa se ne odriče ugovornih i zakonskih prava po osnovu tog potraživanja.

Dodatno, Grupa u skladu sa Odlukom Narodne Banke Srbije o računovodstvenom otpisu bilansne aktive banke „Službeni glasnik RS", br. 77/2017 od 10. avgusta 2017. godine, vrši računovodstveni otpis problematičnih potraživanja u slučaju kada je obračunati iznos obezvređenja tog potraživanja koji je Grupa evidentirala u korist ispravke vrednosti 100% njegove bruto knjigovodstvene vrednosti.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

Pregled maksimalnih izloženosti kreditnom riziku, prikazan u bruto i neto iznosu, bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja, kao i ostale stavke koje Grupa ne smatra izloženim kreditnom riziku, a u skladu sa pozicijama bilansa stanja na dan 31. decembra 2019. godine dat je u tabeli ispod:

U RSD hiljada

	Imovina po osnovu koje je Grupa izložena kreditnom riziku				
	Bruto vrednost	**Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja**	**Neto vrednost**	**Imovina po osnovu koje Grupa nije izložena kreditnom riziku**	**Vrednost iz bilansa stanja**
Gotovina i sredstva kod centralne banke	13.219.331	-	**13.219.331**	8.636.021	**21.855.352**
Potraživanja po osnovu derivata	346.899	-	**346.899**	-	**346.899**
Hartije od vrednosti	41.552.370	20.785	**41.531.585**	259.981	**41.791.566**
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.608.228	1.749	**1.606.479**	-	**1.606.479**
Krediti i potraživanja od komitenata	174.900.522	3.331.932	**171.568.590**	-	**171.568.590**
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-	**-**	118	**118**
Nematerijalna ulaganja	-	-	**-**	683.397	**683.397**
Osnovna sredstva	-	-	**-**	3.076.169	**3.076.169**
Tekuća poreska sredstva	-	-	**-**	229.409	**229.409**
Odložena poreska sredstva	-	-	**-**	2.044	**2.044**
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	**-**	12.252	**12.252**
Ostala sredstva	1.046.447	87.587	**958.860**	389.520	**1.348.380**
Bilansna izloženost	**232.673.797**	**3.442.053**	**229.231.744**	**13.288.911**	**242.520.655**
Date garancije i jemstva	21.221.867	134.077	**21.087.790**	-	**21.087.790**
Preuzete buduće obaveze	40.284.472	146.746	**40.137.726**	-	**40.137.726**
Ostale vanbilansne izloženosti	-	-	**-**	295.470.242	**295.470.242**
Vanbilansna izloženost	**61.506.339**	**280.823**	**61.225.516**	**295.470.242**	**356.695.758**
Ukupna izloženost	**294.180.136**	**3.722.876**	**290.457.260**	**308.759.153**	**599.216.413**

U skladu sa poslovnom politikom Grupe, osnovnim izvorom kreditnog rizika Grupa smatra portfolio kredita i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija, kao i vanbilansne izloženosti u vidu Finansijskih garancija i Preuzetih budućih obaveza, te je u nastavku dat detaljan pregled tih izloženosti[1] u pogledu sektora i kategorija potraživanja, statusu i načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja.

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

[1] Ostale izloženosti bilansa stanja koje Grupa smatra izloženim kreditnom riziku, prevashodno proizilaze iz aktivnosti koje podržavaju osnovno poslovanje Grupe (formiranje rezervi likvidnosti, odnosno upravljanje kratkoročnom likvidnošću, kao i otpimizacija prihoda od kamata putem upravljanja aktivom i pasivom) i odlikuju se visokim kreditnim kvalitetom.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Pregled hartija od vrednosti:.

U RSD hiljada

	Hartije od vrednosti					
	Bruto vrednost			Akumulirane ispravke vrednosti		
	AC	FVOCI	FVTPL	AC	FVOCI	FVTPL
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	**346.899**	**-**	**-**	**-**
Od čega: Ostalo	-	-	346.899	-	-	-
Hartije od vrednosti	**16.199.413**	**14.812.604**	**10.800.334**	**20.785**	**18.534**	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	16.199.413	14.715.250	10.523.380	20.785	18.534	
Od čega: Ostalo	-	97.354	276.954	-	-	
Ukupna izloženost	**16.199.413**	**14.812.604**	**11.147.233**	**20.785**	**18.534**	-

Na dan 31. decembra 2019. godine 98,29%% izloženosti po osnovu hartija od vrednosti odnosi se na izloženost po osnovu državnih obveznica Republike Srbije, kojima Grupa u skladu sa važećom Odlukom o adekvatnosti kapitala banke dodeljuje ponder rizika 0%.
Kreditni rejting Republike Srbije za dugoročno zaduživanje na dan 31. decembra 2019:
- Moody's Investors Service Ba3 / pozitivni izgledi
- Fitch Ratings BB+ / stabilni izgledi
- Standard and Poor's BB+/ pozitivni izgledi

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Pregled maksimalnih izloženosti kreditnom riziku, prikazan u bruto i neto iznosu, bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja, kao i ostale stavke koje Grupa ne smatra izloženim kreditnom riziku, a u skladu sa pozicijama bilansa stanja na dan 31. decembra 2018. godine dat je u tabeli ispod:

U RSD hiljada

	Imovina po osnovu koje je Grupa izložena kreditnom riziku				
	Bruto vrednost	**Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja**	**Neto vrednost**	**Imovina po osnovu koje Grupa nije izložena kreditnom riziku**	**Vrednost iz bilansa stanja**
Gotovina i sredstva kod centralne banke	16.671.146	-	**16.671.146**	7.970.111	**24.641.257**
Potraživanja po osnovu derivata	181.204	-	**181.204**	-	**181.204**
Hartije od vrednosti	35.167.790	13.896	**35.153.894**	-	**35.153.894**
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.495.801	2.929	**1.492.872**	-	**1.492.872**
Krediti i potraživanja od komitenata	149.799.090	3.452.603	**146.346.487**	-	**146.346.487**
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-	**-**	118	**118**
Investicije u zavisna društva	-	-	**-**	-	**-**
Nematerijalna ulaganja	-	-	**-**	554.374	**554.374**
Osnovna sredstva	-	-	**-**	1.072.688	**1.072.688**
Tekuća poreska sredstva	-	-	**-**	173.326	**173.326**
Odložena poreska sredstva	-	-	**-**	20.553	**20.553**
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	**-**	12.288	**12.288**
Ostala sredstva	902.898	83.132	**819.766**	425.892	**1.245.658**
Bilansna izloženost	**204.217.929**	**3.552.560**	**200.665.369**	**10.229.350**	**210.894.719**
Date garancije i jemstva	15.104.103	125.850	**14.978.253**		**14.978.253**
Preuzete buduće obaveze	37.047.146	114.563	**36.932.583**		**36.932.583**
Ostale vanbilansne izloženosti	-	-	**-**	229.784.520	**229.784.520**
Vanbilansna izloženost	**52.151.249**	**240.413**	**51.910.836**	**229.784.520**	**281.695.356**
Ukupna izloženost	**256.369.178**	**3.792.973**	**252.576.205**	**240.013.870**	**492.590.075**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Pregled hartija od vrednosti:

U RSD hiljada

	Hartije od vrednosti					
	Bruto vrednost			Akumulirane ispravke vrednosti		
	AC	FVOCI	FVTPL	AC	FVOCI	FVTPL
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	**181.204**	**-**	**-**	**-**
Od čega: Ostalo	-	-	181.204	-	-	-
Hartije od vrednosti	**10.828.561**	**14.281.107**	**10.058.479**	**13.897**	**18.055**	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	10.828.561	14.153.611	9.774.867	13.897	**18.055**	
Od čega: Ostalo	-	127.496	283.612	-	-	
Ukupna izloženost	**10.828.561**	**14.281.107**	**10.239.683**	**13.897**	**18.055**	-

Na dan 31. decembra 2018. godine 98,32%% izloženosti po osnovu hartija od vrednosti odnosi se na izloženost po osnovu državnih obveznica Republike Srbije, kojima Grupau skladu sa važećom Odlukom o adekvatnosti kapitala banke dodeljuje ponder rizika 0%.
Kreditni rejting Republike Srbije za dugoročno zaduživanje na dan 31. decembra 2018:
- Moody's Investors Service Ba3 / stabilni izgledi
- Fitch Ratings BB / stabilni izgledi
- Standard and Poor's BB / stabilni izgledi

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Krediti i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija

(a) Pregled prema kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja i vrednosti sredstava obezbeđenja kojima su obezbeđena ta potraživanja na dan 31. decembra 2019. godine:

U RSD hiljada

	Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja[2]				Vrednost sredstava obezbeđenja*		
	Visok	Srednji	Nizak	Problematična potraživanja[3]	Neproblematičnih potraživanja	Problematičnih potraživanja	Uticaj sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti
Potraživanja od stanovništva	**64.908.588**	**10.143.409**	**1.914.480**	**1.446.272**	**35.720.447**	**344.329**	**179.927**
Stambeni krediti	40.282.044	2.469.240	404.170	427.699	34.964.135	344.329	178.336
Potrošački i gotovinski krediti	22.413.289	7.302.293	1.444.194	898.140	45.613	-	1.583
Transakcioni i kreditne kartice	552.571	115.165	20.358	14.775	1.503	-	2
Ostala potraživanja	1.660.685	256.711	45.758	105.658	709.196	-	6
Potraživanja od privrede	**68.657.246**	**20.012.770**	**3.597.478**	**760.885**	**27.976.773**	**197.019**	**379.782**
Velika preduzeća	18.873.773	2.138.317	-	-	7.910.647	-	33.740
Mala i srednja preduzeća	33.852.030	8.423.106	2.866.784	564.749	15.283.526	105.405	242.689
Mikro preduzeća i preduzetnici	12.885.740	7.768.768	696.732	146.526	3.725.355	62.136	93.399
Poljoprivrednici	98.143	191.978	33.962	48.065	98.571	29.478	9.954
Javna preduzeća	2.947.559	1.490.601	-	1.545	958.673	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**4.708.033**	**116.990**	**88.890**	**153.709**	**726.450**	**73.793**	**48.618**
Ukupna potraživanja	**138.273.867**	**30.273.169**	**5.600.849**	**2.360.865**	**64.423.669**	**615.141**	**608.327**

* Efekat sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti izračunat simuliranjem LGD parametra isključivanjem sredstava obezbeđenja. Simulacija se odnosi na opšta rezervisanja i posebna rezervisanja za pojedinačno značajne klijente (za obezvređene izloženosti koje se ne smatraju pojedinačno značajnim kolateral ne utiče na vrednost LGD-a).

[2] Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja odgovaraju klasifikaciji nizak rizik (visok), poseban nadzor (srednji) i ispod-standarda (nizak) definisanih u delu 36.2 Kreditni rizik.

[3] Problematična potraživanja Grupe uključuju potraživanja u statusu neizmirenja obaveza (videti „35.2 Kreditni rizik – status neizmirenja obaveza) i restruktuirana potraživanja „Non performing forbearance" (videti 35.2 Kreditni rizik – reprogramirana potraživanja) koja nisu u statusu neizmirenja obaveza

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Krediti i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija

(a) Pregled prema kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja (retroaktivno simuliranih na osnovu nove metodologije) i vrednosti sredstava obezbeđenja kojima su obezbeđena ta potraživanja na dan 31. decembra 2018. godine:

U RSD hiljada

	Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja[4]				Vrednost sredstava obezbeđenja*		
	Visok	Srednji	Nizak	Problematična potraživanja[5]	Neproblematičnih potraživanja	Problematičnih potraživanja	Uticaj sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti
Potraživanja od stanovništva	**51.269.379**	**9.264.156**	**2.120.818**	**1.471.081**	**29.519.378**	**411.675**	**260.548**
Stambeni krediti	32.061.933	2.140.156	587.349	730.266	28.861.166	411.183	258.370
Potrošački i gotovinski krediti	17.135.887	6.604.159	1.408.994	613.057	75.166	492	1.377
Transakcioni i kreditne kartice	534.743	145.417	31.733	13.214	796	-	18
Ostala potraživanja	1.536.815	374.424	92.742	114.544	582.250	-	784
Potraživanja od privrede	**60.670.371**	**19.208.458**	**1.914.432**	**884.484**	**24.155.754**	**357.224**	**309.474**
Velika preduzeća	14.902.132	888.985	-	1.503	5.127.413	-	22.185
Mala i srednja preduzeća	31.549.540	12.142.542	180.152	515.855	14.034.811	198.189	165.109
Mikro preduzeća i preduzetnici	11.199.950	5.506.303	1.647.172	315.822	3.975.964	144.847	106.834
Poljoprivrednici	83.329	122.907	87.108	42.753	104.176	14.187	15.346
Javna preduzeća	2.935.420	547.721	-	8.552	913.390	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**4.283.530**	**97.071**	**1**	**111.110**	**478.841**	**20.311**	**13.519**
Ukupna potraživanja	**116.223.280**	**28.569.685**	**4.035.251**	**2.466.675**	**54.153.973**	**789.209**	**583.541**

[4] Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja odgovaraju klasifikaciji nizak rizik (visok), poseban nadzor (srednji) i ispod-standarda (nizak) definisanih u delu 36.2 Kreditni rizik.

[5] Problematična potraživanja Grupe uključuju potraživanja u statusu neizmirenja obaveza (videti „35.2 Kreditni rizik – status neizmirenja obaveza) i restruktuirana potraživanja „Non performing forbearance" (videti 35.2 Kreditni rizik – reprogramirana potraživanja) koja nisu u statusu neizmirenja obaveza

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

(b) Pregled bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja na dan 31. decembra 2019. godine:

U RSD hiljada

	Neobezvređena potraživanja[6]		Obezvređena potraživanja[7]			Akumulirane ispravke vrednosti				Vrednost sredstava obezbeđenja	
	nije dospelo	dospelo	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna bruto potraživanja	ispravke vrednosti na neobezvređena potraživanja	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna neto potraživanja	Neobezvređena potraživanja	Obezvređena potraživanja
Prema sektorima											
Potraživanja od stanovništva	**76.743.782**	**279.982**	**347.592**	**1.041.393**	**78.412.749**	**674.334**	**167.665**	**808.596**	**76.762.154**	**35.736.130**	**328.647**
Stambeni krediti	43.126.891	50.849	332.994	72.419	**43.583.154**	189.078	154.658	45.669	**43.193.749**	34.979.818	328.647
Potrošački i gotovinski krediti	31.014.282	179.133	8.248	856.252	**32.057.915**	465.278	6.666	662.357	**30.923.614**	45.613	-
Transakcioni i kreditne kartice	687.116	1.231	68	14.453	**702.868**	5.520	66	11.505	**685.776**	1.503	-
Ostala potraživanja	1.915.494	48.769	6.281	98.269	**2.068.812**	14.458	6.275	89.064	**1.959.015**	709.196	-
Potraživanja od privrede	**91.312.180**	**955.270**	**659.351**	**101.533**	**93.028.335**	**995.515**	**472.040**	**82.567**	**91.478.213**	**27.976.773**	**197.019**
Velika preduzeća	20.948.564	63.482	-	-	**21.012.046**	110.968	-	-	**20.901.077**	7.910.647	-
Mala i srednja preduzeća	44.399.019	742.901	521.206	43.542	**45.706.669**	531.024	381.098	39.917	**44.754.630**	15.283.527	105.405
Mikro preduzeća i preduzetnici	21.214.387	136.853	99.821	46.705	**21.497.766**	329.410	62.525	34.304	**21.071.527**	3.725.355	62.136
Poljoprivrednici	313.177	10.906	37.813	10.252	**372.149**	12.294	27.906	7.312	**324.636**	98.571	29.478
Javna preduzeća	4.437.032	1.128	511	1.034	**4.439.705**	11.818	511	1.034	**4.426.342**	958.673	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**4.838.966**	**74.947**	**144.499**	**9.209**	**5.067.621**	**24.655**	**99.960**	**8.347**	**4.934.658**	**726.450**	**73.793**
Ukupna izloženost	**172.894.929**	**1.310.199**	**1.151.442**	**1.152.136**	**176.508.706**	**1.694.505**	**739.665**	**899.511**	**173.175.025**	**64.439.352**	**599.459**
Neproblematična potraživanja	172.838.523	1.309.362	-	-	**174.147.885**	1.690.639	-	-	**172.457.246**	64.423.669	-
od čega: restrukturirana	1.255.702	11.539	-	-	**1.267.241**	117.483	-	-	**1.149.758**	497.619	-
Problematična potraživanja	56.451	837	1.151.442	1.152.136	**2.360.865**	3.866	739.665	899.511	**717.823**	15.683	599.459
od čega: restrukturirana	53.801	780	419.800	265.437	**739.819**	3.819	204.479	201.135	**330.386**	15.683	258.631
Ukupna izloženost	**172.894.973**	**1.310.199**	**1.151.442**	**1.152.136**	**176.508.750**	**1.694.505**	**739.665**	**899.511**	**173.175.069**	**64.439.352**	**599.459**

[6] Grupa neobezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja nisu u statusu neizmirenja obaveza i potraživanja kod kojih nije evidentiran dokaz o obezvređenju

[7] Grupa obezvređenim potraživanjima smatra potraživanjia koja su u statusu neizmirenja obaveza i kod kojih postoji evidentan dokaz o obezvređenju

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

(b) Pregled bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja. prema načinu obezvređenja. dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja na dan 31. decembra 2018. godine:

U RSD hiljada

	Neobezvređena potraživanja[8]		Obezvređena potraživanja[9]			Akumulirane ispravke vrednosti				Vrednost sredstava obezbeđenja	
	nije dospelo	dospelo	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna bruto potraživanja	ispravke vrednosti na neobezvređena potraživanja	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna neto potraživanja	Neobezvređena potraživanja	Obezvređena potraživanja
Prema sektorima											
Potraživanja od stanovništva	**62.539.842**	**255.620**	**584.519**	**745.454**	**64.125.435**	**774.890**	**323.762**	**529.098**	**62.497.685**	**29.594.299**	**336.754**
Stambeni krediti	34.833.317	44.876	570.399	71.112	**35.519.704**	350.333	311.149	46.934	**34.811.288**	28.936.086	336.262
Potrošački i gotovinski krediti	25.042.051	157.158	4.653	558.236	**25.762.098**	396.235	3.276	384.962	**24.977.623**	75.166	492
Transakcioni i kreditne kartice	710.442	1.763	284	12.618	**725.107**	6.801	267	8.697	**709.342**	796	-
Ostala potraživanja	1.954.032	51.823	9.183	103.488	**2.118.526**	21.520	9.070	88.504	**1.999.431**	582.250	-
Potraživanja od privrede	**81.547.398**	**247.503**	**791.262**	**91.582**	**82.677.745**	**1.033.143**	**604.210**	**72.450**	**80.967.942**	**24.157.396**	**355.582**
Velika preduzeća	15.769.332	21.785	1.503	-	**15.792.620**	83.114	1.503	-	**15.708.003**	5.127.413	-
Mala i srednja preduzeća	43.738.471	135.403	474.209	40.004	**44.388.087**	406.803	387.812	35.642	**43.557.831**	14.036.453	196.548
Mikro preduzeća i preduzetnici	18.281.584	71.842	270.339	45.483	**18.669.248**	432.208	182.463	31.493	**18.023.084**	3.975.964	144.847
Poljoprivrednici	278.566	14.778	39.039	3.714	**336.097**	17.902	26.262	2.933	**289.000**	104.176	14.187
Javna preduzeća	3.479.446	3.695	6.171	2.382	**3.491.693**	93.116	6.171	2.382	**3.390.025**	913.390	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**4.306.085**	**74.534**	**99.151**	**11.942**	**4.491.712**	**18.212**	**87.827**	**11.941**	**4.373.731**	**478.841**	**20.311**
Ukupna izloženost	**148.393.325**	**577.656**	**1.474.932**	**848.978**	**151.294.891**	**1.826.244**	**1.015.800**	**613.489**	**147.839.359**	**54.230.536**	**712.647**
Prema kategorijama potraživanja											
Neproblematična potraživanja	148.252.318	575.898	-	-	**148.828.216**	1.804.149	-	-	**147.024.067**	54.153.973	-
od čega: restrukturirana	826.053	2.128	-	-	**828.181**	134.831	-	-	**693.350**	136.046	-
Problematična potraživanja	141.009	1.758	1.474.931	848.977	**2.466.675**	22.095	1.015.799	613.489	**815.292**	76.562	712.647
od čega: restrukturirana	126.375	1.637	359.976	200.533	**688.521**	20.347	208.393	138.704	**321.077**	64.430	188.620
Ukupna izloženost	**148.393.327**	**577.656**	**1.474.931**	**848.977**	**151.294.891**	**1.826.244**	**1.015.799**	**613.489**	**147.839.359**	**54.230.536**	**712.647**

[8] Grupa neobezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja nisu u statusu neizmirenja obaveza i potraživanja kod kojih nije evidentiran dokaz o obezvređenju

[9] Grupa obezvređenim potraživanjima smatra potraživanjia koja su u statusu neizmirenja obaveza i kod kojih postoji evidentan dokaz o obezvređenju

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

(c) podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema statusu obezvređenja i broju dana docnje na dan 31. decembra 2019. godine:

U RSD hiljada

	Neobezvređena potraživanja					Obezvređena potraživanja				
	Nije u docnji	**do 30 dana**	**od 31 do 60 dana**	**od 61 do 90 dana**	**preko 90 dana**	**Nije u docnji**	**do 90 dana**	**od 91 do 180 dana**	**od 181 do 360 dana**	**preko 360 dana**
Potraživanja od stanovništva	**67.388.496**	**9.331.086**	**240.607**	**63.576**	**-**	**323.816**	**318.413**	**137.307**	**202.680**	**406.769**
Stambeni krediti	42.308.544	825.954	37.182	6.060	-	192.533	79.925	20.615	39.201	73.140
Potrošački i gotovinski krediti	22.850.502	8.110.082	179.775	53.056	-	127.863	234.363	106.975	148.001	247.298
Transakcioni i kreditne kartice	675.137	2.049	9.862	1.299	-	2.071	895	2.291	2.686	6.577
Ostala potraživanja	1.554.313	393.001	13.789	3.161	-	1.348	3.229	7.426	12.792	79.755
Potraživanja od privrede	**87.011.104**	**4.991.156**	**165.912**	**99.279**	-	**134.161**	**69.946**	**39.023**	**268.508**	**249.245**
Velika preduzeća	20.589.643	312.100	110.304	-	-	-	-	-	-	-
Mala i srednja preduzeća	43.169.468	1.896.559	18.785	57.107	-	129.471	57.125	19.874	230.988	127.289
Mikro preduzeća i preduzetnici	18.540.813	2.740.778	27.477	42.172	-	2.741	9.645	18.024	26.839	89.277
Poljoprivrednici	280.988	35.818	7.278	-	-	1.941	3.177	1.124	10.681	31.143
Javna preduzeća	4.430.192	5.900	2.068	-	-	9	-	-	-	1.536
Potraživanja od ostalih klijenata	**4.912.615**	**1.299**	**-**	**-**	**-**	**3**	**-**	**-**	**40.812**	**112.893**
Ukupna izloženost	**159.312.215**	**14.323.541**	**406.519**	**162.855**	**-**	**457.980**	**388.360**	**176.330**	**512.000**	**768.907**
Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja	159.282.924	14.304.275	398.568	162.119	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	627.048	635.211	3.421	1.561	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	29.334	19.267	7.951	735	-	457.980	388.360	176.330	512.000	768.907
od čega: restrukturirana	27.000	18.913	7.932	735	-	338.950	179.918	18.580	51.328	96.461
Ukupna izloženost	**159.312.258**	**14.323.541**	**406.519**	**162.855**	**-**	**457.980**	**388.360**	**176.330**	**512.000**	**768.907**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

(c) podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema statusu obezvređenja i broju dana docnje na dan 31. decembra 2018. godine:

U RSD hiljada

	Neobezvređena potraživanja					Obezvređena potraživanja				
	Nije u docnji	**do 30 dana**	**od 31 do 60 dana**	**od 61 do 90 dana**	**preko 90 dana**	**Nije u docnji**	**do 90 dana**	**od 91 do 180 dana**	**od 181 do 360 dana**	**preko 360 dana**
Potraživanja od stanovništva	**54.369.627**	**8.070.199**	**289.631**	**66.005**	**-**	**290.756**	**317.736**	**154.531**	**174.328**	**392.621**
Stambeni krediti	34.090.385	703.854	78.011	5.943	-	183.591	85.825	36.396	51.372	284.328
Potrošački i gotovinski krediti	18.028.473	6.939.069	178.846	52.821	-	98.776	218.913	101.427	105.706	38.068
Transakcioni i kreditne kartice	691.412	2.839	14.770	3.185	-	2.651	1.673	3.815	3.391	1.372
Ostala potraživanja	1.559.358	424.437	18.005	4.055	-	5.739	11.325	12.892	13.860	68.853
Potraživanja od privrede	**79.754.713**	**2.002.442**	**32.475**	**5.271**	**-**	**256.129**	**114.313**	**36.194**	**74.435**	**401.772**
Velika preduzeća	15.778.264	12.853	-	-	-	-	-	-	-	1.503
Mala i srednja preduzeća	42.467.437	1.388.274	13.571	4.593	-	252.790	100.678	22.052	4.073	134.619
Mikro preduzeća i preduzetnici	17.785.980	553.102	13.666	678	-	1.291	13.634	12.437	69.952	218.508
Poljoprivrednici	243.654	44.452	5.238	0	-	2.048	-	1.671	410	38.623
Javna preduzeća	3.479.379	3.761	-	-	-	-	-	35	-	8.517
Potraživanja od ostalih klijenata	**4.379.528**	**1.090**	**-**	**-**	**-**	**20**	**-**	**-**	**-**	**111.073**
Ukupna izloženost	**138.503.869**	**10.073.731**	**322.106**	**71.276**	**-**	**546.906**	**432.049**	**190.725**	**248.763**	**905.466**
Prema kategorijama potraživanja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Neproblematična potraživanja	138.426.323	10.038.728	292.715	70.448	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	747.772	73.810	6.599	-	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	77.545	35.003	29.391	828	-	546.906	432.049	190.725	248.763	905.466
od čega: restrukturirana	63.520	34.276	29.388	828	-	229.206	173.423	27.730	79.325	50.824
Ukupna izloženost	**138.503.869**	**10.073.731**	**322.106**	**71.276**	**-**	**546.906**	**432.049**	**190.725**	**248.763**	**905.466**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

(d) Podaci o problematičnim potraživanjima na dan 31. decembra 2019.godine:

U RSD hiljada

	Bruto vrednost potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost problematičnih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti problematičnih potraživanja	% problematičnih potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja problematičnih potraživanja
			Ukupno	od čega: restrukturirana potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	**78.412.749**	**1.650.597**	**1.446.272**	**517.864**	**980.127**	**1,84**	**344.329**
Stambeni krediti	43.583.154	389.406	427.699	251.490	201.373	0,98	344.329
Potrošački i gotovinski krediti	32.057.915	1.134.301	898.140	266.373	671.819	2,80	-
Transakcioni i kreditne kartice	702.868	17.092	14.775	-	11.578	2,10	-
Ostala potraživanja	2.068.812	109.797	105.658	-	95.358	5,11	-
Potraživanja od privrede	**85.372.958**	**1.424.266**	**676.420**	**217.433**	**492.356**	**0,79**	**161.035**
Sektor A	6.455.081	130.440	4.918	-	4.917	0,08	-
Sektori B, C i E	19.830.918	440.238	325.685	62.709	257.488	1,64	70.275
Sektor D	9.914.431	150.607	-	-	-	-	-
Sektor F	12.916.336	92.380	19.077	68	18.651	0,15	68
Sektor G	12.586.825	284.481	268.075	135.148	180.754	2,13	65.290
Sektori H, I i J	10.774.411	125.261	32.957	-	23.148	0,31	5.387
Sektori L, M i N	12.894.957	200.859	25.709	19.507	7.398	0,20	20.015
Potraživanja od ostalih klijenata	**12.723.042**	**258.817**	**238.173**	**4.522**	**170.559**	**1,87**	**109.777**
Ukupna potraživanja	**176.508.750**	**3.333.681**	**2.360.865**	**739.819**	**1.643.042**	**1,34**	**615.141**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

(d) Podaci o problematičnim potraživanjima na dan 31. decembra 2018. godine:

U RSD hiljada

	Bruto vrednost potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost problematičnih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti problematičnih potraživanja	% problematičnih potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja problematičnih potraživanja
			Ukupno	od čega: restrukturirana potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	**64.125.435**	**1.627.750**	**1.471.081**	**499.895**	**874.953**	**2,29**	**411.675**
Stambeni krediti	35.519.704	708.416	730.266	275.681	375.028	2,06	411.183
Potrošački i gotovinski krediti	25.762.098	784.474	613.057	220.280	393.240	2,38	492
Transakcioni i kreditne kartice	725.107	15.765	13.214	-	8.982	1,82	-
Ostala potraživanja	2.118.526	119.095	114.544	3.934	97.703	5,41	-
Potraživanja od privrede	**76.656.046**	**1.518.084**	**802.409**	**184.035**	**617.563**	**1,05**	**340.213**
Sektor A	6.010.305	94.362	51.801	35.639	32.288	0,86	46.268
Sektori B, C i E	16.388.959	464.187	321.573	72.262	253.415	1,96	155.779
Sektor D	8.644.393	145.921	-	-	-	-	-
Sektor F	13.577.949	121.893	28.532	11.260	18.098	0,21	11.260
Sektor G	13.693.369	409.739	361.245	60.354	287.896	2,64	108.320
Sektori H, I i J	9.344.879	115.533	32.228	-	23.875	0,34	13.230
Sektori L, M i N	8.996.192	166.449	7.031	4.521	1.992	0,08	5.356
Potraživanja od ostalih klijenata	**10.513.411**	**309.698**	**193.186**	**4.591**	**158.867**	**1,84**	**37.322**
Ukupna potraživanja	**151.294.891**	**3.455.532**	**2.466.675**	**688.521**	**1.651.383**	**1,63**	**789.209**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

(e) Podaci o promenama problematičnih potraživanja u 2019. godini:

U RSD hiljada

	Bruto vrednost na početku godine	Nova problematična potraživanja	Smanjenje problematičnih potraživanja				Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine
			Ukupno	od čega: naplaćeno	od čega: prebačeno u kategoriju neproblematičnih potraživanja	od čega: otpisano			
Potraživanja od stanovništva	1.471.080	810.293	920.554	364.115	442.095	114.344	85.452	1.446.271	466.145
Potraživanja od privrede i ostalih klijenata	995.595	419.667	630.743	369.290	4.796	256.657	130.075	914.594	251.678
Ukupna potraživanja	**2.466.675**	**1.229.960**	**1.551.297**	**733.405**	**446.891**	**371.001**	**215.527**	**2.360.865**	**717.823**

Podaci o promenama problematičnih potraživanja u 2018. godini:

U RSD hiljada

	Bruto vrednost na početku godine	Nova problematična potraživanja	Smanjenje problematičnih potraživanja				Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine
			Ukupno	od čega: naplaćeno	od čega: prebačeno u kategoriju neproblematičnih potraživanja	od čega: otpisano			
Potraživanja od stanovništva	1.583.972	751.397	917.067	343.974	194.314	378.779	52.779	1.471.081	596.129
Potraživanja od privrede i ostalih klijenata	2.288.205	439.360	848.205	431.310	9.909	406.986	(883.765)	995.595	219.164
Ukupna potraživanja	**3.872.176**	**1.190.757**	**1.765.272**	**775.284**	**204.223**	**785.765**	**(830.986)**	**2.466.676**	**815.293**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Sredstva obezbeđenja i ostala sredstva zaštite od kreditnog rizika

Prilikom procesa odobravanja plasmana, Grupa naplatu očekuje prevashodno iz budućih novčanih tokova dužnika. Kao dopunu ovom vidu naplate i kako bi se smanjio gubitak usled potencijalnog nastupanja statusa neizmirenja obaveza dužnika, Grupa uzima različite instrumente obezbeđenja (kolaterale) kao zaštitu. Grupa uzima što je moguće više kolaterala, pri čemu se prednost daje kolateralima koji se mogu brzo i jednostavno realizovati. Mogućnost uzimanja kolaterala zavisi od trenutne tržišne situacije i poslovne konkurencije. Efikasnost tehnika ublažavanja kreditnog rizika se meri i kontroliše praćenjem vremena potrebnog za realizaciju kolaterala i odstupanja realizovanih vrednosti kolaterala od očekivanih.

U okviru Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom je Odeljenje za upravljanje kolateralima. koje je zaduženo za kompletan proces upravljanja kolateralima – od preliminarne analize do završetka njegove realizacije. Proces je podeljen u 3 faze:

Faza analize kolaterala predstavlja početnu fazu procesa upravljanja kolateralima. Ona počinje identifikacijom i analizom potencijalnog kolaterala i prikupljanjem neophodnih informacija i dokumentacije, a završava se evidencijom kolaterala u sistemu za evidenciju kolaterala.

Faza monitoringa kolaterala se odnosi na praćenje uspostavljenosti i vrednosti kolaterala. Jedna od njenih glavnih funkcija je evidencija, praćenje, ažuriranje i kontrola podataka o kolateralima u sistemu za evidenciju kolaterala.

Faza realizacije kolaterala predstavlja poslednju fazu procesa, kada dolazi do realizacije kolaterala (npr. njegove prodaje u cilju zatvaranja plasmana) i zatvaranja kolaterala u sistemu za evidenciju kolaterala. Ona takođe obuhvata i fazu prikupljanja podataka za izračun prosečnih stopa realizacije i naplate iz kolaterala (eng. Collateral Recovery Ratio).

Svaka faza je regulisana Procedurom upravljanja kolateralima kojom se definišu i zadaci i odgovornosti organizacionih delova koji učestvuju u procesu.

Pored ovog procesa, Odeljenje za upravljanje kolateralima je zaduženo i za proces izbora, praćenja i uklanjanja procenitelja sa liste procenitelja prihvatljivih za Grupu, odnosno za definisanje minimuma sadržine izveštaja o procenama, kao i kontrolu primene adekvatnih metodologija prilikom procenjivanja vrednosti kolaterala, sve u cilju što preciznijeg određivanja vrednosti kolaterala. Pravila vezana za standarde i metodologiju procenjivanja su obuhvaćena Politikom procene nekretnina.

Provera vrednosti kolaterala se radi periodično u zavisnosti od načina provere i vrste kolaterala. Način provere vrednosti kolaterala se može razdvojiti na utvrđivanje vrednosti od strane eksternih procenitelja ili državnih organa ovlašćenih za utvrđivanje vrednosti (reprocena. Poresko rešenje) i na interno praćenje vrednosti kolaterala od strane zaposlenih u Odeljenju za upravljanje kolateralima (monitoring). Dinamika provere vrednosti kolaterala se definiše u zavisnosti od vrste kolaterala, a u skladu sa lokalnom i internom regulativom.

U sklopu procesa izračunavanja kapitalnog zahteva za kreditni rizik, Sektor upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, nakon kontrole ispunjenosti primenljivih regulatornih propisa definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, određuje da li će se određeni kolateral prihvati kao instrument ublažavanja kreditnog rizika. Stavke kolaterala prihvatljive kao instrument ublažavanja kreditnog rizika su detaljno objašnjene u posebnoj internoj proceduri Grupe kojom se definišu primenljivi instrumenti ublažavanja kreditnog rizika kao i uslovi za priznavanje instrumenta ublažavanja kreditnog rizika.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Osnovne vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite

Grupa prevashodno primenjuje gotovinu i gotovinske ekvivalente deponovane kod Grupe kao instrumente materijalne kreditne zaštite.

Grupa trenutno ne primenjuje bilansno i vanbilansno netiranje kao tehnike ublažavanja kreditnog rizika.

Osnovne vrste pružalaca kreditne zaštite po osnovu garancija i kreditnih derivata

Garancije koje se primenjuju kao nematerijalna kreditna zaštita su pružene od strane:

- Država;
- komercijalnih banaka dovoljnog kreditnog kvaliteta i međunarodnih razvojnih banaka – izloženostima obezbeđenim garancijom banke i međunarodnih razvojnih banaka.

Grupa u svom portfoliju prihvaćenih sredstava obezbeđenja nema kreditne derivate te se ne koriste kao instrumenti kreditne zaštite.

Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti

Nepokretnosti se priznaju kao instrumenti zaštite kada se ispune svi zahtevi definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka. Ispunjenost propisanih zahteva predstavlja preduslov za klasifikaciju date izloženosti u posebnu klasu izloženosti, Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti. kojoj se dodeljuje povoljniji ponder kreditnog rizika, umesto priznavanja efekata tehnike ublažavanja kreditnog rizika. Grupa izloženostima ili delovima izloženosti potpuno obezbeđenim hipotekom na stambenoj nepokretnosti u kojoj vlasnik stanuje ili je tu nepokretnost dao u zakup na osnovu odgovarajućeg ugovora (ili namerava da u njoj stanuje ili je dâ u zakup) – dodeljuje ponder rizika 35% odnosno izloženostima koje su potpuno obezbeđene hipotekama na poslovnim nepokretnostima, dodeljuje ponder rizika 50%.

Ostale vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite

Podobnim sredstvima obezbeđenja u obliku finansijske imovine za sve pristupe i metode smatraju se i gotovina i gotovinski ekvivalenti deponovani kod Grupe kada se ispune svi zahtevi definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka.

Pored gore navedenih, Grupa primenjuje i sledeće instrumente materijalne kreditne zaštite, ali njih ne uzima u obzir prilikom obračuna rizikom ponderisane aktive:

- zalogu na pokretnoj imovini;
- zalogu na potraživanjima;
- zalogu na akcijama i obveznicama;
- druge vrste definisane u Katalogu kolaterala Grup.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o vrsti i vrednosti[10] sredstava obezbeđenja i pružaocima garancija po sektoru i kategorijama potraživanja na dan 31. decembra 2019.godine:

U RSD hiljada

	Vrste sredstava obezbeđenja* do nivoa potraživanja (kao u KA4)		
	Depoziti	**Stambene nepokretnosti**	**Druge nepokretnosti**
Potraživanja od stanovništva	**40.322**	**35.166.146**	**192.065**
Stambeni krediti	7.635	35.134.527	166.303
Potrošački i gotovinski krediti	31.184	13.248	1.181
Transakcioni i kreditne kartice	1.503	-	-
Ostala potraživanja	-	18.371	24.581
Potraživanja od privrede	**1.676.191**	**891.838**	**17.495.889**
Velika preduzeća	58.796	-	6.747.861
Mala i srednja preduzeća	1.255.021	362.443	8.514.307
Mikro preduzeća i preduzetnici	362.373	513.783	2.122.516
Poljoprivrednici	-	15.612	111.206
Javna preduzeća	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**63.081**	**31.461**	**573.385**
Ukupna izloženost	**1.779.593**	**36.089.444**	**18.261.339**
Prema kategorijama potraživanja			
Neproblematična potraživanja	1.779.593	35.732.165	18.014.051
od čega: restrukturirana	26.541	172.905	298.173
Problematična potraživanja	-	357.279	247.289
od čega: restrukturirana	-	182.248	89.879
Ukupna potraživanja	**1.779.593**	**36.089.444**	**18.261.339**

[10] Vrednost sredstava obezbeđenja se određuje na osnovu procene ovlašćenog procenitelja (ili nekog drugog dokumenta u odnosu na tip sredstva obezbeđenja) sa mogućim internim korekcijama, nakon čega se primenjuje efektivna stopa (collateral haircut) u skladu sa katalogom kolaterala i umanjuje za prethodne terete.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o vrsti i vrednosti[11] sredstava obezbeđenja i pružaocima garancija po sektoru i kategorijama potraživanja na dan 31. decembra 2018. godine:

U RSD hiljada

	Vrste sredstava obezbeđenja do nivoa potraživanja (kao u KA4)				
	Depoziti	**Stambene nepokretnosti**	**Druge nepokretnosti**	**Ostala sredstva**	**Garancije čiji je izdavalac država**
Potraživanja od stanovništva	**36.299**	**29.153.427**	**232.835**	**508.492**	-
Stambeni krediti	9.528	29.096.641	166.179	-	-
Potrošački i gotovinski krediti	25.974	31.196	18.488	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	796	-	-	-	-
Ostala potraživanja	-	25.590	48.168	508.492	-
Potraživanja od privrede	**2.145.490**	**620.412**	**15.120.891**	**6.152.762**	**473.424**
Velika preduzeća	-	-	4.412.124	715.289	-
Mala i srednja preduzeća	1.549.212	320.516	8.079.022	4.284.251	-
Mikro preduzeća i preduzetnici	596.278	291.554	2.521.325	711.654	-
Poljoprivrednici	-	8.343	108.419	1.601	-
Javna preduzeća	-	-	-	439.966	473.424
Potraživanja od ostalih klijenata	**44.788**	**25.401**	**335.903**	**93.059**	-
Ukupna izloženost	**2.226.577**	**29.799.241**	**15.689.629**	**6.754.312**	**473.424**
Prema kategorijama potraživanja					
Neproblematična potraživanja	2.226.577	29.377.787	15.332.057	6.744.128	473.424
od čega: restrukturirana	-	131.917	4.129	-	-
Problematična potraživanja	-	421.453	357.572	10.184	-
od čega: restrukturirana	-	135.694	117.355	-	-
Ukupna potraživanja	**2.226.577**	**29.799.241**	**15.689.629**	**6.754.312**	**473.424**

[11] Vrednost sredstava obezbeđenja se određuje na osnovu procene ovlašćenog procenitelja (ili nekog drugog dokumenta u odnosu na tip sredstva obezbeđenja) sa mogućim internim korekcijama, nakon čega se primenjuje efektivna stopa (collateral haircut) u skladu sa katalogom kolaterala i umanjuje za prethodne terete.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

3.2 Kreditni rizik (nastavak)

U toku 2019. godine Grupa je raspolagala sa sledećim sredstvima stečenim naplatom potraživanja.

U RSD hiljada

Vrste sredstava stečenih naplatom potraživanja	Stambene nepokretnosti	Ostala sredstva stečena naplatom	Ukupno
Bruto vrednost na početku perioda*	12.073	350	12.423
Stečena u toku perioda	-	-	-
Prodata u toku perioda	-	-	-
Bruto vrednost na kraju perioda	12.073	350	12.423
Akumulirana ispravka vrednosti	12.073	-	12.073
od čega: ispravke vrednosti u toku perioda -		-	-
Neto vrednost na kraju perioda	**-**	**350**	**350**

U toku 2018. godine Grupa je raspolagala sa sledećim sredstvima stečenim naplatom potraživanja.

U RSD hiljada

Vrste sredstava stečenih naplatom potraživanja	Stambene nepokretnosti	Ostala sredstva stečena naplatom	Ukupno
Bruto vrednost na početku perioda*	12.073	350	12.423
Stečena u toku perioda	-	-	-
Prodata u toku perioda	-	-	-
Bruto vrednost na kraju perioda	12.073	350	12.423
Akumulirana ispravka vrednosti	12.073	1	12.074
od čega: ispravke vrednosti u toku perioda	-	1	1
Neto vrednost na kraju perioda	**-**	**349**	**349**

Osnovni principi preuzimanja i upravljanja založenom imovinom su regulisani Procedurom o preuzimanju založene imovine u postupcima prinudne naplate. Predmete preuzimanja čine uglavnom nepokretnosti i retko pokretna imovina.

Osnovni principi za preuzimanje imovine (nepokretnih i pokretnih) koji se moraju uzeti u obzir uključuju analizu tržišne vrednosti i potencijalne utrživosti imovine koja se razmatra, koja mora biti potkrepljena očekivanim prihodom od prodaje, koji će dovesti iznos naplaćenih potraživanja Grupe na najviši nivo. U slučaju kada Grupa donosi odluku o preuzimanju određene nepokretnosti, analiza se radi i primenom metode neto sadašnje vrednosti. U zavisnosti od osnovnih karakteristika imovine, vrsta imovine (nekretnine, pokretnosti) se dalje može deliti na primarna i sekundarna kada se uzme u obzir mogućnost preuzimanja, u zavisnosti od njihove svrhe i drugih karakteristika, poput lokacije, vrste,. tehničkih standarda, opremljenosti, godine izgradnje i sl. kao i u zavisnosti od situacije na tržištu u smislu ponude i potražnje određenih vrsta instrumenata obezbeđenja. Svi gorepomenuti parametri utiču na donošenje konačne odluke o realizaciji postupka preuzimanja u vlasništvo Grupe.

Grupa kao strategije upravljanje imovinom stečenom naplatom potraživanja primenjuje: prodaju., izdavanje, razvoj, zadržavanja, odnosno kombinacije nekih od datih strategija. Predlog strategije mora uključivati realan plan u smislu sprovođenja strategije. Procenjeni povezani troškovi, prihodi i uticaj bilansa uspeha moraju se uzeti u obzir. U slučaju predlaganja strategije "zadržavanja". troškovi održavanja moraju se jasno prikazati u strategiji imovine.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

LTV racio

Tabela ispod predstavlja takozvani, „LTV" racio za stambene kredite, a koji predstavljaju deo ukupnih kredita odobrenih stanovništvu.

U RSD hiljada

Vrednost LTV pokazatelja*	Vrednost potraživanja koja su obezbeđena hipotekom na nepokretnostima na dan 31. decembra.2019.	Vrednost potraživanja koja su obezbeđena hipotekom na nepokretnostima na dan 31. decembra.2018.
Ispod 50%	7.799.915	8.644.820
Od 50% do 70%	11.116.346	8.665.114
Od 70% do 90%	22.403.317	18.080.378
Od 90% do 100%	932.626	975.676
Od 100% do 120%	2.025.458	1.387.649
Od 120% do 150%	776.607	971.580
Preko 150%	2.163.954	2.591.991
Ukupno	**47.218.224**	**41.317.208**
Prosečni LTV	**72,7%**	**71,8%**

*LTV pokazatelj predstavlja odnos bruto vrednosti potraživanja i tržišne vrednosti nepokretnosti (uzete su u obzir samo hipoteke na stanu ili privatnoj kući i umanjene za iznos prethodnih tereta) kojom/ima je to potraživanje obezbeđeno

Procena obezvređenja finansijskih sredstava

Grupa je u skladu sa MSFI 9 postavila adekvatnu strukturu, alate i procese za pravovremeno utvrđivanje gubitka usled kreditnih rizika. Po regulatornim i računovodstvenim standardima kao i ekonomskim razmatranjima Grupa redovno evaluira potrebu i formira ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka da bi pokrila očekivane ekonomske gubitke od finansijske imovine.

Grupa finansjsku imovinu klasifikuje kao imovinu koja se naknadno meri po amortizovanom trošku (AC), po fer vrednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVTOCI) ili po fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka na osnovu (FVTPL):

(a) poslovnog modela upravljanja finansijskom imovinom i
(b) karakteristika ugovorenih novčanih tokova finansijske imovine.

Grupa teži tome da svoja ključna portfolija (krediti i potraživanja od komintenata, banaka i drugih finansijskih organizacija, odnosno obaveze po osnovu finansijskih garancija i preuzetih budućih obaveza) klasifikuje kao imovinu koja se meri po amortizovanom trošku, dok se deo hartija od vrednosti klasifikuje po fer vrednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (portfolio hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju, koji se drži u cilju adekvatnog upravljanja likvidnošću gde poslovni model podrazumeva i prikupljanje ugovornih novčanih tokova i potencijalnu prodaju te finansijske imovine) i fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka (pretežno hartije od vrednosti namenjene trgovanju).

Cilj formiranja ispravke vrednosti je da se priznaju očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja za sve finansijske instrumente, uzimajući u obzir sve razumne i pomoćne informacije, uključujući one koje se odnose na buduće događaje [MSFI 9 5.5.4.].U skladu sa tim, finansijskoj imovini koja je relevatna sa aspekta MSFI 9 standarda i klasifikovana je kao AC Ili FVTOCI dodeljuje se jedan od tri nivoa (*eng. stage*), osim ukoliko se finansijska imovina ne priznaje kao POCI.

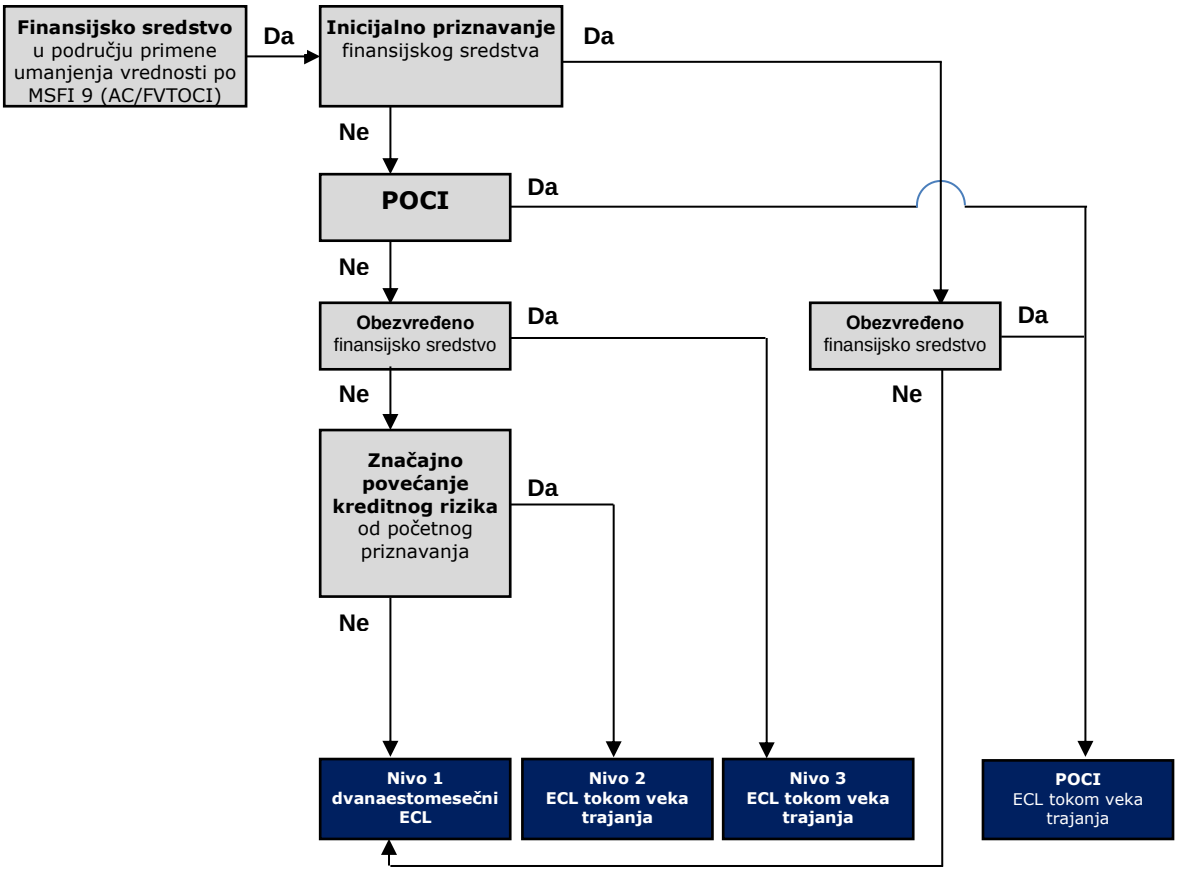
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Očekivani kreditni gubitak/obezvređenje je sadašnja vrednost svih smanjenja očekivanog novčanog toka tokom očekivanog veka trajanja finansijskog sredstva. Smanjenje predstavlja razliku između novčanih tokova koji se duguju Grupi u skladu sa ugovorom i novčanih tokova koje Grupa očekuje da će primiti. Pošto očekivani kreditni gubici uzimaju u obzir iznos i vreme plaćanja, kreditni gubitak nastaje čak i kada Grupa očekuje da će se platiti u potpunosti ali kasnije nego od dospeća po ugovoru.

Proces ispravki rezervi usled kreditnih gubitaka:

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Nivo obezvređenja 1

a) Finansijska sredstva po početnom priznavanju (osim POCI imovine),

b) Finansijskih sredstava koja ispunjavaju uslove niskog kreditnog rizika,

c) Finansijskih sredstava bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja bez obzira na njihov kreditni kvalitet

.

U Nivou 1 ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka izračunavaju se kao dvanaestomesečni ECL.

Nivo obezvređenja 2

Sadrži finansijska sredstva sa značajnim povećanjem kreditnog rizika, ali nisu umanjena usled kreditnih gubitaka, uključujući početno priznata sredstva opisana iznad.

U Nivou 2 ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

Nivo obezvređenja 3

Sadrži finansijska sredstva koja su obzevredjena usled kreditnih gubitaka, odnosno u status neizvršenja obaveza na datum izveštaja.

U Nivou 3 ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

POCI imovina

Finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja. POCI imovina nije predmet trasnfera izmedju nivoa, odnosno nezavisno od promene kreditnog kvaliteta klijenta nakon inicijalnog priznavanja POCI imovine, vrši se obračun očekivanih kreditnih gubitaka tokom čitavog veka trajanja finansijskog sredstva. Takodje, očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja na datum početnog priznavanja POCI sredstva moraju se uzeti u obzir kod izračuna fer vrednosti sredstva (dok naknadne promene prvobitnog očekivanja dovode do priznavanja ispravki vrednosti usled kreditnih gubitaka samo ukoliko dovode do nižih očekivanja u poređenju sa datumom stvaranja, dok se ona koja dovode do boljih očekivanja u poređenju sa datumom početnog priznavanja priznaju kao povećanja bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva).

Grupa koristi sledeće kvalitativne i kvantitativne kriterijume koji ukazuju na značajno povećanje kreditnog rizika (SICR) u trenutku izveštavanja u odnosu na trenutak inicijalnog priznavanja finansijske imovine:

Kvalitativni kriterijumi

- **Dani kašnjenja (DPD)** - Grupa definiše više od 30 dana kašnjenja sa pragom materijalnosti kao indikator da treba priznati očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja [MSFI 9 5.5.11., B5.5.19];
- **Forbearance** - Status forbearance dodeljen klijentu, bilo non-performing forbearance ili performing forbearance, smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja.
- **Prebacivanje klijenta u nadležnost direkcije restrukturiranja i naplate plasmana** (workout department) - Prenos u direkciju restrukturiranja i naplate plasmana smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja.
- **Prevara** – u slučaju postojanja dokaza o izvršenoj prevarnoj radnji povezanoj sa finansijskom imovinom koja nije izvršena od strane dužnika te dužniku iz objektivnih razloga nije dodeljen status neizmirenja obaveza, finansijsku imovinu treba preneti u nivo 2, odnosno priznati očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja.

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

- **Kriterijumi na nivou portfolija** - sprovođenje procene značajnog povećanja kreditnog rizika na nivou portfolija neophodno je samo ukoliko je povećanje kreditnog rizika na nivou pojedinačnog instrumenta dostupno tek uz određeno vremensko kašnjenje.

Finansijska imovina se prenosi u nivo 2 ukoliko je bilo koji od kvalitativnih kriterijuma aktiviran od trenutka inicijalnog priznavanja do trenutka izveštavanja i još uvek je aktivan.

Kvantitativni kriterijumi

- **Relativna promena verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza (PD) tokom veka trajanja** – odnosno poređenje anualizovanog PD-a tokom veka trajanja dodeljenog na datum izveštavanja i usklađenog anualizovanog PD-a tokom veka trajanja dodeljenog finansijskoj imovini prilikom inicijalnog priznavanja. Značajno povećanje kreditnog rizika od početnog priznavanja posmatra se ukoliko je racio veći od definisanog praga (engl. treshold). Definisanje praga je u nadlaženosti Grupe, a u skladu sa dokumentom Koncept za procenu praga SICR po MSFI 9.

- **Apsolutna promena jednogodišnje verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza** - poređenje 1Y PD dodeljene po početnom priznavanju i 1Y PD dodeljene na datum izveštaja. Apsolutna promena 1Y PD iznad 50 bp smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja na nivou Grupe.

Finansijska imovina se prenosi u nivo 2 samo ukoliko se proceni da su i relativne i apsolutne promene PD značajne, odnosno obe promene moraju biti veće od određenih relativnih i apsolutnih granica.

Prenos izmedju nivoa je simetričan proces. Ovo znači da će se finansijsko sredstvo preneti iz nivoa 2 u nivo 1 ukoliko više nije ispunjen niti jedan SICR kriterijum.

Obračun očekivanih kreditnih gubitaka

Grupa za finansijsku imovinu koja nije u statusu neizmirenja obaveza primenjuje kolektivnu procenu, a očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja se izračunava u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = \sum_{t=1}^{M} GCA_t \cdot PD_t \cdot LGD_t \cdot D_{t-1}$$

Gde je:

1) ECL_{LT} izračunati očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja;
2) M je broj godina od datuma izveštaja (t_0) do dospeća (T) zaokruženog do celog broja, tj. ukoliko je datum izveštaja kraj maja 2015. (t_0 = 31. 5. 2015). a dospeće je krajem oktobra 2020. godine (T = 31. 10. 2020). tada je preostali vek trajanja finansijskog sredstva do dospeća u godinama 5.4. odnosno M = 6;
3) t predstavlja godinu od datuma izveštaja;
4) GCA_t je procena bruto knjigovodstvene vrednosti u t. godini od datuma izveštaja;

Procenjuje se kao GCAt = GCA_{t0} * c_t. gde je GCA_{t0} bruto knjigovodstvena vrednost koja se knjiži na datum izveštaja a c_t je koeficijent koji se izraćunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9".

5) PDt je verovatnoće neizmirenja obaveza u t. godini od datuma izveštaja;
6) LGD_t je procena gubitka usled default-a a uzima se u obzir u t. godini od datuma izveštaja;
7) D_{t-1} je faktor eskonta koji se primenjuje u t. godini od datuma izveštaja;

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Izračunava se kao:

$$D_{t-1} = \frac{1}{(1 + EIR)^{t-1}}$$

ECL tokom veka trajanja u slučaju preuzetih budućih obaveza i ugovora o finansijskoj garanciji izračunava se u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = \sum_{t=1}^{M} EXP_t \cdot PD_t \cdot LGD_t \cdot D_{t-1}$$

Gde je EXP_t procena budućeg iznosa izloženosti u t. godini od datuma izveštavanja koji se dogodio usled povučene obaveze nepovučenog kredita ili plaćanja po finansijskoj garanciji;

Procenjuje se kao $EXP_t = Off\text{-}Bal_{t0} * CCF_t * c_t$. gde je

i) $Off\text{-}Bal_{t0}$ vanbilansni iznos uknjižen na datum izveštavanja;

ii) CCF_t je faktor kreditne konverzije koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9";

Za finansijsku imovinu koja je u statusu neizmiranja obaveza (dodeljen rejting R). Grupa očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja izračunava kao razliku između bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva i sadašnje vrednosti procenjenih budućih novčanih tokova diskontovanih po izvornoj efektivnoj kamatnoj stopi finansijske imovine [MSFI 9 B5.5.33].

ECL se može proceniti individualno ili kolektivno.

1) Individualni pristup se primenjuje u slučaju pojedinačno značajnih klijenata.

2) Kolektivna procena (takozvani pristup zasnovan na pravilima) primenjuje se u slučaju klijenata koji se ne smatraju pojedinačno značajnim.

Individualni pristup

U slučaju obračuna očekivanih kreditnih gubitaka individualno značajnih klijenata koji su u statusu neizvršenja obaveza, očekivane buduće novčane tokove pojedinačno se procenjuju od strane eksperata iz Direkcije za restruktuiranje i naplatu plasmana.

Za izračun ECL uzima se u obzir više od jednog scenarija da bi se dobio nepristrasan rezultat ponderisan verovatnoćama.

U skladu sa internim procesima restrukturiranja i naplate obično se uzimaju u obzir sledeći scenariji:

1) Odobrena strategija restrukturiranja i naplate koja predstavlja osnovni scenario baziran na „going/gone concern-u"

2) Alternativni osnovni scenario ukoliko je primenljiv;

3) Nepredviđeni scenario

4) Scenario izlaska (npr. prodaja NPL).

Izračun ECL tokom veka trajanja za svaki se scenario radi u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT,s} = \max(0;\ GCA_{t_0} - \sum_{j=t_0}^{\infty} \frac{CF_j}{(1 + EIR)^{(j-t_0)/365}})$$

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Gde je

1) $ECL_{LT.s}$ očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunat za scenario s;
2) GCAt0 je bruto knjigovodstvena vrednost uknjižena na datum izveštavanja;
3) CF_j su očekivani novčani tokovi u vreme j; uzimaju se u obzir sledeći novčani tokovi:
   a) Očekivana plaćanja - sva plaćanja glavnice i kamate
   b) Očekivana plaćanja po kolateralima uključujući troškove za prodaju i pribavljanje kolaterala koji se vode kao negativna plaćanja
4) j je datum kada se očekuje novčani tok;
5) EIR je izvorna efektivna kamatna stopa.

Konačni očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunava se u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = p_1 \cdot ECL_{LT,1} + p_2 \cdot ECL_{LT,2} + p_3 \cdot ECL_{LT,3}$$

Gde je

1) ECL_{LT} verovatnoćom ponderisani očekivani gubitak tokom veka trajanja na datum izveštavanja;
2) $ECL_{LT.s}$ očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunat za scenario s, s = 1, 2 ili 3 na datum izveštavanja;
3) p_s je verovatnoća dešavanja scenarija s, s = 1, 2 na datum izveštavanja.

U slučaju obaveza po nepovučenim kreditima i finanijskim garancijama, izračun ECL tokom veka trajanja proširuje se procenom očekivanog budućeg odliva. Nakon toga, formula izračuna za jedan scenario je:

$$ECL_{LT,s} = \max(0; \sum_{i=t_0}^{\infty} \frac{CF_i}{(1+EIR)^{(j-t_0)/365}} - \sum_{j=t_0}^{\infty} \frac{CF_j}{(1+EIR)^{(j-t_0)/365}})$$

a) CFi su očekivani novčani odlivi, tj. povlačenje nepovučenog dela obaveze po kreditu ili korišćenje finansijske garancije:

b) CFj su očekivani novčani prilivi u vreme j; uzimaju se u obzir sledeći novčani tokovi:

i) Očekivana plaćanja - sva plaćanja glavnice i kamate

ii) Očekivana plaćanja po kolateralima uključujući troškove za prodaju i pribavljanje kolaterala koji se vode kao negativna plaćanja

c) i je datum kada se očekuje novčani odliv;

d) j je datum kada se očekuje novčani priliv, novčani odlivi mogu se očekivati na različite datume kao novčani prilivi.

Kolektivna procena

U slučaju obračuna očekivanih kreditnih gubitaka klijenata koje se ne smatraju individualno značajnim klijentima, a koji su u statusu neizvršenja obaveza, budući novčani tokovi se procenjuju na osnovu pravila u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = GCA_{t0} \cdot LGD_{tiD}$$

Gde je:

1) ECL_{LT} očekivani gubitak tokom veka trajanja na datum izveštavanja;
2) GCAt0 je bruto knjigovodstvena vrednost uknjižena na datum izveštavanja;
3) LGD_{tiD} je gubitak usled neizmirenja obaveza kao funkcija vremena neizmirenja obaveza (tiD);

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

U slučaju kredita koji nije povučen i ugovora o finansijskoj garanciji, ECL tokom veka trajanja se izračunava u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = Off\text{-}Bal_{t0} \cdot CCF \cdot LGD_{tiD}$$

Gde je:

a) Off-Bal_{t0} vanbilansni iznos uknjižen na datum izveštavanja (t_0);

b) CCFt faktor konverzije kredita koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9";

Parametri rizika koji se koriste za obračun očekivanih kreditnih gubitaka

- PD - Verovatnoća neizmirenja obaveza (eng. Probability of Default).

PD predstavlja verovatnoću da će performing klijent dospeti u status neizmirenja obaveza u periodu od 12 meseci, odnosno tokom životnog veka proizvoda (lifeteime).

PD jednogodišnji, predstavlja verovatnoću odlaska klijenta u status neizmirenja obaveza u narednih 12 meseci (ili tokom ostatka trajanja finansijskog instrumenta ako je kraći od 12 meseci). Parametar se koristi za obračun ECL za izloženosti u Nivou 1 (Nivo obezvređenja 1).

PD tokom veka trajanja (lifetime) predstavlja izračunatu verovatnoću odlaska klijenta u status neizmirenja obaveza tokom preostalog roka otplate finansijskog instrumenta. Parametar se koristi za izračun ECL za izloženosti u Nivou 2 i Nivou 3.

Procena jednogodišnjih i lifetime PD vrednosti, vrši se na dostupnoj istoriji podataka o klijentima odgovarajućeg segmenta, koristeći različite statističke pristupe zavisno od segmenta klijenta (migracione matrice, istorijska prosečna stopa neizmirenja obaveza, forward-looking informacije i slično).

- LGD - Gubitak usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza (eng. Loss Given Default).

LGD predstavlja očekivani procentualni gubitak koji Grupa pretrpi u slučaju kada izloženosti pređe u status neizmirernja obaveza.

Statistički LGD izračunat na bazi istorijskih gubitaka klijenata Banke izračunat je za segment fizičkih lica i mikro klijenata i primenjuje od 2018 godine, dok je godišnja reprocena rađena u novembru 2019. Godine. Za segment Pravnih lica – Corporate, Banka trenutno koristi ekspertske vrednosti LGD (vodeći računa o pokrivenosti kolateralom).

- CCF – Faktor kreditne konverzije (eng. Credit Conversion Factor)

CCF predstavlja procenat vanbilansnog dela izloženosti koji može preći u bilansnu izloženost Grupe prema dužniku do trenutku default-a. S obzirom na to da Grupa nema dovoljno istorijskih podataka za statističku procenu parametra CCF. u izračunu ECL koriste se regulatorne vrednosti propisane CRR – Foundation Approach.

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Tabela u nastavku sadrži informacije o modifikovanim potraživanjima:

U RSD hiljada

	Neto knjigovodstvena vrednost potraživanja pre modifikacije	Efekat modifikacije evidentiran kroz bilans uspeha
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija		
Društva za osiguranje	82.686	-
Poljoprivreda i prehrambena industrija	566.785	2.378
Preduzetnici	114.528	1.245
Prerađivačka industrija	1.482.605	7.159
Proizvodnja i snabdevanje el. energijom	1.362.646	(17.184)
Stanovništvo	100.324	9.267
Trgovina	635.228	(746)
Usluge i turizam	879.107	529
Građevinarstvo	631.331	(49)
Neprofitne institucije	8.831	54
Stanje na dan 31. decembra	**5.864.072**	**2.654**

Efekti modifikacije sa stanjem na dan 31. decembra 2019. godine iznose RSD 2.654 hiljada.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama obezvređenih potraživanja u 2019. godine:

U RSD hiljada

		Potraživanja koja su obezvređena u toku godine		Potraživanja koja su prestala da budu obezvređena u toku godine				
	Bruto vrenost na početku perioda	**Ukupno**	**od čega: obezvređena na pojedinačnoj osnovi**	**Ukupno**	**od čega: bila obezvređena na pojedinačnoj osnovi**	**Druge promene**	**Bruto vrenost na na kraju perioda**	**Neto vrenost na na kraju perioda**
Potraživanja od stanovništva	**1.329.973**	**617.183**	**81.294**	**287.640**	**125.494**	**(270.532)**	**1.388.984**	**412.722**
Stambeni krediti	641.512	106.246	76.073	144.897	122.939	(197.447)	405.414	205.087
Potrošački i gotovinski krediti	562.889	475.463	5.088	127.648	2.432	(46.203)	864.500	195.477
Transakcioni i kreditne kartice	12.902	8.345	20	3.980	38	(2.746)	14.521	2.949
Ostala potraživanja	112.670	27.129	113	11.115	84	(24.136)	104.549	9.209
Potraživanja od privrede	**882.844**	**295.110**	**244.243**	**1.988**	**248**	**(415.082)**	**760.885**	**206.279**
Velika preduzeća	1.503	-	-	-	-	(1.503)	-	-
Mala i srednja preduzeća	514.213	222.580	207.936	-	-	(172.044)	564.749	143.734
Mikro preduzeća i preduzetnici	315.822	57.580	28.935	1.374	248	(225.502)	146.526	49.698
Poljoprivrednici	42.753	14.951	7.372	615	-	(9.024)	48.065	12.847
Javna preduzeća	8.553	-	-	-	-	(7.008)	1.545	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**111.093**	**50.751**	**47.879**	**-**	**-**	**(8.135)**	**153.709**	**45.400**
Ukupna potraživanja	**2.323.910**	**963.044**	**373.416**	**289.628**	**125.742**	**(693.749)**	**2.303.577**	**664.401**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama obezvređenih potraživanja u toku 2018. godine:

U RSD hiljada

		Potraživanja koja su obezvređena u toku godine		Potraživanja koja su prestala da budu obezvređena u toku godine				
	Bruto vrenost na početku perioda	**Ukupno**	**od čega: obezvređena na pojedinačnoj osnovi**	**Ukupno**	**od čega: bila obezvređena na pojedinačnoj osnovi**	**Druge promene**	**Bruto vrenost na na kraju perioda**	**Neto vrenost na na kraju perioda**
Potraživanja od stanovništva	**1.429.904**	**572.985**	**68.632**	**215.514**	**76.720**	**(457.401)**	**1.329.973**	**477.112**
Stambeni krediti	719.877	99.870	66.279	88.124	71.266	(90.111)	641.512	283.429
Potrošački i gotovinski krediti	524.184	422.265	2.184	102.907	400	(280.653)	562.889	174.650
Transakcioni i kreditne kartice	19.890	11.294	86	5.561	-	(12.722)	12.902	3.938
Ostala potraživanja	165.953	39.556	83	18.923	5.054	(73.915)	112.670	15.095
Potraživanja od privrede	**1.607.122**	**320.533**	**282.519**	**77.637**	**76.516**	**(967.174)**	**882.844**	**206.184**
Velika preduzeća	416.685	-	-	48.378	48.378	(366.804)	1.503	-
Mala i srednja preduzeća	774.044	274.469	266.545	11.739	11.064	(522.561)	514.213	90.760
Mikro preduzeća i preduzetnici	354.509	44.101	15.974	17.110	17.074	(65.678)	315.822	101.866
Poljoprivrednici	59.547	1.963	-	410	-	(18.348)	42.753	13.558
Javna preduzeća	2.336	-	-	-	-	6.217	8.553	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**681.084**	-	-	-	-	**(569.991)**	**111.093**	**11.324**
Ukupna potraživanja	**3.718.109**	**893.518**	**351.151**	**293.151**	**153.236**	**(1.994.566)**	**2.323.910**	**694.621**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama ispravki vrednosti potraživanja u 2019. godine:

U RSD hiljada

	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Ispravke vrednosti priznate u toku perioda	Ukidanje ispravki vrednosti u toku perioda	Druge promene	Akumulirana ispravka vrednosti u 2019.
Potraživanja od stanovništva	**1.627.750**	**2.689.716**	**2.299.957**	**(366.913)**	**1.650.596**
Stambeni krediti	708.416	695.769	668.224	(346.556)	389.405
Potrošački i gotovinski krediti	784.474	1.928.223	1.576.732	(1.663)	1.134.301
Transakcioni i kreditne kartice	15.765	33.556	32.494	265	17.092
Ostala potraživanja	119.095	32.168	22.507	(18.959)	109.797
Potraživanja od privrede	**1.709.801**	**1.951.646**	**1.916.634**	**(194.693)**	**1.550.120**
Velika preduzeća	84.617	207.228	199.309	18.432	110.968
Mala i srednja preduzeća	830.255	1.033.889	1.052.755	140.648	952.037
Mikro preduzeća i preduzetnici	646.164	648.521	596.484	(271.963)	426.239
Poljoprivrednici	47.097	49.408	47.972	(1.020)	47.512
Javna preduzeća	101.668	12.599	20.113	(80.790)	13.364
Potraživanja od ostalih klijenata	**117.980**	**155.131**	**151.263**	**11.116**	**132.964**
Ukupna izloženost	**3.455.532**	**4.796.492**	**4.367.853**	**(550.490)**	**3.333.681**
Prema kategorijama potraživanja					
Neproblematična potraživanja	1.804.149	3.414.224	3.401.226	(126.508)	1.690.639
od čega: restrukturirana	134.831	150.290	195.847	28.210	117.483
Problematična potraživanja	1.651.383	1.382.268	966.628	(423.981)	1.643.042
od čega: restrukturirana	367.444	317.875	196.316	(79.570)	409.432
Ukupna izloženost	**3.455.532**	**4.796.492**	**4.367.853**	**(550.490)**	**3.333.681**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama ispravki vrednosti potraživanja u toku 2018. godine:

U RSD hiljada

	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Efekti prelaska	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Ispravke vrednosti priznate u toku perioda	Ukidanje ispravki vrednosti u toku perioda	Druge promene	Akumulirana ispravka vrednosti u 2018.
Potraživanja od stanovništva	**1.646.118**	**122.924**	**1.769.042**	**2.758.172**	**2.570.290**	**(329.174)**	**1.627.750**
Stambeni krediti	661.516	51.724	713.240	808.584	791.343	(22.065)	708.416
Potrošački i gotovinski krediti	772.357	69.087	841.444	1.823.772	1.654.238	(226.503)	784.474
Transakcioni i kreditne kartice	29.018	930	29.948	50.324	54.347	(10.160)	15.765
Ostala potraživanja	183.228	1.184	184.411	75.492	70.362	(70.446)	119.095
Potraživanja od privrede	**1.979.048**	**(595.381)**	**1.383.667**	**2.689.926**	**2.459.556**	**95.764**	**1.709.801**
Velika preduzeća	422.593	(313.218)	109.374	231.429	398.652	142.465	84.617
Mala i srednja preduzeća	1.034.698	(277.179)	757.519	1.540.132	1.362.681	(104.715)	830.255
Mikro preduzeća i preduzetnici	425.470	(52.383)	373.087	824.283	603.823	52.617	646.164
Poljoprivrednici	54.331	1.963	56.294	63.716	54.890	(18.022)	47.097
Javna preduzeća	41.956	45.436	87.393	30.367	39.511	23.419	101.668
Potraživanja od ostalih klijenata	**646.467**	**(238.947)**	**407.520**	**64.480**	**228.456**	**(125.563)**	**117.980**
Ukupna izloženost	**4.271.634**	**(711.405)**	**3.560.229**	**5.512.579**	**5.258.303**	**(358.973)**	**3.455.532**
Prema kategorijama potraživanja							
Neproblematična potraživanja	1.598.252	209.538	1.807.790	3.768.455	3.758.497	(13.598)	1.804.149
od čega: restrukturirana	26.501	7.307	33.808	134.210	28.128	(5.058)	134.831
Problematična potraživanja	2.673.382	(920.943)	1.752.439	1.744.125	1.499.806	(345.375)	1.651.383
od čega: restrukturirana	1.194.383	(879.729)	314.655	412.009	205.915	(153.304)	367.444
Ukupna izloženost	**4.271.634**	**(711.405)**	**3.560.229**	**5.512.579**	**5.258.303**	**(358.973)**	**3.455.532**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o obračunatim prihodima od kamata i naplaćenim kamatama u periodu završenom na dan 31. decembra 2019. godine-

U RSD hiljada

	Prihod od kamate	Naplaćena kamata	Prihod od kamate na obezvređena potraživanja	Naplaćena kamata na obezvređena potraživanja
Potraživanja od stanovništva	**4.162.705**	**4.120.580**	**128.843**	**94.570**
Stambeni krediti	1.277.671	1.280.476	29.523	33.005
Potrošački i gotovinski krediti	2.739.046	2.697.447	92.259	58.015
Transakcioni i kreditne kartice	111.420	111.139	2.845	1.774
Ostala potraživanja	34.568	31.517	4.216	1.777
Potraživanja od privrede	**3.062.956**	**2.721.447**	**59.212**	**26.226**
Velika preduzeća	498.574	462.982	-	-
Mala i srednja preduzeća	1.486.796	1.391.115	42.006	19.438
Mikro preduzeća i preduzetnici	892.514	684.434	15.091	4.692
Poljoprivrednici	22.105	21.039	2.081	938
Javna preduzeća	162.966	161.877	34	1.158
Potraživanja od ostalih klijenata	**1.882.041**	**1.654.659**	**3.551**	**879**
Ukupna potraživanja	**9.107.701**	**8.496.686**	**191.606**	**121.675**
Prema kategorijama potraživanja				
Neproblematična potraživanja	8.916.123	8.361.856	-	-
od čega: restrukturirana	67.882	34.955	-	-
Problematična potraživanja	191.578	126.240	191.606	121.675
od čega: restrukturirana	59.043	36.387	59.659	32.434
Ukupna potraživanja	**9.107.701**	**8.488.096**	**191.606**	**121.675**

Prihodi od kamata za kredite se iskazuju u skladu sa MSFI 9 po efektivnoj kamatnoj stopi, koja predstavlja stopu koja diskontuje procenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vek plasmana, ili kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu, na neto knjigovodstvenu vrednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza.

Prilikom određivanja efektivne kamatne stope uzimaju se u obzir svi ugovorni uslovi koji se odnose na taj finansijski instrument, ali ne i budući kreditni gubici.

Kod obezvređenih plasmana, prihod se priznaje u visini prihoda određenog primenom efektivne kamatne stope na neto knjigovodstvenu vrednost (knjigovodstvenu vrednost umanjenu za iznos obezvređenja).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o obračunatim prihodima od kamata i naplaćenim kamatama u periodu završenom na dan 31. decembra 2018. godine

U RSD hiljada

	Prihod od kamate	Naplaćena kamata	Prihod od kamate na obezvređena potraživanja	Naplaćena kamata na obezvređena potraživanja
Potraživanja od stanovništva	**3.487.438**	**3.425.001**	**116.093**	**73.105**
Stambeni krediti	1.046.191	1.023.106	35.777	18.490
Potrošački i gotovinski krediti	2.252.674	2.216.150	70.104	48.827
Transakcioni i kreditne kartice	121.438	121.327	3.269	2.313
Ostala potraživanja	67.136	64.418	6.943	3.475
Potraživanja od privrede	**2.853.338**	**2.276.950**	**293.267**	**41.914**
Velika preduzeća	479.866	312.768	141.358	13.734
Mala i srednja preduzeća	1.484.373	1.299.208	127.823	23.097
Mikro preduzeća i preduzetnici	724.725	542.131	21.716	4.521
Poljoprivrednici	19.493	15.843	2.287	562
Javna preduzeća	144.881	107.000	83	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**1.876.962**	**1.688.517**	**139.555**	**858**
Ukupna potraživanja	**8.217.738**	**7.390.468**	**548.915**	**115.877**
Prema kategorijama potraživanja				
Neproblematična potraživanja	7.660.649	7.265.413	-	-
od čega: restrukturirana	16.750	14.801	-	-
Problematična potraživanja	557.089	125.055	548.915	115.877
od čega: restrukturirana	43.574	32.777	36.472	25.170
Ukupna potraživanja	**8.217.738**	**7.390.468**	**548.915**	**115.877**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Reprogramirani krediti

Kada su ispunjeni uslovi za reprogram kredita Grupa radije reprogramira, odnosno restrukturira kredite, nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate, smanjenje inicijalno ugovorene kamatne stope, smanjenje anuiteta, delimični otpis potraživanja ili bilo koju drugu izmenu inicijalnih uslova kreditiranja na način da se klijentu odobre povoljniji uslovi nego što je to inicijalno odobreno. Reprogrami mogu biti poslovni (biznis) repogrami ili forbearance restrukturiranje.

Biznis reprogram podrazumeva izmenu inicijalno ugovorenih uslova na način da se kijentu odobravaju povoljniji uslovi kreditiranja a koja nije uslovljena pogoršanjem finansijske pozicije dužnika, odnosno ublažavanjem posledica pogoršane finansijske pozicije. Rezultat je promenjene situacije na tržištu i potrebe da se postojeća dinamika i uslovi kredita prilagode novonastalim tržišnim uslovima.

Forbearance predstavlja restrukturiranje uslovljeno:

- nesposobnošću dužnika da ispunjava inicijalno ugovorne obaveze usled finansijskih poteškoća i
- potrebom da Grupa učini određene ustupke kako bi klijent mogao uredno da servisira ugovorene obaveze.

Performing forbearance - predstavlja polaznu kategoriju u okviru forbearance principa i dodeljuje se u slučaju definisanog pogoršanja finansijske pozicije klijenta odnosno njegove kreditne sposobnosti registrovane docnje preko 30 dana u zadnja 3 meseca pre podnošenja zahteva za reprogram ili drugih nepoštovanja ugovornih uslova prema Grupi. Minimalni period važenja ovog statusa je 2 godine tokom kojeg u poslednjih 12 meseci klijent mora da otplati min 6,7% ukupnog duga godišnje (važi za Corporate)) sa docnjom ne dužom od 30 da i na kraju perioda ne sme da ima dospeli dug.

Performing forbearance under probation – je posebna kategorija u okviru Forbearance statusa u koju klijent prelazi iz Non performing forbearance ili Defaulted forberanace statusa po isteku monitoring perioda u minimalnom trajanju od 1 godine, pri čemu moraju biti kumulativno ispunjeni uslovi: maksimalne docnje tokom trajanja monitoring perioda nepostojanja dana docnje na kraju monitoring perioda i evidentiran pozitivan finansijski razvoj (samo za Corporate klijente koji nagoveštava sposobnost dužnika da u budućem periodu uredno ispunjava ugovorne obaveze. Performing Forbearance under probation traje minimalno 2 godine pod uslovom da su ispunjeni svi uslovi da klijent izađe iz statusa Forbearance (klijent nema docnju dužu od 30 dana u poslednjih 12 meseci uzastopno, na kraju perioda nema dospele obaveze, rata nije manja od 50% od inicijalne rate za retail klijente i klijent (vazi za Corporate) je platio minimum 6,7% od glavnice u poslednjih 12 meseci).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Reprogramirani krediti (nastavak)

Non performing forbearance status se dodeljuje u slučajevima:

- da klijent ne sprovede konačno restrukturiranje po isteku perioda od 18 m od dodeljivanja statusa „privremene mere";
- nastupanja nekog od događaja neizmirenja obaveza koji se ne odnosi na restruktuiranje za vreme trajanja performing forbearance statusa;
- kašnjenja preko 30 dana kod klijenta koji je u Performing Forbearance under probation statusu
- Ako se klijentu koji je u Performing Forbearance under probation statusu uradi novi reprogram u drugoj godini trajanja statusa

Monitoring period za klijente sa NPF statusom traje godinu dana nakon čega u slučaju ispunjenja definisanih uslova prelazi u Performing forbearance under probation status.

Distresni reprogram/restrukturiranje (defaulted forbearance) predstavlja vid restrukturiranja kojim klijent dobija status neizmirenja obaveza. Ovim putem se obuhvata celokupna izloženost (ili njen najveći deo) i uvek je uslovljena značajnim pogoršanjem boniteta klijenta. Distresni reprogram se odobrava uvek kada klijent ima rejting R3 u momentu odobrenja reprograma kada klijent nije u radnom odnosu (važi samo za fizička lica) kao i kada se klijentu odobrava drugi reprogram a prošlo je manje od 2 godine od odobrenja inicijalnog reprograma.

Privremene mere - od privremenim merama se ne podrazumeva konačno restrukturiranje već među korak do sprovođenja konačnog restrukturiranja. Najčešće se javlja u situacijama kada je prisutan veći broj kreditora kod određenog klijenta i potreban je duži vremenski period zbog internih postupaka i procedura svakog pojedinog kreditora kako bi se konačni model restrukturiranja definisao (primer - situacije kada se pribegava stand-still sporazumima ili moratorijumima kao prelaznom rešenju do konačnog restrukturiranja). Period trajanja privremenih mera je ograničen na 18 meseci.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Grupa kontinuirano kontroliše reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

Podaci o restrukturiranim potraživanjima u toku 2019. godine:

U RSD hiljada

	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost restrukturiranih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja	% restrukturiranih potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja restrukturiranih potraživanja
			Ukupno	od čega: problematična potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	**78.412.749**	**1.650.596**	**899.411**	**517.864**	**311.722**	**1,15**	**346.753**
Stambeni krediti	43.583.154	389.405	427.769	251.490	115.511	0,98	346.753
Potrošački i gotovinski krediti	32.057.915	1.134.301	471.642	266.373	196.211	1,47	-
Transakcioni i kreditne kartice	702.868	17.092	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	2.068.812	109.797	-	-	-	0,00	-
Potraživanja od privrede	**87.604.307**	**1.451.774**	**1.088.069**	**217.432**	**209.994**	**1,24**	**423.840**
Sektor A	7.663.089	130.982	206.906	-	21.934	2,70	197.528
Sektori B, C i E	24.747.325	548.041	565.226	59.991	82.506	2,28	58.058
Sektor D	10.753.820	179.563	2.717	2.717	2.717	0,03	2.187
Sektor F	11.749.061	73.865	68	68	-	0,00	68
Sektor G	12.705.946	242.709	142.269	135.148	73.764	1,12	7.121
Sektori H, I i J	8.333.333	96.138	151.375	-	27.271	1,82	139.371
Sektori L, M i N	11.651.734	180.475	19.507	19.507	1.801	0,17	19.507
Potraživanja od ostalih klijenata	**10.491.693**	**231.310**	**19.579**	**4.522**	**5.201**	**0,19**	**1.339**
Ukupna potraživanja	**176.508.750**	**3.333.681**	**2.007.060**	**739.819**	**526.916**	**1,14**	**771.932**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Grupa kontinuirano kontroliše reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

Podaci o restrukturiranim potraživanjima u toku 2018. godine:

U RSD hiljada

	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost restrukturiranih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja	% restrukturiranih potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja restrukturiranih potraživanja
			Ukupno	od čega: problematična potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	**64.125.435**	**1.627.750**	**813.432**	**499.895**	**255.885**	**1,27**	**243.998**
Stambeni krediti	35.519.704	708.416	419.107	275.681	123.422	1,18	240.473
Potrošački i gotovinski krediti	25.762.098	784.474	387.735	220.280	130.566	1,51	3.525
Transakcioni i kreditne kartice	725.107	15.765	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	2.118.526	119.095	6.589	3.934	1.897	0,31	-
Potraživanja od privrede	**76.656.046**	**1.518.084**	**694.730**	**184.035**	**242.520**	**0,91**	**145.097**
Sektor A	6.010.305	94.362	58.976	35.639	30.818	0,98	58.976
Sektori B, C i E	16.388.959	464.187	551.525	72.262	150.750	3,37	70.340
Sektor D	8.644.393	145.921	-	-	-	-	-
Sektor F	13.577.949	121.893	11.260	11.260	1.287	0,08	11.260
Sektor G	13.693.369	409.739	60.583	60.354	59.328	0,44	-
Sektori H, I i J	9.344.879	115.533	-	-	-	0,00	-
Sektori L, M i N	8.996.192	166.449	12.386	4.521	337	0,14	4.521
Potraživanja od ostalih klijenata	**10.513.411**	**309.698**	**8.541**	**4.591**	**3.871**	**0,08**	**-**
Ukupna potraživanja	**151.294.891**	**3.455.532**	**1.516.702**	**688.521**	**502.275**	**1,00**	**389.095**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama restrukturiranih potraživanjima u toku 2019. godine::

U RSD hiljada

	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su restrukturirana u toku perioda	Potraživanja koja su u toku perioda prestala da se smatraju restrukturiranim	Druge promene	Bruto vrenost na na kraju godine	Neto vrenost na na kraju godine
Potraživanja od stanovništva	**813.432**	**380.702**	**198.995**	**(95.727)**	**899.411**	**589.047**
Stambeni krediti	419.107	153.949	114.865	(30.422)	427.769	312.258
Potrošački i gotovinski krediti	387.735	226.753	81.469	(61.378)	471.642	276.788
Ostala potraživanja	6.589	-	2.662	(3.927)	-	-
Potraživanja od privrede	**703.271**	**473.691**	**10.616**	**(58.697)**	**1.107.648**	**891.097**
Velika preduzeća	-	-	-	-	-	-
Mala i srednja preduzeća	128.967	273.203	7.865	(73.015)	321.290	210.564
Mikro preduzeća i preduzetnici	566.613	198.665	230	14.698	779.746	676.923
Poljoprivrednici	7.690	1.823	2.521	(379)	6.613	3.609
Potraživanja od ostalih klijenata	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Ukupna potraživanja	**1.516.702**	**854.393**	**209.611**	**(154.424)**	**2.007.060**	**1.480.143**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama restrukturiranih potraživanja u toku 2018. godini:

U RSD hiljada

	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su restrukturirana u toku perioda	Potraživanja koja su u toku perioda prestala da se smatraju restrukturiranim	Druge promene	Bruto vrenost na na kraju godine	Neto vrenost na na kraju godine
Potraživanja od stanovništva	**742.951**	**395.125**	**203.457**	**(121.187)**	**813.431**	**557.547**
Stambeni krediti	442.664	142.234	122.419	(43.925)	419.107	295.685
Potrošački i gotovinski krediti	280.277	251.516	71.865	(71.640)	387.735	257.169
Ostala potraživanja	20.010	1.375	9.173	(5.622)	6.589	4.692
Potraživanja od privrede	**1.067.513**	**499.208**	**600.945**	**(262.506)**	**703.271**	**456.880**
Velika preduzeća	416.085	-	416.085	-	-	-
Mala i srednja preduzeća	454.198	13.812	162.634	(176.408)	128.967	28.938
Mikro preduzeća i preduzetnici	188.832	480.343	17.293	(85.269)	566.613	424.051
Poljoprivrednici	8.398	5.053	4.932	(828)	7.690	3.891
Potraživanja od ostalih klijenata	**295.341**	**-**	**295.341**	**-**	**-**	**-**
Ukupna potraživanja	**2.105.805**	**894.333**	**1.099.743**	**(383.693)**	**1.516.702**	**1.014.427**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o strukturi restrukturiranih potraživanja prema merama restrukturiranja u toku 2019. godine:

U RSD hiljada

	Kapitalizacija docnje	Grejs period	Produzenje roka otplate	Promena visine kamatne stope	Delimičan otpis	Druge mere	Ukupno
Potraživanja od stanovništva	**540.612**	**16.503**	**657.120**	**839.483**	**47.573**	**52.780**	**899.411**
Stambeni krediti	268.428	12.290	187.977	370.952	46.129	52.162	427.769
Potrošački i gotovinski krediti	272.184	4.213	469.143	468.531	1.444	618	471.642
Ostala potraživanja	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od privrede	**784.476**	**862.358**	**1.079.466**	**105.469**	**7.134**	**1.890**	**1.107.648**
Mala i srednja preduzeća	198.022	159.748	321.290	35.686	7.134	-	321.290
Mikro preduzeća i preduzetnici	581.673	702.610	753.499	64.126	-	-	779.746
Poljoprivrednici	4.781	-	4.677	5.657	-	1.890	6.613
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	-	-
Ukupna potraživanja	**1.325.088**	**878.860**	**1.736.586**	**944.952**	**54.708**	**54.669**	**2.007.060**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o strukturi restrukturiranih potraživanja prema merama restrukturiranja u toku 2018. godine:

U RSD hiljada

	Kapitalizacija docnje	Grejs period	Produzenje roka otplate	Promena visine kamatne stope	Delimičan otpis	Druge mere	Ukupno
Potraživanja od stanovništva	**555.768**	**16.405**	**609.978**	**745.356**	**74.342**	**706**	**813.432**
Stambeni krediti	313.874	13.624	217.478	353.850	72.669	-	419.107
Potrošački i gotovinski krediti	237.743	2.782	385.912	384.917	1.673	706	387.735
Ostala potraživanja	4.152	-	6.589	6.589	-	-	6.589
Potraživanja od privrede	**637.157**	**563.700**	**677.661**	**136.983**	**15.774**	**2.058**	**703.271**
Mala i srednja preduzeća	66.301	74.113	128.967	71.312	15.774	-	128.967
Mikro preduzeća i preduzetnici	565.533	489.097	543.046	58.471	0	-	566.613
Poljoprivrednici	5.323	490	5.647	7.200	-	2.058	7.690
Potraživanja od ostalih klijenata	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	-
Ukupna potraživanja	**1.192.925**	**580.105**	**1.287.639**	**882.339**	**90.115**	**2.764**	**1.516.702**

Pregled prema merama restruktuiranja je prikazan prema svakoj od primenjenih mera nezavisno da li je primenjena bilo koja druga mera.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Rizik koncentracije plasmana

Rizik koncentracije je rizik gubitka koji proizilazi iz velike izloženosti Grupe određenoj grupi dužnika ili pojedinačnom dužniku. Koncentracija kreditnog rizika nastaje kada značajan broj komitenata pripada istoj industriji, ili istom geografskom području, ili imaju slične ekonomske karakteristike, izloženi su istim faktorima koji utiču na prihode i rashode komitenata što može biti od uticaja na izmirivanje njihovih ugovornih obaveza u slučaju promena u ekonomskim, političkim ili nekim drugim okolnostima koje ih jednako pogađaju. Da bi se ostvario i održao sigurniji kreditni portfolio i da bi se minimizirao rizik koncentracije, ustanovljavaju se mere bezbednosti definisanjem maksimalnih nivoa izloženosti i kreditnih limita kao i redovnim praćenjem poštovanja ustanovljenih limita. Takođe, na redovnoj godišnjoj osnovi Grupa sprovodi detaljnu i sveobuhvatnu analizu koncentracije kreditnog (ali i drugih) rizika po različitim dimenzijama (klase izloženosti, privredni sektori, kolaterali, proizvodi i sl.).

Grupa upravlja rizikom koncentracije u kreditnom portfoliju kroz okvir uspostavljen Politikom interne procene adekvatnosti kapitala (sa pripadajućom Procedurom), regulatorne limite uspostavljene Odlukom o upravljanju rizicima banke, kao i interne limite definisane navedenom Politikom i Procedurom.

Procedurom interne procene adekvatnosti kapitala, Grupa je definisala praćenje izloženosti kreditnom riziku po sledećim kategorijama: koncentracija po klasama izloženosti (Bazel klase izloženosti), koncentracija po rejtingu klijenata, koncentracija klijenata pravnih lica, Real estate i mikro klijenata po industrijskim sektorima, koncentracija izloženosti prema pojedinačnim klijentima u celokupnom kreditnom portfoliju, portfoliju klijenata pravnih lica, banaka i država, koncentracija kolaterala, koncentracija po valutama i koncentracija po proizvodima. Za potrebe utvrđivanja koncentracije kreditnog rizika koristi se Herfindahl-Hirschman Index (HHI) and Moody's matrica.

Prema Odluci o upravljanju rizicima banke, Grupa analizira izloženost kreditnom riziku kroz sledeća dva pokazatelja (uzimajući u obzir sve uslove definisane navedenom Odlukom):

- Izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica, koja ne sme biti viša od 25% kapitala Grupe.
- Zbir velikih izloženosti, koji ne sme biti viši od 400% kapitala Grupe.

Pored toga, Grupa je za potrebe praćenja kao interni limit zadržala pokazatelj koji je ranije bio definisan regulativom, a po kome izloženost prema licima povezanim sa Grupom ne sme biti viša od 20% kapitala Grupe.

Politikom interne procene adekvatnosti kapitala (sa pripadajućom Procedurom) Grupa je definisala praćenje koncentracije kreditnog rizika za klijente pravna lica, finansijske institucije i države na sledećim nivoima: maksimalni limit izloženosti, maksimalni limit izloženosti zasnovan na rejtingu i operativni maksimalni limit izloženosti.

Pored navedenog, u skladu sa odredbama Odluke o upravljanju rizikom koncentracije po osnovu izloženosti banke određenim vrstama proizvoda ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018), Grupa je na dan 31. decembra 2019. godine u potpunosti usklađena sa regulatornim zahtevima propisanim tom odlukom.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o granskoj i geografskoj koncentraciji izloženosti u toku 2019. godine:

U RSD hiljada

	Beogradski region		Region Vojvodine		Region Šumadije i Zapadne Srbije		Region Južne i Istočne Srbije		Region Kosova i Metohije		Inostranstvo	
	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja
Potraživanja od stanovništva	**30.613.047**	**395.399**	**30.171.861**	**634.517**	**9.307.553**	**287.689**	**6.204.232**	**123.367**	**664.365**	**5.285**	**5.420**	**16**
Stambeni krediti	21.705.411	101.401	15.474.514	194.038	3.742.728	93.174	2.134.252	39.086	93.184	-	5.366	-
Potrošački i gotovinski krediti	7.978.483	254.545	13.574.916	401.419	5.196.412	162.221	3.865.004	74.851	544.961	5.102	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	133.249	2.638	407.856	7.059	96.508	3.603	46.568	1.402	3.913	73	-	-
Ostala potraživanja	795.905	36.814	714.575	32.001	271.905	28.691	158.408	8.028	22.308	110	53	16
Potraživanja od privrede	**42.452.234**	**216.646**	**29.049.228**	**97.098**	**8.194.971**	**309.440**	**4.996.599**	**53.234**	**3.509**	**0**	**0**	**0**
Sektor A	432.711	895	5.608.236	4.020	362.922	2	46.295	-	-	-	-	-
Sektori B. C i E	3.620.715	17.586	9.616.773	59.230	3.510.693	242.314	2.757.052	6.555	-	-	-	-
Sektor D	5.639.876	-	1.297.581	-	2.323.605	-	653.369	-	-	-	-	-
Sektor F	9.279.039	8.101	3.039.768	426	230.342	3.353	348.111	7.196	-	-	-	-
Sektor G	5.498.502	157.051	5.089.578	25.076	976.667	47.345	752.530	38.602	1.474	-	-	-
Sektori H. I i J	8.163.090	11.736	1.987.490	4.140	442.512	16.199	146.326	881	2.035	-	-	-
Sektori L. M i N	9.818.301	21.277	2.409.801	4.205	348.230	226	292.917	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**7.820.131**	**16.924**	**2.039.896**	**180.718**	**650.137**	**17.283**	**388.893**	**23.249**	**-**	**-**	**1.585.810**	**-**
Ukupna izloženost	**80.885.412**	**628.969**	**61.260.984**	**912.333**	**18.152.661**	**614.412**	**11.589.724**	**199.850**	**667.874**	**5.285**	**1.591.229**	**16**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o granskoj i geografskoj koncentraciji izloženosti na dan 31. decembra 2018. godine:

U RSD hiljada

	Beogradski region		Region Vojvodine		Region Šumadije i Zapadne Srbije		Region Južne i Istočne Srbije		Region Kosova i Metohije		Inostranstvo	
	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja
Potraživanja od stanovništva	**25.056.522**	**392.841**	**24.429.738**	**639.934**	**7.822.263**	**309.810**	**4.732.607**	**126.879**	**607.413**	**1.595**	**5.812**	**21**
Stambeni krediti	17.477.059	181.397	12.525.772	337.304	3.163.098	152.208	1.544.658	59.358	73.100	-	5.752	-
Potrošački i gotovinski krediti	6.699.115	168.470	10.681.938	261.830	4.271.747	123.773	2.989.795	57.489	506.444	1.495	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	138.638	2.657	419.509	6.666	100.812	2.661	48.333	1.187	4.601	41	-	-
Ostala potraživanja	741.710	40.317	802.519	34.133	286.606	31.167	149.820	8.845	23.268	60	60	21
Potraživanja od privrede	**36.842.654**	**151.955**	**26.938.521**	**309.931**	**7.285.484**	**315.672**	**4.784.708**	**24.851**	**2.269**	**0**	**0**	**0**
Sektor A	508.668	1.350	5.217.815	39.820	175.430	2	56.592	10.629	-	-	-	-
Sektori B. C i E	3.350.292	28.485	6.731.416	59.057	3.030.183	232.702	2.955.494	1.330	-	-	-	-
Sektor D	5.704.542	-	244.235	-	2.046.669	-	648.947	-	-	-	-	-
Sektor F	8.714.226	11.138	4.283.686	5.785	415.354	5.297	136.151	6.313	-	-	-	-
Sektor G	5.555.903	97.427	6.021.970	199.369	1.066.586	59.447	685.394	5.003	2.269	-	-	-
Sektori H. I i J	6.527.501	11.422	2.181.681	1.378	451.436	18.224	152.034	1.204	-	-	-	-
Sektori L. M i N	6.481.522	2.134	2.257.718	4.524	99.825	-	150.096	373	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	5.527.936	95.914	3.248.141	59.839	490.296	33.819	232.019	3.613	-	-	821.834	-
Ukupna izloženost	**67.427.113**	**640.711**	**54.616.399**	**1.009.704**	**15.598.043**	**659.300**	**9.749.333**	**155.344**	**609.683**	**1.595**	**827.645**	**21**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Rizici srodni kreditnom riziku

Kreditni rizik obuhvata rezidualni rizik, rizik smanjenja vrednosti potraživanja, rizik izmirenja/isporuke. rizik druge ugovorne strane i kreditno-devizni rizik. Grupa rizike srodne kreditnom riziku prevazilazi istim kontrolnim procesima i procedurama koji se koriste za kreditni rizik.

Rizik druge ugovorne strane

Grupa posluje sa derivativnim finansijskim instrumentima što dovodi do njene izloženosti riziku druge ugovorne strane odnosno riziku od neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnanja novčanih tokova po toj transakciji.

Kreditni rizik derivata se limitira utvrđivanjem maksimalnog limita za svaki pojedinačni derivativni finansijski instrument i to na osnovu njegove vrste, ročnosti kao i kreditnog kvaliteta klijenta.

36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima

Rizik likvidnosti je definisan Odlukom Narodne banke o upravljanju rizikom likvidnosti („Službeni glasnik RS", br.103/2016).

Rizik likvidnosti je rizik da Grupa neće biti u mogućnosti da izmiri svoje dospele obaveze. Da bi se ovaj rizik smanjio ili ograničio rukovodstv Grupe nastoji da diversifikuje svoje izvore finansiranja, upravlja aktivom razmatrajući stepen likvidnosti iste, prati dnevnu likvidnost Grupe kao i njene buduće novčane tokove.

To uključuje procenu očekivanih dinarskih i deviznih novčanih tokova na dnevnom nivou i postojanje visoko likvidnih sredstava obezbeđenja koja mogu biti korišćena za osiguranje dodatnih finansijskih sredstava ukoliko se to zahteva. Svojom imovinom i obavezama Grupa upravlja na način koji joj obezbeđuje da u svakom trenutku ispunjava sve svoje obaveze i da njeni klijenti raspolažu svojim sredstvima u skladu sa ugovorenim rokovima.

Upravljanje rizikom likvidnosti u Grupi je definisano politikama, procedurama i pravilnicima koje odobravaju Upravni odbor i Izvršni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima na nivou Erste Grupe, kao i sa svim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima Republike Srbije. Revizija politika, procedura i pravilnika se obavlja u skladu sa potrebama, a najmanje jednom godišnje.

Proces upravljanja rizikom likvidnosti organizovan je kroz rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom, Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i Službe upravljanja aktivom i pasivom.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom i Komitet za operativno upravljanje likvidnošću ("KOL odbor") su odgovorni za praćenje rizika likvidnosti, upravljanje rizikom likvidnosti i predlaganje Izvršnom odboru mera i aktivnosti za održavanje likvidnosti, usklađivanje ročne strukture, plana rezervi finansiranja i drugih mera od značaja za finansijsku stabilnost Grupe. Služba upravljanja aktivom i pasivom i Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti dnevno prate pokazatelj rizika likvidnosti (LIK) tako da se isti kreće u okviru limita propisanih od strane Narodne Banke Srbije, Politikom upravljanja rizikom likvidnosti i Planom finansiranja u nepredviđenim situacijama (kriza likvidnosti) (u daljem tekstu "PFNS"). Pored praćenja ovog pokazatelja Politika upravljanja rizikom likvidnosti i PFNS definišu i druge pokazatelje i njihove limite kao i osobe/odeljenja zadužene za praćenje i izveštavanje o istim. Kratak rezime kretanja ovih pokazatelja prezentuje se dvonedeljno na sastancima Komiteta za operativno upravljanje likvidnošću, odnosno i češće u slučaju probijanja limita ili promene statusa likvidnosti.

Grupa održava portfolio koji se sastoji od visoko likvidnih hartija od vrednosti i diversifikovanih sredstava koja mogu lako da se konvertuju u gotovinu u slučaju nepredviđenih i negativnih oscilacija u tokovima gotovine Grupe. Takođe, Grupa održava zahtevani nivo obavezne dinarske i devizne rezerve, u skladu sa zahtevima Narodne Banke Srbije.

Nivo likvidnosti se iskazuje pokazateljem likvidnosti koji predstavlja odnos zbira likvidnih sredstava prvog reda (gotovina sredstva na žiro računu, zlato i drugi plemeniti metali; sredstva na računima kod banaka s raspoloživim kreditnim rejtingom izabrane agencije za rejting kome odgovara nivo kreditnog kvaliteta 3 ili bolji utvrđen u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke (investicioni rang); depoziti kod Narodne banke Srbije; čekovi i druga novčana potraživanja u postupku realizacije; neopozive kreditne linije odobrene Grupi, akcije i dužničke hartije od vrednosti kotirane na berzi; 90% fer vrednosti hartija od vrednosti koje glase na dinare, bez devizne klauzule, čiji je izdavalac Republika Srbija i čija je minimalna ročnost tri meseca, odnosno 90 dana, a koje je Grupa klasifikovala kao hartije od vrednosti kojima se trguje ili hartije od vrednosti koje su raspoložive za prodaju) i drugog reda (ostala potraživanja Grupe koja dospevaju do mesec dana) i zbira obaveza po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća (40% depozita po viđenju banaka, 20% depozita po viđenju ostalih deponenata, 10% štednih uloga, 5% garancija i drugih oblika jemstva i 20% neiskorišćenih odobrenih neopozivih kreditnih linija) i obaveza sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Pored šireg pokazatelja likvidnosti Grupa prati i uži pokazatelj likvidnosti.

Uži pokazatelj likvidnosti predstavlja odnos likvidnih potraživanja Grupe prvog reda, s jedne strane, i zbira obaveza Grupe po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća i obaveza Grupe sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja, s druge strane.

Grupa je i tokom 2019. i tokom 2018. godine imala pokazatelj dnevne likvidnosti iznad zakonom propisanog nivoa.

	31. decembra 2019.	31. decembra 2018.
Prosek tokom perioda	1,36	1,46
Najviši	1,68	1,84
Najniži	1,13	1,18
Na dan	1,49	1,36

Uži pokazatelj likvidnosti tokom 2019 i 2018. godine

	31. decembra 2019.	31. decembra 2018.
Prosek tokom perioda	1,21	1,36
Najviši	1,55	1,77
Najniži	0,96	1,09
Na dan	1,38	1,28

Od 30.06.2017. na osnovu Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke, donete od strane Narodne Banke Srbije, poslovne banke su u obavezi da na mesečnom nivou obračunavaju i izveštavaju o vrednosti Pokazatelja pokrića likvidnom aktivom (u daljem tekstu PPLA). PPLA predstavlja odnos zaštitnog sloja likvidnosti banke i neto odliva likvidnih sredstava do kojih bi došlo tokom narednih 30 dana od dana računanja ovog pokazatelja u pretpostavljenim uslovima stresa. Grupa je dužna da PPLA, zbirno u svim valutama, održava na nivou koji nije niži od 100%.

Set politika i drugih internih akata usvojen od strane Upravnog i Izvršnog odbora detaljnije opisuje pitanja nadležnosti, metodologije obračuna, limita i eskalacije. Pored definisanog regulatornog limita Grupa je uspostavila i prati i interne limite za PPLA.

Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti u okviru Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom odgovorno je za obračun pokazatelja a za upravljanje pokazateljem odgovorna je Služba upravljanja aktivom i pasivom. Grupa je na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine imala vrednost PPLA iznad propisanog limita.

	Na dan 31. decembra 2019.	Na dan 31. decembra 2018.
PPLA	197,37%	175,08%

Grupa pored obračuna regulatornih i internih pokazatelja sprovodi i redovni stres test za rizik likvidnosti. Analiza perioda opstaka radi se na nedeljnom nivou. Definisane su tri vrste krize (kriza imena, tržišna kriza i kombinovana kriza) sa dva stepena ozbiljnosti (blaga i ozbiljna). Svaka od kriza ima pretpostavljeni period trajanja.

Najgori scenario koji se prati pretpostavlja veoma ograničen pristup međubankarskom tržištu i tržištu kapitala, i u isto vreme velike odlive po osnovu klijentskih depozita. Dodatno, simulacija pretpostavlja veće korišćenje garancija i kreditnih linija. Početkom 2018 godine usvojena je nova metodologija za analizu perioda opstanka. Grupa je definisala interne limite za SPA. Metodologija koja se koristi za Analizu perioda opstanka (SPA) u EBS se zasniva na Pristupu opasne zone. Model opasne zone se koristi kao model rizika finansiranja u sistemskim stres testovima.[1] Pretpostavka je da je rizik likvidnosti sekundarni rizik, koji se lako može proširiti i povećati bilo koju krizu koja proističe iz drugih kategorija rizika. Pristup Opasne zone podrazumeva da dok se kriza razvija i postaje ozbiljnija, postoje kritične tačke gde se svako finansijsko tržište zatvara i više nije dostupno za subjekt.

[1] Kapadia, S., Drehmann, M., Elliott, J., Sterne, G., 2012, Liquidity risk, cash-flow constraints and systemic feedbacks, Bank of England, Working Paper No. 456

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Kao dodatni način za upravljanje rizikom likvidnosti, Grupa na mesečnom nivou izrađuje izveštaj o gepu likvidnosti, u kome su pozicije raspoređene ili u skladu sa ugovorenim rokom dospeća ili uz primenu pretpostavki za raspoređivanje pozicija koje nemaju ugovoreni rok dospeća. Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti je odgovorno za redovno praćenje i izveštavanje. Izvršni odbor Banke je usvojio interne limite za gep likvidnosti i to za pokazatelj apsolutnog novčanog toka i pokazatelj kumulativnog novčanog toka. Metodologija izrade izveštaja je definisana kroz zaseban interni akt.

Grupa u skladu sa zahtevima matične banke, a na bazi EU regulative, prati i izveštava pokazatelj NSFR (Net Stable Funding ratio). Pokazatelj je definisan kao odnos elemenata koji obezbeđuju stabilno finansiranje i elemenata koji zahtevaju stabilno finansiranje, i služi za praćenje rizika strukturne likvidnosti, sa fokusom na dugoročno finansiranje u svrhu ograničavanja upotrebe kratkoročnog finansiranja i finansiranja neusklađenosti. Grupa je definisala interne limite za pokazatelj NSFR.

Visina internih limita se preispituje jednom godišnje.

Izvršni odbor Grupe se obaveštava o izloženosti riziku likvidnosti putem mesečnog izveštaja o pokazateljima rizika likvidnosti.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću

Sledeća tabela prikazuje najznačajnije finansijske obaveze Grupe prema roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine i zasnovana je na ugovorenim nediskontovanim iznosima otplate.

Grupa očekuje da većina deponenata neće zahtevati isplatu depozita na dan dospeća utvrđenim ugovorom.

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću

U RSD hiljada

	Od 0-1 mesec	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno 31.12.2019.
Obaveze po osnovu kredita, depozita i hartija od vrednosti	14.938.301	20.356.934	61.390.689	75.182.099	38.357.915	210.225.938
Subordinirane obaveze	-	120.336	357.130	827.650	3.951.083	5.256.198
Ukupno	**14.938.301**	**20.477.269**	**61.747.819**	**76.009.749**	**42.308.998**	**215.482.136**

U RSD hiljada

	Od 0-1 mesec	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno 31.12.2018.
Obaveze po osnovu kredita, depozita i hartija od vrednosti	24.995.249	19.780.510	43.697.271	62.909.431	29.803.446	181.185.907
Subordinirane obaveze	-	154.260	337.745	1.189.948	4.123.778	5.805.731
Ukupno	**24.995.249**	**19.934.770**	**44.035.016**	**64.099.379**	**33.927.224**	**186.991.638**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)

Sledeća tabela prikazuje garancije, akreditive i ostale preuzete neopozive obaveze Grupe prema ugovorenim rokovima dospeća

U RSD hiljada

	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	31.12.2019.
Potencijalne obaveze	176.368	61.611	317.299	5.612.291	12.928.675	2.301.992	21.398.236
Preuzete neopozive obaveze i akreditivi	22.325.690	107	239.735	2.071.048	7.107.841	8.363.682	40.108.103
Ukupno	**22.502.058**	**61.718**	**557.034**	**7.683.339**	**20.036.516**	**10.665.674**	**61.506.339**

U RSD hiljada

	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	31.12.2018.
Potencijalne obaveze	652.361	372.586	1.956.337	5.386.834	6.323.218	412.768	15.104.104
Preuzete neopozive obaveze i akreditivi	20.355.235	59.408	556.434	3.032.060	7.266.143	5.777.865	37.047.145
Ukupno	**21.007.596**	**431.994**	**2.512.771**	**8.418.894**	**13.589.361**	**6.190.633**	**52.151.249**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)

Grupa očekuje da neće sve potencijalne i preuzete neopozive obaveze biti povučene pre njihovog isteka roka dospeća.

Za potrebe finansiranja malih i srednjih preduzeća, kao i infrastrukturnih projekata malog i srednjeg obima koje realizuju opštine, Grupa koristi sredstva Evropske investicione banke (EIB) i Nemačke razvojne banke (KfW) i Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD).

Grupa je potpisala četiri ugovora sa EIB za potrebe finansiranja malih i srednjih preduzeća, kao i infrastrukturnih projekata malog i srednjeg obima koje realizuju opštine i to 2010. godine, 2012. godine, 2015.i 2018. godine u ukupnom iznosu od 175 miliona evra.

Potpisivanjem ugovora sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, krajem 2012. godine. Grupa je za potrebe finansiranja mikro, malih i srednjih preduzeća i projekata energetske efikasnosti/obnovljive energije obezbedila sredstva u iznosu od 10 miliona evra.

Potpisivanjem drugog ugovora sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, potpisanog 2014. godine, Grupa je za potrebe finansiranja mikro, malih i srednjih preduzeća i projekata energetske efikasnosti/obnovljive energije obezbedila sredstva u iznosu od 20 miliona evra.

Grupa je krajem 2017. godine potpisala novi ugovor sa KfW u iznosu od 23 miliona evra za potrebe finansiranja energetske efikasnosti i obnovljive energije.

Polovinom decembra 2018. godine Grupa je potpisala novi ugovor sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, za finansiranje obnovljivih izvora energije za mala i srednja preduzeća u ukupnom iznosu od 10 miliona evra.

Polovinom juna 2019.godine Grupa je potpisala ugovor sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj za finansiranje mikro, malih i srednjih preduzeća u ukupnom iznosu od 40 miliona evra.

Za potrebe finansiranja kredita pravnim licima Grupa je 3. decembra 2015. godine sa Erste Group Bank AG potpisala ugovor o dugoročnom kreditu na iznos od 100 miliona evra. Krajem 2017. godine potpisan je novi ugovor o dugoročnom kreditu na iznos od 53 miliona evra.

Grupa je u junu 2018. godine potpisala novi ugovor sa Erste Group AG za potrebe finansiranja kredita pravnim licima u ukupnom iznosu od 65 miliona evra.

Krajem juna meseca 2018. godine Grupa je potpisala ugovor sa EBRD za potrebe finansiranja projekata energetske efikasnosti u sektoru stanovanja. Ukupan izns ugovora je 600 miliona dinara.

Grupa je u julu 2017. godine potpisala ugovor sa Narodnom bankom Srbije kao agentom države za korišćenje sredstava iz Apeks zajma za mala i srednja preduzeća i druge prioritete III/B.

Saldo primljenih kredita od inostranih kreditnih institucija u toku 2019. godine iznosi 54.042.416 hiljada dinara (2018. godine: 41.184.587 hiljada dinara) (napomena 27).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)

Analiza ročne strukture sredstava i obaveza

U RSD hiljada

	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno 31.12.2019.
AKTIVA							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	8.636.021	13.219.331	-	-	-	-	21.855.352
Potraživanja po Slažemo seosnovu derivata	14.746	-	-	-	147.091	185.062	346.899
Hartije od vrednosti	1.444.654	-	1.234.614	2.249.007	25.853.637	11.009.654	41.791.566
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.515.728	-	-	17.492	73.259	-	1.606.479
Krediti i potraživanja od komitenata	1.305.311	218.222	2.312.250	13.856.809	45.381.617	108.494.382	171.568.590
Ostala finansijska sredstva	458.330	-	14	230.583	186.282	492.053	1.367.262
Ukupna aktiva	**13.374.790**	**13.437.553**	**3.546.878**	**16.353.891**	**71.641.886**	**120.181.151**	**238.536.148**
PASIVA							
Obaveze po osnovu derivata	4.027	-	-	-	113.334	132.678	250.039
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	4.426.448	129.000	4.893.484	15.599.571	26.623.699	20.237.225	71.909.427
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	89.218.418	1.915.313	7.896.671	16.063.208	6.196.172	5.118.171	126.407.953
Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	-	-	-	-	3.512.691	-	3.512.691
Subordinirane obaveze	7.228	-	-	-	671.959	3.527.784	4.206.971
Ostale finansijske obaveze	298.867	-	934	43.158	734.149	1.275.237	2.352.344
Ukupno obaveze	**93.954.988**	**2.044.313**	**12.791.089**	**31.705.937**	**37.852.004**	**30.291.095**	**208.639.425**
Ukupan kapital	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	32.231.840	**32.138.280**
Ukupno pasiva	**93.954.988**	**2.044.313**	**12.791.089**	**31.705.937**	**37.852.004**	**62.522.935**	**240.871.265**
Ročna neusklađenost na dan: 31. decembra 2019. godine	**(80.580.198)**	**11.393.240**	**(9.244.211)**	**(15.352.046)**	**33.789.882**	**57.658.216**	
31. decembra 2018. godine	**(58.673.076)**	**(5.320.193)**	**(9.389.150)**	**(2.191.160)**	**30.632.525**	**43.846.916**	

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)

Analiza ročne strukture sredstava i obaveza (nastavak)

Prethodna tabela predstavlja analizu rokova dospeća sredstava i obaveza Grupe na osnovu ugovorenih uslova plaćanja. Ugovoreni rokovi dospeća sredstava i obaveza određeni su na osnovu preostalog perioda na dan bilansa stanja u odnosu na ugovoreni rok dospeća. Tabela ne uključuje potencijalne obaveze i preuzete neopozive obaveze koji su prikazani u prethodnoj tabeli. Ročna struktura sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2019. godine zasnovana je na ugovorenim diskontovanim iznosima.

Ročna neusklađenost je rezultat rasta volumena depozita po viđenju u odnosu na plasirana sredstva do 14 dana. Grupa prati ročnu usklađenost koristeći statističke modele raspoređivanja depozita po viđenju u očekivane ročnosti.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.4. Tržišni rizici

Tržišni rizici su mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu promena vrednosti bilansnih pozicija i vanbilansnih stavki Grupe koje nastaju usled kretanja cena na tržištu.

Poslovanje Grupe je između ostalih izloženo i tržišnim rizicima, koji obuhvataju devizni rizik, cenovni rizik po osnovu dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti i robni rizik.

Opšti cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti je rizik od promene cene dužničke hartije od vrednosti usled promene opšteg nivoa kamatnih stopa.

Za izračunavanje kapitalnog zahteva opšteg cenovnog rizika Grupa primenjuje metod dospeća.

Metod dospeća bazira se na raspoređivanju svih neto pozicija u dužničkim hartijama od vrednosti u klase i zone dospeća prema preostalom periodu do dospeća i kuponskoj (kamatnoj) stopi, a prema propisanoj tabeli u Odluci kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke.

Kapitalne zahteve za tržišne rizike proistekle iz stavki Knjige trgovanja Grupa izračunava primenom metodologije i smernica propisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banke.

Upravljanje tržišnim rizicima u Grupi je definisano politikama, procedurama i pravilnicima koje odobravaju Upravni odbor i Izvršni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima na nivou Erste Grupe, kao i sa svim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima Republike Srbije. Revizija politika, procedura i pravilnika se obavlja u skladu sa potrebama, a najmanje jednom godišnje.

Proces upravljanja tržišnim rizicima organizovan je kroz rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom. Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i Službe upravljanja aktivom i pasivom.

Identifikovanje, merenje, analiziranje i izveštavanje o izloženosti tržišnim rizicima povereno je posebnoj organizacionoj jedinici Grupe, odnosno Odeljenju za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti. Služba upravljanja aktivom i pasivom i Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti na dnevnom nivou prate pokazatelj deviznog rizika, pri čemu Služba upravljanja aktivom i pasivom po pravilu jednom mesečno priprema izveštaj za Odbor za upravljanje aktivom i pasivom.

Dodatno, Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti prati i upravlja tržišnim rizicima kroz kontrolu postavljenih limita knjige trgovanja izmenu postojećih i definisanje novih, kao i procenu relevantnih rizika proisteklih iz uvođenja novih proizvoda i složenih transakcija.

Postavljene su tri vrste limita:

- VaR limit
- Limiti osetljivosti (PVBP, CR01)
- Stop loss limiti

Value at Risk (VaR) meri maksimalni očekivani gubitak vrednosti rizične aktive ili portfolija tokom unapred definisanog perioda držanja za dati interval pouzdanosti. Kalkulacija VaR-a se sprovodi metodom istorijske simulacije sa jednostranim nivoom poverenja od 99%, periodom držanja od jednog dana i dvogodišnjim simulacionim periodom.

Praćenje izloženosti radi se na dnevnom nivou.

VaR u RSD hiljada	Na dan 31. decembra 2019.	Na dan 31. decembra 2018.
Kamatni rizik	26.549	17.931
Devizni rizik	6.483	9.540
Ukupno	**26.210**	**18.355**

Obračun VaR-a se sprovodi u tehničkom rešenju implementiranom na nivou Erste Grupe.

Postavljena su dva limita osetljivosti, PVBP i CR01.

Price Value of a Basis Point (PVBP) je pretpostavljena promena cene pozicija iz knjige trgovanja usled paralelnog pomeranja krive prinosa za 1 bazni poen. Limit je definisan po valutama (RSD, EUR, USD, OTH) i na total nivou.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.4. Tržišni rizici (nastavak)

Credit PV01 (CR01) je pretpostavljena promena vrednosti hartija od vrednosti usled paralelnog pomeranja kreditnog spreda za jedan bazni poen. Izloženost se prati na nivou pojedinačnog izdavaoca . zasebno za hartije od vrednosti u knjizi trgovanja i u bankarskoj knjizi.

VaR i limite osetljivosti odobrava Izvršni odbor Grupe, na predlog Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, i Odbor za tržišne rizike Erste Grupe. Izloženost i usklađenost sa limitima prati se na dva nivoa, od strane Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i od strane Group Trading Book Risk Management.

Stop loss limiti su uspostavljeni za month-to-date (MtD) i year-to-date (YtD) rezultate Sektora finansijskih tržišta. Razlika između maksimalnog MtD/YtD i trenutnog MtD/YtD se stavlja u odnos sa limitom i ne sme biti veća od definisanog limita. Stop loss limite odobrava Izvršni odbor Grupe na predlog Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom. Izloženost se prati na dnevnom nivou.

U slučaju prekoračenja interno propisanih limita definisan je proces eskalacije i mere za vraćanje u okvire limita.

Izvršni odbor Grupe se obaveštava o izloženosti tržišnim rizicima putem mesečnog izveštaja o pokazateljima tržišnih rizika u knjizi trgovanja.

36.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa

Kamatni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promena kamatnih stopa, a Grupa je izložena ovom riziku po osnovu stavki koje se vode u bankarskoj knjizi i procenjuje isti ukupno i po svim materijalno značajnim valutama za čiju definiciju ima uspostavljene kriterijume. U skladu sa tim kriterijumima, pod materijalno značajnim valutama Grupa smatra RSD i EUR.

Osnova za formiranje kamatnih stopa su tržišne kamatne stope, na osnovu čijih kretanja se i kamatne stope Grupe redovno usklađuju. Rezultat promene kamatnih stopa može biti povećanje ili smanjenje kamatnih marži. Aktivnost upravljanja rizikom kamatnih stopa ima za cilj optimizaciju odnosa ovih uticaja u smislu uticaja na neto prihod od kamate sa jedne, i ekonomsku vrednost kapitala sa druge strane.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom upravlja ročnom usklađenošću aktive i pasive na osnovu: smernica Grupe, makroekonomskih analiza i predviđanja, predviđanja uslova za postizanje likvidnosti, analize i predviđanja trendova kamatnih stopa na tržištu za različite segmente aktive i pasive.

Grupa je uspostavila set indikatora i limita osetljivosti kojima se prati i upravlja izloženošću kamatnom riziku u bankarskoj knjizi.

Basis point 01 (BP01) – promena vrednosti bilansnih pozicija usled promene kamatnih stopa za jedan bazni poen (izloženost se prati na ukupnom i nivou pojedinačnih valuta, za definisane vremenske korpe).

Economic Value of Equity (EVE) – šok od +/- 200 baznih poena (sa i bez primene floor-a za kamatne stope) za svaku pojedinačnu valutu i sumiranje najgorih scenarija. Za diskontovanje se koristi risk free kriva.

Pored EVE 1 indikatora, uspostavljen je i redovno se prati i izveštava i EVE 2 pokazatelj. EVE 2 je baziran na 6 različitih (paralelnih i neparalelnih) scenarija definisanih EBA smernicama.

Market Value of Equity (MVoE) - šok od +/- 200 baznih poena za svaku pojedinačnu valutu i sumiranje najgorih scenarija. Za diskontovanje se koristi risk free kriva uvećana za marginu.

EVE i MVoE raciji se obračunavaju kao odnos osetljivosti i kapitala.

CR01 – promena vrednosti portfolija hartija od vrednosti raspoređenih u bankarsku knjigu usled promene kreditnog spreda za 1 bazni poen.

Pored pokazatelja kojima se meri uticaj promena kamatnih stopa na ekonomsku vrednost kapitala, Grupa je definisala pokazatelje preko koga se procenjuje uticaj promene kamatnih stopa na neto kamatni prihod. Koriste se šokovi od +/-200 baznih poena (sa i bez primene floor-a za kamatne stope), šokovi uslovljeni tržišnom volatilnošću kamatnih stopa, kao i 6 scenarija propisanih EBA smernicama.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.4. Tržišni rizici (nastavak)

Kako bi se identifikovao kamatni rizik i obračunali pokazatelji, sve pozije se grupišu u predefinisane vremenske korpe na bazi preostale ročnosti ili narednog određivanja kamatne stope. Pozicije bilansa stanja koje nemaju ugovoreni rok dospeća (pre svega depoziti po viđenju) se modeliraju statističkim metodoma.

Visina limita se preispituje jednom godišnje.

Izvršni odbor Grupe se obaveštava o izloženosti kamatnom riziku putem mesečnog izveštaja o pokazateljima tržišnih rizika u bankarskoj knjizi.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)

36.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)

Sledeća tabela prikazuje izloženost Grupe riziku od promene kamatnih stopa (Repricing Gap) na dan 31. decembra 2019. godine. Sredstva i obaveze i valutni *swap*-ovi od vanbilansnih stavki su prikazane po datumu ponovnog određivanja kamate ili datumu dospeća u zavisnosti od toga koji je datum raniji.

U RSD hiljada

Kategorija	Do mesec dana	Od mesec do tri meseca	Od tri do šest meseci	Od šest meseci do godinu dana	Preko jedne godine	Ukupno nekamatonosno	Ukupno
Gotovina	-	-	-	-	-	5.394.907	5.394.907
Obavezna rezerva	4.075.861	-	-	-	-	13.219.331	17.295.192
Hartije od vrednosti	11.016.280	-	1.359.011	-	29.295.671	-	41.670.961
Krediti bankama	418.734	-	-	-	-	-	418.734
Krediti komitentima	31.461.592	69.934.609	38.396.369	3.864.617	28.395.322	-	172.052.510
Ostala aktiva	-	-	-	-	-	5.688.350	5.688.350
Ukupna bilansna aktiva	**46.972.466**	**69.934.609**	**39.755.381**	**3.864.617**	**57.690.993**	**24.302.588**	**242.520.655**
FX Swap	13.060.962	4.113.878	-	-	-	-	17.174.840
Ukupna aktiva	**60.033.429**	**74.048.487**	**39.755.381**	**3.864.617**	**57.690.993**	**24.302.588**	**259.695.495**
Obaveze prema FI	8.886.775	38.834.783	6.207.310	2.224.882	15.979.885	-	72.133.636
Depoziti po viđenju	7.230.910	14.461.820	21.692.730	9.323.757	36.634.746	-	89.343.963
Oročeni depoziti	5.571.824	9.094.989	8.291.269	12.671.212	11.103.418	-	46.732.712
Ostala pasiva	-	-	-	-	-	2.172.064	2.172.064
Kapital	-	-	-	-	-	32.138.280	32.138.280
Ukupna bilansna pasiva	**21.689.510**	**62.391.592**	**36.191.310**	**24.219.851**	**63.718.049**	**34.310.344**	**242.520.655**
FX Swap	12.350.369	4.115.428	-	-	-	-	16.465.797
Ukupna pasiva	**34.039.879**	**66.507.020**	**36.191.310**	**24.219.851**	**63.718.049**	**34.310.344**	**258.986.452**
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31.12.2019.	**25.993.550**	**7.541.468**	**3.564.071**	**(20.355.234)**	**(6.027.056)**	**(10.007.755)**	**709.043**
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31.12.2018.	**73.641.238**	**266.131**	**(46.506.257)**	**(16.633.738)**	**(2.692.916)**	**(8.065.110)**	**9.348**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)

36.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)

Rizik od promene kamatnih stopa se takođe prati analizom senzitiviteta – scenario analizama, odnosno posmatranjem uticaja promene kamatnih stopa na prihode i rashode Grupe.

Sledeća tabela prikazuje senzitivnost bilansa uspeha Grupe na razumno moguće promene kamatnih stopa (1%) uz konstantno održavanje ostalih varijabli. Senzitivnost bilansa uspeha predstavlja efekat pretpostavljenih promena u kamatnim stopama na neto prihode od kamata u jednoj godini na finansijska sredstva i obaveze koji su bazirani na kamatnim stopama na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine.

U RSD hiljada

Valuta	Promena u procentnom poenu	Senzitivnost na bilans uspeha za period završen 31. decembra 2019.	Promena u procentnom poenu	Senzitivnost na bilans uspeha za period završen 31. decembra 2018.
Povećanje procentnih poena:				
RSD	1%	135.580	1%	170.598
EUR	1%	309.620	1%	134.422
Smanjenje procentnih poena:				
RSD	1%	(155.746)	1%	(174.829)
EUR	1%	(539.742)	1%	(461.982)

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)

36.4.2. Devizni rizik

Devizni rizik je rizik da će doći do promene vrednosti finansijskih instrumenata i negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promena deviznog kursa. Bankarsko poslovanje u različitim valutama uslovljava izloženost oscilacijama deviznih kurseva više valuta.

Grupa upravlja deviznim rizikom nastojeći da spreči negativne efekte promene međuvalutnih kurseva i kursa stranih valuta u odnosu na dinar (negativne kursne razlike) kako na finansijski rezultat Grupe, tako i na sposobnost komitenata da vraćaju kredite u stranoj valuti.

U cilju zaštite od deviznog rizika, Grupa dnevno prati kretanje deviznih kurseva na finansijskom tržištu, vodi politiku niske izloženosti deviznom riziku i sa korisnicima kredita i plasmana ugovara valutnu klauzulu.

Sektor finansijskih tržišta i Služba upravljanja aktivom i pasivom dnevno prate kretanje deviznog rizika u celini i po pojedinim valutama. Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti dnevno prati kretanje pokazatelja deviznog rizika i interno postavljene limite devizne pozicije po valutama. Pozicije se prate svakodnevno kako bi se osiguralo da vrednosti datih pozicija ostanu u visini svih utvrđenih limita.

U skladu sa regulatornim zahtevima Narodne banke Srbije. Grupa kontinuirano održava svoju deviznu poziciju – pokazatelj njenog deviznog rizika u granicama zakonski propisanog maksimuma u odnosu na kapital, gde je Grupa dužna da obezbedi da njena ukupna neto otvorena devizna pozicija ne prelazi 20% njenog kapitala.

U toku 2019. godine, Grupa je kontinuirano vodila računa o usklađenosti pokazatelja deviznog rizika, pri čemu je navedeni pokazatelj bio na nivou koji je u okviru propisanog limita. Pokazatelj deviznog rizika Grupe na kraju svakog radnog dana nije bio veći od 20% u odnosu na kapital Grupe.

Sledeća tabela ukazuje na valute u kojima Grupa ima značajne izloženosti na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine svojih monetarnih sredstva i obaveze kojima se ne trguje.

Navedena analiza obračunava rezultat razumno mogućih kretanja kurseva valuta u odnosu na RSD uz konstantno održavanje ostalih varijabli. Negativni iznosi u tabeli predstavljaju potencijalno smanjenje bilansa uspeha, odnosno dobitka ili kapitala, dok pozitivni iznosi predstavljaju potencijalna povećanja.

Rizik od promene deviznih kurseva

U RSD hiljada

Valuta	Promene u deviznom kursu (depresijacija u %) na dan 31. decembra 2019.	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja na dan 31.decembra 2019.	Promene u deviznom kursu (depresijacija u %) na dan 31. decembra 2018.	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja na dan 31.decembra 2018.
EUR	2%	(2.358)	2%	11.714
CHF	2%	(51)	2%	(127)
USD	2%	35	2%	307

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)

36.4.2. Devizni rizik

Sledeća tabela prikazuje izloženost Grupe deviznom riziku na dan 31. decembra 2019. godine. U tabeli su uključena sredstva i obaveze po njihovim knjigovodstvenim vrednostima.

U RSD hiljada

	EUR	USD	CHF	Ostale valute	Ukupno u stranoj valuti	Ukupno u dinarima	Ukupno
AKTIVA							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	14.553.284	90.078	162.567	81.228	**14.887.157**	6.968.195	**21.855.352**
Potraživanja po osnovu derivata	332.612	-	-	-	**332.612**	14.287	**346.899**
Hartije od vrednosti	11.334.351	257.487	-	-	**11.591.838**	30.199.728	**41.791.566**
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.254.117	74.561	62.509	213.673	**1.604.860**	1.619	**1.606.479**
Krediti i potraživanja od komitenata	133.273.620	443.603	18.914	-	**133.736.137**	37.832.453	**171.568.590**
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-	-	-	**-**	118	**118**
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	**-**	683.397	**683.397**
Osnovna sredstva	-	-	-	-	**-**	3.076.169	**3.076.169**
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	-	**-**	229.409	**229.409**
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	**-**	2.044	**2.044**
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	-	**-**	12.252	**12.252**
Ostala sredstva	123.183	246	3.229	18	**126.676**	1.221.704	**1.348.380**
Ukupna aktiva	**160.871.167**	**865.975**	**247.219**	**294.919**	**162.279.280**	**80.241.375**	**242.520.655**
PASIVA							
Obaveze po osnovu derivata	246.034	-	-	-	**246.034**	4.005	**250.039**
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	65.832.098	4.762	4.574	8.993	**65.850.427**	6.059.000	**71.909.427**
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	74.683.146	3.136.380	1.779.241	560.730	**80.159.497**	46.248.456	**126.407.953**
Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	-	-	-	-	**-**	3.512.691	**3.512.691**
Subordinirane obaveze	4.206.971	-	-	-	**4.206.971**	-	**4.206.971**
Rezervisanja	170.739	1.072	-	-	**171.811**	586.795	**758.606**
Tekuće poreske obaveze	-	-	-	-	**-**	169.499	**169.499**
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	**-**	13.365	**13.365**
Ostale obaveze	2.244.139	4.560	1.535	688	**2.250.922**	902.902	**3.153.824**
Ukupno obaveze	**147.383.127**	**3.146.774**	**1.785.350**	**570.411**	**152.885.662**	**57.496.713**	**210.382.375**
Ukupan kapital	-	-	-	-	-	32.138.280	**32.138.280**
Ukupno pasiva	**147.383.127**	**3.146.774**	**1.785.350**	**570.411**	**152.885.662**	**89.634.993**	**242.520.655**
Neto devizna pozicija na dan:							
– 31. decembra 2019. godine	**13.488.040**	**(2.280.799)**	**(1.538.131)**	**(275.492)**	**9.393.618**		
– 31. decembra 2018. godine	**4.807.863**	**(1.928.248)**	**(1.265.700)**	**(210.789)**	**1.403.126**		

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.5. Koncentracija rizika Grupa e

Koncentracija rizika Grupe obuhvataju rizike izloženosti Grupe prema jednom licu ili prema grupi povezanih lica. kao i rizike izloženosti Grupe prema licu povezanom sa Grupom.

Praćenje izloženosti Grupe ovom riziku obavezan je deo postupaka u fazi odobravanja plasmana u smislu da organ - odbor koji odobrava plasman raspolaže podacima o ukupnoj visine izloženosti Grupe prema klijentu ili grupi povezanih lica i odnosa prema kapitalu Grupe.

U 2019. godini Grupa je vodila računa o usklađenosti pokazatelja rizika izloženosti i, sprovođenjem odgovarajućih aktivnosti predviđenim relevantnim procedurama i odlukama o odobravanju kredita, obezbedila usklađenost svojih plasmana i ulaganja sa pokazateljima poslovanja propisanim od strane Narodne banke Srbije (videti Napomenu 33 (b)) kao i internim pokazateljima.

U skladu sa politikama koje definišu upravljanje rizicima, rukovodstvo Grupe utvrđuje limite, odnosno maksimalnu koncentraciju plasmana po pojedinim pravnim licima ili grupi povezanih lica, i licima povezanim sa Grupom.

Postupci sprovođenja upravljanja ovim rizikom predmet su i kontrole interne revizije.

36.6. Rizici ulaganja Grupe

Rizici ulaganja Grupe, obuhvataju rizike ulaganja u kapital drugih pravnih lica i u osnovna sredstva.

U skladu sa regulativom Narodne banke Srbije, prati se visina ulaganja Grupe i visina regulatornog kapitala i obezbeđuje da ulaganje Grupe u jedno lice koje ne posluje u finansijskom sektoru ne pređe 10% kapitala Grupe, te da ukupna ulaganja Grupe u lica koja nisu u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine Grupe ne pređu 60% kapitala Grupe.

Izloženost riziku ulaganja Grupe u druga pravna lica i u osnovna sredstva, prati se na način da je organizacioni deo ili organ Grupe nadležan za nabavku osnovnih sredstava i ulaganje u pravna lica upoznat sa trenutnim stanjem izloženosti i visinom kapitala radi blagovremenog postupanja u skladu sa propisanim limitima.

U 2019. godini, Grupa je vodila računa o usklađenosti pokazatelja rizika ulaganja i sprovođenjem odgovarajućih aktivnosti obezbedila usklađenost ulaganja sa pokazateljima propisanim od strane Narodne banke Srbije.

36.7. Rizik zemlje

Pod rizikom koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Grupa izložena podrazumevaju se negativni efekti koji bi mogli uticati na njen finansijski rezultat i kapital zbog nemogućnosti Grupe da naplati potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla tog lica.

Grupa najvećim delom plasira sredstva komitentima iz Republike Srbije, dok je riziku zemlje izložena u najvećoj meri u delu sredstava koja se u određenim momentima mogu plasirati do utvrđenih limita ino-bankama.

Grupa vodi politiku upravljanja rizikom zemlje na način što primenjuje usvojene limite, koje je odredila matična banka na osnovu rejtinga zemalja. . Limiti se nakon odobrenja od strane matične banke usvajaju i lokalno, od strane definisanog nivoa odlučivanja.

Izloženost Grupe riziku zemlje je nizak iz razloga što je učešće nerezidenata u ukupnom portfoliju Grupe nisko.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.8. Operativni rizik

Operativni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Grupi, kao i usled nepredvidivih eksternih događaja.

Grupa je uspostavila sveobuhvatan sistem upravljanja operativnim rizikom kroz identifikaciju i evidenciju, procenu i praćenje operativnog rizika u svim materijalno značajnim proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima. Upravljanje operativnim rizikom je obaveza svih zaposlenih Grupe.

Komitet za upravljanje ne-finansijskim rizicima, pored nezavisnog Odeljenja za upravljanje operativnim rizikom i ostalim ne-finansijskim rizicima, te ostalih kontrolnih funkcija, aktivno doprinosi unapređenju funkcije upravljanja operativnim rizikom.

Sistemom izveštavanja o događajima operativnog rizika vrši se pravovremena evidencija i izveštavanje identifikovanih događaja operativnog rizika, dok se procesom usklađivanja sa drugim izvorima informacija obezbeđuje kompletnos,. koherentnost i obuhvatnost svih događaja operativnog rizika koji su se dogodili u Grupi. Događaji operativnog rizika sakupljaju se u jedinstvenu bazu podataka i dalje analiziraju i prate.

Grupa kontinuirano vrši edukacije svih zaposlenih u oblasti upravljanja operativnim rizikom podizanjem nivoa svesti zaposlenih o istom, unapređuje kvantitativne i kvalitativne alate za identifikovanje i merenje izloženosti riziku (kao što su samoprocena, ključni indikatori operativnog rizika, scenario analiza i sl.), te uspostavlja i unapređuje adekvatne preventivne i korektivne mere sa ciljem umanjenja izloženosti operativnom riziku na prihvatljiv nivo.

Grupa je definisala i redovno revidira i ažurira interne akte kojima reguliše područje upravljanja izloženosti Grupe operativnom riziku, vodeći računa o usklađenosti sa važećim regulatornim okvirom te standardima Grupe.

Grupa je putem Programa osiguranja od operativnih rizika osigurana od klasičnih rizika i specifičnih bankarskih rizika. Klasični rizici obuhvataju štete na imovini, Provale, krađe (vredne imovine) i opštu odgovornost. Specifični rizici Grupe obuhvataju unutrašnje i eksterne prevare, tehnološke rizike i građansku odgovornost.

Kontinuirano se vrši procena rizika koji nastaju u procesu uvođenja novih proizvoda/usluga, projekata, kao i procena rizika koji nastaju poveravanjem aktivnosti trećim licima. Unapređenje internih kontrolnih mehanizama je neophodan element u svim aktivnostima upravljanja operativnim rizikom.

Grupa vrši izračun kapitalnog zahteva pod Stubom 1 za operativni rizik primenom pristupa osnovnog indikatora dok pod Stubom 2 primenjuje napredni pristup koristeći interni model.

36.9. Upravljanje kapitalom

Ciljevi Grupe u pogledu upravljanja kapitalom, što predstavlja širi koncept od iznosa kapitala prikazanog u bilansu stanja, su:

- da obezbedi usaglašenost sa zahtevima Narodne banke Srbije;
- da obezbedi nivo i strukturu kapitala koji mogu da podrže očekivani rast plasmana;
- da obezbedi mogućnost dugoročnog nastavka poslovanja uz obezbeđenje prinosa akcionarima i koristi drugim zainteresovanim stranama i
- da obezbedi jaku kapitalnu osnovu kao podršku daljem razvoju poslovanja Grupe.

Grupa upravlja strukturom kapitala i vrši usklađivanja u skladu sa promenama u ekonomskim uslovima i rizikom karakterističnim za aktivnosti Grupe. Rukovodstvo Grupe redovno prati pokazatelje adekvatnosti Grupe i druge pokazatelje poslovanja koje propisuje Narodna banka Srbije i dostavlja kvartalne izveštaje Narodnoj banci Srbije o ostvarenim vrednostima pokazatelja.

Zakonom o bankama i relevantnim odlukama Narodne banke Srbije, koje su od 30.juna 2017. godine u potpunosti usklađene sa zahtevima Bazel 3 standarda, propisano je da banke moraju da održavaju minimalni iznos kapitala od dinarske protivvrednosti 10 miliona evra prema zvaničnom srednjem kursu, kao i da obim i strukturu svog poslovanja usklade sa pokazateljima poslovanja propisanim Odlukom o upravljanju rizicima ("Službeni glasnik RS", br. 45/2011, 94/2011, 119/2012, 123/2012 i 23/2013 – dr. odluka, 43/2013 i 92/2013, 33/2015, 61/2015, 61/2016, 103/2016, 119/2017 ,76/2018 i 57/2019) i Odlukom o adekvatnosti kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 103/2016 , 103/2018 i 88/2019).

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Regulatorno pripisani minimalni pokazatelji adekvatnosti kapitala, uključujući zaštitne slojeve kapitala sa stanjem na dan 31. decembar 2019. godine iznosili su:

- pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala 10,28% (4,5% regulatorni minimum, uvećan za 2,5% zaštitnog sloja za očuvanje kapitala, 1% zaštitnog sloja kapitaa za sistemski značajnu banku i 2,24% zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik)
- pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala 11,84%% i
- pokazatelj adekvatnosti kapitala 13,78%.

Pored zahteva definisanih u vidu minimalnih pokazatelja adekvatnosti kapitala i zaštitnih slojeva kapitala, Grupa je u obavezi da ispunjava i dodatni regulatorni minimalni kapitalni zahtev, definisan u procesu sveobuhvatne supervizorske procene (Supervisory Review and Evaluation Process - SREP), koji je Narodna banka Srbije za 2019. godinu definisala u formi minimalnog zahteva za kapitalom.

Navedenom Odlukom Narodne banke Srbije o adekvatnosti kapitala Grupe utvrđen je način izračunavanja kapitala Grupe i pokazatelja njegove adekvatnosti. Ukupan kapital Grupe se sastoji od osnovnog (konkretno osnovnog akcijskog kapitala) i dopunskog kapitala i definisanih odbitnih stavki, dok se rizična bilansna i vanbilansna aktiva utvrđuju u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve tipove aktive.

Kapital Grupe čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala, pri čemu osnovni kapital čini zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog akcijskog kapitala. Pokazatelj adekvatnosti kapitala Grupe jednak je odnosu kapitala Grupe i zbira aktive ponderisane kreditnim rizikom, kapitalnog zahteva za cenovni rizik iz aktivnosti iz knjige trgovanja pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala (propisanih 8%), kapitalnog zahteva za devizni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala, kapitalnog zahteva za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala, kapitalnog zahteva za operativni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala i rizikom ponderisanih izloženosti za rizik druge ugovorne strane.

Grupa sprovodi i proces interne procene adekvatnosti kapitala (ICAAP), utvrđuje raspoloživi interni kapital i vrši njegovu raspodelu, te razvija strategiju i plan upravljanja kapitalom u skladu sa Odlukom o upravljanju rizicima Grupe.

Okvir za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom kao koncept koji je u Grupi uspostavljen, kao svoju ključnu komponentu ima Proces interne procene adekvatnosti kapitala (Internal Capital Adequacy Assessment Process - ICAAP). Ovaj okvir je definisan kako bi podržao rukovostvo Grupe u procesu upravljanja rizicima kojima je Grupa izložena, kao i njenim internim kapitalom, a sve u cilju da se postigne da Grupa ima zadovoljavajući nivo kapitala u skladu sa svojim rizičnim profilom.

Okvir za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom predstavlja sveobuhvatan sistem koji je neophodan kako bi se zadovoljila očekivanja regulatora, ali i da bi se obezbedili efikasni interni instrumenti za upravljanje. Sastoji se od sledećeg:

- Izveštaja o skolonosti ka rizicima (Risk Appetite Statement - RAS), limita i strategije upravljanja rizicima;
- Sveobuhvatnih analiza izloženosti rizicima uključujući ocenu materijalne značajnosti rizika, analizu i upravljanje rizikom koncentracije i stres testiranje;
- Određivanje kapaciteta za preuzimanje rizika (Risk-bearing Capacity Calculation - RCC);
- Planiranje ključnih pokazatelja izloženosti rizicima;
- Planiranje oporavka i resturukturiranja.

U skladu sa Zakonom o bankama i Odlukom o planovima oporavka banke i bankarske grupe ("Službeni glasnik RS". br. 71/2015) Grupa redovno izrađuje i Narodnoj banci Srbije dostavlja Plan oporavka, koji predstavlja glavni stub za očuvanje finansijske otpornosti Grupe, kao i postizanje stabilnosti u situacijama ozbiljnih finansijskih poremećaja. Pored navedenog, Grupa za potrebe pripreme Plan restrukturiranja i definisanja Minimalnog zahteva za kapitalom i podobnim obavezama Grupe dostavlja Narodnoj banci Srbije podatke, u skladu sa Odlukom o minimalnom zahtevu za kapitalom i podobnim obavezama banke ("Službeni glasnik RS". br. 30/2015 i 78/2017) i Odlukom o informacijama i podacima koji se dostavljaju Narodnoj banci Srbije za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službeni glasnik RS". br. 78/2015, 78/2017 i 46/2018).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

U sledećoj tabeli je prikazana struktura ukupnog kapitala Grupe na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine, kao i koeficijent adekvatnosti kapitala:

		U RSD hiljada
	31.12.2019.	**31.12.2018.**
Osnovni kapital		
Osnovni akcijski kapital		
Uplaćen iznos instrumenata osnovnog akcijskog kapitala	12.909.000	10.040.000
Pripadajuća emisiona premija uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala	2.553.944	124.475
Dobit iz tekućeg perioda koja ispunjava uslove za uključivanje u osnovni akcijski kapital	1.297.500	1.014.238
Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobici	853.900	602.586
Nerealizovani gubici	(128.085)	(90.388)
Ostale rezerve	12.955.128	10.036.645
Dodatna prilagođavanja vrednosti	(26.210)	(24.616)
Ostala nematerijalna ulaganja pre umanjenja za povezane odložene poreske obaveze	(683.396)	(554.374)
Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) kod kojih je stepen kreditne zaduženosti tog dužnika pre odobrenja kredita bio veći od procenta utvrđenog u skladu sa odlukom kojom se uređuje klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ili će taj procenat biti veći usled odobrenja kredita	(29.530)	-
Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita a kojima je ugovorena ročnost duža od 2920 dana	(9.430)	-
	29.692.821	**21.148.566**
Dopunski kapital		
Subordinirane obaveze	3.677.972	3.873.180
	3.677.972	**3.873.180**
Kapital:	**33.370.793**	**25.021.746**
Rizična bilansna i vanbilansna aktiva		
Kapitalni zahtev za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane i rizik izmirenja /isporuke po osnovu slobodnih isporuka	11.481.342	10.255.358
Kapitalni zahtev za cenovni rizik	210.080	161.078
Kapitalni zahtev za devizni rizik	10.100	51.123
Kapitalni zahtev za operativni rizik	1.282.829	1.199.624
Kapitalni zahtev za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti	54.852	34.384
Adekvatnost osnovnog akcijskog kapitala	**18,22**	**14,46**
Adekvatnost osnovnog kapitala	**18,22**	**14,46**
Adekvatnost kapitala	**20,47**	**17,11**

Grupa je usklađena sa svim regulatornim zahtevima u pogledu adekvatnosti kapitala na svim nivoima.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

U tabeli koja sledi dat je pregled limita za primenu izuzetaka kod odbitnih stavki od osnovnog akcijskog kapitala definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banke:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje		
Limit do kojeg se ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.969.282	2.114.857
Ulaganja u osnovni akcijski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje	(105.590)	(76.475)
Ulaganja u dodatni osnovni kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje		-
Ulaganja u dopunski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje		-
Preostaje do limita	**2.863.692**	**2.038.382**
Ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje		
Limit do kojeg se ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.969.282	2.114.857
Ulaganja u osnovni akcijski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje		-
Preostaje do limita	**2.969.282**	**2.114.857**
Odložena poreska sredstva		
Limit do kojeg se odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.969.282	2.114.857
Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika	(123.676)	(111.910)
Preostaje do limita	**2.845.606**	**2.002.947**
Kombinovani limit za odložena poreska sredstva i značajna ulaganja		
Limit do kojeg se odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganjene ne odbijaju od kapitala(17,65% od osnovnog akcijskog kapitala)	5.241.704	3.729.094
Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganjene	(123.676)	(111.910)
Preostaje do limita	**5.118.028**	**3.617.184**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Pregled izloženosti rizicima i kapitalnih zahteva Grupa e dat je u tabeli koja sledi:

U RSD hiljada

	31.12.2019.		31.12.2018.	
	Rizična aktiva	**Kapitalni zahtev**	**Rizična aktiva**	**Kapitalni zahtev**
Ukupna rizična aktiva	162.990.030	13.039.202	146.276.728	11.702.138
Rizikom ponderisane izloženosti za kreditni rizik	143.516.777	11.481.342	128.191.971	10.255.358
Sandardizovani pristup	143.516.777	11.481.342	128.191.971	10.255.358
IRB pristup	-		-	-
Izloženosti riziku izmirenja/isporuke (osim po osnovu slobodnih isporuka)	-		-	-
Izloženosti tržišnim rizicima	2.752.246	220.180	2.652.507	212.201
Izloženosti operativnom riziku	16.035.357	1.282.829	14.995.301	1.199.624
Izloženosti riziku prilagođavanja kreditne izloženosti	685.650	54.852	429.794	34.384

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Klasifikacija potraživanja dužnika u kategorije od A do D vrši se na osnovu sledećih grupa kriterijuma:

- ocena finansijskog stanja, odnosno kreditne sposobnosti dužnika;
- blagovremenosti u izmirivanju obaveza dužnika;
- drugih specifičnih kriterijuma (restruktuirana potraživanja, novoosnovana privredna društva i potraživanja po osnovu projektnog finansiranja, ažurnost kreditnog dosijea, nepokretnosti stečene naplatom potraživanja i drugo)
- kvaliteta sredstava obezbeđenja.

Odlukom o izmeni Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) i Odlukom o izmeni Odluke o adekvatnosti kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) koje su stupile na snagu od 1. januara 2019. godine u potpunost ukinut celokupan koncept obračuna rezerve za procenjene gubitke, kao i tretman potrebne rezerve za procenjene gubitke kao odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala.

Pokazatelj leveridža

Pokazatelj leveridža Grupe, koji predstavlja odnos osnovnog kapitala, koji se dobija kao zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke, i iznosa izloženosti za potrebe obračuna pokazatelja leveridža, iznosio je 11,38 % na 31.12.2019. godine.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza

Obračun fer vrednosti u EBS baziran je prvenstveno na eksternim izvornima podataka (kotacije dilera za državne obveznice i raspoložive cene akcija sa berze). OTC derivati vrednuju se uz pomoć modela. Korišćenjem modela vrednuju se i obveznice ukoliko ne postoji adekvatan broj kotacija ili kotacije nisu ažurne.

Model za vrednovanje

Obveznice

Obveznice za koje kotacije nisu raspoložive u adekvatnom broju ili kotacije nisu dovoljno ažurne vrednuju se diskontovanjem budućih novčanih tokova korišćenjem unapred definisane krive za odgovarajuću valutu.

OTC derivati

Vrednovanje se radi diskontovanjem budućih novčanih tokova uz pomoć definisanih kriva prinosa za konkretan proizvod i konkretnu valutu. Tako dobijena vrednost derivata prilagođava se za Credit Valuation Adjustment (CVA) i Debt Valuation Adjustment (DVA), jer kreditni rizik druge ugovorne strane i sopstveni kreditni rizik nisu uzeti u obzir. CVA se odnosi na prilagođavanje za kreditni rizik druge ugovore strane, dok se DVA odnosi na prilagođavanje za sopstveni kreditni rizik. Vrednost pomenutih prilagođavanja zavisi od PD-a. LGD-a i izloženosti (NPV).

u RSD hiljada

	Na dan 31.12.2019.	**Na dan 31.12.2018.**
CVA	16.395	12.398
DVA	1.892	(1.882)

Hijerarhija instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti.

U skladu sa MSFI 13 EBS kvartalno dodeljuje odgovarajuće nivoe FV svim pozicijama aktive i pasive koje se vrednuju po fer vrednosti ili čija fer vrednost mora da se objavi u napomenama uz finansijske izveštaje. Nivoi se dodeljuju u zavisnosti od toga kako se izvodi tržišna vrednost instrumenta. Postoje 3 nivoa.

Nivo FV 1
Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima je dodeljen Nivo FV 1 hijerarhije određuje se na osnovu tržišnih kotacija. Fer vrednost određena na osnovu kotacija može biti Nivoa 1 ukoliko su frekvencija i obim trgovanja zadovoljavajući i postoji konzistentnost cena.

Kao Nivo FV 1 klasifikuju se derivati kojima se trguje organizovano, na berzi, kao i akcije i obveznice za koje postoji aktivno tržište.

Nivo FV 2
Instrumenti za koje postoje tržišne kotacije, ali čije tržište se ne može smatrati aktivnim usled ograničene likvidnosti, klasifikuju se kao Nivo 2. Ukoliko tržišne kotacije nisu dostupne, ali se fer vrednost određuje korišćenjem modela za vrednovanje (diskontovanje budućih novčanih tokova), a svi parametri modela (krive prinosa, spredovi) su dostupni na tržištu, takođe se dodeljuje Nivo 2.

OTC derivati i manje likvidne akcije i obveznice klasifikuju se kao Nivo 2 instumenti.

Nivo FV 3
Instrumenti čija se fer vrednost određuje na bazi kotacija koje nisu dovoljno ažurne ili korišćenjem modela čiji svi inputi nisu tržišno dostupni klasifikuju se kao Nivo 3 hijerarhije. Tržišno nedostupni parametri najčešće se odnose na kreditne spredove koji se izvode iz interno obračunatih mera – PD i LGD.

Akcije za koje se po stoje kotacije, nelikvidne obveznice, kao i krediti i depoziti klasifikuju se kao Nivo 3.

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

Tabela ispod pokazuje fer vrednost finansijskih instrumenata koji se priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima.

U RSD hiljada

	Na dan 31.12.2019.				Na dan 31.12.2018.			
	Nivo 1	**Nivo 2**	**Nivo 3**	**Total**	**Nivo 1**	**Nivo 2**	**Nivo 3**	**Total**
FINANSIJSKA IMOVINA	**2.126.889**	**23.816.052**	**26.544**	**25.969.485**	**4.173.541**	**20.081.753**	**265.138**	**24.520.432**
HOV	**2.126.889**	**23.459.504**	**26.544**	**25.612.937**	**4.173.541**	**19.900.549**	**265.138**	**24.339.228**
Dužničke HOV								
Državni zapisi Republike Srbije	1.779.125	23.459.504	-	**25.238.629**	3.851.416	19.840.314	236.389	**23.928.119**
Državne obveznice Republike Crne Gore	249.346	**-**	**-**	**249.346**	254.864			**254.864**
Obveznice EBRD	**-**	-	-	**-**		60.235		**60.235**
Vlasničke HOV								
Kotirane akcije	98.418	-	**-**	**98.418**	67.261		**1.596**	**68.857**
Akcije koje nisu kotirane			26.544	**26.544**			27.153	**27.153**
Potraživanja po osnovu derivata		356.548		**356.548**		181.204		**181.204**
FINANSIJSKE OBAVEZE	**-**	**256.908**	**-**	**256.908**	**-**	**95.518**	**-**	**95.518**
Obaveze po osnovu derivata	-	256.908	-	**256.908**	-	95.518	-	**95.518**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

Promena nivoa finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrednosti

u RSD hiljada

	31.12.2019.			31.12.2018.		
	Nivo FV1	**Nivo FV 2**	**Nivo FV 3**	**Nivo FV1**	**Nivo FV 2**	**Nivo FV 3**
Hartije od vrednosti						
Transfer iz nivoa FV 1	-	-	-	-	1.937.833	- -
Transfer iz nivoa FV 2	-	-	-	-	-	1.596
Transfer iz nivoa FV 3	1.064	235.327	-	-	357.069	-
Kupovina, prodaja, prestanak priznanja	(1.104.998)	3.032.390	-	(5.065.549)	1.442.098	238.530
Ukupno	**(1.103.934)**	**3.267.717**	**-**	**5.065.549**	**3.737.000**	**240.126**

Reklasifikacija između nivoa 1 i 2, raspoređeno po kategorijama merenja i instrumentima

u RSD hiljada

	31.12.2019.		31.12.2018.	
	Iz nivoa FV 1 u nivo FV 2	**Iz nivoa FV 2 u nivo FV 1**	**Iz nivoa FV 1 u nivo FV 2**	**Iz nivoa FV 2 u nivo FV 1**
Finansijska sredstva FVOCI				
Obveznice	-	-	1.136.866	-
Finansijska sredstva AC				
Obveznice	-		559.991	-
Finansijska sredstva FVPL				
Obveznice		195.549	-	-
Ukupno		**195.549**	**1.696.857**	-

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

Razvoj fer vrednosti finansijskih instrumenata u nivou FV 3

u RSD hiljada

	01. 01. 2019.	Transfer u nivo 3	Transfer iz nivoa 3	31. 12.2019.
Aktiva				
Ostala finansijska sredstva FVPnL	238.530	-	(238.530)	**-**
Finansijska sredstva kojima se ne trguje FVPL				
Instrumenti kapitala	28.749	-	(2.205)	**26.544**
Finansijska sredstva FVOCI				
Instrumenti kapitala	67.261	-	(67.261)	**-**
Ukupno	**334.540**	**-**	**(307.996)**	**26.544**

	01.01. 2018.	Transfer u nivo 3	Transfer iz nivoa 3	31. 12.2018.
Aktiva				
Ostala finansijska sredstva FVPnL	355.122	-	(116.592)	**238.530**
Finansijska sredstva kojima se ne trguje FVPL				
Instrumenti kapitala	27.757	992	-	**28.749**
Finansijska sredstva FVOCI				
Instrumenti kapitala	-	67.261	-	**67.261**
Dužničke HoV	1.183.740	-	(1.183.740)	**-**
Ukupno	**1.566.619**	**68.253**	**(1.300.332)**	**334.540**

Prihodi i rashodi za ostalu finansijsku aktivu koja je u nivou FV 3

u RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Sredstva	-	
Finansijska sredstva kojima se trguje – FVPL		
Dužničke HoV	-	1.134
Ukupno	**-**	**1.134**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

Na dan 31.decembra 2019 sve obveznice koje se vrednuju po fer vrednosti (obveznice Republike Srbije i obveznica Republike Crne Gore) bile su raspoređene u nivo FV 1 ili nivo FV 2.

Sve obveznice RS koje su raspoređene u nivo FV 2, a koje se vrednuju po tržišnoj vrednosti, vrednovane su putem kotacije sa Reuters-a .

Tabela ispod pokazuje poređenje, po klasama, knjigovodstvenu vrednost i fer vrednost finansijskih instrumenata koji se ne priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima. Tabela ne uključuje fer vrednosti nefinansijskih sredstava i nefinansijskih obaveza.

U RSD hiljada

	Na dan 31. decembra 2019.		**Na dan 31. decembra 2018.**	
FINANSIJSKA IMOVINA	**knjigovodstve na vrednost**	**fer vrednost**	**knjigovodstve na vrednost**	**fer vrednost**
Hartije od vrednosti koje se drže do dospeća	16.942.830	16.942.830	10.828.561	10.828.561
Krediti i potraživanja od banaka	1.606.479	1.606.479	1.492.872	1.486.073
Krediti i potraživanja od komitenata	171.568.590	178.941.823	146.346.487	152.730.529
Građevinski objekti	12.252	25.251	776.491	776.491
Stalna sredstva namenjena prodaji			12.288	24.272
FINANSIJSKE OBAVEZE				
Depoziti banaka	71.909.427	74.683.537	67.153.387	68.809.379
Depoziti komitenata	126.407.953	127.326.120	113.210.214	113.915.305

Obračun fer vrednosti finansijskih instrumenata koji se ne priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima vrši se primenom QRM-a kao standarda Erste Grupe.

Fer vrednost kredita klijentima i kreditnim institucijama se računa diskontovanjem budućih novčanih tokova uzimajući u obzir efekte kamatnih i kreditnih spredova. Uticaj promene kamatne stope se računa na bazi kretanja tržišnih kamatnih stopa, dok su promene u kreditnom spredu izvedene iz PD-eva i LGD-eva koji se koriste za internu kvantifikaciju rizika. Za potrebe izračuna fer vrednosti krediti su grupisani u homogene portfolije na bazi rejting metode, rejting ocene i preostale ročnosti.

Fer vrednost depozita se procenjuje na bazi tržišnih uslova kao i sopstvenog kreditnog rizika. Za depozite po viđenju knjigovodstvena vrednost je najniža moguća fer vrednost.

U 2019. godini nije bilo reklasifikacija u okviru pozicija finansijske imovine.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. PREUZETE I POTENCIJALNE OBAVEZE

(a) Obaveze po osnovu operativnog lizinga

Grupa, kao što je dopušteno standardom, ne primenjuje odredbe MSFI 16 na lizing – zakupe sredstava male vrednosti i kratkoročne zakupe (zakupi sa kraćim trajanjem od 12 meseci).

Po osnovu primene MSFI 16 se, Grupa prilikom utvrđivanja predmeta lizinga ne uzima u obzir sledeće kategorije:

1. *Kratkoročni lizing* koji predstavlja zakup koji sa prvim danom trajanja zakupa traje do 12 meseci ili kraće (zakup koji sadrži opciju otkupa nema karakter kratkoročnog zakupa, nezavisno od roka na koji je uzet).
2. *Lizing male vrednosti* je lizing sredstava čija vrednost pojedinačno, kada je sredstvo novo, ne prelazi utvrđeni prag nezavisno od starosti imovine u vreme zakupa.

Buduća minimalna plaćanja neotkazivih obaveza po osnovu izuzetaka po osnovu IFRS 16 a koja se odnose na lizing male vrednosti prikazana su kako sledi:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	**31.12.2018.**
Do 1 godine	15.441	24.209
Od 1 do 5 godina	91.806	28.714
	107.247	**52.923**

(b) Sudski sporovi

Na dan 31. decembra 2019. godine, Grupa je imala 1.556 započetih sudskih sporova u ukupnom iznosu od RSD 1.827.627 hiljada u kojima je imala status tuženog lica (31. decembra 2018. godine: RSD 1.839.945 hiljada). Zatezna kamata po osnovu sporova koji se vode protiv Grupe iznosi iznosi RSD 152.514 hiljada (31. decembra 2018. godine: RSD 110.498 hiljada).

Na osnovu procene pravnih zastupnika Grupe u navedenim sporovima, na dan 31. decembra 2019. godine Grupa je izvršila rezervisanje u iznosu od RSD 261.281 hiljada (RSD 239.812 hiljada na dan 31 decembra 2018. godine) za sporove za koje se na ovaj datum očekuje da će pasti na teret Grupe. Rukovodstvo Grup procenjuje da neće nastati materijalno značajni gubici po osnovu ishoda sudskih sporova u toku iznad iznosa za koje je izvršeno rezervisanje.

(c) Poreski rizici

Poreski sistem Republike Srbije je u procesu kontinuirane revizije i izmena. U Republici Srbiji poreske obaveze ne zastarevaju u periodu od 5 godina. U različitim okolnostima, poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i penalima. Rukovodstvo Grupe smatra da su poreske obaveze evidentirane u priloženim finansijskim izveštajima iskazane u skladu sa važećom zakonskom regulativom.

38. USAGLAŠAVANJE MEĐUSOBNIH OBAVEZA I POTRAŽIVANJA

Grupa je u skladu sa članom 18. Zakona o računovodstvu izvršila usaglašavanje obaveza i potraživanja sa svojim dužnicima i poveriocima, i o tome postoji verodostojna dokumentacija.

Grupa je klijentima dostavila izvode otvorenih stavki (IOS) sa stanjem na dan 31. oktobar 2019. godine u ukupnom iznosu od RSD 166.159.340 hiljada. Potvrđena su potraživanja Grupe u iznosu od RSD 128.507.696hiljada.

Iznos osporenih potraživanja je RSD 10.652 hiljada i Grupa u kontaktu sa klijentima u cilju rešavanja neusaglašenosti.

Grupa još uvek radi na usaglašavanju IOS-a za koje klijenti još nisu dostavili odgovor.

39. ODABRANE INFORMACIJE O RAZLIČITIM TIPOVIMA AKTIVNOSTI PO POSLOVNIM SEGMENTIMA

Rukovodstvo Grupa posmatra poslovne segmente u skladu sa metodologijom i segmentacijom koja je definisana na nivou cele Erste grupe, i na osnovu istih donosi odluke, alocira resurse i ocenjuje rezultat poslovanja pojedinačnih segmenata. Izveštaj po segmentima je usklađen sa FINREP metodologijom izveštavanja koji se koristi u Erste grupi gde postoje odstupanja na određenim pozicijama u odnosu na rezultat iskazan po lokalnoj NBS metodologiji.

a) Struktura poslovnih segmenata

Izveštaj po segmentima sastoji se od šest osnovnih segmenata koji predstavljaju upravljačku strukturu Erste banke a.d. Novi Sad

b) *Definicije poslovnih segmenata*

Stanovništvo (Retail)

Ovaj segment sastoji se od poslovnih aktivnosti koje su pod odgovornošću menadžera iz prodajne mreže sektora poslovanja sa stanovništvom. Ciljani klijenti su uglavnom fizička lica, preduzetnici i slobodne profesije. Poslovanjem najvećim delom upravlja Grupa sa fokusom na jednostavnost proizvoda koji se nude, investicionih proizvoda, tekućih računa, štednje, kreditnih kartica i dodatnih proizvoda kao što su lizing, osiguranje, socijalnih proizvoda.

Mala i srednja preduzeća (SME)

Obuhvata klijente, pravna lica koji su pod odgovornošću lokalnih korporativnih komercijalnih centara, koji se uglavnom sastoje od kompanija sa godišnjim obrtom od 1 milion evra do 50 miliona evra. Pored ovih klijenata obuhvata i klijente koji obavljaju javnu delatnost ili učestvuju u radu javnog sektora.

Komercijalno projektno finansiranje (CRE)

Predstavlja poslovanje koje obuhvata investicije u nekretnine za potrebe generisanja prihoda od izdavanja pojedinačnih nepokretnosti ili čitavih kompleksa nepokretnosti, razvoja i izgradnje pojedinačnih nepokretnosti i kompleksa nepokretnosti radi sticanja kapitalne dobiti njihovom prodajom, usluge upravljanja imovinom, usluge izgradnje (EGI) i izgradnje u sopstvene svrhe.

Veliki korporativni klijenti (LC)

Obuhvata klijente čiji konsolidovani godišnji obrt prelazi 50 miliona evra.

Segment Tržišta (GM)

Predstavlja aktivnosti koje se sastoje od trgovanja i pružanja tržišnih usluga. Trgovanje i tržišne usluge obuhvata aktivnosti koje su povezane sa upravljanjem i preuzimanjem rizika u okviru knjige trgovanja banke, kao i aktivnosti vezane za korišćenje knjige trgovanja banke u svrhe kreiranja tržišta, kratkoročno upravljanje likvidnošću i čuvanje hartija od vrednosti, kastodi poslove, komercijalne poslove i sve aktivnosti na tržištu kapitala. Specifični prihodi i rezultat svođenja fer vrednosti koji nisu direktno povezani sa klijentskim transakcijama (koji mogu biti i poslovi usklađenosti aktive i pasive) i opšte premije rizika kao naknade za obavljene poslove takođe pripadaju ovom segmentu.

Ostalo

Ovaj segment obuhvata sve poslove upravljanja aktivom i pasivom (Asset/Liability Management) kao i interno pružanje usluga na neprofitnoj osnovi. Takođe obuhvata i slobodni kapital Erste banke (definisan kao razlika ukupnog prosečnog kapitala prema MSFI i prosečnog ekonomskog kapitala alociranog na poslovne segmente).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

39. ODABRANE INFORMACIJE O RAZLIČITIM TIPOVIMA AKTIVNOSTI PO POSLOVNIM SEGMENTIMA (nastavak)

Poslovna segmentacija konsolidovano

U RSD hiljada

	Stanovništvo		Mala i srednja preduzeća		Komercijalno projektno finansiranje		Veliki korporativni klijent		Finansijska tržišta		Ostalo		UKUPNO	
	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017
B. Bilans uspeha														
Neto kamatni prihod	4.295.795	3.941.120	1.495.724	1.500.932	499.011	496.000	309.431	446.785	146.752	236.559	(20.777)	(251.988)	6.725.936	6.369.408
Prihod od dividendi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	368	249	368	249
Neto rezultat od ulaganja po metodi udela	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	23.481	-	23.481
Prihod od izdavanja investicione imovine i ostale operativne rente	-	-	2.944	2.488	-	-	3.910	8.445	-	-	(778)	(15.929)	6.075	4.996
Neto prihod od provizija i naknada	1.199.357	1.068.915	357.117	304.372	18.526	14.689	146.931	134.330	34.607	26.891	(175.877)	(178.502)	1.580.661	1.370.695
Neto rezultat trgovanja	160.480	131.531	40.312	28.771	10.047	10.800	10.089	10.191	384.838	223.357	(399)	97.980	605.368	502.629
Dobici/gubici od finansijskih instrumenata koji se mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(55)	-	(55)	-
Opšti administrativni troškovi	(4.486.352)	(4.172.072)	(876.014)	(794.842)	(125.277)	(107.206)	(260.541)	(226.621)	(132.690)	(118.248)	13.695	(52.135)	(5.867.178)	(5.471.125)
Dobici/gubici od prestanka priznavanja finansijskih sredstava merenih po amortizovanom trošku	294		-		-		-		-		-		294	
Ostali gubici/dobici od prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-		-		-		-		-		7.724		7.724	
Dobici/gubici od reklasifikacije od amortizovanih troškova do fer vrednosti kroz bilans uspeha	-		-		-		-		-		-			
Dobici/gubici od reklasifikacije sa fer vrednosti kroz ostale sveobuhvatne prihode do fer vrednosti kroz bilans uspeha	-		-		-		-		-		-			
Dobici/gubici po osnovu finansijske imovine i finansijskih obaveza koje se ne mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha, neto		4.563		45.119		-		-		-		11.541		61.223
Neto gubitak od umanjenja vrednosti na ulaganja i nefinansijskih institucija koje se ne mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha		(1.666)		(714)		(0)		(0)		-		(7.501)		(9.881)
Neto gubitak od umanjenja vrednosti finansijske imovine koja se ne meri po fer vrednosti kroz bilans uspeha		(234.218)		156.062		66.856		203.537		(0,0)		(43.787)		148.450
Neto gubitak od umanjenja vrednosti finansijskih instrumenata	15.577		(139.156)		(65.884)		319.246		-		74.503		204.286	
Ostali operativni rezultat	8.073	31.641	27.266	(42.110)	-	(5.300)	21.462	4.375	(3.936)	(2.628)	(122.087)	(66.257)	(69.221)	(80.279)
Dobit pre poreza od redovnog poslovanja	**1.193.224**	**769.812**	**908.194**	**1.200.079**	**336.424**	**475.839**	**550.528**	**581.042**	**429.572**	**365.930**	**(223.684)**	**(482.849)**	**3.194.257**	**2.909.854**
Porez na dobit	(89.420)	(55.364)	(46.596)	(87.073)	(24.968)	(35.337)	(28.757)	(40.666)	(37.086)	(26.317)	(286)	35.463	(227.113)	(209.295)
Dobitak/gubitak za tekuću godinu	**1.103.804**	**714.448**	**861.598**	**1.113.006**	**311.455**	**440.502**	**521.770**	**540.376**	**392.486**	**339.613**	**(223.970)**	**(447.386)**	**2.967.143**	**2.700.559**
Neto rezultat koji pripada manjinskom interesu (nekontrolišući)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(0)	(9.945)	(11.399)	(9.945)
Neto rezultat raspoloživ vlasniku matičnog društva	**1.103.804**	**714.448**	**861.598**	**1.113.006**	**311.455**	**440.502**	**521.770**	**540.376**	**392.486**	**339.613**	**(223.970)**	**(457.331)**	**2.955.744**	**2.690.613**
Operativni prihod	5.655.632	5.141.565	1.896.097	1.836.564	527.584	521.490	470.361	599.751	566.198	486.806	(370.476)	(324.710)	8.745.396	8.261.466
Operativni troškovi	(4.486.352)	(4.172.072)	(876.014)	(794.842)	(125.277)	(107.206)	(260.541)	(226.621)	(132.690)	(118.248)	13.695	(52.135)	(5.867.178)	(5.471.125)
Operativni rezultat	**1.169.280**	**969.493**	**1.020.083**	**1.041.722**	**402.307**	**414.283**	**209.819**	**373.130**	**433.508**	**368.558**	**(356.780)**	**(376.845)**	**2.878.218**	**2.790.341**
A. Bilans stanja														
Ukupna aktiva (stanje na kraju perioda)	69.625.501	51.906.453	46.828.713	37.586.230	15.126.331	12.872.863	18.561.289	11.876.823	10.434.674	11.852.407	50.419.112	42.443.290	210.995.621	168.538.066
Ukupna pasiva bez kapitala (stanje na kraju razdoblja)	66.768.395	58.364.359	28.181.750	28.710.453	9.036.024	9.610.850	19.622.682	11.229.909	2.705.221	2.724.198	60.728.528	37.547.854	187.042.600	148.187.623
Kapital	5.560.807	3.596.939	4.662.977	3.379.903	1.638.707	1.067.849	1.675.091	1.514.604	855.858	1.461.990	9.559.581	9.329.158	23.953.021	20.350.443
C. Ključni pokazatelji/parametri														
Racio troškova i prihoda	79%	81%	46%	43%	24%	21%	55%	38%	23%	24%	4%	16%	67%	66%
Racio kredita i depozita (neto)	101%	87%	232%	275%	167%	138%	96%	649%	0%	0%	7%	18%	120%	114%
Povrat na prosečno alocirani kapital	20%	20%	18%	35%	19%	41%	31%	36%	46%	23%	-2%	-4%	12%	13%

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

40. DODATNA INFORMACIJA O TOKOVIMA GOTOVINE

	na dan 31. decembra 2019	na dan 31. decembra 2018
Gotovina	4.562.400	3.239.312
Žiro račun	4.073.644	4.730.803
Devizni računi kod inostranih banaka	1.127.123	491.198
Stanje na dan	**9.763.167**	**8.461.312**

Obavezna rezerva kod Narodne banke Srbije nije raspoloživa za svakodnevne poslovne transakcije Grupe i iz tog razloga nije deo tokova gotovine (Napomena 18).

41. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVEŠTAJNOG PERIODA

Krajem 2019. godine u Kini su se prvi put pojavile vesti o COVID-19 (koronavirusu). Situacija na kraju godine podrazumevala je ograničen broj slučajeva nepoznatog virusa prijavljenih Svetskoj zdravstvenoj organizaciji. U prvih nekoliko meseci 2020. godine virus se širio globalno i njegov negativni uticaj je dobijao na značaju. Rukovodstvo smatra da je ova epidemija događaj nakon datuma izveštajnog perioda koji ne zahteva korekcije konsolidovanih finansijskih izveštaja. Iako se pomenuti virus još uvek razvija, u trenutku izdavanja ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja nije bilo vidljivog uticaja na poslovanje Grupe, ali se budući efekti ne mogu predvideti. Rukovodstvo će i dalje pratiti potencijalni uticaj virusa na poslovanje Grupe i preduzeti sve moguće korake za ublažavanje bilo kakvih efekata.

Nije bilo događaja nakon datuma bilansa stanja koji bi zahtevali korekcije ili obelodanjvanja u konsolidovanim finansijskim izveštajima za 31.12.2019. godine.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

42. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični srednji devizni kursevi Narodne Banke Srbije utvrđeni na međubankarskom sastanku deviznog tržišta korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine u funkcionalnu valutu za pojedine strane valute su:

U RSD

	31. decembra 2019.	31. decembra 2018.
EUR	117,5928	118,1946
USD	104,9186	103,3893
CHF	108,4004	104,9779

Novi Sad, 9. mart 2020. godine

Odobreno od rukovodstva Erste Bank a.d. Novi Sad

Stevan Čomić Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga	Aleksandra Radić Član Izvršnog odbora	Slavko Carić Predsednik Izvršnog Odbora

DODATNE TABELE

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3

U skladu sa Odlukom o objavljivanju podataka i informacija, detaljnije informacije o kapitalu Grupe date su u prilozima koji slede, i to:

- obrazac PI-KAP (PRILOG kons 1) - detaljna struktura regulatornog kapitala na konsolidovanoj osnovi na dan 31. decembra 2019. Godine;
- obrazac PI-FIKAP (PRILOG kons 2) - osnovne karakteristike elemenata regulatornog kapitala na konsolidovanoj osnovi;
- obrazac PI–UPK (PRILOG kons 3) se sastoji iz dve tabele:
- Obrazac PI–AKB (PRILOG kons 4) - pregled obračunatih kapitalnih zahteva na konsolidovanoj osnovi.

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Grupe

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
	Osnovni akcijski kapital: elementi		
1	Instrumenti osnovnog akcijskog kapitala i pripadajuće emisione premije	15.462.944	
1.1.	*od čega: akcije i drugi instrumenti kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 8.OAK*	12.909.000	tačka 7. stav 1. odredba pod 1) i tačka 8.
1.2.	*od čega: Pripadajuće emisione premije uz instrumente iz tačke 1.1. tj. iznos uplaćen iznad nominalne vrednosti tih instrumenata*	2.553.944	tačka 7. stav 1. odredba pod 2)
2	Dobit iz ranijih godina koja nije opterećena nikakvim budućim obavezama, a za koju je skupština banke donela odluku da će biti raspoređena u osnovni akcijski kapital	205.830	tačka 10.stav 1.
3	Dobit tekuće godine ili dobit iz prethodne godine za koju skupština banke još nije donela odluku da će biti raspoređena u osnovni akcijski kapital koja ispunjava uslove iz tačke 10. st. 2. i 3. za uključivanje u osnovni akcijski kapital	1.091.670	tačka 10. st. 2. i 3.
4	Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobici	725.815	tačka 7. stav 1. odredba pod 4)
5	Rezerve iz dobiti i ostale rezerve banke, osim rezervi za opšte bankarske rizike	12.955.128	tačka 7. stav 1. odredba pod 5)
6	Rezerve za opšte bankarske rizike	-	tačka 7. stav 1. odredba pod 6)
7	Učešća bez prava kontrole (manjinska učešća) koja se priznaju u osnovnom akcijskom kapitalu	-	
8	Osnovni akcijski kapital pre regulatornih prilagođavanja i odbitnih stavki (zbir od 1 do 7)	30.441.387	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Grupe

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
	Osnovni akcijski kapital: regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke		
9	Dodatna prilagođavanja vrednosti (-)	(26.210)	tačka 12. stav 5.
10	Nematerijalna ulaganja, uključujući gudvil (umanjena za iznos odloženih poreskih obaveza) (-)	(683.396)	tačka 13. stav 1. odredba pod 2)
11	Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti banke, izuzev onih koja prostiču iz privremenih razlika, umanjena za povezane odložene poreske obaveze ako su ispunjeni uslovi iz tačke 14. stav 1. OAK	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 3)
12	Fer vrednosti rezervi u vezi sa dobicima ili gubicima po osnovu instrumenata zaštite od rizika novčanog toka za finansijske instrumente koji se ne vrednuju po fer vrednosti, uključujući i projektovane novčane tokove	-	tačka 12. stav 1. odredba pod 1)
13	IRB pristup: negativan iznos razlike dobijen obračunom u skladu s tačkom 134. OAK (-)		tačka 13. stav 1. odredba pod 4)
14	Povećanje kapitala koje je rezultat sekjuritizacije izloženosti (-)	-	tačka 11.
15	Dobici ili gubici po osnovu obaveza banke vrednovanih prema fer vrednosti koji su posledica promene kreditne sposobnosti banke	-	tačka 12. stav 1. odredba pod 2)
16	Imovina u penzijskom fondu sa definisanim naknadama u bilansu stanja banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 5)
17	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala, uključujući i sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala koje je banka dužna ili može biti dužna da otkupi na osnovu ugovorne obaveze (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 6)
18	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci, a koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 7)
19	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 8)
20	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 9)
21	Iznos izloženosti koje ispunjavaju uslove za primenu pondera rizika od 1.250 %, a koje banka odluči da odbije od osnovnog akcijskog kapitala umesto da primeni taj ponder	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11)
21.1.	*od čega: učešća u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru u iznosu preko 10% kapitala tih lica, odnosno učešća koja omogućavaju efektivno vršenje znatnog uticaja na upravljanje pravnim licem ili na poslovnu politiku tog pravnog lica (-)*	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja prva
21.2.	*od čega: sekjuritizovane pozicije (-)*	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja druga
21.3.	*od čega: slobodne isporuke (-)*	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja treća
22	*Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti banke i koja proističu iz privremenih razlika (iznos iznad 10% osnovnog akcijskog kapitala banke iz tačke 21. stav 2, umanjen za iznos povezanih poreskih obaveza ako su ispunjeni uslovi iz tačke 14. stav 1. OAK) (-)*	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 1)

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Grupe

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
23	Zbir odloženih poreskih sredstava i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje iz tačke 21. stav 1. OAK, koji prelazi limit iz tačke 21. stav 3. OAK (-)	-	tačka 21. stav 1.
23.1.	*od čega: Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje*	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 2)
23.2.	*od čega: Odložena poreska sredstva koja proističu iz privremenih razlika*	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 1)
24	Gubitak tekuće i ranijih godina, kao i nerealizovani gubici (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 1)
25	Iznos poreza u vezi sa elementima osnovnog akcijskog kapitala koji se može predvideti u vreme obračuna kapitala, osim ako je banka prethodno korigovala iznos elemenata osnovnog akcijskog kapitala u iznosu u kojem ti porezi smanjuju iznos do kojeg se elementi osnovnog akcijskog kapitala mogu koristiti za pokriće rizika ili gubitaka (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 12)
26	Iznos za koji odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala banke premašuju iznos dodatnog osnovnog kapitala banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 10)
27	Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita koji se iskazuju na računima 102, 107 i 108 u skladu sa odlukom kojom se propisuju Kontni okvir i sadržina računa u Kontnom okviru za banke kod kojih je stepen kreditne zaduženosti tog dužnika pre odobrenja kredita bio veći od procenta utvrđenog u skladu sa odlukom kojom se uređuje klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ili će taj procenat biti veći usled odobrenja kredita, pri čemu se ova odbitna stavka primenjuje bez obzira na to da li je nakon odobrenja kredita stepen kreditne zaduženosti dužnika postao niži od tog procenta (-)	(29.530)	**tačka 13. stav 1. odredba pod 13)**
28	Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita, izuzev kredita prikazanih na poziciji 1.1.1.27 ovog obrasca, koji se iskazuju na računima 102, 107 i 108 u skladu sa odlukom kojom se propisuju Kontni okvir i sadržina računa u Kontnom okviru za banke, a koji po osnovu kriterijuma ugovorene ročnosti ispunjavaju uslov za primenu odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala propisane odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke Od čega: krediti čija je ugovorena ročnost duža od 2920 dana – ako su ti krediti odobreni u periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine (-)	(9.430)	**tačka 13. stav 1. odredba pod 14)**
29	Iznos potrebne rezerve za procenjene gubitke po bilansnoj aktivi i vanbilansnim stavkama banke	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 13)
30	Ukupna regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala (zbir od 9 do 27)	(748.566)	
31	Osnovni akcijski kapital (razlika između 8 i 30)	29.692.821	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Grupe

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
	Dodatni osnovni kapital: elementi		
32	**Akcije i drugi instrumenti kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 23. OAK i pripadajuće emisione premije**	**-**	**tačka 22. stav 1. odredbe pod 1) i pod 2)**
33	**Instrumenti osnovnog kapitala izdati od strane podređenih društava koji se priznaju u dodatnom osnovnom kapitalu**	**-**	
34	**Dodatni osnovni kapital pre odbitnih stavki (32+33)**	**-**	
	Dodatni osnovni kapital: odbitne stavke	**-**	
35	**Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente dodatnog osnovnog kapitala, uključujući instrumente koje je banka dužna da otkupi na osnovu postojeće ugovorne obaveze (-)**	**-**	**tačka 26. stav 1. odredba pod 1)**
36	**Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)**	**-**	**tačka 26. stav 1. odredba pod 2)**
37	**Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje (-)**	**-**	**tačka 26. stav 1. odredba pod 3)**
38	**Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje, isključujući pozicije po osnovu vršenja pokroviteljstva emisije hartija od vrednosti koje se drže pet radnih dana ili kraće (-)**	**-**	**tačka 26. stav 1. odredba pod 4)**
39	**Iznos za koji odbitne stavke od dopunskog kapitala banke premašuju iznos dopunskog kapitala banke (-)**	**-**	**tačka 26. stav 1. odredba pod 5)**
40	**Ukupne odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala (zbir od 35 do 39)**	**-**	
41	**Dodatni osnovni kapital (razlika između 34 i 40)**	**-**	
42	**Osnovni kapital (zbir 31 i 41)**	**29.692.821**	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Grupe

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
	Dopunski kapital: elementi		
43	Akcije i drugi instrumenti dopunskog kapitala i suboordinirane obaveze, koji ispunjavaju uslove iz tačke 28. OAK i pripadajuće emisione premije uz instrumente	**3 677 972**	tačka 27. stav 1. odredbe pod 1) i pod 2)
44	Instrumenti kapitala izdati od strane podređenih društava koji se priznaju u dopunskom kapitalu	-	
45	Prilagođavanja za kreditni rizik koja ispunjavaju uslove za uključivanje u dopunski kapital	-	tačka 27. stav 1. odredbe pod 3) i pod 4)
46	Dopunski kapital pre odbitnih stavki (zbir od 43 do 45)	**3 677 972**	
	Dopunski kapital: odbitne stavke		
47	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze, uključujući instrumente koje je banka dužna da otkupi na osnovu postojeće ugovorne obaveze (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 1)
48	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 2)
49	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 3)
50	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente dodatnog osnovnog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje, isključujući pozicije po osnovu vršenja pokroviteljstva emisije hartija od vrednosti koje se drže pet radnih dana ili kraće (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 4)
51	Ukupne odbitne stavke od dopunskog kapitala (zbir od 45 do 48)	-	
52	Dopunski kapital (razlika između 44 i 49)	3.677.972	
53	Ukupni kapital (zbir 40 i 50)	33.370.793	
54	Ukupna rizična aktiva	162.990.030	tačka 3. stav 2.
	Pokazatelji adekvatnosti kapitala i zaštitni slojevi kapitala		
55	Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala banke (%)	18,22	tačka 3. stav 1. odredba pod 1)
56	Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala banke (%)	18,22	tačka 3. stav 1. odredba pod 2)
57	Pokazatelj adekvatnosti kapitala banke (%)	20,47	tačka 3. stav 1. odredba pod 3)
58	Ukupni zahtevi za zaštitne slojeve kapitala (%)	5,97	tačka 433.
59	Osnovni akcijski kapital raspoloživ za pokriće zaštitnih slojeva (%)	10,22	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 2 – Obrazac PI-FIKAP

Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala Grupe

Redni br.	Karakteristike instrumenta	Akcijski kapital Banke	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
1.	**Emitent**	Erste Bank ad Novi Sad	Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
1.1.	**Jedinstvena oznaka (npr. CUSIP, ISIN ili oznaka Bloomberg za privatne plasmane)**	ISIN: RSNOVBE23514, CFI ESVTFR		
	Tretman u skladu s propisima			
2.	**Tretman u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke**	Instrument osnovnog kapitala	Instrument dopunskog kapitala	Instrument dopunskog kapitala
3.	**Individualni/(pot)konsolidovani/individualni i (pot)konsolidovani nivo uključivanja instrumenta u kapital na nivou grupe**	Individualni i grupni	Individualni i grupni	Individualni i grupni
4.	**Tip instrumenta**	Obične akcije	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta
5.	**Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala (u hiljadama dinara, sa stanjem na dan poslednjeg izveštavanja)**	Za potrebe obračuna regulatornog kapitala priznaje se 15.462.944 hiljada dinara (nominalni iznos isplaćenih akcija uvećan za emisionu premiju u iznosu 2.553.944 hiljada dinara).	U Dopunski kapital uključen je iznos od 150.188 hiljada dinara koji ispunjava uslove za uključivanje u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.	U Dopunski kapital uključen je iznos od 3.527.784 hiljada dinara koji ispunjava uslove za uključivanje u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.
6.	**Nominalna vrednost instrumenta**	12.909.000 hiljada dinara	EUR 15.000.000	EUR 30.000.000
6.1.	**Emisiona cena**	11.978,42 dinara	-	-
6.2.	**Otkupna cena**	-	-	-
7.	**Računovodstvena klasifikacija**	Akcijski kapital	Obaveza – amortizovana vrednost	Obaveza – amortizovana vrednost
8.	**Datum izdavanja instrumenta**	I emisija: 4.012.090 hiljada RSD 23.11.2004.g. II emisija: 1.369.980 hiljada RSD 16.06.2006.g. III emisija: 1.735.310 hiljada RSD 03.01.2007.g. IV emisija: 2.922.620 hiljada RSD 27.12.2007.g. V emisija: 2.869.000 hiljada RSD 12.07.2019. g.	27.12.2011. g.	10.09.2018. g.
9.	**Instrument s datumom dospeća ili instrument bez datuma dospeća**	Bez datuma dospeća	S datumom dospeća	S datumom dospeća
9.1.	***Inicijalni datum dospeća***	Bez datuma dospeća	27.12.2021.	10.09.2028.
10.	**Opcija otkupa od strane emitenta uz prethodnu saglasnost nadležnog tela**	Ne	Ne	Ne
10.1.	**Prvi datum aktiviranja opcije otkupa, uslovni datumi aktiviranja opcije otkupa i otkupna vrednost**	-	-	-
10.2.	**Naknadni datumi aktiviranja opcije otkupa (ako je primenljivo)**	-	-	-
	Kuponi/dividende			

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 2 – Obrazac PI-FIKAP

Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala Grupe

Redni br.	Karakteristike instrumenta	Akcijski kapital Banke	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
11.	Fiksne ili promenljive dividende/kuponi	Promenljivi	Promenljivi	Promenljivi
12.	Kuponska stopa i povezani indeksi	-	Kamata po subordiniranom kreditu	Kamata po subordiniranom kreditu
13.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	-	-	-
14.1.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi s vremenom isplate dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava	Bez diskrecionog prava
14.2.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava	Bez diskrecionog prava
15.	Mogućnost povećanja prinosa (step up) ili drugih podsticaja za otkup	Ne	Ne	Ne
16.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	Nekumulativne	Nekumulativne	Nekumulativne
17.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilan	Nekonvertibilan	Nekonvertibilan
18.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije			
19.	Ako je konvertibilan, delimično ili u celosti			
20.	Ako je konvertibilan, stopa konverzije			
21.	Ako je konvertibilan, obavezna ili dobrovoljna konverzija			
22.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje			
23.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje			
24.	Mogućnost smanjenja vrednosti	Ne	Ne	Ne
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrednosti			
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, delimično ili u celosti			
27.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, trajno ili privremeno			
28.	Ako je smanjenje vrednosti privremeno, uslovi ponovnog priznavanja			
29.	Tip instrumenta koji će se pri stečaju, odnosno likvidaciji naplatiti neposredno pre navedenog instrumenta	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	Drugo	Drugo
29.	Tip instrumenta koji će se pri stečaju, odnosno likvidaciji naplatiti neposredno pre navedenog instrumenta	Manjinska učešća	Drugo	Drugo
30.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	Ne	Ne	Ne
31.	Ako postoje navesti neusklađene karakteristike	-	-	-

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Grupe sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1)

U RSD hiljada

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans stanja kao u objavljenim finansijskim izveštajima	Bilans stanja po regulatornom metodu i obuhvatu konsolidacije
A	**AKTIVA**		
A.I	Gotovina i sredstva kod centralne banke	21.855.352	21.855.352
A.II	Založena finansijska sredstva	-	-
A.III	Potraživanja po osnovu derivata	346.899	346.899
A.IV	Hartije od vrednosti	41.791.566	41.791.566
A.V	Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.606.479	1.606.479
A.VI	Krediti i potraživanja od komitenata	171.568.590	171.568.590
A.VII	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-
A.VIII	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-
A.IX	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	118	118
A.X	Investicije u zavisna društva		
A.XI	Nematerijalna ulaganja	683.397	683.397
A.XII	Osnovna sredstva	3.076.169	3.076.169
A.XIII	Investicione nekretnine	-	-
A.XIV	Tekuća poreska sredstva	229.409	229.409
A.XV	Odložena poreska sredstva	2.044	2.044
A.XVI	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	12.252	12.252
A.XVII	Ostala sredstva	1.348.380	1.348.380
A.XX	**UKUPNO AKTIVA (pozicije pod AOP oznakama od 0001 do 0019 u bilansu stanja)**	242.520.655	242.520.655
P	**PASIVA**		
PO	**OBAVEZE**		
PO.I	Obaveze po osnovu derivata	250.039	250.039
PO.II	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	71.909.427	71.909.427
PO.III	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	126.407.953	126.407.953
PO.IV	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-
PO.V	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-
PO.VI	Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	3.512.691	3.512.691
PO.VII	Subordinirane obaveze	4.206.971	4.206.971
PO.VIII	Rezervisanja	758.606	758.606
PO.IX	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-
PO.X	Tekuće poreske obaveze	169.499	169.499
PO.XI	Odložene poreske obaveze	13.365	13.365
PO.XII	Ostale obaveze	3.153.824	3.153.824
PO.XIV	**UKUPNO OBAVEZE (pozicije pod AOP oznakama od 0401 do 0413 u bilansu stanja)**	210.382.375	210.382.375

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

U RSD hiljada

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans stanja kao u objavljenim finansijskim izveštajima	Bilans stanja po regulatornom metodu i obuhvatu konsolidacije
	KAPITAL		
PO.XV	Akcijski kapital	15.462.944	15.462.944
PO.XVI	Sopstvene akcije	-	-
PO.XVII	Dobitak	2.891.319	2.891.319
PO.XVIII	Gubitak	-	-
PO.XIX	Rezerve	13.681.971	13.681.971
PO.XX	Nerealizovani gubici	-	-
PO.XXI	Učešća bez prava kontrole	102.047	102.047
PO.XXII	**UKUPNO KAPITAL** (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) ≥ 0	32.138.280	32.138.280
PO.XXIII	**UKUPAN NEDOSTATAK KAPITALA** (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) < 0	-	-
PO.XXIV	**UKUPNO PASIVA** (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0414+0422-0423)	242.520.655	242.520.655
В.П.	**VANBILANSNE POZICIJE**		
В.П.А.	Vanbilansna aktiva	356.052.776	356.052.776
В.П.П.	Vanbilansna pasiva	356.052.776	356.052.776

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Grupe sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1)

U RSD hiljada

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans Stanja	Reference
A	**AKTIVA**		
A.I	Gotovina i sredstva kod centralne banke	21.855.352	
A.II	Založena finansijska sredstva		
A.III	Potraživanja po osnovu derivata	346.899	
A.IV	Hartije od vrednosti	41.791.566	
A.V	Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.606.479	
A.VI	Krediti i potraživanja od komitenata	171.568.590	
A.VII	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika		
A.VIII	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika		
A.IX	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	118	
A.X	Investicije u zavisna društva		
A.XI	Nematerijalna ulaganja	683.397	d
A.XII	Osnovna sredstva	3.076.169	
A.XIII	Investicione nekretnine	-	
A.XIV	Tekuća poreska sredstva	229.409	
A.XV	Odložena poreska sredstva	2.044	
A.XVI	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	12.252	
A.XVII	Ostala sredstva	1.348.380	
A.XX	**UKUPNO AKTIVA (pozicije pod AOP oznakama od 0001 do 0019 u bilansu stanja)**	**242.520.655**	
P	**PASIVA**		
PO	**OBAVEZE**		
PO.I	Obaveze po osnovu derivata	250.039	
PO.II	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	71.909.427	
PO.III	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	126.407.953	
PO.IV	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	
PO.V	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	
PO.VI	Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	3.512.691	
PO.VII	Subordinirane obaveze	4.206.971	
	Od čega subordinirane obaveze koje se uključuju u dopunski kapital banke	3.768.261	d
PO.VIII	Rezervisanja	758.606	
PO.IX	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	
PO.X	Tekuće poreske obaveze	169.499	
PO.XI	Odložene poreske obaveze	13.365	
PO.XII	Ostale obaveze	3.153.824	
PO.XIV	**UKUPNO OBAVEZE (pozicije pod AOP oznakama od 0401 do 0413 u bilansu stanja)**	**210.382.375**	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Grupe sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1) (nastavak)

U RSD hiljada

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans Stanja	Reference
	KAPITAL		
PO.XV	Akcijski kapital	15.462.944	
	Od čega nominalna vrednost uplaćenih akcija, osim preferencijalnih kumulativnih akcija	12.909.000	a
	Od čega emisiona premija po osnovu akcijskog kapitala, osim preferencijalnih kumulativnih akcija	2.553.944	b
PO.XVI	Sopstvene akcije	-	
PO.XVII	Dobitak	2.891.319	
PO.XVIII	Gubitak	-	
PO.XIX	Rezerve	13.681.971	
	Od čega Ostale rezerve	12.955.128	g
	Od čega Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobici	853.900	v
	Od čega nerealizovani gubici	-128.085	v
PO.XX	Nerealizovani gubici	-	
PO.XXI	Učešća bez prava kontrole	102.047	
PO.XXII	**UKUPNO KAPITAL** (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) ≥ 0	-	
PO.XXIII	**UKUPAN NEDOSTATAK KAPITALA** (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) < 0	32.138.280	
PO.XXIV	**UKUPNO PASIVA** (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0414+0422-0423)	-	
В.П.	**VANBILANSNE POZICIJE**	**242.520.655**	
В.П.А.	Vanbilansna aktiva	356.052.776	
В.П.П.	Vanbilansna pasiva	356.052.776	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 4 - Obrazac PI-ABK

Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala Grupe

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv	Iznos
I	**KAPITAL**	**33.370.793**
1.	**UKUPAN OSNOVNI AKCIJSKI KAPITAL**	**29.692.821**
2.	**UKUPAN DODATNI OSNOVNI KAPITAL**	**-**
3.	**UKUPAN DOPUNSKI KAPITAL**	**3.677.972**
II	**KAPITALNI ZAHTEVI**	**13.039.202**
1.	**KAPITALNI ZAHTEV ZA KREDITNI RIZIK, RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE, RIZIK SMANjENjA VREDNOSTI KUPLjENIH POTRAŽIVANjA I RIZIK IZMIRENjA/ISPORUKE PO OSNOVU SLOBODNIH ISPORUKA**	**11.481.342**
1.1.	Standardizovani pristup (SP)	***143.516.777***
1.1.1.	Izloženosti prema državama i centralnim bankama	-
1.1.2.	Izloženosti prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lokalne samouprave	***1.237.974***
1.1.3.	Izloženosti prema javnim administrativnim telima	***1.530.509***
1.1.4.	Izloženosti prema međunarodnim razvojnim bankama	-
1.1.5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-
1.1.6.	Izloženosti prema bankama	***785.207***
1.1.7.	Izloženosti prema privrednim društvima	***72.189.141***
1.1.8.	Izloženosti prema fizičkim licima	***45.080.972***
1.1.9.	Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	***18.378.757***
1.1.10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	***691.583***
1.1.11.	Visokorizične izloženosti	-
1.1.12.	Izloženosti po osnovu pokrivenih obveznica	-
1.1.13.	Izloženosti po osnovu sekjuritizovanih pozicija	-
1.1.14.	Izloženosti prema bankama i privrednim društvima sa kratkoročnim kreditnim rejtingom	-
1.1.15.	Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	-
1.1.16.	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	***151.967***
1.1.17.	Ostale izloženosti	***3.470.667***
1.2.	Pristup zasnovan na internom rejtingu (IRB)	-
1.2.1.	Izloženosti prema državama i centralnim bankama	-
1.2.2.	Izloženosti prema bankama	-
1.2.3.	Izloženosti prema privrednim društvima	-
1.2.4.	Izloženosti prema fizičkim licima	-
1.2.4.1.	od čega: Izloženosti prema fizičkim licima obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	-
1.2.4.2.	od čega: Kvalifikovane revolving izloženosti prema fizičkim licima	-
1.2.4.3.	od čega: Izloženosti prema malim i srednjim preduzećima koje su razvrstana u ovu klasu izloženosti	-
1.2.5.	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	-
1.2.5.1.	Primenjeni pristup:	-
1.2.5.1.1.	Pristup jednostavnih pondera rizika	-
1.2.5.1.2.	PD/LGD pristupa	-
1.2.5.1.3.	Pristup internih modela	-
1.2.5.2.	Vrste izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	-
1.2.5.2.1.	Vlasnička ulaganja kojima se trguje na berzi	-
1.2.5.2.2.	Vlasnička ulaganja kojima se ne trguje na berzi ali su u dovoljno diversifikovanim portfolijima	-
1.2.5.2.3.	Ostala vlasnička ulaganja	-
1.2.5.2.4.	Vlasnička ulaganja na koje banka primenjuje standardizovani pristup kreditnom riziku	-
1.2.6.	Izloženosti po osnovu sekjuritizovanih pozicija	-
1.2.7.	Izloženosti po osnovu ostale imovine	-

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 4 - Obrazac PI-ABK (nastavak)

Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala Grupe (nastavak)

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv	Iznos
2	**KAPITALNI ZAHTEV ZA RIZIK IZMIRENjA/ISPORUKE PO OSNOVU NEIZMIRENIH TRANSAKCIJA**	**220.180**
3	**KAPITALNI ZAHTEV ZA TRŽIŠNE RIZIKE**	**220.180**
3.1.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunat primenom standardizovanih pristupa	**210.080**
3.1.1.	Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti	**-**
	od čega kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu sekjuritizovanih pozicija	**-**
3.1.2.	Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu vlasničkih hartija od vrednosti	**-**
3.1.3.	Dodatni kapitalni zahtev za velike izloženosti iz knjige trgovanja	
3.1.4.	Kapitalni zahtev za devizni rizik	**10.100**
3.1.5.	Kapitalni zahtev za robni rizik	
3.2.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunati primenom pristupa internih modela	-
4	**KAPITALNI ZAHTEV ZA OPERATIVNI RIZIK**	**1.282.829**
4.1.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom pristupa osnovnog indikatora	**1.282.829**
4.2.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom standardizovanog/alternativnog standardizovanog pristupa	-
4.3.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom naprednog pristupa	-
5	**KAPITALNI ZAHTEV ZA RIZIK PRILAGOĐAVANjA KREDITNE IZLOŽENOSTI**	**54.852**
III	**POKAZATELj ADEKVATNOSTI OSNOVNOG AKCIJSKOG KAPITALA (%)**	**18,22**
IV	**POKAZATELj ADEKVATNOSTI OSNOVNOG KAPITALA (%)**	**18,22**
V	**POKAZATELj ADEKVATNOSTI KAPITALA (%)**	**20,47**

PRILOG

Korišćene skraćenice:

AC	(eng. Amortized cost) – Vrednovanje finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrednosti
AFS	(eng. Available for sale) – Raspoloživo za prodaju
ALCO	(eng. Asset and Liability Managemnt Committee) - Odbor za upravljanje aktivom i pasivom
ALM	(eng. Asset and Liabilites Management) - Upravljanje aktivom i pasivom
AML	(eng. Anti-Money Laundering) - Sprečavanje pranja novca
bps	(eng. Basis points) – Procentni poen
CCF	(eng. Credit Conversion Factor) – Regulatorni faktori konverzije
CR01	(eng. Credit Price Value) - Pretpostavljena promena vrednosti hartija od vrednosti usled paralelnog pomeranja kreditnog spreda za jedan bazni poen
CRR	(eng. Capital Requirements Regulation) – uredba Evropske unije o kapitalnim zahtevima
CVA	(eng. Credit Value Adjustments) – Rizik prilagođavanja kreditne izloženosti druge ugovorne strane
DTA	(eng. Deferred tax asset) - Oložena poreska sredstva
DVA	(eng. Debit Valu Adjustment) - Sospstveni rizik neizvršenja obaveza
EAD	(eng. Exposure at Default) - Izloženost u slučaju neizmirenja obaveza
EBA	(eng. European Banking Authority)– Evropsko telo za superviziju banaka
EIR	(eng. Effective interest rate) – Efektivna kamatna stopa
EVE	(eng. Economic Value Of Equity) - Ekonomska vrednost kapitala
FVOCI	(eng. Fair value through other comprehensive income) - Vrednovanje finansijskih instrumenata kroz ostali rezultat
FVPL	(eng. Fair value through profit or loss) - Vrednovanje finansijskih instrumenata kroz bilans upeha
FV	(eng. Fair value) - Fer vrednost
FX	(eng. Foreign exchange) - U stranoj valuti
GCA	(eng. Gross Carrying Amount) - Bruto knjigovodstvena vrednost
HFT	(eng. Held for trading) – Portfolio HOV raspoloživih za trgovanje
HOV	Hartije od vrednosti
HTM	(eng. Held to maturity) – Portfolio HOV koja se drže do dospeća
ICAAP	(eng. Internal capital adequacy assessment process) - Proces interne procene adekvatnosti kapitala
IRB	(eng. Internal Ratings Based Approach) - Pristup zasnovan na internom rejtingu
LGD	(eng. Loss Given Default) - Gubitak usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza
LTV pokazatelj	(eng. Loan To Value) - Odnos bruto vrednosti potraživanja i tržišne vrednosti nepokretnosti kojom/ima je to potraživanje obezbeđeno
MRS	Međunarodni računovodstveni standardi
MSFI	Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja
MVoE	(eng. Market Value of Equity) - Tržišna vrednost kapitala
NBS	Narodna banka Srbije
NPL	Nenaplativa potraživanja
NSFR	(eng. Net Stable Funding Ratio) - Pokazatelj neto stabilnih izvora finansiranja, a predstavlja indikator strukturne likvidnosti koji ima za cilj sprečavanje strukturnih neusklađenosti u strukturi bilansne aktive i pasive u vremenskom periodu od 1 godine
OAK	Odluka o adekvatnosti kapitala
OCI	(eng Other Comprehensive Income) – Ostali rezultat
OTC derivati	(eng. Over the Counter) - vanberzanski derivati
PD	(eng. Probability of Default) - Verovatnoća neizmirenja obaveza
POCI	(eng. Purchased or originated credit impaired) - Finansijska sredstva obezvređena prilikom

	inicijalnog priznavanja
PPLA	Pokazatelja pokrića likvidnom aktivom
PVBP	(eng. Price Value Basis Point) - Pretpostavljena promena cene pozicija iz knjige trgovanja usled paralelnog pomeranja krive prinosa za 1 bazni poen
RCC	(eng. Risk-bearing Capacity Calculation) - Određivanje kapaciteta za preuzimanje rizika
REPO	(eng. Repurchase Agreement) - Hartije od vrednosti kupljene po ugovoru, kojim je utvrđeno da će se ponovo prodati na tačno određeni dan u budućnosti su priznate u bilansu stanja.
RSD	Dinar Republike Srbije
SICR	(eng. Significant increase in credit risk) - Značajno povećanje kreditnog rizika
SME	(eng. Small and Medium Size Enterprises) - Mala i srednja preduzeća
SPA	(eng. Survival Period Analysis) - Analiza perioda opstanka
SPPI	(eng. Solely payments of Principal and Interest) – Procena karakteristika ugovorenih novčanih tokova da li novčani tokovi predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate
SREP	(eng. Supervisory Review and Evaluation Process) – Proces supervizorske procene
VaR	(eng. Value-at-Risk) - Vrednost pod riskom meri maksimalni očekivani gubitak vrednosti rizične aktive ili portfolija

ERSTE BANK A.D. NOVI SAD

POJEDINAČNI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2019.
I IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Sadržaj

	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	I
Finansijski izveštaji	
Bilans uspeha u periodu od 1. januara 2019. do 31. decembra 2019. godine	2
Izveštaj o ostalom rezultatu u periodu od 1. januara 2019. do 31. decembra 2019. godine	3
Bilans stanja na dan 31. decembra 2019. godine	4
Izveštaj o promenama na kapitalu u periodu od 1. januara 2019. do 31. decembra 2019. godine	5
Izveštaj o tokovima gotovine u periodu od 1. januara 2019. do 31. decembra 2019. godine	6
Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje	
Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2019. godine	7-155
Dodatne tabele	156

Izveštaj nezavisnog revizora

Akcionarima Erste Bank a.d. Novi Sad

Mišljenje

Po našem mišljenju, pojedinačni finansijski izveštaji daju istinit i objektivan prikaz, po svim materijalno značajnim aspektima, finansijske pozicije Erste Bank a.d. Novi Sad (u daljem tekstu „Banka") na dan 31. decembra 2019. godine, i njene finansijske uspešnosti i tokova gotovine za godinu završenu na taj dan u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Predmet revizije

Pojedinačni finansijski izveštaji Banke (u daljem tekstu „finansijski izveštaji") uključuju:

- bilans uspeha za godinu završenu na dan 31. decembra 2019. godine;
- izveštaj o ostalom rezultatu za godinu završenu na dan 31. decembra 2019. godine;
- bilans stanja sa stanjem na dan 31. decembra 2019. godine;
- izveštaj o promenama na kapitalu za godinu završenu na dan 31. decembra 2019. godine;
- izveštaj o tokovima gotovine za godinu završenu na dan 31. decembra 2019. godine; i
- napomene uz finansijske izveštaje, koje sadrže pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske izveštaje.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji i propisima u oblasti revizije važećim u Republici Srbiji. Naše odgovornosti u skladu sa tom regulativom su detaljnije opisane u odeljku izveštaja koji je naslovljen Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izveštaja.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Nezavisnost

Mi smo nezavisni u odnosu na Banku u skladu sa Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe izdatim od strane Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe (IESBA Kodeks) i etičkim zahtevima Zakona o reviziji Republike Srbije koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izveštaja u Republici Srbiji. Ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa IESBA Kodeksom i etičkim zahtevima Zakona o reviziji Republike Srbije.

Naš pristup reviziji

Pregled

Materijalnost	• Materijalnost Banke: 286,413 hiljada dinara (u daljem tekstu „RSD"), što predstavlja 0.90% kapitala.
Ključna revizijska pitanja	• Procena ispravke vrednosti kredita i potraživanja od komitenata

Pri koncipiranju revizije utvrdili smo nivo materijalnosti i procenili rizike od materijalno značajnih grešaka u finansijskim izveštajima. Posebnu pažnju posvetili smo slučajevima koji predviđaju subjektivnu procenu rukovodstva, kao što su npr. materijalno značajne računovodstvene procene koje uključuju utvrđivanje pretpostavki i uzimanje u obzir neizvesnih budućih događaja od strane rukovodstva. Kao i kod svake revizije, pažnju smo posvetili riziku od zaobilaženja interne kontrole od strane rukovodstva, što između ostalog uključuje, razmatranje da li postoje dokazi o pristrasnosti koji predstavljaju rizik od postojanja materijalno značajnih grešaka nastalih usled pronevere.

Prilagodili smo obim revizije sa ciljem da obezbedimo primenu dovoljnih postupaka za potrebe izražavanja mišljenja o finansijskim izveštajima, uzetim u celini, pri čemu smo vodili računa o strukturi Banke, računovodstvenim procesima i sistemima kontrola, kao i sektoru privrede u kome Banka posluje.

Materijalnost

Na obim naše revizije uticala je primena nivoa materijalnosti. Revizija je koncipirana na način da se stekne razumno uverenje da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Pogrešni iskazi mogu nastati usled pronevere ili greške. Pogrešni iskazi se smatraju materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja.

Na osnovu našeg profesionalnog prosuđivanja, definisali smo određene kvantitativne kriterijume materijalnosti, uključujući i nivo materijalnosti za finansijske izveštaje, uzete u celini, kao što je prikazano u tabeli niže. Pomenuto nam je, uz kvalitativne faktore, pomoglo da definišemo obim revizijskog angažovanja, kao i prirodu, vremenski okvir i opseg revizijskih postupaka, kao i da izvršimo procenu efekata pogrešnih iskaza, ukoliko postoje, pojedinačno ili zbirno, na finansijske izveštaje, uzete u celini.

Nivo materijalnosti	RSD 286,413 hiljada
Kako smo odredili materijalnost	0.90% kapitala
Obrazloženje za primenjenu osnovu za određivanje materijalnosti	U kontekstu strukture akcionara Banke, koja je u celosti u vlasništvu međunarodne grupacije, i uzimajući u obzir interese ostalih ključnih zainteresovanih strana – regulatora, deponenata, poverilaca i drugih – čiji primarni fokus je bančina kapitalna adekvatnost i sposobnost da izmiruje svoje obaveze, smatramo odgovarajućim da materijalnost bude određena u odnosu na kapitalne resurse Banke, koristeći knjigovodstveni kapital za potrebe određivanja materijalnosti. Za stopu od 0.9% smo se opredelili jer smatramo da je unutar prihvatljivih kvantitativnih kriterijuma za navedenu osnovu u datim okolnostima.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih izveštaja za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih izveštaja u celini i u formiranju našeg mišljenja o njima, i mi nismo izneli izdvojeno mišljenje o ovim pitanjima.

Ključna revizijska pitanja	Kako smo pristupili ključnim revizijskim pitanjima
Procena ispravke vrednosti kredita i potraživanja od komitenata Na dan 31. decembra 2019. godine, Banka je iskazala ispravku vrednosti kredita i potraživanja od komitenata koji se vode po amortizovanoj vrednosti u iznosu od RSD 3,053,641 hiljada. MSFI-evi zahtevaju od rukovodstva da donosi prosuđivanja o budućnosti te su razne stavke u finansijskim izveštajima podložne neizvesnosti procene. Procene potrebne za ispravku vrednosti kredita i potraživanja od komitenata predstavljaju najznačajnije procene za Banku. Identifikacija kredita koji postaju problematični, ocena značajnog povećanja kreditnog rizika, predviđanja budućih novčanih tokova, uključivanje informacija o budućim kretanjima i utvrđivanje očekivanog kreditnog gubitka za kredite komitentima su sami po sebi neizvesni. Ispravka vrednosti kredita u fazi obezvređenja 1 računa se na kolektivnoj osnovi kao dvanaestomesečni očekivani kreditni gubitak. Ukoliko je nastalo značajno povećanje kreditnog rizika, ispravka vrednosti računa se kao očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja. Za kredite kod kojih je nastupilo neizvršenje obaveza, a koji se ne smatraju pojedinačno značajnim, ispravka vrednosti se takođe računa na kolektivnoj osnovi. Za pojedinačno značajne kredite kod kojih je nastupilo neizvršenje obaveza, ispravka vrednost se računa na pojedinačnoj osnovi. Ove ispravke vrednosti se računaju uzimajući u obzir verovatnoće scenarija, očekivane novčane tokove kao i očekivane prilive od realizacije sredstava obezbeđenja (gde je primenjivo).	Naš revizorski pristup bio je sledeći: • Ažurirali smo naše razumevanje metodologije Banke za obračun očekivanog kreditnog gubitka i ocenili da li je u saglasnosti sa zahtevima MSFI 9. • Angažovali smo specijaliste za kreditni rizik za potrebe pregleda metodologije, testiranja pojedinačnih komponenti MSFI 9 metodologije, razumevanje podataka korišćenih pri izradi modela i ocenu njihovog kvaliteta i prikladnosti. • Ocenili smo kontrolne aktivnost u upravljanju kreditnim rizikom i procesu odobravanja kredita, i testirali kontrole koje smo za naše potrebe smatrali ključnim, posebno u pogledu odobravanja kredita i kontinuiranog praćenja. • Ocenili smo i testirali ključne kontrole u oblasti određivanja rejtinga klijenata i procene vrednosti sredstava obezbeđenja. • Ocenili smo proces uključivanja informacija o budućim kretanjima u procene. • Ocenili smo da li su ključne komponente obračuna očekivanog kreditnog gubitka ispravno ugrađene u modele pregledavanjem algoritama sistema u meri koju smo smatrali potrebnom. • Testirali smo, na bazi uzorka, ispravnost alokacije u pojedine faze obezvređenja u skladu sa relevantnim politikama i kriterijumima. • Testirali smo, na bazi uzorka, adekvatnost pojedinačnih ispravki vrednosti, ocenjujući predviđena scenarija i procenjene očekivane novčane tokove.

Usredsredili smo se na ovu oblast tokom revizije imajući u vidu značajnost iznosa iskazanih u finansijskim izveštajima, kao i zbog prirode prosuđivanja i pretpostavki koje je rukovodstvo moralo napraviti.

Ostale informacije

Rukovodstvo je odgovorno za ostale informacije. Ostale informacije obuhvataju Dodatne tabele koje sadrže obelodanjivanja u skladu sa „Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke" (koje ne uključuju finansijske izveštaje i izveštaj revizora o njima).

Naše mišljenje o finansijskim izveštajima se ne odnosi na ostale informacije i ne izražavamo bilo koji oblik zaključka kojim se puža uveravanje o njima.

U vezi s našom revizijom finansijskih izveštaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije navedene gore, i pri tome razmotrimo da li postoji materijalna nedoslednost između njih i finansijskih izveštaja ili naših saznanja stečenih tokom revizije, ili na drugi način, predstavljaju materijalno pogrešna iskazivanja. Ako, na osnovu rada koji smo obavili, zaključimo da postoji materijalno pogrešno iskazivanje ostalih informacija, od nas se zahteva da tu činjenicu saopštimo u izveštaju. U tom smislu, ne postoji ništa što bi trebalo da saopštimo u izveštaju.

Odgovornosti rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju ovih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja, i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale bilo usled pronevere ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno za procenu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, obelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izveštavanja Banke.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izveštaja

Naš cilj je sticanje uveravanja u razumnoj meri o tome da finansijski izveštaji, uzeti u celini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usled pronevere ili greške, i izdavanje revizorskog izveštaja koji sadrži mišljenje revizora. Uveravanje u razumnoj meri označava visok nivo uverenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Zakonom o reviziji i propisima u oblasti revizije važećim u Republici Srbiji uvek otkriti materijalno pogrešne iskaze, ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled pronevere ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja.

Kao deo revizije koju obavljamo u skladu sa Zakonom o reviziji i propisima u oblasti revizije važećim u Republici Srbiji, mi primenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima, nastalih usled pronevere ili greške, osmišljavamo i obavljamo revizijske postupke koji su prikladni za te rizike i pribavljamo dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat pronevere je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što pronevera može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Stičemo razumevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole Banke.
- Vršimo procenu primenjenih računovodstvenih politika i u kojoj meri su razumne računovodstvene procene i povezana obelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, donosimo zaključak o tome da li postoji materijalna neizvesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvesnost, dužni smo da u svom izveštaju skrenemo pažnju na povezana obelodanjivanja u finansijskim izveštajima ili, ako takva obelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izveštaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da Banka prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, kao i da li su u finansijskim izveštajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vreme revizije, značajne revizijske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom revizije.

Takođe, dostavljamo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i gde je to moguće, o povezanim merama zaštite.

Od pitanja koja su saopštena licima ovlašćenim za upravljanje, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji finansijskih izveštaja za tekući period i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u izveštaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuje javno obelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno retkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izveštaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posledice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Licencirani ovlašćeni revizor koji je angažovan kao ključni revizorski partner na projektu revizije, nakon koje revizor izdaje Izveštaj nezavisnog revizora je Saša Todorović.

Saša Todorović
Licencirani ovlašćeni revizor

PricewaterhouseCoopers d.o.o., Beograd

Beograd, 10. mart 2020. godine

POJEDINAČNI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2019.

BILANS USPEHA U PERIODU OD 1. JANUARA 2019. DO 31. DECEMBRA 2019. GODINE

(u RSD hiljada)

POZICIJA	Napomena	2019.	2018.
Prihodi od kamata	4	9.386.915	8.250.544
Rashodi od kamata	4	(2.066.080)	(1.559.142)
Neto prihod po osnovu kamata		**7.320.835**	**6.691.402**
Prihodi od naknada i provizija	5	2.842.764	2.522.720
Rashodi naknada i provizija	5	(1.075.667)	(933.746)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija		**1.767.097**	**1.588.974**
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	6	359.648	113.756
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	7	6.090	71.924
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	8	562	1.199
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	9	424.942	422.539
Neto rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	10	(507.817)	(146.249)
Neto dobitak/(gubitak) po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	11	(29.107)	15.095
Ostali poslovni prihodi	12	36.225	40.091
UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD		**9.378.475**	**8.798.731**
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	13	(2.240.274)	(2.100.577)
Troškovi amortizacije	14	(558.283)	(320.581)
Ostali prihodi	15	501.353	388.369
Ostali rashodi	16	(4.243.629)	(3.632.699)
DOBITAK PRE OPOREZIVANJA		**2.873.642**	**3.133.243**
Porez na dobitak	17	(169.499)	(252.560)
Dobitak po osnovu odloženih poreza	17	11.623	37.800
DOBITAK NAKON OPOREZIVANJA	34	**2.679.766**	**2.918.483**

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 9. marta 2020. godine

Stevan Čomić
Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga

Aleksandra Radić
Član Izvršnog odbora

ERSTE BANK a.d. 22 NOVI SAD

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog odbora

IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU U PERIODU OD 1. JANUARA 2019. DO 31. DECEMBRA 2019. GODINE

(u RSD hiljada)

POZICIJA	Napomena	2019.	Stanje na dan 2018.
DOBITAK PERIODA	34	**2.679.766**	**2.918.483**
Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:			
Aktuarski dobici		(5.691)	5.832
Pozitivni efekti promene vrednosti vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		28.953	35.382
Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:			
Pozitivni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		228.052	76.082
Gubitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda		(37.697)	(23.122)
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda		**213.617**	**94.174**
UKUPAN POZITIVAN REZULTAT PERIODA		**2.893.383**	**3.012.657**

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 9. marta 2020. godine

Stevan Čomić
Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga

Aleksandra Radić
Član Izvršnog odbora

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog odbora

ERSTE BANK a.d. 22 NOVI SAD

BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2019. GODINE

(u RSD hiljada)

AKTIVA

	Napomena	Stanje na dan 31.12.2019.	Stanje na dan 31.12.2018.
Gotovina i sredstva kod centralne banke	18	21.855.375	24.641.261
Potraživanja po osnovu derivata	19	346.899	181.204
Hartije od vrednosti	20	41.531.585	34.891.510
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	21	1.606.876	1.700.361
Krediti i potraživanja od komitenata	22	160.829.494	138.393.437
Investicije u zavisna društva	23	93.560	93.560
Nematerijalna ulaganja	24	665.001	537.025
Nekretnine, postrojenja i oprema	24	2.952.105	1.062.904
Tekuća poreska sredstva	17	229.409	173.326
Odložena poreska sredstva	17	-	18.809
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	25	11.902	11.902
Ostala sredstva	26	1.328.126	1.226.714
UKUPNO AKTIVA		**231.450.332**	**202.932.013**

PASIVA

OBAVEZE

Obaveze po osnovu derivata	27	250.039	95.518
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i Centralnoj banci	28	61.266.424	59.322.207
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	29	126.407.953	113.210.214
Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	30	3.512.691	-
Subordinirane obaveze	31	4.206.971	4.566.337
Rezervisanja	32	740.087	654.200
Tekuće poreske obaveze	17	169.499	252.560
Odložene poreske obaveze	17	7.265	-
Ostale obaveze	33	3.065.750	1.199.176
UKUPNO OBAVEZE		**199.626.679**	**179.300.212**
Kapital	34		
Akcijski kapital i emisiona premija		15.462.944	10.164.475
Dobitak		2.679.766	2.918.483
Rezerve		13.680.943	10.548.843
UKUPNO KAPITAL		**31.823.653**	**23.631.801**
UKUPNO PASIVA		**231.450.332**	**202.932.013**

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 9. marta 2020. godine

Stevan Ćomić
Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga

Aleksandra Radić
Član Izvršnog odbora

ERSTE BANK a.d. 22 NOVI SAD

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog odbora

IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU U PERIODU OD 1. JANUARA 2019. DO 31. DECEMBRA 2019. GODINE

(u RSD hiljada)

	Akcijski kapital	Emisiona premija	Ostale rezerve	Revalorizacione rezerve	Akumulirani dobitak	Ukupno
Stanje na dan 31. decembra 2017. godine	**10.040.000**	**124.475**	**7.679.824**	**418.025**	**2.632.237**	**20.894.561**
Efekti prelaska na MSFI 9	-	-	-	-	(275.417)	(275.417)
Stanje na dan 1. januara 2018. godine	**10.040.000**	**124.475**	**7.679.824**	**418.025**	**2.356.820**	**20.619.144**
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	-	-	-	94.174	-	94.174
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	2.918.483	2.918.483
Prenos iz dobiti na rezerve	-	-	2.356.820	-	(2.356.820)	-
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	**10.040.000**	**124.475**	**10.036.644**	**512.199**	**2.918.483**	**23.631.801**
Stanje na dan 1. januara 2019. godine	**10.040.000**	**124.475**	**10.036.644**	**512.199**	**2.918.483**	**23.631.801**
Dokapitalizacija	2.869.000	2.429.469	-	-	-	5.298.469
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	-	-	-	213.616	-	213.616
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	2.679.766	2.679.766
Prenos iz dobiti na rezerve	-	-	2.918.483	-	(2.918.483)	-
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	**12.909.000**	**2.553.944**	**12.955.128**	**725.815**	**2.679.766**	**31.823.653**

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 9. marta 2020. godine

Stevan Čomić
Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga

Aleksandra Radić
Član Izvršnog odbora

ERSTE BANK a.d. 22 NOVI SAD

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog odbora

IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE U PERIODU OD 01. JANUARA 2019. DO 31. DECEMBRA 2019. GODINE

(u RSD hiljada)

	2019.	2018.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	**12.358.020**	**11.129.949**
Prilivi od kamata	9.080.754	8.139.427
Prilivi od naknada	2.773.935	2.519.617
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih prihoda	494.110	430.815
Prilivi od dividendi i učešća u dobitku	36.222	40.090
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	**9.645.627**	**8.379.261**
Odlivi po osnovu kamata	2.017.349	1.535.276
Odlivi po osnovu naknada	1.075.807	933.811
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	2.215.241	2.078.583
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret prihoda	410.085	420.320
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	3.927.145	3.411.270
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja u plasmanima i depozitima	**2.739.394**	**2.750.688**
Smanjenje plasmana i povećanje depozita i ostalih obaveza	**12.453.618**	**21.712.863**
Povećanje depozita i ostalih obaveza prema bankama, drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	12.453.618	21.712.863
Povećanje plasmana i smanjenje uzetih depozita i ostalih obaveza	**24.310.554**	**44.808.329**
Povećanje kredita i potraživanja od banaka, drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	18.368.948	42.227.477
Povećanje finansijskih sredstava koja se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, finansijskih sredstava namenjenih trgovanju i ostalih hartija od vrednosti koje nisu namenjene investiranju	5.941.606	2.580.852
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit	**9.117.542**	**20.344.777**
Plaćeni porez na dobit	308.641	334.290
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	**9.426.183**	**20.679.068**
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	**-**	**216.576**
Prilivi od ulaganja u investicione hartije od vrednosti	-	216.576
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	**709.624**	**594.139**
Odlivi za kupovinu nematerijalnih ulaganje, nekretnina, postrojenja i opreme	709.624	-
Odlivi po osnovu nabavke investicionih nekretnina	-	594.139
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	**709.624**	**377.563**
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	**11.372.086**	**16.533.037**
Prilivi po osnovu uvećanja kapitala	5.298.470	-
Prilivi gotovine po osnovu subordiniranih obaveza	-	3.211.814
Prilivi po osnovu uzetih kredita	2.482.836	13.321.223
Ostali prilivi iz aktivnosti finansiranja	3.590.781	-
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	**359.366**	**68.502**
Odlivi gotovine po osnovu subordiniranih obaveza	359.366	-
Ostali odlivi iz aktivnosti finansiranja	-	68.502
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	**11.012.721**	**16.464.535**
SVEGA NETO PRILIVI GOTOVINE	**36.430.286**	**49.592.426**
SVEGA NETO ODLIVI GOTOVINE	**35.553.373**	**54.184.521**
NETO POVECANJE GOTOVINE	**876.913**	-
NETO SMANJENJE GOTOVINE		**4.592.095**
GOTOVINA NA POČETKU GODINE	**8.461.312**	**12.630.868**
POZITIVNE KURSNE RAZLIKE	**5.196.723**	**6.771.455**
NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE	**4.771.781**	**6.348.916**
GOTOVINA I GOTOVINSKI ELEMENTI NA KRAJU PERIODA	**9.763.167**	**8.461.312**

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 9. marta 2020. godine

Stevan Čomić
Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga

Aleksandra Radić
Član Izvršnog odbora

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog Odbora

1. OSNOVNE INFORMACIJE O BANCI

Erste Bank a.d. Novi Sad je najstarija finansijska institucija u zemlji, osnovana 1864. godine kao prva štedionica (Novosadska štedionica). Tokom 2005. godine Novosadska banka je postala član Erste Grupe, koja je osnovana 1819. godine kao prva štedionica u Austriji.

Rešenjem Agencije za privredne registre br. BD 101499/2005 od 21. decembra 2005. godine registrovana je promena naziva Novosadske banke a.d., Novi Sad u Erste Bank a.d., Novi Sad.

Akcionari Banke su Erste Group Banka AG Beč u daljem tekstu Erste Group sa 74% učešća i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac sa 26% učešća u akcijskom kapitalu Banke. U cilju pojednostavljenja strukture Erste Group Bank AG izvršen je prenos vlasništva nad akcijama koje ima EBG CEPS kod banaka u Evropi na Erste Group. Na taj način je Erste Group postala direktni akcionar Banke sa 74% učešća u akcijskom kapitalu. Odluka Skupštine Banke za izmenu osnivačkih akata doneta 30. juna 2015. godine, a izmene u APR izvršene 22. juna 2015. godine.

Dana 15. januara 2014. godine na osnovu ugovora o kupovini i prenosu udela koji je zaključen sa Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i Erste Group Immorent International Holding GMBH, Banka je stekla 75% udela u osnovnom kapitalu društva S-leasing d.o.o., Srbija, a 25% je u vlasništvu Steiermarkische Bank und Sparkassen AG. Osim toga, 2014. godine Banka je stekla i 19% udela u osnovnom kapitalu društva S Rent d.o.o., Srbija.

Ovom transakcijom obe kompanije i dalje ostaju članice Erste Grupe.

Banka je registrovana u Republici Srbiji za obavljanje platnog prometa u zemlji i inostranstvu, kreditnih i depozitnih poslova u zemlji, poslova sa platnim karticama, poslove sa hartijama od vrednosti kao i za dilerske poslove. U skladu sa Zakonom o bankama, Banka posluje na principima stabilnog i sigurnog poslovanja.

Sedište Banke se nalazi u Novom Sadu, Bulevar Oslobođenja broj 5. Banka u svom sastavu ima 3 centrale, 7 poslovnih jedinica, 46 filijala, 31 ekspozitura i 3 šaltera.

Banka je na dan 31. decembra 2019. godine imala 1.154 zaposlenih (31. decembra 2018. godine: 1.117 zaposlenih).

Matični broj Banke je 08063818, a poreski identifikacioni broj je 101626723.

SWIFT: GIBARS22

Internet stranica: www.erstebank.rs

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje pojedinačnih finansijskih izveštaja

Pojedinačni finansijski izveštaji Banke (u daljem tekstu "finansijski izveštaji") na dan 31.decembra 2019. godine sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI") i propisima Narodne Banke Srbije koji regulišu finansijsko izveštavanje banaka.

Priloženi finansijski izveštaji su prikazani u formi propisanoj Odlukom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke ("Službeni glasnik Republike Srbije" broj 101/2017, 38/2018 i 103/2018).

Banka ima 75% učešća u kapitalu zavisnog pravnog lica S-leasing d.o.o., Beograd (25% je u vlasništvu Steiermarkische Bank und Sparkassen AG). U ovim pojedinačnim finansijskim izveštajima učešće u kapitalu zavisnog pravnog lica iskazano je po nabavnoj vrednosti.

Ovi finansijski izveštaji predstavljaju pojedinačne finansijske izveštaje Banke u kojima nisu konsolidovani finansijski izveštaji zavisnog pravnog lica S-leasing d.o.o. Beograd. Banka je na isti datum sastavila i pripremila i konsolidovane finansijske izveštaje u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Priloženi finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa konceptom istorijskog troška, izuzev za stavke koje se vrednuju po fer vrednosti: finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha, i finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

Iznosi u priloženim finansijskim izveštajima Banke iskazani su u hiljadama dinara, osim ukoliko nije drugačije naznačeno. Dinar (RSD) predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu Banke. Sve transakcije u valutama koje nisu funkcionalna valuta, tretiraju se kao transakcije u stranim valutama.

Finansijski izveštaji su pripremljeni na bazi koncepta nastavka poslovanja koji podrazumeva da će Banka nastaviti sa poslovanjem u predvidljivoj budućnosti.

Banka je u sastavljanju priloženih finansijskih izveštaja primenila računovodstvene politike obelodanjene u daljem tekstu Napomene 2.

A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja

Novi i izmenjeni i dopunjeni MSFI, navedeni u nastavku, stupaju na snagu 1. januara 2019. godine:

- **MSFI 16: Lizing**

  U januaru 2016. godine, IASB je izdao MSFI 16 koji je na snazi na dan ili nakon 1. januara 2019. godine. MSFI 16 zamenjuje postojeće smernice za obračunavanje zakupa u MRS 17 Lizing, IFRIC 4 - Utvrđivanje da li ugovor sadrži zakup, SIC-15 Operativni lizing - Podsticaji i SIC-27 Evaluacija supstanci transakcija koje uključuju pravni oblik zakupa.

  Postoje izuzeci od priznavanja lizinga i to za kratkoročne ugovore o zakupu (kraće od 12 meseci) i ugovore o zakupu predmeta male vrednosti. Odluka Banke je da se za lizing male vrednosti primenjuje prag od 10.000 USD. U izuzetnim slučajevima Banka će za vrednosti između 5.000 i 10.000 USD razmotriti i obezbediti dokaz za priznavanje sredstva sa pravom korišćenja. Kratkoročni lizing predstavlja zakup koji sa prvim danom trajanja zakupa traje do 12 meseci ili kraće (zakup koji sadrži opciju otkupa nema karakter kratkoročnog zakupa, nezavisno od roka na koji je uzet).

  Pri proceni da li je ugovor jeste ili sadrži lizing mora se znati koja je to imovina tj. mora se identifikovati imovina koja je predmet lizinga, odnosno pri razmatranju da li ugovor sadrži lizing značajna je činjenica da li ugovor prenosi pravo da se kontroliše identifikovana imovina za neki period vremena u zamenu za plaćanje.

  Da bi ugovor predstavljao ugovor o lizingu neophodno je da zakupac /korisnik lizinga, osim prava da prisvaja sve ekonomske koristi od upotrebe identifikovane imovine ima i pravo da odredi način upotrebe te imovine tokom perioda korišćenja.

  Prilikom procene od strane Banke da li ugovori sadrže lizing, u obzir su uzeti objekti, bankomati, IT oprema (hardware, fotokopir aparati, i sl.), POS terminali i vozila. Ugovori koji sadrže lizing obuhvatili su objekte i vozila, kao i IT opremu koja je prethodno uzeta putem finansijskog lizinga. Vrednosti navedenih stavki imovine prikazani su u Napomeni 24.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje pojedinačnih finansijskih izveštaja (nastavak)

A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)

- **MSFI 16: Lizing (nastavak)**

Računovodstvo zakupodavca ostaje slično važećem standardu MRS 17, tj. zakupodavac nastavlja klasifikovati lizing kao finansijski ili operativni lizing.

Banka je primenila MSFI 16 koristeći modifikovani retrospektivni pristup u skladu sa MSFI 16.C5 (b) pri čemu uporedne informacije neće biti prepravljene. Za zakupe koji su ranije klasifikovani kao operativni lizing, diskontna stopa je utvrđena kao inkrementalna stopa zaduživanja zakupca odnosno stopa kapitalizacije koja se utvrđuje na datum prve primene. Imovina sa pravom korišćenja je priznata u iznosu jednakom obavezi za zakup (MSFI 16.C8 (b) (ii)). Kao rezultat toga, Erste Banka nije obračunala bilo kakav uticaj na kapital prilikom inicijalne primene. Svi ugovori koji su prethodno identifikovani kao zakupi primenjujući MRS 17 i IFRIC 4 biće preneti na MSFI 16. Banka nije primenila MSFI 16 na bilo kakve ugovore o nematerijalnim sredstvima. Erste Banka koristi izuzeće za kratkoročne zakupe i zakupe male vrednosti, pri čemu se pravo na korišćenje imovine ne priznaje.

Sredstava sa pravom korišćenja koja su priznata pod 01.01.2019. godine kao i iznos lizing obaveza koji su priznati pod 01.01.2019. godine, iznose RSD 1.297.923 hiljada u kom iznosu se povećala i bilansna suma Banke.

Prema analizi ugovora o lizinga kojima Banka raspolaže na datum prelaska na MSFI 16 a koji ispunjavaju uslov da se priznaju kao pravo korišćenja sredstva, 95% ugovora o lizingu se odnosi na nekretnine.

- **MSFI 9: Finansijski instrumenti (Izmena)**

Izmena i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2019. godine. Navedenom izmenom je potvrdjeno sledeće: 1) Razumna naknada pri prevremenoj otplati može biti pozitivan ili negativan novčani tok prilikom razmatranja da li finansijsko sredstvo ispunjava SPPI kriterijum; 2) Kada se finansijska obaveza vrednuje pomoću metode amortizovanog troška i kada nastupi modifikacija iz koje ne proizilazi prestanak priznavanja, u tom slučaju dobitak ili gubitak bi trebalo odmah priznati u okviru bilansa uspeha tekućeg perioda. Dobitak ili gubitak se obračunava kao razlika između originalnih ugoovrenih novčanih tokova i modifikovanih novčanih tokova diskontovanih na sadašnju vrednost pomoću originalne efektivne kamatne stope. Dobitak ili gubitak se ne može razgraničiti na preostali period trajanja finansijskog instrumenta, što predstavlja promenu u odnosu na praksu dopuštenu standardom MRS 39. Izmene ovog standarda nemaju značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

- **IFRIC tumačenje 23: Neizvesnost u pogledu tretmana poreza na dobit**

Tumačenje je primenljivo za periode počev od 1. januara 2019. godine ili kasnije. MRS 12 određuje na koji način se računaju tekući i odloženi porez, ali ne i kako se reflektuju efekti neizvesnosti. Interpretacija pojašnjava kako da se primene zahtevi priznavanja i vrednovanja u skladu sa MRS 12 kada postoji neizvesnost tretmana poreza na dobit. Entitet bi trebao da utvrdi da li razmatra svaki neizvesni poreski tretman odvojeno ili zajedno sa jednim ili više drugih neizvesnih poreskih tretmana na osnovu pristupa koji bolje predvidja razrešenje neizvesnosti. Entitet će pretpostaviti da će poreski organi preispitivati iznose na koje imaju pravo i potpuno znanje o svim informacijama kada vrše ta ispitivanja. Ukoliko entitet zaključi da nije verovatno da će poreski organ prihvatiti neizvestan poreski tretman, efekat neizvesnosti će se reflektovati u utvrđivanju povezane oporezive dobiti ili gubitka, poreske osnovice, neiskorišćenih poreskih gubitaka, neiskorišćenih poreskih kredita ili poreskih stopa, koristeći ili najverovatniji iznos očekivane vrednosti, u zavisnosti koji metod entitet očekuje da će bolje predvideti razrešenje neizvesnosti. Entitet će reflektovati efekat promene činjenica i pretpostavki ili novih informacija koje utiču na odluku ili procenu koju zahteva interpretacija kao promena u računovodstvenoj proceni. Primeri izmene u činjenicama i pretposavkama ili ovim informacijama koje mogu rezultirati u ponovnoj proceni odluke ili uradjene procene, ali nisu limitirani samo na taj momenat, se odnose na ispitivanja ili akcije od strane poreskih organa, izmene u pravilima uspostavljenim od strane poreskih organa ili isteka prava poreske uprave da ispituje ili preistpituje poreski tretman. Nedostatak saglasnosti ili nesaglasnosti od strane poreskih organa sa poreskim tretmanom, izdvojeno, neće najverovatnije konstituisati izmene u činjenicama i pretpostavkama ili novim informacijama koje utiču na odluke i procene koje se zahtevaju od strane Interpretacije. Izmene ovog standarda nemaju značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

- **MRS 19: Primanja zaposlenih (Izmene)**

Izmene i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2019. godine. Izmene zahtevaju od entiteta da: koriste ažurirane pretpostavke za određivanje tekućih troškova usluge i neto kamata za preostali period nakon izmene, skraćivanja ili poravnanje plana; da priznaju u okviru bilansa uspeha kao deo troškova perioda ili kao dobitak ili gubitak usled poravnanja bilo koji manjak ili višak, čak i ako navedeni višak prethodno nije prethodno priznat usled uticaja gornje granice priznavanja sredstava. Izmene ovog standarda nemaju značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje pojedinačnih finansijskih izveštaja (nastavak)

A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)

Za sledeće nove standarde se ne smatra da imaju značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke:

- Dugoročna ulaganja u pridružena pravna lica i zajednička ulaganja – izmene MRS 28 (objavljene 12. oktobra 2017. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Godišnja poboljšanja ciklusa MSFI 2015 – 2017 – izmene MSFI 3, MSFI 11, MRS 12 i MRS 23 (obelodanjeni 12. decembra 2017. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine).

B) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni

- **MSFI 17: Ugovori o osiguranju**

  Standard je primenljiv počev od ili posle 1. januara 2022. godine. MSFI 17 menja MSFI 4, koji je dao kompanijama izuzeće od pravila da vode računovodstvo za ugovore o osiguranju koristeći postojeće prakse. Kao konsekvenca, bilo je teško za investiture da uporede i razluče finansijske performanse od ostalih sličnih ugovora o osiguranju. MSFI 17 je standard baziran na jedinstvenom principu koji se odnosi na sve tipove ugovora o osiguranju, uključujući ugovore o reosiguranju. Standard zahteva priznavanje i vrednovanje grupa ugovora o osiguranju na: i) sadašnju vrednost budućih novčanih tokova usklađenu rizikom (izrada novčanih tokova) koja inkorporira sve dostupne informacije o novčanim tokovima na način da su konzistentni sa vidljivim tržišnim informacijama; plus (ako je vrednost obaveza) ili minus (ako se ova vrednosti odnosi na aktivu) ii) iznos koji predstavalja nezasluženi profit u grupi ugovora (ugovorena uslužna margina). Osiguravatelji će priznati profit od grupe ugovora o osiguranju tokom osiguravajućeg perioda kao da nemaju rizik. Ukoliko grupa ugovora jeste ili postane generator gubitka entitet će priznati gubitak trenutno. Ne očekuje se da će zahtevi ovog standarda imati značajnog uticaja na finansijske izveštaje Banke.

- **MRS 1: Prezentacija finansijskih izveštaja i MRS 8: Računovodstvne politike, promene računovodstvenih procena i greške (Izmene)**

  Izmene i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2020. godine. Izmene zahtevaju od entiteta da: koriste konzistentnu definiciju materijalnosti u svim MSFI i Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje; da razjasne objašnjenje definicije materijalnosti; da uključe smernice iz MRS 1 vezano za nematerijalne informacije. Rukovodstvo Banke ne očekuje da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

- **MSFI 9, MRS 39 i MSFI 7: Izmena referentnih kamatnih stopa (Izmene)**

  Izmene i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2020. godine. Izmene omogućavaju entitetima olakšice u situacijama kada dolazi do izmene referentnih kamatnih stopa. Olakšice se odnose na primenu računovodstva zaštite od rizika (hedge accounting) i dopuštaju da izmena IBOR-a ne izazove obustavu primene računovodstva zaštite od rizika. Sve neefikasnosti zaštite od rizika trebalo bi nastaviti voditi kroz bilans uspeha. Imajući u vidu prožimajuću prirodu ugovora baziranih na IBOR-u kada je u pitanju zaštita od rizika, očekuje se da ova izmena standarda pogodi kompanije svih indurstrija. Rukovodstvo Banke ne očekuje da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

Za sledeće nove standarde se ne očekuje se da će, kada budu usvojena, imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke:

- Poslovne kombinacije – izmene MSFI 3 (objavljene 22. oktobra 2018. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. janauara 2020. godine).

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.2. Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi i rashodi od kamata, uključujući i zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionog odnosa, koji su definisani ugovorom između Banke i komitenta. Prihodi i rashodi po osnovu kamata priznaju se po načelu uzročnosti prihoda uz primenu efektivne kamatne stope koja se utvrđuje u trenutku početnog priznavanja finansijskog sredstva / obaveze.

Za sve finansijske instrumente vrednovane po amortizovanoj vrednosti, finansijske instrumente koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat kao i finansijsku imovinu kojom se ne trguje i koja se vrednuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha, prihodi ili rashodi od kamata se iskazuju po efektivnoj kamatnoj stopi, koja predstavlja stopu koja precizno diskontuje procenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vek finansijskog instrumenta ili kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu, na:

- Bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva (amortizovana vrednost pre umanjenja za očekivane kreditne gubitke)
- Amortizovanu vrednost finansijske obaveze

U slučaju POCI kredita (kupljena ili plasirana kreditno obezvređena sredstva) obračunava se efektivna kamatna stopa usklađena za kreditni rizik, korišćenjem procenjenih budućih novčanih tokova koji uključuju očekivane kreditne gubitke.

Prilikom obračuna efektivne kamatne stope za finansijske instrumente koji nisu POCI (nisu kreditno obezvređeni u momentu odobrenja niti su pretrpeli značajnu modifikaciju ugovorenih novčanih tokova kao kreditno obezvređeni) Banka procenuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uslove koji se odnose na taj finansijski instrument, ali ne i buduće kreditne gubitke.

Neamortizovano stanje unapred naplaćene naknade i drugih transakcionih troškova koji ulaze u efektivnu kamatnu stopu, kao i neamortizovano stanje korekcije plasmana zbog modifikacije, u slučaju prestanka priznavanja finansijskog sredstva se prezentuje u okviru prihoda od kamata na dan prestanka priznavanja.

Unwinding kao prihod od kamate na obezvređene kredite i plasmene klijenata izračunava se primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost (neto vrednost) kredita i plasmana.

Prihodi od kamata uključuju takođe i dobitke i gubitke od modifikacije priznate na finansijskoj imovini u Nivou 1.

2.3. Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi i rashodi od naknada i provizija nastali pružanjem, odnosno korišćenjem bankarskih usluga, priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su ostvareni, tj. kada je usluga pružena.

Prihode od naknada i provizija koje Banka ostvaruje proizilaze iz širokog spektra usluga koje Banka pruža svojim klijentima. Prihodi od naknada se mogu svrstati u dve kategorije:

/i/ Naknade dobijene za pružanje usluga tokom određenog perioda razgraničavaju se tokom perioda pružanja usluga.

Naknade za pružanje usluga u određenom vremenskom periodu obračunavaju se u tom periodu. Ove naknade uključuju naknade za pozajmice koje nisu sastavni deo efektivne kamatne stope finansiskog instrumenta, naknade i provizije po osnovu održavanja računa i druge naknade i provizije po osnovu usluga za domaći i međunarodni platni promet, nakanade za garancije, kastodi i druge naknade za upravljanje, kao i naknade za posrednovanje u osiguranju. Naknade za odobrenje kredita za one kredite koji će verovatno biti povučeni i ostale naknade koje se odnose na kredite su odložene (zajedno sa svim dodatnim troškovima) i priznaju se kao izmena efektivne kamatne stope kredita.

/ii/ Prihodi od naknada povezani sa izvršenjem određenog posla

Naknade ili komponente naknada koje su povezane sa izvršenjem određenog posla se priznaju pošto se ispune odgovarajući kriterijumi. Prihod od naknade ostvaren od pružanja usluga trećim stranama, kao što je organizovanje sticanja akcija ili drugih hartija od vrednosti, ili kupovina/ prodaja preduzeća, priznaje se po završetku predmente transakcije.

Rashodi od naknada i provizija čine rashodi od naknada po osnovu transakcija domaćeg i inostranog platnog prometa, troškovi poslovanja s karticama i slične naknade (Napomena 5).

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.4. Neto dobitak/gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata

Neto dobici /gubiti po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata obuhvataju efekte usklađivanja fer vrednosti derivata izuzev derivata namenjenih zaštiti od rizika.

2.5. Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti

Neto dobici /gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti obuhvataju efekte nastale prilikom prestanka priznavanja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, kao i finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

2.6. Neto dobitak / gubitak po osnovu zaštite od rizika

Neto dobici / gubici po osnovu zaštite od rizika obuhvataju neto dobitke /gubitke po osnovu promene vrednosti derivata koji su namenjeni zaštiti od rizika.

2.7. Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vode po amortizovanoj vrednosti

Ove stavke uključuju dobitak /gubitak u slučaju prodaje finansijkih instrumenata i modifikacija ugovornih uslova u periodu trajanja koji za rezultat imaju prestanak priznavanja finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

2.8. Preračunavanje stranih valuta

Stavke uključene u finansijske izveštaje Banke odmeravaju se korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kome Banka posluje (funkcionalna valuta). Finansijski izveštaji prikazani su u hiljadama dinara (RSD).

Poslovne promene nastale u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promene. Monetarna sredstva i obaveze iskazani u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti i prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti, evidentirane su u korist ili na teret bilansa uspeha kao prihodi i rashodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

Dobici i gubici koji nastaju prilikom preračuna finansijskih sredstava i obaveza sa valutnom klauzulom evidentiraju se u bilansu uspeha u okviru prihoda, odnosno rashoda od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u dinare po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.9 Finansijski instrumenti

Finansijski instrument je svaki ugovor koji dovodi do povećanja finansijskih sredstava jedne ugovorne strane odnosno finansijskih obaveza ili vlasničkih instrumenata druge ugovorne strane. U skladu sa MSFI 9, sva finansijska sredstva i obaveze - koji takođe uključuju derivativne finansijske instrumente - treba da se priznaju u bilansu stanja i mere u skladu sa njihovim dodeljenim kategorijama.

2.9.1.Metode merenja finansijskih instrumenata

a) Amortizovana vrednost i efektivna kamatna stopa

Amortizovana vrednost je iznos po kom se meri finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po početnom priznavanju minus otplate glavnice, plus ili minus kumulativna amortizacija koristeći metod efektivne kamatne stope bilo koje razlike između tog početnog iznosa i iznosa dospeća. Za finansijska sredstva iznos se usklađuje za ispravku vrednosti.

Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno eskontuje procenjena buduća novčana plaćanja ili primanja tokom očekivanog trajanja finansijskog instrumenta ili, ukoliko je odgovarajuće, kraći period u odnosu na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva ili neto knjigovodstvenu vrednost finansijske obaveze.

Kada se izračunava efektivna kamatna stopa, Banka procenjuje novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uslove finansijskog instrumenta (na primer, prevremena otplata, kupovne i slične opcije), ali ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Obračun uključuje sve naknade i poene koji su plaćeni ili primljeni između ugovornih strana a koje su sastavni deo efektivne kamatne stope, troškove transakcija i sve ostale premije i eskonte.

Za kupljena ili stvorena finasijska sredstva umanjena za kreditne gubitke („POCI") koristi se kreditno prilagođena EIR - efektivna kamatna stopa usklađena za kreditne rizike . To je stopa koja tačno diskontuje procenjene buduće novčane tokove koji uzimaju u obzir očekivane kreditne gubitke po amortizovanoj vrednosti finansijskog sredstva.

Efektivna kamatna stopa se koristi i za priznavanje prihoda od kamata i rashoda od kamata.

Prihodi od kamata se računaju na sledeći način:

- Primenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva (Nivo 1 i Nivo 2)
- Primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost finansijskog sredstva u narednim periodima izveštaja sve dok je sredstvo umanjeno za kreditne gubitke (Nivo 3)
- Primenom kreditno prilagođene efektivne kamatne stope na kupljena ili stvorena finansijska sredstva umanjena za kreditne gubitke (POCI).

Rashodi kamata se računaju primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost finansijske obaveze.

b) Fer vrednost

Fer vrednost se definiše kao cena koja bi se primila za prodaju sredstva ili platila za prenos obaveze u uobičajenoj transakciji između učesnika na tržištu na datum merenja. Ova definicija fer vrednosti se primenjuje takođe i na merenje fer vrednosti nefinansijske imovine i obaveza. Detaljnije obelodanjivanje o modelima vrednovanja i hijerarhiji instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti nalaze se u Napomeni 37.10 Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza.

2.9.2. Početno priznavanje i vrednovanje

a) Početno priznavanje

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Banke, od momenta kada se Banka ugovornim odredbama vezala za instrument. Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava na "regularan način" priznaje se primenom obračuna na datum poravnanja (izmirenja), što je datum kada je sredstvo isporučeno drugoj strani.

b) Početno vrednovanje

Finansijski instrumenti se inicijalno vrednuju po fer vrednosti, uvećanoj za troškove transakcija (izuzev finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha), koji su direktno pripisivi nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze. Po početnom priznavanju fer vrednost je u mnogim slučajevima jednaka ceni transakcije tj. ceni plaćenoj za sticanje ili preuzimanje finansijskih sredstva ili primljenoj za preuzimanje finansijskih obaveza.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.9.2. Početno priznavanje i vrednovanje (nastavak)

Dobici na prvi dan

Kada se cena transakcije na neaktivnom tržištu razlikuje od fer vrednosti na osnovu ostalih uporedivih tržišnih transakcija u okviru istog instrumenta ili baziranih na tehnikama procenjivanja čiji varijabilni parametri obuhvataju samo podatke raspoložive na uporedivim tržištima, Banka odmah priznaje razliku između cene transakcije i fer vrednosti (dobitak na prvi dan) u bilansu uspeha. U slučaju da je razlika u ceni transakcije i fer vrednosti utvrđena na bazi netržišnih parametara, dobitak/gubitak na prvi dan se razgraničava na period trajanja finansijskog instrumenta.

2.9.3. Klasifikacija i naknadno vrednovanje

Rukovodstvo Banke vrši klasifikaciju finansijskih instrumenata pri inicijalnom priznavanju. Klasifikacija finansijskih instrumenata prilikom početnog priznavanja zavisi od:

a) Poslovnog modela za upravaljanje tim finansijskim sredstvima - procenjuje se da li je finansijsko sredstvo deo portfolija kojim se upravlja tako da se prikupljaju ugovoreni novčani tokovi ili se finansijska sredstva prodaju, ili neki drugi model
b) Karakteristika ugovorenih novčanih tokova-procena se fokusira na proveru da li ugovorni uslovi finansijskog sredstva povećavaju, na specifične datume, novčani tok koji predstavlja samo plaćanje glavnice i kamate.

Banka je klasifikovala finansijska sredstva u sledeće kategorije:

- finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti
- finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- finansijska sredstva koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat.

Naknadno vrednovanje finansijskih sredstava zavisi od njihove klasifikacije.

2.9.3.1. Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti

Finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanoj vrednosti ukoliko je opredeljen poslovni model čiji je cilj prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i ukoliko su ti novčani tokovi SPPI.

Na dan bilasniranja, ova sredstva se vrednuju po bruto knjigovodstvenoj vrednosti umanjenoj za kreditne gubitke.

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti su prezentovana u okviru pozicije „Krediti i potraživanja", „Hartije od vrednosti" i „Gotovina i sredstva kod centralne banke". Gotovinska stanja podrazumevaju samo potraživanja (depozite) od centralne banke i kreditnih institucija koji se otplaćuju na zahtev. *Koji se isplaćuju na zahtev* znači da se mogu povući u bilo koje vreme ili u roku od samo jednog radnog dana ili 24 časa. Obavezne rezerve se takođe prikazuju u ovoj poziciji.

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti su najveća kategorija merenja, jer se celokupan portfolio kredita Banke vrednuje po amortizovanoj vrednosti. Deo hartija od vrednosti čine dužničke hartije koje se vrednuje po amortizovanoj vrednosti. Preostale dužničke hartije od vrednosti vrednuje po fer vrednosti ili kroz bilans uspeha ili kroz ostali sveobuhvatini rezultat.

Kamatni prihod na ova sredstva se obračunava putem metode efektivne kamate i prezentovan je u okviru pozicije „Neto prihod po osnovu kamate" u bilansu uspeha banke. Gubici po osnovu obezvređenja se prezentuju u okviru pozicije „ Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstva koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha". U slučaju prestanka priznavanja takve imovine, rezultat se prikazuje na poziciji „Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrednosti".

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.9.3.2 Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat

Finansijska sredstva se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat ukoliko su karakteristike ugovorenog novčanog toka SPPI i ukoliko se sredstva drže u okviru poslovnog modela čiji cilj se ostvaruje i putem prikupljanja ugovorenog novčanog toka i prodaje.

U bilansu stanja, ovakva sredstva su prezentovana u okviru pozicije „Hartije od vrednosti".

Deo dužničkih hartija od vrednosti koji zadovoljava gore navedene kriterijume se vrednuje po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat. Kamatni prihod na takve hartije se izračunava primenom metode efektivne kamate i uključuje se u poziciju „Neto prihod po osnovu kamate" u bilansu uspeha banke. Dobici i gubici po osnovu umanjenja za kreditne gubitke se prezentuju takođe u bilansu uspeha na poziciji „Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstva koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha". Kao rezultat, efekat vrednovanja priznat u bilansu uspeha banke je isti kao i za finanisijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti. Razlika između fer vrednosti po kojoj se ove hartije vrednuju u bilansu stanja i njihove amortizovane vrednosti se priznaje kroz ostali sveobuhvatni rezultat u okviru pozicije „Pozitivni/negativni efekti promene dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat". Kada hartija prestane da se priznaje, iznos prethodno akumuliran u ostalom sveobuhvatnom rezultatu se reklasifikuje u bilans uspeha i prikazuje na poziciji „Neto dobitak/gubitak od prestanaka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti".

Banka je izabrala opciju da određene vlasničke insutrumente koji se ne drže za trgovanje, vrednuje po fer vrednosti kroz ostali rezultat i ova opcija se primenjuje na strateški značajne investicije Banke. Rezultat fer vrednovanja se prikazuje na poziciji „Pozitivni/negativni efekti promene vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat". Iznos priznat u ostalom sveobuhvatnom rezultatu nikad se ne reklasifikuje na bilans uspeha.

Ostale vlasičke instrumente kapitala Banka vrednuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

2.9.3.3. Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha

Kategoriju merenja fer vrednosti kroz bilans uspeha imaju finanaijska sredstva koja ili nisu prošla SPPI test ili imaju neki drugi poslovni model. Ova finansijska sredstva se generalno prodaju pre njihovog dospeća i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti te se dobiti ostvaruje njenom realizaijom putem prodaje .U poslovanju banke to je poslovni model po kojem se finansijska sredstva drže radi trgovanja.
Banka u svom portfoliju hartija od vrednosti ima deo dužničkih instrumenata koje drži radi trgovanja.

Za dužničke hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosi kroz bilans uspeha, dobici i gubici od usklađivanja sa tržišnom vrednošću, odnosno efekti promene fer vrednosti pri naknadnom vrednovanju, se priznaju kroz bilans uspeha u okviru pozicije " Neto dobitak/ gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata" i ista nisu predmet obezvređenja. Prihodi od kamata po osnovu kupona finansijskih sredstava namenjenih trgovanju priznaju se po metodu efektivne kamatne stope I uključeni su u poziciju " Prihodi od kamate" u bilansu uspeha.

Banka nema dužničkih finansijskih instrumenata koja nisu prošla SPPI niti kreiranih da se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

2.9.3.4 Reklasifikacija finansijskih sredstava

Banka reklasifikuje finansijsku imovinu samo kada menja svoj poslovni model. Ukoliko Banka promeni poslovni model za upravljanje finansijskim sredstvima primeniće reklasifikaciju unapred počev od datuma reklasifikacije. Banka neće menjati već priznate dobitke, gubitke ili kamatu.

U toku 2019. godine Banka nije vršila reklasifikaciju finansijskih sredstava.

2.9.3.5 Vlasnički instrumenti (instrumenti kapitala)

Instrumenti kapitala su instrumenti koji ispunjavaju definiciju kapitala iz perspektive izdavaoca, odnosno instrumenti koji ne sadrže ugovorenu obavezu plaćanja i koji predstavljaju udeo u neto imovini izdavaoca. Banka instrumente kapitala vodi po fer vrednosti kroz ostali rezultat i po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Instrumenti kapitala po fer vrednosti kroz ostali rezultat se priznaju inicijalno po fer vrednosti uvećanoj za transakcione troškove koji se mogu direktno pripisati njihovom sticanju, osim ukoliko Banka u određenim slučajevima proceni da nabavna vrednost predstavlja najbolju procenu fer vrednosti.

Efekti promene fer vrednosti instrumenata kapitala koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat prilikom naknadnog vrednovanja priznaju se u okviru ostalog rezultata i nikada se ne reklasifikuju u bilans uspeha, čak ni prilikom prestavka priznavanja. Za ove instrumenta ne priznaju se efekti obezvređenja kroz bilans uspeha, već se sve promene u fer vrednosti evidentiraju u okviru ostalog rezultata.

Efekti promene fer vrednosti instrumenata kapitala koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha evidentiraju se u okviru pozicije *„Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata"*.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.9.4. Obezvređenje finansijskih instrumenata po MSFI 9

Banka priznaje gubitke od obezvređenja na dužničkim finansijskim instrumentima (krediti i potraživanja i dužničke hartije od vrednosti) osim onih koji se vrednuju po FVPL, kao i za vanbilansne kreditne izloženosti koje nastaju po osnovu garancija i drugih obaveza.

Obezvređenje se zasniva na modelu očekivanih kreditnih gubitaka čije merenje odražava:

- Nepristrasan i verovatnoćom ponderisan iznos koji je određen na osnovu procene niza mogućih ishoda;
- Vremenske vrednosti novca;
- Sve razumne i potkrepljujuće informacije koje su raspoložive bez nepotrebnih troškova i napora na dan izveštavanja, o prošlim događajima, trenutnim uslovima i prognozi budućih ekonomskih okolnosti.

Očekivani kreditni gubitak/obezvređenje je sadašnja vrednost svih smanjenja očekivanog novčanog toka tokom očekivanog veka trajanja finansijskog sredstva. Smanjenje predstavlja razliku između novčanih tokova koji se duguju Banci u skladu sa ugovorom i novčanih tokova koje Banka očekuje da će primiti. Pošto očekivani kreditni gubici uzimaju u obzir iznos i vreme plaćanja, kreditni gubitak nastaje čak i kada Banka očekuje da će se platiti u potpunosti ali kasnije nego od dospeća po ugovoru.

Iznos gubitka od obezvređenja se priznaje kao ispravka vrednosti sredstva. U svrhu merenja iznosa očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) i ppriznavanja prihoda od kamate, Banka pravi razliku između tri nivoa obezvređenja.

1) Nivo obezvređenja 1.
   a) Finansijska sredstva po početnom priznavanju (osim POCI imovine)
   b) Finansijskih sredstava koja ispunjavaju uslove niskog kreditnog rizika
   c) Finansijskih sredstava bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja bez obzira na njihov kreditni kvalitet

   U Nivou 1. ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka izračunavaju se kao dvanaestomesečni ECL.

2) Nivo obezvređenja 2.

   Sadrži finansijska sredstva sa značajnim povećanjem kreditnog rizika, ali nisu umanjena usled kreditnih gubitaka, uključujući početno priznata sredstva opisana iznad.

   U Nivou 2. ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

3) Nivo obezvređenja 3.

   Sadrži finansijska sredstva koja su obzevredjena usled kreditnih gubitaka, odnosno u status neizvršenja obaveza na datum izveštaja.

   U Nivou 3. ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

POCI imovina – finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja. POCI imovina nije predmet transfera izmedju nivoa, odnosno nezavisno od promene kreditnog kvaliteta klijenta nakon inicijalnog priznavanja POCI imovine, vrši se obračun očekivanih kreditnih gubitaka tokom čitavog veka trajanja finansijskog sredstva. Takodje, očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja na datum početnog priznavanja POCI sredstva moraju se uzeti u obzir kod izračuna fer vrednosti sredstva (dok naknadne promene prvobitnog očekivanja dovode do priznavanja ispravki vrednosti usled kreditnih gubitaka samo ukoliko dovode do nižih očekivanja u poređenju sa datumom stvaranja, dok se ona koja dovode do boljih očekivanja u poređenju sa datumom početnog priznavanja priznaju kao povećanja bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva).

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.9.5. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i obaveza

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada Banka izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja instrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena.

Kada je Banka prenela prava na gotovinske prilive po osnovu sredstava ili je sklopila ugovor o prenosu, i pri tom nije prenela sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, niti je prenela kontrolu nad sredstvom, sredstvo se priznaje u onoj meri koliko je Banka angažovana u pogledu sredstva. Dalje angažovanje Banke, koje ima formu garancije na preneseno sredstvo, se vrednuje u iznosu originalne knjigovodstvene vrednosti sredstva ili iznosu maksimalnog iznosa naknade koju bi Banka morala da isplati, u zavisnosti koji iznos je niži.

U svom redovnom poslovanju u toku trajanja ugovora o kreditima , Banka može da ponovo pregovara o uslovima ugovora i modifikuje ih. Ovo može da uključuje komercijalne tržišno uslovljene pregovore sa klijentima ili komercijalne pregovore kojima se sprečava ili ublažavaju finansijske teškoće klijenta. Kako bi se očuvala ekonomska suština i utvrdili finansijski efekti takvih modifikacija , Banka je definisala neke kriterijume po kojima procenjuje da li su izmenjeni uslovi ugovora suštinski i značajno drugačiji od originalnih. To su promena dužnika, promena valute, uvođenje nekih klauzula koje dovode do promene novčanih tokova tako da plasman nije više SPPI.

Određene izmene ugovora (kao što je reprogram) sa klijentima koji se suočavaju sa finansijskim poteškoćama se ne tretiraju kao značajne sa aspekta prestanka priznavanja jer za cilj imaju poboljšanje verovatnoće naplate ugovorenog novčanog toka od strane banke.

Sa druge strane takve izmene kod klijenata koji se ne suočavaju sa finansijskim poteškoćama, mogu da budu sušinski značajne i da dovedu do prestanka priznavanja. To su sledeći kriterijumi: promena otplatnog plana na način da je prosečna preostala ročnost plasmana izmenjena više od 100% i ne više od dve godine u poređenju sa originalnim ugovorom, promena vremena ili iznosa ugovorenog novčanog toka koja rezultira u promeni sadašnje vrednosti modifikovanog sredstva za više od 10% u odnosu na knjigovodstvenu vrednost plasmana, komercijalni pregovori inicirani zbog izmene tržišnih uslova koji su povoljniji za klijenta kao alternativa refinansiranju.

U slučaju značajnih modifikacija ugovornih uslova (kao što je prethodno navedeno), Banka prestaje sa priznavanjem starog sredstva i priznaje novo, izmenjeno sredstvo. Ukoliko je dužnik u default-u ili značajna modifikacija dovodi do default-a novo sredstvo ima tretman POCI (kupljeni /plasirani kreditno obezvređen) plasmana.

Finansijske obaveze prestaju da se priznaju kada je obaveza predviđena ugovorom ispunjena, otkazana ili istekla. U slučaju gde je postojeća finansijska obaveza zamenjena drugom obavezom prema istom poveriocu, ali pod značajno promenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmenjeni, takva zamena ili promena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrednosti obaveze priznaje u bilansu uspeha.

2.9.6. Reprogramirani krediti

Kada je u mogućnosti, Banka radije reprogramira, odnosno restrukturira kredite, nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate ili bilo koju drugu izmenu inicijalnih uslova kreditiranja. Reprogrami mogu biti poslovni (biznis) repogrami ili forbearance po definiciji EBA-e.

Biznis reprogram podrazumeva izmenu inicijalno ugovorenih uslova koja nije uslovljena pogoršanjem finansijske pozicije dužnika, odnosno ublažavanjem posledica pogoršane finansijske pozicije i ne predstavlja restrukturiranje. Rezultat je promenjene situacije na tržištu (kupci, dobavljači, konkurencija) i potrebe da se postojeća dinamika i uslovi kredita prilagode novonastaloj situaciji.

Forbearance predstavlja restrukturiranje uslovljeno:
- nesposobnošću dužnika da ispunjava ugovorne obaveze usled finansijskih poteškoća i
- potrebom da banka učini određene ustupke kako bi klijent mogao da servisira ugovorne obaveze.

Nakon izmene uslova, ne smatra se da je kredit dospeo, ali ako nakon restrukturiranja postoji dokaz o obezvređenju potraživanja klijentu se dodeljuje status neizmirenja obaveza. Banka kontinuirano kontroliše reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

2.9.7. Izdati finansijski instrumenti i ostale finansijske obaveze

Izdati finansijski instrumenti ili njihove komponente se klasifikuju kao obaveze kada suština ugovornog odnosa ukazuje da Banka ima obavezu ili da isporuči gotovinu ili neko drugo finansijsko sredstvo imaocu, ili da ispuni obavezu na drugačiji način od razmene gotovine ili drugog finansijskog sredstva za fiksan broj sopstvenih akcija.

Komponente složenih finansijskih instrumenata, koje sadrže i elemente obaveza i elemente kapitala, iskazuju se posebno, pri čemu se komponenti kapitala dodeljuje ostatak vrednosti po odbitku iznosa koji je posebno određen kao fer vrednost komponente obaveza na dan izdavanja.

Naknadno vrednovanje finansijskih obaveza zavisi od njihove klasifikacije, kao što sledi:

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.9.7. Izdati finansijski instrumenti i ostale finansijske obaveze (nastavak)

Depoziti i ostale obaveze prema bankama i prema drugim komitenata

Depoziti banaka i komitenata, kao i ostale kamatonosne finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrednosti, umanjenoj za nastale transakcione troškove, izuzev finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Nakon početnog priznavanja, kamatonosni depoziti i krediti se iskazuju po amortizovanoj vrednosti.

Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava

Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se inicijalno priznaju po fer vrednosti umanjenoj za nastale transakcione troškove. Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se naknadno vrednuju po amortizovanoj vrednosti. Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se klasifikuju kao tekuće obaveze, osim ukoliko Banka nema bezuslovno pravo da izmiri obavezu za najmanje 12 meseci nakon datuma izveštavanja.

Ostale obaveze

Obaveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obaveze iskazane su po nominalnoj vrednosti.

2.10. Prebijanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se prebijaju, a razlika između njihovih suma se priznaje u bilansu stanja, ako, i samo ako, postoji zakonom omogućeno pravo da se izvrši prebijanje priznatih iznosa i postoji namera da se isplata izvrši po neto osnovu, ili da se istovremeno proda sredstvo i izmiri obaveza.

2.11. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U Izveštaju o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumevaju se novčana sredstva na žiro računu Banke i računima blagajne (dinarske i devizne) i devizna sredstva na računima kod domaćih i stranih banaka sa originalnom ročnošću do 3 meseca.

2.12. Poslovi kupovine i ponovne prodaje hartija od vrednosti ("reverzni repo" poslovi)

Hartije od vrednosti kupljene po ugovoru, kojim je utvrđeno da će se ponovo prodati na tačno određeni dan u budućnosti su priznate u bilansu stanja.

Plaćena gotovina po tom osnovu, uključujući dospelu kamatu, se priznaje u bilansu stanja. Razlika između kupovne cene i cene po ponovnoj prodaji se tretira kao prihod po osnovu kamate i dospeva tokom trajanja ugovora.

2.13. Investicije u zavisna društva

Zavisno pravno lice je onaj entitet nad kojim Banka ima kontrolu. Kontrola je uspostavljena kada je Banka izložena, ili ima prava na, varijabilnim prinosima po osnovu učešća u entitetu u koji je investirala i ima sposobnost da utiče na te prinose po osnovu moći koju ima nad entitetom u koji je investirala.

Banka na dan 31. decembra 2019. godine poseduje 75% vlasništva privrednog društva S Leasing d.o.o., Beograd. Učešće u kapitalu navedenog zavisnog pravnog lica iskazano je po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti u pojedinačnim finansijskim izveštajima Banke.

2.14. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne gubitke po osnovu umanjena vrednosti sredstava. Nematerijalna ulaganja se sastoje od licenci i ostalih nematerijalnih ulaganja.

Korisni vek upotrebe nematerijalnih sredstava se procenjuje kao ograničen ili neograničen.

Nematerijalna sredstva sa ograničenim vekom trajanja se amortizuju tokom korisnog veka upotrebe. Period i metod amortizacije za nematerijalna sredstva sa ograničenim vekom upotrebe se proveravaju najmanje jednom godišnje, na kraju finansijske godine.

Promene u očekivanom korisnom veku upotrebe ili očekivanom obrascu potrošnje budućih ekonomskih koristi sadržanih u sredstvu se obuhvataju tako što se promeni period ili metod amortizacije i tretiraju se kao promene u računovodstvenim procenama.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.14. Nematerijalna ulaganja (nastavak)

Amortizacija nematerijalnih ulaganja se obračunava korišćenjem proporcionalne metode u cilju smanjenja vrednosti nematerijalnih ulaganja na nulu tokom procenjenog korisnog veka upotrebe, kako sledi:

Licence za softver	u skladu sa ugovorenim rokom korišćenja
Ostala nematerijalna ulaganja	4 - 6 godina

Troškovi amortizacije nematerijalnih sredstava sa ograničenim vekom trajanja se priznaju na teret bilansa uspeha.

Izdaci vezani za održavanje kompjuterskih softverskih programa priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu.

2.15. Nekretnine, postrojenja i oprema i Investicione nekretnine

Nekretnine, postrojenja i oprema se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne gubitke po osnovu umanjena vrednosti sredstava.

Nabavna vrednost uključuje izdatke koje se direktno pripisuju nabavci nekretnine, postrojenja i opreme.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, samo kada postoji verovatnoća da će Banka u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrednost može pouzdano utvrditi. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspeha perioda u kome su nastali.

Banka poseduje nekretnine kao investicije u cilju ostvarenja prihoda po osnovu zakupnina i porasta vrednosti nekretnina na tržištu. Investicione nekretnine iskazane su po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti.

Amortizacija se ravnomerno obračunava na nabavnu vrednost nekretnine, postrojenja i opreme, primenom sledećih propisanih godišnjih stopa, s ciljem da se sredstva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog veka trajanja:

Građevinski objekti	40 godina
Kompjuterska oprema	4 godina
Ostala oprema	5 do 10 godina

Promene u očekivanom korisnom veku upotrebe sredstava obuhvataju se kao promene u računovodstvenim procenama.

Obračun amortizacije nekretnina i opreme počinje od narednog meseca u odnosu na mesec u kojem je osnovno sredstvo stavljeno u upotrebu. Obračun amortizacije se ne vrši za investicije u toku. Obračunat trošak amortizacije priznaje se kao rashod perioda u kome je nastao.

Ulaganja u tuđe nekretnine, postrojenja i opremu amortizuju se shodno vremenu korišćenja istih utvrđenih ugovorom.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje nekretnina i opreme, priznaju se na teret ili u korist bilansa uspeha, kao deo ostalih poslovnih prihoda ili operativnih i ostalih poslovnih rashoda.

2.16. Obezvređenje nefinansijske imovine

Saglasno usvojenoj računovodstvenoj politici, na dan izveštavanja, rukovodstvo Banke analizira vrednosti po kojima su prikazana nematerijalna ulaganja, nekretnine, postrojenja i opreme i investicije u zavisna društva Banke. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvređeno, nadoknadiv iznos te imovine se procenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvređenja. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procenjen kao niži od vrednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknadive vrednosti, koju predstavlja vrednost veća od fer vrednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrednosti u upotrebi. Gubitak zbog obezvređenja se priznaje u iznosu razlike, na teret rashoda saglasno MRS 36 "Umanjenje vrednosti imovine".

Nefinansijska sredstva (osim goodwill-a) kod kojih je došlo do umanjenja vrednosti se revidiraju na svaki izveštajni period zbog mogućeg ukidanja efekata umanjenja vrednosti.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.17. Lizing iz ugla Banke kao zakupca

Imovina sa pravom korišćenja i obaveza za zakup priznaju se na datum početka zakupa. Imovina se početno vrednuje po nabavnoj vrednosti koja predstavlja inicijalnu vrednost obaveza (diskontovanu na sadašnju vrednost) i sva plaćanja lizing kući nastala pre datuma lizinga umanjena za podsticaje primljene od lizing kuće. Ova procenjena imovina se naknadno amortizuje od datuma početka do kraja perioda zakupa. Banka koristi linearnu metodu amortizacije.

Plaćanja po osnovu zakupa obuhvataju fiksne zakupnine, varijabilna plaćanja zakupnine koja zavise od indeksa ili stope, iznose za koje se očekuje da će biti plaćeni u okviru garancije rezidualne vrednosti i plaćanja za zakup u opcionom periodu produženja ako je zakupac procenio da će iskoristiti opcije i kazne za prevremeno raskidanje ugovora ako rok zakupa odražava zakupca koji koristi opciju raskida. Nakon toga, knjigovodstveni iznos obaveze po osnovu lizinga uvećava se za kamatu po važećoj diskontnoj stopi, umanjenoj za izvršene isplate lizinga i eventualno ponovo procenjuje u skladu sa izmenom lizinga.

Pri proceni lizing perioda Banka je uključila period bez mogućnosti otkazivanja, opcioni period za produžetak lizinga, ukoliko je zakupac relativno siguran da će iskoristiti tu opciju, period pokriven opcijom za raskid lizinga, ukoliko je zakupac relativno siguran da neće upotrebiti tu opciju, dok u slučaju lizing perioda bez definisanog (određenog) roka primenjen je rok određen u skladu sa najboljom mogućom procenom perioda trajanja zakupa. Kada najbolja moguća procena nije izvodljiva, zbog nedostupnosti podataka, period trajanja zakupa procenjuje se na 5 godina u skladu sa periodom budžetiranja.

Obaveze za zakup diskontuju se korištenjem kamatne stope koja predstavlja implicitnu stopu u zakupu. Ako se ta stopa ne može utvrditi, Banka koristi inkrementalnu stopu zaduživanja - stopu po kojoj se Banka može zadužiti kod Erste Grupe.

Za zakup pokretnih stvari Banka koristi se inkrementalna stopa zaduživanja - stopa po kojoj bi Banka mogla da pozajmi sredstva od Erste Grupe.

2.18. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Rezervisanje je obaveza koja je neizvesna u pogledu roka i iznosa.Rezervisanja se priznaju i vrše:

- kada Banka ima sadašnju obavezu, zakonsku ili izvedenu, kao rezultat prošlih događaja;
- kada je verovatno da će doći do odliva resursa kako bi se izmirila obaveza i
- kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze.

Iznos priznat kao rezervisanje predstvlja najbolju procenu izdataka koji je potreban za izmirenje sadašnje obaveze na dan bilansa stanja. Radi održavanja najbolje moguće procene rezervisanja se razmatraju, utvrđuju i ako je potrebno koriguju na svaki izveštajni datum. Rezervisanje se odmerava po sadašnjoj vrednosti očekivanih izdataka za izmirenje obaveze, primenom diskontne stope koja odražava tekuću tržišnu procenu vremenske vrednosti novca.

Kada više nije verovatan odliv ekonomskih koristi radi izmirenja zakonske ili izvedene obaveze rezervisanje se ukida putem storniranja troškova tekućoj godine odnosno u korist prihoda, ukoliko je rezervisanje formirano u prethodnom periodu.

Rezervisanje se prati po vrstama i može da se koristi samo za izdatke za koje je prvobitno bilo priznato. Rezervisanje se ne priznaje za buduće poslovne gubitke.

Potencijalne obaveze se ne priznaju u finansijskim izveštajima. Potencijalne obaveze se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala. Ukoliko je verovatan odliv resursa u budućnosti rezervisanje se priznaje u finansijskim izveštajima. Banka vrši rezervisanje na teret rashoda za stavke po kreditno rizičnim vanbilansnim stavkama do divoa potrebnih rezervisanja u skladu sa zahtevima MSFI 9.

Potencijalna sredstva Banka ne priznaje u finansijskim izveštajima. Potencijalna sredstva se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje, ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.19. Naknade zaposlenima

(a) Porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje – Definisani planovi doprinosa

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Banka je obavezna da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Banka ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Banka nije u obavezi da zaposlenima isplaćuje naknade koje predstavljaju obavezu Penzionog fonda Republike Srbije. Porezi i doprinosi koji se odnose na definisane planove naknada po osnovu zarada, evidentiraju se kao rashod perioda na koji se odnose.

(b) Obaveze po osnovu ostalih naknada – Otpremnine prilikom odlaska u penziju i jubilarne nagrade

U skladu sa Kolektivnim ugovorom Banka ima obavezu isplate naknade zaposlenima prilikom odlaska u penziju (otpremnina) u iznosu od 3 prosečne mesečne zarade ostvarene u Republici Srbiji prema poslednjem objavljenom podatku Republičkog zavoda za Statistiku ili 3 prosečne mesečne zarade ostvarene u Banci u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, odnosno 3 mesečne zarade zaposlenog ostvarene u mesecu koji prethodi mesecu isplate – u zavisnosti šta je povoljnije za zaposlenog.

Pored toga, u skladu sa kolektivnom ugovorom, Banka je u obavezi da isplati i jubilarne nagrade za 10, 20, 30, 40 godina neprekidnog rada u Banci. Jubilarne nagrade se isplaćuju u visini jedne, dve ili tri prosečne zarade u Banci ostvarene u mesecu koji prethode datumu isplate, zavisno od trajanja neprekidnog rada kod poslodavca.

Troškovi i obaveze po osnovu ovih planova nisu obezbeđeni fondovima. Obaveze po osnovu naknada i sa njima povezani troškovi se priznaju u iznosu sadašnje vrednosti očekivanih budućih gotovinskih tokova primenom aktuarske metode projektovanja po jedinici prava.

Aktuarski dobici i gubici i troškovi prethodno izvršenih usluga priznaju se u bilansu uspeha kada nastanu, s tim što se aktuarski dobici i gubici po osnovu otpremnina prilikom odlaska u penziju priznaju u okviru ostalog ukupnog rezultata.

(c) Kratkoročna, plaćena odsustva

Akumulirana plaćena odsustva mogu da se prenose i koriste u narednim periodima, ukoliko u tekućem periodu nisu iskorišćena u potpunosti. Očekivani troškovi plaćenih odsustava se priznaju u iznosu akumuliranih neiskorišćenih prava na dan bilansa, za koje se očekuje da će biti iskorišćeni u narednom periodu. U slučaju neakumuliranog plaćenog odsustva, obaveza ili trošak se ne priznaju do momenta kada se odsustvo iskoristi.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.20. Finansijske garancije

U uobičajenom toku poslovanju Banka odobrava finansijske garancije koje se sastoje od plativih i činidbenih garancija, akreditiva, akcepta menica i drugih poslova jemstva. Finansijske garancije su ugovori koji obavezuju izdavaoca garancije da izvrši plaćanje ili nadoknadi gubitak primaocu garancije, nastao ukoliko određeni poverilac blagovremeno ne izvrši svoje obaveze u skladu sa uslovima predviđenim ugovorom.

Finansijske garancije se inicijalno priznaju u finansijskim izveštajima po fer vrednosti na datum kada je garancija data. Nakon inicijalnog priznavanja, obaveze Banke koje proističu iz finansijskih garancija se vrednuje u iznosu amortizovane naknade ili najbolje procene izdataka neophodnih da bi se izmirila finansijska obaveza koja nastaje kao rezultat garancije, u zavisnosti koji je iznos viši.

Povećanje obaveza koje se odnosi na finansijske garancije se priznaje u bilansu uspeha u okviru pozicije „Neto rashodi /prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki". Primljene naknade se priznaju u korist bilansa uspeha u okviru prihoda od naknada i provizija, u zavisnosti od vrste naknade. Banka određene vrste naknada prihoduje jednokratno, a one koje se naplaćuju za poznat vremenski period se razgraničavaju ravnomerno tokom perioda trajanja garancije.

Činidbene garancije su ugovori obezbeđuju kompenzaciju ukoliko druga strana ne ispuni svoju ugovornu obavezu. Takvi ugovori prenose, pored kreditnog i nefinansijske rizike izvršenja. Činidbene garancije se početno priznaju po fer vrednosti, koja se obično dokazuje iznosom primljene naknade. Ovaj iznos se amortizuje ravnomerno tokom trajanja ugovora. Na kraju svakog izveštajnog perioda, ugovori o činidbenim garancijama se odmeravaju u iznosu većem od (i) neamortizovanog iznosa pri početnom priznavanju i (ii) najbolje procene troškova potrebnih za izmirenje ugovora ugovora na kraju izveštajnog perioda, diskontovanog na sadašnju vrednost.

2.21. Sredstva stečena naplatom potraživanja

Banka preuzima imovinu (kolaterale) kao vid naplate u slučajevima kreditiranja sa problemima u otplati. Osnovni razlozi su omogućavanje kontrole kolaterala i zaštita vrednosti kolaterala na nelikvidnim ili problematičnim tržištima postavljanjem osnove na tržištu i, kao strategija odbrane, strategija protiv gubitka imovine na aukciji po neodgovarajućoj ceni. Konverzija loših plasmana u materijalnu imovinu se takođe vidi kao mera za poboljšanje kontrole troškova po Banku i za izbegavanje daljeg pogoršanja vrednosti.

Imovina stečene na takav način, može biti klasifikovana kao:

1) Materijalna imovina koju Banka drži za svoju upotrebu (MRS 16, Imovina, postrojenja i oprema)
2) Investiciona nekretnina (MRS 40 Investiciona imovina)
3) Sredstva stečena naplatom potraživanja (MRS 2 Inventar zaliha)
4) Stalna sredstva namenjena prodaji (MSFI 5)

Imovina stečena naplatom potraživanja evidentira se po kupovnoj ceni u RSD.

Materijalna imovina koju Banka drži za svoju upotrebu i koju koristi Banka evidentira se po nabavnoj vrednosti i amortizacija u skladu sa Računovodstvenom politikom Banke i Priručnikom računovodstva po MSFI Erste bank ad Novi Sad.

Investiciona nekretnina je nekretnina u vlasništvu vlasnika u svrhu generisanja prihoda od zakupa. Originalna investicija se priznaje po nabavnoj ceni i amortizuje se u skladu sa Računovodstvenom politikom Banke i Priručnikom računovodstva po MSFI Erste bank ad Novi Sad.

Sredstva stečena naplatom potraživanja u skladu sa MRS 2 Zalihe se vrednuju po nižoj od sledeće dve vrednosti, nabavne cene / cene koštanja i neto ostvarive vrednosti (cene prodaje umanjenoj za troškove prodaje).

Od datuma bilansa stanja, rukovodstvo Banke analizira vrednost zaliha po kojima je imovina Banke obelodanjena. Ukoliko ima naznaka da je neka imovina obezvređena, naplativ iznos imovine se procenjuje kako bi se definisao iznos obezvređenja. Ukoliko je procenjeno da je naplativ iznos imovine niži od vrednosti po kojoj je imovina obelodanjena, postojeća vrednost te imovine se smanjuje na iznos naplative vrednosti.

Sektor upravljanja rizicima vrši procenu. Iznosi otpisa zaliha do neto generisane vrednosti, kao i gubici zaliha, prepoznaju se kao trošak perioda tokom kojeg je došlo do otpisa i nastanka gubitka.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.21. Sredstva stečena naplatom potraživanja (nastavak)

Banka klasifikuje stalnu imovinu kao **stalna sredstva namenjena prodaji** ako se njena knjigovodstvena vrednost može povratiti prevashodno prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Imovina klasifikovana kao imovina namenjena prodaji mora biti dostupna za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju i njena prodaja mora biti verovatna.

Prilikom reklasifikacije dela aktive u stalna sredstva namenjena prodaji sredstva se vrednuju se po nižoj vrednosti od knjigovodstvene vrednosti koju bi ta imovina imala da nije klasifikovana kao namenjena prodaji (nabavnoj vrednosti) i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje. Ako je knjigovodstvena vrednost niža nastavlja se vrednovanje po knjigovodstvenoj vrednosti, a ako je fer vrednost niža iskazuje se rashod perioda koji predstavlja obezvređenje imovine. Rashod nastao kao rashod od obezvređenja prenosi se na rashod od prodaje ukoliko je sredstvo prodato u istoj godini kada je i reklasifikovano kao sredstvo namenjeno prodaji. Da bi se izvršila reklasifikacija iz kategorije investicione nekretnine u stalna sredstva namenjena prodaji nije dovoljna samo odluka o prodaji nego i kapitalni izdatak prevođenja tog sredstva u sredstvo namenjeno prodaji.

Ne radi se obračun amortizacije pošto ova klasifikacija podrazumeva brzu i izvesnu prodaju.

Ukoliko u toku držanja imovine, nisu više zadovoljeni kriterijumi za klasifikaciju imovine kao namenjene prodaji, treba je reklasifikovati i korigovati njenu knjigovodstvenu vrednost i efekte priznati u bilansu uspeha perioda kad se reklasifikacija desila. Kada stano sredstvo prestane da se klasifikuje kao sredstvo koje se drži radi prodaje, vrednuje se po nižim od sledećih iznosa:

- njegove knjigovodstvene vrednosti pre nego što je sredstvo klasifikovano kao sredstvo koje se drži radi prodaje, korigovane za amortizaciju koja bi bila priznata da sredstvo nije bilo klasifikovano kao sredstvo koje se drži radi prodaje; i
- njegove nadoknadive vrednosti na dan kada je odlučeno da se ne prodaje.

Nekretnine evidentirane na klasi namenjene prodaji vode se po sadašnjoj vrednosti. Prilikom reklasifikacije neophodno je izračunati iznos amortizacije za period za koji sredstvo nije amortizovano i proknjižiti obračunatu amortizaciju.

2.22. Porezi i doprinosi

(a) Porez na dobit

Tekući porezi

Porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije. Banka tokom godine porez na dobit plaća u vidu mesečnih akontacija, čiju visinu utvrđuje na osnovu poreske prijave za prethodnu godinu. Konačna poreska osnovica, na koju se primenjuje propisana stopa poreza na dobit preduzeća od 15% utvrđuje se poreskim bilansom Banke.

Računovodstvena dobit se, da bi se dobio iznos oporezive dobiti, usklađuje za određene trajne razlike i umanjuje za određena ulaganja u toku godine, kao što je prikazano u godišnjem poreskom bilansu koji se predaje u roku od 180 dana od dana isteka perioda za koji se utvrđuje poreska obaveza.

Obveznici koji su do 2014. godine u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije stekli pravo na poreski kredit po osnovu ulaganja u osnovna sredstva, mogu da iskoriste do 33% obračunatog poreza. Neiskorišćeni deo poreskog kredita može se preneti na račun poreza na dobit iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od deset godina, tj. do iznosa prenetog poreskog kredita.

Počevši od poreskog perioda za 2018. godinu, poreskim obveznicima je omogućeno je da efekti promene računovodstvene politike nastali usled prve primene MRS, odnosno MSFI, po osnovu kojih se, saglasno propisima o računovodstvu, vrši korekcija odgovarajućih pozicija u bilansu stanja, priznaju se kao prihod, odnosno rashod u poreskom bilansu, počev od poreskog perioda u kojem je ta korekcija izvršena. Prihodi i rashodi priznaju se u jednakim iznosima u pet poreskih perioda.

Poreski propisi u Republici Srbiji ne dozvoljavaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda iskoriste kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u određenom prethodnom periodu. Međutim, gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od 5 godina.

Odloženi porezi

Odloženi porezi na dobit se obračunavaju po metodi obaveza prema bilansu stanja na sve privremene razlike na dan bilansa stanja između sadašnje vrednosti sredstava i obaveza u finansijskim izveštajima i njihove vrednosti za svrhe oporezivanja. Stopa od 15% je korišćena za obračun iznosa odloženih poreza.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.22. Porezi i doprinosi (nastavak)

(a) Porez na dobit (nastavak)

Odloženi porezi (nastavak)

Odložene poreske obaveze priznaju se na sve oporezive privremene razlike, izuzev ukoliko odložene poreske obaveze proističu iz inicijalnog priznavanja "goodwill-a" ili sredstava i obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak, kao i ukoliko se odnose na oporezive privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima gde se trenutak ukidanja privremene razlike može kontrolisati i izvesno je da privremena razlika neće biti ukinuta u doglednom vremenskom periodu.

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve oporezive privremene razlike i neiskorišćene iznose prenosivih poreskih kredita i poreskih gubitaka, efekata promene računovodstvenih politika na osnovu kojih se vrši korekcija odgovarajućih pozicija u Bilansu stanja. do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve oporezive privremene razlike, preneti neiskorišćeni poreski krediti i neiskorišćeni poreski gubici mogu iskoristiti, izuzev ukoliko se odložena poreska sredstva odnose na privremene razlike nastale iz inicijalnog priznavanja sredstava ili obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak ili na odbitne privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima, kada se odložena poreska sredstva priznaju samo do mere do koje je izvesno da će privremene razlike biti ukinute u doglednoj budućnosti i da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve privremene razlike mogu iskoristiti.

Knjigovodstvena vrednost odloženih poreskih sredstava preispituje se na svaki izveštajni datum i umanjuje do mere do koje više nije izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se ukupna vrednost ili deo vrednosti odloženih poreskih sredstava može iskoristiti. Odložena poreska sredstva koja nisu priznata procenjuju se na svaki izveštajni datum i priznaju do mere do koje je postalo izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto dobitak/(gubitak) perioda.

Odloženi porez na dobit koji se odnosi na stavke koje se direktno evidentiraju u korist ili na teret kapitala se takođe evidentiraju na teret, odnosno u korist kapitala.

(b) Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu, porez na dodatu vrednost, doprinose na zarade koji padaju na teret poslodavca, kao i druge poreze i doprinose koji se plaćaju u skladu sa republičkim i lokalnim poreskim propisima. Ovi porezi i doprinosi su prikazani u okviru operativnih i ostalih poslovnih rashoda.

2.23. Praćenje poslova po segmentima poslovanja

Rukovodstvo Banke posmatra poslovne segmente u skladu sa metodologijom i segmentacijom koja je definisana na nivou cele Erste grupe, i na osnovu istih donosi odluke, alocira resurse i ocenjuje rezultat poslovanja pojedinačnih segmenata. Izveštaj po segmentima je usklađen sa FINREP metodologijom izveštavanja koji se koristi u Erste grupi gde postoje odstupanja na određenim pozicijama u odnosu na rezultat iskazan po lokalnoj NBS metodologiji.

2.24. Poslovi u ime i za račun trećih lica

Sredstva po poslovima u ime i za račun trećih lica, kojima Banka upravlja uz naknadu, uključena su u vanbilansnu evidenciju Banke. Banka po navedenim plasmanima ne snosi nikakav rizik.

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na iskazane vrednosti sredstava i obaveza, kao i obelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, kao i prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda.

Ove procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izveštaja. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od navedenih procena. Procene i pretpostavke se kontinuirano razmatraju, a kada korekcije postanu neophodne, iskazuju se u bilansu uspeha za periode u kojima su postale poznate.

(a) SPPI procena

Analiza ispunjenosti da li ugovoreni novčani tok finansijskog sredstva dovodi do povećanja novčanog toka koji je isključivo plaćanje glavnice i kamate (SPPI) što je predmet znajačne procene prilikom klasifikacije finansijskog sredstva. Ove procene su ključne prilikom procesa MFSI 9 klasifikacije i merenja jer određuju da li će se sredstvo vrednovati po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVPL), ili u zavisnosti od procene poslovnog modela, po amortizovanoj vrednosti (AC) ili po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat (FVOCI).

Uzimajući u obzir i razmatrajući karakteristike ugovora o kreditima, kao značajne procene je uočeno sledeće: naknada za prevremenu otplatu i neusklađenost kamatne stope i perioda ažuriranja.

Procena da li naknada za prevremenu otplatu kredita može da se smatra razumnom kompenzacijom za rani prekid ugovora (u slučaju celokupne) ili izgubljenu kamatu (u slučaju delimične otpiate), se bazira na poređenju nivoa naknade i troškova koje banka. Za procenu, banka koristi kvantitativni test gde se troškovi porede sa izgubljenom kamatnom marginom i izgubljenim kamatnim diferencijalom zbog smanjenja kamatne stope pri ranom prekidu ili otplati. Procena se radi na nivou portfolija. Adekvatnost nakande se takođe opravdava i kvalitativno na bazi trenutnog tržišnog nivoa naknada i njihove preihvatljivosti od strane regulatora.

Neusklađenost kamatne stope i perioda njenog ažuriranja se odnosi na promenjive kamatne stope kredita gde je referentna kamatna stopa neusklađena u pogledeu tenora i perioda ažuriranja (kao što je slučaj kada se 3M EURIBOR usklađuje češće tj svakih mesec dana ili ređe npr svakih 6 meseci) ili je period ažuriranja određen pre početka kamatnog perioda (na primer 3MEURIBOR se ažurira 2 meseca pre puštanja kredita i početka kamatnog perioda). Ovakve slučajeve je potrebno proceniti putem „benčmark testa" da li ugovoreni (nediskontovani) novčani tok kredita odstupa značajno od „benčmark" kredita (kredita ite ročnosti, istog iznosa, iste valute, ali koji nema neusklađenost kamatne stope).Pragovi materijalnosti za prolazak kvantitativnog benčmark testa su 5% kumulativno odstupanje odnosno 10% periodično odstupanje. Ovaj test se radi na niovu pojedinačnog plasmana na prilikom inicijalnog priznavanja.

Za plasmane koji imaju kamatne stope određene na bazi "starih" stopa, SPPI usaglašenost se procenjuje na bazi kvalitativnih kriterijuma tako da period između datuma fiksiranja stope i pdatuma početka kamatanog perioda nije duži od mesec dana.

Prilikom prelaska na MSFI 9, Banka je testirala svoje plasmane koji imaju ugovorene "stare stope" kvalitativno kao i nekolicinu plasmana koji imaju ugovorenu neusklađenost kamate sa periodom ažuriranja , kvantitativno i svi plasmani su prošli benčmark test.

Takođe portfolio kredita je testiran u pogledu naknade za prevremnu otplatu.

Rukovodstvo Banke smatra da svi krediti ispunjavaju SPPI kriterijume.

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)

(b) Procena poslovnog modela

Za svako finansijsko sredstvo koje je SPPI prilikom inicijalnog priznavanja, Banka procenjuje da li je ono deo poslovnog modela u kojem se sredstva drže radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova, ili oba prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i prodaje, ili nekog drugog poslovnog modela.

Kritičan apekt u razlikovanju poslovnog modela je učestalost i značajnost prodaja. Može se desiti, da u periodu nakon inicijalnog priznavanja dođe do realizacije novčanog toka na drugačiji način od očekivanog , onda se može činiti da bi drugačiji metod merenja bio više odgovarajući. Prema MSFI 9, takve naknade promene ne dovode nužno do reklasifikacije i ispravke grešaka u prethodnom periodu. Ta informacija može uticati da se poslovni model i metod vrednovanja pormeni za nova sredstva.

Banka, prodaje zbog povećanja kreditnog rizika, prodaje koje su blizu krajnjeg roka dospeća i retke prodaje zbog nekih događaja kao što je izmena zakonske regulative, veće interne reorganizacije, retke krize likvidnosti i sl, ne smatra kao suprotne postavljenom poslovnom modelu prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.

Bančina je procena da svi krediti banke zadovoljavaju poslovni model držanje radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.

Poslovni modeli Banke:

Poslovni model Corporate - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)
Svi krediti i potraživanja drže se da bi se prikupili ugovoreni novčani tokovi (glavnica i kamata) tokom ukupnog trajanja plasmana tj. do dospeća. Trgovanja plasmanima nema, odnosno nema plasiranja kredita u cilju prodaje istih i ostvarivanja dobiti po osnovu razlike u ceni.

Poslovni model Real estate - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)
Svi krediti i potraživanja odobravaju se sa ciljem prikupljanja novčanih tokova tokom trajanja plasmana. Osnovna razlika u odnosu na korporativne kredite je u tome sto se krediti odobravaju za realizaciju posebnih projekata , dakle odobravaju se posebnim (SPV) preduzećima osnovanih samo u svrhu realizacije konkretnog projekta. Sama otplata bazira se isključivo na prihodima od projekta koji je predmet finansiranja.

Poslovni model Retail - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)
Svi krediti i potraživanja drže se da bi se prikupili ugovoreni novčani tokovi (glavnica i kamata) tokom ukupnog trajanja plasmana tj. do dospeća. Trgovanja plasmanima nema, odnosno nema plasiranja kredita u cilju prodaje istih i ostvarivanja dobiti po osnovu razlike u ceni.

Poslovni model Treasury - Dužničke hartije od vrednosti: Hold to Sell (FVPL metod vrednovanja)
Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti upravlja se radi ostvarivanja zarade u vidu razlike u ceni.

Poslovni model ALM - Dužničke hartije od vrednosti: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)
Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti, u poslovnom modelu "držati radi prikupljanja" ("HtC"), upravlja se radi ostvarivanja tokova gotovina prikupljanjem ugovornih novčanih tokova. Ostvarivanje razlike u ceni nije cilj, niti priroda ovog poslovnog modela.

Poslovni model ALM - Dužničke hartije od vrednosti: Hold and Sell (FVOCI metod vrednovanja)
Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti u poslovnom modelu "držati za prikupljanje i prodaju" ("H&S") upravlja se radi ostvarivanja tokova gotovina prikupljanjem ugovornih novčanih tokova, ali i prodajom finansijskih sredstava kao i ostvarenjem razlike u ceni.

(c) Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava

Model očekivanog kreditnog gubitka je baziran na prosuđivanju jer se zahteva procena značajnog povećanja kretinog rizika i merenje očekivanih gubitaka bez nekih detaljnijih smernica. U pogledu značajnog povećanja kreditnog rizika, Banka je odredila specifična pravila za procenu koja obuhvataju kvantitativne i kvalitativne kriterijume. Merenje očekivanog kreditnog gubitka uključuje kompleksne modele koji se oslanjaju na istorijske podatke o verovatnoći default-a i stopama gubitka, njihovoj ektrapolaciji u slučaju nedovoljnih kada ne postoji dovoljno podataka, individualne porcene novčanih tokova prilagođenih kreditnim gubicima, i verovatnoće ostvarenja scenarija uključujući forward–looking informacije.

Detaljna obelodanjivanja identifikacije značajnog povećanja kreditnog rizika, uključujući kolektivni, individualnu porcenu, tehnike predviđanja koje se koriste za merenje očekivanog gubitka i definicije defaulta,i ostali aspekti procene kreditnog rizika su dati u Napomeni 37.

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)

(d) Utvrđivanje fer vrednosti finansijskih instrumenata

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu na dan bilansa stanja se bazira na kotiranim tržišnim cenama ponude ili tražnje, bez umanjenja po osnovu transakcionih troškova. Fer vrednost finansijskih instrumenta koji nisu kotirani na aktivnom tržištu se određuje korišćenjem odgovarajućih tehnika vrednovanja, koje obuhvataju tehnike neto sadašnje vrednosti, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje tržišne cene i ostale relevantne modele.

Kada tržišni inputi nisu dostupni, oni se određuju procenjivanjima koja uključuju određeni stepen rasuđivanja u proceni "fer" vrednosti. Modeli procene oslikavaju trenutno stanje na tržištu na datum merenja i ne moraju predstavljati uslove na tržištu pre ili nakon datuma merenja. Stoga se tehnike vrednovanja revidiraju periodično, kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

Detaljnije obelodanjivanje se nalaze u Napomeni 37.4 (sensitivity limiti) i 37.10 (fer vrednovanje i nivoi FV).

(e) Procena lizing obaveze I sredstva sa pravom korišćenja u skladu sa MSFI 16

MSFI 16 uvodi model priznavanja lizinga u bilansu stanja za korisnike lizinga. Korisnik lizinga priznaje pravo korišćenja sredstva i odgovarajuću obavezu za lizing plaćanja u bilansu stanja. Postoje izuzeci od ovog principa, koji se mogu primeniti za kratkoročne lizinge i lizing sredstva malih vrednosti. Procene koje Banka koristi prilikom merenja obaveza po osnovu finansijskog lizinga i sredstava sa pravom korišćenja odnose se pre svega na:

- Klasifikaciju ugovora koji podležu MSFI 16
- Određivanje lizing perioda – dužine trajanja ugovora koji podležu MSFI 16 (uključujući ugovore sa neodređenim trajanjem kao i ugovore koji mogu biti produženi)
- Određivanje stopa amortizacije
- Određivanje kamatnih stopa koje će se primenjivati za diskontovanje budućih novčnaih tokova

Prilikom inicijlanog prizavanja ugovora o lizingu Banka koristi jedinstveni model obračuna za zakupe u skladu sa MSFI 16. Zakupac priznaje imovinu sa pravom korišćenja i predstavlja njeno pravo da koristi osnovnu imovinu i obavezu zakupa koja predstavlja njenu obavezu za plaćanje lizinga.

Za svaki ugovor o zakupu se procenjuje da li sadrži zakup, tj. da li ugovor nosi pravo na kontrolu korišćenja identifikovane imovine u ugovorenom periodu u zamenu za naknadu.

Obaveza za lizing se inicijalno meri po sadašnjoj vrednosti plaćanja zakupnina koje nisu plaćene na datum početka primene, diskontovana korišćenjem kamatne stope implicitne u zakupu ili, ako se stopa ne može lako utvrditi, stopa zaduživanja zakupca.

Utvrđivanje inkrementalne stope zaduživanja za zakup nepokretne imovine zasniva se na stopi koja se lako može uočiti. Takva stopa predstavlja prihod od imovine koji odražava godišnji povrat koji se očekuje na imovini – stopa kapitalizacije za čiju kalkulaciju se koristi pristup razvijen od strane Erste Austrija Real Estate. Polazi se od bazne stope za a) glavni grad ili b) ostatak zemlje u zavisnosti od lokacije, a zatim se dodatno koriguje (povećava/smanjuje) u zavisnosti od tehničkih uslova objekta, tržišnih uslova, lokacije, namene objekta, potrebe za dodatnim ulaganje i sl. Na taj način se dobija stopa kapitalizacije po svakom objektu.

Prosečna ponderisana diskontna stopa primenjena na 01.01.2019. za objekte iznosi 9,79%, a za vozila 1,17%.

U četvrtom kvartalu 2019. godine primenjen je novi računovodstveni tretman za određivanje inkrementalne stope za pozajmljivanje za imovinu u Erste Grupi odnosno primenjen je pojednostavljeni pristup koji koristi stope finansiranja/refinansiranja.

Inkrementalna stopa pozajmljivanja se utvrđuje na osnovu specifične tržišne stope za potpuno obezbeđenu pozajmicu i određenog dodatka koji predstavlja neobezbeđen deo duga koji bi obično bio korišćen za finansiranje sticanja sredstava sa pravom korišćenja.

Komponenta A: „tržišna stopa" (obezbeđeno, 70% od vrednosti)

Tržišna stopa izvedena je iz postojećih podataka Banke iz delatnosti odobravanja kredita i trebalo bi da predstavi specifičnu stopu zaduživanja u zavisnosti od perioda zakupa, kreditne sposobnosti i bazne stope EURIBOR – ostale komponente kao što su trošak kapitala i dr. što sve može da bude uključeno u određivanje tržišne stope, koja je "van dohvata ruke".

Ova stopa pretpostavlja potpunu obezbeđenost. Prema principima pozajmljivanja Grupe maksimalna vrednost pozajmice iznosi 70% od nominalne vrednosti.

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)

Komponenta B: deo stope koji se odnosi na pojedinačne stavke imovine (neobezbeđena, 30% od vrednosti)

Kvalitet pojedinačne imovine direktno utiče na iznos dodatka na postajeću obezbeđenu tržišnu stopu. Izračun dodatka za neobezbeđeni deo pozajmice dobija se upoređivanjem neobezbeđenih sa obezbeđenim instrumentima refinansiranja, pri čemu oba instrumenta imaju sličan rok. Razlika između ova dva instrumenta predstavlja dodatak tržišnoj stopi čiji raspored će biti zasnovan na kvalitetu pojedinačne imovine.

Prilagođavanje računovodstvenog tretmana ogledaće se u nižim inkrementalnim stopama pozajmljivanja u odnosu na ranije korišćene. Smanjenje stope ima sledeći uticaj na finansijske izveštaje:

Bilans stanja se povećava sa smanjenjem stope što dovodi do povećanja sredstava sa pravom korišćenja/obaveza za zakup.

Veća amortizacija i niži troškovi kamate:
- pomeranje sa troškova kamate na troškove amortizacije;
- nema uticaja na Bilans uspeha tokom trajanja perioda zakupa.

Diskonta stopa- inkremetalna stopa pozajmljivanja	31.12. 2019.
Prosečna ponderisana diskonta stopa-objekti	2,83%
Prosečna ponderisana diskonta stopa-vozila	2,76%

4. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Prihodi od kamata		
- Banke	117.862	147.243
- Javna preduzeća	94.136	83.792
- Druga preduzeća	2.669.568	2.292.762
- Preduzetnici	135.688	103.486
- Javni sektor	1.775.782	1.651.989
- Stanovništvo	4.521.384	3.925.815
- Strana lica	29.462	21.897
- Poljoprivrednici	18.444	14.949
- Drugi komitenti	24.589	8.611
Ukupno	**9.386.915**	**8.250.544**
Rashodi kamata		
- Banke	484.622	301.318
- Javna preduzeća	12.284	14.274
- Druga preduzeća	351.886	166.618
- Preduzetnici	3.308	2.652
- Javni sektor	226.840	210.194
- Stanovništvo	145.918	118.940
- Strana lica	716.226	541.449
- Domaćinstva i poljoprivredni proizvođači	52	-
- Drugi komitenti	124.944	203.697
Ukupno	**2.066.080**	**1.559.142**
Neto dobitak po osnovu kamata	**7.320.835**	**6.691.402**

Prihodi i rashodi od kamata po klasama finansijskih instrumenata prikazani su kako sledi:

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Prihodi od kamata		
Gotovina kod centralnih banaka	110.482	115.750
HOV koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	824.472	791.791
HOV koje se vrednuju po FVT kroz ostali rezultat	665.695	571.168
HOV koje se vrednuju po FV kroz bilans uspeha	238.925	264.338
Plasmani i avansi klijentima	6.943.089	5.917.178
Plasmani i avansi kreditnim institucijama	11.748	30.953
Kamatonosni svop koji se vrednuje po FV kroz bilans uspeha	92.262	-
Drugi prihodi od kamata	500.242	559.366
Ukupno	**9.386.915**	**8.250.544**
Rashodi kamata		
Subordinirane obaveze	153.729	82.512
Depoziti banaka	550.956	447.905
Depoziti klijenata	1.036.018	862.032
HOV koje se vrednuju po po amortizovanoj vrednosti	100.354	103.989
HOV koje se vrednuju po FVT kroz ostali rezultat	45.304	31.629
HOV koje se vrednuju po FV kroz bilans uspeha	110.453	30.889
Kamatonosni svop koji se vrednuje po FV kroz bilans uspeha	69.172	-
Ostale obaveze za kamate	94	187
Ukupno	**2.066.080**	**1.559.142**
Neto prihod po osnovu kamata	**7.320.835**	**6.691.402**

5. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Prihodi od naknada i provizija		
Poslovi platnog prometa u zemlji i inostranstvu	1.492.831	1.445.677
Kreditni poslovi	32.713	7.351
Depozitni poslovi	1.005.143	814.638
Poslovi sa platnim karticama	43.726	52.596
Garancijski i drugi poslovi jemstva	203.446	154.338
Ostale naknade i provizije	64.905	48.120
Ukupno	**2.842.764**	**2.522.720**
Rashodi od naknada i provizija		
Depozitni poslovi	6	2
Poslovi platnog prometa u zemlji i inostranstvu	644.128	571.134
Ostale naknade i provizije	431.533	362.610
Ukupno	**1.075.667**	**933.746**
Neto prihod po osnovu naknada i provizija	**1.767.097**	**1.588.974**

6. NETO DOBITAK PO OSNOVU PROMENE FER VREDNOSTI FINANSIJSKIH INSTRUMENATA

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Prihodi od promene vrednosti imovine i obaveza		
Dobici od promene vrednosti ostalih derivata	1.308.726	
Dobici od promene vrednosti finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	284.824	455.935
Dobici od promene vrednosti finansijskih obaveza koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	9.067	166.820
Ukupno	**1.602.617**	**622.755**
Rashodi od promene vrednosti imovine i obaveza		
Rashodi po osnovu promene vrednosti ostalih derivata	1.152.507	397.083
Rashodi po osnovu promene vrednosti finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	90.462	105.120
Rashodi po osnovu promene vrednosti finansijskih obaveza koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	6.796
Ukupno	**1.242.969**	**508.999**
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	**359.648**	**113.756**

7. NETO DOBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINASIJSKIH INSTRUMENATA KOJI SE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata		
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	27.173	71.685
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	17.721	7.724
Ukupno	**44.894**	**79.409**
Gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata	36.438	-
Gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	2.366	7.485
Ukupno	**38.804**	**7.485**
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	**6.090**	**71.924**

8. NETO DOBITAK PO OSNOVU ZAŠTITE OD RIZIKA

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Prihodi po osnovu zaštite od rizika		
Prihodi od promene vrednosti plasmana i potraživanja	1.295	1.677
Prihodi od promene vrednosti derivata	-	-
Ukupno	**1.295**	**1.677**
Rashodi po osnovu zaštite od rizika		
Rashodi od promene vrednosti plasmana i potraživanja	733	478
Rashodi od promene vrednosti derivata	-	-
Ukupno	**733**	**478**
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	**562**	**1.199**

Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika je rezultat promene vrednosti plasmana koji su ugovoreni da prate rast cena na malo.

9. NETO PRIHOD OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Pozitivne kursne razlike	4.700.066	5.764.039
Negativne kursne razlike	(3.815.219)	(5.262.263)
Pozitivni efekti ugovorene valutne klauzule	496.657	1.007.416
Netativni efekti ugovorene valutne klauzule	(956.562)	(1.086.653)
Neto prihodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	**424.942**	**422.539**

10. NETO RASHODI PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Prihodi po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	4.367.957	5.406.524
Prihodi od ukidanja umanjenja vrednosti finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	3.422	64.753
Prihodi od ukidanja rezervisanja za vanbilansne pozicije	444.478	684.607
Dobici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	19.767	2.050
Ukupno	**4.835.624**	**6.157.934**
Rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
Prihodi indirektnih otpisa finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	4.831.314	5.615.900
Prihodi po osnovu umanjenja vrednosti finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	3.923	14.133
Rashodi rezervisanja za vanbilansne pozicije	485.783	591.889
Gubici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	22.421	82.261
Ukupno	**5.343.441**	**6.304.183**
Neto prihod/(rashod) po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	**(507.817)**	**(146.249)**

10.a NETO RASHODI PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA (nastavak)

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki		
Rashodi indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija:		
– hartije od vrednosti (Napomena 20)	(9.005)	(5.582)
– krediti i potraživanja od banaka i drugih fin.organizacija (Napomena 21(b))	(1.203)	(3.074)
- krediti i potraživanja od komitenata (Napomena 22)	(2.790.203)	(3.111.299)
– ostala sredstva (Napomena 26)	(65.586)	(58.772)
Ukupno rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava	**(2.865.997)**	**(3.178.727)**
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (Napomena 32)	(182.371)	(149.162)
Ukupno rashodi po osnovu obezveđenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilanskih stavki	**(3.048.368)**	**(3.327.889)**
Prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki		
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija:		
– hartije od vrednosti (Napomena 20)	2.110	38.225
– krediti i potraživanja od banaka i drugih fin.organizacija (Napomena 21(b))	2.451	5.373
- krediti i potraživanja od komitenata (Napomena 22)	2.392.504	2.921.396
– ostala sredstva (Napomena 26)	5.677	4.356
Ukupno prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava	**2.402.742**	**2.969.350**
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (Napomena 32)	141.070	241.881
Ukupno prihodi po osnovu obezveđenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilanskih stavki	**2.543.812**	**3.211.231**
Neto rashodi po osnovu indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja	**(504.556)**	**(116.658)**

11. NETO DOBITAK/GUBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENATA KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZOVANOJ VREDNOSTI

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Dobici od prestanka prizavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti		
Dobitak prestanak priznavanja – nivo obezvređenja 3 i POCI	130.501	14.824
Dobitak prestanak priznavanja - ostali nivoi obezvređenja	181.840	294
Ukupno:	**312.341**	**15.118**
Gubici od prestanka prizavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti		
Gubitak prestanak priznavanja - nivo obezvređenja 3 i POCI	135.333	23
Gubitak prestanak priznavanja_ostali stagevi	206.115	-
Ukupno:	**341.448**	**23**
Neto dobici/gubici od prestanka prizavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	**(29.107)**	**15.095**

12. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Prihodi od konsultantskih usluga	16.332	18.656
Prihodi od zakupnina	7.204	6.851
Prihodi od IT usluga	10.528	9.674
Ostali prihodi	1.782	4.542
Prihodi od dividende i ostali prihodi od učešća	378	368
Ukupno	**36.225**	**40.091**

13. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALIH LIČNI RASHODI

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Troškovi neto zarada i naknada zarada	1.421.828	1.328.279
Troškovi poreza i doprinosa na zarade na teret zaposlenog	534.625	500.495
Troškovi otpremnina, jubilarnih nagrada, bonusa i regres	200.000	217.353
Ostali lični rashodi	60.618	32.456
Rashodi rezervisanja po osnovu otpremnina (Napomena 32)	23.203	21.994
Ukupno	**2.240.274**	**2.100.577**

14. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Troškovi amortizacije:		
– osnovnih sredstava (Napomena 24)	463.853	203.732
– nematerijalnih ulaganja (Napomena 24)	94.430	116.849
Ukupno	**558.283**	**320.581**

15. OSTALI PRIHODI

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Prihodi od naplate otpisanih potraživanja	417.509	320.030
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja za obaveze	31	11.363
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih ostalih rezervisanja	2.709	4.948
Dobici od prodaje osnovnih sredstava i nematerijalne imovine	9.420	14.610
Ostali prihodi	71.684	37.419
Ukupno	**501.353**	**388.369**

16. OSTALI RASHODI

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Profesionalne usluge	1.999.694	1.210.838
Donacije i sponzorstva	28.019	36.088
Reklama i propaganda	255.523	248.592
PTT i telekomunikacione usluge	63.859	61.771
Premije osiguranja	584.596	504.552
Troškovi zakupa	71.804	333.410
Troškovi materijala	125.293	110.184
Troškovi poreza i doprinosa	118.953	121.159
Održavanje osnovnih sredstava i informatičkog softvera	426.556	387.650
Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	679	3.242
Doprinosi na zarade na teret poslodavca	309.520	302.281
Dnevnice i putni troškovi	107.121	103.398
Obuke i savetovanja	41.432	33.602
Rashodi rezervisanja za sudske sporove (Napomena 32)	39.062	69.000
Ostalo	71.516	106.932
Ukupno	**4.243.629**	**3.632.699**

17. POREZ NA DOBITAK

a) Komponente poreza na dobit

Ukupan poreski rashod sastoji se od sledećih poreza:

	U RSD hiljada	
	2019.	2018.
Tekući porez na dobit	(169.499)	(252.560)
Dobitak od kreiranih odloženih poreskih sredstava i smanjenje odloženih poreskih obaveza	11.623	37.800
Gubitak od smanjenja odloženih poreskih sredstava i kreiranja odloženih poreskih obaveza	-	-
Ukupno	**(157.876)**	**(214.760)**

(b) Usaglašavanje ukupnog iznosa poreza na dobit iskazanog u bilansu uspeha i proizvoda gubitka pre oporezivanja i propisane poreske stope

	U RSD hiljada	
	2019.	2018.
Dobit pre oporezivanja	**2.837.641**	**3.133.243**
Porez na dobit po stopi od 15%	**425.646**	**469.986**
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	12.254	34.330
Poreski efekti neoporezivih prihoda (kamate na HOV čiji je izdavalac RS, autonomna pokrajina, jedinica LS ili NBS)	(268.401)	(244.465)
Poreski efekti prve primene MSFI 9	(24.788)	(41.313)
Ostalo	13.165	(3.778)
Ukupan poreski rashod iskazan u bilansu uspeha	**157.876**	**214.760**
Efektivna poreska stopa	**5,56%**	**6,85%**

17. POREZ NA DOBITAK (nastavak)

(c) Komponente odloženog poreza

	na dan 31. decembra 2019. U RSD hiljada	
	iznos privremene razlike	iznos odloženog poreza
Odbitna privremena razlika po osnovu razlike knjigovodstvene i poreske vrednosti osnovnih sredstava- odložena poreska sredstva	181.020	27.153
Oporeziva privremena razlika po osnovu svođenja hartija od vrednosti na fer vrednost-odložena poreska obaveza	(816.913)	(122.537)
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za sudske sporove- odložena poreska sredstva	248.372	37.256
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za jubilarne nagrade- odložena poreska sredstva	126.300	18.945
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- odložena poreska sredstva	84.525	12.679
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- aktuarski dobitak- odložene poreske obaveze	(36.989)	(5.548)
Privremene razlike po osnovu efekata MSFI 9	165.253	24.788
Ukupno stanje na dan 31.12.2019.	**(48.432)**	**(7.265)**

	na dan 31. decembra 2018. U RSD hiljada	
	iznos privremene razlike	iznos odloženog poreza
Odbitna privremena razlika po osnovu razlike knjigovodstvene i poreske vrednosti osnovnih sredstava- odložena poreska sredstva	93.900	14.085
Oporeziva privremena razlika po osnovu svođenja hartija od vrednosti na fer vrednost-odložena poreska obaveza	(559.906)	(83.986)
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za sudske sporove- odložena poreska sredstva	227.421	34.113
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za jubilarne nagrade- odložena poreska sredstva	110.538	16.581
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- odložena poreska sredstva	75.784	11.368
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- aktuarski dobitak- odložene poreske obaveze	(42.680)	(6.402)
Privremene razlike po osnovu efekata MSFI 9	220.336	33.050
Ukupno stanje na dan 31.12.2018.	**125.393**	**18.809**

d) Promene na odloženim porezima

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Stanje odloženih poreskih sredstava/(obaveza) na dan 1. januar	18.809	(5.248)
Efekat privremenih poreskih razlika evidentiran u korist bilansa uspeha	11.623	37.800
Efekat privremenih poreskih razlika evidentiran u korist kapitala	(37.697)	(13.743)
Stanje odloženih poreskih sredstava/(obaveza) na dan 31. decembra	**(7.265)**	**18.809**

Kreiranje odloženih poreskih obaveza u iznosu od RSD 7.265 hiljada (i ukidanje prethodno priznatih odloženih poreskih sredstava u iznosu od RSD 18.809 hiljada) imalo je efekat na bilans uspeha u iznosu od RSD 11.623 hiljada i efekat preko kapitala u iznosu od RSD 37.697 hiljada.

U toku 2019. godine Banka je ostvarila dobit nakon oporezivanja u iznosu od RSD 2.679.766 hiljada. Ovaj iznos će biti raspoređen u skladu sa Odlukom na predstojećoj Skupštini Banke.

18. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
U dinarima		
Žiro račun	4.073.644	4.730.803
Gotovina u blagajni	2.894.574	2.159.642
Depoziti viškova likvidnih sredstava	-	5.000.000
Potraživanja za obračunatu kamatu, naknadu i proviziju po osnovu gotovine i sredstava kod Centralne banke	-	243
	6.968.218	**11.890.688**
U stranoj valuti		
Gotovina u blagajni	1.667.826	1.079.670
Obavezna rezerva kod NBS u stranoj valuti	13.219.331	11.670.903
	14.887.157	**12.750.573**
Stanje na dan	**21.855.375**	**24.641.261**

Obavezna dinarska rezerva predstavlja minimalnu rezervu u dinarima izdvojenu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije „Službeni glasnik RS", br. 76/2018., koja propisuje da banke obračunavaju dinarsku obaveznu rezervu po stopi od 5% na iznos prosečnog dnevnog stanja dinarskih obaveza sa ugovorenom ročnošću do dve godine, odnosno po stopi od 0% na iznos prosečnog dnevnog stanja dinarskih obaveza sa ugovorenom ročnošću preko dve godine, u toku jednog kalendarskog meseca.

Banka je dužna da u obračunskom periodu održava prosečno dnevno stanje izdvojene dinarske obavezne rezerve na svom žiro-računu.

Obračunata dinarska obavezna rezerva čiji nivo se morao održavati na stanju žiro računa u periodu od 18. decembra 2019. godine do 17. januara 2020. godine iznosila je RSD 9.944.420 hiljade.

Narodna banka Srbije plaća kamatu na iznos ostvarenog prosečnog dnevnog stanja izdvojene dinarske obavezne rezerve u obračunskom periodu koji ne prelazi iznos obračunate dinarske obavezne rezerve po kamatnoj stopi u visini 1,25 % na godišnjem nivou.

Obavezna devizna rezerva predstavlja minimalnu rezervu u stranoj valuti izdvojenu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije „Službeni glasnik RS", br. 76/2018., koja propisuje da banke obračunavaju deviznu obaveznu rezervu po stopi od 20% na iznos prosečnog dnevnog stanja deviznih obaveza sa ugovorenom ročnošću do dve godine, kao i na iznos dinarskih sredstava koja su indeksirana valutnom klauzulom sa ugovorenom ročnošću do dve godine po stopi od 100%. Zatim po stopi od 13% na iznos prosečnog dnevnog stanja deviznih obaveza sa ugovorenom ročnošću preko dve godine, kao i na iznos dinarskih sredstava koja su indeksirana valutnom klauzulom sa ugovorenom ročnošću preko dve godine u toku jednog kalendarskog meseca po stopi od 100%.

Obračunata devizna obavezna rezerva za obračunski period od 18. decembra 2019. godine do 17. januara 2020. godine iznosila je EUR 112.416 hiljade.

Na iznos ostvarenog prosečnog stanja izdvojene devizne rezerve, Narodna banka Srbije ne plaća kamatu.

19. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU DERIVATA

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
U dinarima		
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
– fer vrednost derivata namenjenih trgovanju (FVTPL)	14.287	10.160
	14.287	**10.160**
U stranoj valuti		
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
- fer vrednost derivata namenjenih trgovanju (FVTPL)	332.612	171.044
	332.612	**171.044**
Stanje na dan	**346.899**	**181.204**

20. HARTIJE OD VREDNOSTI

U RSD hiljada

	31.12.2019	31.12.2018
U dinarima		
Dužničke hartije od vrednosti		
– obveznice (AC)	15.348.789	9.972.528
– obveznice (FVTPL)	4.144.280	4.062.753
– obveznice (FVTOCI)	10.438.764	8.742.547
Vlasničke hartije od vrednosti		
– učešća u kapitalu (FVTPL)	27.608	28.748
	29.959.441	**22.806.576**
U stranoj valuti		
Dužničke hartije od vrednosti		
– obveznice (AC)	850.624	856.033
– obveznice (FVTPL)	6.628.446	5.837.167
– državni zapisi (FVTPL)	-	129.811
– obveznice (FVTOCI)	3.880.476	5.049.334
– državni zapisi (FVTOCI)	136.029	159.225
Vlasničke hartije od vrednosti		
– ostale HOV raspoložive za prodaju - VISA akcije (FVTOCI)	97.354	67.261
	11.592.929	**12.098.831**
Ukupno hartije od vrednosti	**41.552.370**	**34.905.407**
Minus: Ispravka vrednosti (~~FVTPL~~ AC)	(20.785)	(13.897)
Stanje na dan 31. decembra	**41.531.585**	**34.891.510**

U tabeli osim hartija od vrednosti namenjenih trgovanju (FVTPL) sve dužničke hartije od vrednosti su raspoređene u nivo obezvređenja 1. Od svih navedenih HOV na berzi se kotiraju obveznice, kao i Visa akcije vrednovane kroz kapital i Jubmes akcije vrednovane kroz bilans uspeha.

Promene na računima ispravke vrednosti u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	Stanje na početku perioda	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Kursne razlike	Stanje na kraju perioda
Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava							
Stage 1	**13,897**	**8,991**	**1,987**	**14**	**123**	**(7)**	**20,785**
Javni sektor	13,897	8,991	1,987	14	123	(7)	20,785
UKUPNO	**13,897**	**8,991**	**1,987**	**14**	**123**	**(7)**	**20,785**

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

U RSD hiljada

	31. decembra 2019.			31. decembra 2018.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
U dinarima						
Dati krediti	-	1.626	**1.626**	-	489	**489**
Dati depoziti	-	-	-	700.243	-	**700.243**
	-	**1.626**	**1.626**	**700.243**	**489**	**700.732**
U stranoj valuti						
Devizni računi	1.127.373	-	**1.127.373**	491.306	-	**491.306**
Dati krediti		88.983	**88.983**	207.018	44.083	**251.101**
Dati depoziti	357.481	-	**357.481**	4.728	-	**4.728**
Ostali plasmani	32.805	-	**32.805**	255.130	-	**255.130**
	1.517.659	**88.983**	**1.606.642**	**958.182**	**44.083**	**1.002.265**
Bruto krediti i potraživanja	**1.517.659**	**90.609**	**1.608.268**	**1.658.425**	**44.572**	**1.702.997**
Minus: Ispravka vrednosti			(1.392)			(2.636)
			(1.392)			**(2.636)**
Stanje na dan 31. decembra			**1.606.876**			**1.700.361**

Krediti sa valutnom klauzulom su uključeni u pregled kredita i depozita u stranoj valuti.

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)

a) Pregled po vrstama korisnika kredita i depozita po nivoima obezvređenja

U RSD hiljada

	Bruto knjigovodstvena vrednost					Ispravke vrednosti				
U dinarima	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Ukupno	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Ukupno
Društva za osiguranje	349	-	-	-	349	(1)	-	-	-	(1)
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osigruranju	1.331	-	-	-	1.331	(10)	-	-	-	(10)
	1.680	-	-	-	1.680	(11)	-	-	-	(11)
U stranoj valuti										
Finansijski lizing	72.118	16.811	-	-	88.929	(446)	(293)	-	-	(739)
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osigruranju	34.704	-	-	-	34.704	(44)	-	-	-	(44)
Strane banke	1.482.955	-	-	-	1.482.955	(598)	-	-	-	(598)
	1.589.777	16.811	-	-	1.606.588	(1.088)	(293)	-	-	(1.381)
Ukupno	1.591.457	16.811	-	-	1.608.268	(1.099)	(293)	-	-	(1.392)

Krediti sa valutnom klauzulom su uključeni u pregled kredita i depozita u stranoj valuti.

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)

b) Transfer izloženosti po kreditima i potraživanjima od banaka i drugih finansijskih institucija po nivoima obezvređenja

U RSD hiljada

	Bruto knjigovodstvena vrednost							
	Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 2		Transfer između Nivoa 2 i Nivoa 3		Transfer između Nivoa 1 i Nivoa 3		POCI	
	U Nivo 2 iz Nivoa 1	U Nivo 1 iz Nivoa 2	U Nivo 3 iz Nivoa 2	U Nivo 2 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 1	U Nivo 1 iz Nivoa 3	U Defaulted iz Non-Defaulted	U Non-Defaulted iz Defaulted
Društva za osiguranje	-	193	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	**16.807**	-	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2019.	**16.807**	**193**	-	-	-	-	-	-

c) Ročnost dospeća datih kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija

Ročnost dospeća plasmana komitentima prikazanih u bruto iznosu, prema preostalom roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine, je sledeća:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Bez utvđenog roka dospeća	1.162.690	517.129
Do 30 dana	352.845	700.021
Od 1 do 3 meseca	-	-
Od 3 do 12 meseci	2.124	441.275
Preko 1 godine	90.609	44.572
	1.608.268	**1.702.997**

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)

Promene ispravki vrednosti i rezervisanja finansijskih sredstava

U RSD hiljada

	Stanje na na dan 1. januara 2019.	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena po osnovu kursnih razlika	Ostale promene	Stanje na kraju perioda
Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava								
Nivo obezvređenja 1	**2.634**	**740**	**2.441**	**170**	**10**	**11**	**(5)**	**1.099**
Banke u zemlji	2.126	0	2.117	-	-	(2)	(7)	-
Društva za osiguranje	1	1	1	-	2	-	3	2
Finansijski lizing	255	394	198	-	2	-	(4)	445
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osigruranju	32	10	-	13	-	-	-	55
Strane banke	220	335	125	157	6	13	3	597
Nivo obezvređenja 2	**2**	**-**	**-**	**293**	**-**	**-**	**(2)**	**293**
Društva za osiguranje	2	-	-	-	-	-	(2)	-
Finansijski lizing	-	-	-	293	-	-	-	293
UKUPNO	**2.636**	**740**	**2.441**	**463**	**10**	**11**	**(7)**	**1.392**

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA

U RSD hiljada

	31.12.2019.			31.12.2018.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
U dinarima						
Dati krediti	472.391	38.545.532	**39.017.923**	2.464.469	30.505.580	**32.970.049**
Ostali plasmani	116.668	13.321	**129.989**	272.499	-	**272.499**
	589.059	**38.558.853**	**39.147.912**	**2.736.968**	**30.505.580**	**33.242.548**
U stranoj valuti						
Dati krediti	2.267.918	122.150.476	**124.418.394**	10.320.621	97.479.604	**107.800.225**
Dati depoziti	90.755	-	**90.755**	89.432	-	**89.432**
Ostali plasmani	226.074	-	**226.074**	409.529	-	**409.529**
	2.584.747	**122.150.476**	**124.735.223**	**10.819.582**	**97.479.604**	**108.299.186**
Bruto krediti i potraživanja	**3.173.806**	**160.709.329**	**163.883.135**	**13.556.550**	**127.985.184**	**141.541.734**
Minus: Ispravka vrednosti						
– Pojedinačno procenjena			(658.556)			(928.023)
– Kolektivno procenjena			(2.395.085)			(2.220.274)
			(3.053.641)			**(3.148.297)**
Stanje na dan 31. decembra			**160.829.494**			**138.393.437**

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

a) Pregled po vrstama korisnika kredita i depozita po nivoima obezvređenja

U RSD hiljada

	Bruto knjigovodstvena vrednost					Ispravke vrednosti				
	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Ukupno	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Ukupno
U dinarima										
Javna preduzeća	24.507	50.206	-	-	**74.713**	(126)	(511)	-	-	**(637)**
Druga preduzeća	2.199.839	165.104	39.412	-	**2.404.355**	(33.523)	(10.828)	(28.259)	-	**(72.610)**
Preduzetnici	1.161.098	117.797	23.075	-	**1.301.970**	(10.009)	(8.495)	(14.910)	-	**(33.414)**
Javni sektor	1.024.462	-	-	-	**1.024.462**	(941)	-	-	-	**(941)**
Stanovništvo	30.305.504	2.941.827	909.085	22.135	**34.178.551**	(252.367)	(231.560)	(714.166)	(1.388)	**(1.199.481)**
Strana lica	1.509	16	15	-	**1.540**	(29)	-	(13)	-	**(42)**
Poljoprivrednici	114.231	19.463	137	-	**133.831**	(2.446)	(1.580)	(23)	-	**(4.049)**
Drugi komitenti	24.068	1.402	3.020	-	**28.490**	(149)	(115)	(2.151)	-	**(2.415)**
	34.855.218	**3.295.815**	**974.744**	**22.135**	**39.147.912**	**(299.590)**	**(253.089)**	**(759.522)**	**(1.388)**	**(1.313.589)**
U stranoj valuti										
Javna preduzeća	2.838.622	-	-	-	**2.838.622**	(6.592)	-	-	-	**(6.592)**
Druga preduzeća	72.145.647	2.273.489	403.125	100.046	**74.922.307**	(543.270)	(272.309)	(268.549)	(72.985)	**(1.157.113)**
Preduzetnici	819.989	209.723	3.106	101	**1.032.919**	(5.179)	(12.697)	(2.873)	(101)	**(20.850)**
Javni sektor	1.391.752	-	-	-	**1.391.752**	(17.105)	-	-	-	**(17.105)**
Stanovništvo	41.857.275	953.775	307.935	152.034	**43.271.019**	(89.964)	(88.711)	(175.613)	(28.691)	**(382.979)**
Strana lica	327.429	56.110	-	-	**383.539**	(4.456)	(5.712)	-	-	**(10.168)**
Poljoprivrednici	108.187	15.851	43.578	-	**167.616**	(6.384)	(1.215)	(28.860)	-	**(36.459)**
Drugi komitenti	565.120	3.309	159.020	-	**727.449**	(2.483)	(126)	(106.177)	-	**(108.786)**
	120.054.021	**3.512.257**	**916.764**	**252.181**	**124.735.223**	**(675.433)**	**(380.770)**	**(582.072)**	**(101.777)**	**(1.740.052)**
Ukupno	**154.909.239**	**6.808.072**	**1.891.508**	**274.316**	**163.883.135**	**(975.023)**	**(633.859)**	**(1.341.594)**	**(103.165)**	**(3.053.641)**

Banka sve kredite vrednuje po amortizovanoj vrednosti.

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

b) Transfer izloženosti po kreditima i potraživanjima od komitenata po nivoima obezvređenja

	Bruto knjigovodstvena vrednost					
	Transfer između Nivo 1 i Nivo 2		Transfer između Nivo 2 i Nivo 3		Transfer između Nivo 1 i Nivo 3	
	U Nivo 2 iz Nivo 1	U Nivo 1 iz Nivo 2	U Nivo 3 iz Nivo 2	U Nivo 2 iz Nivo 3	U Nivo 3 iz Nivo 1	U Nivo 1 iz Nivo 3
Druga preduzeća	**417,165**	**217,666**	**25,176**	**-**	**191,911**	**-**
Građevinarstvo	1,265	143,617	-	-	4	-
Poljoprivreda i prehrambena industrija	163,790	131	-	-	-	-
Prerađivačka industrija	17,393	5,153	3,580	-	14,352	-
Trgovina	85,492	64,977	2,089	-	168,512	-
Usluge i turizam	149,225	3,788	19,507	-	9,043	-
Preduzetnici	**171,428**	**24,549**	**7,903**	**1**	**9,627**	**-**
Stanovništvo	**1,242,183**	**508,396**	**174,827**	**80,826**	**289,152**	**56,040**
Sektor drugih komintenata	**-**	**-**	**14,639**	**-**	**33,240**	**-**
Ukupno	**1,830,776**	**750,611**	**222,545**	**80,827**	**523,930**	**56,040**

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

c) Ročnost dospeća datih kredita i potraživanja od komitenata

Ročnost dospeća plasmana komitentima prikazanih u bruto iznosu, prema preostalom roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine, je sledeća:

		U RSD hiljada
	31.12.2019.	**31.12.2018.**
Bez utvđenog roka dospeća	1.369.067	1.089.205
Do 30 dana	223.250	517.378
Od 1 do 3 meseca	825.591	1.201.336
Od 3 do 12 meseci	2.034.809	10.748.631
Preko 1 godine	159.430.418	127.985.184
Stanje na dan 31. decembra	**163.883.135**	**141.541.734**

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

Promene ispravki vrednosti i rezervisanja finansijskih sredstava

U RSD hiljada

	Stanje na početku perioda	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena usled modifikacije	Smanjenje usled direktnog otpisa	Promena po osnovu kursnih razlika	Ostale promene	Stanje na kraju perioda 31.12.2019.
Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava										
Nivo obezvređenja 1	**840.466**	**446.182**	**252.164**	**1.357.381**	**909.556**	**(37)**	**2**	**(4.177)**	**(503.069)**	**975.023**
Javna preduzeća	13.062	61	3.008	592	3.420	-	-	(75)	(494)	6.718
Druga preduzeća	496.363	282.768	177.461	378.319	213.547	(36)	-	(3.149)	(186.662)	576.595
Preduzetnici	12.870	10.292	4.009	46.364	22.133	-	1	(37)	(28.288)	15.058
Javni sektor	12.228	667	705	25.148	19.231	-	-	(94)	92	18.105
Stanovništvo	303.950	149.629	65.672	865.671	644.768	(1)	1	(789)	(252.487)	355.532
Strana lica	346	-	-	1.358	1.603	-	-	(1)	1	101
Drugi komitenti	1.646	2.765	1.309	39.929	4.854	-	-	(32)	(35.231)	2.914
Nivo obezvređenja 2	**876.882**	**151.011**	**267.510**	**100.362**	**259.117**	**(43)**	**-**	**175**	**32.097**	**633.859**
Javna preduzeća	74.954	-	-	-	-	-	-	-	(74.450)	504
Druga preduzeća	318.366	25.799	32.617	-	166.320	(20)	-	(1.440)	139.360	283.128
Preduzetnici	6.049	9.415	905	-	5.929	(50)	-	(53)	12.669	21.196
Javni sektor	358	-	356	-	-	-	-	-	(2)	-
Stanovništvo	477.126	115.557	233.606	89.878	85.155	27	-	1.668	(36.706)	328.789
Strana lica	3	-	1	-	-	-	-	-	(1)	1
Drugi komitenti	28	240	25	10.484	1.713	-	-	-	(8.773)	241
Nivo obezvređenja 3	**1.311.480**	**162.873**	**359.823**	**529.052**	**270.935**	**(10.507)**	**230.917**	**(321)**	**210.692**	**1.341.594**
Druga preduzeća	409.799	20.161	112.310	146.752	103.249	(5.119)	46.357	(1.547)	(1.521)	306.609
Preduzetnici	12.847	993	-	6.798	7.153	-	12.193	(8)	16.637	17.921
Stanovništvo	808.020	141.709	247.513	364.555	109.896	(5.388)	40.264	1.891	5.468	918.582
Strana lica	20	-	-	1	-	-	-	-	(6)	15
Drugi komitenti	80.794	10	-	10.946	50.637	-	132.103	(657)	190.114	98.467
POCI	**119.469**	**24.056**	**10.581**	**19.286**	**62.818**	**-**	**1.171**	**(679)**	**15.603**	**103.165**
Druga preduzeća	101.871	-	-	1.509	51.637	-	-	(561)	21.798	72.980
Preduzetnici	41	101	-	-	-	-	-	-	(41)	101
Stanovništvo	17.557	23.955	10.581	17.777	11.181	-	1.171	(118)	(6.154)	30.084
UKUPNO	**3.148.297**	**784.122**	**890.078**	**2.006.081**	**1.502.426**	**(10.587)**	**232.090**	**(5.002)**	**(494)**	**3.053.641**

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

d) Koncentracija datih kredita i potraživanja od banka i drugih finansijskih organizacija i od komitenata

Koncentracija datih kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija i od komitenata, prikazanih u bruto iznosu na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine, značajna je kod sledećih delatnosti:

	U RSD hiljada	
	31.12.2019.	31.12.2018.
Trgovina	11.149.091	12.406.952
Prerađivačka industrija	18.541.896	15.344.868
Građevinarstvo	11.746.624	12.864.187
Proizvodnja i snabdevanje el. energijom	9.911.492	8.637.329
Usluge i turizam	22.596.990	17.918.933
Poljoprivreda i prehrambena industrija	6.293.904	5.804.316
Stanovništvo	77.731.793	63.609.954
Domaće i strane banke i ostale finansijske organizacije	1.608.268	1.702.997
Javni sektor	2.416.214	2.501.734
Strana pravna lica	102.856	96.073
Poljoprivrednici	301.447	261.011
Sektor drugih komintenata	755.939	278.090
Preduzetnici	2.334.889	1.818.287
Stanje na dan 31. decembra	**165.491.403**	**143.244.731**

23. INVESTICIJE U ZAVISNA DRUŠTVA

	U RSD hiljada	
	31.12.2019.	31.12.2018.
S – Leasing d.o.o Srbija -75% udela	93.560	93.560
Stanje na dan 31. decembra	**93.560**	**93.560**

Dana 15. januara 2014. godine na osnovu ugovora o kupovini i prenosu udela koji je zaključen sa Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i Erste Group Immorent International Holding GMBH, a nakon izvršene uplate ugovorenih iznosa, Banka je stekla 75% udela u osnovnom kapitalu društva S-leasing d.o.o., Srbija. Sticanje udela je izvršeno nakon isplate 25% vlasništva Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i 50% vlasništva Immorent AG.

24. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETINE

U RSD hiljada

	Zemljište i građevinski objekti	Oprema	Sredstva uzeta u lizing / Imovina sa pravom korišćenja	Investicione nekretnine	Sredstva u pripremi	Ukupno osnovna sredstva	Nematerijalna sredstva u pripremi	Nematerijalna ulaganja
NABAVNA VREDNOST								
Stanje na dan 1. januara 2018. godine	**752.646**	**995.763**	**254.173**	**-**	**21.163**	**2.023.745**	**-**	**1.287.670**
Povećanja	-	7.083	(7.083)	-	285.265	285.265	327.744	-
Prenosi	34.947	113.213	70.571	-	(297.655)	(78.925)	-	78.929
Otuđenja i rashodovanja	(11.102)	(38.891)	-	-	-	(49.993)	-	(447)
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	**776.491**	**1.077.167**	**317.661**	**-**	**8.773**	**2.180.092**	**327.744**	**1.366.152**
Efekti prelaska na IFRS 16	-	-	**1.297.923**	-	**(7.959)**	**1.289.963**	**7.959**	-
Stanje na dan 1. januara 2019. godine	**776.490**	**1.077.165**	**1.615.583**	**-**	**814**	**3.470.052**	**335.704**	**1.366.152**
Povećanja	-	2.458	1.005.447	-	238.145	1.246.050	222.407	-
Prenosi	2.246	224.984	2.568	-	(229.798)	-		
Otuđenja i rashodovanja	(5.055)	(62.133)	(229.392)	-	-	(296.580)	(95.139)	95.139
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	**773.682**	**1.242.476**	**2.394.207**	**-**	**17.120**	**4.427.485**	**455.012**	**1.461.291**
AKUMULIRANA ISPRAVKA VREDNOSTI								
Stanje na dan 1. januara 2018. godine	**278.588**	**623.658**	**50.809**	**-**	**-**	**953.055**	**-**	**1.040.372**
Preknjižavanja	-	7.083	(7.883)	-	-		-	
Amortizacija(Napomena 14)	18.709	118.332	66.691			203.732		116.849
Otuđenja i rashodovanja	(3.854)	(35.747)	-	-	-	(39.601)	-	(349)
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	**293.443**	**713.326**	**110.417**	**-**	**-**	**1.117.186**	**-**	**1.156.872**
Preknjižavanja		2.458	(2.458)	-	-			
Amortizacija(Napomena 14)	19.338	96.782	347.733	-	-	463.853	-	94.430
Otuđenja i rashodovanja	(2.261)	(61.508)	(41.890)	-	-	(105.659)	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	**310.520**	**751.060**	**413.800**	**-**	**-**	**1.475.380**	**-**	**1.251.302**
Neotpisana vrednost na dan:								
- 31. decembar 2019. godine	**463.162**	**491.416**	**1.980.407**	**-**	**17.120**	**2.952.105**	**455.012**	**209.989**
- 31. decembar 2018. godine	**483.048**	**363.841**	**207.244**	-	**8.773**	**1.062.906**	**327.744**	**209.280**

24. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNINE (nastavak)

Banka nema građevinskih objekata koji su pod hipotekom radi obezbeđenja otplate obaveza po osnovu kredita. Neotpisanu vrednost opreme na dan 31. decembar 2019. godine najvećim delom čine računarska i telekomunikaciona oprema i kancelarijski nameštaj. Neotpisanu vrednost nematerijalnih ulaganja na dan 31. decembar 2019. godine najvećim delom čine softveri i licence. Na osnovu procene rukovodstva Banke ne postoje indikacije da je vrednost osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja obezvređena na dan 31. decembar 2019. godine.

Banka je primenila MSFI 16 koristeći modifikovani retrospektivni pristup. U okviru priznavanja imovine sa pravom korišćenja i obaveza za zakup po obuhvatu MSFI 16 nalaze se:

- IT oprema,
- nepokretnosti – objekti,
- pokretna imovina – vozila.

Stanje nabavne vrednosti okjekata u finansijskom lizingu prema MRS 17 i stanje nabavne vrednosti imovine sa pravom korišćenja prema MSFI 16 prikazano je u sledećoj tabeli (u RSD hiljada):

Vrsta imovine	MRS 17 31. decembra 2018.	MSFI 16 1. januara 2019.	Promene u toku 2019.		Stanje na dan 31. decembra 2019.
	Nabavna vrednost	Nabavna vrednost	Povećanja	Smanjenja	
IT oprema	317.660	317.660	-	(2.564)	315.096
Nepokretnosi	-	1.254.362	1.007.458	(226.719)	2.035.101
Pokretna imovina	-	43.561	3.019	(2.567)	44.013
Ukupno:	**317.660**	**1.615.583**	**1.010.477**	**(231.850)**	**2.394.210**

Nabavna vrednost IT opreme uzete na finansijski lizing na dan 1. januara 2019. godine iznosi RSD 317.660 hiljada i ista je umanjena i na dan 31. decembra 2020. Godine iznosi RSD 315.096 hiljada.

Nabavna vrednost nepokretnosti (objekata) kao sredstava sa pravom korišćenja na dan početka primene MSFI 16 iznosi RSD 1.254.362 hiljada. Povećanje nabavne vrednosti u iznosu od RSD 1.007.458 hiljada se odnosi na usklađivanje vrednosti sredstava u sklau sa promenom dikontne stope, kao i indeksiranja u skladu sa usklađenom stopom rasta potrošačkih cena na nivou EU tzv. HICP index, povećanja cena zakupa i uknjižavanja novih zakupa. U toku 2019. godine evidentirana su i smanjenja vrednosti usled promene ugovornih uslova i otkazivanja zakupa u iznosu od RSD 226.719 hiljada. Na dan 31.12.2019. godine nabavna vrednost nepokretnosti (objekata) iznosi RSD 2.035.101 hiljada.

Nabavna vrednost pokretne imovine (vozila) kao sredstava sa pravom korišćenja na dan početka primene MSFI 16 iznosi RSD 43.561 hiljada. Nabavna vrednost pokretne imovine (vozila) na dan 31. decembra 2019. iznosi 44.013 hiljada, odnosno ista je uvećana za iznos RSD 3.019 hiljada i odnosi se na novi zakup i umanjena za iznos RSD 2.567 hiljada i odnosi se na otkaz postojećeg zakupa.

Stanje otpisane vrednosti okjekata u finansijskom lizingu prema MRS 17 i stanje otpisane vrednosti imovine sa pravom korišćenja prema MSFI 16 prikazano je u sledećoj tabeli (u RSD hiljada):

Vrsta imovine	MRS 17 31. decembra 2018.	MSFI 16 1. januara 2019.	Promene u toku 2019.		Stanje na dan 31. decembra 2019.
	Otpisana vrednost	Otpisana vrednost	Povećanja	Smanjenja	
IT oprema	110.417	110.417	78.665	(2.517)	186.565
Nepokretnosti	-	-	249.251	(41.669)	207.582
Pokretna imovina	-	-	19.818	(160)	19.658
Ukupno:	**110.417**	**110.417**	**347.734**	**(44.346)**	**413.805**

Ukupna otpisana vrednost IT opreme kao sredstava sa pravom korišćenja na dan 01.01.2019 iznosi RSD 110.417 hiljada, dok ukupna otpisana vrednost IT opreme na dan 31. decembra 2019. godine iznosi RSD 413.805 hiljada.

Ukupna otpisana vrednost nepokretnosti (objekata) kao sredstava sa pravom korišćenja na dan 31. decembra 2019. godine iznosi RSD 207.582 hiljada, dok ukupna otpisana vrednost pokretne imovine (vozila) kao sredstava sa pravom korišćenja na dan 31. decembra 2019. iznosi RSD 19.658 hiljada.

25. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA

Kao što je obelodanjeno u Napomeni 2.21 Banka u skladu sa svojim računovodstvenim politikama imovinu koju klasifikuje kao sredstva namenjena prodaji odmerava po nižem od sledeća dva iznosa:

- po knjigovodstvenoj vrednosti ili
- fer vrednosti umanjenoj za troškove prodaje

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
Sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	11.902	11.902
Stanje na dan 31. decembra	**11.902**	**11.902**

Na dan 31. decembar 2019. godine Banka ima evidentirana sledeća stalna sredstva namenjena prodaji koja su locirana na teritoriji Republike Srbije:

- Zemun, Cara Dušana 266 – poslovni prostor površine 374 m2

26. OSTALA SREDSTVA

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
U dinarima		
Finansijska sredstva:		
– Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju	98.055	20.725
– Potraživanja po osnovu prodaje	3.418	2.045
– Druga potraživanja iz redovnog poslovanja po kojima se utvrđuje prihod	31.727	30.547
– Ostala finansijska potraživanja iz poslovanja	196.033	134.806
- Razgraničeni troškovi premije osiguranja	527.909	542.704
- Razgraničena kuponska kamata pri kupovini obveznica	229.756	241.286
– Ostala razgraničenja	44.497	86.944
Nefinansijska sredstva:		
– Dati avansi	7.253	113
– Potraživanja od zaposlenih	18.907	3.506
– Potraživanja po osnovu pretplaćenih poreza i doprinosa	693	727
– Zalihe	67.823	69.447
– Ostala nefinansnijska potraživanja	(2.293)	(3.347)
– Ostale investicije	27.005	27.006
– Ostala razgraničenja	68.974	39.189
	1.319.757	**1.195.698**
U stranoj valuti		
Finansijska sredstva:		
– Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju	156	6
– Potraživanja po osnovu prodaje	8.525	18.631
– Druga potraživanja iz redovnog poslovanja po kojima se utvrđuje prihod	22	15
– Ostala finansijska potraživanja iz poslovanja	59.432	48.952
- Razgraničena kuponska kamata pri kupovini obveznica	35.046	32.888
– Ostala razgraničenja	43.117	4.807
Nefinansijska sredstva:		
– Dati avansi	5.085	3.655
– Potraživanja od zaposlenih	465	13
– Ostala nefinansijska potraživanja	349	62.867
	152.197	**171.834**
Bruto ostala sredstva	**1.471.954**	**1.367.532**
Minus: Ispravka vrednosti	(143.828)	(140.818)
Stanje na dan 31. decembra	**1.328.126**	**1.226.714**

Ostala finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanoj vrednosti.

26. OSTALA SREDSTVA (nastavak)

Promene na računima ispravke vrednosti u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Stanje ispravke finansijskih sredstava na početku godine	71.823	46.522
Efekti prelaska na MSFI 9	-	15.265
Nove ispravke vrednosti	65.586	58.772
Ukidanje ispravke vrednosti	(5.677)	(4.356)
Otpis na teret ispravke vrednosti	(32.921)	(32.921)
Svođenje učešća na fer vrednost	-	-
Kursne razlike	(21.832)	(11.459)
Stanje ispravke finansijskih sredstava na dan 31. decembra	**76.979**	**71.823**
Stanje ispravke nefinansijskih sredstava na dan 31. decembra	**66.849**	**68.995**
Stanje na dan 31. decembra	**143.828**	**140.818**

27. OBAVEZE PO OSNOVU DERIVATA

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
U dinarima		
Obaveze po osnovu derivata namenjenih trgovanju	4.005	766
	4.005	**766**
U stranoj valuti		
Obaveze po osnovu derivata namenjenih trgovanju	246.034	94.752
	246.034	**94.752**
Stanje na dan 31. decembra	**250.039**	**95.518**

28. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCI

U RSD hiljada

	31.12.2019.			31.12.2018.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
U dinarima						
Obaveze po osnovu depozita i kredita						
Transakcioni depoziti	441.246	-	**441.246**	432.278	-	**432.2**
Depoziti po osnovu datih kredita	85	247	**332**	87	516	**603**
Namenski depoziti	2.225	-	**2.225**	22.602	-	**22.602**
Ostali depoziti	2.289.196	2.726.000	**5.015.196**	3.789.470	520.000	**4.309.470**
Primljeni krediti	-	600.000	**600.000**	-	600.000	**600.000**
Ukupno	**2.732.752**	**3.326.247**	**6.058.999**	**4.244.437**	**1.120.516**	**5.364.953**
U stranoj valuti						
Obaveze po osnovu depozita i kredita						
Transakcioni depoziti	302.140	-	**302.140**	630.522	-	**630.522**
Depoziti po osnovu datih kredita	-	102.302	**102.302**	-	189.110	**189.110**
Namenski depoziti	153.327	27.047	**180.374**	191.079	24.230	**215.309**
Ostali depoziti	6.760.378	2.354.672	**9.115.050**	6.757.163	2.508.694	**9.265.857**
Depoziti i krediti koji dospevaju u roku od jednog dana	235.186	-	**235.186**	2.434.808	-	**2.434.808**
Primljeni krediti	-	45.252.182	**45.252.182**	-	41.184.587	**41.184.587**
Ostale finansijske obaveze	20.191	-	**20.191**	37.061	-	**37.061**
Ukupno	**7.471.222**	**47.736.203**	**55.207.425**	**10.050.633**	**43.906.621**	**53.957.254**
Stanje na dan 31. decembra	**10.203.974**	**51.062.450**	**61.266.424**	**14.295.070**	**45.027.137**	**59.322.207**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

28. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCI (nastavak)

Struktura ostalih depozita prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci je prikazana u sledećoj tabeli:

		U RSD hiljada
	31.12.2019.	**31.12.2018.**
Centralna banka	4	1.091
Banke u zemlji	829.348	3.932.397
Društva za osiguranje	3.110.087	3.010.514
Finansijski lizing	392.678	554.500
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osiguranja	7.025.834	4.953.979
Ostale usluge kreditiranja i finansiranja	9.489	26.459
Strane banke	49.898.984	46.843.267
Stanje na dan 31. decembra	**61.266.424**	**59.322.207**

Obaveze prema stranim bankama se najvećim delom odnose na primljene kredite od Erste Group Bank AG, Austrija u iznosu od 22.750.845 hiljada dinara kao i primljeni kredit Evropske Investicione Banke od 12.508.601 hiljada dinara.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

29. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA

U RSD hiljada

	31.12.2019.			31.12.2018.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
U dinarima						
Obaveze po osnovu depozita i kredita						
Transakcioni depoziti	31.935.971	-	**31.935.971**	24.684.911	-	**24.684.911**
Štedni depoziti:	876.333	1.225.219	**2.101.552**	593.007	766.430	**1.359.437**
Depoziti po osnovu datih kredita	541.032	705.632	**1.246.664**	182.118	730.609	**912.727**
Namenski depoziti	281.468	32.441	**313.909**	4.040.575	18.750	**4.059.325**
Ostali depoziti	8.792.240	2.145.150	**10.937.394**	10.201.291	5.220	**10.206.511**
Ostale finansijske obaveze	5	-	**5**	-	-	**-**
Ukupno	**42.427.049**	**4.108.442**	**46.535.495**	**39.701.902**	**1.521.009**	**41.222.911**
U stranoj valuti						
Obaveze po osnovu depozita i kredita						
Transakcioni depoziti	46.269.517	-	**46.269.517**	44.155.303	-	**44.155.303**
Štedni depoziti:	8.147.657	12.915.524	**21.063.181**	7.966.244	11.400.354	**19.366.598**
Depoziti po osnovu datih kredita	188.484	4.315.018	**4.503.502**	130.160	3.736.187	**3.866.347**
Namenski depoziti	607.708	218.104	**825.812**	748.927	282.420	**1.031.347**
Ostali depoziti	524.769	3.154.664	**3.679.433**	208.591	631.219	**839.810**
Primljeni krediti	-	2.969.541	**2.969.541**	-	2.354.677	**2.354.677**
Ostale finansijske obaveze	561.472	-	**561.472**	373.221	-	**373.221**
Ukupno	**56.299.607**	**23.572.851**	**79.872.458**	**53.582.446**	**18.404.857**	**71.987.303**
Stanje na dan 31. decembra			**126.407.953**			**113.210.214**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

29. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA (nastavak)

Struktura ostalih depozita prema komitentima prikazana je u sledećoj tabeli:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Holding kompanije	1	4
Javna preduzeća	1.298.865	3.706.090
Privredna društva	46.003.215	37.428.545
Javni sektor	4.705.459	4.224.630
Stanovništvo	63.613.471	53.657.942
Strana lica	2.416.479	2.318.467
Preduzetnici	3.903.183	2.853.351
Poljoprivrednici	614.694	514.419
Drugi komitenti	3.852.586	8.506.766
Stanje na dan 31. decembra	**126.407.953**	**113.210.214**

30. OBAVEZE PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI

U RSD hiljada

Naziv	Oznaka valute	Nominalni iznos emitovanih obveznica	Datum dospeća	Kamatna stopa	Na dan 31. decembra 2019.	Na dan 31. decembra 2018.
Erste Bank ad Novi Sad	RSD	3.500.000	15.02.2021.	3m belibor+1% p,a,	3.512.691	-
Ukupno		**3.500.000**			**3.512.691**	-

Erste Bank A.D. Novi Sad je 14. februara 2019. godine uspešno završiła emisiju dugoročnih dinarskih obveznica II emisije. Obim emisije je iznosio 3.500.000.000,00 dinara. Izdato je 350.000 komada obveznica pojedinačne nominalne vrednosti 10.000,00 dinara, ISIN: RSNOVBD53653 CFI: DBVUFR, sa varijabilnom kamatnom stopom i jednokratnim dospećem glavnice nakon dve (2) godine i jedan (1) dan.

Kamatna stopa po osnovu obveznica sastoji se iz varijabilnog i fiksnog dela. Varijabilni deo kamatne stope predstavlja tromesečni BELIBOR, dok fiksni deo kamatne stope predstavlja fiksna marža od 100 baznih poena (100bps) tj. 1%. Iznos varijabilnog dela kamatne stope utvrđuje se na početku svakog kamatnog perioda. Kamata se obračunava i plaća kvartalno.

Isplata glavnice obveznica vrši se na na dan dospeća. Dan dospeća glavnice je 15. februar 2021. godine. Ne postoji amortizacioni plan, već se ukupan iznos glavnice isplaćuje odjednom, na dan dospeća.

Obveznice su uključene u trgovanje na Beogradskoj berzi, simbol NSBN02.

Zaključno sa 31. decembrom 2019. godine, isplaćena su tri kupona obveznica (14. maja 2019. godine, 14. avgusta 2019. godine i 14. novembra 2019. Godine), svaki u iznosu od 34.524.000,00 dinara. Sledeći kamatni kupon dospeva na isplatu 14. februara 2020. godine.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

31. SUBORDINIRANE OBAVEZE

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
U stranoj valuti		
Subordinirane obaveze	4.206.971	4.566.337
	4.206.971	**4.566.337**

Stanje obaveza po subordiniranim kreditima na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine je detaljnije prikazano u sledećoj tabeli:

U RSD hiljada

Naziv poverioca	Oznaka valute	Iznos kredita	Datum dospeća	Kamatna stopa	31.12.2019.	31.12.2018.
Erste Group Bank AG	EUR	15.000.000	27.12.2021.	Euribor+3,65% p,a,	671.959	1.013.097
Erste Group Bank AG	EUR	30.000.000	10.09.2028.	Euribor+3,38% p,a,	3.527.784	3.545.838
Ukupno		**45.000.000**			**4.199.743**	**4.558.935**

obaveze se odnose na kredit odobren od strane Erste GCIB Finance, Amsterdam dana 27. decembra 2011. godine, u iznosu od EUR 15.000.000 na period od 10 godina sa periodom mirovanja 5 godina i kamatnom stopom u visini tromesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3,65% na godišnjem nivou. U skladu sa ugovorom, glavnica se otplaćuje u 21 jednake tromesečne rate od kojih prva dospeva nakon isteka perioda mirovanja od 5 godina.

Subordinirane obaveze Banka može da uključi u njen dopunski kapital (Napomena 37.9), nakon što Narodna banka Srbije, na osnovu dostavljene dokumentacije i Ugovora, utvrdi da su ispunjeni uslovi za davanje odobrenja da se subordinirane obaveze mogu uključiti u dopunski kapital Banke. Narodna banka Srbije, Sektor za kontrolu poslovanja banaka, dostavila je navedeno odobrenje dana 6. decembra 2011. godine, a na osnovu zahteva Banke od 7. oktobra 2011. godine.

Na osnovu Ugovora o prenosu i ustupanju dana 16. decembra 2015. godine izvršena je promena poverioca, te je novi poverilac Erste Group Bank AG, Austrija. Svi ostali uslovi iz ugovora su ostali nepromenjeni.

Banka je dana 20.08.2018. godne potpisala novi ugovor za subordinirani kredit sa Erste Group Bank AG Beč na iznos od 30 miliona evra. Rok kredita je 10 godina, kamatna stopa je u visini tromesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3,38% na godišnjem nivou. U skladu sa ugovorom, glavnica se otplaćuje na dan dospeća u jednom iznosu.

Subordinirane obaveze Banka može da uključi u dopunski kapital nakon što Narodna banka Srbije, na osnovu dostavljene dokumentacije i Ugovora, utvrdi da su ispunjeni uslovi za davanje odobrenja da se subordinirane obaveze mogu uključiti u dopunski kapital Banke. Narodna banka Srbije, Sektor za kontrolu poslovanja banaka, dostavila je navedeno odobrenje dana 11 oktobra 2018. godine, a na osnovu zahteva Banke od 24. avgusta 2018. godine."

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

32. REZERVISANJA

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (a)	280.891	240.457
Rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih (b):		
– naknade za odlazak u penziju	84.525	75.784
– jubilarne nagrade	126.300	110.538
Rezervisanja za sudske sporove (c)	248.371	227.421
Stanje na dan 31. decembra	**740.087**	**654.200**

Promene rezervisanja vanbilansnih stavki

(a) Prema internoj politici Banke, rezervisanja za rizičnu vanbilansnu aktivu (garancije, avale, akreditive i obaveze za nepovučene kredite) vrše se po plasmanima Banke gde postoji mogućnost da preuzete potencijalne obaveza padnu na teret banke.

Dokazi na osnovu kojih Banka vrši pojedinačnu procenu obezvređenja su: isplate po računima Banke po preuzetim obavezama po garancijama, avalima i drugim stavkama, kašnjenja po ostalim obavezama i da je komitent, prema kriterijumima interne klasifikacije Banke, u statusu neizmirenja obaveza (*default*).

Pojedinačno procenjivanje obezvređenja, po vanbilansnim stavkama, obračunava se na isti način kao i za potraživanja bilansne aktive, uzimajući u obzir mogućnost budućih odliva po vanbilansnim stavkama. Za potencijalne obaveze kod kojih se ne očekuje odliv sredstava Banke, kao i kod kojih se proceni da će u slučaju odliva sredstava potraživanja biti naplativa u ukupnom iznosu, Banka vrši rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama na grupnoj osnovi na sličan način kao i za bilansna potraživanja, uz korišćenje faktora konverzije za vanbilansne stavke.

(b) Banka je formirala rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih koja obuhvataju rezervisanja po osnovu zakonskih otpreminna pri odlasku u penziju i jubilarnih nagrada. Obaveze po ovom osnovu priznaju se u iznosu sadašnje vrednosti budućih gotovinskih tokova primenom akuarske metode.

(c) Banka je formirala rezervisanje za sudske sporove u kojima je Banka tužena, a za koje se prema proceni stručnog tima Banke očekuje negativan ishod.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

32. REZERVISANJA (nastavak)

Promene na računima rezervisanja u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi		
Stanje na početku godine	240.457	326.073
Rezervisanja u toku godine (Napomena 10(a))	182.374	149.162
Neiskorišćena ukinuta rezervisanja (Napomena 10(a))	(141.070)	(241.881)
Ostale promene	(870)	7.102
Ukupno	**280.891**	**240.457**
Rezervisanja za ostala dugoročna primanja zaposlenih		
Stanje na početku godine	186.322	184.444
Rezervisanja u toku godine iskazana u bilansa uspeha (Napomena 13)	23.203	21.994
Rezervisanja u toku godine iskazana u okviru ostalog rezultata	3.794	-
Naknade isplaćene u toku godine	(18.042)	(16.827)
Aktuarski gubici (+)/dobici (-) po osnovu jubilarnih nagrada	11.295	2.543
Aktuarski gubici (+) /dobici(-) po osnovu otpremnina	4.253	(5.832)
Ukupno	**210.825**	**186.322**
Rezervisanja za sudske sporove		
Stanje na početku godine	227.421	175.183
Rezervisanja u toku godine (Napomena 16)	39.062	69.000
Iskorišćena rezervisanja	(18.112)	(16.762)
Ukupno	**248.371**	**227.421**
Ostala dugoročna rezervisanja		
Stanje na početku godine	-	67.042
Ostale promene	-	(35.927)
Iskorišćena rezervisanja -- plaćanja	-	(31.115)
Ukupno	**-**	**-**
Stanje na dan 31. decembra	**740.087**	**654.200**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

32. REZERVISANJA (nastavak)

Podaci koje je aktuar koristio za obračun rezervacija za buduće obaveze po osnovu otpremnine za odlazak u penziju:

- Podaci o zaposlenima;
- Ukupan radni staž na dan 31. decembar 2019. godine;
- Godina rođenja i pol;
- Broj godina do starosne odnosno pune penzije;
- Tablica mortaliteta za Republiku Srbiju 2010-2012;
- Kamatna stopa 2,90%;
- Prosečna bruto zarada u Republici Srbiji u periodu januar – maj 2019. godine i
- Pretpostavljeni rast zarada od 2,80% godišnje tokom celog perioda za koji se rezervišu sredstva.

	U RSD hiljada
Sadašnja vrednost obaveza za primanja zaposlenh 31.12.2018.	**186.322**
Troškovi usluga	
a. Troškovi tekućeg rada	17.762
b. Troškovi minulog rada	3.794
c. Troškovi kamate	5.441
d. Plaćanja	(18.042)
Aktuarski dobici (-)/gubici(+) za jubilarne nagrade proizašli iz:	
a. Promena u demografskim pretpostavkama	(33)
b. Promena u finansijskim pretpostavkama	11.328
c. Promena u iskustvenim pretpostavkama	-
Aktuarski dobici (-)/gubici(+) za otpremnine proizašli iz:	
a. Promena u demografskim pretpostavkama	(13.422)
b. Promena u finansijskim pretpostavkama	17.694
c. Promena u iskustvenim pretpostavkama	-
Sadašnja vrednost obaveza za primanja zaposlenh 31.12.2019.	**210.825**

32. REZERVISANJA (nastavak)

Promene na računima rezervisanja za gubitke po vanbilasnoj aktivi u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

U RSD hiljada

Promene na rezervisanjima za gubitke po vanbilansnoj aktivi	Stanje na početku perioda	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena po osnovu kursnih razlika	Ostale promene	Stanje na kraju perioda
Nivo obezvređenja 1	156.420	130.751	58.145	38.626	67.171	(805)	2.990	202.666
Nivo obezvređenja 2	10.232	3.499	3.526	4.208	3.571	(25)	(2.600)	8.217
Nivo obezvređenja 3	73.805	489	6.102	4.798	2.555	(49)	(379)	70.007
Ukupno	**240.457**	**134.739**	**67.773**	**47.632**	**73.297**	**(879)**	**11**	**280.890**

Kretanje izmedu nivoa obezvređenja na računima rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi je prikazano u sledećoj tabeli:

	Bruto knjigovodstvena vrednost					
	Transfer između Nivo 1 i Nivoa 2		Transfer između Nivo 2 i Nivoa 3		Transfer između Nivo 1 i Nivoa 3	
	U Nivo 1 iz Nivoa 2	U Nivo 2 iz Nivoa 1	U Nivo 2 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 2	U Nivo 1 iz Nivoa 3	U Nivo 3 iz Nivoa 1
Date garancije i druga jemstva	50.917	158.681	-	-	-	-
Neiskorišćene preuzete neopozive obaveze	42.529	14.160	248	19	801	205
Ukupno	**93.446**	**172.841**	**248**	**19**	**801**	**205**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

33. OSTALE OBAVEZE

U RSD hiljada		
U dinarima	**31.12.2019**	**31.12.2018**
Finansijske obaveze:		
Obaveze za neplaćene iznose osnovnih sred.uzetih u lizing	17.775	-
Obaveze po osnovu razgraničenih prihoda od kamata	504	2.955
Obaveze po osnovu razgraničenih prihoda od naknada i ostalih razgraničeni prihodi	9.966	8.472
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	187.180	87.954
	215.425	**99.381**
Nefinansijske obaveze:		
Obaveze prema dobavljačima	8.326	4.281
Obaveze za primljene avanse	7.949	4.043
Obaveze za neto zarade i naknade zarada	1.830	-
Obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	95.557	77.205
Razgraničene obaveze za naknade i ostale obračunate rashode	462.609	372.164
Obaveze po osnovu kartičnog poslovanja	49.261	119.584
Obaveze prema trgovicima po pos terminalima	30.691	22.096
Ostale obaveze	127.969	84.137
	784.192	**683.510**
U stranoj valuti		
Finansijske obaveze:		
Obaveze za neplaćene iznose osnovnih sred.uzetih u lizing	2.011.084	169.995
Obaveze po osnovu razgraničenih prihoda od naknada i ostalih razgraničeni prihodi	11.167	2.688
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	1.976	19.584
	2.024.227	**192.267**
Nefinansijske obaveze:		
Obaveze po osnovu naknade i provizije	-	59
Obaveze za primljene avanse	7.563	11.441
Razgraničene obaveze za naknade i ostale obračunate rashode	916	93.222
Ostale obaveze	33.427	119.296
	41.906	**224.018**
Stanje na dan 31. decembra	**3.065.750**	**1.199.176**

Ostale finansijske obaveze se vrednuju po amortizovanoj vrednosti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

33. OSTALE OBAVEZE (nastavak)

Stanje obaveza po osnovu lizinga MRS 17 / MSFI 16 prikazano je u sledećoj tabeli (u 000 RSD):

Pregled stanja obaveza za lizing MRS 17 / MSFI 16						
Valuta obaveze	**31. decembra 2018.**		**1. januara 2019.**		**31. decembra 2019.**	
	Iznos u valuti	**Iznos u RSD**	**Iznos u valuti**	**Iznos u RSD**	**Iznos u valuti**	**IZNOS U RSD**
RSD	-	-		54.965	-	17.775
Valutna klauzula (EUR) - nepokretnosti	-	-	3.720	439.675	7.111	836.290
Valutna klauzula (EUR) - pokretna imovina	-	-	369	43.561	209	24.550
Valutna klauzula (EUR) – IT oprema	1.438	169.995	1.438	169.995	912	107.247
Devize - EUR - objekti	-	-	6.428	759.722	8.870	1.042.997
Ukupno	**1.438**	**169.995**	**11.954**	**1.467.918**	**17.102**	**2.028.859**

Izuzeci od primeni MSFI 16 prikazani su u sledećoj tabeli (u 000 RSD):

Izuzeci od primene - stanje na 31. decembra 2019.	**Vrednost**
Troškovi kratkoročnih zakupa:	1.040
Troškovi zakupa male vrednosti:	6.592

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

34. KAPITAL

(a) Struktura kapitala Banke

Ukupan kapital Banke na dan 31. decembra 2019. godine iznosi RSD 31.823.653 hiljada i sastoji se od akcijskog kapitala u iznosu od RSD 12.909.000 hiljada, emisione premije u iznosu od RSD 2.553.944 hiljada, rezervi iz dobiti i ostalih rezervi RSD 12.955.128 hiljada, revalorizacionih rezervi u iznosu od RSD 725.815 hiljada i dobitka tekućeg period u iznosu od RSD 2.679.766 hiljada.

Struktura ukupnog kapitala Banke prikazana je kako sledi:

		U RSD hiljada
	31.12.2019.	**31.12.2018.**
Akcijski kapital – obične akcije /i/	12.909.000	10.040.000
Emisiona premija /ii/	2.553.944	124.475
Rezerve iz dobiti /iii/	12.955.128	10.036.645
Revalorizacione rezerve /iv/	725.815	512.198
Dobitak tekuće godine	2.679.766	2.918.483
Stanje na dan 31. decembra	**31.823.653**	**23.631.801**

/i/ Akcijski kapital

Na dan 31. decembar 2019. godine upisani i uplaćeni kapital Banke se sastoji od 1.290.900 običnih akcija, pojedinačne nominalne vrednosti od RSD 10.000 (31. decembar 2018. godine: 1.004.000 običnih akcija pojedinačne nominalne vrednosti 10.000 dinara).

U trećem kvartalu 2019. godine Banka je na osnovu Odluke Skupštine akcionara o izdavanju običnih akcija broj 214/2019-25v/1 od 28. juna 2019. godine realizovala 31. emisiju akcija bez javne ponude radi povećanja osnovnog akcijskog kapitala.

Broj emitovanih akcija je 286.900 komada od čega je Erste Group Band AG otkupila 212.306 komada a Steiermarkische Bank je otkupila 74.594 komanda. Nominalna vrednost pojedinačnih akcija iznosi RSD 10.000,00 a emisiona cena RSD 18.468,00

Nakon uspešne emisije ukupan osnovni kapital je uvećan za RSD 2.869.000 hiljada i iznosi RSD 12.909.000 hiljada većinski akcionar Banke je EGB AG sa učešćem od 74% I 955.266 akcija, a Steiermarkische Bank ima učešće od 26% i 335.634 akcija.

Struktura akcionara Banke na dan 31. decembar 2019. godine je sledeća:

Naziv akcionara	**Broj akcija**	**Učešće u %**
EGB CEPS HOLDING GMBH	955.266	74,00
Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac	335.634	26,00
Ukupno	**1.290.900**	**100,00**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

34. KAPITAL (Nastavak)

/II/ Emisiona premija

Emisiona premija na dan 31. decembra 2019 u iznosu od RSD 2.553.944 hiljada (31. decembra 2018. godine RSD 124.475 hiljada) i obuhvata pozitivnu razliku između postignute prodajne vrednosti akcija i njihove nominalne vrednosti.

/III/ Rezerve iz dobiti i ostale rezerve

Formirane su rezerve iz dobiti na dan 31. decembar 2019. godine iznose RSD 12.955.128 hiljada. Na dan 31. decembra 2018. godine rezerve iz dobiti su iznosile RSD 10.036.645 hiljada. Na osnovu Odluke Skupštine akcionara Banke od 29. marta 2019. godine Banka je iz ostvarene dobiti za 2018. godinu izvršila raspodelu preostale dobiti u ostale rezerve u iznosu od RSD 2.918.483 hiljada.

/Iv/ Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve, koje na dan 31. decembar 2019 godine iznose RSD 725.815 hiljada (31. decembar 2018. godine: 512.198 hiljade dinara), formirane su kao rezultat svođenja vrednosti ulaganja u vlasničke i dužničke hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat, korigovanih za efekte odloženih poreza po osnovu revalorizacije ovih hartija od vrednosti i efekte promene kreditnog rizika izdavaoca hartije, i usklađivanja obaveza po osnovu aktuarskog obračuna u skladu sa MRS 19.

(b) Pokazatelji poslovanja Banke – usaglašenost sa zakonskim pokazateljima

Pokazatelji poslovanja	Propisani	31.12.2019.	31.12.2018.
1. Kapital	Minimum EUR 10 miliona	EUR 282.190.908	EUR 210.633.447
2. Adekvatnost kapitala	Minimum 8%	21,40	17,78
3. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala	Minimum 6%	19,03	15,02
4. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala	Minimum 4,5%	19,03	15,02
5. Ulaganja Banke	Maksimum 60%	9,04	4,46
6. Izloženost prema licima povezanim sa Bankom	bez limita	10,82	12,28
7. Veliki i najveći mogući krediti u odnosu na kapital	Maksimum 400%	23,85	124,11
8. Likvidnost:			
– pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,8	1,49	1,36
– uži pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,5	1,38	1,28
9. PPLA	Minimum 100%	192,57	175,30
10. Pokazatelj deviznog rizika	Maksimum 20%	0,11	2,55
11. Izloženosti Banke prema grupi povezanih lica	Maksimum 25%	13,02	16,54
12. Izloženosti Banke prema licu povezanim sa bankom	bez limita	4,98	5,49
13. Ulaganja Banke u lica koja nisu u finansijskom sektoru	Maksimum 10%	0,08	0,11

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

35. VANBILANSNE POZICIJE

Banka u okviru druge vanbilansne evidencije vodi hipoteke, hartije od vrednosti po kastodi poslovima, evidencionu kamatu.

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
Poslovi u ime za račun trećih lica (a)	596.513	617.999
Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze (b)	61.506.339	52.151.249
Druge vanbilansne pozicije	294.873.730	229.166.521
Stanje	**356.976.582**	**281.935.769**
Nenaplativa potraživanja preneta na vanbilansne pozicije	(1.355.888)	(1.855.746)
Stanje na dan 31. decembra	**355.620.694**	**280.080.023**

(a) Poslovi u ime i za račun trećih lica

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
Plasmani po poslovima u ime i za račun trećih lica u dinarima:		
– kratkoročni	18.068	15.635
– dugoročni	578.445	602.364
Stanje na dan 31. decembra	**596.513**	**617.999**

Kratkoročni poslovi u ime i za račun trećih lica se najvećim delom odnose na sredstva Ministarstva poljoprivrede u iznosu od RSD 8.411 hiljada. Dugoročni poslovi se odnose na stambene kredite osigurane kod Nacionalne korporacije za osiguranje kredita u iznosu od RSD 575.804 hiljada i dugoročne poljoprivredne kredite u iznosu od RSD 2.272 hiljada.

(b) Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
U dinarima		
Plative garancije	2.308.362	1.568.688
Činidbene garancije	7.059.307	5.821.541
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	4.757.890	5.081.218
Ostale vanbilansne stavke	1.507.746	505.121
	15.633.305	**12.976.568**
U stranoj valuti		
Plative garancije	2.958.945	2.751.967
Činidbene garancije	8.559.662	4.557.711
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	31.775.138	30.159.391
Akreditivi	335.591	404.196
Ostale vanbilansne stavke	2.243.698	1.301.416
	45.873.034	**39.174.681**
Stanje na dan 31. decembra	**61.506.339**	**52.151.249**

Preuzete neopozive obaveze se odnose na neiskorišćene odobrene kredite koji se ne mogu jednostrano otkazati i to: minuse na tekućim računima, kredite preduzećima, višenamenske okvirne kredite i ostale preuzete neopozive obaveze.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

35. VANBILANSNE POZICIJE (nastavak)

Preuzete neopozive obaveze obično imaju fiksne datume kada ističu ili druge odredbe u vezi isteka. Pošto preuzete neopozive obaveze mogu isteći pre povlačenja kredita od strane komitenata, ukupno ugovoren iznos ne predstavlja neophodno buduće gotovinske odlive.

Banka prati ročnost preuzetih neopozivih obaveza po osnovu neiskorišćenih odobrenih kredita jer dugoročne preuzete obaveze nose viši stepen kreditnog rizika od kratkoročnih preuzetih obaveza.

Na dan 31. decembar 2019. godine, rezervisanja za gubitke po osnovu garancija i ostalih preuzetih neopozivih obaveza iznose RSD 282.002 hiljada (31. decembar 2018. godine: RSD 240.457 hiljada).

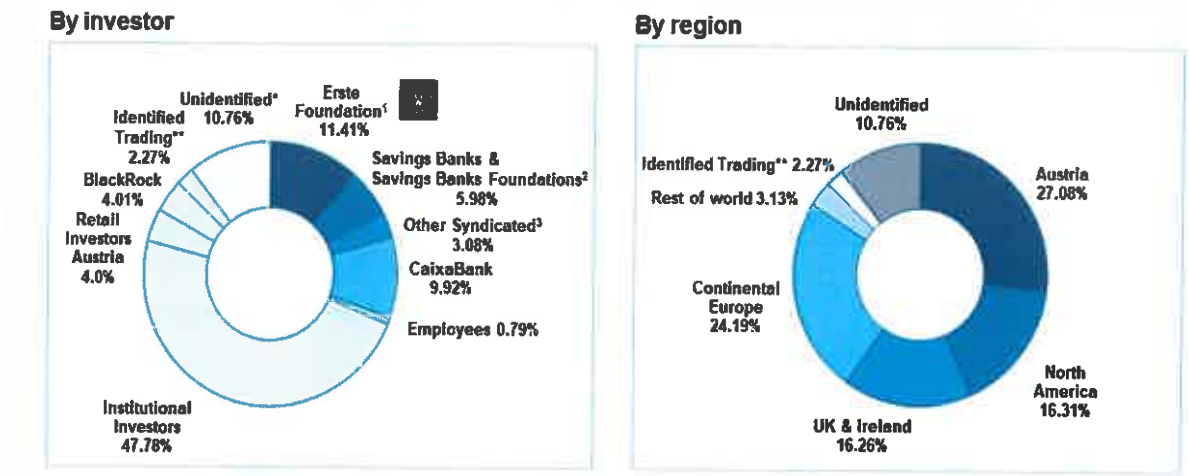
36. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA

U svom redovnom poslovanju Banka ostvaruje poslovne transakcije sa svojim akcionarima i drugim povezanim licima.

Lica se smatraju povezana ukoliko su pod zajedničkom kontrolom, ili jedno lice ima kontrolu nad drugim ili pak može izvršiti značajan uticaj na to drugo lice u donošenju finansijskih i operativnih odluka

Akcionari Banke su Erste Group Banka AG Beč i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac.

Akcionarska struktura Erste Grupe je sledeća:

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

a) Stanja potraživanja i obaveza na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine, kao i prihodi i rashodi u toku godine, proistekli iz transakcija sa pravnim licima u okviru Erste grupe prikazana su u sledećim tabelama:

U RSD hiljada

	31.12.2019.		31.12.2018.	
	Akcionari	**Ostale članice Erste grupe**	**Akcionari**	**Ostale članice Erste grupe**
Potraživanja				
Potraživanja po osnovu derivata	22.678	-	11.394	-
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.105.627	354.612	472.578	209.121
Krediti i potraživanja od komitenata	-	63.022	-	43
Investicije u zavisna društva	-	93.560	-	93.560
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	977.116	-	-
Ostala sredstva	7.543	31.029	65.509	27.461
	1.135.848	**1.519.339**	**549.481**	**330.186**
Obaveze				
Obaveze po osnovu derivata	228.172	-	84.446	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama	26.675.120	312.718	28.462.572	197.360
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	-	53.665	-	123.558
Subordinirane obaveze	4.206.971	-	4.566.337	-
Rezervisanja	6	642	108	620
Ostale obaveze	26.419	1.173.614	64.171	169.282
	31.136.688	**1.540.639**	**33.177.634**	**490.820**
Vanbilansne pozicije				
Date garancije i druga jemstva	115.680	408.941	972.578	187.038
Preuzete neopozive obaveze	-	2.976	-	32.621
Druga vanbilansna evidencija	35.022.878	1.289.405	14.689.057	828.019
	35.138.558	**1.701.322**	**15.661.635**	**1.047.678**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

U RSD hiljada

	31.12.2019.		31.12.2018.	
	Akcionari	Ostale članice Erste grupe	Akcionari	Ostale članice Erste grupe
Prihodi od kamata	13.018	2.136	5.718	1.268
Rashodi kamata	(574.378)	(35.895)	(431.220)	(6.466)
Prihodi od naknada i provizija	48.739	38.415	42.839	28.381
Rashodi naknada i provizija	(259.010)	-	(192.700)	-
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	17.641	-	-	-
Neto gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	-	-	(61.205)	-
Neto prihod po osnovu kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	153.474	4.493	63.288	2.750
Neto prihod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koje se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	151	-
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koje se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(126)	(290)	-	(114)
Ostali poslovni prihodi	-	18.910	-	24.830
Troškovi amortizacije	-	(102.506)	-	-
Ostali prihodi	4.930	8.287	2.310	10.035
Ostali rashodi	(86.284)	(748.698)	(139.564)	(667.692)

Na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine, plasmani povezanim pravnim licima nisu bili obezvređeni.

Dugoročni krediti sa povezanim licima su ročnosti na 10 godina je uzet po stopi i od 3MEURIBOR +3,65%.

Međubankarski poslovi (overnight i kratkoročne pozajmice) se obavljaju po cenama koje se kreću u rasponu od 0,20 do 8,2% u zavisnosti od valute u kojoj se obavlja posao.

Naknade po garancijama sa povezanim licima su u rasponu od 0,24 do 1,25%

Ostale transakcije na tržištu novca (svap transakcije, forvard transakcije, kupoprodaja keša), kao i one transakcije za koje se naplaćuje ili plaća naknada, se obavljaju takođe po tržišnim uslovima i cenama van dohvata ruke.

Kamatna stopa na depozite i ostale obaveze prema bankama i komitentima se kreće u rasponu od 0,15% do 0,5%.

Banka kroz cross-border kredite pruža mogućnost svojim klijentima da se zaduže direktno u inostranstvu pri čemu se klijentima omogućava da sve aktivnosti u procesu odobravanja i administriranja izvrše u Banci. Ovakav vid usluga obezbeđuje klijentima mogućnost zaduživanja pod povoljnijim uslovima, a banci ostvarenje prihoda od naknada za ove usluge. Banka je u poslovima sa cross-border kreditima isključivo agent i nije izložena kreditnom riziku.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

b) Banka ulazi u poslovne odnose i aranžmane sa članovima Izvršnog odbora i ostalim ključnim osobljem i sa njima povezanim licima u redovnom toku poslovanja. Stanja na kraju godine i efekti ovih transakcija su prikazani u sledećoj tabeli.

U RSD hiljada

	Stanje na dan 31.12.2019. godine	Prihodi/ (rashodi) 31.12.2019. godina	Stanje na dan 31.12.2018. godine	Prihodi/ (rashodi) 31.12.2018. godina
Minusi na tekućim računima, kreditne kartice, gotovinski i potrošački krediti	1.244	190	1.473	186
Stambeni krediti	56.122	2.703	63.303	3.538
Razgraničena naknada	(70)	-	(77)	-
Ostali plasmani i potraživanja	149	13	249	56
Ukupne ispravke vrednosti plasmana	(44)	(23)	(21)	132
Depoziti	101.566	(355)	39.005	(236)
Ostale obaveze	293	(487)	286	(715)
Neiskorišćeni okvir	1.430	-	700	-

Naknade članovima Izvršnog odbora i Upravnog odbora Banke, iskazane u bruto iznosu, u toku 2019. i 2018. godine, prikazane su u sledećoj tabeli:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Zarade i naknade članova Upravnog odbora	5.598	5.618
Zarade i naknade članova Izvršnog odbora	138.553	124.587
Obračunata buduća primanja- IO	91.114	92.302
Ukupno	**235.265**	**222.057**

Transferne cene

U skadu sa novim odredbama Zakona o porezu na dobit tokom 2013. godine na snagu je stupio Pravilnik o transfernim cenama i metodama koje se primenjuju po principu "van dohvata ruke" pri utvrđivanju cena transakcija među povezanim stranama. U skladu sa ovim Zakonom i Pravilnikom, banke su u obavezi zajedno sa poreskim bilansom predaju i studiju o transfernim cenama.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA

37.1. Uvod

Banka upravlja rizicima koji su svojstveni bankarskom poslovanju posredstvom procesa kontinuiranog identifikovanja, merenja i praćenja, uspostavljanja ograničenja i limita rizika kao i primenom drugih kontrola.

Banka je po prirodi svoje delatnosti izložena sledećim najznačajnijim vrstama rizika: kreditnom riziku, riziku likvidnosti i tržišnom riziku (koji obuhvata cenovni rizik i devizni rizik). Banka je takođe izložena uticaju operativnog rizika, rizika koncentracije koji posebno uključuje izloženosti Banke prema jednom licu, ili grupi povezanih lica, kamatnog rizika, rizika ulaganja Banke u druga pravna lica i osnovna sredstva, rizika koji se odnose na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena kao i drugim rizicima koje Banka kontinuirano prati.

Upravljanje rizicima u Banci je sveobuhvatan proces koji podrazumeva identifikaciju, analizu, rangiranje i kontrolu svih oblika poslovnih rizika (kreditnog rizika, kamatnog rizika, tržišnih rizika, rizika likvidnosti, rizika izloženosti i ulaganja, operativnog rizika). Cilj procesa upravljanja rizicima je uspostavljanje adekvatnog sistema za identifikovanje, merenje, procenjivanje i praćenje rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju, kao i adekvatno reagovanje kako bi se predupredili mogući negativni uticaji na kapital ili finansijski rezultat Banke.

Banka ima usvojene politike i procedure kojima se obezbeđuje kontrola i primena svih unutrašnjih akata Banke u vezi sa upravljanjem rizicima kao i redovno izveštavanje Banke u vezi sa upravljanjem rizicima. Procesi upravljanja rizikom su presudni za kontinuirano profitabilno poslovanje Banke i svaki pojedinac u Banci, je u svom domenu, odgovoran za izloženost riziku. Ovakav sistem upravljanja rizicima omogućava blagovremeno i potpuno obaveštavanje organa upravljanja o svim rizicima koji se pojavljuju ili se mogu pojaviti, te omogućava adekvatno i pravovremeno reagovanje u slučaju istih.

Nezavisni proces upravljanja rizikom ne uključuje poslovne rizike koji obuhvataju promene u okruženju, tehnologiji i industriji. Banka prati ove rizike kroz proces strateškog planiranja.

Upravni odbor i Izvršni odbor su primarno odgovorni za identifikovanje i kontrolisanje rizika dok je operativna odgovornost delegirana Sektoru upravljanja kreditnim rizicima i Sektoru upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom. Pored toga, Banka je uspostavila i druga odvojena nezavisna tela odgovorna za upravljanje i praćenje rizika.

U Banci osnovne uloge u upravljanju rizicima imaju sledeći organi/tela:

Upravni odbor i Izvršni odbor

Upravni odbor i Izvršni odbor su odgovorni za sveobuhvatni pristup upravljanja rizicima kao i za odobravanje strategije i principa upravljanja rizicima. Svoje odluke donose na osnovu predloga Sektora za upravljanje kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, Odbora za upravljanje aktivom i pasivom i drugih relevantnih organa/tela Banke.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom prati izloženost banke rizicima koji proizlaze iz strukture njenih bilansnih obaveza i potraživanja i vanbilansnih stavki, predlaže mere za upravljanje pre svega, kamatnim rizikom, rizikom likvidnosti i deviznim rizikom, a obavlja i druge poslove utvrđene aktima banke.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom ima savetodavnu ulogu i svoje odluke/zaključke u vidu predloga šalje na usvajanje Izvršnom odboru Banke, u slučaju da je takva odluka potrebna.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.1. Uvod (nastavak)

Komitet za upravljanje nefinansijskim rizicima

Cilj Komiteta za upravljanje nefinansijskim rizicima je da razmatra, predlaže odluke i validira pitanja iz oblasti upravljanja operativnim rizicima Banke, uz primenu Odluke na osnovu očekivanih dobiti od izlaganja riziku kao i sprovođenja korektivnih mera i aktivnosti mitigacije rizika kako bi upravljali ne-finansijskim rizicima (operativni, reputacioni, rizik usklađenosti, pravni, rizik informacione bezbednosti) na proaktivan način.

Služba upravljanja aktivom i pasivom

Služba upravljanja aktivom i pasivom je organizovana kao samostalni organizacioni deo koji je direktno odgovoran Izvršnom odboru Banke. Takođe, ona je primarno odgovorna za strateško finansiranje i likvidnost, kao i za upravljanje drugim tržišnim rizicima (rizik kamatne stope i valutni rizik) Banke. Služba upravljanja aktivom i pasivom priprema izveštaj za Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, kao i izveštaje vezane za upravljanje aktivom i pasivom za potrebe organa Banke

Interna revizija

Interna revizija se uspostavlja sa ciljem da doprinese poboljšanju poslovanja Banke obezbeđujući funkciju nezavisnog, objektivnog uveravanja, kao i savetodavnih aktivnosti baziranih na najboljoj praksi. Putem sistematičnog i disciplinovanog pristupa, interna revizija pomaže Banci da ostvari svoje ciljeve ocenjujući i poboljšavajući efikasnost upravljanja rizicima, kontrolnih i upravljačkih procesa.

Interna revizija vrši kontinuirani nadzor nad procesom upravljanja rizicima u Banci, na način da proverava adekvatnost procedura, uspostavljenih kontrolnih mehanizama, kao i usaglašenost Banke sa usvojenim procedurama. Interna revizija razmatra rezultate svog rada sa rukovodstvom Banke i izveštava Odbor za reviziju i Upravni odbor o nalazima i datim preporukama.

Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja

U skladu sa Zakonom o bankama u Erste Banci a.d. Novi Sad ("Banka") ustanovljena je unutrašnja organizacija kojom su opredeljeni organizacioni delovi koji u svojoj nadležnosti i odgovornosti imaju zadatak upravljanja rizicima. Cilj sistema za upravljanje rizicima jeste da identifikuje i kvantifikuje rizik kome je Banka izložena u obavljanju svoje poslovne delatnosti.

Funkcije praćenja i upravljanja rizicima su u nadležnosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, kao posebnih organizacionih jedinica u Banci. Politike upravljanja rizicima, strategija upravljanja rizicima kao i strategija upravljanja kapitalom povezane su sa strategijom Banke, a obuhvataju definisanje vrste rizika, načine upravljanja tim rizicima kao i stepen rizika koje je Banka voljna prihvatiti kako bi postigla svoje poslovne ciljeve. Posebna pažnja se poklanja punoj usklađenosti sa relevantnim propisima Narodne Banke Srbije (NBS).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.1. Uvod (nastavak)

Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja (nastavak)

Odgovornosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom obuhvataju sledeće:

- Identifikovanje i merenje odnosno procena izloženosti Banke prema pojedinim vrstama rizika;
- Praćenje rizika, uključujući njihov nadzor i kontrolu, izradu analiza i izveštaja o visini pojedinih rizika, njihovim uzrocima i posledicama;
- Merenje odnosno procena kao i upravljanje rizičnim profilom Banke i adekvatnosti kapitala;
- Praćenje parametara koji utiču na poziciju izloženosti Banke rizicima, prevashodno uključujući upravljanje i optimizaciju kvaliteta aktive i troška rizika;
- Razvijanje i primena kvantitativnih modela za upravljanje rizicima kao elemenata u procesu naprednog poslovnog odlučivanja i određivanja cene rizika;
- Izrada strategija i predloga limita izloženosti Banke po pojedinim vrstama rizika i njihova kontrola;
- Kvantifikovanje uticaja promena u ekonomskom ciklusu ili stresnih događaja na finansijski položaj Banke;
- Procena rizičnosti uvođenja novih proizvoda i eksternalizacije aktivnosti;
- Izrada metodologija, procedura i politika za upravljanje rizicima u skladu sa važećom zakonskom regulativom, standardima Erste Grupe, dobrom poslovnom praksom i posebnim potrebama Banke;
- Razvoj i implementacija različitih tehničkih platformi i alata.

Funkcija upravljanja rizicima, postavljena u vidu posebnih organizacionih jedinica funkcionalno i organizaciono odvojenih od aktivnosti preuzimanja rizika Banke, odgovorna je za sistem upravljanja rizicima u Banci. Imajući u vidu različitost oblasti koje pokrivaju, a u cilju efikasnijeg obavljanja svoje uloge, funkcija upravljanja rizicima podeljena je između Sektora upravljanja kreditnim rizicima, Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom i Službe usklađenosti poslovanja i upravljanja rizicima bezbednosti.

Sektor upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Direkcija za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom;
- Direkcija za razvoj modela i upravljanje podacima rizika;
- Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti;
- Odeljenje za upravljanje operativnim rizikom i ostalim nefinansijskim rizicima;
- Odeljenje za upravljanje kolateralima.

Sektor za upravljane kreditnim rizicima se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Direkcija upravljanja rizicima pravnih lica;
- Direkcija upravljanja rizicima stanovništva;
- Direkcija za restrukturiranje i naplatu plasmana.

Služba usklađenosti poslovanja i upravljanja rizicima bezbednosti se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Odeljenje centralnog Compliance;
- Odeljenje kontrole i sprečavanja pranja novce;
- Odeljenje upravljanja rizicima finansijskog kriminala;
- Odeljenja upravljanja rizicima bezbednosti.

Sakupljene informacije iz svih poslovnih aktivnosti se ispituju i obrađuju da bi se identifikovali, analizirali i kontrolisali rizici kojima Banka jeste ili može biti izložena.

Banka je u svom poslovanju naročito izložena: kreditnom riziku, riziku koncentracije, tržišnom riziku, riziku likvidnosti, operativnom riziku. Dobijene informacije se prezentuju i objašnjavaju Upravnom odboru, Izvršnom odboru, Odboru za upravljanje aktivom i pasivom i rukovodiocima svih poslovnih jedinica. Izveštaji se šalju nadležnima na dnevnom, nedeljnom, mesečnom i kvartalnom nivou, kao i u skladu sa zahtevima istih.

Upravnom odboru se kvartalno dostavlja opsežan izveštaj o rizicima koji sadrži sve neophodne informacije za ocenu i izvođenje zaključaka o rizicima kojima je Banka izložena.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2. Kreditni rizik

Kreditni rizik je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Banci.

Kreditni rizik Banke uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema Banci, kao i kvalitetom instrumenata obezbeđivanja potraživanja Banke, a identifikuje se, meri, procenjuje i prati u skladu internim aktima za upravljanje kreditnim rizikom kao i odlukama kojima se uređuju klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki Banke i adekvatnost njenog kapitala.

Poslovna politika Banke zahteva i predviđa maksimalnu zaštitu Banke od izloženosti kreditnom riziku, kao najznačajnijem riziku u bankarskom poslovanju.

Banka kontroliše i upravlja kreditnim rizikom prevashodno uspostavljanjem rigoroznih procesa za utvrđivanje minimalne kreditne sposobnosti dužnika prilikom odobrenja plasmana kao i za redovno praćenje iste za sve vreme trajanja ugovornog odnosa, definisanjem različitih nivoa odlučivanja prilikom odobrenja plasmana (koji odražavanju znanje i iskustvo zaposlenih) kao i uspostavljanjem limita, kojima definiše nivo rizika koji je voljna da prihvati na nivou pojedinačnih komitenata i industrija, kao i kroz praćenje izloženosti tim rizicima.

Banka svojim internim aktima, politikama i procedurama, koje se redovno, a najmanje na godišnjoj osnovi ažuriraju i prilagođavaju, obezbeđuje adekvatan sistem upravljanja kreditnim rizikom i svođenje kreditnog rizika na prihvatljiv nivo.

Strategijom upravljanja rizicima Banke, Kreditnom politikom, kao i politikama i procedurama za upravljanje kreditnim rizikom, definiše se proces upravljanja kreditnim rizikom pojedinačnih plasmana i rizika na nivou portfolija, odnosno postupci identifikovanja, merenja i praćenja (kontrole) plasmana, a posebno onih sa povišenim nivoom rizika.

Proces praćenja kvaliteta kredita omogućava Banci da proceni potencijalne gubitke kao rezultat rizika kojima je izložena i da preduzme korektivne mere.

Odobravanje kreditnih proizvoda se bazira na kreditnom kvalitetu klijenta, vrsti kreditnog proizvoda, kolateralu, sistemu dodatnih uslova te ostalih faktora umanjenja kreditnog rizika.

Procena rizika neizmirenja obaveza druge ugovorne strane u Banci se temelji na verovatnoći stupanja klijenta u status neizmirenja obaveza (PD). Za svaku izloženost kreditnom riziku te kreditnu odluku Banka određuje interni rejting koji predstavlja jedinstvenu meru rizika nastupanja statusa neizmirenja obaveze druge ugovorne strane. Interni rejting svakog klijenta se redovno, a najmanje na godišnjoj osnovi ažurira. Na kvantitativnom nivou, interni rejtinzi utiču na zahtevanu cenu rizika, te ne formiranje rezervisanja za kreditne rizike. Interni rejtinzi uzimaju u obzir sve raspoložive informacije potrebne za procenu rizika od stupanja klijenta u status neizmirenja obaveza (defaulta). Za klijente iz segmenta privrede, interni rejtinzi uzimaju u obzir finansijsku snagu klijenta (pokazatelje profitabilnosti, adekvatnosti ročne strukture određenih elemenata aktive i pasive, adekvatnosti novčanih tokova, stepen zaduženosti, izloženosti kreditno-deviznom riziku, privredne grane u kojoj dužnik posluje, položaja dužnika na tržištu, specifičnih karakteristika dužnika i drugih relevantnih pokazatelja). Za segment stanovništva i mikro klijenata, interni rejtinzi se baziraju uglavnom na bihevioralnom i aplikacijskom skoringu, ali isto tako se koriste demografske i finansijske informacije. Primenjuje se ograničavanje rejtinga u zavisnosti od članstva u grupi ekonomski povezanih lica i državi glavne ekonomske aktivnosti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2. Kreditni rizik (nastavak)

Banka se pridržava svih standarda Erste Grupe AG iz perspektive razvoja modela internih rejtinga i održavanja procesa. Svi novi modeli i modifikacije postojećih modela u Banci (rejting modeli i parametri rizika) kao i metodološki standardi se pregledavaju od strane Grupnih Competence Centara za razvoj modela što osigurava integritet širom Grupe kao i konzistentnost modela i metodologija. Modeli se odobravaju od strane Izvršnog odbora Banke. Interni rejting sistem usklađen je sa sistemom Erste Grupe AG koji pravi razliku između "performing" i „non-performing" klijenata. Za "performing" klijente (klijenti koji nisu u statusu neizmirenja obaveza) Banka koristi skalu od 8 ocena (A1/A2/B1/B2/C1/C2/D1/D2) za klijente iz segmente stanovništva, odnosno skalu od 13 ocena (1/2/3/4a/4b/4c/5a/5b/5c/6a/6b/7/8) za sve ostale kategorije. Za klijente koji su u statusu neizmirenja obaveza Banka koristi skalu od 5 ocena (R1-R5).

U cilju povećanja uporedivosti kvaliteta aktive Erste Grupe, u toku 2018 je razvijen i implementiran novi model za procenu kategorije rizika izloženosti. Na bazi kalibracije internih verovatnoća nastupanja statusa neizmirenja obaveza koje se koriste za regulatorne svrhe (obračun rezervacija) na stope nastupanja statusa neizmirenja obaveza (default rates) koje objavljuju rejting agencije, svakom klijentu je aproksimiran eksterni rejting radi razvrstavanja u risk kategorije.

U poređenju sa metodom koji je korišćen do 2017. godine na bazi internih rejtinga, najviše je vidljiva migracija iz kategorije niskog rizika u kategoriju posebnog nadzora (sa 8% portfolia na 18%, tj povećanje ove kategorije za oko RSD 15 mlrd) dok je manje značajna migracija iz kategorije ispod standarda. Kategorija problematičnih potraživanja nije obuhvaćena ovom promenom. S obzirom na to da je novorazvijen model implementiran tokom 2018, poređenje između godina nije relevantno.

Za potrebe izveštavanja, grupisanje je izvršeno u sledeće 4 kategorije rizika:

Nizak rizik (low risk) – klijenti sa uspostavljenom dobrom, te dužom saradnjom sa Bankom, kao i veliki međunarodno priznati klijenti. Snažna finansijska pozicija bez očekivanih financijskih poteškoća u budućnosti. Klijenti iz segmenta stanovništva koji imaju dugu istoriju saradnje sa Bankom ili klijenti koji koriste široku lepezu proizvoda. Klijenti koji nemaju kašnjenja u izmirivanja obaveza trenutno, niti u poslednjih 12 meseci. Pri tome se novi poslovi, generalno, sklapaju sa klijentima iz ove kategorije. Ova kategorija obuhvata S&P rejtinge od AAA do BB.

Poseban nadzor (managament attention) – klijenti sa jedva zadovoljavajućom ili nezadovoljavajućom finansijskom situacijom. Održavanje kreditnog položaja veoma neizvesno na srednji rok. Negativni kvalitativni kriterijumi prisutni. Klijenti iz segmenta stanovništva sa ograničenom štednjom ili verovatnim problemima u plaćanju koji pokreću podsetnike za ranu naplatu. Ova kategorija obuhvata S&P rejting B.

Ispod standarda (sub-standard) – klijenti osetljivi na negativne finansijske i ekonomske uticaje S&P rejtinga lošijeg od CCC kod kojih nije nastupio status neizmirenja obaveza.

Problematična potraživanja (non-performing) - klijenti kojima je zabeležen jedan ili više kriterijuma za nastupanje statusa neizmirenja obaveza, u skladu sa definicijom precizno propisanih internim aktima Banke i Erste Grupe AG: neizvesna naplata, kašnjenja u plaćanju sa materijalno značajnom izloženosti duže od 90 dana, restrukturiranje koje je uzrokovalo gubitak Banci, realizacija kreditnog gubitka ili pokretanje stečajnog postupaka. S ciljem utvrđivanja statusa neizmirenja obaveza Banka primenjuje pristup na nivou klijenta, uključujući i Retail klijente; ako je klijent u statusu neizmirenja obaveza po jednom proizvodu, tada se i ostali proizvodi tog klijenta klasifikuju kao problematična potraživanja.

Praćenje i nadzor kreditnog rizika

Praćenje kreditnog rizika

S ciljem pravovremenog upravljanja kreditnim rizikom, obavlja se redovna analiza rizika klijenta, koja uključuje redovni status rejtinga, mogućnost servisiranja obaveza prema Banci, reviziju kolaterala te usklađivanje sa ugovorenim uslovima.

Cilj Banke je pravovremeno prepoznavanje bilo kojeg pogoršanja u kvalitetu kreditnog portfolija koje može rezultirati materijalnim gubicima za Banku, te Banka kroz proces redovnih re-odobrenja analizira celokupni status dužnika. Važnost redovnog re-odobrenja kreditnih izloženosti je u redovnom praćenju klijenta kao i kvaliteta portfolija te predstavlja dodatnu meru u optimizaciji izloženosti kreditnom riziku Banke.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2. Kreditni rizik (nastavak)

Praćenje i nadzor kreditnog rizika (nastavak)

Banka sprovodi evaluaciju kreditnog kvaliteta temeljem informacija o klijentu, takođe uzevši u obzir sve informacije klijenta kao i prethodnu kreditnu istoriju između Banke i klijenta.

Rano prepoznavanja povećanog rizika (Early Warning Signals)

Sistemi i procesi ranog upozoravanja služe da detektuju rane indicije negativnih razvoja, kako bi omogućili proaktivne mere smanjenja rizika. Banka primenjuje metode ranog prepoznavanja povećanog kreditnog rizika sa ciljem povećanja uspešnosti naplate čak i u slučajevima pogoršanja kvaliteta kreditnog portfolija što se otkriva praćenjem svih relevantnih informacija te predviđanjem promena varijabli u budućem periodu koja prvenstveno uključuje dosadašnje klijentovo ponašanje u izmirenju obveza te praćenjem informacija sa tržišta.

Kontrolna funkcija EWS u Banci je organizovana u okviru zasebnog organizacionog dela unutar Direkcije upravljanja kreditnim rizikom pravnih lica (Odeljenje za EWS i monitoring).

Status neizmirenja obaveza

Definicija statusa neizmirenja obaveza u Banci prati regulatorne zahteve na nivou Erste Grupe, prevodeći ih u pet grupa događaja statusa neizmirenja obaveza:

- Default događaj E1 – Mala verovatnoća za izmirenje obaveza u potpunosti usled pada kreditnog kvaliteta dužnika
- Default događaj E2 – Docnja duža od 90 dana po materijalno značajnom iznosu duga
- Default događaj E3 – Modifikacije prvobitno ugovorenih uslova otplate usled procene pogoršanja ekonomske situacije klijenta
- Default događaj E4 – Kreditni gubitak
- Default događaj E5 – Stečaj

Banka je uspostavila sistemski proces kako bi obezbedila prepoznavanje i priznavanje statusa neizmirenja obaveza na nivou klijenta. To znači da u slučaju da do statusa neizmirenja obaveza klijenta dođe po bilo kojoj njegovoj izloženosti kreditnom riziku pojedinačnog plasmana, ukupna bilansna ili vanbilansna izloženost koju Banka ima prema tom klijentu, uključujući i proizvode koji se ne odnose na kreditiranje klijenata se klasifikuje u status neizmirenja obaveza. Prethodno navedeno je primenljivo na sve klijente iz segmenta poslova sa stanovništvom, kao i na klijente iz drugih poslovnih segmenata.

U slučaju preuzetih kreditnih obaveza koje predstavljaju deo vanbilansne aktive Banke, izloženost u statusu neizmirenja obaveza predstavlja nominalni iznos obaveze koji, ukoliko dođe do povlačenja sredstava, odnosno korišćenja, vodi izloženosti riziku po osnovu neizmirenja obaveza bez realizacije sredstava obezbeđenja (kolaterala).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Status neizmirenja obaveza (nastavak)

U slučaju datih finansijskih garancija, izloženost u statusu neizmirenja obaveza predstavlja ukupan nominalni iznos po osnovu kog postoji rizik koji može nastati u slučaju da dođe do nastupanja statusa neizmirenja obaveza delimične ili ukupne garantovane izloženosti.

Default događaji mogu biti aktivirani ili na nivou izloženosti pojedinačnog plasmana ili na nivou klijenta, ali opšte pravilo koje važi u svim slučajevima, nalaže da se klijentu dodeli status neizmirenja obaveza po svim pojedinačnim izloženostima, odnosno da mu se dodeli interni rejting „R", nezavisno od toga da li se default događaj aktivirao na nivou pojedinačne izloženosti ili na nivou klijenta.

Svi klijenti Banke nalaze se u statusu neizmirenja obaveza i stoga im je dodeljen odgovarajući interni rejting (R1 – R5) ukoliko je došlo do realizacije barem jednog od default događaja E1 – E5.

Ukoliko, po proceni Banke, kriterijumi koji su preduslov za dodeljivanje događaja koji vode u status neizmirenja obaveza više nisu primenljivi i klijent je u mogućnosti da nastavi sa otplatom duga u skladu sa definisanim odredbama ugovora, Banka će promeniti rejting klijenta s obzirom na to da se radi o klijentu koji više nije u statusu neizmirenja obaveza.

Minimalni opšti zahtevi, koji moraju biti ispunjeni pre izlaska iz statusa neizmirenja obaveza i promene rejtinga „R", su sledeći:

- kod klijenta nijedan od default događaja E1 – E5 više nije važeći i ne očekuju se dodatni gubici po njegovim pojedinačnim kreditnim izloženostima i
- period monitoringa je uspešno završen.

Svaki default događaj ima precizno definisano minimalno vreme trajanja, a izlazak iz statusa neizmirenja obaveza je prihvatljiv tek nakon uspešnog završetka perioda monitoringa do kog automatski dolazi nakon isteka/prestanka važenja default događaja E1 – E5 kod klijenata koji imaju bilo kakvu vrstu kreditne obaveze i koji traje minimum 3 meseca nakon toga. Konkretno, kako bi se period monitoringa uspešno završio, za vreme njegovog trajanja nije dozvoljeno da nastupi ili bude na snazi bilo koji kriterijum koji može pokrenuti ili je pokrenuo neki od prethodno definisanih default događaja E1 – E5.

Otpis potraživanja

Banka u skladu sa Pravilnikom o otpisu potraživanja i prenosu potraživanja iz bilansne u vanbilansnu evidenciju, vrši otpis nenaplativih potraživanja nakon što se iscrpe sve mogućnosti za naplatu. Pored toga, otpis se može razmatrati i u situaciji kada dalji sudski postupak nije ekonomski opravdan zbog viših troškova u odnosu na naplatu, kada dalji postupak bilo koje vrste nije delotvoran. Otpis potraživanja vrši se samo za nenadoknadive plasmane koji su obezvređeni. Za potraživanja u sudskom sporu ili stečaju koja su u potpunosti obezvređena (za koja je izvršena ispravka vrednosti 100%), a za koja se oceni da sudski proces ili stečaj predugo traju i samim tim predstavljaju opterećenje bilansnih evidencija Banke, donosi se odluka o prenosu potraživanja sa bilansne na vanbilansnu evidenciju pri čemu se ne vrši oprost duga, odnosno u ovom slučaju Banka se ne odriče ugovornih i zakonskih prava po osnovu tog potraživanja.

Dodatno, Banka u skladu sa Odlukom Narodne Banke Srbije o računovodstvenom otpisu bilansne aktive banke „Službeni glasnik RS", br. 77/2017 od 10. avgusta 2017. godine, vrši računovodstveni otpis problematičnih potraživanja u slučaju kada je obračunati iznos obezvređenja tog potraživanja koji je banka evidentirala u korist ispravke vrednosti 100% njegove bruto knjigovodstvene vrednosti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

Pregled maksimalnih izloženosti kreditnom riziku, prikazan u bruto i neto iznosu, bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja, kao i ostale stavke koje banka ne smatra izloženim kreditnom riziku, a u skladu sa pozicijama bilansa stanja na dan 31. decembra 2019. godine dat je u tabeli ispod:

U RSD hiljada

	Imovina po osnovu koje je banka izložena kreditnom riziku			Imovina po osnovu koje banka nije izložena kreditnom riziku	Vrednost iz bilansa stanja
	Bruto vrednost	Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja	Neto vrednost		
Gotovina i sredstva kod centralne banke	13.219.331	-	**13.219.331**	8.636.044	**21.855.375**
Potraživanja po osnovu derivata	346.899	-	**346.899**	-	**346.899**
Hartije od vrednosti	41.552.370	20.785	**41.531.585**	-	**41.531.585**
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.608.268	1.392	**1.606.876**	-	**1.606.876**
Krediti i potraživanja od komitenata	163.883.135	3.053.641	**160.829.494**	-	**160.829.494**
Investicije u zavisna društva	-	-	-	93.560	**93.560**
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	665.001	**665.001**
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	2.952.105	**2.952.105**
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	229.409	**229.409**
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	11.902	**11.902**
Ostala sredstva	1.046.447	87.587	**958.860**	369.266	**1.328.126**
Bilansna izloženost	**221.656.450**	**3.163.405**	**218.493.045**	**12.957.287**	**231.450.332**
Date garancije i jemstva	21.221.867	134.077	**21.087.790**	-	**21.087.790**
Preuzete buduće obaveze	40.284.472	146.746	**40.137.726**	-	**40.137.726**
Ostale vanbilansne izloženosti	-	-	-	295.470.242	**295.470.242**
Vanbilansna izloženost	**61.506.339**	**280.823**	**61.225.516**	**295.470.242**	**356.695.758**
Ukupna izloženost	**283.162.789**	**3.444.228**	**279.718.561**	**308.427.529**	**588.146.090**

U skladu sa poslovnom politikom Banke, osnovnim izvorom kreditnog rizika Banka smatra portfolio kredita i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija, kao i vanbilansne izloženosti u vidu Finansijskih garancija i Preuzetih budućih obaveza, te je u nastavku dat detaljan pregled tih izloženosti[1] u pogledu sektora i kategorija potraživanja, statusu i načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja.

[1] Ostale izloženosti bilansa stanja koje Banka smatra izloženim kreditnom riziku, prevashodno proizilaze iz aktivnosti koje podržavaju osnovno poslovanje Banke (formiranje rezervi likvidnosti, odnosno upravljanje kratkoročnom likvidnošću, kao i otpimizacija prihoda od kamata putem upravljanja aktivom i pasivom) i odlikuju se visokim kreditnim kvalitetom.

KE IZVEŠTAJE
odine

U RSD hiljada

Hartije od vrednosti

Bruto vrednost			Akumulirane ispravke vrednosti		
AC	FVOCI	FVTPL	AC	FVOCI	FVTPL
-	-	**346.899**	**-**	**-**	-
-	-	346.899	-	-	-
16.199.413	**14.552.623**	**10.800.334**	**20.785**	**18.201**	-
16.199.413	14.455.269	10.523.380	20.785	18.201	-
-	97.354	276.954	-	-	-
16.199.413	**14.552.623**	**11.147.233**	**20.785**	**18.201**	-

enosti po osnovu hartija od vrednosti odnosi se na izloženost po osnovu državnih obveznica Republike Srbije, kojima Banka u skladu sa odeljuje ponder rizika 0%.
živanje na dan 31. decembra 2019:

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Pregled maksimalnih izloženosti kreditnom riziku, prikazan u bruto i neto iznosu, bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja, kao i ostale stavke koje banka ne smatra izloženim kreditnom riziku, a u skladu sa pozicijama bilansa stanja na dan 31. decembra 2018. godine dat je u tabeli ispod:

U RSD hiljada

	Imovina po osnovu koje je banka izložena kreditnom riziku			Imovina po osnovu koje banka nije izložena kreditnom riziku	
	Bruto vrednost	Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja	Neto vrednost		Vrednost iz bilansa stanja
Gotovina i sredstva kod centralne banke	16.671.146	-	**16.671.146**	7.970.115	**24.641.261**
Potraživanja po osnovu derivata	181.204	-	**181.204**	-	**181.204**
Hartije od vrednosti	34.905.406	13.896	**34.891.510**	-	**34.891.510**
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.702.997	2.636	**1.700.361**	-	**1.700.361**
Krediti i potraživanja od komitenata	141.541.734	3.148.297	**138.393.437**	-	**138.393.437**
Investicije u zavisna društva	-	-	-	93.560	**93.560**
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	537.025	**537.025**
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	-	1.062.904	**1.062.904**
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	173.326	**173.326**
Odložena poreska sredstva	-	-	-	18.809	**18.809**
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	11.902	**11.902**
Ostala sredstva	902.898	83.132	**819.766**	406.948	**1.226.714**
Bilansna izloženost	**195.905.385**	**3.247.961**	**192.657.424**	**10.274.589**	**202.932.013**
Date garancije i jemstva	15.104.103	125.850	**14.978.253**	-	**14.978.253**
Preuzete buduće obaveze	37.047.146	114.563	**36.932.583**	-	**36.932.583**
Ostale vanbilansne izloženosti	-	-	-	229.784.520	**229.784.520**
Vanbilansna izloženost	**52.151.249**	**240.413**	**51.910.836**	**229.784.520**	**281.695.356**
Ukupna izloženost	**248.056.634**	**3.488.374**	**244.568.260**	**240.059.109**	**484.627.369**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Pregled hartija od vrednosti:

U RSD hiljada

	Hartije od vrednosti					
	Bruto vrednost			Akumulirane ispravke vrednosti		
	AC	FVOCI	FVTPL	AC	FVOCI	FVTPL
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	**181.204**	-	-	-
Od čega: Ostalo	-	-	181.204	-	-	-
Hartije od vrednosti	**10.828.561**	**14.281.107**	**10.058.479**	**13.897**	**17.699**	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	10.828.561	14.153.611	9.774.867	13.897	17.699	
Od čega: Ostalo	-	127.496	283.612	-		
Ukupna izloženost	**10.828.561**	**14.281.107**	**10.239.683**	**13.897**	**17.699**	-

Na dan 31. decembra 2018. godine 98,32%% izloženosti po osnovu hartija od vrednosti odnosi se na izloženost po osnovu državnih obveznica Republike Srbije, kojima Banka u skladu sa važećom Odlukom o adekvatnosti kapitala banke dodeljuje ponder rizika 0%.
Kreditni rejting Republike Srbije za dugoročno zaduživanje na dan 31. decembra 2018:
- Moody's Investors Service Ba3 / stabilni izgledi
- Fitch Ratings BB / stabilni izgledi
- Standard and Poor's BB / stabilni izgledi

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Krediti i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija

(a) Pregled prema kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja i vrednosti sredstava obezbeđenja kojima su obezbeđena ta potraživanja na dan 31. decembra 2019. godine:

U RSD hiljada

	Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja[2]				Vrednost sredstava obezbeđenja*		
	Visok	Srednji	Nizak	Problematična potraživanja[3]	Neproblematičnih potraživanja	Problematičnih potraživanja	Uticaj sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti
Potraživanja od stanovništva	**64.259.813**	**10.111.030**	**1.907.808**	**1.384.660**	**35.054.203**	**344.329**	**179.927**
Stambeni krediti	40.282.044	2.469.240	404.170	427.699	34.964.135	344.329	178.336
Potrošački i gotovinski krediti	22.413.289	7.302.293	1.444.194	898.140	45.613	-	1.583
Transakcioni i kreditne kartice	552.571	115.165	20.358	14.775	1.503	-	2
Ostala potraživanja	1.011.910	224.332	39.086	44.046	42.952	-	6
Potraživanja od privrede	**62.629.490**	**16.137.071**	**3.556.119**	**631.633**	**19.877.473**	**186.445**	**379.782**
Velika preduzeća	17.743.981	1.898.934	-	-	6.806.657	-	33.740
Mala i srednja preduzeća	29.591.051	6.489.380	2.834.656	461.044	10.030.643	101.128	242.689
Mikro preduzeća i preduzetnici	12.284.206	7.556.779	687.501	123.721	2.942.833	55.839	93.399
Poljoprivrednici	96.911	191.978	33.962	46.868	97.339	29.478	9.954
Javna preduzeća	2.913.340	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**4.625.401**	**13.610**	**88.890**	**145.878**	**594.134**	**73.793**	**48.618**
Ukupna potraživanja	**131.514.704**	**26.261.711**	**5.552.818**	**2.162.170**	**55.525.809**	**604.567**	**608.327**

* Efekat sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti izračunat simuliranjem LGD parametra isključivanjem sredstava obezbeđenja. Simulacija se odnosi na opšta rezervisanja i posebna rezervisanja za pojedinačno značajne klijente (za obezvređene izloženosti koje se ne smatraju pojedinačno značajnim kolateral ne utiče na vrednost LGD-a).

[2] Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja odgovaraju klasifikaciji nizak rizik (visok), poseban nadzor (srednji) i ispod-standarda (nizak) definisanih u delu 36.2 Kreditni rizik.

[3] Problematična potraživanja Banke uključuju potraživanja u statusu neizmirenja obaveza (videti „36.2 Kreditni rizik – status neizmirenja obaveza) i restruktuirana potraživanja „Non performing forbearance" (videti 36.2 Kreditni rizik – reprogramirana potraživanja) koja nisu u statusu neizmirenja obaveza.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Krediti i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija

(a) Pregled prema kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja (retroaktivno simuliranih na osnovu nove metodologije) i vrednosti sredstava obezbeđenja kojima su obezbeđena ta potraživanja na dan 31. decembra 2018. godine:

U RSD hiljada

	Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja[4]				Vrednost sredstava obezbeđenja*		
	Visok	Srednji	Nizak	Problematična potraživanja[5]	Neproblematičnih potraživanja	Problematičnih potraživanja	Uticaj sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti
Potraživanja od stanovništva	**50.784.578**	**9.239.424**	**2.106.999**	**1.407.069**	**29.010.886**	**411.675**	**260.548,01**
Stambeni krediti	32.061.933	2.140.156	587.349	730.266	28.861.166	411.183	258.370
Potrošački i gotovinski krediti	17.135.887	6.604.159	1.408.994	613.057	75.166	492	1.377
Transakcioni i kreditne kartice	534.743	145.417	31.733	13.214	796	-	18
Ostala potraživanja	1.052.014	349.692	78.923	50.532	73.758	-	784
Potraživanja od privrede	**55.754.682**	**16.761.302**	**1.857.073**	**746.771**	**18.013.177**	**347.040**	**309.474**
Velika preduzeća	14.337.001	559.918	-	-	4.412.124	-	22.185
Mala i srednja preduzeća	28.480.689	10.226.911	146.934	416.083	9.753.703	195.046	165.109
Mikro preduzeća i preduzetnici	10.664.809	5.322.890	1.623.031	289.502	3.271.351	137.806	106.834
Poljoprivrednici	81.728	122.907	87.108	41.151	102.575	14.187	15.346
Javna preduzeća	2.190.455	528.676	-	35	473.424	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**4.420.931**	**66.732**	**1**	**99.169**	**385.782**	**20.311**	**13.519**
Ukupna potraživanja	**110.960.191**	**26.067.459**	**3.964.073**	**2.253.009**	**47.409.845**	**779.025**	**583.541**

* Efekat sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti izračunat simuliranjem LGD parametra isključivanjem sredstava obezbeđenja. Simulacija se odnosi na opšta rezervisanja i posebna rezervisanja za pojedinačno značajne klijente (za obezvređene izloženosti koje se ne smatraju pojedinačno značajnim kolateral ne utiče na vrednost LGD-a).

[4] Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja odgovaraju klasifikaciji nizak rizik (visok), poseban nadzor (srednji) i ispod-standarda (nizak) definisanih u delu 36.2 Kreditni rizik.

[5] Problematična potraživanja Banke uključuju potraživanja u statusu neizmirenja obaveza (videti „36.2 Kreditni rizik – status neizmirenja obaveza) i restruktuirana potraživanja „Non performing forbearance" (videti 36.2 Kreditni rizik – reprogramirana potraživanja) koja nisu u statusu neizmirenja obaveza.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

(b) Pregled bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja na dan 31. decembra 2019. godine:

U RSD hiljada

	Neobezvređena potraživanja[6]		Obezvređena potraživanja[7]			Akumulirane ispravke vrednosti				Vrednost sredstava obezbeđenja	
	nije dospelo	dospelo	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna bruto potraživanja	ispravke vrednosti na neobezvređena potraživanja	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna neto potraživanja	Neobezvređena potraživanja	Obezvređena potraživanja
Prema sektorima											
Potraživanja od stanovništva	**76.057.408**	**278.531**	**341.432**	**985.940**	**77.663.311**	**672.095**	**161.505**	**753.178**	**76.076.533**	**35.069.886**	**328.647**
Stambeni krediti	43.126.891	50.849	332.994	72.419	43.583.154	189.078	154.658	45.669	43.193.749	34.979.818	328.647
Potrošački i gotovinski krediti	31.014.282	179.133	8.248	856.252	32.057.915	465.278	6.666	662.357	30.923.614	45.613	-
Transakcioni i kreditne kartice	687.116	1.231	68	14.453	702.868	5.520	66	11.505	685.776	1.503	-
Ostala potraživanja	1.229.120	47.318	121	42.816	1.319.374	12.219	115	33.646	1.273.394	42.952	-
Potraživanja od privrede	**81.414.026**	**908.653**	**585.897**	**45.735**	**82.954.312**	**915.422**	**398.586**	**31.098**	**81.609.206**	**19.877.473**	**186.445**
Velika preduzeća	19.602.632	40.283	-	-	19.642.915	104.261	-	-	19.538.654	6.806.657	-
Mala i srednja preduzeća	38.190.769	724.317	455.166	5.877	39.376.130	470.804	315.058	4.241	38.586.027	10.030.643	101.128
Mikro preduzeća i preduzetnici	20.396.442	132.044	92.918	30.803	20.652.207	320.847	55.622	20.742	20.254.997	2.942.833	55.839
Poljoprivrednici	311.945	10.906	37.813	9.055	369.720	12.288	27.906	6.115	323.411	97.339	29.478
Javna preduzeća	2.912.237	1.103	-	-	2.913.340	7.222	-	-	2.906.118	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**4.653.137**	**74.764**	**143.004**	**2.874**	**4.873.779**	**22.669**	**98.465**	**2.012**	**4.750.632**	**594.134**	**73.793**
Ukupna izloženost	**162.124.572**	**1.261.949**	**1.070.333**	**1.034.550**	**165.491.403**	**1.610.186**	**658.556**	**786.289**	**162.436.371**	**55.541.492**	**588.885**
Prema kategorijama potraživanja											
Neproblematična potraživanja	162.068.121	1.261.111	-	-	163.329.233	1.606.322	-	-	161.722.911	55.525.809	-
od čega: restrukturirana	1.255.702	11.539	-	-	1.267.241	117.483	-	-	1.149.758	497.619	-
Problematična potraživanja	56.451	837	1.070.333	1.034.550	2.162.170	3.866	658.556	786.289	713.459	15.683	588.885
od čega: restrukturirana	53.801	780	419.800	262.720	737.101	3.819	204.479	198.418	330.386	15.683	256.444
Ukupna izloženost	**162.124.572**	**1.261.949**	**1.070.333**	**1.034.550**	**165.491.403**	**1.610.188**	**658.556**	**786.289**	**162.436.370**	**55.541.492**	**588.885**

[6] Banka neobezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja nisu u statusu neizmirenja obaveza i potraživanja kod kojih nije evidentiran dokaz o obezvređenju

[7] Banka obezvređenim potraživanjima smatra potraživanjia koja su u statusu neizmirenja obaveza i kod kojih postoji evidentan dokaz o obezvređenju

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

(b) Pregled bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja. prema načinu obezvređenja. dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja na dan 31. decembra 2018. godine:

U RSD hiljada

	Neobezvređena potraživanja[8]		Obezvređena potraživanja[9]			Akumulirane ispravke vrednosti				Vrednost sredstava obezbeđenja	
	nije dospelo	dospelo	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna bruto potraživanja	Ispravke vrednosti na neobezvređena potraživanja	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna neto potraživanja	Neobezvređena potraživanja	Obezvređena potraživanja
Prema sektorima											
Potraživanja od stanovništva	**62.017.914**	**254.196**	**577.586**	**688.375**	**63.538.071**	**772.569**	**316.829**	**472.019**	**61.976.653**	**29.085.807**	**336.754**
Stambeni krediti	34.833.317	44.876	570.399	71.112	**35.519.704**	350.333	311.149	46.934	**34.811.288**	28.936.086	336.262
Potrošački i gotovinski krediti	25.042.051	157.158	4.653	558.236	**25.762.098**	396.235	3.276	384.962	**24.977.623**	75.166	492
Transakcioni i kreditne kartice	710.442	1.763	284	12.618	**725.107**	6.801	267	8.697	**709.342**	796	-
Ostala potraživanja	1.432.104	50.399	2.250	46.409	**1.531.162**	19.199	2.137	31.426	**1.478.400**	73.758	-
Potraživanja od privrede	**74.160.978**	**213.721**	**710.418**	**34.711**	**75.119.828**	**939.559**	**523.366**	**21.785**	**73.635.118**	**18.014.819**	**345.398**
Velika preduzeća	14.875.285	21.634	-	-	**14.896.919**	74.602	-	-	**14.822.317**	4.412.124	-
Mala i srednja preduzeća	38.753.126	103.050	407.977	6.464	**39.270.617**	335.197	321.580	3.999	**38.609.842**	9.755.345	193.405
Mikro preduzeća i preduzetnici	17.540.021	70.710	263.401	26.101	**17.900.233**	423.850	175.525	16.421	**17.284.437**	3.271.351	137.806
Poljoprivrednici	276.965	14.778	39.039	2.112	**332.894**	17.894	26.262	1.331	**287.407**	102.575	14.187
Javna preduzeća	2.715.582	3.549	-	35	**2.719.165**	88.016	-	35	**2.631.115**	473.424	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**4.413.192**	**74.489**	**99.151**	**1**	**4.586.833**	**16.978**	**87.827**	**1**	**4.482.026**	**385.782**	**20.311**
Ukupna izloženost	**140.592.084**	**542.405**	**1.387.155**	**723.087**	**143.244.731**	**1.729.105**	**928.023**	**493.805**	**140.093.798**	**47.486.408**	**702.463**
Prema kategorijama potraživanja											
Neproblematična potraživanja	140.451.075	540.647			**140.991.722**	1.707.010			**139.284.712**	47.409.845	
od čega: restrukturirana	826.053	2.128	-	-	**828.181**	134.831	-	-	**693.350**	136.046	-
Problematična potraživanja	141.009	1.758	1.387.155	723.087	**2.253.009**	22.095	928.023	493.805	**809.086**	76.562	702.463
od čega: restrukturirana	126.375	1.637	359.976	200.533	**688.521**	20.347	208.393	138.704	**321.077**	64.430	188.620
Ukupna izloženost	**140.592.084**	**542.405**	**1.387.155**	**723.087**	**143.244.731**	**1.729.105**	**928.023**	**493.805**	**140.093.798**	**47.486.408**	**702.463**

[8] Banka neobezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja nisu u statusu neizmirenja obaveza i potraživanja kod kojih nije evidentiran dokaz o obezvređenju

[9] Banka obezvređenim potraživanjima smatra potraživanjia koja su u statusu neizmirenja obaveza i kod kojih postoji evidentan dokaz o obezvređenju

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

(v) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema statusu obezvređenja i broju dana docnje na dan 31. decembra 2019. godine:

U RSD hiljada

	Neobezvređena potraživanja					Obezvređena potraživanja				
	Nije u docnji	do 30 dana	od 31 do 60 dana	od 61 do 90 dana	preko 90 dana	Nije u docnji	do 90 dana	od 91 do 180 dana	od 181 do 360 dana	preko 360 dana
Potraživanja od stanovništva	**66.740.704**	**9.298.926**	**232.327**	**63.576**	**-**	**324.221**	**318.413**	**137.307**	**202.623**	**345.214**
Stambeni krediti	42.308.544	825.954	37.182	6.060	-	192.533	79.925	20.615	39.201	73.140
Potrošački i gotovinski krediti	22.850.502	8.110.082	179.775	53.056	-	127.863	234.363	106.975	148.001	247.298
Transakcioni i kreditne kartice	675.137	2.049	9.862	1.299	-	2.071	895	2.291	2.686	6.577
Ostala potraživanja	906.521	360.841	5.509	3.161	-	1.753	3.229	7.426	12.735	18.200
Potraživanja od privrede	**77.855.445**	**4.351.936**	**18.572**	**96.727**	**-**	**132.128**	**65.522**	**38.142**	**267.580**	**128.260**
Velika preduzeća	19.556.674	86.241	-	-	-	-	-	-	-	-
Mala i srednja preduzeća	37.309.304	1.550.827	400	54.555	-	128.891	54.318	19.874	230.295	27.665
Mikro preduzeća i preduzetnici	17.801.039	2.674.381	10.894	42.172	-	1.298	8.028	17.143	26.604	70.648
Poljoprivrednici	280.988	34.586	7.278	-	-	1.940	3.177	1.124	10.681	29.947
Javna preduzeća	2.907.440	5.900	-	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**4.727.062**	**839**	-	-	-	**1**	-	-	**40.812**	**105.065**
Ukupna izloženost	**149.323.211**	**13.651.701**	**250.899**	**160.303**	**-**	**456.350**	**383.936**	**175.449**	**511.015**	**578.539**
Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja	149.294.283	13.632.434	242.948	159.567	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	627.048	635.211	3.421	1.561	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	28.928	19.267	7.951	735	-	456.350	383.936	175.449	511.015	578.539
od čega: restrukturirana	27.000	18.913	7.932	735	-	338.950	179.918	18.580	51.328	93.744
Ukupna izloženost	**149.323.211**	**13.651.701**	**250.899**	**160.303**	**-**	**456.350**	**383.936**	**175.449**	**511.015**	**578.539**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

(v) Podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema statusu obezvređenja i broju dana docnje na dan 31. decembra 2018. godine:

U RSD hiljada

	Neobezvređena potraživanja					Obezvređena potraživanja				
	Nije u docnji	do 30 dana	od 31 do 60 dana	od 61 do 90 dana	preko 90 dana	Nije u docnji	do 90 dana	od 91 do 180 dana	od 181 do 360 dana	preko 360 dana
Potraživanja od stanovništva	**53.883.141**	**8.039.249**	**283.715**	**66.005**	**-**	**290.756**	**317.736**	**154.531**	**173.586**	**329.351**
Stambeni krediti	34.090.385	703.854	78.011	5.943	-	183.591	85.825	36.396	51.372	284.328
Potrošački i gotovinski krediti	18.028.473	6.939.069	178.846	52.821	-	98.776	218.913	101.427	105.706	38.068
Transakcioni i kreditne kartice	691.412	2.839	14.770	3.185	-	2.651	1.673	3.815	3.391	1.372
Ostala potraživanja	1.072.872	393.487	12.089	4.055	-	5.739	11.325	12.892	13.118	5.583
Potraživanja od privrede	**72.758.121**	**1.598.396**	**17.504**	**678**	**-**	**253.611**	**104.442**	**36.194**	**74.409**	**276.473**
Velika preduzeća	14.886.797	10.122	-	-	-	-	-	-	-	-
Mala i srednja preduzeća	37.842.370	1.013.805	-	-	-	250.767	97.522	22.052	4.047	40.052
Mikro preduzeća i preduzetnici	17.067.771	530.016	12.266	678	-	795	6.919	12.437	69.952	199.399
Poljoprivrednici	242.053	44.452	5.238	-	-	2.048	-	1.671	410	37.021
Javna preduzeća	2.719.131	-	-	-	-	-	-	35	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**4.487.368**	**312**	-	-	-	**1**	-	-	-	**99.151**
Ukupna izloženost	**131.128.631**	**9.637.957**	**301.219**	**66.683**	**-**	**544.369**	**422.178**	**190.725**	**247.995**	**704.975**
Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja	131.051.085	9.602.953	271.828	65.855	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	747.772	73.810	6.599	-	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	77.545	35.003	29.391	828	-	544.369	422.178	190.725	247.995	704.975
od čega: restrukturirana	63.520	34.276	29.388	828	-	229.206	173.423	27.730	79.325	50.824
Ukupna izloženost	**131.128.631**	**9.637.957**	**301.219**	**66.683**	**-**	**544.369**	**422.178**	**190.725**	**247.995**	**704.975**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

(g) Podaci o problematičnim potraživanjima na dan 31. decembra 2019. godine:

U RSD hiljada

	Bruto vrednost potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost problematičnih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti problematičnih potraživanja	% problematičnih potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja problematičnih potraživanja
			Ukupno	od čega: restrukturirana potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	**77.663.311**	**1.586.780**	**1.384.660**	**517.864**	**918.549**	**1,78**	**344.329**
Stambeni krediti	43.583.154	389.406	427.699	251.490	201.373	0,98	344.329
Potrošački i gotovinski krediti	32.057.915	1.134.301	898.140	266.373	671.819	2,80	-
Transakcioni i kreditne kartice	702.868	17.092	14.775	-	11.578	2,10	-
Ostala potraživanja	1.319.374	45.980	44.046	-	33.780	3,34	-
Potraživanja od privrede	**77.336.354**	**1.237.299**	**558.345**	**214.715**	**377.642**	**0,72**	**152.078**
Sektor A	6.293.914	124.275	8	-	7	0,00	-
Sektori B, C i E	18.416.786	386.106	279.973	59.991	211.794	1,52	67.395
Sektor D	9.908.261	150.536	-	-	-	-	-
Sektor F	11.746.633	72.662	6.960	68	6.534	0,06	68
Sektor G	11.179.581	236.567	234.335	135.148	147.015	2,10	65.080
Sektori H, I i J	8.139.446	86.678	16.811	-	10.039	0,21	28
Sektori L, M i N	11.651.734	180.475	20.259	19.507	2.253	0,17	19.507
Potraživanja od ostalih klijenata	**10.491.737**	**230.953**	**219.165**	**4.522**	**152.520**	**2,09**	**108.160**
Ukupna potraživanja	**165.491.403**	**3.055.033**	**2.162.170**	**737.101**	**1.448.711**	**1,31**	**604.567**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

(g) Podaci o problematičnim potraživanjima na dan 31. decembra 2018. godine:

U RSD hiljada

	Bruto vrednost potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost problematičnih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti problematičnih potraživanja	% problematičnih potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja problematičnih potraživanja
			Ukupno	od čega: restrukturirana potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	**63.538.071**	**1.561.417**	**1.407.069**	**499.895**	**810.941**	**2,21**	**411.675**
Stambeni krediti	35.519.704	708.416	730.266	275.681	375.028	2,06	411.183
Potrošački i gotovinski krediti	25.762.098	784.474	613.057	220.280	393.240	2,38	492
Transakcioni i kreditne kartice	725.107	15.765	13.214	-	8.982	1,82	-
Ostala potraživanja	1.531.162	52.762	50.532	3.934	33.691	3,30	-
Potraživanja od privrede	**70.249.478**	**1.319.365**	**684.969**	**184.035**	**504.635**	**0,98**	**332.853**
Sektor A	5.804.316	85.503	46.276	35.639	26.763	0,80	46.268
Sektori B, C i E	15.220.370	410.804	275.286	72.262	208.520	1,81	153.471
Sektor D	8.636.316	145.703	-	-	-	-	-
Sektor F	12.717.164	99.737	18.169	11.260	7.736	0,14	11.260
Sektor G	12.399.231	348.895	323.052	60.354	249.703	2,61	108.320
Sektori H, I i J	7.285.901	79.373	17.624	-	11.888	0,24	9.013
Sektori L, M i N	8.186.180	149.350	4.563	4.521	26	0,06	4.521
Potraživanja od ostalih klijenata	**9.457.183**	**270.151**	**160.971**	**4.591**	**128.347**	**1,70**	**34.498**
Ukupna potraživanja	**143.244.731**	**3.150.933**	**2.253.009**	**688.521**	**1.443.923**	**1,57**	**779.025**

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

(a) Podaci o promenama problematičnih potraživanja u 2019. godini:

U RSD hiljada

	Bruto vrednost na početku godine	Nova problematična potraživanja	Smanjenje problematičnih potraživanja				Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine
			Ukupno	od čega: naplaćeno	od čega: prebačeno u kategoriju neproblematičnih potraživanja	od čega: otpisano			
Potraživanja od stanovništva	1.407.069	810293	918.534	363.238	442.095	113.201	85.831	1.384.659	466.110
Potraživanja od privrede i ostalih klijenata	845.940	405.226	572.961	354.786	4.796	213.379	99.306	777.511	247.349
Ukupna potraživanja	**2.253.009**	**1.215.519**	**1.491.495**	**718.024**	**446.891**	**326.580**	**185.137**	**2.162.170**	**713.459**

Podaci o promenama problematičnih potraživanja u 2018. godini:

U RSD hiljada

	Bruto vrednost na početku godine	Nova problematična potraživanja	Smanjenje problematičnih potraživanja				Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine
			Ukupno	od čega: naplaćeno	od čega: prebačeno u kategoriju neproblematičnih potraživanja	od čega: otpisano			
Potraživanja od stanovništva	1.519.460	751,397	916.352	343.259	194.314	378.779	52.564	1.407.069	596.128
Potraživanja od privrede i ostalih klijenata	2.084.864	433.393	792.368	414.786	9.909	367.673	(879.949)	845.940	212.957
Ukupna potraživanja	**3.604.324**	**1.184.790**	**1.708.720**	**758.045**	**204.223**	**746.452**	**(827.385)**	**2.253.009**	**809.086**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Sredstva obezbeđenja i ostala sredstva zaštite od kreditnog rizika

Prilikom procesa odobravanja plasmana, Banka naplatu očekuje prevashodno iz budućih novčanih tokova dužnika. Kao dopunu ovom vidu naplate i kako bi se smanjio gubitak usled potencijalnog nastupanja statusa neizmirenja obaveza dužnika, Banka uzima različite instrumente obezbeđenja (kolaterale) kao zaštitu. Banka uzima što je moguće više kolaterala, pri čemu se prednost daje kolateralima koji se mogu brzo i jednostavno realizovati. Mogućnost uzimanja kolaterala zavisi od trenutne tržišne situacije i poslovne konkurencije. Efikasnost tehnika ublažavanja kreditnog rizika se meri i kontroliše praćenjem vremena potrebnog za realizaciju kolaterala i odstupanja realizovanih vrednosti kolaterala od očekivanih.

U okviru Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom je Odeljenje za upravljanje kolateralima. koje je zaduženo za kompletan proces upravljanja kolateralima – od preliminarne analize do završetka njegove realizacije. Proces je podeljen u 3 faze:

Faza analize kolaterala predstavlja početnu fazu procesa upravljanja kolateralima. Ona počinje identifikacijom i analizom potencijalnog kolaterala i prikupljanjem neophodnih informacija i dokumentacije, a završava se evidencijom kolaterala u sistemu za evidenciju kolaterala.

Faza monitoringa kolaterala se odnosi na praćenje uspostavljenosti i vrednosti kolaterala. Jedna od njenih glavnih funkcija je evidencija, praćenje, ažuriranje i kontrola podataka o kolateralima u sistemu za evidenciju kolaterala.

Faza realizacije kolaterala predstavlja poslednju fazu procesa, kada dolazi do realizacije kolaterala (npr. njegove prodaje u cilju zatvaranja plasmana) i zatvaranja kolaterala u sistemu za evidenciju kolaterala. Ona takođe obuhvata i fazu prikupljanja podataka za izračun prosečnih stopa realizacije i naplate iz kolaterala (eng. Collateral Recovery Ratio).

Svaka faza je regulisana Procedurom upravljanja kolateralima kojom se definišu i zadaci i odgovornosti organizacionih delova koji učestvuju u procesu.

Pored ovog procesa, Odeljenje za upravljanje kolateralima je zaduženo i za proces izbora, praćenja i uklanjanja procenitelja sa liste procenitelja prihvatljivih za Banku, odnosno za definisanje minimuma sadržine izveštaja o procenama, kao i kontrolu primene adekvatnih metodologija prilikom procenjivanja vrednosti kolaterala, sve u cilju što preciznijeg određivanja vrednosti kolaterala. Pravila vezana za standarde i metodologiju procenjivanja su obuhvaćena Politikom procene nekretnina.

Provera vrednosti kolaterala se radi periodično u zavisnosti od načina provere i vrste kolaterala. Način provere vrednosti kolaterala se može razdvojiti na utvrđivanje vrednosti od strane eksternih procenitelja ili državnih organa ovlašćenih za utvrđivanje vrednosti (reprocena. Poresko rešenje) i na interno praćenje vrednosti kolaterala od strane zaposlenih u Odeljenju za upravljanje kolateralima (monitoring). Dinamika provere vrednosti kolaterala se definiše u zavisnosti od vrste kolaterala, a u skladu sa lokalnom i internom regulativom.

U sklopu procesa izračunavanja kapitalnog zahteva za kreditni rizik, Sektor upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, nakon kontrole ispunjenosti primenljivih regulatornih propisa definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, određuje da li će se određeni kolateral prihvati kao instrument ublažavanja kreditnog rizika. Stavke kolaterala prihvatljive kao instrument ublažavanja kreditnog rizika su detaljno objašnjene u posebnoj internoj proceduri Banke kojom se definišu primenljivi instrumenti ublažavanja kreditnog rizika kao i uslovi za priznavanje instrumenta ublažavanja kreditnog rizika.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Osnovne vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite

Banka prevashodno primenjuje gotovinu i gotovinske ekvivalente deponovane kod Banke kao instrumente materijalne kreditne zaštite.

Banka trenutno ne primenjuje bilansno i vanbilansno netiranje kao tehnike ublažavanja kreditnog rizika.

Osnovne vrste pružalaca kreditne zaštite po osnovu garancija i kreditnih derivata

Garancije koje se primenjuju kao nematerijalna kreditna zaštita su pružene od strane:

- Države;
- komercijalnih banaka dovoljnog kreditnog kvaliteta i međunarodnih razvojnih banaka – izloženostima obezbeđenim garancijom banke i međunarodnih razvojnih banaka.

Banka u svom portfoliju prihvaćenih sredstava obezbeđenja nema kreditne derivate te se ne koriste kao instrumenti kreditne zaštite.

Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti

Nepokretnosti se priznaju kao instrumenti zaštite kada se ispune svi zahtevi definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka. Ispunjenost propisanih zahteva predstavlja preduslov za klasifikaciju date izloženosti u posebnu klasu izloženosti, Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti. kojoj se dodeljuje povoljniji ponder kreditnog rizika, umesto priznavanja efekata tehnike ublažavanja kreditnog rizika. Banka izloženostima ili delovima izloženosti potpuno obezbeđenim hipotekom na stambenoj nepokretnosti u kojoj vlasnik stanuje ili je tu nepokretnost dao u zakup na osnovu odgovarajućeg ugovora (ili namerava da u njoj stanuje ili je dâ u zakup) – dodeljuje ponder rizika 35% odnosno izloženostima koje su potpuno obezbeđene hipotekama na poslovnim nepokretnostima, dodeljuje ponder rizika 50%.

Ostale vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite

Podobnim sredstvima obezbeđenja u obliku finansijske imovine za sve pristupe i metode smatraju se i gotovina i gotovinski ekvivalenti deponovani kod banke kada se ispune svi zahtevi definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka.

Pored gore navedenih, Banka primenjuje i sledeće instrumente materijalne kreditne zaštite, ali njih ne uzima u obzir prilikom obračuna rizikom ponderisane aktive:

- zalogu na pokretnoj imovini;
- zalogu na potraživanjima;
- zalogu na akcijama i obveznicama;
- druge vrste definisane u Katalogu kolaterala Banke.

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o vrsti i vrednosti[10] sredstava obezbeđenja i pružaocima garancija po sektoru i kategorijama potraživanja na dan 31. decembra 2019.godine:

U RSD hiljada

	Vrste sredstava obezbeđenja* do nivoa potraživanja (kao u KA4)		
	Depoziti	**Stambene nepokretnosti**	**Druge nepokretnosti**
Potraživanja od stanovništva	**40.322**	**35.166.146**	**192.065**
Stambeni krediti	7.635	35.134.527	166.303
Potrošački i gotovinski krediti	31.184	13.248	1.181
Transakcioni i kreditne kartice	1.503	-	-
Ostala potraživanja	-	18.371	24.581
Potraživanja od privrede	**1.676.191**	**891.838**	**17.495.889**
Velika preduzeća	58.796	-	6.747.861
Mala i srednja preduzeća	1.255.021	362.443	8.514.307
Mikro preduzeća i preduzetnici	362.373	513.783	2.122.516
Poljoprivrednici	-	15.612	111.206
Javna preduzeća	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**63.081**	**31.461**	**573.385**
Ukupna izloženost	**1.779.593**	**36.089.444**	**18.261.339**
Prema kategorijama potraživanja			
Neproblematična potraživanja	1.779.593	35.732.165	18.014.051
od čega: restrukturirana	26.541	172.905	298.173
Problematična potraživanja	-	357.279	247.289
od čega: restrukturirana	-	182.248	89.879
Ukupna potraživanja	**1.779.593**	**36.089.444**	**18.261.339**

[10] Vrednost sredstava obezbeđenja se određuje na osnovu procene ovlašćenog procenitelja (ili nekog drugog dokumenta u odnosu na tip sredstva obezbeđenja) sa mogućim internim korekcijema, nakon čega se primenjuje efektivna stopa (collateral haircut) u skladu sa katalogom kolaterala i umanjuje za prethodne terete.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o vrsti i vrednosti[11] sredstava obezbeđenja i pružaocima garancija po sektoru i kategorijama potraživanja na dan 31. decembra 2018. godine:

U RSD hiljada

	Vrste sredstava obezbeđenja do nivoa potraživanja (kao u KA4)			
	Depoziti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti	Garancije čiji je izdavalac država
Potraživanja od stanovništva	**36.299**	**29.153.427**	**232.835**	-
Stambeni krediti	9.528	29.096.641	166.179	-
Potrošački i gotovinski krediti	25.974	31.196	18.488	-
Transakcioni i kreditne kartice	796	-	-	-
Ostala potraživanja	-	25.590	48.168	-
Potraživanja od privrede	**2.145.490**	**620.412**	**15.120.891**	**473.424**
Velika preduzeća	-	-	4.412.124	-
Mala i srednja preduzeća	1.549.212	320.516	8.079.022	-
Mikro preduzeća i preduzetnici	596.278	291.554	2.521.325	-
Poljoprivrednici	-	8.343	108.419	-
Javna preduzeća	-	-	-	473.424
Potraživanja od ostalih klijenata	**44.788**	**25.401**	**335.903**	-
Ukupna izloženost	**2.226.577**	**29.799.241**	**15.689.629**	**473.424**
Prema kategorijama potraživanja				
Neproblematična potraživanja	2.226.577	29.377.787	15.332.057	473.424
od čega: restrukturirana	-	131.917	4.129	-
Problematična potraživanja	-	421.453	357.572	-
od čega: restrukturirana	-	135.694	117.355	-
Ukupna potraživanja	**2.226.577**	**29.799.241**	**15.689.629**	**473.424**

[11] Vrednost sredstava obezbeđenja se određuje na osnovu procene ovlašćenog procenitelja (ili nekog drugog dokumenta u odnosu na tip sredstva obezbeđenja) sa mogućim internim korekcijema, nakon čega se primenjuje efektivna stopa (collateral haircut) u skladu sa katalogom kolaterala i umanjuje za prethodne terete.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

U toku 2019. godine Banka je raspolagala sa sledećim sredstvima stečenim naplatom potraživanja.

U RSD hiljada

Vrste sredstava stečenih naplatom potraživanja	Stambene nepokretnosti	Ukupno
Bruto vrednost na početku perioda	12.073	12.073
Nabavljena u toku perioda	-	-
Prodata u toku perioda	-	-
Bruto vrednost na kraju perioda	**12.073**	**12.073**
Akumulirana ispravka vrednosti	12.073	12.073
od čega: ispravke vrednosti u toku perioda	-	-
Neto vrednost na kraju perioda	**-**	**-**

U toku 2018. godine banka je raspolagala sa sledećim sredstvima stečenim naplatom potraživanja.

U RSD hiljada

Vrste sredstava stečenih naplatom potraživanja	Stambene nepokretnosti	Ukupno
Bruto vrednost na početku perioda	12.073	12.703
Nabavljena u toku perioda	-	-
Prodata u toku perioda	-	-
Bruto vrednost na kraju perioda	**12.073**	**12.073**
Akumulirana ispravka vrednosti	12.073	12.073
od čega: ispravke vrednosti u toku perioda	-	-
Neto vrednost na kraju perioda	**-**	**-**

Osnovni principi preuzimanja i upravljanja založenom imovinom su regulisani Procedurom o preuzimanju založene imovine u postupcima prinudne naplate. Predmete preuzimanja čine uglavnom nepokretnosti i retko pokretna imovina.

Osnovni principi za preuzimanje imovine (nepokretnih i pokretnih) koji se moraju uzeti u obzir uključuju analizu tržišne vrednosti i potencijalne utrživosti imovine koja se razmatra, koja mora biti potkrepljena očekivanim prihodom od prodaje, koji će dovesti iznos naplaćenih potraživanja Banke na najviši nivo. U slučaju kada Banka donosi odluku o preuzimanju određene nepokretnosti, analiza se radi i primenom metode neto sadašnje vrednosti. U zavisnosti od osnovnih karakteristika imovine, vrsta imovine (nekretnine, pokretnosti) se dalje može deliti na primarna i sekundarna kada se uzme u obzir mogućnost preuzimanja, u zavisnosti od njihove svrhe i drugih karakteristika, poput lokacije, vrste,. tehničkih standarda, opremljenosti, godine izgradnje i sl. kao i u zavisnosti od situacije na tržištu u smislu ponude i potražnje određenih vrsta instrumenata obezbeđenja. Svi gorepomenuti parametri utiču na donošenje konačne odluke o realizaciji postupka preuzimanja u vlasništvo Banke.

Banka kao strategije upravljanje imovinom stečenom naplatom potraživanja primenjuje: prodaju., izdavanje, razvoj, zadržavanja, odnosno kombinacije nekih od datih strategija. Predlog strategije mora uključivati realan plan u smislu sprovođenja strategije. Procenjeni povezani troškovi, prihodi i uticaj bilansa uspeha moraju se uzeti u obzir. U slučaju predlaganja strategije "zadržavanja". troškovi održavanja moraju se jasno prikazati u strategiji imovine.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

LTV racio

Tabela ispod predstavlja takozvani, „LTV" racio za stambene kredite, a koji predstavljaju deo ukupnih kredita odobrenih stanovništvu.

U RSD hiljada

Vrednost LTV pokazatelja*	Vrednost potraživanja koja su obezbeđena hipotekom na nepokretnostima na dan 31.12.2019.	Vrednost potraživanja koja su obezbeđena hipotekom na nepokretnostima na dan 31.12.2018.
Ispod 50%	7.799.915	8.644.820
Od 50% do 70%	11.116.346	8.665.114
Od 70% do 90%	22.403.317	18.080.378
Od 90% do 100%	932.626	975.676
Od 100% do 120%	2.025.458	1.387.649
Od 120% do 150%	776.607	971.580
Preko 150%	2.163.954	2.591.991
Ukupno	**47.218.224**	**41.317.208**
Prosečni LTV	**72,7%**	**71,8%**

*LTV pokazatelj predstavlja odnos bruto vrednosti potraživanja i tržišne vrednosti nepokretnosti (uzete su u obzir samo hipoteke na stanu ili privatnoj kući i umanjene za iznos prethodnih tereta) kojom/ima je to potraživanje obezbeđeno

Procena obezvređenja finansijskih sredstava

Banka je u skladu sa MSFI 9 postavila adekvatnu strukturu, alate i procese za pravovremeno utvrđivanje gubitka usled kreditnih rizika. Po regulatornim i računovodstvenim standardima kao i ekonomskim razmatranjima banka redovno evaluira potrebu i formira ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka da bi pokrila očekivane ekonomske gubitke od finansijske imovine.

Banka finansjsku imovinu klasifikuje kao imovinu koja se naknadno meri po amortizovanom trošku (AC), po fer vrednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVTOCI) ili po fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka na osnovu (FVTPL):

(a) poslovnog modela upravljanja finansijskom imovinom i
(b) karakteristika ugovorenih novčanih tokova finansijske imovine.

Banka teži tome da svoja ključna portfolija (krediti i potraživanja od komintenata, banaka i drugih finansijskih organizacija, odnosno obaveze po osnovu finansijskih garancija i preuzetih budućih obaveza) klasifikuje kao imovinu koja se meri po amortizovanom trošku, dok se deo hartija od vrednosti klasifikuje po fer vrednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (portfolio hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju, koji se drži u cilju adekvatnog upravljanja likvidnošću gde poslovni model podrazumeva i prikupljanje ugovornih novčanih tokova i potencijalnu prodaju te finansijske imovine) i fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka (pretežno hartije od vrednosti namenjene trgovanju).

Cilj formiranja ispravke vrednosti je da se priznaju očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja za sve finansijske instrumente, uzimajući u obzir sve razumne i pomoćne informacije, uključujući one koje se odnose na buduće događaje [MSFI 9 5.5.4.].U skladu sa tim, finansijskoj imovini koja je relevatna sa aspekta MSFI 9 standarda i klasifikovana je kao AC Ili FVTOCI dodeljuje se jedan od tri nivoa (*eng. stage*), osim ukoliko se finansijska imovina ne priznaje kao POCI.

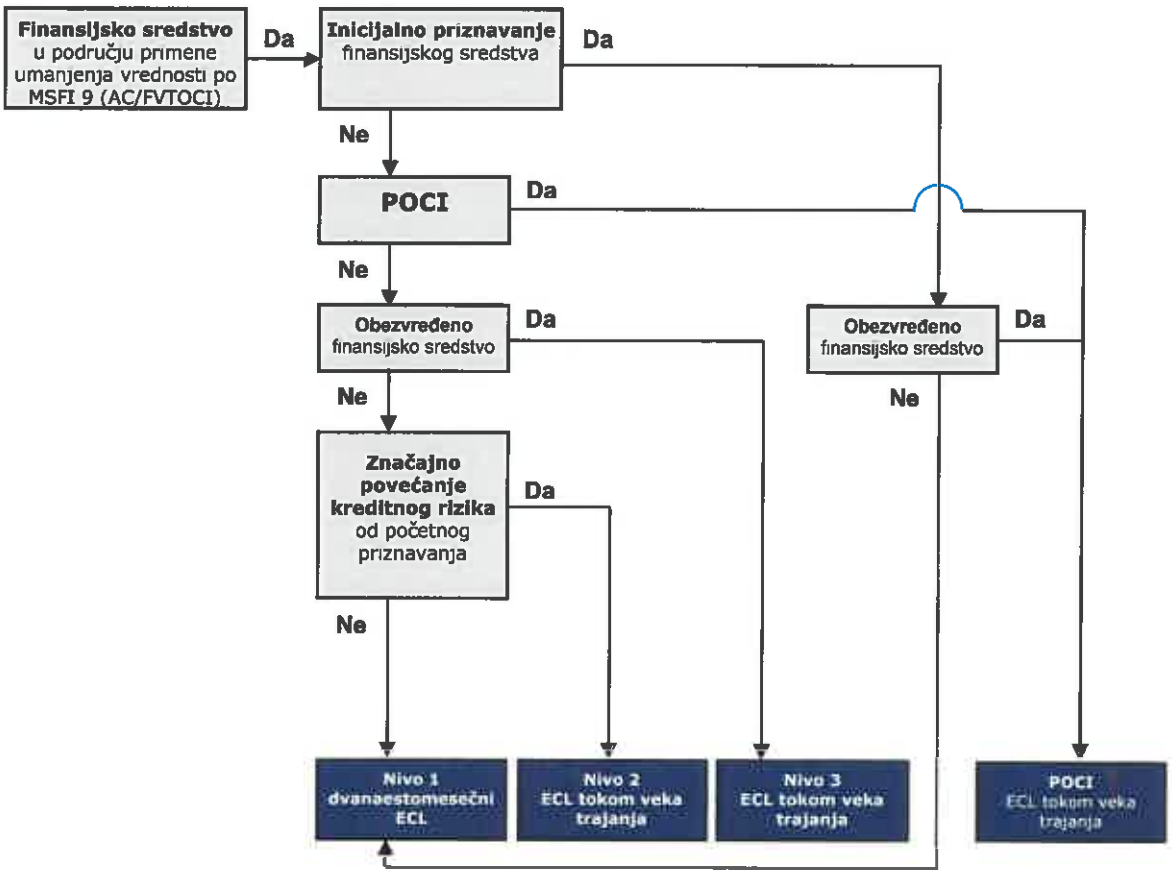
NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Očekivani kreditni gubitak/obezvređenje je sadašnja vrednost svih smanjenja očekivanog novčanog toka tokom očekivanog veka trajanja finansijskog sredstva. Smanjenje predstavlja razliku između novčanih tokova koji se duguju Banci u skladu sa ugovorom i novčanih tokova koje Banka očekuje da će primiti. Pošto očekivani kreditni gubici uzimaju u obzir iznos i vreme plaćanja, kreditni gubitak nastaje čak i kada Banka očekuje da će se platiti u potpunosti ali kasnije nego od dospeća po ugovoru.

Proces ispravki rezervi usled kreditnih gubitaka:

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Nivo obezvređenja 1

a) Finansijska sredstva po početnom priznavanju (osim POCI imovine),

b) Finansijskih sredstava koja ispunjavaju uslove niskog kreditnog rizika,

c) Finansijskih sredstava bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja bez obzira na njihov kreditni kvalitet

U Nivou 1 ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka izračunavaju se kao dvanaestomesečni ECL.

Nivo obezvređenja 2

Sadrži finansijska sredstva sa značajnim povećanjem kreditnog rizika, ali nisu umanjena usled kreditnih gubitaka, uključujući početno priznata sredstva opisana iznad.

U Nivou 2 ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

Nivo obezvređenja 3

Sadrži finansijska sredstva koja su obzevredjena usled kreditnih gubitaka, odnosno u status neizvršenja obaveza na datum izveštaja.

U Nivou 3 ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

POCI imovina

Finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja. POCI imovina nije predmet trasnfera izmedju nivoa, odnosno nezavisno od promene kreditnog kvaliteta kljenta nakon inicijalnog priznavanja POCI imovine, vrši se obračun očekivanih kreditnih gubitaka tokom čitavog veka trajanja finansijskog sredstva. Takodje, očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja na datum početnog priznavanja POCI sredstva moraju se uzeti u obzir kod izračuna fer vrednosti sredstva (dok naknadne promene prvobitnog očekivanja dovode do priznavanja ispravki vrednosti usled kreditnih gubitaka samo ukoliko dovode do nižih očekivanja u poređenju sa datumom stvaranja, dok se ona koja dovode do boljih očekivanja u poređenju sa datumom početnog priznavanja priznaju kao povećanja bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva).

Banka koristi sledeće kvalitativne i kvantitativne kriterijume koji ukazuju na značajno povećanje kreditnog rizika (SICR) u trenutku izveštavanja u odnosu na trenutak inicijalnog priznavanja finansijske imovine:

Kvalitativni kriterijumi

- **Dani kašnjenja (DPD)** - Banka definiše više od 30 dana kašnjenja sa pragom materijalnosti kao indikator da treba priznati očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja [MSFI 9 5.5.11., B5.5.19];
- **Forbearance** - Status forbearance dodeljen klijentu, bilo non-performing forbearance ili performing forbearance, smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja.
- **Prebacivanje klijenta u nadležnost direkcije restrukturiranja i naplate plasmana** (workout department) - Prenos u direkciju restrukturiranja i naplate plasmana smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja.
- **Prevara** – u slučaju postojanja dokaza o izvršenoj prevarnoj radnji povezanoj sa finansijskom imovinom koja nije izvršena od strane dužnika te dužniku iz objektivnih razloga nije dodeljen status neizmirenja obaveza, finansijsku imovinu treba preneti u nivo 2, odnosno priznati očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja.

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

- **Kriterijumi na nivou portfolija** - sprovođenje procene značajnog povećanja kreditnog rizika na nivou portfolija neophodno je samo ukoliko je povećanje kreditnog rizika na nivou pojedinačnog instrumenta dostupno tek uz određeno vremensko kašnjenje.

Finansijska imovina se prenosi u nivo 2 ukoliko je bilo koji od kvalitativnih kriterijuma aktiviran od trenutka inicijalnog priznavanja do trenutka izveštavanja i još uvek je aktivan.

Kvantitativni kriterijumi

- **Relativna promena verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza (PD) tokom veka trajanja** – odnosno poređenje anualizovanog PD-a tokom veka trajanja dodeljenog na datum izveštavanja i usklađenog anualizovanog PD-a tokom veka trajanja dodeljenog finansijskoj imovini prilikom inicijalnog priznavanja. Značajno povećanje kreditnog rizika od početnog priznavanja posmatra se ukoliko je racio veći od definisanog praga (engl. treshold). Definisanje praga je u nadlaženosti Banke, a u skladu sa dokumentom Koncept za procenu praga SICR po MSFI 9.
- **Apsolutna promena jednogodišnje verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza** - poređenje 1Y PD dodeljene po početnom priznavanju i 1Y PD dodeljene na datum izveštaja. Apsolutna promena 1Y PD iznad 50 bp smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja na nivou Grupe.

Finansijska imovina se prenosi u nivo 2 samo ukoliko se proceni da su i relativne i apsolutne promene PD značajne, odnosno obe promene moraju biti veće od određenih relativnih i apsolutnih granica.

Prenos izmedju nivoa je simetričan proces. Ovo znači da će se finansijsko sredstvo preneti iz nivoa 2 u nivo 1 ukoliko više nije ispunjen niti jedan SICR kriterijum.

Obračun očekivanih kreditnih gubitaka

Banka za finansijsku imovinu koja nije u statusu neizmirenja obaveza primenjuje kolektivnu procenu, a očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja se izračunava u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = \sum_{t=1}^{M} GCA_t \cdot PD_t \cdot LGD_t \cdot D_{t-1}$$

Gde je:

1) ECL_{LT} izračunati očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja;
2) M je broj godina od datuma izveštaja (t_0) do dospeća (T) zaokruženog do celog broja, tj. ukoliko je datum izveštaja kraj maja 2015. (t_0 = 31. 5. 2015). a dospeće je krajem oktobra 2020. godine (T = 31. 10. 2020). tada je preostali vek trajanja finansijskog sredstva do dospeća u godinama 5.4. odnosno M = 6;
3) t predstavlja godinu od datuma izveštaja;
4) GCA_t je procena bruto knjigovodstvene vrednosti u t. godini od datuma izveštaja;

Procenjuje se kao GCAt = GCA_{t0} * c_t. gde je GCA_{t0} bruto knjigovodstvena vrednost koja se knjiži na datum izveštaja a c_t je koeficijent koji se izraćunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9".

5) PDt je verovatnoće neizmirenja obaveza u t. godini od datuma izveštaja;
6) LGD_t je procena gubitka usled default-a a uzima se u obzir u t. godini od datuma izveštaja;
7) D_{t-1} je faktor eskonta koji se primenjuje u t. godini od datuma izveštaja;

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Izračunava se kao:

$$D_{t-1} = \frac{1}{(1+EIR)^{t-1}}$$

ECL tokom veka trajanja u slučaju preuzetih budućih obaveza i ugovora o finansijskoj garanciji izračunava se u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = \sum_{t=1}^{M} EXP_t \cdot PD_t \cdot LGD_t \cdot D_{t-1}$$

Gde je EXP_t procena budućeg iznosa izloženosti u t. godini od datuma izveštavanja koji se dogodio usled povučene obaveze nepovučenog kredita ili plaćanja po finansijskoj garanciji;

Procenjuje se kao EXP_t = Off-Bal_{t0} * CCF_t * c_t. gde je

i) Off-Bal_{t0} vanbilansni iznos uknjižen na datum izveštavanja;

ii) CCF_t je faktor kreditne konverzije koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9";

Za finansijsku imovinu koja je u statusu neizmiranja obaveza (dodeljen rejting R). Banka očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja izračunava kao razliku između bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva i sadašnje vrednosti procenjenih budućih novčanih tokova diskontovanih po izvornoj efektivnoj kamatnoj stopi finansijske imovine [MSFI 9 B5.5.33].

ECL se može proceniti individualno ili kolektivno.

1) Individualni pristup se primenjuje u slučaju pojedinačno značajnih klijenata.

2) Kolektivna procena (takozvani pristup zasnovan na pravilima) primenjuje se u slučaju klijenata koji se ne smatraju pojedinačno značajnim.

Individualni pristup

U slučaju obračuna očekivanih kreditnih gubitaka individualno značajnih klijenata koji su u statusu neizvršenja obaveza, očekivane buduće novčane tokove pojedinačno se procenjuju od strane eksperata iz Direkcije za restruktuiranje i naplatu plasmana.

Za izračun ECL uzima se u obzir više od jednog scenarija da bi se dobio nepristrasan rezultat ponderisan verovatnoćama.

U skladu sa internim procesima restrukturiranja i naplate obično se uzimaju u obzir sledeći scenariji:

1) Odobrena strategija restrukturiranja i naplate koja predstavlja osnovni scenario baziran na „going/gone concern-u"

2) Alternativni osnovni scenario ukoliko je primenljiv;

3) Nepredviđeni scenario

4) Scenario izlaska (npr. prodaja NPL).

Izračun ECL tokom veka trajanja za svaki se scenario radi u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT,s} = \max(0; GCA_{t_0} - \sum_{j=t_0}^{\infty} \frac{CF_j}{(1+EIR)^{(j-t_0)/365}})$$

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Gde je

1) $ECL_{LT,s}$ očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunat za scenario s;
2) GCAt0 je bruto knjigovodstvena vrednost uknjižena na datum izveštavanja;
3) CF_j su očekivani novčani tokovi u vreme j; uzimaju se u obzir sledeći novčani tokovi:
   a) Očekivana plaćanja - sva plaćanja glavnice i kamate
   b) Očekivana plaćanja po kolateralima uključujući troškove za prodaju i pribavljanje kolaterala koji se vode kao negativna plaćanja
4) j je datum kada se očekuje novčani tok;
5) EIR je izvorna efektivna kamatna stopa.

Konačni očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunava se u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = p_1 \cdot ECL_{LT,1} + p_2 \cdot ECL_{LT,2} + p_3 \cdot ECL_{LT,3}$$

Gde je

1) ECL_{LT} verovatnoćom ponderisani očekivani gubitak tokom veka trajanja na datum izveštavanja;
2) $ECL_{LT,s}$ očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunat za scenario s, s = 1, 2 ili 3 na datum izveštavanja;
3) p_s je verovatnoća dešavanja scenarija s, s = 1, 2 na datum izveštavanja.

U slučaju obaveza po nepovučenim kreditima i finanijskim garancijama, izračun ECL tokom veka trajanja proširuje se procenom očekivanog budućeg odliva. Nakon toga, formula izračuna za jedan scenario je:

$$ECL_{LT,s} = \max(0; \sum_{i=t_0}^{\infty} \frac{CF_i}{(1+EIR)^{(j-t_0)/365}} - \sum_{j=t_0}^{\infty} \frac{CF_j}{(1+EIR)^{(j-t_0)/365}})$$

a) CFi su očekivani novčani odlivi, tj. povlačenje nepovučenog dela obaveze po kreditu ili korišćenje finansijske garancije:

b) CFj su očekivani novčani prilivi u vreme j; uzimaju se u obzir sledeći novčani tokovi:

i) Očekivana plaćanja - sva plaćanja glavnice i kamate

ii) Očekivana plaćanja po kolateralima uključujući troškove za prodaju i pribavljanje kolaterala koji se vode kao negativna plaćanja

c) i je datum kada se očekuje novčani odliv;

d) j je datum kada se očekuje novčani priliv, novčani odlivi mogu se očekivati na različite datume kao novčani prilivi.

Kolektivna procena

U slučaju obračuna očekivanih kreditnih gubitaka klijenata koje se ne smatraju individualno značajnim klijentima, a koji su u statusu neizvršenja obaveza, budući novčani tokovi se procenjuju na osnovu pravila u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = GCA_{t0} \cdot LGD_{tiD}$$

Gde je:

1) ECL_{LT} očekivani gubitak tokom veka trajanja na datum izveštavanja;
2) GCAt0 je bruto knjigovodstvena vrednost uknjižena na datum izveštavanja;
3) LGD_{tiD} je gubitak usled neizmirenja obaveza kao funkcija vremena neizmirenja obaveza (tiD);

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

U slučaju kredita koji nije povučen i ugovora o finansijskoj garanciji, ECL tokom veka trajanja se izračunava u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = Off\text{-}Bal_{t0} \cdot CCF \cdot LGD_{tiD}$$

Gde je:

a) Off-Bal$_{t0}$ vanbilansni iznos uknjižen na datum izveštavanja (t_0);

b) CCFt faktor konverzije kredita koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9";

Parametri rizika koji se koriste za obračun očekivanih kreditnih gubitaka

- PD - Verovatnoća neizmirenja obaveza (eng. Probability of Default).

PD predstavlja verovatnoću da će performing klijent dospeti u status neizmirenja obaveza u periodu od 12 meseci, odnosno tokom životnog veka proizvoda (lifeteime).

PD jednogodišnji, predstavlja verovatnoću odlaska klijenta u status neizmirenja obaveza u narednih 12 meseci (ili tokom ostatka trajanja finansijskog instrumenta ako je kraći od 12 meseci). Parametar se koristi za obračun ECL za izloženosti u Nivou 1 (Nivo obezvređenja 1).

PD tokom veka trajanja (lifetime) predstavlja izračunatu verovatnoću odlaska klijenta u status neizmirenja obaveza tokom preostalog roka otplate finansijskog instrumenta. Parametar se koristi za izračun ECL za izloženosti u Nivou 2 i Nivou 3.

Procena jednogodišnjih i lifetime PD vrednosti, vrši se na dostupnoj istoriji podataka o klijentima odgovarajućeg segmenta, koristeći različite statističke pristupe zavisno od segmenta klijenta (migracione matrice, istorijska prosečna stopa neizmirenja obaveza, forward-looking informacije i slično).

- LGD - Gubitak usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza (eng. Loss Given Default).

LGD predstavlja očekivani procentualni gubitak koji banka pretrpi u slučaju kada izloženosti pređe u status neizmirernja obaveza.

Statistički LGD izračunat na bazi istorijskih gubitaka klijenata Banke izračunat je za segment fizičkih lica i mikro klijenata i primenjuje od 2018 godine, dok je godišnja reprocena rađena u novembru 2019. Godine. Za segment Pravnih lica – Corporate, Banka trenutno koristi ekspertske vrednosti LGD (vodeći računa o pokrivenosti kolateralom).

- CCF – Faktor kreditne konverzije (eng. Credit Conversion Factor)

CCF predstavlja procenat vanbilansnog dela izloženosti koji može preći u bilansnu izloženost banke prema dužniku do trenutku default-a. S obzirom na to da Banka nema dovoljno istorijskih podataka za statističku procenu parametra CCF. u izračunu ECL koriste se regulatorne vrednosti propisane CRR – Foundation Approach.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Tabela u nastavku sadrži informacije o modifikovanim potraživanjima:

U RSD hiljada

	Neto knjigovodstvena vrednost potraživanja pre modifikacije	Efekat modifikacije evidentiran kroz bilans uspeha
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija		
Društva za osiguranje	82.686	0
Poljoprivreda i prehrambena industrija	631.331	2.378
Preduzetnici	8.831	1.245
Prerađivačka industrija	566.785	7.159
Proizvodnja i snabdevanje el. energijom	114.528	(17.184)
Stanovništvo	1.482.605	9.267
Trgovina	1.362.646	(746)
Usluge i turizam	100.324	529
Građevinarstvo	635.228	(49)
Neprofitne institucije	879.107	54
Stanje na dan 31. decembra	**5.864.072**	**2.654**

Efekti modifikacije sa stanjem na dan 31. decembar 2019. godine iznose RSD 2.654 hiljada.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama obezvređenih potraživanja u 2019. godine:

U RSD hiljada

	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su obezvređena u toku godine		Potraživanja koja su prestala da budu obezvređena u toku godine		Druge promene	Bruto vrenost na na kraju perioda	Neto vrenost na na kraju perioda
		Ukupno	od čega: obezvređena na pojedinačnoj osnovi	Ukupno	od čega: bila obezvređena na pojedinačnoj osnovi			
Potraživanja od stanovništva	**1.265.961**	**617.183**	**81.294**	**287.640**	**125.494**	**(268.132)**	**1.327.372**	**412.688**
Stambeni krediti	641.512	106.246	76.073	144.897	122.939	(197.447)	405.414	205.087
Potrošački i gotovinski krediti	562.889	475.463	5.088	127.648	2.432	(46.203)	864.500	195.477
Transakcioni i kreditne kartice	12.902	8.345	20	3.980	38	(2.746)	14.521	2.949
Ostala potraživanja	48.658	27.129	113	11.115	84	(21.736)	42.937	9.175
Potraživanja od privrede	**745.129**	**280.669**	**244.243**	**1.988**	**248**	**(392.177)**	**631.633**	**201.949**
Velika preduzeća	-	-	-	-	-	-	-	-
Mala i srednja preduzeća	414.441	212.109	207.936	-	-	(165.506)	461.044	141.745
Mikro preduzeća i preduzetnici	289.502	53.610	28.935	1.374	248	(218.017)	123.721	47.357
Poljoprivrednici	41.151	14.951	7.372	615	-	(8.619)	46.868	12.847
Javna preduzeća	35	-	-	-	-	(35)	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**99.152**	**50.751**	**47.879**	-	-	**(4.025)**	**145.878**	**45.400**
Ukupna potraživanja	**2.110.242**	**948.603**	**373.416**	**289.628**	**125.742**	**(664.335)**	**2.104.882**	**660.037**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama obezvređenih potraživanja u toku 2018. godine:

U RSD hiljada

	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su obezvređena u toku godine		Potraživanja koja su prestala da budu obezvređena u toku godine		Druge promene	Bruto vrenost na na kraju perioda	Neto vrenost na na kraju perioda
		Ukupno	od čega: obezvređena na pojedinačnoj osnovi	Ukupno	od čega: bila obezvređena na pojedinačnoj osnovi			
Potraživanja od stanovništva	**1.365.392**	**572.985**	**68.632**	**215.222**	**76.720**	**(457.194)**	**1.265.961**	**477.112**
Stambeni krediti	719.877	99.870	66.279	88.124	71.266	(90.111)	641.512	283.429
Potrošački i gotovinski krediti	524.184	422.265	2.184	102.907	400	(280.653)	562.889	174.650
Transakcioni i kreditne kartice	19.890	11.294	86	5.561	-	(12.721)	12.902	3.938
Ostala potraživanja	101.442	39.556	83	18.631	5.054	(73.708)	48.658	15.095
Potraživanja od privrede	**1.481.793**	**314.566**	**282.519**	**76.931**	**76.516**	**(974.300)**	**745.129**	**199.978**
Velika preduzeća	416.685	-	-	48.378	48.378	(368.307)	-	-
Mala i srednja preduzeća	676.790	271.256	266.545	11.064	11.064	(522.541)	414.441	88.863
Mikro preduzeća i preduzetnici	330.450	41.347	15.974	17.079	17.074	(65.216)	289.502	97.557
Poljoprivrednici	57.867	1.963	-	410	-	(18.270)	41.151	13.558
Javna preduzeća	-	-	-	-	-	35	35	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**603.071**	**-**	-	-	-	**(503.919)**	**99.152**	**11.324**
Ukupna potraživanja	**3.450.256**	**887.551**	**351.151**	**292.153**	**153.236**	**(1.935.412)**	**2.110.242**	**688.414**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama ispravki vrednosti potraživanja u 2019. godine:

U RSD hiljada

	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Ispravke vrednosti priznate u toku perioda*	Ukidanje ispravki vrednosti u toku perioda	Druge promene	Akumulirana ispravka vrednosti na dan 31. decembra 2019.
Potraživanja od stanovništva	**1.561.417**	**2.687.518**	**2.296.719**	**(365.437)**	**1.586.779**
Stambeni krediti	708.416	695.769	668.224	(346.556)	389.405
Potrošački i gotovinski krediti	784.474	1.928.223	1.576.732	(1.663)	1.134.301
Transakcioni i kreditne kartice	15.765	33.556	32.494	265	17.092
Ostala potraživanja	52.762	29.970	19.269	(17.483)	45.980
Potraživanja od privrede	**1.484.710**	**1.842.217**	**1.802.265**	**(179.556)**	**1.345.106**
Velika preduzeća	74.602	193.768	183.597	19.488	104.261
Mala i srednja preduzeća	660.775	955.338	971.843	145.833	790.103
Mikro preduzeća i preduzetnici	615.795	635.299	584.875	(269.009)	397.211
Poljoprivrednici	45.487	49.407	47.783	(801)	46.309
Javna preduzeća	88.051	8.404	14.166	(75.067)	7.222
Potraživanja od ostalih klijenata	**104.806**	**153.411**	**150.693**	**15.624**	**123.147**
Ukupna izloženost	**3.150.933**	**4.683.145**	**4.249.676**	**(529.369)**	**3.055.033**
Prema kategorijama potraživanja					
Neproblematična potraživanja	1.707.010	3.317.446	3.292.115	(126.019)	1.606.322
od čega: restrukturirana	134.831	150.290	195.847	28.210	117.483
Problematična potraživanja	1.443.923	1.365.699	957.562	(403.349)	1.448.711
od čega: restrukturirana	367.444	315.151	196.295	(79.584)	406.715
Ukupna izloženost	**3.150.933**	**4.683.145**	**4.249.676**	**(529.369)**	**3.055.033**

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama ispravki vrednosti potraživanja u toku 2018. godine:

U RSD hiljada

	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Efekti prelaska	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Ispravke vrednosti priznate u toku perioda	Ukidanje ispravki vrednosti u toku perioda	Druge promene	Akumulirana ispravka vrednosti u 2018.
Potraživanja od stanovništva	**1.575.591**	**127.777**	**1.703.368**	**2.754.945**	**2.567.668**	**(329.228)**	**1.561.417**
Stambeni krediti	661.516	51.724	713.240	808.584	791.343	(22.064)	708.416
Potrošački i gotovinski krediti	772.357	69.087	841.444	1.823.772	1.654.238	(226.503)	784.474
Transakcioni i kreditne kartice	29.018	930	29.948	50.324	54.347	(10.160)	15.765
Ostala potraživanja	112.701	6.037	118.737	72.265	67.739	(70.501)	52.762
Potraživanja od privrede	**1.795.620**	**(595.196)**	**1.200.424**	**2.596.005**	**2.381.902**	**70.183**	**1.484.710**
Velika preduzeća	416.013	(313.218)	102.794	223.262	388.602	137.147	74.602
Mala i srednja preduzeća	897.300	(278.328)	618.972	1.463.520	1.304.922	(116.795)	660.775
Mikro preduzeća i preduzetnici	394.882	(50.782)	344.100	817.633	596.329	50.391	615.795
Poljoprivrednici	52.642	1.971	54.613	63.666	54.722	(18.069)	45.487
Javna preduzeća	34.783	45.161	79.945	27.925	37.328	17.509	88.051
Potraživanja od ostalih klijenata	**567.633**	**(238.949)**	**328.684**	**63.696**	**227.245**	**(60.329)**	**104.806**
Ukupna izloženost	**3.938.845**	**(706.369)**	**3.232.476**	**5.414.647**	**5.176.815**	**(319.374)**	**3.150.933**
Prema kategorijama potraživanja							
Neproblematična potraživanja	1.528.115	215.980	1.744.095	3.674.670	3.698.243	(13.512)	1.707.010
od čega: restrukturirana	26.501	7.307	33.808	134.210	28.128	(5.058)	134.831
Problematična potraživanja	2.410.729	(922.349)	1.488.381	1.739.977	1.478.573	(305.861)	1.443.923
od čega: restrukturirana	1.194.383	(879.729)	314.655	412.009	205.915	(153.304)	367.444
Ukupna izloženost	**3.938.845**	**(706.369)**	**3.232.476**	**5.414.647**	**5.176.815**	**(319.374)**	**3.150.933**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o obračunatim prihodima od kamata i naplaćenim kamatama u periodu završenom na dan 31. decembra 2019. godine

U RSD hiljada

	Prihod od kamate	Naplaćena kamata	Prihod od kamate na obezvređena potraživanja	Naplaćena kamata na obezvređena potraživanja
Potraživanja od stanovništva	**4.142.176**	**4.100.722**	**128.810**	**94.516**
Stambeni krediti	1.277.671	1.280.476	29.523	33.005
Potrošački i gotovinski krediti	2.739.046	2.697.447	92.259	58.015
Transakcioni i kreditne kartice	111.420	111.139	2.845	1.774
Ostala potraživanja	14.039	11.659	4.183	1.723
Potraživanja od privrede	**2.714.995**	**2.381.289**	**57.966**	**23.714**
Velika preduzeća	457.924	425.527	-	-
Mala i srednja preduzeća	1.296.173	1.205.551	41.179	18.645
Mikro preduzeća i preduzetnici	860.880	653.442	14.698	4.132
Poljoprivrednici	22.028	20.986	2.055	937
Javna preduzeća	77.989	75.783	34	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**1.881.986**	**1.645.593**	**3.551**	**408**
Ukupna potraživanja	**8.739.156**	**8.127.604**	**190.327**	**118.638**
Prema kategorijama potraživanja				
Neproblematična potraživanja	8.548.857	8.004.401	-	-
od čega: restrukturirana	67.882	34.955	-	-
Problematična potraživanja	190.299	123.203	190.327	118.638
od čega: restrukturirana	59.043	36.387	59.659	32.434
Ukupna potraživanja	**8.739.156**	**8.127.604**	**190.327**	**118.638**

Prihodi od kamata za kredite se iskazuju u skladu sa MSFI 9 po efektivnoj kamatnoj stopi, koja predstavlja stopu koja diskontuje procenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vek plasmana na neto sadašnju vrednost plasmana.

Prilikom određivanja efektivne kamatne stope uzimaju se u obzir svi ugovorni uslovi koji se odnose na taj finansijski instrument, ali ne i budući kreditni gubici.

Kod obezvređenih plasmana, prihod se priznaje u visini prihoda određenog primenom efektivne kamatne stope na neto knjigovodstvenu vrednost (knjigovodstvenu vrednost umanjenu za iznos obezvređenja).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o obračunatim prihodima od kamata i naplaćenim kamatama u periodu završenom na dan 31. decembra 2018. godine

U RSD hiljada

	Prihod od kamate	Naplaćena kamata	Prihod od kamate na obezvređena potraživanja	Naplaćena kamata na obezvređena potraživanja
Potraživanja od stanovništva	**3.470.905**	**3.408.932**	**115.660**	**73.069**
Stambeni krediti	1.046.191	1.023.106	35.777	18.490
Potrošački i gotovinski krediti	2.252.674	2.216.150	70.104	48.827
Transakcioni i kreditne kartice	121.438	121.327	3.269	2.313
Ostala potraživanja	50.603	48.349	6.510	3.439
Potraživanja od privrede	**2.569.117**	**2.007.551**	**291.905**	**40.538**
Velika preduzeća	452.422	286.939	141.290	13.734
Mala i srednja preduzeća	1.327.685	1.146.957	126.981	22.154
Mikro preduzeća i preduzetnici	695.484	513.304	21.283	4.090
Poljoprivrednici	19.395	15.763	2.268	560
Javna preduzeća	74.131	44.588	83	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**1.874.601**	**1.678.472**	**139.544**	**54**
Ukupna potraživanja	**7.914.623**	**7.094.955**	**547.109**	**113.661**
Prema kategorijama potraživanja				
Neproblematična potraživanja	7.358.907	6.972.116	-	-
od čega: restrukturirana	16.750	14.801	-	-
Problematična potraživanja	555.716	122.839	547.109	113.661
od čega: restrukturirana	43.574	32.777	36.472	25.170
Ukupna potraživanja	**7.914.623**	**7.094.955**	**547.109**	**113.661**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Reprogramirani krediti

Kada su ispunjeni uslovi za reprogram kredita Banka radije reprogramira, odnosno restrukturira kredite, nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate, smanjenje inicijalno ugovorene kamatne stope, smanjenje anuiteta, delimični otpis potraživanja ili bilo koju drugu izmenu inicijalnih uslova kreditiranja na način da se klijentu odobre povoljniji uslovi nego što je to inicijalno odobreno. Reprogrami mogu biti poslovni (biznis) repogrami ili forbearance restrukturiranje.

Biznis reprogram podrazumeva izmenu inicijalno ugovorenih uslova na način da se kijentu odobravaju povoljniji uslovi kreditiranja a koja nije uslovljena pogoršanjem finansijske pozicije dužnika, odnosno ublažavanjem posledica pogoršane finansijske pozicije. Rezultat je promenjene situacije na tržištu i potrebe da se postojeća dinamika i uslovi kredita prilagode novonastalim tržišnim uslovima.

Forbearance predstavlja restrukturiranje uslovljeno:

- nesposobnošću dužnika da ispunjava inicijalno ugovorne obaveze usled finansijskih poteškoća i
- potrebom da banka učini određene ustupke kako bi klijent mogao uredno da servisira ugovorene obaveze.

Performing forbearance - predstavlja polaznu kategoriju u okviru forbearance principa i dodeljuje se u slučaju definisanog pogoršanja finansijske pozicije klijenta odnosno njegove kreditne sposobnosti registrovane docnje preko 30 dana u zadnja 3 meseca pre podnošenja zahteva za reprogram ili drugih nepoštovanja ugovornih uslova prema Banci. Minimalni period važenja ovog statusa je 2 godine tokom kojeg u poslednjih 12 meseci klijent mora da otplati min 6,7% ukupnog duga godišnje (važi za Corporate) sa docnjom ne dužom od 30 da i na kraju perioda ne sme da ima dospeli dug.

Performing forbearance under probation – je posebna kategorija u okviru Forbearance statusa u koju klijent prelazi iz Non performing forbearance ili Defaulted forberanace statusa po isteku monitoring perioda u minimalnom trajanju od 1 godine, pri čemu moraju biti kumulativno ispunjeni uslovi: maksimalne docnje tokom trajanja monitoring perioda, nepostojanja dana docnje na kraju monitoring perioda i evidentiran pozitivan finansijski razvoj (samo za Corporate klijente koji nagoveštava sposobnost dužnika da u budućem periodu uredno ispunjava ugovorne obaveze. Performing Forbearance under probation traje minimalno 2 godine pod uslovom da su ispunjeni svi uslovi da klijent izađe iz statusa Forbearance (klijent nema docnju dužu od 30 dana u poslednjih 12 meseci uzastopno, na kraju perioda nema dospele obaveze, rata nije manja od 50% od inicijalne rate za retail klijente i klijent (vazi za Corporate) je platio minimum 6,7% od glavnice u poslednjih 12 meseci).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Reprogramirani krediti (nastavak)

Non performing forbearance status se dodeljuje u slučajevima:

- da klijent ne sprovede konačno restrukturiranje po isteku perioda od 18 m od dodeljivanja statusa „privremene mere";
- nastupanja nekog od događaja neizmirenja obaveza koji se ne odnosi na restruktuiranje za vreme trajanja performing forbearance statusa;
- kašnjenja preko 30 dana kod klijenta koji je u Performing Forbearance under probation statusu
- Ako se klijentu koji je u Performing Forbearance under probation statusu uradi novi reprogram u drugoj godini trajanja statusa

Monitoring period za klijente sa NPF statusom traje godinu dana nakon čega u slučaju ispunjenja definisanih uslova prelazi u Performing forbearance under probation status.

Distresni reprogram/restrukturiranje (defaulted forbearance) predstavlja vid restrukturiranja kojim klijent dobija status neizmirenja obaveza. Ovim putem se obuhvata celokupna izloženost (ili njen najveći deo) i uvek je uslovljena značajnim pogoršanjem boniteta klijenta. Distresni reprogram se odobrava uvek kada klijent ima rejting R3 u momentu odobrenja reprograma kada klijent nije u radnom odnosu (važi samo za fizička lica) kao i kada se klijentu odobrava drugi reprogram a prošlo je manje od 2 godine od odobrenja inicijalnog reprograma.

Privremene mere - od privremenim merama se ne podrazumeva konačno restrukturiranje već među korak do sprovođenja konačnog restrukturiranja. Najčešće se javlja u situacijama kada je prisutan veći broj kreditora kod određenog klijenta i potreban je duži vremenski period zbog internih postupaka i procedura svakog pojedinog kreditora kako bi se konačni model restrukturiranja definisao (primer - situacije kada se pribegava stand-still sporazumima ili moratorijumima kao prelaznom rešenju do konačnog restrukturiranja). Period trajanja privremenih mera je ograničen na 18 meseci.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Banka kontinuirano kontroliše reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

Podaci o restrukturiranim potraživanjima u toku 2019. godine:

U RSD hiljada

	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost restrukturiranih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja	% restrukturiranih potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja restrukturiranih potraživanja
			Ukupno	od čega: problematična potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	**77.663.311**	**1.586.779**	**899.411**	**517.864**	**311.722**	**1,16**	**346.753**
Stambeni krediti	43.583.154	389.405	427.769	251.490	115.511	0,98	346.753
Potrošački i gotovinski krediti	32.057.915	1.134.301	471.642	266.373	196.211	1,47	-
Transakcioni i kreditne kartice	702.868	17.092	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	1.319.374	45.980	-	-	-	0,00	-
Potraživanja od privrede	**77.336.354**	**1.237.300**	**1.085.352**	**214.715**	**207.277**	**1,40**	**421.653**
Sektor A	6.293.914	124.275	206.906	-	21.934	3,29	197.528
Sektori B, C i E	18.416.786	386.106	565.226	59.991	82.506	3,07	58.058
Sektor D	9.908.261	150.536	-	-	-	-	-
Sektor F	11.746.633	72.662	68	68	-	0,00	68
Sektor G	11.179.581	236.567	142.269	135.148	73.764	1,27	7.121
Sektori H, I i J	8.139.446	86.678	151.375	-	27.271	1,86	139.371
Sektori L, M i N	11.651.734	180.475	19.507	19.507	1.801	0,17	19.507
Potraživanja od ostalih klijenata	**10.491.737**	**230.953**	**19.579**	**4.522**	**5.201**	**0,19**	**1.339**
Ukupna potraživanja	**165.491.403**	**3.055.033**	**2.004.342**	**737.101**	**524.199**	**1,21**	**769.745**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Banka kontinuirano kontroliše reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

Podaci o restrukturiranim potraživanjima u toku 2018. godine:

U RSD hiljada

	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost restrukturiranih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja	% restrukturiranih potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja restrukturiranih potraživanja
			Ukupno	od čega: problematična potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	**63.538.071**	**1.561.417**	**813.431**	**499.895**	**255.885**	**1,28**	**243.998**
Stambeni krediti	35.519.704	708.416	419.107	275.681	123.422	1,18	240.473
Potrošački i gotovinski krediti	25.762.098	784.474	387.735	220.280	130.566	1,51	3.525
Transakcioni i kreditne kartice	725.107	15.765	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	1.531.162	52.762	6.589	3.934	1.897	0,43	-
Potraživanja od privrede	**70.249.478**	**1.319.365**	**694.730**	**184.035**	**242.520**	**0,99**	**145.097**
Sektor A	5.804.316	85.503	58.976	35.639	30.818	1,02	58.976
Sektori B, C i E	15.220.370	410.804	551.525	72.262	150.750	3,62	70.340
Sektor D	8.636.316	145.703	-	-	-	-	-
Sektor F	12.717.164	99.737	11.260	11.260	1.287	0,09	11.260
Sektor G	12.399.231	348.895	60.583	60.354	59.328	0,49	-
Sektori H, I i J	7.285.901	79.373	-	-	-	0,00	-
Sektori L, M i N	8.186.180	149.350	12.386	4.521	337	0,15	4.521
Potraživanja od ostalih klijenata	**9.457.183**	**270.151**	**8.541**	**4.591**	**3.871**	**0,09**	**-**
Ukupna potraživanja	**143.244.731**	**3.150.933**	**1.516.702**	**688.521**	**502.275**	**1,06**	**389.095**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama restrukturiranih potraživanjima u toku 2019. godine:

U RSD hiljada

	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su restrukturirana u toku perioda	Potraživanja koja su u toku perioda prestala da se smatraju restrukturiranim	Druge promene	Bruto vrenost na na kraju godine	Neto vrenost na na kraju godine
Potraživanja od stanovništva	**813.432**	**380.702**	**198.995**	**(95.727)**	**899.411**	**589.047**
Stambeni krediti	419.107	153.949	114.865	(30.422)	427.769	312.258
Potrošački i gotovinski krediti	387.735	226.753	81.469	(61.378)	471.642	276.788
Ostala potraživanja	6.589	-	2.662	(3.927)	-	-
Potraživanja od privrede	**703.271**	**470.974**	**10.616**	**(58.697)**	**1.104.931**	**891.097**
Velika preduzeća	-	-	-	-	-	-
Mala i srednja preduzeća	128.967	273.203	7.865	(73.015)	321.290	210.564
Mikro preduzeća i preduzetnici	566.613	195.947	230	14.698	777.028	676.923
Poljoprivrednici	7.690	1.823	2.521	(379)	6.613	3.609
Javna preduzeća	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Ukupna potraživanja	**1.516.702**	**851.676**	**209.611**	**(154.424)**	**2.004.342**	**1.480.143**

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama restrukturiranih potraživanja u toku 2018. godine:

U RSD hiljada

	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su restrukturirana u toku perioda	Potraživanja koja su u toku perioda prestala da se smatraju restrukturiranim	Druge promene	Bruto vrenost na na kraju godine	Neto vrenost na na kraju godine
Potraživanja od stanovništva	**742.951**	**395.125**	**203.457**	**(121.187)**	**813.431**	**557.547**
Stambeni krediti	442.664	142.234	122.419	(43.925)	419.107	295.685
Potrošački i gotovinski krediti	280.277	251.516	71.865	(71.640)	387.735	257.169
Ostala potraživanja	20.010	1.375	9.173	(5.622)	6.589	4.692
Potraživanja od privrede	**1.067.513**	**499.208**	**600.945**	**(262.506)**	**703.271**	**456.880**
Velika preduzeća	416.085	-	416.085	-	-	-
Mala i srednja preduzeća	454.198	13.812	162.634	(176.408)	128.967	28.938
Mikro preduzeća i preduzetnici	188.832	480.343	17.293	(85.269)	566.613	424.051
Poljoprivrednici	8.398	5.053	4.932	(828)	7.690	3.891
Javna preduzeća	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**295.341**	-	**295.341**	-	-	-
Ukupna potraživanja	**2.105.805**	**894.333**	**1.099.743**	**(383.693)**	**1.516.702**	**1.014.427**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o strukturi restrukturiranih potraživanja prema merama restrukturiranja u toku 2019. godine:

U RSD hiljada

	Kapitalizacija docnje	Grejs period	Produzenje roka otplate	Promena visine kamatne stope	Delimičan otpis	Druge mere	Ukupno
Potraživanja od stanovništva	**540.612**	**16.503**	**657.120**	**839.483**	**47.573**	**52.780**	**899.411**
Stambeni krediti	268.428	12.290	187.977	370.952	46.129	52.162	427.769
Potrošački i gotovinski krediti	272.184	4.213	469.143	468.531	1.444	618	471.642
Ostala potraživanja	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od privrede	**784.476**	**859.641**	**1.079.466**	**105.469**	**7.134**	**1.890**	**1.104.931**
Mala i srednja preduzeća	198.022	159.748	321.290	35.686	7.134	-	321.290
Mikro preduzeća i preduzetnici	581.673	699.893	753.499	64.126	-	-	777.028
Poljoprivrednici	4.781	-	4.677	5.657	-	1.890	6.613
Ukupna potraživanja	**1.325.088**	**876.143**	**1.736.586**	**944.952**	**54.708**	**54.669**	**2.004.342**

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o strukturi restrukturiranih potraživanja prema merama restrukturiranja u toku 2018. godine:

U RSD hiljada

	Kapitalizacija docnje	Grejs period	Produzenje roka otplate	Promena visine kamatne stope	Delimičan otpis	Druge mere	Ukupno
Potraživanja od stanovništva	**555.768**	**16.405**	**609.978**	**745.356**	**74.342**	**706**	**813.432**
Stambeni krediti	313.874	13.624	217.478	353.850	72.669	-	419.107
Potrošački i gotovinski krediti	237.743	2.782	385.912	384.917	1.673	706	387.735
Ostala potraživanja	4.152	-	6.589	6.589	-	-	6.589
Potraživanja od privrede	**637.157**	**563.700**	**677.661**	**136.983**	**15.774**	**2.058**	**703.271**
Mala i srednja preduzeća	66.301	74.113	128.967	71.312	15.774	-	128.967
Mikro preduzeća i preduzetnici	565.533	489.097	543.046	58.471	-	-	566.613
Poljoprivrednici	5.323	490	5.647	7.200	-	2.058	7.690
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	-	-
Ukupna potraživanja	**1.192.925**	**580.105**	**1.287.639**	**882.339**	**90.115**	**2.764**	**1.516.702**

Pregled prema merama restruktuiranja je prikazan prema svakoj od primenjenih mera nezavisno da li je primenjena bilo koja druga mera.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Rizik koncentracije plasmana

Rizik koncentracije je rizik gubitka koji proizilazi iz velike izloženosti Banke određenoj grupi dužnika ili pojedinačnom dužniku. Koncentracija kreditnog rizika nastaje kada značajan broj komitenata pripada istoj industriji, ili istom geografskom području, ili imaju slične ekonomske karakteristike, izloženi su istim faktorima koji utiču na prihode i rashode komitenata što može biti od uticaja na izmirivanje njihovih ugovornih obaveza u slučaju promena u ekonomskim, političkim ili nekim drugim okolnostima koje ih jednako pogađaju. Da bi se ostvario i održao sigurniji kreditni portfolio i da bi se minimizirao rizik koncentracije, ustanovljavaju se mere bezbednosti definisanjem maksimalnih nivoa izloženosti i kreditnih limita kao i redovnim praćenjem poštovanja ustanovljenih limita. Takođe, na redovnoj godišnjoj osnovi Banka sprovodi detaljnu i sveobuhvatnu analizu koncentracije kreditnog (ali i drugih) rizika po različitim dimenzijama (klase izloženosti, privredni sektori, kolaterali, proizvodi i sl.).

Banka upravlja rizikom koncentracije u kreditnom portfoliju kroz okvir uspostavljen Politikom interne procene adekvatnosti kapitala (sa pripadajućom Procedurom), regulatorne limite uspostavljene Odlukom o upravljanju rizicima banke, kao i interne limite definisane navedenom Politikom i Procedurom.

Procedurom interne procene adekvatnosti kapitala Banka je definisala praćenje izloženosti kreditnom riziku po sledećim kategorijama: koncentracija po klasama izloženosti (Bazel klase izloženosti), koncentracija po rejtingu klijenata, koncentracija klijenata pravnih lica, Real estate i mikro klijenata po industrijskim sektorima, koncentracija izloženosti prema pojedinačnim klijentima u celokupnom kreditnom portfoliju, portfoliju klijenata pravnih lica, banaka i država, koncentracija kolaterala, koncentracija po valutama i koncentracija po proizvodima. Za potrebe utvrđivanja koncentracije kreditnog rizika koristi se Herfindahl-Hirschman Index (HHI) and Moody's matrica.

Prema Odluci o upravljanju rizicima banke, Banka analizira izloženost kreditnom riziku kroz sledeća dva pokazatelja (uzimajući u obzir sve uslove definisane navedenom Odlukom):

- Izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica, koja ne sme biti viša od 25% kapitala Banke.
- Zbir velikih izloženosti, koji ne sme biti viši od 400% kapitala Banke.

Pored toga, Banka je za potrebe praćenja kao interni limit zadržala pokazatelj koji je ranije bio definisan regulativom, a po kome izloženost prema licima povezanim sa Bankom ne sme biti viša od 20% kapitala Banke.

Politikom interne procene adekvatnosti kapitala (sa pripadajućom Procedurom) Banka je definisala praćenje koncentracije kreditnog rizika za klijente pravna lica, finansijske institucije i države na sledećim nivoima: maksimalni limit izloženosti, maksimalni limit izloženosti zasnovan na rejtingu i operativni maksimalni limit izloženosti.

Pored navedenog, u skladu sa odredbama Odluke o upravljanju rizikom koncentracije po osnovu izloženosti banke određenim vrstama proizvoda ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018), Banka je na dan 31. decembra 2019. godine u potpunosti usklađena sa regulatornim zahtevima propisanim tom odlukom.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

3.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o granskoj i geografskoj koncentraciji izloženosti u toku 2019. godine:

U RSD hiljada

	Beogradski region		Region Vojvodine		Region Šumadije i Zapadne Srbije		Region Južne i Istočne Srbije		Region Kosova i Metohije		Inostranstvo	
	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja
Potraživanja od stanovništva	**30.082.216**	**368.548**	**30.080.422**	**623.442**	**9.265.147**	**268.714**	**6.181.082**	**118.655**	**664.365**	**5.285**	**5.420**	**16**
Stambeni krediti	21.705.411	101.401	15.474.514	194.038	3.742.728	93.174	2.134.252	39.086	93.184	-	5.366	-
Potrošački i gotovinski krediti	7.978.483	254.545	13.574.916	401.419	5.196.412	162.221	3.865.004	74.851	544.961	5.102	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	133.249	2.638	407.856	7.059	96.508	3.603	46.568	1.402	3.913	73	-	-
Ostala potraživanja	265.074	9.963	623.136	20.926	229.499	9.716	135.258	3.316	22.308	110	53	16
Potraživanja od privrede	**37.417.027**	**174.845**	**27.233.834**	**81.027**	**7.609.152**	**262.983**	**4.514.488**	**39.490**	**3.509**	**0**	**0**	**0**
Sektor A	406.000	-	5.479.134	5	362.922	2	45.850	-	-	-	-	-
Sektori B. C i E	3.336.064	8.642	8.990.665	55.417	3.362.236	210.884	2.447.848	5.030	-	-	-	-
Sektor D	5.635.118	-	1.297.581	-	2.322.193	-	653.369	-	-	-	-	-
Sektor F	8.351.312	6.486	2.990.369	405	131.695	-	266.298	68	-	-	-	-
Sektor G	4.648.881	130.102	4.698.483	22.501	890.738	47.339	705.671	34.392	1.474	-	-	-
Sektori H. I i J	6.254.604	10.108	1.539.832	1.946	214.679	4.757	111.484	-	2.035	-	-	-
Sektori L. M i N	8.785.048	19.507	2.237.769	752	324.689	-	283.969	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**5.936.575**	**10.559**	**1.873.788**	**173.993**	**554.662**	**11.378**	**321.737**	**23.235**	**-**	**-**	**1.585.810**	**-**
Ukupna izloženost	**73.435.818**	**553.952**	**59.188.043**	**878.462**	**17.428.961**	**543.075**	**11.017.307**	**181.380**	**667.874**	**5.285**	**1.591.229**	**16**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o granskoj i geografskoj koncentraciji izloženosti na dan 31. decembra 2018. godine:

U RSD hiljada

	Beogradski region		Region Vojvodine		Region Šumadije i Zapadne Srbije		Region Južne i Istočne Srbije		Region Kosova i Metohije		Inostranstvo	
	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja
Potraživanja od stanovništva	**24.625.959**	**365.289**	**24.364.097**	**629.006**	**7.804.462**	**289.593**	**4.723.259**	**121.565**	**607.413**	**1.595**	**5.812**	**21**
Stambeni krediti	17.477.059	181.397	12.525.772	337.304	3.163.098	152.208	1.544.658	59.358	73.100	-	5.752	-
Potrošački i gotovinski krediti	6.699.115	168.470	10.681.938	261.830	4.271.747	123.773	2.989.795	57.489	506.444	1.495	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	138.638	2.657	419.509	6.666	100.812	2.661	48.333	1.187	4.601	41	-	-
Ostala potraživanja	311.147	12.765	736.878	23.205	268.805	10.950	140.472	3.531	23.268	60	60	21
Potraživanja od privrede	**33.342.020**	**99.528**	**25.161.948**	**299.154**	**6.676.498**	**269.348**	**4.381.774**	**16.939**	**2.269**	**0**	**0**	**0**
Sektor A	470.575	-	5.055.444	35.645	175.430	2	56.592	10.629	-	-	-	-
Sektori B. C i E	3.157.734	17.909	6.263.079	56.446	2.895.858	200.932	2.628.412	-	-	-	-	-
Sektor D	5.698.595	-	244.235	-	2.044.539	-	648.947	-	-	-	-	-
Sektor F	7.981.417	6.198	4.252.743	5.661	340.370	-	124.465	6.311	-	-	-	-
Sektor G	4.772.514	67.393	5.612.401	196.676	1.026.814	58.983	662.180	-	2.269	-	-	-
Sektori H. I i J	5.416.041	7.989	1.595.996	204	138.485	9.431	117.755	-	-	-	-	-
Sektori L. M i N	5.845.143	39	2.138.050	4.524	55.001	-	143.423	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**4.722.125**	**83.367**	**3.144.141**	**50.707**	**422.642**	**23.835**	**185.471**	**3.062**	**-**	**-**	**821.834**	**-**
Ukupna izloženost	**62.690.104**	**548.183**	**52.670.185**	**978.867**	**14.903.602**	**582.775**	**9.290.503**	**141.567**	**609.683**	**1.595**	**827.645**	**21**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.2 Kreditni rizik (nastavak)

Rizici srodni kreditnom riziku

Kreditni rizik obuhvata rezidualni rizik, rizik smanjenja vrednosti potraživanja, rizik izmirenja/isporuke. rizik druge ugovorne strane i kreditno-devizni rizik. Banka rizike srodne kreditnom riziku prevazilazi istim kontrolnim procesima i procedurama koji se koriste za kreditni rizik.

Rizik druge ugovorne strane

Banka posluje sa derivativnim finansijskim instrumentima što dovodi do njene izloženosti riziku druge ugovorne strane odnosno riziku od neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnanja novčanih tokova po toj transakciji.

Kreditni rizik derivata se limitira utvrđivanjem maksimalnog limita za svaki pojedinačni derivativni finansijski instrument i to na osnovu njegove vrste, ročnosti kao i kreditnog kvaliteta klijenta.

37.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima

Rizik likvidnosti je definisan Odlukom Narodne banke o upravljanju rizikom likvidnosti („Službeni glasnik RS", br.103/2016).

Rizik likvidnosti je rizik da Banka neće biti u mogućnosti da izmiri svoje dospele obaveze. Da bi se ovaj rizik smanjio ili ograničio rukovodstvo Banke nastoji da diversifikuje svoje izvore finansiranja, upravlja aktivom razmatrajući stepen likvidnosti iste, prati dnevnu likvidnost Banke kao i njene buduće novčane tokove.

To uključuje procenu očekivanih dinarskih i deviznih novčanih tokova na dnevnom nivou i postojanje visoko likvidnih sredstava obezbeđenja koja mogu biti korišćena za osiguranje dodatnih finansijskih sredstava ukoliko se to zahteva. Svojom imovinom i obavezama Banka upravlja na način koji joj obezbeđuje da u svakom trenutku ispunjava sve svoje obaveze i da njeni klijenti raspolažu svojim sredstvima u skladu sa ugovorenim rokovima.

Upravljanje rizikom likvidnosti u Banci je definisano politikama, procedurama i pravilnicima koje odobravaju Upravni odbor i Izvršni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima na nivou Erste Grupe, kao i sa svim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima Republike Srbije. Revizija politika, procedura i pravilnika se obavlja u skladu sa potrebama, a najmanje jednom godišnje.

Proces upravljanja rizikom likvidnosti organizovan je kroz rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom, Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i Službe upravljanja aktivom i pasivom.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom i Komitet za operativno upravljanje likvidnošću ("KOL odbor") su odgovorni za praćenje rizika likvidnosti, upravljanje rizikom likvidnosti i predlaganje Izvršnom odboru mera i aktivnosti za održavanje likvidnosti, usklađivanje ročne strukture, plana rezervi finansiranja i drugih mera od značaja za finansijsku stabilnost Banke. Služba upravljanja aktivom i pasivom i Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti dnevno prate pokazatelj rizika likvidnosti (LIK) tako da se isti kreće u okviru limita propisanih od strane Narodne Banke Srbije, Politikom upravljanja rizikom likvidnosti i Planom finansiranja u nepredviđenim situacijama (kriza likvidnosti) (u daljem tekstu "PFNS"). Pored praćenja ovog pokazatelja Politika upravljanja rizikom likvidnosti i PFNS definišu i druge pokazatelje i njihove limite kao i osobe/odeljenja zadužene za praćenje i izveštavanje o istim. Kratak rezime kretanja ovih pokazatelja prezentuje se dvonedeljno na sastancima Komiteta za operativno upravljanje likvidnošću, odnosno i češće u slučaju probijanja limita ili promene statusa likvidnosti.

Banka održava portfolio koji se sastoji od visoko likvidnih hartija od vrednosti i diversifikovanih sredstava koja mogu lako da se konvertuju u gotovinu u slučaju nepredviđenih i negativnih oscilacija u tokovima gotovine Banke. Takođe, Banka održava zahtevani nivo obavezne dinarske i devizne rezerve, u skladu sa zahtevima Narodne Banke Srbije.

Nivo likvidnosti se iskazuje pokazateljem likvidnosti koji predstavlja odnos zbira likvidnih sredstava prvog reda (gotovina sredstva na žiro računu, zlato i drugi plemeniti metali; sredstva na računima kod banaka s raspoloživim kreditnim rejtingom izabrane agencije za rejting kome odgovara nivo kreditnog kvaliteta 3 ili bolji utvrđen u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke (investicioni rang); depoziti kod Narodne banke Srbije; čekovi i druga novčana potraživanja u postupku realizacije; neopozive kreditne linije odobrene Banci, akcije i dužničke hartije od vrednosti kotirane na berzi; 90% fer vrednosti hartija od vrednosti koje glase na dinare, bez devizne klauzule, čiji je izdavalac Republika Srbija i čija je minimalna ročnost tri meseca, odnosno 90 dana, a koje je Banka klasifikovala kao hartije od vrednosti kojima se trguje ili hartije od vrednosti koje su raspoložive za prodaju) i drugog reda (ostala potraživanja Banke koja dospevaju do mesec dana) i zbira obaveza po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća (40% depozita po viđenju banaka, 20% depozita po viđenju ostalih deponenata, 10% štednih uloga, 5% garancija i drugih oblika jemstva i 20% neiskorišćenih odobrenih neopozivih kreditnih linija) i obaveza sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Pored šireg pokazatelja likvidnosti Banka prati i uži pokazatelj likvidnosti.

Uži pokazatelj likvidnosti predstavlja odnos likvidnih potraživanja Banke prvog reda, s jedne strane, i zbira obaveza banke po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća i obaveza banke sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja, s druge strane.

Banka je i tokom 2019. i tokom 2018. godine imala pokazatelj dnevne likvidnosti iznad zakonom propisanog nivoa.

	31. decembra 2019.	31. decembra 2018.
Prosek tokom perioda	1,36	1,46
Najviši	1,68	1,84
Najniži	1,13	1,18
Na dan	1,49	1,36

Uži pokazatelj likvidnosti tokom 2019 i 2018. godine

	31. decembra 2019.	31. decembra 2018.
Prosek tokom perioda	1,21	1,36
Najviši	1,55	1,77
Najniži	0,96	1,09
Na dan	1,38	1,28

Od 30.06.2017. na osnovu Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke, donete od strane Narodne Banke Srbije, poslovne banke su u obavezi da na mesečnom nivou obračunavaju i izveštavaju o vrednosti Pokazatelja pokrića likvidnom aktivom (u daljem tekstu PPLA). PPLA predstavlja odnos zaštitnog sloja likvidnosti banke i neto odliva likvidnih sredstava do kojih bi došlo tokom narednih 30 dana od dana računanja ovog pokazatelja u pretpostavljenim uslovima stresa. Banka je dužna da PPLA, zbirno u svim valutama, održava na nivou koji nije niži od 100%.

Set politika i drugih internih akata usvojen od strane Upravnog i Izvršnog odbora detaljnije opisuje pitanja nadležnosti, metodologije obračuna, limita i eskalacije. Pored definisanog regulatornog limita Banka je uspostavila i prati i interne limite za PPLA.

Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti u okviru Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom odgovorno je za obračun pokazatelja a za upravljanje pokazateljem odgovorna je Služba upravljanja aktivom i pasivom. Banka je na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine imala vrednost PPLA iznad propisanog limita.

	Na dan 31. decembra 2019.	Na dan 31. decembra 2018.
PPLA	192,57%	175,30%

Banka pored obračuna regulatornih i internih pokazatelja sprovodi i redovni stres test za rizik likvidnosti. Analiza perioda opstaka radi se na nedeljnom nivou. Definisane su tri vrste krize (kriza imena, tržišna kriza i kombinovana kriza) sa dva stepena ozbiljnosti (blaga i ozbiljna). Svaka od kriza ima pretpostavljeni period trajanja.

Najgori scenario koji se prati pretpostavlja veoma ograničen pristup međubankarskom tržištu i tržištu kapitala, i u isto vreme velike odlive po osnovu klijentskih depozita. Dodatno, simulacija pretpostavlja veće korišćenje garancija i kreditnih linija. Početkom 2018 godine usvojena je nova metodologija za analizu perioda opstanka. Banka je definisala interne limite za SPA. Metodologija koja se koristi za Analizu perioda opstanka (SPA) u EBS se zasniva na Pristupu opasne zone. Model opasne zone se koristi kao model rizika finansiranja u sistemskim stres testovima. Pretpostavka je da je rizik likvidnosti sekundarni rizik, koji se lako može proširiti i povećati bilo koju krizu koja proističe iz drugih kategorija rizika. Pristup Opasne zone podrazumeva da dok se kriza razvija i postaje ozbiljnija, postoje kritične tačke gde se svako finansijsko tržište zatvara i više nije dostupno za subjekt.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Kao dodatni način za upravljanje rizikom likvidnosti, Banka na mesečnom nivou izrađuje izveštaj o gepu likvidnosti, u kome su pozicije raspoređene ili u skladu sa ugovorenim rokom dospeća ili uz primenu pretpostavki za raspoređivanje pozicija koje nemaju ugovoreni rok dospeća. Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti je odgovorno za redovno praćenje i izveštavanje. Izvršni odbor Banke je usvojio interne limite za gep likvidnosti i to za pokazatelj apsolutnog novčanog toka i pokazatelj kumulativnog novčanog toka. Metodologija izrade izveštaja je definisana kroz zaseban interni akt.

Banka u skladu sa zahtevima matične banke, a na bazi EU regulative, prati i izveštava pokazatelj NSFR (Net Stable Funding ratio). Pokazatelj je definisan kao odnos elemenata koji obezbeđuju stabilno finansiranje i elemenata koji zahtevaju stabilno finansiranje, i služi za praćenje rizika strukturne likvidnosti, sa fokusom na dugoročno finansiranje u svrhu ograničavanja upotrebe kratkoročnog finansiranja i finansiranja neusklađenosti. Banka je definisala interne limite za pokazatelj NSFR.

Visina internih limita se preispituje jednom godišnje.

Izvršni odbor Banke se obaveštava o izloženosti riziku likvidnosti putem mesečnog izveštaja o pokazateljima rizika likvidnosti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću

Sledeća tabela prikazuje najznačajnije finansijske obaveze Banke prema roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine i zasnovana je na ugovorenim nediskontovanim iznosima otplate.

Banka očekuje da većina deponenata neće zahtevati isplatu depozita na dan dospeća utvrđenim ugovorom.

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću

U RSD hiljada

	Od 0-1 mesec	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	31.12.2019.
Obaveze po osnovu kredita, depozita i hartija od vrednosti	13.482.152	19.774.683	58.723.247	67.659.673	38.781.214	198.420.968
Subordinirane obaveze	-	120.336	357.130	827.650	3.951.083	5.256.198
Ukupno	**13.482.152**	**19.895.018**	**59.080.377**	**68.487.322**	**42.732.296**	**203.677.166**

U RSD hiljada

	Od 0-1 mesec	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	31.12.2018.
Obaveze po osnovu kredita, depozita i hartija od vrednosti	24.206.650	19.532.494	41.336.021	58.475.939	29.803.446	173.354.550
Subordinirane obaveze	-	154.260	337.745	1.189.948	4.123.778	5.805.731
Ukupno	**24.206.650**	**19.686.754**	**41.673.766**	**59.665.886**	**33.927.224**	**179.160.281**

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)

Sledeća tabela prikazuje garancije, akreditive i ostale preuzete neopozive obaveze Banke prema ugovorenim rokovima dospeća:

U RSD hiljada

	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	31.12.2019.
Potencijalne obaveze	176.368	61.611	317.299	5.612.291	12.928.675	2.301.992	21.398.236
Preuzete neopozive obaveze i akreditivi	22.325.690	107	239.735	2.071.048	7.107.841	8.363.682	40.108.103
Ukupno	**22.502.058**	**61.718**	**557.034**	**7.683.339**	**20.036.516**	**10.665.674**	**61.506.339**

U RSD hiljada

	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	31.12.2018.
Potencijalne obaveze	652.361	372.586	1.956.337	5.386.834	6.323.218	412.768	15.104.104
Preuzete neopozive obaveze i akreditivi	20.355.235	59.408	556.434	3.032.060	7.266.143	5.777.865	37.047.145
Ukupno	**21.007.596**	**431.994**	**2.512.771**	**8.418.894**	**13.589.361**	**6.190.633**	**52.151.249**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)

Banka očekuje da neće sve potencijalne i preuzete neopozive obaveze biti povučene pre njihovog isteka roka dospeća.

Za potrebe finansiranja malih i srednjih preduzeća, kao i infrastrukturnih projekata malog i srednjeg obima koje realizuju opštine, Banka koristi sredstva Evropske investicione banke (EIB) i Nemačke razvojne banke (KfW)) i Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD).

Banka je potpisala četiri ugovora sa EIB za potrebe finansiranja malih i srednjih preduzeća, kao i infrastrukturnih projekata malog i srednjeg obima koje realizuju opštine i to 2010. godine, 2012. godine, 2015. i 2018. godine u ukupnom iznosu od 175 miliona evra.

Potpisivanjem ugovora sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, krajem 2012. godine. Banka je za potrebe finansiranja mikro, malih i srednjih preduzeća i projekata energetske efikasnosti/obnovljive energije obezbedila sredstva u iznosu od 10 miliona evra.

Potpisivanjem drugog ugovora sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, potpisanog 2014. godine, Banka je za potrebe finansiranja mikro, malih i srednjih preduzeća i projekata energetske efikasnosti/obnovljive energije obezbedila sredstva u iznosu od 20 miliona evra.

Banka je krajem 2017. godine potpisala novi ugovor sa KfW u iznosu od 23 miliona evra za potrebe finansiranja energetske efikasnosti i obnovljive energije.

Polovinom decembra 2018. godine Banka je potpisala novi ugovor sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, za finansiranje obnovljivih izvora energije za mala i srednja preduzeća u ukupnom iznosu od 10 miliona evra.

Polovinom juna 2019.godine Banka je potpisala ugovor sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj za finansiranje mikro, malih i srednjih preduzeća u ukupnom iznosu od 40 miliona evra.

Za potrebe finansiranja kredita pravnim licima Banka je 3. decembra 2015. godine sa Erste Group Bank AG potpisala ugovor o dugoročnom kreditu na iznos od 100 miliona evra. Krajem 2017. godine potpisan je novi ugovor o dugoročnom kreditu na iznos od 53 miliona evra.

Banka je u junu 2018. godine potpisala novi ugovor sa Erste Group AG za potrebe finansiranja kredita pravnim licima u ukupnom iznosu od 65 miliona evra.

Krajem juna meseca 2018. godine Banka je potpisala ugovor sa EBRD za potrebe finansiranja projekata energetske efikasnosti u sektoru stanovanja. Ukupan izns ugovora je 600 miliona dinara.

Banka je u julu 2017. godine potpisala ugovor sa Narodnom bankom Srbije kao agentom države za korišćenje sredstava iz Apeks zajma za mala i srednja preduzeća i druge prioritete III/B.

Saldo primljenih kredita od inostranih kreditnih institucija u toku 2019. godine iznosi 45.252.182 hiljada dinara (2018. godine: 41.184.587 hiljada dinara) (napomena 28).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)

Analiza ročne strukture sredstava i obaveza

U RSD hiljada

	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno 31.12.2019.
AKTIVA							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	8.636.044	13.219.331					21.855.375
Potraživanja po osnovu derivata	14.746				147.091	185.062	346.899
Hartije od vrednosti	1.444.654		1.234.614	2.249.007	25.593.656	11.009.654	41.531.585
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.516.125	-		17.492	73.259		1.606.876
Krediti i potraživanja od komitenata	1.305.311	218.222	2.312.250	10.375.321	38.124.008	108.494.382	160.829.494
Ostala finansijska sredstva	437.610	-	14	230.583	41.778	492.053	1.202.038
Ukupna aktiva	**13.354.490**	**13.437.553**	**3.546.878**	**12.872.403**	**63.979.792**	**120.181.151**	**227.372.267**
PASIVA							
Obaveze po osnovu derivata	4.027	-	-	-	113.334	132.678	250.039
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	4.426.448	129.000	4.319.420	13.042.160	19.112.171	20.237.225	61.266.424
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	89.218.418	1.915.313	7.896.671	16.063.208	6.196.172	5.118.171	126.407.953
Obaveze po osnovu hartija od vrednosti					3.512.691		3.512.691
Subordinirane obaveze	7.228	-	-	-	671.959	3.527.784	4.206.971
Ostale finansijske obaveze	210.793	-	934	32.116	726.672	1.269.137	2.239.652
Ukupno obaveze	**93.866.914**	**2.044.313**	**12.217.025**	**29.137.484**	**30.332.999**	**30.284.995**	**197.883.730**
Ukupan kapital	-	-	-	-	-	31.823.653	**31.823.653**
Ukupno pasiva	**93.866.914**	**2.044.313**	**12.217.025**	**29.137.484**	**30.332.999**	**53.916.796**	**221.515.531**
Ročna neusklađenost na dan: 31. decembar 2019. godine	**(80.512.424)**	**11.393.240**	**(8.670.147)**	**(16.265.081)**	**33.646.793**	**66.264.355**	
31. decembra 2018. godine	**(57.841.339)**	**(5.420.370)**	**(9.065.439)**	**(2.422.587)**	**29.678.572**	**44.065.012**	

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)

Analiza ročne strukture sredstava i obaveza (nastavak)

Prethodna tabela predstavlja analizu rokova dospeća sredstava i obaveza Banke na osnovu ugovorenih uslova plaćanja. Ugovoreni rokovi dospeća sredstava i obaveza određeni su na osnovu preostalog perioda na dan bilansa stanja u odnosu na ugovoreni rok dospeća. Tabela ne uključuje potencijalne obaveze i preuzete neopozive obaveze koji su prikazani u prethodnoj tabeli. Ročna struktura sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2019. godine zasnovana je na ugovorenim diskontovanim iznosima.

Ročna neusklađenost je rezultat rasta volumena depozita po viđenju u odnosu na plasirana sredstva do 14 dana. Banka prati ročnu usklađenost koristeći statističke modele raspoređivanja depozita po viđenju u očekivane ročnosti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.4. Tržišni rizici

Tržišni rizici su mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu promena vrednosti bilansnih pozicija i vanbilansnih stavki banke koje nastaju usled kretanja cena na tržištu.

Poslovanje Banke je između ostalih izloženo i tržišnim rizicima, koji obuhvataju devizni rizik, cenovni rizik po osnovu dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti i robni rizik.

Opšti cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti je rizik od promene cene dužničke hartije od vrednosti usled promene opšteg nivoa kamatnih stopa.

Za izračunavanje kapitalnog zahteva opšteg cenovnog rizika Banka primenjuje metod dospeća.

Metod dospeća bazira se na raspoređivanju svih neto pozicija u dužničkim hartijama od vrednosti u klase i zone dospeća prema preostalom periodu do dospeća i kuponskoj (kamatnoj) stopi, a prema propisanoj tabeli u Odluci kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke.

Kapitalne zahteve za tržišne rizike proistekle iz stavki Knjige trgovanja Banka izračunava primenom metodologije i smernica propisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banke.

Upravljanje tržišnim rizicima u Banci je definisano politikama, procedurama i pravilnicima koje odobravaju Upravni odbor i Izvršni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima na nivou Erste Grupe, kao i sa svim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima Republike Srbije. Revizija politika, procedura i pravilnika se obavlja u skladu sa potrebama, a najmanje jednom godišnje.

Proces upravljanja tržišnim rizicima organizovan je kroz rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom. Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i Službe upravljanja aktivom i pasivom.

Identifikovanje, merenje, analiziranje i izveštavanje o izloženosti tržišnim rizicima povereno je posebnoj organizacionoj jedinici Banke, odnosno Odeljenju za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti. Služba upravljanja aktivom i pasivom i Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti na dnevnom nivou prate pokazatelj deviznog rizika, pri čemu Služba upravljanja aktivom i pasivom po pravilu jednom mesečno priprema izveštaj za Odbor za upravljanje aktivom i pasivom.

Dodatno, Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti prati i upravlja tržišnim rizicima kroz kontrolu postavljenih limita knjige trgovanja izmenu postojećih i definisanje novih, kao i procenu relevantnih rizika proisteklih iz uvođenja novih proizvoda i složenih transakcija.

Postavljene su tri vrste limita:

- VaR limit
- Limiti osetljivosti (PVBP, CR01)
- Stop loss limiti

Value at Risk (VaR) meri maksimalni očekivani gubitak vrednosti rizične aktive ili portfolija tokom unapred definisanog perioda držanja za dati interval pouzdanosti. Kalkulacija VaR-a se sprovodi metodom istorijske simulacije sa jednostranim nivoom poverenja od 99%, periodom držanja od jednog dana i dvogodišnjim simulacionim periodom.

Praćenje izloženosti radi se na dnevnom nivou.

VaR u RSD hiljada	Na dan 31. decembra 2019.	Na dan 31. decembra 2018.
Kamatni rizik	26.549	17.931
Devizni rizik	6.483	9.540
Ukupno	26.210	18.355

Obračun VaR-a se sprovodi u tehničkom rešenju implementiranom na nivou Erste Grupe.

Postavljena su dva limita osetljivosti, PVBP i CR01.

Price Value of a Basis Point (PVBP) je pretpostavljena promena cene pozicija iz knjige trgovanja usled paralelnog pomeranja krive prinosa za 1 bazni poen. Limit je definisan po valutama (RSD, EUR, USD, OTH) i na total nivou.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.4. Tržišni rizici (nastavak)

Credit PV01 (CR01) je pretpostavljena promena vrednosti hartija od vrednosti usled paralelnog pomeranja kreditnog spreda za jedan bazni poen. Izloženost se prati na nivou pojedinačnog izdavaoca . zasebno za hartije od vrednosti u knjizi trgovanja i u bankarskoj knjizi.

VaR i limite osetljivosti odobrava Izvršni odbor Banke, na predlog Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, i Odbor za tržišne rizike Erste Grupe. Izloženost i usklađenost sa limitima prati se na dva nivoa, od strane Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i od strane Group Trading Book Risk Management.

Stop loss limiti su uspostavljeni za month-to-date (MtD) i year-to-date (YtD) rezultate Sektora finansijskih tržišta. Razlika između maksimalnog MtD/YtD i trenutnog MtD/YtD se stavlja u odnos sa limitom i ne sme biti veća od definisanog limita. Stop loss limite odobrava Izvršni odbor Banke na predlog Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom. Izloženost se prati na dnevnom nivou.

U slučaju prekoračenja interno propisanih limita definisan je proces eskalacije i mere za vraćanje u okvire limita. Visina limita se preispituje jednom godišnje.

Izvršni odbor Banke se obaveštava o izloženosti tržišnim rizicima putem mesečnog izveštaja o pokazateljima tržišnih rizika u knjizi trgovanja.

37.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa

Kamatni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promena kamatnih stopa, a Banka je izložena ovom riziku po osnovu stavki koje se vode u bankarskoj knjizi i procenjuje isti ukupno i po svim materijalno značajnim valutama za čiju definiciju ima uspostavljene kriterijume. U skladu sa tim kriterijumima, pod materijalno značajnim valutama Banka smatra RSD i EUR.

Osnova za formiranje kamatnih stopa su tržišne kamatne stope, na osnovu čijih kretanja se i kamatne stope Banke redovno usklađuju. Rezultat promene kamatnih stopa može biti povećanje ili smanjenje kamatnih marži. Aktivnost upravljanja rizikom kamatnih stopa ima za cilj optimizaciju odnosa ovih uticaja u smislu uticaja na neto prihod od kamate sa jedne, i ekonomsku vrednost kapitala sa druge strane.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom upravlja ročnom usklađenošću aktive i pasive na osnovu: smernica Grupe, makroekonomskih analiza i predviđanja, predviđanja uslova za postizanje likvidnosti, analize i predviđanja trendova kamatnih stopa na tržištu za različite segmente aktive i pasive.

Banka je uspostavila set indikatora i limita osetljivosti kojima se prati i upravlja izloženošću kamatnom riziku u bankarskoj knjizi.

Basis point 01 (BP01) – promena vrednosti bilansnih pozicija usled promene kamatnih stopa za jedan bazni poen (izloženost se prati na ukupnom i nivou pojedinačnih valuta, za definisane vremenske korpe).

Economic Value of Equity (EVE) – šok od +/- 200 baznih poena (sa i bez primene floor-a za kamatne stope) za svaku pojedinačnu valutu i sumiranje najgorih scenarija. Za diskontovanje se koristi risk free kriva.

Pored EVE 1 indikatora, uspostavljen je i redovno se prati i izveštava i EVE 2 pokazatelj. EVE 2 je baziran na 6 različitih (paralelnih i neparalelnih) scenarija definisanih EBA smernicama.

Market Value of Equity (MVoE) - šok od +/- 200 baznih poena za svaku pojedinačnu valutu i sumiranje najgorih scenarija. Za diskontovanje se koristi risk free kriva uvećana za marginu.

EVE i MVoE raciji se obračunavaju kao odnos osetljivosti i kapitala.

CR01 – promena vrednosti portfolija hartija od vrednosti raspoređenih u bankarsku knjigu usled promene kreditnog spreda za 1 bazni poen.

Pored pokazatelja kojima se meri uticaj promena kamatnih stopa na ekonomsku vrednost kapitala, Banka je definisala pokazatelje preko koga se procenjuje uticaj promene kamatnih stopa na neto kamatni prihod. Koriste se šokovi od +/-200 baznih poena (sa i bez primene floor-a za kamatne stope), šokovi uslovljeni tržišnom volatilnošću kamatnih stopa, kao i 6 scenarija propisanih EBA smernicama.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.4. Tržišni rizici (nastavak)

Kako bi se identifikovao kamatni rizik i obračunali pokazatelji, sve pozije se grupišu u predefinisane vremenske korpe na bazi preostale ročnosti ili narednog određivanja kamatne stope. Pozicije bilansa stanja koje nemaju ugovoreni rok dospeća (pre svega depoziti po viđenju) se modeliraju statističkim metodoma.

Visina limita se preispituje jednom godišnje.

Izvršni odbor Banke se obaveštava o izloženosti kamatnom riziku putem mesečnog izveštaja o pokazateljima tržišnih rizika u bankarskoj knjizi.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)

37.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)

Sledeća tabela prikazuje izloženost Banke riziku od promene kamatnih stopa (Repricing Gap) na dan 31. decembra 2019. godine. Sredstva i obaveze i valutni *swap*-ovi od vanbilansnih stavki su prikazane po datumu ponovnog određivanja kamate ili datumu dospeća u zavisnosti od toga koji je datum raniji.

U RSD hiljada

Kategorija	Do mesec dana	Od mesec do tri meseca	Od tri do šest meseci	Od šest meseci do godinu dana	Preko jedne godine	Ukupno nekamatonosno	Ukupno
Gotovina	-	-	-	-	-	5.394.907	5.394.907
Obavezna rezerva	4.075.861	-	-	-	-	13.219.331	17.295.192
Hartije od vrednosti	11.016.280	-	1.359.011	-	29.295.671	-	41.670.961
Krediti bankama	395.300	-	-	-	-	-	395.300
Krediti komitentima	30.860.433	69.237.921	37.392.446	2.018.055	21.419.550	-	160.928.405
Ostala aktiva	-	-	-	-	-	5.765.566	5.765.566
Ukupna bilansna aktiva	**46.347.873**	**69.237.921**	**38.751.458**	**2.018.055**	**50.715.221**	**24.379.805**	**231.450.332**
FX Swap	13.060.962	4.113.878	-	-	-	-	17.174.840
Ukupna aktiva	**59.408.836**	**73.351.799**	**38.751.458**	**2.018.055**	**50.715.221**	**24.379.805**	**248.625.173**
Obaveze prema FI	8.886.775	38.240.429	5.490.260	281.071	8.327.585	-	61.226.121
Depoziti po viđenju	7.230.910	14.461.820	21.692.730	9.323.757	36.634.746	-	89.343.963
Oročeni depoziti	5.571.824	9.094.989	8.291.269	12.671.212	11.103.418	-	46.732.712
Ostala pasiva						3.138.065	
Kapital	-	-	-	-	-	31.009.472	31.009.472
Ukupna bilansna pasiva	**21.689.510**	**61.797.238**	**35.474.260**	**22.276.040**	**56.065.748**	**34.147.536**	**231.450.332**
FX Swap	12.350.369	4.115.428	-	-	-	-	16.465.797
Ukupna pasiva	**34.039.879**	**65.912.666**	**35.474.260**	**22.276.040**	**56.065.748**	**34.147.536**	**247.916.129**
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31.12.2019.	**25.368.957**	**7.439.133**	**3.277.198**	**(20.257.985)**	**(5.350.528)**	**(9.767.732)**	**709.043**
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31.12.2018.	**74.317.239**	**125.249**	**(46.515.296)**	**(16.573.389)**	**(3.303.774)**	**(8.050.029)**	-

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)

37.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)

Rizik od promene kamatnih stopa se takođe prati analizom senzitiviteta – scenario analizama, odnosno posmatranjem uticaja promene kamatnih stopa na prihode i rashode Banke.

Sledeća tabela prikazuje senzitivnost bilansa uspeha Banke na razumno moguće promene kamatnih stopa (1%) uz konstantno održavanje ostalih varijabli. Senzitivnost bilansa uspeha predstavlja efekat pretpostavljenih promena u kamatnim stopama na neto prihode od kamata u jednoj godini na finansijska sredstva i obaveze koji su bazirani na kamatnim stopama na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine.

U RSD hiljada

Valuta	Promena u procentnom poenu	Senzitivnost na bilans uspeha za period završen 31. decembra 2019.	Promena u procentnom poenu	Senzitivnost na bilans uspeha za period završen 31. decembra 2018.
Povećanje procentnih poena:				
RSD	1%	159.926	1%	170.200
EUR	1%	356.306	1%	121.740
Smanjenje procentnih poena:				
RSD	1%	(143.463)	1%	(174.928)
EUR	1%	(493.890)	1%	(460.959)

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)

37.4.2. Devizni rizik

Devizni rizik je rizik da će doći do promene vrednosti finansijskih instrumenata i negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promena deviznog kursa. Bankarsko poslovanje u različitim valutama uslovljava izloženost oscilacijama deviznih kurseva više valuta.

Banka upravlja deviznim rizikom nastojeći da spreči negativne efekte promene međuvalutnih kurseva i kursa stranih valuta u odnosu na dinar (negativne kursne razlike) kako na finansijski rezultat Banke, tako i na sposobnost komitenata da vraćaju kredite u stranoj valuti.

U cilju zaštite od deviznog rizika, Banka dnevno prati kretanje deviznih kurseva na finansijskom tržištu, vodi politiku niske izloženosti deviznom riziku i sa korisnicima kredita i plasmana ugovara valutnu klauzulu.

Sektor finansijskih tržišta i Služba upravljanja aktivom i pasivom dnevno prate kretanje deviznog rizika u celini i po pojedinim valutama. Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti dnevno prati kretanje pokazatelja deviznog rizika i interno postavljene limite devizne pozicije po valutama. Pozicije se prate svakodnevno kako bi se osiguralo da vrednosti datih pozicija ostanu u visini svih utvrđenih limita.

U skladu sa regulatornim zahtevima Narodne banke Srbije. Banka kontinuirano održava svoju deviznu poziciju – pokazatelj njenog deviznog rizika u granicama zakonski propisanog maksimuma u odnosu na kapital, gde je Banka dužna da obezbedi da njena ukupna neto otvorena devizna pozicija ne prelazi 20% njenog kapitala.

U toku 2019. godine, Banka je kontinuirano vodila računa o usklađenosti pokazatelja deviznog rizika, pri čemu je navedeni pokazatelj bio na nivou koji je u okviru propisanog limita. Pokazatelj deviznog rizika Banke na kraju svakog radnog dana nije bio veći od 20% u odnosu na kapital Banke.

Sledeća tabela ukazuje na valute u kojima Banka ima značajne izloženosti na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine svojih monetarnih sredstva i obaveze kojima se ne trguje.

Navedena analiza obračunava rezultat razumno mogućih kretanja kurseva valuta u odnosu na RSD uz konstantno održavanje ostalih varijabli. Negativni iznosi u tabeli predstavljaju potencijalno smanjenje bilansa uspeha, odnosno dobitka ili kapitala, dok pozitivni iznosi predstavljaju potencijalna povećanja.

Rizik od promene deviznih kurseva

U RSD hiljada

Valuta	Promene u deviznom kursu (depresijacija u %) na dan 31. decembra 2019.	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja na dan 31.decembra 2019.	Promene u deviznom kursu(depresijacija u %) na dan 31.decembra 2018.	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja na dan 31.decembra 2018.
EUR	2%	(563)	2%	11.714
CHF	2%	(51)	2%	127
USD	2%	(35)	2%	307

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)

37.4.2. Devizni rizik

Sledeća tabela prikazuje izloženost Banke deviznom riziku na dan 31. decembra 2019. godine. U tabeli su uključena sredstva i obaveze po njihovim knjigovodstvenim vrednostima.

	EUR	USD	CHF	Ostale valute	Ukupno u stranoj valuti	Ukupno u dinarima	U RSD hiljada Ukupno
AKTIVA							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	14.553.284	90.078	162.567	81.228	**14.887.157**	6.968.218	**21.855.375**
Potraživanja po osnovu derivata	332.612	-	-	-	**332.612**	14.287	**346.899**
Hartije od vrednosti	11.334.351	257.487	-	-	**11.591.838**	29.939.747	**41.531.585**
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.254.514	74.561	62.509	213.673	**1.605.257**	1.619	**1.606.876**
Krediti i potraživanja od komitenata	122.538.219	443.603	15.219	-	**122.997.041**	37.832.453	**160.829.494**
Investicije u zavisna društva	-	-	-	-	-	93.560	**93.560**
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	665.001	**665.001**
Osnovna sredstva	-	-	-	-	-	2.952.105	**2.952.105**
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	-	-	229.409	**229.409**
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	-	-	11.902	**11.902**
Ostala sredstva	121.678	246	3.229	18	**125.171**	1.202.955	**1.328.126**
Ukupna aktiva:	**150.134.658**	**865.975**	**243.524**	**294.919**	**151.539.076**	**79.911.256**	**231.450.332**
PASIVA							
Obaveze po osnovu derivata	246.034	-	-	-	**246.034**	4.005	**250.039**
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	55.189.095	4.762	4.574	8.993	**55.207.424**	6.059.000	**61.266.424**
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	74.683.146	3.136.380	1.779.241	560.730	**80.159.497**	46.248.456	**126.407.953**
Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	-	-	-	-	-	3.512.691	**3.512.691**
Subordinirane obaveze	4.206.971	-	-	-	**4.206.971**	-	**4.206.971**
Rezervisanja	163.262	1.072	-	-	**164.334**	575.753	**740.087**
Tekuće poreske obaveze	-	-	-	-	-	169.499	**169.499**
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	-	7.265	**7.265**
Ostale obaveze	2.241.129	4.560	1.535	688	**2.247.912**	817.838	**3.065.750**
Ukupno obaveze:	**136.729.637**	**3.146.774**	**1.785.350**	**570.411**	**142.232.172**	**57.394.507**	**199.626.679**
Ukupan kapital:	-	-	-	-	-	31.823.653	**31.823.653**
Ukupno pasiva:	**136.729.637**	**3.146.774**	**1.785.350**	**570.411**	**142.232.172**	**89.218.160**	**231.450.332**
Neto devizna pozicija na dan:							
– 31. decembra 2019. godine	**13.405.021**	**(2.280.799)**	**(1.541.826)**	**(275.492)**	**9.306.904**		
– 31. decembra 2018. godine	**4.792.161**	**(1.928.248)**	**(1.265.700)**	**(210.789)**	**1.387.424**		

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.5. Koncentracija rizika Banke

Koncentracija rizika Banke obuhvataju rizike izloženosti Banke prema jednom licu ili prema grupi povezanih lica. kao i rizike izloženosti Banke prema licu povezanom sa Bankom.

Praćenje izloženosti Banke ovom riziku obavezan je deo postupaka u fazi odobravanja plasmana u smislu da organ - odbor koji odobrava plasman raspolaže podacima o ukupnoj visine izloženosti Banke prema klijentu ili grupi povezanih lica i odnosa prema kapitalu Banke.

U 2018. godini Banka je vodila računa o usklađenosti pokazatelja rizika izloženosti i, sprovođenjem odgovarajućih aktivnosti predviđenim relevantnim procedurama i odlukama o odobravanju kredita, obezbedila usklađenost svojih plasmana i ulaganja sa pokazateljima poslovanja propisanim od strane Narodne banke Srbije (videti Napomenu 34 (b)) kao i internim pokazateljima.

U skladu sa politikama koje definišu upravljanje rizicima, rukovodstvo Banke utvrđuje limite, odnosno maksimalnu koncentraciju plasmana po pojedinim pravnim licima ili grupi povezanih lica, i licima povezanim sa Bankom.

Postupci sprovođenja upravljanja ovim rizikom predmet su i kontrole interne revizije.

37.6. Rizici ulaganja banke

Rizici ulaganja Banke, obuhvataju rizike ulaganja u kapital drugih pravnih lica i u osnovna sredstva.

U skladu sa regulativom Narodne banke Srbije, prati se visina ulaganja Banke i visina regulatornog kapitala i obezbeđuje da ulaganje Banke u jedno lice koje ne posluje u finansijskom sektoru ne pređe 10% kapitala Banke, te da ukupna ulaganja Banke u lica koja nisu u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine Banke ne pređu 60% kapitala Banke.

Izloženost riziku ulaganja Banke u druga pravna lica i u osnovna sredstva, prati se na način da je organizacioni deo ili organ Banke nadležan za nabavku osnovnih sredstava i ulaganje u pravna lica upoznat sa trenutnim stanjem izloženosti i visinom kapitala radi blagovremenog postupanja u skladu sa propisanim limitima.

U 2019. godini, Banka je vodila računa o usklađenosti pokazatelja rizika ulaganja i sprovođenjem odgovarajućih aktivnosti obezbedila usklađenost ulaganja sa pokazateljima propisanim od strane Narodne banke Srbije.

37.7. Rizik zemlje

Pod rizikom koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena podrazumevaju se negativni efekti koji bi mogli uticati na njen finansijski rezultat i kapital zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla tog lica.

Banka najvećim delom plasira sredstva komitentima iz Republike Srbije, dok je riziku zemlje izložena u najvećoj meri u delu sredstava koja se u određenim momentima mogu plasirati do utvrđenih limita ino-bankama.

Banka vodi politiku upravljanja rizikom zemlje na način što primenjuje usvojene limite, koje je odredila matična banka na osnovu rejtinga zemalja. Limiti se nakon odobrenja od strane matične banke usvajaju i lokalno, od strane definisanog nivoa odlučivanja.

Izloženost Banke riziku zemlje je nizak iz razloga što je učešće nerezidenata u ukupnom portfoliju Banke nisko.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.8. Operativni rizik

Operativni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u banci, kao i usled nepredvidivih eksternih događaja.

Banka je uspostavila sveobuhvatan sistem upravljanja operativnim rizikom kroz identifikaciju i evidenciju, procenu i praćenje operativnog rizika u svim materijalno značajnim proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima. Upravljanje operativnim rizikom je obaveza svih zaposlenih Banke.

Komitet za upravljanje ne-finansijskim rizicima, pored nezavisnog Odeljenja za upravljanje operativnim rizikom i ostalim ne-finansijskim rizicima, te ostalih kontrolnih funkcija, aktivno doprinosi unapređenju funkcije upravljanja operativnim rizikom.

Sistemom izveštavanja o događajima operativnog rizika vrši se pravovremena evidencija i izveštavanje identifikovanih događaja operativnog rizika, dok se procesom usklađivanja sa drugim izvorima informacija obezbeđuje kompletnos,. koherentnost i obuhvatnost svih događaja operativnog rizika koji su se dogodili u Banci. Događaji operativnog rizika sakupljaju se u jedinstvenu bazu podataka i dalje analiziraju i prate.

Banka kontinuirano vrši edukacije svih zaposlenih u oblasti upravljanja operativnim rizikom podizanjem nivoa svesti zaposlenih o istom, unapređuje kvantitativne i kvalitativne alate za identifikovanje i merenje izloženosti riziku (kao što su samoprocena, ključni indikatori operativnog rizika, scenario analiza i sl.), te uspostavlja i unapređuje adekvatne preventivne i korektivne mere sa ciljem umanjenja izloženosti operativnom riziku na prihvatljiv nivo.

Banka je definisala i redovno revidira i ažurira interne akte kojima reguliše područje upravljanja izloženosti Banke operativnom riziku, vodeći računa o usklađenosti sa važećim regulatornim okvirom te standardima Grupe.

Banka je putem Programa osiguranja od operativnih rizika osigurana od klasičnih rizika i specifičnih bankarskih rizika. Klasični rizici obuhvataju štete na imovini, Provale, krađe (vredne imovine) i opštu odgovornost. Specifični rizici Banke obuhvataju unutrašnje i eksterne prevare, tehnološke rizike i građansku odgovornost.

Kontinuirano se vrši procena rizika koji nastaju u procesu uvođenja novih proizvoda/usluga, projekata, kao i procena rizika koji nastaju poveravanjem aktivnosti trećim licima. Unapređenje internih kontrolnih mehanizama je neophodan element u svim aktivnostima upravljanja operativnim rizikom.

Banka vrši izračun kapitalnog zahteva pod Stubom 1 za operativni rizik primenom pristupa osnovnog indikatora dok pod Stubom 2 primenjuje napredni pristup koristeći interni model.

37.9. Upravljanje kapitalom

Ciljevi Banke u pogledu upravljanja kapitalom, što predstavlja širi koncept od iznosa kapitala prikazanog u bilansu stanja, su:

- da obezbedi usaglašenost sa zahtevima Narodne banke Srbije;
- da obezbedi nivo i strukturu kapitala koji mogu da podrže očekivani rast plasmana;
- da obezbedi mogućnost dugoročnog nastavka poslovanja uz obezbeđenje prinosa akcionarima i koristi drugim zainteresovanim stranama i
- da obezbedi jaku kapitalnu osnovu kao podršku daljem razvoju poslovanja Banke.

Banka upravlja strukturom kapitala i vrši usklađivanja u skladu sa promenama u ekonomskim uslovima i rizikom karakterističnim za aktivnosti Banke. Rukovodstvo Banke redovno prati pokazatelje adekvatnosti Banke i druge pokazatelje poslovanja koje propisuje Narodna banka Srbije i dostavlja kvartalne izveštaje Narodnoj banci Srbije o ostvarenim vrednostima pokazatelja.

Zakonom o bankama i relevantnim odlukama Narodne banke Srbije, koje su od 30. juna 2017. godine u potpunosti usklađene sa zahtevima Bazel 3 standarda, propisano je da banke moraju da održavaju minimalni iznos kapitala od dinarske protivvrednosti 10 miliona evra prema zvaničnom srednjem kursu, kao i da obim i strukturu svog poslovanja usklade sa pokazateljima poslovanja propisanim Odlukom o upravljanju rizicima ("Službeni glasnik RS", br. 45/2011, 94/2011, 119/2012, 123/2012 i 23/2013 – dr. odluka, 43/2013 i 92/2013, 33/2015, 61/2015, 61/2016, 103/2016, 119/2017,76/2018 i 57/2019) i Odlukom o adekvatnosti kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 103/2016, , 103/2018 i 88/2019).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Regulatorno pripisani minimalni pokazatelji adekvatnosti kapitala, uključujući zaštitne slojeve kapitala sa stanjem na dan 31. decembar 2019. godine iznosili su:

- pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala 10,24% (4,5% regulatorni minimum, uvećan za 2,5% zaštitnog sloja za očuvanje kapitala, 1% zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajnu banku i 2,24% zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik)
- pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala 11,74%% i
- pokazatelj adekvatnosti kapitala 13,74%.

Pored zahteva definisanih u vidu minimalnih pokazatelja adekvatnosti kapitala i zaštitnih slojeva kapitala, Banka je u obavezi da ispunjava i dodatni regulatorni minimalni kapitalni zahtev, definisan u procesu sveobuhvatne supervizorske procene (Supervisory Review and Evaluation Process - SREP), koji je Narodna banka Srbije za 2019. godinu definisala u formi minimalnog zahteva za kapitalom.

Navedenom Odlukom Narodne banke Srbije o adekvatnosti kapitala banke utvrđen je način izračunavanja kapitala Banke i pokazatelja njegove adekvatnosti. Ukupan kapital Banke se sastoji od osnovnog (konkretno osnovnog akcijskog kapitala) i dopunskog kapitala i definisanih odbitnih stavki, dok se rizična bilansna i vanbilansna aktiva utvrđuju u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve tipove aktive.

Kapital banke čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala, pri čemu osnovni kapital čini zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog akcijskog kapitala. Pokazatelj adekvatnosti kapitala Banke jednak je odnosu kapitala banke i zbira aktive ponderisane kreditnim rizikom, kapitalnog zahteva za cenovni rizik iz aktivnosti iz knjige trgovanja pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala (propisanih 8%), kapitalnog zahteva za devizni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala, kapitalnog zahteva za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala, kapitalnog zahteva za operativni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala i rizikom ponderisanih izloženosti za rizik druge ugovorne strane.

Banka sprovodi i proces interne procene adekvatnosti kapitala (ICAAP), utvrđuje raspoloživi interni kapital i vrši njegovu raspodelu, te razvija strategiju i plan upravljanja kapitalom u skladu sa Odlukom o upravljanju rizicima banke.

Okvir za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom kao koncept koji je u Banci uspostavljen, kao svoju ključnu komponentu ima Proces interne procene adekvatnosti kapitala (Internal Capital Adequacy Assessment Process - ICAAP). Ovaj okvir je definisan kako bi podržao rukovostvo banke u procesu upravljanja rizicima kojima je banka izložena, kao i njenim internim kapitalom, a sve u cilju da se postigne da Banka ima zadovoljavajući nivo kapitala u skladu sa svojim rizičnim profilom.

Okvir za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom predstavlja sveobuhvatan sistem koji je neophodan kako bi se zadovoljila očekivanja regulatora, ali i da bi se obezbedili efikasni interni instrumenti za upravljanje. Sastoji se od sledećeg:

- Izveštaja o skolonosti ka rizicima (Risk Appetite Statement - RAS), limita i strategije upravljanja rizicima;
- Sveobuhvatnih analiza izloženosti rizicima uključujući ocenu materijalne značajnosti rizika, analizu i upravljanje rizikom koncentracije i stres testiranje;
- Određivanje kapaciteta za preuzimanje rizika (Risk-bearing Capacity Calculation - RCC);
- Planiranje ključnih pokazatelja izloženosti rizicima;
- Planiranje oporavka i resturukturiranja.

U skladu sa Zakonom o bankama i Odlukom o planovima oporavka banke i bankarske grupe ("Službeni glasnik RS". br. 71/2015) Banka redovno izrađuje i Narodnoj banci Srbije dostavlja Plan oporavka, koji predstavlja glavni stub za očuvanje finansijske otpornosti Banke, kao i postizanje stabilnosti u situacijama ozbiljnih finansijskih poremećaja. Pored navedenog, Banka za potrebe pripreme Plan restrukturiranja i definisanja Minimalnog zahteva za kapitalom i podobnim obavezama Banke dostavlja Narodnoj banci Srbije podatke, u skladu sa Odlukom o minimalnom zahtevu za kapitalom i podobnim obavezama banke ("Službeni glasnik RS". br. 30/2015 i 78/2017) i Odlukom o informacijama i podacima koji se dostavljaju Narodnoj banci Srbije za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službeni glasnik RS". br. 78/2015, 78/2017 i 46/2018).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

U sledećoj tabeli je prikazana struktura ukupnog kapitala Banke na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine, kao i koeficijent adekvatnosti kapitala:

		U RSD hiljada
	31.12.2019.	31.12.2018.
Osnovni kapital		
Osnovni akcijski kapital	12.909.000	10.040.000
Uplaćen iznos instrumenata osnovnog akcijskog kapitala	2.553.944	124.475
Pripadajuća emisiona premija uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala	1.091.670	870.617
Dobit iz tekućeg perioda koja ispunjava uslove za uključivanje u osnovni akcijski kapital	725.815	602.586
Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobici	-	(90.388)
Nerealizovani gubici	12.955.128	10.036.645
Ostale rezerve	(25.950)	(24.354)
Dodatna prilagođavanja vrednosti	(665.000)	(537.025)
Ostala nematerijalna ulaganja pre umanjenja za povezane odložene poreske obaveze	(29.530)	-
Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) kod kojih je stepen kreditne zaduženosti tog dužnika pre odobrenja kredita bio veći od procenta utvrđenog u skladu sa odlukom kojom se uređuje klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ili će taj procenat biti veći usled odobrenja kredita	(9.430)	-
Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita a kojima je ugovorena ročnost duža od 2920 dana	**29.505.647**	**21.022.556**
Dopunski kapital		
Subordinirane obaveze	3.677.972	3.873.180
	3.677.972	**3.873.180**
Kapital:	**33.183.619**	**24.895.736**
Rizična bilansna i vanbilansna aktiva		
Kapitalni zahtev za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane i rizik izmirenja /isporuke po osnovu slobodnih isporuka	10.885.127	9.779.033
Kapitalni zahtev za cenovni rizik	210.080	161.078
Kapitalni zahtev za devizni rizik	2.920	50.741
Kapitalni zahtev za operativni rizik	1.251.550	1.175.138
Kapitalni zahtev za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti	54.852	34.384
Adekvatnost osnovnog akcijskog kapitala	**19,03**	**15,02**
Adekvatnost osnovnog kapitala	**19,03**	**15,02**
Adekvatnost kapitala	**21,40**	**17,78**

Banka je usklađena sa svim regulatornim zahtevima u pogledu adekvatnosti kapitala na svim nivoima.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

U tabeli koja sledi dat je pregled limita za primenu izuzetaka kod odbitnih stavki od osnovnog akcijskog kapitala definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banke:

U RSD hiljada

	31.12.2019	31.12.2018
Ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje		
Limit do kojeg se ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.950.565	2.102.256
Ulaganja u osnovni akcijski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje	(105.590)	(76.475)
Ulaganja u dodatni osnovni kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje	-	-
Ulaganja u dopunski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje	-	-
Preostaje do limita	**2.844.975**	**2.025.781**
Ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje		
Limit do kojeg se ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.950.565	2.102.256
Ulaganja u osnovni akcijski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje	(93.560)	(93.560)
Preostaje do limita	**2.857.005**	**2.008.696**
Odložena poreska sredstva		
Limit do kojeg se odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.950.565	2.102.256
Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika	(120.820)	(109.197)
Preostaje do limita	**2.829.745**	**1.993.059**
Kombinovani limit za odložena poreska sredstva i značajna ulaganja		
Limit do kojeg se odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganjene ne odbijaju od kapitala(17,65% od osnovnog akcijskog kapitala)	5.192.516	3.690.648
Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganjene	(214.380)	(202.757)
Preostaje do limita	**4.978.136**	**3.487.891**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Pregled izloženosti rizicima i kapitalnih zahteva Banke dat je u tabeli koja sledi:

U RSD hiljada

	31.12.2019.		31.12.2018.	
	Rizična aktiva	**Kapitalni zahtev**	**Rizična aktiva**	**Kapitalni zahtev**
Ukupna rizična aktiva	**155.056.599**	**12.404.528**	**140.004.668**	**11.200.373**
Rizikom ponderisane izloženosti za kreditni rizik	136.064.082	10.885.127	122.237.912	9.779.033
Sandardizovani pristup	136.064.082	10.885.127	122.237.912	9.779.033
IRB pristup	-	-	-	-
Izloženosti riziku izmirenja/isporuke (osim po osnovu slobodnih isporuka)		-	-	-
Izloženosti tržišnim rizicima	2.662.496	213.000	2.647.743	211.819
Izloženosti operativnom riziku	15.644.371	1.251.550	14.689.219	1.175.138
Izloženosti riziku prilagođavanja kreditne izloženosti	685.650	54.852	429.794	34.384

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Klasifikacija potraživanja dužnika u kategorije od A do D vrši se na osnovu sledećih grupa kriterijuma:

- ocena finansijskog stanja, odnosno kreditne sposobnosti dužnika;
- blagovremenosti u izmirivanju obaveza dužnika;
- drugih specifičnih kriterijuma (restrukturirana potraživanja, novoosnovana privredna društva i potraživanja po osnovu projektnog finansiranja, ažurnost kreditnog dosijea, nepokretnosti stečene naplatom potraživanja i drugo)
- kvaliteta sredstava obezbeđenja.

Odlukom o izmeni Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) i Odlukom o izmeni Odluke o adekvatnosti kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) koje su stupile na snagu od 1. januara 2019. godine u potpunost ukinut celokupan koncept obračuna rezerve za procenjene gubitke, kao i tretman potrebne rezerve za procenjene gubitke kao odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala.

Pokazatelj leveridža

Pokazatelj leveridža Banke, koji predstavlja odnos osnovnog kapitala, koji se dobija kao zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke, i iznosa izloženosti za potrebe obračuna pokazatelja leveridža, iznosio je 11,81%na 31.12.2019. godine.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza

Obračun fer vrednosti u EBS baziran je prvenstveno na eksternim izvornima podataka (kotacije dilera za državne obveznice i raspoložive cene akcija sa berze). OTC derivati vrednuju se uz pomoć modela. Korišćenjem modela vrednuju se i obveznice ukoliko ne postoji adekvatan broj kotacija ili kotacije nisu ažurne.

Model za vrednovanje

Obveznice

Obveznice za koje kotacije nisu raspoložive u adekvatnom broju ili kotacije nisu dovoljno ažurne vrednuju se diskontovanjem budućih novčanih tokova korišćenjem unapred definisane krive za odgovarajuću valutu.

OTC derivati

Vrednovanje se radi diskontovanjem budućih novčanih tokova uz pomoć definisanih kriva prinosa za konkretan proizvod i konkretnu valutu. Tako dobijena vrednost derivata prilagođava se za Credit Valuation Adjustment (CVA) i Debt Valuation Adjustment (DVA), jer kreditni rizik druge ugovorne strane i sopstveni kreditni rizik nisu uzeti u obzir. CVA se odnosi na prilagođavanje za kreditni rizik druge ugovore strane, dok se DVA odnosi na prilagođavanje za sopstveni kreditni rizik. Vrednost pomenutih prilagođavanja zavisi od PD-a. LGD-a i izloženosti (NPV).

u RSD hiljada

	Na dan 31.12.2019.	Na dan 31.12.2018.
CVA	16.395	12.398
DVA	1.892	(1.882)

Hijerarhija instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti.

U skladu sa MSFI 13 EBS kvartalno dodeljuje odgovarajuće nivoe FV svim pozicijama aktive i pasive koje se vrednuju po fer vrednosti ili čija fer vrednost mora da se objavi u Napomenama uz finansijske izveštaje. Nivoi se dodeljuju u zavisnosti od toga kako se izvodi tržišna vrednost instrumenta. Postoje 3 nivoa.

Nivo FV 1
Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima je dodeljen Nivo FV 1 hijerarhije određuje se na osnovu tržišnih kotacija. Fer vrednost određena na osnovu kotacija može biti Nivoa 1 ukoliko su frekvencija i obim trgovanja zadovoljavajući i postoji konzistentnost cena.

Kao Nivo FV 1 klasifikuju se derivati kojima se trguje organizovano, na berzi, kao i akcije i obveznice za koje postoji aktivno tržište.

Nivo FV 2
Instrumenti za koje postoje tržišne kotacije, ali čije tržište se ne može smatrati aktivnim usled ograničene likvidnosti, klasifikuju se kao Nivo 2. Ukoliko tržišne kotacije nisu dostupne, ali se fer vrednost određuje korišćenjem modela za vrednovanje (diskontovanje budućih novčanih tokova), a svi parametri modela (krive prinosa, spredovi) su dostupni na tržištu, takođe se dodeljuje Nivo 2.

OTC derivati i manje likvidne akcije i obveznice klasifikuju se kao Nivo 2 instumenti.

Nivo FV 3
Instrumenti čija se fer vrednost određuje na bazi kotacija koje nisu dovoljno ažurne ili korišćenjem modela čiji svi inputi nisu tržišno dostupni klasifikuju se kao Nivo 3 hijerarhije. Tržišno nedostupni parametri najčešće se odnose na kreditne spredove koji se izvode iz interno obračunatih mera – PD i LGD.

Akcije za koje se po stoje kotacije, nelikvidne obveznice, kao i krediti i depoziti klasifikuju se kao Nivo 3.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

37.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza

Tabela ispod pokazuje fer vrednost finansijskih instrumenata koji se priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima.

U RSD hiljada

	Na dan 31.12.2019.				Na dan 31.12.2018.			
	Nivo FV 1	Nivo FV 2	Nivo FV 3	Ukupno	Nivo FV 1	Nivo FV 2	Nivo FV 3	Ukupno
FINANSIJSKA IMOVINA	**2.130.637**	**41.178.729**	**26.544**	**43.335.910**	**3.911.157**	**20.081.753**	**265.138**	**24.258.048**
HOV	**2.130.637**	**40.822.181**	**26.544**	**42.979.362**	**3.911.157**	**19.900.549**	**265.138**	**24.076.844**
Dužničke HOV								
Državni zapisi Republike Srbije	1.772.922	40.822.181	-	**42.595.103**	3.589.032	19.840.314	236.389	**23.665.736**
Državne obveznice Republike Crne Gore	260.297	-	-	**260.297**	254.864	-	-	**254.864**
Obveznice EBRD	-	-	-	-		60.235		**60.235**
Vlasničke HOV					-		-	-
Kotirane akcije	97.418	-	-	**97.418**	67.261	-	1.596	**68.857**
Akcije koje nisu kotirane			26.544	**26.544**			27.153	**27.153**
Potraživanja po osnovu derivata		356.548		**356.548**	-	181.204	-	**181.204**
FINANSIJSKE OBAVEZE	**-**	**256.908**	**-**	**256.908**	**-**	**95.518**	**-**	**95.518**
Obaveze po osnovu derivata	-	256.908	-	**256.908**	-	95.518	-	**95.518**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

37.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza

Promena nivoa finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrednosti

u RSD hiljada

	31.12.2019.			31.12.2018.		
	Nivo FV1	Nivo FV 2	Nivo FV 3	Nivo FV 1	Nivo FV 2	Nivo FV 3
Hartije od vrednosti						
Transfer iz nivoa FV 1	-	-	-	-	1.937.833	-
Transfer iz nivoa FV 2	-	-	-	-	-	1.596
Transfer iz nivoa FV 3	1.064	237.456	-	-	357.069	-
Kupovina, prodaja, prestanak priznavanja	(1.104.998)	3.032.390	-	(5.065.549)	1.442.098.	238.530
Ukupno	**(1.103.934)**	**3.267.717**	**-**	**(5.065.549)**	**3.737.000**	**240.126**

Reklasifikacija između nivoa 1 i 2, raspoređeno po kategorijama merenja i instrumentima

u RSD hiljada

	31.12.2019.		31.12.2018.	
	Iz nivoa FV 1 u nivo FV 2	Iz nivoa FV 2 u nivo FV 1	Iz nivoa FV 1 u nivo FV 2	Iz nivoa FV 2 u nivo FV 1
Finansijska sredstva FVOCI				
Obveznice	-	-	1.136.866	-
Finansijska sredstva FVPL				
Obveznice	-		559.991	-
Finansijsksa sredstva AC				
Obveznice		195.549	-	-
Ukupno		**195.549**	**1.696.857**	-

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

37.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza

Razvoj fer vrednosti finansijskih instrumenata u nivou FV 3

u RSD hiljada

	01. 01. 2019.	Transfer u nivo 3	Transfer iz nivoa 3	31. 12.2019.
Aktiva				
Ostala finansijska sredstva FVPnL	238.530	-	(238.530)	-
Finansijska sredstva kojima se ne trguje FVPL				
Instrumenti kapitala	28.749	-	(2.205)	**26.544**
Finansijska sredstva FVOCI				
Instrumenti kapitala	67.261	-	(67.261)	-
Ukupno	**334.540**	**-**	**(307.996)**	**26.544**

	01.01. 2018.	Transfer u nivo 3	Transfer iz nivoa 3	31. 12.2018.
Aktiva				
Ostala finansijska sredstva FVPnL	355.122	-	(116.592)	**238.530**
Finansijska sredstva kojima se ne trguje FVPL				
Instrumenti kapitala	27.757	992	-	**28.749**
Finansijska sredstva FVOCI				
Instrumenti kapitala	-	67.261	-	**67.261**
Dužničke HoV	1.183.740	-	(1.183.740)	-
Ukupno	**1.566.619**	**68.253**	**(1.300.332)**	**334.540**

Prihodi i rashodi za ostalu finansijsku aktivu koja je u nivou FV 3

u RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Sredstva		
Finansijska sredstva kojima se ne trguje - FVPL		
Dužničke HoV	-	1.134
Ukupno	**-**	**1.134**

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

37.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

Na dan 31.decembra 2019 sve obveznice koje se vrednuju po fer vrednosti (obveznice Republike Srbije i obveznica Republike Crne Gore) bile su raspoređene u nivo FV 1 ili nivo FV 2.

Sve obveznice RS koje su raspoređene u nivo FV 2, a koje se vrednuju po tržišnoj vrednosti, vrednovane su putem kotacije sa Reuters.

Tabela ispod pokazuje poređenje, po klasama, knjigovodstvenu vrednost i fer vrednost finansijskih instrumenata koji se ne priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima. Tabela ne uključuje fer vrednosti nefinansijskih sredstava i nefinansijskih obaveza.

U RSD hiljada

	Na dan 31.12.2019.		Na dan 31.12.2018.	
FINANSIJSKA IMOVINA	**knjigovodstvena vrednost**	**Fer vrednost**	**knjigovodstvena vrednost**	**fer vrednost**
Hartije od vrednosti koje se drže do dospeća	16.178.627	16.178.627	10.828.561	10.828.561
Krediti i potraživanja od banaka	1.606.876	1.606.876	1.700.361	1.702.612
Krediti i potraživanja od komitenata	160.829.494	167.741.209	138.393.437	144.777.479
Građevinski objekti	11.902	22.654	787.592	474.059
Stalna sredstva namenjena prodaji			11.902	23.886
FINANSIJSKE OBAVEZE	61.266.424	63.629.950		
Depoziti banaka	126.407.953	127.326.120	59.322.207	60.987.717
Depoziti komitenata	16.178.627	16.178.627	113.210.214	113.915.305

Obračun fer vrednosti finansijskih instrumenata koji se ne priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima vrši se primenom QRM-a kao standarda Erste Grupe.

Fer vrednost kredita klijentima i kreditnim institucijama se računa diskontovanjem budućih novčanih tokova uzimajući u obzir efekte kamatnih i kreditnih spredova. Uticaj promene kamatne stope se računa na bazi kretanja tržišnih kamatnih stopa, dok su promene u kreditnom spredu izvedene iz PD-eva i LGD-eva koji se koriste za internu kvantifikaciju rizika. Za potrebe izračuna fer vrednosti krediti su grupisani u homogene portfolije na bazi rejting metode, rejting ocene i preostale ročnosti.

Fer vrednost depozita se procenjuje na bazi tržišnih uslova kao i sopstvenog kreditnog rizika. Za depozite po viđenju knjigovodstvena vrednost je najniža moguća fer vrednost.

U 2019. godini nije bilo reklasifikacija u okviru pozicija finansijske imovine.

38. PREUZETE I POTENCIJALNE OBAVEZE

(a) Obaveze po osnovu operativnog lizing

Banka, kao što je dopušteno standardom, ne primenjuje odredbe MSFI 16 na lizing – zakupe sredstava male vrednosti i kratkoročne zakupe (zakupi sa kraćim trajanjem od 12 meseci).

Po osnovu primene MSFI 16 se, Banka prilikom utvrđivanja predmeta lizinga ne uzima u obzir sledeće kategorije:

1. *Kratkoročni lizing* koji predstavlja zakup koji sa prvim danom trajanja zakupa traje do 12 meseci ili kraće (zakup koji sadrži opciju otkupa nema karakter kratkoročnog zakupa, nezavisno od roka na koji je uzet).
2. *Lizing male vrednosti* je lizing sredstava čija vrednost pojedinačno, kada je sredstvo novo, ne prelazi utvrđeni prag nezavisno od starosti imovine u vreme zakupa.

Buduća minimalna plaćanja neotkazivih obaveza po osnovu izuzetaka po osnovu IFRS 16 a koja se odnose na lizing male vrednosti prikazana su kako sledi:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Do 1 godine	15.441	24.209
Od 1 do 5 godina	91.806	28.714
	107.247	**52.923**

(b) Sudski sporovi

Na dan 31. decembra 2019. godine, Banka je imala 1.535 započetih sudskih sporova u ukupnom iznosu od RSD 1.454.715 hiljada u kojima je imala status tuženog lica (31. decembra 2018. godine: RSD 1.466.684 hiljada). Zatezna kamata po osnovu sporova koji se vode protiv Banke iznosi iznosi RSD 123.231 hiljada (31. decembra 2018. godine: RSD 110.498 hiljada).

Na osnovu procene pravnih zastupnika Banke u navedenim sporovima, na dan 31. decembra 2019. godine Banka je izvršila rezervisanje u iznosu od RSD 248.372 hiljada (RSD 227.421 hiljada na dan 31 decembra 2018. godine) za sporove za koje se na ovaj datum očekuje da će pasti na teret Banke. Rukovodstvo Banke procenjuje da neće nastati materijalno značajni gubici po osnovu ishoda sudskih sporova u toku iznad iznosa za koje je izvršeno rezervisanje.

(c) Poreski rizici

Poreski sistem Republike Srbije je u procesu kontinuirane revizije i izmena. U Republici Srbiji poreske obaveze ne zastarevaju u periodu od 5 godina. U različitim okolnostima, poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i penalima. Rukovodstvo Banke smatra da su poreske obaveze evidentirane u priloženim finansijskim izveštajima iskazane u skladu sa važećom zakonskom regulativom.

39. USAGLAŠAVANJE MEĐUSOBNIH OBAVEZA I POTRAŽIVANJA

Banka je u skladu sa članom 18. Zakona o računovodstvu izvršila usaglašavanje obaveza i potraživanja sa svojim dužnicima i poveriocima, i o tome postoji verodostojna dokumentacija.

Banka je klijentima dostavila izvode otvorenih stavki (IOS) sa stanjem na dan 31. oktobar 2019. godine u ukupnom iznosu od RSD 166.159.340 hiljada. Potvrđena su potraživanja Banke u iznosu od RSD 128.507.696 hiljada.

Iznos osporenih potraživanja je RSD 10.652 hiljada i Banka u kontaktu sa klijentima u cilju rešavanja neusaglašenosti.

Banka još uvek radi na usaglašavanju IOS-a za koje klijenti još nisu dostavili odgovor.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

40. ODABRANE INFORMACIJE O RAZLIČITIM TIPOVIMA AKTIVNOSTI PO POSLOVNIM SEGMENTIMA

Rukovodstvo Banke posmatra poslovne segmente u skladu sa metodologijom i segmentacijom koja je definisana na nivou cele Erste grupe, i na osnovu istih donosi odluke, alocira resurse i ocenjuje rezultat poslovanja pojedinačnih segmenata. Izveštaj po segmentima je usklađen sa FINREP metodologijom izveštavanja koji se koristi u Erste grupi gde postoje odstupanja na određenim pozicijama u odnosu na rezultat iskazan po lokalnoj NBS metodologiji.

a) Struktura poslovnih segmenata

Izveštaj po segmentima sastoji se od šest osnovnih segmenata koji predstavljaju upravljačku strukturu Erste banke a.d. Novi Sad

b) *Definicije poslovnih segmenata*

Stanovništvo (Retail)

Ovaj segment sastoji se od poslovnih aktivnosti koje su pod odgovornošću menadžera iz prodajne mreže sektora poslovanja sa stanovništvom. Ciljani klijenti su uglavnom fizička lica, preduzetnici i slobodne profesije. Poslovanjem najvećim delom upravlja Banka sa fokusom na jednostavnost proizvoda koji se nude, investicionih proizvoda, tekućih računa, štednje, kreditnih kartica i dodatnih proizvoda kao što su lizing, osiguranje, socijalnih proizvoda.

Mala i srednja preduzeća (SME)

Obuhvata klijente, pravna lica koji su pod odgovornošću lokalnih korporativnih komercijalnih centara, koji se uglavnom sastoje od kompanija sa godišnjim obrtom od 1 milion evra do 50 miliona evra. Pored ovih klijenata obuhvata i klijente koji obavljaju javnu delatnost ili učestvuju u radu javnog sektora.

Komercijalno projektno finansiranje (CRE)

Predstavlja poslovanje koje obuhvata investicije u nekretnine za potrebe generisanja prihoda od izdavanja pojedinačnih nepokretnosti ili čitavih kompleksa nepokretnosti, razvoja i izgradnje pojedinačnih nepokretnosti i kompleksa nepokretnosti radi sticanja kapitalne dobiti njihovom prodajom, usluge upravljanja imovinom, usluge izgradnje (EGI) i izgradnje u sopstvene svrhe.

Veliki korporativni klijenti (LC)

Obuhvata klijente čiji konsolidovani godišnji obrt prelazi 50 miliona evra.

Segment Tržišta (GM)

Predstavlja aktivnosti koje se sastoje od trgovanja i pružanja tržišnih usluga. Trgovanje i tržišne usluge obuhvata aktivnosti koje su povezane sa upravljanjem i preuzimanjem rizika u okviru knjige trgovanja banke, kao i aktivnosti vezane za korišćenje knjige trgovanja banke u svrhe kreiranja tržišta, kratkoročno upravljanje likvidnošću i čuvanje hartija od vrednosti, kastodi poslove, komercijalne poslove i sve aktivnosti na tržištu kapitala. Specifični prihodi i rezultat svođenja fer vrednosti koji nisu direktno povezani sa klijentskim transakcijama (koji mogu biti i poslovi usklađenosti aktive i pasive) i opšte premije rizika kao naknade za obavljene poslove takođe pripadaju ovom segmentu.

Ostalo

Ovaj segment obuhvata sve poslove upravljanja aktivom i pasivom (Asset/Liability Management) kao i interno pružanje usluga na neprofitnoj osnovi. Takođe obuhvata i slobodni kapital Erste banke (definisan kao razlika ukupnog prosečnog kapitala prema MSFI i prosečnog ekonomskog kapitala alociranog na poslovne segmente).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

40. ODABRANE INFORMACIJE O RAZLIČITIM TIPOVIMA AKTIVNOSTI PO POSLOVNIM SEGMENTIMA (nastavak)

Poslovna segmentacija nekonsolidovano

	Stanovništvo		Mala i srednja preduzeća		Komercijalno		Velika korporativni klijenti		Finansijska tržišta		Ostalo		GRUPA	
u 000 RSD	12.2019	12.2018	12.2019	12.2018	12.2019	12.2018	12.2019	12.2018	12.2019	12.2018	12.2019	12.2018	12.2019	12.2018
B. Bilans uspeha														
Neto kamatni prihod	4,583,501	4,295,795	1,824,858	1,279,515	586,330	499,011	488,012	309,451	215,467	146,752	215,080	(20,777)	7,364,947	6,509,527
Prihod od dividendi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	378	366	378	366
Neto rezultat od učešća po metodi udela	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prihod od iznajmljivanja investicione imovine i ostale operativne rente	-	-	2,944	-	-	-	-	3,910	-	-	7,203	(2)	7,203	6,851
Neto prihod od provizija i naknada	1,208,451	1,199,557	481,744	380,428	84,074	18,526	198,258	146,931	44,251	34,807	(225,181)	(175,877)	1,756,597	1,603,966
Neto rezultat trgovanja	185,471	160,480	69,499	41,758	21,875	10,047	24,548	10,089	379,495	384,838	(50,813)	(399)	631,175	606,812
Dobici/gubici od finansijskih instrumenata koji se mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(2,795)	(55)	(2,795)	(55)
Ostali administrativni troškovi	(5,268,526)	(4,486,352)	(840,620)	(732,015)	(140,319)	(125,277)	(268,296)	(260,541)	(139,359)	(132,690)	(104,987)	1,131	(6,759,107)	(5,735,744)
Dobici/gubici od prestanka priznavanja finansijskih sredstava merenih po amortizovanom trošku	(24,275)	294	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(24,275)	294
Ostali gubici/dobici od prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15,355	7,724	15,355	7,724
Dobici/gubici od reklasifikacije od amortizovanih troškova do fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Dobici/gubici od reklasifikacije sa fer vrednosti kroz ostale sveobuhvatne prihode do fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Neto gubitak od umanjenja vrednosti finansijskih instrumenata	(307,009)	16,572	66,443	(135,586)	6,697	(65,584)	122,610	322,533	(548)	-	(5,107)	90,464	(116,509)	208,099
Ostali operativni rezultat	8,762	7,078	(987)	33,408	68	-	111	18,275	(10,215)	(3,936)	(33,054)	(128,324)	(35,350)	(74,599)
Dobit pre poreza od redovnog poslovanja	387,374	1,193,224	1,100,615	850,244	531,012	336,424	513,243	550,528	489,315	429,572	(183,919)	(226,749)	2,837,641	3,133,243
Porez na dobit	(21,552)	(89,420)	(61,254)	(46,596)	(29,543)	(24,988)	(28,555)	(28,757)	(27,224)	(37,086)	10,239	12,375	(157,875)	(214,455)
Dobitak/gubitak za tekuću godinu	365,822	1,103,804	1,039,361	803,648	501,469	311,455	484,689	521,770	462,092	392,486	(173,686)	(214,374)	2,679,766	2,918,790
Neto rezultat koji pripada manjinskom interesu (nekontrolišući)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Neto rezultat raspoloživ vlasniku matičnog društva	365,822	1,103,804	1,039,361	803,648	501,469	311,455	484,689	521,770	462,092	392,486	(173,686)	(214,374)	2,679,766	2,918,790
												(0)		(0)
Operativni prihod	5,978,423	5,655,632	1,875,779	1,704,487	664,380	527,584	653,818	470,561	639,233	586,198	(56,127)	(178,815)	9,757,506	8,745,396
Operativni troškovi	(5,268,526)	(4,486,352)	(840,620)	(793,013)	(140,319)	(125,277)	(265,296)	(260,541)	(139,359)	(132,690)	(104,987)	1,131	(6,759,107)	(5,735,744)
Operativni rezultat	709,896	1,169,280	1,035,159	972,422	524,061	402,307	390,522	209,819	499,874	433,508	(161,113)	(177,684)	2,998,399	3,009,652
A. Bilans stanja														
Ukupne aktive (stanje na kraju perioda)	86,562,722	69,625,501	40,575,584	38,284,274	16,798,484	15,126,881	21,844,800	18,561,289	11,727,405	10,434,674	53,941,387	50,919,944	231,450,382	202,932,013
Ukupne pasive bez kapitala (stanje na kraju razdoblja)	79,067,108	66,768,595	38,268,918	35,928,967	8,551,235	9,038,024	21,197,378	19,622,582	2,962,465	2,705,221	52,559,558	61,606,452	199,626,680	179,667,741
Kapital	7,142,024	5,560,807	4,206,437	4,351,321	1,990,069	1,636,707	2,812,505	1,675,091	671,623	388,388	15,400,995	8,982,488	31,823,652	23,064,272
C. Ključni pokazatelji/parametri														
Racio troškova i prihoda	88%	79%	45%	46%	21%	24%	40%	55%	22%	23%	-187%	1%	69%	66%
Racio kredita i depozita (neto)	104%	101%	181%	190%	200%	157%	99%	96%	0%	0%	-	7%	116%	113%
Povrat na prosečno alocirani kapital	5%	20%	25%	18%	32%	19%	17%	31%	69%	48%	-1%	-2%	8%	13%

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

41. DODATNA INFORMACIJA O TOKOVIMA GOTOVINE

	na dan 31. decembra 2019	na dan 31. decembra 2018
Gotovina	4.562.400	3.239.312
Žiro račun	4.073.644	4.730.803
Devizni računi kod inostranih banaka	1.127.123	491.198
Stanje na dan	**9.763.167**	**8.461.312**

Obavezna rezerva kod Narodne banke Srbije nije raspoloživa za svakodnevne poslovne transakcije Banke i iz tog razloga nije deo tokova gotovine (Napomena 18).

42. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVEŠTAJNOG PERIODA

Krajem 2019. godine u Kini su se prvi put pojavile vesti o COVID-19 (koronavirusu). Situacija na kraju godine podrazumevala je ograničen broj slučajeva nepoznatog virusa prijavljenih Svetskoj zdravstvenoj organizaciji. U prvih nekoliko meseci 2020. godine virus se širio globalno i njegov negativni uticaj je dobijao na značaju. Rukovodstvo smatra da je ova epidemija događaj nakon datuma izveštajnog perioda koji ne zahteva korekcije finansijskih izveštaja. Iako se pomenuti virus još uvek razvija, u trenutku izdavanja ovih finansijskih izveštaja nije bilo vidljivog uticaja na poslovanje Banke, ali se budući efekti ne mogu predvideti. Rukovodstvo će i dalje pratiti potencijalni uticaj virusa na poslovanje Banke i preduzeti sve moguće korake za ublažavanje bilo kakvih efekata.

Nije bilo događaja nakon datuma bilansa stanja koji bi zahtevali korekcije ili obelodanjvanja u pojedinačnim finansijskim izveštajima za 31.12.2019. godine.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

43. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični srednji devizni kursevi Narodne Banke Srbije utvrđeni na međubankarskom sastanku deviznog tržišta. korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine u funkcionalnu valutu. za pojedine strane valute su:

U RSD

	31. decembra 2019.	31. decembra 2018.
EUR	117,5928	118,1946
USD	104,9186	103,3893
CHF	108,4004	104,9779

Novi Sad, 9. marta 2020. godine

Odobreno od rukovodstva Erste Bank a.d. Novi Sad

Stevan Čomić Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga	Aleksandra Radić Član Izvršnog odbora	Slavko Carić Predsednik Izvršnog odbora

DODATNE TABELE

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3

U skladu sa Odlukom o objavljivanju podataka i informacija, detaljnije informacije o kapitalu Banke date su u prilozima koji slede, i to:

- obrazac PI-KAP (PRILOG 1) - detaljna struktura regulatornog kapitala Banke na dan 31.decembra 2019. godine;
- obrazac PI-FIKAP (PRILOG 2) - osnovne karakteristike elemenata regulatornog kapitala;
- obrazac PI-UPK (PRILOG 3) - Bilans stanja Banke sačinjen u skladu sa MRS/MSFI standardima i raščlanjenim pozicijama koje je putem referenci moguće povezati sa pozicijama kapitala iz izveštaja o kapitalu sačinjenog u skladu sa Odlukom kojom se uređuje izveštavanje o adekvatnosti kapitala banke (PRILOG 1).
- obrazac PI-AKB (PRILOG 4) - pregled obračunatih kapitalnih zahteva na dan 31.decembra 2019. godine.

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP –

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
	Osnovni akcijski kapital: elementi		
1	Instrumenti osnovnog akcijskog kapitala i pripadajuće emisione premije	**15.462.944**	
1.1.	*od čega: akcije i drugi instrumenti kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 8.OAK*	**12.909.000**	tačka 7. stav 1. odredba pod 1) i tačka 8.
1.2.	*od čega: Pripadajuće emisione premije uz instrumente iz tačke 1.1. tj. iznos uplaćen iznad nominalne vrednosti tih instrumenata*	**2.553.944**	tačka 7. stav 1. odredba pod 2)
2	Dobit iz ranijih godina koja nije opterećena nikakvim budućim obavezama, a za koju je skupština banke donela odluku da će biti raspoređena u osnovni akcijski kapital	-	tačka 10.stav 1.
3	Dobit tekuće godine ili dobit iz prethodne godine za koju skupština banke još nije donela odluku da će biti raspoređena u osnovni akcijski kapital koja ispunjava uslove iz tačke 10. st. 2. i 3. za uključivanje u osnovni akcijski kapital	**1.091.670**	tačka 10. st. 2. i 3.
4	Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobici	**725.815**	tačka 7. stav 1. odredba pod 4)
5	Rezerve iz dobiti i ostale rezerve banke, osim rezervi za opšte bankarske rizike	**12.955.128**	tačka 7. stav 1. odredba pod 5)
6	Rezerve za opšte bankarske rizike	-	tačka 7. stav 1. odredba pod 6)
7	Učešća bez prava kontrole (manjinska učešća) koja se priznaju u osnovnom akcijskom kapitalu	-	
8	Osnovni akcijski kapital pre regulatornih prilagođavanja i odbitnih stavki (zbir od 1 do 7)	**30.235.557**	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
	Osnovni akcijski kapital: regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke		
9	Dodatna prilagođavanja vrednosti (-)	**(25.950)**	tačka 12. stav 5.
10	Nematerijalna ulaganja, uključujući gudvil (umanjena za iznos odloženih poreskih obaveza) (-)	**(665.000)**	tačka 13. stav 1. odredba pod 2)
11	Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti banke, izuzev onih koja prostiču iz privremenih razlika, umanjena za povezane odložene poreske obaveze ako su ispunjeni uslovi iz tačke 14. stav 1. OAK	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 3)
12	Fer vrednosti rezervi u vezi sa dobicima ili gubicima po osnovu instrumenata zaštite od rizika novčanog toka za finansijske instrumente koji se ne vrednuju po fer vrednosti, uključujući i projektovane novčane tokove	-	tačka 12. stav 1. odredba pod 1)
13	IRB pristup: negativan iznos razlike dobijen obračunom u skladu s tačkom 134. OAK (-)		tačka 13. stav 1. odredba pod 4)
14	Povećanje kapitala koje je rezultat sekjuritizacije izloženosti (-)	-	tačka 11.
15	Dobici ili gubici po osnovu obaveza banke vrednovanih prema fer vrednosti koji su posledica promene kreditne sposobnosti banke	-	tačka 12. stav 1. odredba pod 2)
16	Imovina u penzijskom fondu sa definisanim naknadama u bilansu stanja banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 5)
17	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala, uključujući i sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala koje je banka dužna ili može biti dužna da otkupi na osnovu ugovorne obaveze (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 6)
18	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci, a koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 7)
19	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 8)
20	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 9)
21	Iznos izloženosti koje ispunjavaju uslove za primenu pondera rizika od 1.250 %, a koje banka odluči da odbije od osnovnog akcijskog kapitala umesto da primeni taj ponder	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11)
21.1.	*od čega: učešća u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru u iznosu preko 10% kapitala tih lica, odnosno učešća koja omogućavaju efektivno vršenje znatnog uticaja na upravljanje pravnim licem ili na poslovnu politiku tog pravnog lica (-)*	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja prva
21.2.	*od čega: sekjuritizovane pozicije (-)*	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja druga
21.3.	*od čega: slobodne isporuke (-)*	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja treća
22	*Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti banke i koja proističu iz privremenih razlika (iznos iznad 10% osnovnog akcijskog kapitala banke iz tačke 21. stav 2, umanjen za iznos povezanih poreskih obaveza ako su ispunjeni uslovi iz tačke 14. stav 1. OAK) (-)*	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 1)

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
23	Zbir odloženih poreskih sredstava i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje iz tačke 21. stav 1. OAK, koji prelazi limit iz tačke 21. stav 3. OAK (-)	-	tačka 21. stav 1.
23.1.	*od čega: Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje*	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 2)
23.2.	*od čega: Odložena poreska sredstva koja proističu iz privremenih razlika*	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 1)
24	Gubitak tekuće i ranijih godina, kao i nerealizovani gubici (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 1)
25	Iznos poreza u vezi sa elementima osnovnog akcijskog kapitala koji se može predvideti u vreme obračuna kapitala, osim ako je banka prethodno korigovala iznos elemenata osnovnog akcijskog kapitala u iznosu u kojem ti porezi smanjuju iznos do kojeg se elementi osnovnog akcijskog kapitala mogu koristiti za pokriće rizika ili gubitaka (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 12)
26	Iznos za koji odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala banke premašuju iznos dodatnog osnovnog kapitala banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 10)
27	Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita koji se iskazuju na računima 102, 107 i 108 u skladu sa odlukom kojom se propisuju Kontni okvir i sadržina računa u Kontnom okviru za banke kod kojih je stepen kreditne zaduženosti tog dužnika pre odobrenja kredita bio veći od procenta utvrđenog u skladu sa odlukom kojom se uređuje klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ili će taj procenat biti veći usled odobrenja kredita, pri čemu se ova odbitna stavka primenjuje bez obzira na to da li je nakon odobrenja kredita stepen kreditne zaduženosti dužnika postao niži od tog procenta (-)	**(29.530)**	**tačka 13. stav 1. odredba pod 13)**
28	Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita, izuzev kredita prikazanih na poziciji 1.1.1.27 ovog obrasca, koji se iskazuju na računima 102, 107 i 108 u skladu sa odlukom kojom se propisuju Kontni okvir i sadržina računa u Kontnom okviru za banke, a koji po osnovu kriterijuma ugovorene ročnosti ispunjavaju uslov za primenu odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala propisane odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke Od čega: krediti čija je ugovorena ročnost duža od 2920 dana – ako su ti krediti odobreni u periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine (-)	**(9.430)**	**tačka 13. stav 1. odredba pod 14)**
29	Iznos potrebne rezerve za procenjene gubitke po bilansnoj aktivi i vanbilansnim stavkama banke	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 13)
30	Ukupna regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala (zbir od 9 do 27)	**(729.910)**	
31	Osnovni akcijski kapital (razlika između 8 i 30)	**29.505.647**	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
	Dodatni osnovni kapital: elementi		
32	Akcije i drugi instrumenti kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 23. OAK i pripadajuće emisione premije	-	tačka 22. stav 1. odredbe pod 1) i pod 2)
33	Instrumenti osnovnog kapitala izdati od strane podređenih društava koji se priznaju u dodatnom osnovnom kapitalu	-	
34	Dodatni osnovni kapital pre odbitnih stavki (32+33)	-	
	Dodatni osnovni kapital: odbitne stavke	-	
35	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente dodatnog osnovnog kapitala, uključujući instrumente koje je banka dužna da otkupi na osnovu postojeće ugovorne obaveze (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 1)
36	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 2)
37	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 3)
38	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje, isključujući pozicije po osnovu vršenja pokroviteljstva emisije hartija od vrednosti koje se drže pet radnih dana ili kraće (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 4)
39	Iznos za koji odbitne stavke od dopunskog kapitala banke premašuju iznos dopunskog kapitala banke (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 5)
40	Ukupne odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala (zbir od 35 do 39)	-	
41	Dodatni osnovni kapital (razlika između 34 i 40)	-	
42	Osnovni kapital (zbir 31 i 41)	29.505.647	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Banke

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
	Dopunski kapital: elementi		
43	Akcije i drugi instrumenti dopunskog kapitala i suboordinirane obaveze, koji ispunjavaju uslove iz tačke 28. OAK i pripadajuće emisione premije uz instrumente	**3.677.972**	tačka 27. stav 1. odredbe pod 1) i pod 2)
44	Instrumenti kapitala izdati od strane podređenih društava koji se priznaju u dopunskom kapitalu	-	
45	Prilagođavanja za kreditni rizik koja ispunjavaju uslove za uključivanje u dopunski kapital	-	tačka 27. stav 1. odredbe pod 3) i pod 4)
46	Dopunski kapital pre odbitnih stavki (zbir od 43 do 45)	**3.677.972**	
	Dopunski kapital: odbitne stavke		
47	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze, uključujući instrumente koje je banka dužna da otkupi na osnovu postojeće ugovorne obaveze (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 1)
48	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 2)
49	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 3)
50	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente dodatnog osnovnog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje, isključujući pozicije po osnovu vršenja pokroviteljstva emisije hartija od vrednosti koje se drže pet radnih dana ili kraće (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 4)
51	Ukupne odbitne stavke od dopunskog kapitala (zbir od 45 do 48)	-	
52	Dopunski kapital (razlika između 44 i 49)	**3.677.972**	
53	Ukupni kapital (zbir 40 i 50)	**33.183.619**	
54	Ukupna rizična aktiva	**155.056.599**	tačka 3. stav 2.
	Pokazatelji adekvatnosti kapitala i zaštitni slojevi kapitala		
55	Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala banke (%)	**19,03**	tačka 3. stav 1. odredba pod 1)
56	Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala banke (%)	**19,03**	tačka 3. stav 1. odredba pod 2)
57	Pokazatelj adekvatnosti kapitala banke (%)	**21,40**	tačka 3. stav 1. odredba pod 3)
58	Ukupni zahtevi za zaštitne slojeve kapitala (%)	**5,88**	tačka 433.
59	Osnovni akcijski kapital raspoloživ za pokriće zaštitnih slojeva (%)	**11,03**	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 2 – Obrazac PI-FIKAP

Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala Banke

Redni br.	Karakteristike instrumenta	Akcijski kapital Banke	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
1.	**Emitent**	Erste Bank ad Novi Sad	Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
1.1.	**Jedinstvena oznaka (npr. CUSIP, ISIN ili oznaka Bloomberg za privatne plasmane)**	ISIN: RSNOVBE23514, CFI ESVTFR		
	Tretman u skladu s propisima			
2.	**Tretman u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke**	Instrument osnovnog kapitala	Instrument dopunskog kapitala	Instrument dopunskog kapitala
3.	**Individualni/(pot)konsolidovani/Individualni i (pot)konsolidovani nivo uključivanja instrumenta u kapital na nivou grupe**	Individualni i grupni	Individualni i grupni	Individualni i grupni
4.	**Tip instrumenta**	Obične akcije	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta
5.	**Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala (u hiljadama dinara, sa stanjem na dan poslednjeg izveštavanja)**	Za potrebe obračuna regulatornog kapitala priznaje se 15.462.944 hiljada dinara (nominalni iznos isplaćenih akcija uvećan za emisionu premiju u iznosu 2.553.944 hiljada dinara).	U Dopunski kapital uključen je iznos od 150.188 hiljada dinara koji ispunjava uslove za uključivanje u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.	U Dopunski kapital uključen je iznos od 3.527.784 hiljada dinara koji ispunjava uslove za uključivanje u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.
6.	**Nominalna vrednost instrumenta**	RSD 12.909.000 hiljada	EUR 15.000.000	EUR 30.000.000
6.1.	**Emisiona cena**	RSD 11.978,42	-	-
6.2.	**Otkupna cena**	-	-	-
7.	**Računovodstvena klasifikacija**	Akcijski kapital	Obaveza – amortizovana vrednost	Obaveza – amortizovana vrednost
8.	**Datum izdavanja instrumenta**	I emisija: 4.012.090 hiljada RSD 23.11.2004.g. II emisija: 1.369.980 hiljada RSD 15.06.2006.g. III emisija: 1.735.310 hiljada RSD 28.12.2006.g. IV emisija: 2.922.620 hiljada RSD 19.12.2007.g. V emisija: 2.869.000 Hiljada RSD 12.07.2019.g.	27.12.2011. g.	10.09.2018. g.
9.	**Instrument s datumom dospeća ili Instrument bez datuma dospeća**	Bez datuma dospeća	S datumom dospeća	S datumom dospeća
9.1.	***Inicijalni datum dospeća***	Bez datuma dospeća	27.12.2021.	10.09.2028.
10.	**Opcija otkupa od strane emitenta uz prethodnu saglasnost nadležnog tela**	Ne	Ne	Ne
10.1.	**Prvi datum aktiviranja opcije otkupa, uslovni datumi aktiviranja opcije otkupa i otkupna vrednost**	-	-	-
10.2.	**Naknadni datumi aktiviranja opcije otkupa (ako je primenljivo)**	-	-	-
	Kuponi/dividende			

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 2 – Obrazac PI-FIKAP

Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala Banke

Redni br.	Karakteristike instrumenta	Akcijski kapital Banke	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
11.	Fiksne ili promenljive dividende/kuponi	Promenljivi	Promenljivi	Promenljivi
12.	Kuponska stopa i povezani indeksi	-	Kamata po subordiniranom kreditu	Kamata po subordiniranom kreditu
13.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	-	-	-
14.1.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi s vremenom isplate dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava	Bez diskrecionog prava
14.2.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava	Bez diskrecionog prava
15.	Mogućnost povećanja prinosa (step up) ili drugih podsticaja za otkup	Ne	Ne	Ne
16.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	Nekumulativne	Nekumulativne	Nekumulativne
17.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilan	Nekonvertibilan	Nekonvertibilan
18.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije			
19.	Ako je konvertibilan, delimično ili u celosti			
20.	Ako je konvertibilan, stopa konverzije			
21.	Ako je konvertibilan, obavezna ili dobrovoljna konverzija			
22.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje			
23.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje			
24.	Mogućnost smanjenja vrednosti	Ne	Ne	Ne
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrednosti			
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, delimično ili u celosti			
27.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, trajno ili privremeno			
28.	Ako je smanjenje vrednosti privremeno, uslovi ponovnog priznavanja			
29.	Tip instrumenta koji će se pri stečaju, odnosno likvidaciji naplatiti neposredno pre navedenog instrumenta	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	Drugo	Drugo
29.	Tip instrumenta koji će se pri stečaju, odnosno likvidaciji naplatiti neposredno pre navedenog instrumenta	Manjinska učešća	Drugo	Drugo
30.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	Ne	Ne	Ne
31.	Ako postoje navesti neusklađene karakteristike	-	-	-

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Banke sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1) -

U RSD hiljada

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans stanja kao u objavljenim finansijskim izveštajima	Bilans stanja po regulatornom metodu i obuhvatu konsolidacije
A	**AKTIVA**		
A.I	Gotovina i sredstva kod centralne banke	21.855.375	21.855.375
A.II	Založena finansijska sredstva		-
A.III	Potraživanja po osnovu derivata	346.899	346.899
A.IV	Hartije od vrednosti	41.531.585	41.531.585
A.V	Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.606.876	1.606.876
A.VI	Krediti i potraživanja od komitenata	160.829.494	160.829.494
A.VII	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-
A.VIII	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-
A.IX	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-
A.X	Investicije u zavisna društva	93.560	93.560
A.XI	Nematerijalna ulaganja	665.001	665.001
A.XII	Osnovna sredstva	2.952.105	2.952.105
A.XIII	Investicione nekretnine	-	-
A.XIV	Tekuća poreska sredstva	229.409	229.409
A.XV	Odložena poreska sredstva	-	-
A.XVI	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	11.902	11.902
A.XVII	Ostala sredstva	1.328.126	1.328.126
A.XX	**UKUPNO AKTIVA (pozicije pod AOP oznakama od 0001 do 0019 u bilansu stanja)**	231.450.332	231.450.332
P	**PASIVA**		
PO	**OBAVEZE**		
PO.I	Obaveze po osnovu derivata	250.039	250.039
PO.II	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	61.266.424	61.266.424
PO.III	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	126.407.953	126.407.953
PO.IV	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-
PO.V	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-
PO.VI	Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	3.512.691	3.512.691
PO.VII	Subordinirane obaveze	4.206.971	4.206.971
PO.VIII	Rezervisanja	740.087	740.087
PO.IX	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-
PO.X	Tekuće poreske obaveze	169.499	169.499
PO.XI	Odložene poreske obaveze	7.265	7.265
PO.XII	Ostale obaveze	3.065.750	3.065.750
PO.XIV	**UKUPNO OBAVEZE (pozicije pod AOP oznakama od 0401 do 0413 u bilansu stanja)**	199.626.679	199.626.679

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

U RSD hiljada

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans stanja kao u objavljenim finansijskim izveštajima	Bilans stanja po regulatornom metodu i obuhvatu konsolidacije
	KAPITAL		
PO.XV	Akcijski kapital	15.462.944	15.462.944
PO.XVI	Sopstvene akcije	-	-
PO.XVII	Dobitak	2.679.766	2.679.766
PO.XVIII	Gubitak	-	-
PO.XIX	Rezerve	13.680.943	13.680.943
PO.XX	Nerealizovani gubici	-	-
PO.XXII	**UKUPNO KAPITAL** (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) ≥ 0	31.823.653	31.823.653
PO.XXIII	**UKUPAN NEDOSTATAK KAPITALA** (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) < 0	-	-
PO.XXIV	**UKUPNO PASIVA** (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0414+0422-0423)	231.450.332	231.450.332
В.П.	**VANBILANSNE POZICIJE**		
В.П.А.	Vanbilansna aktiva	356.976.582	356.976.582
В.П.П.	Vanbilansna pasiva	356.976.582	356.976.582

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Banke sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1)

U RSD hiljada

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans Stanja	Reference
A	**AKTIVA**		
A.I	Gotovina i sredstva kod centralne banke	21.855.375	
A.II	Založena finansijska sredstva	-	
A.III	Potraživanja po osnovu derivata	346.899	
A.IV	Hartije od vrednosti	41.531.585	
A.V	Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.606.876	
A.VI	Krediti i potraživanja od komitenata	160.829.494	
A.VII	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	
A.VIII	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	
A.IX	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	
A.X	Investicije u zavisna društva	93.560	
A.XI	Nematerijalna ulaganja	665.001	đ
A.XII	Osnovna sredstva	2.952.105	
A.XIII	Investicione nekretnine	-	
A.XIV	Tekuća poreska sredstva	229.409	
A.XV	Odložena poreska sredstva	-	
A.XVI	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	11.902	
A.XVII	Ostala sredstva	1.328.126	
A.XX	**UKUPNO AKTIVA (pozicije pod AOP oznakama od 0001 do 0019 u bilansu stanja)**	**231.450.332**	
P	**PASIVA**		
PO	**OBAVEZE**		
PO.I	Obaveze po osnovu derivata	250.039	
PO.II	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	61.266.424	
PO.III	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	126.407.953	
PO.IV	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	
PO.V	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	
PO.VI	Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	3.512.691	
PO.VII	Subordinirane obaveze	4.206.971	
	Od čega subordinirane obaveze koje se uključuju u dopunski kapital banke	3.768.261	đ
PO.VIII	Rezervisanja	740.087	
PO.IX	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	
PO.X	Tekuće poreske obaveze	169.499	
PO.XI	Odložene poreske obaveze	7.265	
PO.XII	Ostale obaveze	3.065.750	
PO.XIV	**UKUPNO OBAVEZE (pozicije pod AOP oznakama od 0401 do 0413 u bilansu stanja)**	**199.626.679**	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Banke sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1) (nastavak)

U RSD hiljada

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans Stanja	Reference
	KAPITAL		
PO.XV	Akcijski kapital	15.462.944	
	Od čega nominalna vrednost uplaćenih akcija, osim preferencijalnih kumulativnih akcija	12.909.000	a
	Od čega emisiona premija po osnovu akcijskog kapitala, osim preferencijalnih kumulativnih akcija	2.553.944	b
PO.XVI	Sopstvene akcije	-	
PO.XVII	Dobitak	2.679.766	
PO.XVIII	Gubitak	-	
PO.XIX	Rezerve	13.680.943	
	Od čega Ostale rezerve	12.955.128	g
	Od čega Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobici	853.900	v
	Od čega nerealizovani gubici	-128.085	v
PO.XX	Nerealizovani gubici	-	
PO.XXII	**UKUPNO KAPITAL** (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) ≥ 0	31.823.653	
PO.XXIII	**UKUPAN NEDOSTATAK KAPITALA** (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) < 0	-	
PO.XXIV	**UKUPNO PASIVA** (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0414+0422-0423)	**231.450.332**	
B.П.	**VANBILANSNE POZICIJE**		
B.П.A.	Vanbilansna aktiva	356.976.582	
B.П.П.	Vanbilansna pasiva	356.976.582	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 4 - Obrazac PI-ABK

Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala Banke

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv	Iznos
I	**KAPITAL**	33.183.619
1.	**UKUPAN OSNOVNI AKCIJSKI KAPITAL**	29.505.647
2.	**UKUPAN DODATNI OSNOVNI KAPITAL**	-
3.	**UKUPAN DOPUNSKI KAPITAL**	3.677.972
II	**KAPITALNI ZAHTEVI**	12.404.528
1.	**KAPITALNI ZAHTEV ZA KREDITNI RIZIK, RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE, RIZIK SMANJENJA VREDNOSTI KUPLJENIH POTRAŽIVANJA I RIZIK IZMIRENJA/ISPORUKE PO OSNOVU SLOBODNIH ISPORUKA**	10.885.127
1.1.	Standardizovani pristup (SP)	136.064.082
1.1.1.	Izloženosti prema državama i centralnim bankama	-
1.1.2.	Izloženosti prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lokalne samouprave	1.232.149
1.1.3.	Izloženosti prema javnim administrativnim telima	1.234.491
1.1.4.	Izloženosti prema međunarodnim razvojnim bankama	-
1.1.5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-
1.1.6.	Izloženosti prema bankama	785.207
1.1.7.	Izloženosti prema privrednim društvima	68.485.848
1.1.8.	Izloženosti prema fizičkim licima	41.621.953
1.1.9.	Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	18.378.757
1.1.10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	687.219
1.1.11.	Visokorizične izloženosti	-
1.1.12.	Izloženosti po osnovu pokrivenih obveznica	-
1.1.13.	Izloženosti po osnovu sekjuritizovanih pozicija	-
1.1.14.	Izloženosti prema bankama i privrednim društvima sa kratkoročnim kreditnim rejtingom	-
1.1.15.	Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	-
1.1.16.	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	385.868
1.1.17.	Ostale izloženosti	3.252.589
1.2.	Pristup zasnovan na internom rejtingu (IRB)	-
1.2.1.	Izloženosti prema državama i centralnim bankama	-
1.2.2.	Izloženosti prema bankama	-
1.2.3.	Izloženosti prema privrednim društvima	-
1.2.4.	Izloženosti prema fizičkim licima	-
1.2.4.1.	od čega: Izloženosti prema fizičkim licima obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	-
1.2.4.2.	od čega: Kvalifikovane revolving izloženosti prema fizičkim licima	-
1.2.4.3.	od čega: Izloženosti prema malim i srednjim preduzećima koje su razvrstana u ovu klasu izloženosti	-
1.2.5.	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	-
1.2.5.1.	Primenjeni pristup:	-
1.2.5.1.1.	Pristup jednostavnih pondera rizika	-
1.2.5.1.2.	PD/LGD pristupa	-
1.2.5.1.3.	Pristup internih modela	-
1.2.5.2.	Vrste izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	-
1.2.5.2.1.	Vlasnička ulaganja kojima se trguje na berzi	-
1.2.5.2.2.	Vlasnička ulaganja kojima se ne trguje na berzi ali su u dovoljno diversifikovanim portfolijima	-
1.2.5.2.3.	Ostala vlasnička ulaganja	-
1.2.5.2.4.	Vlasnička ulaganja na koje banka primenjuje standardizovani pristup kreditnom riziku	-
1.2.6.	Izloženosti po osnovu sekjuritizovanih pozicija	-
1.2.7.	Izloženosti po osnovu ostale imovine	-

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 4 - Obrazac PI-ABK (nastavak)

Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala Banke (nastavak)

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv	Iznos
2	**KAPITALNI ZAHTEV ZA RIZIK IZMIRENJA/ISPORUKE PO OSNOVU NEIZMIRENIH TRANSAKCIJA**	-
3	**KAPITALNI ZAHTEV ZA TRŽIŠNE RIZIKE**	213.000
3.1.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunat primenom standardizovanih pristupa	213.000
3.1.1.	Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti	210.080
	od čega kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu sekjuritizovanih pozicija	-
3.1.2.	Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu vlasničkih hartija od vrednosti	-
3.1.3.	Dodatni kapitalni zahtev za velike izloženosti iz knjige trgovanja	-
3.1.4.	Kapitalni zahtev za devizni rizik	2.920
3.1.5.	Kapitalni zahtev za robni rizik	-
3.2.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunati primenom pristupa internih modela	
4	**KAPITALNI ZAHTEV ZA OPERATIVNI RIZIK**	1.251.550
4.1.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom pristupa osnovnog indikatora	1.251.550
4.2.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom standardizovanog/alternativnog standardizovanog pristupa	-
4.3.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom naprednog pristupa	-
5	**KAPITALNI ZAHTEV ZA RIZIK PRILAGOĐAVANJA KREDITNE IZLOŽENOSTI**	54.852
III	**POKAZATELj ADEKVATNOSTI OSNOVNOG AKCIJSKOG KAPITALA (%)**	19,03
IV	**POKAZATELj ADEKVATNOSTI OSNOVNOG KAPITALA (%)**	19,03
V	**POKAZATELj ADEKVATNOSTI KAPITALA (%)**	21,40

PRILOG

Korišćene skraćenice:

AC	(eng. Amortized cost) – Vrednovanje finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrednosti
AFS	(eng. Available for sale) – Raspoloživo za prodaju
ALCO	(eng. Asset and Liability Managemnt Committee) - Odbor za upravljanje aktivom i pasivom
ALM	(eng. Asset and Liabilites Management) - Upravljanje aktivom i pasivom
AML	(eng. Anti-Money Laundering) - Sprečavanje pranja novca
bps	(eng. Basis points) – Procentni poen
CCF	(eng. Credit Conversion Factor) – Regulatorni faktori konverzije
CR01	(eng. Credit Price Value) - Pretpostavljena promena vrednosti hartija od vrednosti usled paralelnog pomeranja kreditnog spreda za jedan bazni poen
CRR	(eng. Capital Requirements Regulation) – uredba Evropske unije o kapitalnim zahtevima
CVA	(eng. Credit Value Adjustments) – Rizik prilagođavanja kreditne izloženosti druge ugovorne strane
DTA	(eng. Deferred tax asset) - Ložena poreska sredstva
DVA	(eng. Debit Valu Adjustment) - Sospstveni rizik neizvršenja obaveza
EAD	(eng. Exposure at Default) - Izloženost u slučaju neizmirenja obaveza
EBA	(eng. European Banking Authority)– Evropsko telo za superviziju banaka
EIR	(eng. Effective interest rate) – Efektivna kamatna stopa
EVE	(eng. Economic Value Of Equity) - Ekonomska vrednost kapitala
FVOCI	(eng. Fair value through other comprehensive income) - Vrednovanje finansijskih instrumenata kroz ostali rezultat
FVPL	(eng. Fair value through profit or loss) - Vrednovanje finansijskih instrumenata kroz bilans upeha
FV	(eng. Fair value) - Fer vrednost
FX	(eng. Foreign exchange) - U stranoj valuti
GCA	(eng. Gross Carrying Amount) - Bruto knjigovodstvena vrednost
HFT	(eng. Held for trading) – Portfolio HOV raspoloživih za trgovanje
HOV	Hartije od vrednosti
HTM	(eng. Held to maturity) – Portfolio HOV koja se drže do dospeća
ICAAP	(eng. Internal capital adequacy assessment process) - Proces interne procene adekvatnosti kapitala
IRB	(eng. Internal Ratings Based Approach) - Pristup zasnovan na internom rejtingu
LCR	Liquidity coverage ratio
LGD	(eng. Loss Given Default) - Gubitak usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza
LTV pokazatelj	(eng. Loan To Value) - Odnos bruto vrednosti potraživanja i tržišne vrednosti nepokretnosti kojom/ima je to potraživanje obezbeđeno
MRS	Međunarodni računovodstveni standardi
MSFI	Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja
MVoE	(eng. Market Value of Equity) - Tržišna vrednost kapitala
NBS	Narodna banka Srbije
NPL	Nenaplativa potraživanja
NSFR	(eng. Net Stable Funding Ratio) - Pokazatelj neto stabilnih izvora finansiranja, a predstavlja indikator strukturne likvidnosti koji ima za cilj sprečavanje strukturnih neusklađenosti u strukturi bilansne aktive i pasive u vremenskom periodu od 1 godine
OAK	Odluka o adekvatnosti kapitala
OCI	(eng Other Comprehensive Income) – Ostali rezultat
OTC derivati	(eng. Over the Counter) - vanberzanski derivati
PD	(eng. Probability of Default) - Verovatnoća neizmirenja obaveza
POCI	(eng. Purchased or originated credit impaired) - Finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja
PVBP	(eng. Price Value Basis Point) - Pretpostavljena promena cene pozicija iz knjige trgovanja usled paralelnog pomeranja krive prinosa za 1 bazni poen

RCC	(eng. Risk-bearing Capacity Calculation) - Određivanje kapaciteta za preuzimanje rizika
REPO	(eng. Repurchase Agreement) - Hartije od vrednosti kupljene po ugovoru, kojim je utvrđeno da će se ponovo prodati na tačno određeni dan u budućnosti su priznate u bilansu stanja.
RSD	Dinar Republike Srbije
SICR	(eng. Significant increase in credit risk) - Značajno povećanje kreditnog rizika
SME	(eng. Small and Medium Size Enterprises) - Mala i srednja preduzeća
SPA	(eng. Survival Period Analysis) - Analiza perioda opstanka
SPPI	(eng. Solely payments of Principal and Interest) – Procena karakteristika ugovorenih novčanih tokova da li novčani tokovi predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate
SREP	(eng. Supervisory Review and Evaluation Process) – Proces supervizorske procene
VaR	(eng. Value-at-Risk) - Vrednost pod riskom meri maksimalni očekivani gubitak vrednosti rizične aktive ili portfolija

ERSTE BANK A.D. NOVI SAD

KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2019. I IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Sadržaj

	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	I
Konsolidovani finansijski izveštaji	
Konsolidovani bilans uspeha u periodu od 1. januara 2019. do 31. decembra 2019. godine	2
Konsolidovani izveštaj o ostalom rezultatu u periodu od 1. januara 2019. do 31. decembra 2019. godine	3
Konsolidovani bilans stanja na dan 31. decembra 2019. godine	4
Konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu u periodu od 1. januara 2019. do 31. decembra 2019. godine	5
Konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine u periodu od 1. januara 2019. do 31. decembra 2019. godine	6
Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje	
Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2019. godine	7-157
Dodatne tabele	158
Godišnji izveštaj o poslovanju na konsolidovanoj osnovi	II

Izveštaj nezavisnog revizora

Akcionarima Erste Bank a.d. Novi Sad

Mišljenje

Po našem mišljenju, konsolidovani finansijski izveštaji daju istinit i objektivan prikaz, po svim materijalno značajnim aspektima, konsolidovane finansijske pozicije Erste Bank a.d. Novi Sad (u daljem tekstu „Banka") i njenog zavisnog društva (zajedno u daljem tekstu „Grupa") na dan 31. decembra 2019. godine, i njene konsolidovane finansijske uspešnosti i konsolidovanih tokova gotovine za godinu završenu na taj dan u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Predmet revizije

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe uključuju:

- konsolidovani bilans uspeha za godinu završenu na dan 31. decembra 2019. godine;
- konsolidovani izveštaj o ostalom rezultatu za godinu završenu na dan 31. decembra 2019. godine;
- konsolidovani bilans stanja sa stanjem na dan 31. decembra 2019. godine;
- konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu za godinu završenu na dan 31. decembra 2019. godine;
- konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine za godinu završenu na dan 31. decembra 2019. godine; i
- napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje, koje sadrže pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske izveštaje.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji i propisima u oblasti revizije važećim u Republici Srbiji. Naše odgovornosti u skladu sa tom regulativom su detaljnije opisane u odeljku izveštaja koji je naslovljen Odgovornosti revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izveštaja.

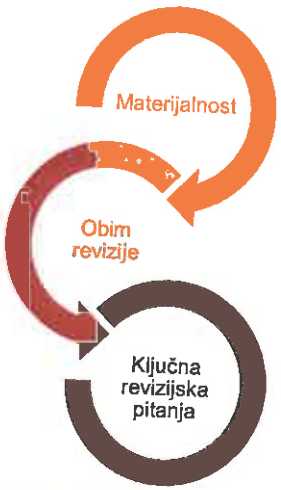
Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Nezavisnost

Mi smo nezavisni u odnosu na Grupu u skladu sa Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe izdatim od strane Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe (IESBA Kodeks) i etičkim zahtevima Zakona o reviziji Republike Srbije koji su relevantni za našu reviziju konsolidovanih finansijskih izveštaja u Republici Srbiji. Ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa IESBA Kodeksom i etičkim zahtevima Zakona o reviziji Republike Srbije.

Naš pristup reviziji

Pregled

- Materijalnost Grupe: 286,413 hiljada dinara (u daljem tekstu „RSD"), što predstavlja 0.90% kapitala Banke.
- Konsolidovani finansijski izveštaji uključuju Banku i zavisno društvo. Izvršili smo reviziju finansijskih izveštaja Banke budući da je Banka jedina značajna komponenta Grupe.
- Obimom revizije obuhvaćeno je 96% dobiti pre oporezivanja za Grupu i 95% ukupne aktive Grupe.
- Procena ispravke vrednosti kredita i potraživanja od komitenata

Pri koncipiranju revizije utvrdili smo nivo materijalnosti i procenili rizike od materijalno značajnih grešaka u konsolidovanim finansijskim izveštajima. Posebnu pažnju posvetili smo slučajevima koji predviđaju subjektivnu procenu rukovodstva, kao što su npr. materijalno značajne računovodstvene procene koje uključuju utvrđivanje pretpostavki i uzimanje u obzir neizvesnih budućih događaja od strane rukovodstva. Kao i kod svake revizije, pažnju smo posvetili riziku od zaobilaženja interne kontrole od strane rukovodstva, što između ostalog uključuje, razmatranje da li postoje dokazi o pristrasnosti koji predstavljaju rizik od postojanja materijalno značajnih grešaka nastalih usled pronevere.

Materijalnost

Na obim naše revizije uticala je primena nivoa materijalnosti. Revizija je koncipirana na način da se stekne razumno uverenje da konsolidovani finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Pogrešni iskazi mogu nastati usled pronevere ili greške. Pogrešni iskazi se smatraju materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Na osnovu našeg profesionalnog prosuđivanja, definisali smo određene kvantitativne kriterijume materijalnosti, uključujući i nivo materijalnosti Grupe za konsolidovane finansijske izveštaje, uzete u celini, kao što je prikazano u tabeli niže. Pomenuto nam je, uz kvalitativne faktore, pomoglo da definišemo obim revizijskog angažovanja, kao i prirodu, vremenski okvir i opseg revizijskih postupaka, kao i da izvršimo procenu efekata pogrešnih iskaza, ukoliko postoje, pojedinačno ili zbirno, na konsolidovane finansijske izveštaje, uzete u celini.

Nivo materijalnosti	RSD 286,413 hiljada
Kako smo odredili materijalnost	0.90% kapitala Banke
Obrazloženje za primenjenu osnovu za određivanje materijalnosti	U kontekstu strukture akcionara Banke, koja je u celosti u vlasništvu međunarodne grupacije, i uzimajući u obzir interese ostalih ključnih zainteresovanih strana – regulatora, deponenata, poverilaca i drugih – čiji primarni fokus je bančina kapitalna adekvatnost i sposobnost da izmiruje svoje obaveze, smatramo odgovarajućim da materijalnost bude određena u odnosu na kapitalne resurse Banke, koristeći knjigovodstveni kapital za potrebe određivanja materijalnosti. Za stopu od 0.9% smo se opredelili jer smatramo da je unutar prihvatljivih kvantitativnih kriterijuma za navedenu osnovu u datim okolnostima.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji konsolidovanih finansijskih izveštaja za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije konsolidovanih finansijskih izveštaja u celini i u formiranju našeg mišljenja o njima, i mi nismo izneli izdvojeno mišljenje o ovim pitanjima.

Ključna revizijska pitanja	Kako smo pristupili ključnim revizijskim pitanjima
Procena ispravke vrednosti kredita i potraživanja od komitenata Na dan 31. decembra 2019. godine, Grupa je iskazala ispravku vrednosti kredita i potraživanja od komitenata koji se vode po amortizovanoj vrednosti u iznosu od RSD 3,331,932 hiljade. MSFI-evi zahtevaju od rukovodstva da donosi prosuđivanja o budućnosti te su razne stavke u finansijskim izveštajima podložne neizvesnosti procene. Procene potrebne za ispravku vrednosti kredita i potraživanja od komitenata predstavljaju najznačajnije procene za Grupu. Identifikacija kredita koji postaju problematični, ocena značajnog povećanja kreditnog rizika, predviđanja budućih novčanih tokova, uključivanje informacija o budućim kretanjima i utvrđivanje očekivanog kreditnog gubitka za kredite komitentima su sami po sebi neizvesni.	Naš revizorski pristup bio je sledeći: • Ažurirali smo naše razumevanje metodologije Banke za obračun očekivanog kreditnog gubitka i ocenili da li je u saglasnosti sa zahtevima MSFI 9. • Angažovali smo specijaliste za kreditni rizik za potrebe pregleda metodologije, testiranja pojedinačnih komponenti MSFI 9 metodologije, razumevanje podataka korišćenih pri izradi modela i ocenu njihovog kvaliteta i prikladnosti. • Ocenili smo kontrolne aktivnost u upravljanju kreditnim rizikom i procesu odobravanja kredita, i testirali kontrole koje smo za naše potrebe smatrali ključnim, posebno u pogledu odobravanja kredita i kontinuiranog praćenja.

Ispravka vrednosti kredita u fazi obezvređenja 1 računa se na kolektivnoj osnovi kao dvanaestomesečni očekivani kreditni gubitak. Ukoliko je nastalo značajno povećanje kreditnog rizika, ispravka vrednosti računa se kao očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja. Za kredite kod kojih je nastupilo neizvršenje obaveza, a koji se ne smatraju pojedinačno značajnim, ispravka vrednosti se takođe računa na kolektivnoj osnovi.

Za pojedinačno značajne kredite kod kojih je nastupilo neizvršenje obaveza, ispravka vrednost se računa na pojedinačnoj osnovi. Ove ispravke vrednosti se računaju uzimajući u obzir verovatnoće scenarija, očekivane novčane tokove kao i očekivane prilive od realizacije sredstava obezbeđenja (gde je primenjivo).

Usredsredili smo se na ovu oblast tokom revizije imajući u vidu značajnost iznosa iskazanih u finansijskim izveštajima, kao i zbog prirode prosuđivanja i pretpostavki koje je rukovodstvo moralo napraviti.

- Ocenili smo i testirali ključne kontrole u oblasti određivanja rejtinga klijenata i procene vrednosti sredstava obezbeđenja.
- Ocenili smo proces uključivanja informacija o budućim kretanjima u procene.
- Ocenili smo da li su ključne komponente obračuna očekivanog kreditnog gubitka ispravno ugrađene u modele pregledavanjem algoritama sistema u meri koju smo smatrali potrebnom.
- Testirali smo, na bazi uzorka, ispravnost alokacije u pojedine faze obezvređenja u skladu sa relevantnim politikama i kriterijumima.
- Testirali smo, na bazi uzorka, adekvatnost pojedinačnih ispravki vrednosti, ocenjujući predviđena scenarija i procenjene očekivane novčane tokove.

Kako smo prilagodili obim revizije Grupe

Prilagodili smo obim revizije sa ciljem da obezbedimo primenu dovoljnih postupaka za potrebe izražavanja mišljenja o konsolidovanim finansijskim izveštajima, uzetim u celini, pri čemu smo vodili računa o strukturi Grupe, računovodstvenim procesima i sistemima kontrola, kao i sektoru privrede u kome Grupa posluje.

Kao rezultat definisanja obima revizije, izvršili smo reviziju finansijskih izveštaja Banke, budući da je Banka jedina značajna komponenta Grupe. Celokupan revizorski posao u vezi sa konsolidovanim finansijskim izveštajima sproveo je tim zadužen za reviziju Grupe.

Ostale informacije

Rukovodstvo je odgovorno za ostale informacije. Ostale informacije obuhvataju Godišnji izveštaj o poslovanju i Dodatne tabele koje sadrže obelodanjivanja u skladu sa „Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke" (koji ne uključuju konsolidovane finansijske izveštaje i izveštaj revizora o njima).

Naše mišljenje o konsolidovanim finansijskim izveštajima se ne odnosi na ostale informacije i ne izražavamo bilo koji oblik zaključka kojim se puža uveravanje o njima.

U vezi s našom revizijom konsolidovanih finansijskih izveštaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije navedene gore, i pri tome razmotrimo da li postoji materijalna nedoslednost između njih i konsolidovanih finansijskih izveštaja ili naših saznanja stečenih tokom revizije, ili na drugi način, predstavljaju materijalno pogrešna iskazivanja. Ako, na osnovu rada koji smo obavili, zaključimo da postoji materijalno pogrešno iskazivanje ostalih informacija, od nas se zahteva da tu činjenicu saopštimo u izveštaju. U tom smislu, ne postoji ništa što bi trebalo da saopštimo u izveštaju.

Odgovornosti rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za konsolidovane finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja, i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu konsolidovanih finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale bilo usled pronevere ili greške.

Pri sastavljanju konsolidovanih finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno za procenu sposobnosti Grupe da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, obelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namerava da likvidira Grupu ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izveštavanja Grupe.

Odgovornosti revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izveštaja

Naš cilj je sticanje uveravanja u razumnoj meri o tome da konsolidovani finansijski izveštaji, uzeti u celini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usled pronevere ili greške, i izdavanje revizorskog izveštaja koji sadrži mišljenje revizora. Uveravanje u razumnoj meri označava visok nivo uverenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Zakonom o reviziji i propisima u oblasti revizije važećim u Republici Srbiji uvek otkriti materijalno pogrešne iskaze, ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled pronevere ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Kao deo revizije koju obavljamo u skladu sa Zakonom o reviziji i propisima u oblasti revizije važećim u Republici Srbiji, mi primenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u konsolidovanim finansijskim izveštajima, nastalih usled pronevere ili greške, osmišljavamo i obavljamo revizijske postupke koji su prikladni za te rizike i pribavljamo dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat pronevere je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što pronevera može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Stičemo razumevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole Grupe.
- Vršimo procenu primenjenih računovodstvenih politika i u kojoj meri su razumne računovodstvene procene i povezana obelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, donosimo zaključak o tome da li postoji materijalna neizvesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Grupe da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvesnost, dužni smo da u svom izveštaju skrenemo pažnju na povezana obelodanjivanja u konsolidovanim finansijskim izveštajima ili, ako takva obelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izveštaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da Grupa prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.

- Vršimo procenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja konsolidovanih finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, kao i da li su u konsolidovanim finansijskim izveštajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.
- Pribavljamo dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza o finansijskim informacijama društava, odnosno o poslovnim aktivnostima unutar Grupe, sa ciljem da izrazimo mišljenje o konsolidovanim finansijskim izveštajima. Mi smo odgovorni za usmeravanje, nadzor i izvršenje revizije Grupe. Takođe, mi smo isključivo odgovorni za naše revizijsko mišljenje.

Saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vreme revizije, značajne revizijske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom revizije.

Takođe, dostavljamo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i gde je to moguće, o povezanim merama zaštite.

Od pitanja koja su saopštena licima ovlašćenim za upravljanje, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji konsolidovanih finansijskih izveštaja za tekući period i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u izveštaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuje javno obelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno retkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izveštaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posledice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Licencirani ovlašćeni revizor koji je angažovan kao ključni revizorski partner na projektu revizije, nakon koje revizor izdaje Izveštaj nezavisnog revizora je Saša Todorović.

Saša Todorović

Saša Todorović
Licencirani ovlašćeni revizor

PricewaterhouseCoopers d.o.o. Beograd

PricewaterhouseCoopers d.o.o., Beograd

Beograd, 10. mart 2020. godine

KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2019.

KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA U PERIODU OD 1. JANUARA 2019. DO 31. DECEMBRA 2019. GODINE

(u RSD hiljada)

POZICIJA	Napomena	2019.	2018.
Prihodi od kamata	4	9.751.454	8.542.507
Rashodi od kamata	4	(2.209.041)	(1.671.512)
Neto prihod po osnovu kamata		**7.542.413**	**6.870.995**
Prihodi od naknada i provizija	5	2.880.288	2.552.589
Rashodi naknada i provizija	5	(1.091.039)	(947.422)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija		**1.789.249**	**1.605.167**
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	6	359.648	113.756
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	7	6.090	71.924
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	8	562	1.199
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	9	424.677	421.095
Neto rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	10	(503.048)	(163.131)
Neto dobitak / (gubitak) po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	11	(29.107)	15.095
Ostali poslovni prihodi	12	76.897	102.838
UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD		**9.667.381**	**9.038.938**
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	13	(2.337.303)	(2.179.915)
Troškovi amortizacije	14	(573.117)	(326.514)
Ostali prihodi	15	501.649	388.420
Ostali rashodi	16	(4.306.720)	(3.729.738)
DOBITAK PRE OPOREZIVANJA		**2.951.890**	**3.191.191**
Porez na dobitak			
Dobitak po osnovu odloženih poreza	17	(186.773)	(264.750)
	17	11.812	37.637
DOBITAK NAKON OPOREZIVANJA	33	**2.776.929**	**2.964.078**
Dobitak koji pripada matičnom entitetu		2.752.638	2.952.679
Dobitak koji pripada vlasnicima bez prava kontrole		24.291	11.399

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 9. marta 2020. godine

Stevan Čomić
Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga

Aleksandra Radić
Član Izvršnog odbora

ERSTE BANK a.d. 22 NOVI SAD

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog odbora

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU U PERIODU OD 1. JANUARA 2019. DO 31. DECEMBRA 2019. GODINE

(u RSD hiljada)

POZICIJA	Napomena	2019.	2018.
DOBITAK	33	**2.776.929**	**2.964.079**
Komponente ostalog rezultata koje ne mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:			
Aktuarski dobici/(gubici)		(5.658)	5.821
Pozitivni efekti promene vrednosti vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		28.953	35.382
Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:			
Pozitivni efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat		227.268	78.449
Gubitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda		(37.579)	(23.475)
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda		**212.984**	**96.177**
UKUPAN POZITIVAN REZULTAT PERIODA		**2.989.913**	**3.060.256**
Ukupan pozitivan rezultat period koji pripada matičnom entitetu		2.965.781	3.048.356
Ukupan pozitivan rezultat perioda koji pripada vlasnicima bez prava kontrole		24.133	11.900

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 9. marta 2020. godine

Stevan Čomić
Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga

Aleksandra Radić
Član Izvršnog odbora

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog odbora

KONSOLIDOVANI BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2019. GODINE

(u RSD hiljada)

AKTIVA	Napomena	2019.	2018.
Gotovina i sredstva kod centralne banke	18	21.855.352	24.641.257
Potraživanja po osnovu derivata	19	346.899	181.204
Hartije od vrednosti	20	41.791.566	35.153.894
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	21	1.606.479	1.492.872
Krediti i potraživanja od komitenata	22	171.568.590	146.346.487
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate		118	118
Nematerijalna ulaganja	23	683.397	554.374
Nekretnine, postrojenja i oprema	23	3.076.169	1.072.688
Tekuća poreska sredstva	17	229.409	173.326
Odložena poreska sredstva	17	2.044	20.553
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	24	12.252	12.288
Ostala sredstva	25	1.348.380	1.245.658
UKUPNO AKTIVA		**242.520.655**	**210.894.719**
PASIVA			
OBAVEZE			
Obaveze po osnovu derivata	26	250.039	95.518
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i Centralnoj banci	27	71.909.427	67.153.387
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	28	126.407.953	113.210.214
Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	29	3.512.691	
Subordinirane obaveze	30	4.206.971	4.566.337
Rezervisanja	31	758.606	677.194
Tekuće poreske obaveze	17	169.499	252.560
Odložene poreske obaveze	17	13.365	4.038
Ostale obaveze	32	3.153.824	1.085.574
UKUPNO OBAVEZE		**210.382.375**	**187.044.822**
Kapital	33		
Akcijski kapital i emisiona premija		15.462.944	10.164.475
Dobitak		2.891.319	3.057.163
Rezerve		13.681.971	10.550.345
Učešća bez prava kontrole		102.047	77.914
UKUPNO KAPITAL		**32.138.280**	**23.849.897**
UKUPNO PASIVA		**242.520.655**	**210.894.719**

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 9. marta 2020. godine

Stevan Čomić Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga	Aleksandra Radić Član Izvršnog odbora	Slavko Carić Predsednik Izvršnog odbora

ERSTE BANK a.d. 22 NOVI SAD

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU U PERIODU OD 1. JANUARA 2019. DO 31. DECEMBRA 2019. GODINE

(u RSD hiljada)

	Akcijski kapital	Emisiona premija	Ostale rezerve	Revalorizacione rezerve	Akumuliran i dobitak	Ukupno	Manjinski interes	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2018. godine	**10.040.000**	**124.475**	**7.679.824**	**418.346**	**2.732.925**	**20.995.570**	**64.856**	**21.060.426**
Efekti prelaska na MSFI 9	-	-	-	-	(271.620)	(271.620)	1.266	(270.353)
Stanje na dan 1. januara 2018. godine	**10.040.000**	**124.475**	**7.679.824**	**418.346**	**2.461.305**	**20.723.950**	**66.122**	**20.790.072**
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	-	-	-	95.354	-	95.354	393	95.747
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	2.952.679	2.952.679	11.399	2.964.078
Prenos iz dobiti na rezerve	-	-	2.356.820	-	(2.356.820)	-	-	-
Ostalo								
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	**10.040.000**	**124.475**	**10.036.645**	**513.700**	**3.057.163**	**23.771.983**	**77.914**	**23.849.897**
Stanje na dan 1. januara 2019. godine	**10.040.000**	**124.475**	**10.036.645**	**513.700**	**3.057.163**	**23.771.983**	**77.914**	**23.849.897**
Dokapitalizacija	2.869.000	2.429.469	-	-	-	5.298.469		5.298.469
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	-	-	-	213.141	-	213.141	(158)	212.984
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	2.752.639	2.752.639	24.291	2.776.930
Prenos iz dobiti na rezerve	-	-	2.918.483	-	(2.918.483)	-		-
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	**12.909.000**	**2.553.944**	**12.955.129**	**726.841**	**2.891.319**	**32.036.233**	**102.047**	**32.138.280**

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 9. marta 2020. godine

Stevan Čomić
Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga

Aleksandra Radić
Član Izvršnog odbora

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog odbora

KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE U PERIODU OD 01. JANUARA 2019. DO 31. DECEMBRA 2019. GODINE

(u RSD hiljada)

	2019.	2018.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	**18.425.746**	**15.720.034**
Prilivi od kamata	9.432.108	8.413.348
Prilivi od naknada	2.835.384	2.560.046
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih prihoda	6.122.033	4.706.550
Prilivi od dividendi i učešća u dobitku	36.222	40.090
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	**18.199.709**	**14.468.691**
Odlivi po osnovu kamata	2.125.774	1.626.838
Odlivi po osnovu naknada	1.075.807	933.811
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	2.304.585	2.161.333
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret prihoda	553.853	496.944
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	12.139.690	9.249.764
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja u plasmanima i depozitima	**226.038**	**1.251.343**
Smanjenje plasmana i povećanje depozita i ostalih obaveza	**14.394.817**	**21.592.973**
Povećanje depozita i ostalih obaveza prema bankama, drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	14.394.817	21.592.973
Povećanje plasmana i smanjenje uzetih depozita i ostalih obaveza	**24.557.021**	**44.601.520**
Povećanje kredita i potraživanja od banaka, drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	18.615.415	42.020.668
Povećanje finansijskih sredstava koja se inicijalno priznaju po fer vrednosti kroz bilans uspeha, finansijskih sredstava namenjenih trgovanju i ostalih hartija od vrednosti koje nisu namenjene investiranju	5.941.606	2.580.852
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit	**9.936.166**	**21.757.203**
Plaćeni porez na dobit	308.641	334.290
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	**10.244.807**	**22.091.494**
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	**3.016.373**	**744.770**
Prilivi od ulaganja u investicione hartije od vrednosti	-	216.576
Ostali prilivi iz aktivnosti investiranja	3.016.373	528.194
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	**5.857.563**	**1.337.265**
Odlivi po osnovu ulaganja u investicione hartije od vrednosti	-	264.244
Odlivi za kupovinu nematerijalnih ulaganja, nekretnina postrojenja i opreme	716.143	9.064
Odlivi po osnovu nabavke investicionih nekretnina	-	594.139
Ostali odlivi iz aktivnosti investiranja	5.141.420	469.818
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	**2.841.190**	**592.495**
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	**19.492.412**	**18.633.000**
Prilivi po osnovu uvećanja kapitala	5.298.469	
Prilivi gotovine po osnovu subordiniranih obaveza	-	3.211.814
Prilivi po osnovu uzetih kredita	10.603.162	15.421.186
Ostali prilivi iz aktivnosti finansiranja	3.590.781	-
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	**5.529.502**	**541.107**
Odlivi gotovine po osnovu subordiniranih obaveza	359.366	-
Odlivi po osnovu uzetih kredita	5.169.624	470.815
Ostali odlivi iz aktivnosti finansiranja	512	70.292
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	**13.962.910**	**18.091.893**
SVEGA NETO PRILIVI GOTOVINE	**55.329.348**	**56.690.778**
SVEGA NETO ODLIVI GOTOVINE	**54.452.436**	**61.282.873**
NETO POVECANJE GOTOVINE	**876.913**	-
NETO SMANJENJE GOTOVINE	-	**4.592.095**
GOTOVINA NA POČETKU GODINE	**8.461.312**	**12.630.868**
POZITIVNE KURSNE RAZLIKE	**5.196.723**	**6.771.455**
NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE	**4.771.781**	**6.348.916**
GOTOVINA I GOTOVINSKI ELEMENTI NA KRAJU PERIODA	**9.763.167**	**8.461.312**

Napomene na narednim stranama čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Novi Sad, 9. marta 2020. godine

Stevan Čomić
Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga

Aleksandra Radić
Član Izvršnog odbora

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog odbora

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

1. OSNOVNE INFORMACIJE O BANCI

Erste Bank a.d. Novi Sad je najstarija finansijska institucija u zemlji, osnovana 1864. godine kao prva štedionica (Novosadska štedionica). Tokom 2005. godine Novosadska banka je postala član Erste Grupe, koja je osnovana 1819. godine kao prva štedionica u Austriji.

Rešenjem Agencije za privredne registre br. BD 101499/2005 od 21. decembra 2005. godine registrovana je promena naziva Novosadske banke a.d., Novi Sad u Erste Bank a.d., Novi Sad.

Akcionari Banke su Erste Group Banka AG Beč u daljem tekstu Erste Group sa 74% učešća i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac sa 26% učešća u akcijskom kapitalu Banke. U cilju pojednostavljenja strukture Erste Group Bank AG izvršen je prenos vlasništva nad akcijama koje ima EBG CEPS kod banaka u Evropi na Erste Group. Na taj način je Erste Group postala direktni akcionar Banke sa 74% učešća u akcijskom kapitalu. Odluka Skupštine Banke za izmenu osnivačkih akata doneta 30. juna 2015. godine, a izmene u APR izvršene 22. juna 2015. godine.

Dana 15. januara 2014. godine na osnovu ugovora o kupovini i prenosu udela koji je zaključen sa Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i Erste Group Immorent International Holding GMBH, Banka je stekla 75% udela u osnovnom kapitalu društva S-leasing d.o.o., Srbija, a 25% je u vlasništvu Steiermarkische Bank und Sparkassen AG. Osim toga, 2014. godine Banka je stekla i 19% udela u osnovnom kapitalu društva S Rent d.o.o., Srbija.

Ovom transakcijom obe kompanije i dalje ostaju članice Erste Grupe.

Priloženi finansijski izveštaji i napomene uz finansijske izveštaje predstavljaju konsolidovane finansijske izveštaje Grupe. Banka je matično pravno lice Grupe i kao takva je u obavezi da u skladu sa zahtevom Zakona o bankama pripremi konsolidovane finansijske izveštaje na dan i za godinu koja se završila 31. decembra 2018. godine. Konsolidovani finansijski izveštaji uključuju i finansijske izveštaje Lizinga koji je 75% u vlasništvu Banke.

Banka je registrovana u Republici Srbiji za obavljanje platnog prometa u zemlji i inostranstvu, kreditnih i depozitnih poslova u zemlji, poslova sa platnim karticama, poslove sa hartijama od vrednosti kao i za dilerske poslove. U skladu sa Zakonom o bankama, Banka posluje na principima stabilnog i sigurnog poslovanja.

Sedište Banke se nalazi u Novom Sadu, Bulevar Oslobođenja broj 5. Banka u svom sastavu ima 3 centrale, 7 poslovnih jedinica, 46 filijala, 31 ekspozitura i 4 šaltera.

Banka je na dan 31. decembra 2019. godine imala 1.154 zaposlenih (31. decembra 2018. godine: 1.117 zaposlenih).

Matični broj Banke je 08063818, a poreski identifikacioni broj je 101626723.

SWIFT: GIBARS22

Internet stranica: www.erstebank.rs

S – Leasing doo Beograd je osnovan juna 2003. godine. Društvo je organizovano kao društvo sa ograničenom odgovornošću i registrovano je kod Trgovinskog suda u Beogradu 18. juna 2003. godine, dok je kod Agencije za privredne registre registrovano rešenjem br. BD 33349/2005 od 7. juna 2005. godine.

Po stupanju na snagu Zakona o finansijskom lizingu, Društvo dobija dozvolu za obavljanje poslova finansijskog lizinga po Rešenju Narodne banke Srbije br. 622 od 25. januara 2006. godine.

U 2014. godini je došlo do promene u vlasničkoj strukturi osnovnog kapitala S-Leasinga te je Erste Bank akcionarsko društvo, Novi Sad, Srbija je postala većinski vlasnik društva sa udelom od 75,0%, dok je Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac, Austrija smanjila svoj udeo na 25,0%. Osnovni kapital Društva na dan 31. decembar. 2013. godine sastojao se od udela osnivača Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac, Austrija (50,0%) i Immorent International Holding GmbH, Beč, Austrija (50,0%).

Osnovna delatnost društva je pružanje usluga finansijskog lizinga pokretnih stvari fizičkim i pravnim licima na teritoriji Republike Srbije.

Sedište Društva je u Beogradu u Ulici Milutina Milankovića 3a.

Društvo je na dan 31. decembra 2019. godine imalo 50 zaposlenih (31. decembar 2018. godine: 45 zaposlenih).

Matični broj društva je 17488104, a poreski identifikacioni broj je 102941384.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje konsolidovanih finansijskih izveštaja

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe (u daljem tekstu "finansijski izveštaji") na dan 31.decembra 2019. godine sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI") i propisima Narodne Banke Srbije koji regulišu finansijsko izveštavanje banaka.

Priloženi finansijski izveštaji su prikazani u formi propisanoj Odlukom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke ("Službeni glasnik Republike Srbije" broj 101/2017 i 38/2018).

Priloženi finansijski izveštaji predstavljaju konsolidovane finansijske izveštaje Grupe. Banka, kao matično pravno lice Grupe, je sastavila i prezentovala i poseban set pojedinačnih finansijskih izveštaja.

Banka ima 75% učešća u kapitalu zavisnog pravnog lica S-leasing d.o.o., Beograd (25% je u vlasništvu Steiermarkische Bank und Sparkassen AG).

Priloženi konsolidovani finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa konceptom istorijskog troška, izuzev za stavke koje se vrednuju po fer vrednosti: finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha, i finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

Iznosi u priloženim konsolidovanim finansijskim izveštajima Grupe iskazani su u hiljadama dinara, osim ukoliko nije drugačije naznačeno. Dinar (RSD) predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu Grupe. Sve transakcije u valutama koje nisu funkcionalna valuta, tretiraju se kao transakcije u stranim valutama.

Konsolidovani finansijski izveštaji su pripremljeni na bazi koncepta nastavka poslovanja koji podrazumeva da će Grupa nastaviti sa poslovanjem u predvidljivoj budućnosti.

Grupa je u sastavljanju priloženih finansijskih izveštaja primenila računovodstvene politike obelodanjene u daljem tekstu Napomene 2.

A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja

Novi i izmenjeni i dopunjeni MSFI, navedeni u nastavku, stupaju na snagu 1. januara 2019. godine:

- **MSFI 16: Lizing**

  U januaru 2016. godine, IASB je izdao MSFI 16 koji je na snazi na dan ili nakon 1. januara 2019. godine. MSFI 16 zamenjuje postojeće smernice za obračunavanje zakupa u MRS 17 Lizing, IFRIC 4 - Utvrđivanje da li ugovor sadrži zakup, SIC-15 Operativni lizing - Podsticaji i SIC-27 Evaluacija supstanci transakcija koje uključuju pravni oblik zakupa.

  Postoje izuzeci od priznavanja lizinga i to za kratkoročne ugovore o zakupu (kraće od 12 meseci) i ugovore o zakupu predmeta male vrednosti. Odluka Grupe je da se za lizing male vrednosti primenjuje prag od 10.000 USD. U izuzetnim slučajevima Grupa će za vrednosti između 5.000 i 10.000 USD razmotriti i obezbediti dokaz za priznavanje sredstva sa pravom korišćenja. Kratkoročni lizing predstavlja zakup koji sa prvim danom trajanja zakupa traje do 12 meseci ili kraće (zakup koji sadrži opciju otkupa nema karakter kratkoročnog zakupa, nezavisno od roka na koji je uzet).

  Pri proceni da li je ugovor jeste ili sadrži lizing mora se znati koja je to imovina tj. mora se identifikovati imovina koja je predmet lizinga, odnosno pri razmatranju da li ugovor sadrži lizing značajna je činjenica da li ugovor prenosi pravo da se kontroliše identifikovana imovina za neki period vremena u zamenu za plaćanje.

  Da bi ugovor predstavljao ugovor o lizingu neophodno je da zakupac /korisnik lizinga, osim prava da prisvaja sve ekonomske koristi od upotrebe identifikovane imovine ima i pravo da odredi način upotrebe te imovine tokom perioda korišćenja.

  Prilikom procene od strane Grupe da li ugovori sadrže lizing, u obzir su uzeti objekti, bankomati, IT oprema (hardware, fotokopir aparati, i sl.), POS terminali i vozila. Ugovori koji sadrže lizing obuhvatili su objekte i vozila, kao i IT opremu koja je prethodno uzeta putem finansijskog lizinga. Vrednosti navedenih stavki imovine prikazani su u Napomeni 23.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje konsolidovanih finansijskih izveštaja (nastavak)

A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)

Računovodstvo zakupodavca ostaje slično važećem standardu MRS 17, tj. zakupodavac nastavlja klasifikovati lizing kao finansijski ili operativni lizing.

Grupa je primenila MSFI 16 koristeći modifikovani retrospektivni pristup u skladu sa MSFI 16.C5 (b) pri čemu uporedne informacije neće biti prepravljene. Za zakupe koji su ranije klasifikovani kao operativni lizing, diskontna stopa je utvrđena kao inkrementalna stopa zaduživanja zakupca odnosno stopa kapitalizacije koja se utvrđuje na datum prve primene. Imovina sa pravom korišćenja je priznata u iznosu jednakom obavezi za zakup (MSFI 16.C8 (b) (ii)). Kao rezultat toga, Grupa nije obračunala bilo kakav uticaj na kapital prilikom inicijalne primene. Svi ugovori koji su prethodno identifikovani kao zakupi primenjujući MRS 17 i IFRIC 4 biće preneti na MSFI 16. Grupa nije primenila MSFI 16 na bilo kakve ugovore o nematerijalnim sredstvima. Grupa koristi izuzeće za kratkoročne zakupe i zakupe male vrednosti, pri čemu se pravo na korišćenje imovine ne priznaje.

Sredstava sa pravom korišćenja koja su priznata pod 01.01.2019. godine kao i iznos lizing obaveza koji su priznati pod 01.01.2019. godine, iznose RSD 1.379.458 hiljada (Erste banka: RSD 1.297.923 hiljada, S-Leasing: RSD 81.535 hiljada) u kom iznosu se povećala i bilansna suma Grupe.

Prema analizi ugovora o lizinga kojima Grupa raspolaže na datum prelaska na MSFI 16 a koji ispunjavaju uslov da se priznaju kao pravo korišćenja sredstva, 95% ugovora o lizingu se odnosi na nekretnine.

- **MSFI 9: Finansijski instrumenti (Izmena)**

Izmena i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2019. godine. Navedenom izmenom je potvrdjeno sledeće: 1) Razumna naknada pri prevremenoj otplati može biti pozitivan ili negativan novčani tok prilikom razmatranja da li finansijsko sredstvo ispunjava SPPI kriterijum; 2) Kada se finansijska obaveza vrednuje pomoću metode amortizovanog troška i kada nastupi modifikacija iz koje ne proizilazi prestanak priznavanja, u tom slučaju dobitak ili gubitak bi trebalo odmah priznati u okviru bilansa uspeha tekućeg perioda. Dobitak ili gubitak se obračunava kao razlika između originalnih ugoovrenih novčanih tokova i modifikovanih novčanih tokova diskontovanih na sadašnju vrednost pomoću originalne efektivne kamatne stope. Dobitak ili gubitak se ne može razgraničiti na preostali period trajanja finansijskog instrumenta, što predstavlja promenu u odnosu na praksu dopuštenu standardom MRS 39. Izmene ovog standarda nemaju značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

- **IFRIC tumačenje 23: Neizvesnost u pogledu tretmana poreza na dobit**

Tumačenje je primenljivo za periode počev od 1. januara 2019. godine ili kasnije. MRS 12 određuje na koji način se računaju tekući i odloženi porez, ali ne i kako se reflektuju efekti neizvesnosti. Interpretacija pojašnjava kako da se primene zahtevi priznavanja i vrednovanja u skladu sa MRS 12 kada postoji neizvesnost tretmana poreza na dobit. Entitet bi trebao da utvrdi da li razmatra svaki neizvesni poreski tretman odvojeno ili zajedno sa jednim ili više drugih neizvesnih poreskih tretmana na osnovu pristupa koji bolje predvidja razrešenje neizvesnosti. Entitet će pretpostaviti da će poreski organi preispitivati iznose na koje imaju pravo i potpuno znanje o svim informacijama kada vrše ta ispitivanja. Ukoliko entitet zaključi da nije verovatno da će poreski organ prihvatiti neizvestan poreski tretman, efekat neizvesnosti će se reflektovati u utvrđivanju povezane oporezive dobiti ili gubitka, poreske osnovice, neiskorišćenih poreskih gubitaka, neiskorišćenih poreskih kredita ili poreskih stopa, koristeći ili najverovatniji iznos očekivane vrednosti, u zavisnosti koji metod entitet očekuje da će bolje predvideti razrešenje neizvesnosti. Entitet će reflektovati efekat promene činjenica i pretpostavki ili novih informacija koje utiču na odluku ili procenu koju zahteva interpretacija kao promena u računovodstvenoj proceni. Primeri izmene u činjenicama i pretposavkama ili ovim informacijama koje mogu rezultirati u ponovnoj proceni odluke ili uradjene procene, ali nisu limitirani samo na taj momenat, se odnose na ispitivanja ili akcije od strane poreskih organa, izmene u pravilima uspostavljenim od strane poreskih organa ili isteka prava poreske uprave da ispituje ili preistpituje poreski tretman. Nedostatak saglasnosti ili nesaglasnosti od strane poreskih organa sa poreskim tretmanom, izdvojeno, neće najverovatnije konstituisati izmene u činjenicama i pretpostavkama ili novim informacijama koje utiču na odluke i procene koje se zahtevaju od strane Interpretacije. Izmene ovog standarda nemaju značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

- **MRS 19: Primanja zaposlenih (Izmene)**

Izmena i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2019. godine. Izmene zahtevaju od entiteta da: koriste ažurirane pretpostavke za određivanje tekućih troškova usluge i neto kamata za preostali period nakon izmene, skraćivanja ili poravnanje plana; da priznaju u okviru bilansa uspeha kao deo troškova perioda ili kao dobitak ili gubitak usled poravnanja bilo koji manjak ili višak, čak i ako navedeni višak prethodno nije prethodno priznat usled uticaja gornje granice priznavanja sredstava. Izmene ovog standarda nemaju značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje konsolidovanih finansijskih izveštaja (nastavak)

A) Novi i izmenjeni i dopunjeni standardi i tumačenja (nastavak)

Za sledeće nove standarde se ne smatra da imaju značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe:

- Dugoročna ulaganja u pridružena pravna lica i zajednička ulaganja – izmene MRS 28 (objavljene 12. oktobra 2017. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Godišnja poboljšanja ciklusa MSFI 2015 – 2017 – izmene MSFI 3, MSFI 11, MRS 12 i MRS 23 (obelodanjeni 12. decembra 2017. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine),

B) Standardi koji su izdati ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni

- **MSFI 17: Ugovori o osiguranju**

  Standard je primenljiv počev od ili posle 1. januara 2022. godine. MSFI 17 menja MSFI 4, koji je dao kompanijama izuzeće od pravila da vode računovodstvo za ugovore o osiguranju koristeći postojeće prakse. Kao konsekvenca, bilo je teško za investiture da uporede i razluče finansijske performanse od ostalih sličnih ugovora o osiguranju. MSFI 17 je standard baziran na jedinstvenom principu koji se odnosi na sve tipove ugovora o osiguranju, uključujući ugovore o reosiguranju. Standard zahteva priznavanje i vrednovanje grupa ugovora o osiguranju na: i) sadašnju vrednost budućih novčanih tokova usklađenu rizikom (izrada novčanih tokova) koja inkorporira sve dostupne informacije o novčanim tokovima na način da su konzistentni sa vidljivim tržišnim informacijama; plus (ako je vrednost obaveza) ili minus (ako se ova vrednosti odnosi na aktivu) ii) iznos koji predstavalja nezasluženi profit u grupi ugovora (ugovorena uslužna margina). Osiguravatelji će priznati profit od grupe ugovora o osiguranju tokom osiguravajućeg perioda kao da nemaju rizik. Ukoliko grupa ugovora jeste ili postane generator gubitka entitet će priznati gubitak trenutno. Ne očekuje se da će zahtevi ovog standarda imati značajnog uticaja na finansijske izveštaje Grupe.

- **MRS 1: Prezentacija finansijskih izveštaja i MRS 8: Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške (Izmene)**

  Izmene i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2020. godine. Izmene zahtevaju od entiteta da: koriste konzistentnu definiciju materijalnosti u svim MSFI i Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje; da razjasne objašnjenje definicije materijalnosti; da uključe smernice iz MRS 1 vezano za nematerijalne informacije. Rukovodstvo Grupe ne očekuje da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

- **MSFI 9, MRS 39 i MSFI 7: Izmena referentnih kamatnih stopa (Izmene)**

  Izmene i dopune standarda su primenljive za period od ili posle 1. januara 2020. godine. Izmene omogućavaju entitetima olakšice u situacijama kada dolazi do izmene referentnih kamatnih stopa. Olakšice se odnose na primenu računovodstva zaštite od rizika (hedge accounting) i dopuštaju da izmena IBOR-a ne izazove obustavu primene računovodstva zaštite od rizika. Sve neefikasnosti zaštite od rizika trebalo bi nastaviti voditi kroz bilans uspeha. Imajući u vidu prožimajuću prirodu ugovora baziranih na IBOR-u kada je u pitanju zaštita od rizika, očekuje se da ova izmena standarda pogodi kompanije svih indurstrija. Rukovodstvo Grupe ne očekuje da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe.

Za sledeće nove standarde se ne očekuje se da će, kada budu usvojena, imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Grupe:

- Poslovne kombinacije – izmene MSFI 3 (objavljene 22. oktobra 2018. godine i stupaju na snagu za periode koji počinju na dan ili nakon 1. janauara 2020. godine).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.2 Osnove za konsolidaciju

Konsolidovani finansijski izveštaji uključuju finansijske izveštaje Banke i društva nad kojim Banka ima kontrolu. Kontrola postoji ako Banka ima moć upravljanja finansijskim i poslovnim politikama društva tako da ostvari koristi od njegovih aktivnosti. Kontrola je uspostavljena kada je Banka izložena, ili ima prava na varijabilnim prinosima po osnovu učešća u entitetu u koji je investirala i ima sposobnost da utiče na te prinose po osnovu moći koju ima nad entitetom u koji je investirala.

Rezultat zavisnog društva koje je stečeno u toku godine uključuje se u konsolidovani bilans uspeha od efektivnog datuma sticanja. Finansijski izveštaji zavisnog društva po potrebi se usklađuju na način da se njihove računovodstvene politike usaglase s onima koje koristi Banka kao matična kompanija u okviru Grupe. Sve transakcije, sva stanja, svi prihodi i rashodi unutar Grupe eliminišu se konsolidacijom. Manjinski interes predstavlja udeo u dobitku ili gubitku te kapitalu zavisnog društva kojem Banka nije direktni ni indirektni vlasnik. Manjinski interes prikazan je posebno u bilansu uspeha Grupe te unutar kapitala u bilansu stanja Grupe, odvojeno od kapitala Banke.

2.3 Poslovna spajanja

Banka na dan 31. decembra 2019. godine poseduje 75% vlasništva Lizinga. Na dan sticanja učešća, ukupna aktiva Lizinga iznosila je 3.092.233 hiljade dinara, ukupan akcijski kapital iznosio je 60.455 hiljada dinara dok je gubitak iznosio 113.284 hiljada dinara. Na dan 31. decembra 2019. godine ukupna aktiva Lizinga iznosi RSD 11.550.406 hiljada, ukupan akcijski kapital iznosio je 67.500 hiljada dinara dok dobitak iznosi RSD 408.187 hiljada.

Poslovno spajanje koje uključuje entitete ili poslovanje pod zajedničkom kontrolom je poslovna kombinacija u kojoj su navedeni entiteti pod zajedničkom kontrolom od strane istog entiteta, pre ili nakon poslovnog spajanja, i ta kontrola nije prenosiva. Kako se MSFI 3 ne primenjuje na poslovna spajanja društava pod zajedničkom kontrolom, Grupa je, u skladu s MRS-om 8, usvojila računovodstvenu politiku u kojoj se takve transakcije evidentiraju po metodi udruživanja interesa.

Primena metode je sledeća:

- Imovina i obaveze entiteta koji se spajaju prikazuje se po knjigovodstvenoj vrednosti kako je prikazano u prethodnim izveštajima krajnjeg matičnog društva Grupe;
- Nema nove procene fer vrednosti ili priznavanja nove imovine ili obaveza. Jedina usklađivanja se sprovode radi usklađivanja računovodstvenih politika;
- Nije priznat goodwill kao rezultat spajanja;
- Razlika između plaćenog iznosa/prenosa i „stečenog" kapitala prikazana je u kapitalu;
- Bilans uspeha reflektuje rezultat svih društava za celu poslovnu godinu, ukoliko je spajanje nastalo početkom godine te nije materijalno značajno odstupanje;
- Uporedni podaci se ne prepravljaju.

2.4. Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi i rashodi od kamata, uključujući i zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionog odnosa, koji su definisani ugovorom između Grupe i komitenta. Prihodi i rashodi po osnovu kamata priznaju se po načelu uzročnosti prihoda uz primenu efektivne kamatne stope koja se utvrđuje u trenutku početnog priznavanja finansijskog sredstva / obaveze.

Za sve finansijske instrumente vrednovane po amortizovanoj vrednosti, finansijske instrumente koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat kao i finansijsku imovinu kojom se ne trguje i koja se vrednuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha, prihodi ili rashodi od kamata se iskazuju po efektivnoj kamatnoj stopi, koja predstavlja stopu koja precizno diskontuje procenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vek finansijskog instrumenta ili kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu, na:

- Bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva (amortizovana vrednost pre umanjenja za očekivane kreditne gubitke)
- Amortizovanu vrednost finansijske obaveze

U slučaju POCI kredita (kupljena ili plasirana kreditno obezvređena sredstva) obračunava se efektivna kamatna stopa usklađena za kreditni rizik, korišćenjem procenjenih budućih novčanih tokova koji uključuju očekivane kreditne gubitke.

Prilikom obračuna efektivne kamatne stope za finansijske instrumente koji nisu POCI (nisu kreditno obezvređeni u momentu odobrenja niti su pretrpeli značajnu modifikaciju ugovorenih novčanih tokova kao kreditno obezvređeni) Grupa procenjuje buduće novčane tokove uzimaju se u obzir sve ugovorne uslove koji se odnose na taj finansijski instrument, ali ne i kreditne gubitke.

Neamortizovano stanje unapred naplaćene naknade i drugih transakcionih troškova koji ulaze u efektivnu kamatnu stopu, kao i neamortizovano stanje korekcije plasmana zbog modifikacije, u slučaju prestanka priznavanja finansijskog sredstva se prezentuje u okviru prihoda od kamata na dan prestanka priznavanja.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.4. Prihodi i rashodi od kamata (continued)

Unwinding kao prihod od kamate na obezvređene kredite i plasmene klijenata izračunava se primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost (neto vrednost) kredita i plasmana.

Prihodi od kamata uključuju takođe i dobitke i gubitke od modifikacije priznate na finansijskoj imovini u Nivou 1.

2.5. Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi i rashodi od naknada i provizija nastali pružanjem, odnosno korišćenjem bankarskih usluga, priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su ostvareni, tj. kada je usluga pružena.

Prihode od naknada i provizija koje Grupa ostvaruje proizilaze iz širokog spektra usluga koje Grupa pruža svojim klijentima. Prihodi od naknada se mogu svrstati u dve kategorije:

/i/ Naknade dobijene za pružanje usluga tokom određenog perioda razgraničavaju se tokom perioda pružanja usluga.

Naknade za pružanje usluga u određenom vremenskom periodu obračunavaju se u tom periodu. Ove naknade uključuju naknade za pozajmice koje nisu sastavni deo efektivne kamatne stope finansiskog instrumenta, naknade i provizije po osnovu održavanja računa i druge naknade i provizije po osnovu usluga za domaći i međunarodni platni promet, nakanade za garancije, kastodi i druge naknade za upravljanje, kao i naknade za posrednovanje u osiguranju Naknade za odobrenje kredita za one kredite koji će verovatno biti povučeni i ostale naknade koje se odnose na kredite su odložene (zajedno sa svim dodatnim troškovima) i priznaju se kao izmena efektivne kamatne stope kredita.

/ii/ Prihodi od naknada povezani sa izvršenjem određenog posla

Naknade ili komponente naknada koje su povezane sa izvršenjem određenog posla se priznaju pošto se ispune odgovarajući kriterijumi. Prihod od naknade ostvaren od pružanja usluga trećim stranama, kao što je organizovanje sticanja akcija ili drugih hartija od vrednosti, ili kupovina/ prodaja preduzeća, priznaje se po završetku predmente transakcije.

Rashodi od naknada i provizija čine rashodi od naknada po osnovu transakcija domaćeg i inostranog platnog prometa, troškovi poslovanja s karticama i slične naknade (Napomena 5).

2.6. Neto dobitak/gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata

Neto dobici /gubiti po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata obuhvataju efekte usklađivanja fer vrednosti derivata izuzev derivata namenjenih zaštiti od rizika.

2.7. Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti

Neto dobici /gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti obuhvataju efekte nastale prilikom prestanka priznavanja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza koji se vrednuju
po fer vrednosti kroz bilans uspeha, kao i finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

2.8. Neto dobitak / gubitak po osnovu zaštite od rizika

Neto dobici / gubici po osnovu zaštite od rizika obuhvataju neto dobitke /gubitke po osnovu promene vrednosti derivata koji su namenjeni zaštiti od rizika.

2.9. Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vode po amortizovanoj vrednosti

Ove stavke uključuju dobitak /gubitak u slučaju prodaje finansijkih instrumenata i modifikacija ugovornih uslova u periodu trajanja koji za rezultat imaju prestanak priznavanja finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.10. Preračunavanje stranih valuta

Stavke uključene u finansijske izveštaje Grupe odmeravaju se korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kome Grupa posluje (funkcionalna valuta). Finansijski izveštaji prikazani su u hiljadama dinara (RSD).

Poslovne promene nastale u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promene. Monetarna sredstva i obaveze iskazani u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti i prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti, evidentirane su u korist ili na teret bilansa uspeha kao prihodi i rashodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

Dobici i gubici koji nastaju prilikom preračuna finansijskih sredstava i obaveza sa valutnom klauzulom evidentiraju se u bilansu uspeha u okviru prihoda, odnosno rashoda od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule.

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u dinare po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja.

2.11 Finansijski instrumenti

Finansijski instrument je svaki ugovor koji dovodi do povećanja finansijskih sredstava jedne ugovorne strane odnosno finansijskih obaveza ili vlasničkih instrumenata druge ugovorne strane. U skladu sa MSFI 9, sva finansijska sredstva i obaveze - koji takođe uključuju derivativne finansijske instrumente - treba da se priznaju u bilansu stanja i mere u skladu sa njihovim dodeljenim kategorijama.

2.11.1.Metode merenja finansijskih instrumenata

a) Amortizovana vrednost i efektivna kamatna stopa

Amortizovana vrednost je iznos po kom se meri finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po početnom priznavanju minus otplate glavnice, plus ili minus kumulativna amortizacija koristeći metod efektivne kamatne stope bilo koje razlike između tog početnog iznosa i iznosa dospeća. Za finansijska sredstva iznos se usklađuje za ispravku vrednosti.

Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno eskontuje procenjena buduća novčana plaćanja ili primanja tokom očekivanog trajanja finansijskog instrumenta ili, ukoliko je odgovarajuće, kraći period u odnosu na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva ili neto knjigovodstvenu vrednost finansijske obaveze.

Kada se izračunava efektivna kamatna stopa, Grupa procenjuje novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uslove finansijskog instrumenta (na primer, prevremena otplata, kupovne i slične opcije), ali ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Obračun uključuje sve naknade i poene koji su plaćeni ili primljeni između ugovornih strana a koje su sastavni deo efektivne kamatne stope, troškove transakcija i sve ostale premije i eskonte.

Za kupljena ili stvorena finasijska sredstva umanjena za kreditne gubitke („POCI") koristi se kreditno prilagođena EIR - efektivna kamatna stopa usklađena za kreditne rizike . To je stopa koja tačno diskontuje procenjene buduće novčane tokove koji uzimaju u obzir očekivane kreditne gubitke po amortizovanoj vrednosti finansijskog sredstva.

Efektivna kamatna stopa se koristi i za priznavanje prihoda od kamata i rashoda od kamata.

Prihodi od kamata se računaju na sledeći način:

- Primenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva (Nivo 1 i Nivo 2)
- Primenom efektivne kamatnae stope na amortizovanu vrednost finansijskog sredstva u narednim periodima izveštaja sve dok je sredstvo umanjeno za kreditne gubitke (Nivo 3)
- Primenom kreditno prilagođene efektivne kamatne stope na kupljena ili stvorena finansijska sredstva umanjena za kreditne gubitke (POCI).

Rashodi kamata se računaju primenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrednost finansijske obaveze.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.11 Finansijski instrumenti (nastavak)

b) Fer vrednost

Fer vrednost se definiše kao cena koja bi se primila za prodaju sredstva ili platila za prenos obaveze u uobičajenoj transakciji između učesnika na tržištu na datum merenja. Ova definicija fer vrednosti se primenjuje takođe i na merenje fer vrednosti nefinansijske imovine i obaveza. Detaljnije obelodanjivanje o modelima vrednovanja i hijerarhiji instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti nalaze se u Napomeni 36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza.

2.11.2. Početno priznavanje i vrednovanje

a) Početno priznavanje

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Grupe, od momenta kada se Grupa ugovornim odredbama vezala za instrument. Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava na "regularan način" priznaje se primenom obračuna na datum poravnanja (izmirenja), što je datum kada je sredstvo isporučeno drugoj strani.

b) Početno vrednovanje

Finansijski instrumenti se inicijalno vrednuju po fer vrednosti, uvećanoj za troškove transakcija (izuzev finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha), koji su direktno pripisivi nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze. Po početnom priznavanju fer vrednost je u mnogim slučajevima jednaka ceni transakcije tj. ceni plaćenoj za sticanje ili preuzimanje finansijskih sredstva ili primljenoj za preuzimanje finansijskih obaveza.

Dobici na prvi dan

Kada se cena transakcije na neaktivnom tržištu razlikuje od fer vrednosti na osnovu ostalih uporedivih tržišnih transakcija u okviru istog instrumenta ili baziranih na tehnikama procenjivanja čiji varijabilni parametri obuhvataju samo podatke raspoložive na uporedivim tržištima, Grupa odmah priznaje razliku između cene transakcije i fer vrednosti (dobitak na prvi dan) u bilansu uspeha. U slučaju da je razlika u ceni transakcije i fer vrednosti utvrđena na bazi ne tržišnih parametara, dobitak/gubitak na prvi dan se razgraničava na period trajanja finansijskog instrumenta.

2.11.3. Klasifikacija i naknadno vrednovanje

Rukovodstvo Grupe vrši klasifikaciju finansijskih instrumenata pri inicijalnom priznavanju. Klasifikacija finansijskih instrumenata prilikom početnog priznavanja zavisi od:

a) Poslovnog modela za upravaljanje tim finansijskim sredstvima - procenjuje se da li je finansijsko sredstvo deo portfolija kojim se upravlja tako da se prikupljaju ugovoreni novčani tokovi ili se finansijska sredstva prodaju, ili neki drugi model
b) Karakteristika ugovorenih novčanih tokova-procena se fokusira na proveru da li ugovorni uslovi finansijskog sredstva povećavaju, na specifične datume, novčani tok koji predstavlja samo plaćanje glavnice i kamate.

Grupa je klasifikovala finansijska sredstva u sledeće kategorije:

- finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti
- finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat.

Naknadno vrednovanje finansijskih sredstava zavisi od njihove klasifikacije.

2.11.3.1. Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti

Finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanoj vrednosti ukoliko je opredeljen poslovni model čiji je cilj prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i ukoliko su ti novčani tokovi SPPI.
Na dan bilasniranja, ova sredstva se vrednuju po bruto knjigovodstvenoj vrednosti umanjenoj za kreditne gubitke.

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti su prezentovana u okviru pozicije „Krediti i potraživanja", „Hartije od vrednosti" i „Gotovina i sredstva kod centralne banke". Gotovinska stanja podrazumevaju samo potraživanja (depozite) od centralne banke i kreditnih institucija koji se otplaćuju na zahtev. Koji se isplaćuju na zahtev znači da se mogu povući u bilo koje vreme ili u roku od samo jednog radnog dana ili 24 časa. Obavezne rezerve se takođe prikazuju u ovoj poziciji.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.11 Finansijski instrumenti (nastavak)

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrednosti su najveća kategorija merenja, jer se celokupan portfolio kredita Grupe vrednuje po amortizovanoj vrednosti. Deo hartija od vrednosti čine dužničke hartije koje se vrednuje po amortizovanoj vrednosti. Preostale dužničke hartije od vrednosti vrednuje po fer vrednosti ili kroz bilans uspeha ili kroz ostali sveobuhvatini rezultat.

Kamatni prihod na ova sredstva se obračunava putem metode efektivne kamate i prezentovan je u okviru pozicije „Neto prihod po osnovu kamate" u bilansu uspeha Grupe . Gubici po osnovu obezvređenja se prezentuju u okviru pozicije „Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstva koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha". U slučaju prestanka priznavanja takve imovine, rezultat se prikazuje na poziciji „Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrednosti".

2.11.3.2 Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat

Finansijska sredstva se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat ukoliko su karakteristike ugovorenog novčanog toka SPPI i ukoliko se sredstva drže u okviru poslovnog modela čiji cilj se ostvaruje i putem prikupljanja ugovorenog novčanog toka i prodaje.

U bilansu stanja, ovakva sredstva su prezentovana u okviru pozicije "Hartije od vrednosti".

Deo dužničkih hartija od vrednosti koji zadovoljava gore navedene kriterijume se vrednuje po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat. Kamatni prihod na takve hartije se izračunava primenom metode efektivne kamate i uključuje se u poziciju „Neto prihod po osnovu kamate" u bilansu uspeha Grupe. Dobici i gubici po osnovu umanjenja za kreditne gubitke se prezentuju takođe u bilansu uspeha na poziciji „Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstva koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha". Kao rezultat, efekat vrednovanja priznat u bilansu uspeha Grupe je isti kao i za finanisijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti. Razlika između fer vrednosti po kojoj se ove hartije vrednuju u bilansu stanja i njihove amortizovane vrednosti se priznaje kroz ostali sveobuhvatni rezultat u okviru pozicije „Pozitivni/negativni efekti promene dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat". Kada hartija prestane da se priznaje, iznos prethodno akumuliran u ostalom sveobuhvatnom rezultatu se reklasifikuje u bilans uspeha i prikazuje na poziciji „Neto dobitak/gubitak od prestanaka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti".

2.11.3.2 Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat (nastavak)

Grupa je izabrala opciju da određene vlasničke insutrumente koji se ne drže za trgovanje, vrednuje po fer vrednosti kroz ostali rezultat i ova opcija se primenjuje na strateški značajne investicije Grupe. Rezultat fer vrednovanja se prikazuje na poziciji „Pozitivni/negativni efekti promene vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat". Iznos priznat u ostalom sveobuhvatnom rezultatu nikad se ne reklasifikuje na bilans uspeha.

Ostale vlasičke instrumente kapitala Grupa vrednuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

2.11.3.3 Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha

Kategoriju merenja fer vrednosti kroz bilans uspeha imaju finanaijska sredstva koja ili nisu poršla SPPI test ili imaju neki drugi poslovni model. Ova finansijska sredstva se generalno prodaju pre njihovog dospeća i njihove preformanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti te se dobiti ostvaruje njenom realizaijom putem prodaje. U poslovanju Grupe to je poslovni model po kojem se finansijska sredstva drže radi trgovanja.

Grupa u svom portfoliju hartija od vrednosti ima deo dužničkih instrumenata koje drži radi trgovanja.

Za dužničke hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosi kroz bilans uspeha, dobici i gubici od usklađivanja sa tržišnom vrednošću, odnosno efekti promene fer vrednosti pri naknadnom vrednovanju, se priznaju kroz bilans uspeha u okviru pozicije " Neto dobitak/ gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata" i ista nisu predmet obezvređenja. Prihodi od kamata po osnovu kupona finansijskih sredstava namenjenih trgovanju priznaju se po metodu efektivne kamatne stope I uključeni su u poziciju " Prihodi od kamate" u bilansu uspeha

Grupa nema dužničkih finansijskih instrumenata koja nisu prošla SPPI niti kreiranih da se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.11 Finansijski instrumenti (nastavak)

2.11.3.4 Reklasifikacija finansijskih sredstava

Grupa reklasifikuje finansijsku imovinu samo kada menja svoj poslovni model. Ukoliko Grupa promeni poslovni model za upravljanje finansijskim sredstvima primeniće reklasifikaciju unapred počev od datuma reklasifikacije. Grupa neće menjati već priznate dobitke, gubitke ili kamatu.

U toku 2019. godine Grupa nije vršila reklasifikaciju finansijskih sredstava.

2.11.3.5 Vlasnički instrumenti (instrumenti kapitala)

Instrumenti kapitala su instrumenti koji ispunjavaju definiciju kapitala iz perspektive izdavaoca, odnosno instrumenti koji ne sadrže ugovorenu obavezu plaćanja i koji predstavljaju udeo u neto imovini izdavaoca. Grupa instrumente kapitala vodi po fer vrednosti kroz ostali rezultat i po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Instrumenti kapitala po fer vrednosti kroz ostali rezultat se priznaju inicijalno po fer vrednosti uvećanoj za transakcione troškove koji se mogu direktno pripisati njihovom sticanju, osim ukoliko Grupa u određenim slučajevima proceni da nabavna vrednost predstavlja najbolju procenu fer vrednosti.

Efekti promene fer vrednosti instrumenata kapitala koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat prilikom naknadnog vrednovanja priznaju se u okviru ostalog rezultata i nikada se ne reklasifikuju u bilans uspeha, čak ni prilikom prestavka priznavanja. Za ove instrumenta ne priznaju se efekti obezvređenja kroz bilans uspeha, već se sve promene u fer vrednosti evidentiraju u okviru ostalog rezultata.

Efekti promene fer vrednosti instrumenata kapitala koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha evidentiraju se u okviru pozicije *„Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata"*.

2.11.4. Obezvređenje finansijskih instrumenata po MSFI 9

Grupa priznaje gubitke od obezvređenja na dužničkim finansijskim instrumentima (krediti i potraživanja i dužničke hartije od vrednosti) osim onih koji se vrednuju po FVPL, kao i za vanbilansne kreditne izloženosti koje nastaju po osnovu garancija i drugih obaveza.

Obezvređenje se zasniva na modelu očekivanih kreditnih gubitaka čije merenje odražava:

- Nepristrasan i verovatnoćom ponderisan iznos koji je određen na osnovu procene niza mogućih ishoda;
- Vremenske vrednosti novca;
- Sve razumne i potkrepljujuće informacije koje su raspoložive bez nepotrebnih troškova i napora na dan izveštavanja, o prošlim događajima, trenutnim uslovima i prognozi budućih ekonomskih okolnosti.

Očekivani kreditni gubitak/obezvređenje je sadašnja vrednost svih smanjenja očekivanog novčanog toka tokom očekivanog veka trajanja finansijskog sredstva. Smanjenje predstavlja razliku između novčanih tokova koji se duguju Grupi u skladu sa ugovorom i novčanih tokova koje Grupa očekuje da će primiti. Pošto očekivani kreditni gubici uzimaju u obzir iznos i vreme plaćanja, kreditni gubitak nastaje čak i kada Grupa očekuje da će se platiti u potpunosti ali kasnije nego od dospeća po ugovoru.

Iznos gubitka od obezvređenja se priznaje kao ispravka vrednosti sredstva. U svrhu merenja iznosa očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) i ppriznavanja prihoda od kamate, Grupa pravi razliku između tri nivoa obezvređenja.

1) Nivo obezvređenja 1.
   a) Finansijska sredstva po početnom priznavanju (osim POCI imovine)
   b) Finansijskih sredstava koja ispunjavaju uslove niskog kreditnog rizika
   c) Finansijskih sredstava bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja bez obzira na njihov kreditni kvalitet

   U Nivou 1. ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka izračunavaju se kao dvanaestomesečni ECL.

2) Nivo obezvređenja 2.

   Sadrži finansijska sredstva sa značajnim povećanjem kreditnog rizika, ali nisu umanjena usled kreditnih gubitaka, uključujući početno priznata sredstva opisana iznad.

   U Nivou 2. ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.11 Finansijski instrumenti (nastavak)

3) Nivo obezvređenja 3.

Sadrži finansijska sredstva koja su obzevredjena usled kreditnih gubitaka, odnosno u status neizvršenja obaveza na datum izveštaja.

U Nivou 3. ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

POCI imovina – finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja. POCI imovina nije predmet transfera izmedju nivoa, odnosno nezavisno od promene kreditnog kvaliteta klijenta nakon inicijalnog priznavanja POCI imovine, vrši se obračun očekivanih kreditnih gubitaka tokom čitavog veka trajanja finansijskog sredstva. Takodje, očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja na datum početnog priznavanja POCI sredstva moraju se uzeti u obzir kod izračuna fer vrednosti sredstva (dok naknadne promene prvobitnog očekivanja dovode do priznavanja ispravki vrednosti usled kreditnih gubitaka samo ukoliko dovode do nižih očekivanja u poređenju sa datumom stvaranja, dok se ona koja dovode do boljih očekivanja u poređenju sa datumom početnog priznavanja priznaju kao povećanja bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva).

2.11.5. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i obaveza

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada Grupa izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja instrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena.

Kada je Grupa prenela prava na gotovinske prilive po osnovu sredstava ili je sklopila ugovor o prenosu, i pri tom nije prenela sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, niti je prenela kontrolu nad sredstvom, sredstvo se priznaje u onoj meri koliko je Grupa angažovana u pogledu sredstva. Dalje angažovanje Grupe, koje ima formu garancije na preneseno sredstvo, se vrednuje u iznosu originalne knjigovodstvene vrednosti sredstva ili iznosu maksimalnog iznosa naknade koju bi Grupa morala da isplati, u zavisnosti koji iznos je niži.

U svom redovnom poslovanju u toku trajanja ugovora o kreditima, Grupa može da ponovo pregovara o uslovima ugovora i modifikuje ih. Ovo može da uključuje komercijalne tržišno uslovljene pregovore sa klijentima ili komercijalne pregovore kojima se sprečava ili ublažavaju finansijske teškoće klijenta. Kako bi se očuvala ekonomska suština i utvrdili finansijski efekti takvih modifikacija, Grupa je definisala neke kriterijume po kojima procenjuje da li su izmenjeni uslovi ugovora suštinski i značajno drugačiji od originalnih. To su promena dužnika, promena valute, uvođenje nekih klauzula koje dovode do promene novčanih tokova tako da plasman nije više SPPI.

Određene izmene ugovora (kao što je reprogram) sa klijentima koji se suočavaju sa finansijskim poteškoćama se ne tretiraju kao značajne sa aspekta prestanka priznavanja jer za cilj imaju poboljšanje verovatnoće naplate ugovorenog novčanog toka od strane Grupe.

Sa druge strane takve izmene kod klijenata koji se ne suočavaju sa finansijskim poteškoćama, mogu da budu sušinski značajne i da dovedu do prestanka priznavanja. To su sledeći kriterijumi: promena otplatnog plana na način da je prosečna preostala ročnost plasmana izmenjena više od 100% i ne više od dve godine u poređenju sa originalnim ugovorom, promena vremena ili iznosa ugovorenog novčanog toka koja rezultira u promeni sadaćnje vrednosti modifikovanog sredstva za više od 10% u odnosu na knjigovodstvenu vrednost plasmana, komercijalni pregovori inicirani zbog izmene tržišnih uslova koji su povoljniji za klijenta kao alternativa refinansiranju.

U slučaju značajnih modifikacija ugovornih uslova (kao što je prethodno navedeno), Grupa prestaje sa priznavanjem starog sredstva i priznaje novo, izmenjeno sredstvo. Ukoliko je dužnik u default-u ili značajna modifikacija dovodi do default-a novo sredstvo ima tretman POCI (kupljeni /plasirani kreditno obezvređen) plasmana.

Finansijske obaveze prestaju da se priznaju kada je obaveza predviđena ugovorom ispunjena, otkazana ili istekla. U slučaju gde je postojeća finansijska obaveza zamenjena drugom obavezom prema istom poveriocu, ali pod značajno promenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmenjeni, takva zamena ili promena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrednosti obaveze priznaje u bilansu uspeha.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.11 Finansijski instrumenti (nastavak)

2.11.6. Reprogramirani krediti

Kada je u mogućnosti, Grupa radije reprogramira, odnosno restrukturira kredite, nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate ili bilo koju drugu izmenu inicijalnih uslova kreditiranja. Reprogrami mogu biti poslovni (biznis) repogrami ili forbearance po definiciji EBA-e.

Biznis reprogram podrazumeva izmenu inicijalno ugovorenih uslova koja nije uslovljena pogoršanjem finansijske pozicije dužnika, odnosno ublažavanjem posledica pogoršane finansijske pozicije i ne predstavlja restrukturiranje. Rezultat je promenjene situacije na tržištu (kupci, dobavljači, konkurencija) i potrebe da se postojeća dinamika i uslovi kredita prilagode novonastaloj situaciji.

Forbearance predstavlja restrukturiranje uslovljeno:

- nesposobnošću dužnika da ispunjava ugovorne obaveze usled finansijskih poteškoća i
- potrebom da Grupa učini određene ustupke kako bi klijent mogao da servisira ugovorne obaveze.

Nakon izmene uslova, ne smatra se da je kredit dospeo, ali ako nakon restrukturiranja postoji dokaz o obezvređenju potraživanja klijentu se dodeljuje status neizmirenja obaveza. Grupa kontinuirano kontroliše reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

2.11.7. Izdati finansijski instrumenti i ostale finansijske obaveze

Izdati finansijski instrumenti ili njihove komponente se klasifikuju kao obaveze kada suština ugovornog odnosa ukazuje da Grupa ima obavezu ili da isporuči gotovinu ili neko drugo finansijsko sredstvo imaocu, ili da ispuni obavezu na drugačiji način od razmene gotovine ili drugog finansijskog sredstva za fiksan broj sopstvenih akcija.

Komponente složenih finansijskih instrumenata, koje sadrže i elemente obaveza i elemente kapitala, iskazuju se posebno, pri čemu se komponenti kapitala dodeljuje ostatak vrednosti po odbitku iznosa koji je posebno određen kao fer vrednost komponente obaveza na dan izdavanja.

Naknadno vrednovanje finansijskih obaveza zavisi od njihove klasifikacije, kao što sledi:

Depoziti i ostale obaveze prema bankama i prema drugim komitenata

Depoziti banaka i komitenata, kao i ostale kamatonosne finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrednosti, umanjenoj za nastale transakcione troškove, izuzev finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Nakon početnog priznavanja, kamatonosni depoziti i krediti se iskazuju po amortizovanoj vrednosti.

Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava

Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se inicijalno priznaju po fer vrednosti umanjenoj za nastale transakcione troškove. Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se naknadno vrednuju po amortizovanoj vrednosti. Obaveze po osnovu pozajmljenih sredstava se klasifikuju kao tekuće obaveze, osim ukoliko Grupa nema bezuslovno pravo da izmiri obavezu za najmanje 12 meseci nakon datuma izveštavanja.

Ostale obaveze

Obaveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obaveze iskazane su po nominalnoj vrednosti.

2.12. Prebijanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se prebijaju, a razlika između njihovih suma se priznaje u bilansu stanja, ako, i samo ako, postoji zakonom omogućeno pravo da se izvrši prebijanje priznatih iznosa i postoji namera da se isplata izvrši po neto osnovu, ili da se istovremeno proda sredstvo i izmiri obaveza.

2.13. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U Izveštaju o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumevaju se novčana sredstva na žiro računu Grupee i računima blagajne (dinarske i devizne) i devizna sredstva na računima kod domaćih i stranih banaka sa originalnom ročnošću do 3 meseca.

2.14. Poslovi kupovine i ponovne prodaje hartija od vrednosti ("reverzni repo" poslovi)

Hartije od vrednosti kupljene po ugovoru, kojim je utvrđeno da će se ponovo prodati na tačno određeni dan u budućnosti su priznate u bilansu stanja.

Plaćena gotovina po tom osnovu, uključujući dospelu kamatu, se priznaje u bilansu stanja. Razlika između kupovne cene i cene po ponovnoj prodaji se tretira kao prihod po osnovu kamate i dospeva tokom trajanja ugovora.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.15. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne gubitke po osnovu umanjena vrednosti sredstava. Nematerijalna ulaganja se sastoje od licenci i ostalih nematerijalnih ulaganja.

Korisni vek upotrebe nematerijalnih sredstava se procenjuje kao ograničen ili neograničen.

Nematerijalna sredstva sa ograničenim vekom trajanja se amortizuju tokom korisnog veka upotrebe. Period i metod amortizacije za nematerijalna sredstva sa ograničenim vekom upotrebe se proveravaju najmanje jednom godišnje, na kraju finansijske godine.

Promene u očekivanom korisnom veku upotrebe ili očekivanom obrascu potrošnje budućih ekonomskih koristi sadržanih u sredstvu se obuhvataju tako što se promeni period ili metod amortizacije i tretiraju se kao promene u računovodstvenim procenama.

Amortizacija nematerijalnih ulaganja se obračunava korišćenjem proporcionalne metode u cilju smanjenja vrednosti nematerijalnih ulaganja na nulu tokom procenjenog korisnog veka upotrebe, kako sledi:

Licence za softver	u skladu sa ugovorenim rokom korišćenja
Ostala nematerijalna ulaganja	4 - 6 godina

Troškovi amortizacije nematerijalnih sredstava sa ograničenim vekom trajanja se priznaju na teret bilansa uspeha.

Izdaci vezani za održavanje kompjuterskih softverskih programa priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu.

2.16. Nekretnine, postrojenja i oprema i investicione nekretnine

Nekretnine, postrojenja i oprema se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne gubitke po osnovu umanjena vrednosti sredstava.

Nabavna vrednost uključuje izdatke koje se direktno pripisuju nabavci nekretnine, postrojenja i opreme.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, samo kada postoji verovatnoća da će Grupa u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrednost može pouzdano utvrditi. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspeha perioda u kome su nastali.

Grupa poseduje nekretnine kao investicije u cilju ostvarenja prihoda po osnovu zakupnina i porasta vrednosti nekretnina na tržištu. Investicione nekretnine iskazane su po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti.

Amortizacija se ravnomerno obračunava na nabavnu vrednost nekretnine, postrojenja i opreme, primenom sledećih propisanih godišnjih stopa, s ciljem da se sredstva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog veka trajanja:

Građevinski objekti	40 godina
Kompjuterska oprema	4 godina
Ostala oprema	5 do 10 godina

Promene u očekivanom korisnom veku upotrebe sredstava obuhvataju se kao promene u računovodstvenim procenama.

Obračun amortizacije nekretnina i opreme počinje od narednog meseca u odnosu na mesec u kojem je osnovno sredstvo stavljeno u upotrebu. Obračun amortizacije se ne vrši za investicije u toku. Obračunat trošak amortizacije priznaje se kao rashod perioda u kome je nastao.

Ulaganja u tuđe nekretnine, postrojenja i opremu amortizuju se shodno vremenu korišćenja istih utvrđenih ugovorom.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje nekretnina i opreme, priznaju se na teret ili u korist bilansa uspeha, kao deo ostalih poslovnih prihoda ili operativnih i ostalih poslovnih rashoda.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.17. Obezvređenje nefinansijske imovine

Saglasno usvojenoj računovodstvenoj politici, na dan izveštavanja, rukovodstvo Grupa e analizira vrednosti po kojima su prikazana nematerijalna ulaganja, nekretnine, postrojenja i opreme i investicije u zavisna društva Grupe. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvređeno, nadoknadiv iznos te imovine se procenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvređenja. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procenjen kao niži od vrednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknadive vrednosti, koju predstavlja vrednost veća od fer vrednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrednosti u upotrebi. Gubitak zbog obezvređenja se priznaje u iznosu razlike, na teret rashoda saglasno MRS 36 "Umanjenje vrednosti imovine".

Nefinansijska sredstva (osim goodwill-a) kod kojih je došlo do umanjenja vrednosti se revidiraju na svaki izveštajni period zbog mogućeg ukidanja efekata umanjenja vrednosti.

2.18. Lizing MSFI 16

Imovina sa pravom korišćenja i obaveza za zakup priznaju se na datum početka zakupa. Imovina se početno vrednuje po nabavnoj vrednosti koja predstavlja inicijalnu vrednost obaveza (diskontovanu na sadašnju vrednost) i sva plaćanja lizing kući nastala pre datuma lizinga umanjena za podsticaje primljene od lizing kuće.

Ova procenjena imovina se naknadno amortizuje od datuma početka do kraja perioda zakupa. Grupa koristi linearnu metodu amortizacije.

Plaćanja po osnovu zakupa obuhvataju fiksne zakupnine, varijabilna plaćanja zakupnine koja zavise od indeksa ili stope, iznose za koje se očekuje da će biti plaćeni u okviru garancije rezidualne vrednosti i plaćanja za zakup u opcionom periodu produženja ako je zakupac procenio da će iskoristiti opcije i kazne za prevremeno raskidanje ugovora ako rok zakupa odražava zakupca koji koristi opciju raskida. Nakon toga, knjigovodstveni iznos obaveze po osnovu lizinga uvećava se za kamatu po važećoj diskontnoj stopi, umanjenoj za izvršene isplate lizinga i eventualno ponovo procenjuje u skladu sa izmenom lizinga.

Pri proceni lizing perioda Grupa je uključila period bez mogućnosti otkazivanja, opcioni period za produžetak lizinga, ukoliko je zakupac relativno siguran da će iskoristiti tu opciju, period pokriven opcijom za raskid lizinga, ukoliko je zakupac relativno siguran da neće upotrebiti tu opciju, dok u slučaju lizing perioda bez definisanog (određenog roka) roka primenjen je rok određen u skladu sa najboljom mogućom procenom perioda trajanja zakupa. Kada najbolja moguća procena nije izvodljiva, zbog nedostupnosti podataka, period trajanja zakupa procenjuje se na 5 godina u skladu sa periodom budžetiranja.

Obaveze za zakup diskontuju se korištenjem kamatne stope koja predstavlja implicitnu stopu u zakupu. Ako se ta stopa ne može utvrditi, Grupa koristi inkrementalnu stopu zaduživanja - stopu po kojoj se Grupa može zadužiti kod Erste Grupe.

2.19. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Rezervisanje je obaveza koja je neizvesna u pogledu roka i iznosa.Rezervisanja se priznaju i vrše:

- kada Grupa ima sadašnju obavezu, zakonsku ili izvedenu, kao rezultat prošlih događaja i
- kada je verovatno da će doći do odliva resursa kako bi se izmirila obaveza i
- kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze.

Iznos priznat kao rezervisanje predstvlja najbolju procenu izdataka koji je potreban za izmirenje sadašnje obaveze na dan bilansa stanja. Radi održavanja najbolje moguće procene rezervisanja se razmatraju, utvrđuju i ako je potrebno koriguju na svaki izveštajni datum. Rezervisanje se odmerava po sadašnjoj vrednosti očekivanih izdataka za izmirenje obaveze, primenom diskontne stope koja odražava tekuću tržišnu procenu vremenske vrednosti novca.

Kada više nije verovatan odliv ekonomskih koristi radi izmirenja zakonske ili izvedene obaveze rezervisanje se ukida putem storniranja troškova tekućoj godine odnosno u korist prihoda, ukoliko je rezervisanje formirano u prethodnom period. Rezervisanje se prati po vrstama i može da se koristi samo za izdatke za koje je prvobitno bilo priznato. Rezervisanje se ne priznaje za buduće poslovne gubitke.

Potencijalne obaveze se ne priznaju u finansijskim izveštajima. Potencijalne obaveze se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala. Ukoliko je verovatan odliv resursa u budućnosti rezervisanje se priznaje u finansijskim izveštajima. Grupa vrši rezervisanje na teret rashoda za stavke po kreditno rizičnim vanbilansnim stavkama do divoa potrebnih rezervisanja u skladu sa zahtevima MSFI 9.

Potencijalna sredstva Grupa ne priznaje u finansijskim izveštajima. Potencijalna sredstva se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje, ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.20. Naknade zaposlenima

(a) Porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje – Definisani planovi doprinosa

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Grupa je obavezna da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Grupa ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Grupa nije u obavezi da zaposlenima isplaćuje naknade koje predstavljaju obavezu Penzionog fonda Republike Srbije. Porezi i doprinosi koji se odnose na definisane planove naknada po osnovu zarada, evidentiraju se kao rashod perioda na koji se odnose.

(b) Obaveze po osnovu ostalih naknada – Otpremnine prilikom odlaska u penziju i jubilarne nagrade

U skladu sa Kolektivnim ugovorom Grupa ima obavezu isplate naknade zaposlenima prilikom odlaska u penziju (otpremnina) u iznosu od 3 prosečne mesečne zarade ostvarene u Republici Srbiji prema poslednjem objavljenom podatku Republičkog zavoda za Statistiku ili 3 prosečne mesečne zarade ostvarene uGrupiu mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, odnosno 3 mesečne zarade zaposlenog ostvarene u mesecu koji prethodi mesecu isplate – u zavisnosti šta je povoljnije za zaposlenog.

Pored toga, u skladu sa kolektivnom ugovorom, Grupa je u obavezi da isplati i jubilarne nagrade za 10, 20, 30, 40 godina neprekidnog rada uGrupi. Jubilarne nagrade se isplaćuju u visini jedne, dve ili tri prosečne zarade u Grupi ostvarene u mesecu koji prethode datumu isplate, zavisno od trajanja neprekidnog rada kod poslodavca.

Troškovi i obaveze po osnovu ovih planova nisu obezbeđeni fondovima. Obaveze po osnovu naknada i sa njima povezani troškovi se priznaju u iznosu sadašnje vrednosti očekivanih budućih gotovinskih tokova primenom aktuarske metode projektovanja po jedinici prava.

Aktuarski dobici i gubici i troškovi prethodno izvršenih usluga priznaju se u bilansu uspeha kada nastanu, s tim što se aktuarski dobici i gubici po osnovu otpremnina prilikom odlaska u penziju priznaju u okviru ostalog ukupnog rezultata.

(c) Kratkoročna, plaćena odsustva

Akumulirana plaćena odsustva mogu da se prenose i koriste u narednim periodima, ukoliko u tekućem periodu nisu iskorišćena u potpunosti. Očekivani troškovi plaćenih odsustava se priznaju u iznosu akumuliranih neiskorišćenih prava na dan bilansa, za koje se očekuje da će biti iskorišćeni u narednom periodu. U slučaju neakumuliranog plaćenog odsustva, obaveza ili trošak se ne priznaju do momenta kada se odsustvo iskoristi.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.21. Finansijske garancije

U uobičajenom toku poslovanju Grupa odobrava finansijske garancije koje se sastoje od plativih i činidbenih garancija, akreditiva, akcepta menica i drugih poslova jemstva. Finansijske garancije su ugovori koji obavezuju izdavaoca garancije da izvrši plaćanje ili nadoknadi gubitak primaocu garancije, nastao ukoliko određeni poverilac blagovremeno ne izvrši svoje obaveze u skladu sa uslovima predviđenim ugovorom.

Finansijske garancije se inicijalno priznaju u finansijskim izveštajima po fer vrednosti na datum kada je garancija data. Nakon inicijalnog priznavanja, obaveze Grupe koje proističu iz finansijskih garancija se vrednuje u iznosu amortizovane naknade ili najbolje procene izdataka neophodnih da bi se izmirila finansijska obaveza koja nastaje kao rezultat garancije, u zavisnosti koji je iznos viši.

Povećanje obaveza koje se odnosi na finansijske garancije se priznaje u bilansu uspeha u okviru pozicije „Neto rashodi /prihodi po osnovu obezvređenja finansisjkih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki". Primljene naknade se priznaju u korist bilansa uspeha u okviru prihoda od naknada i provizija, u zavisnosti od vrste naknade. Grupa određene vrste naknada prihoduje jednokratno a one koje se naplaćuju za poznat vremenski period se razgraničavaju ravnomerno tokom perioda trajanja garancije.

Činidbene garancije su ugovori obezbeđuju kompenzaciju ukoliko druga strana ne ispuni svoju ugovornu obavezu. Takvi ugovori prenose, pored kreditnog i nefinansijske rizike izvršenja. Činidbene garancije se početno priznaju po fer vrednosti, koja se obično dokazuje iznosom primljene naknade. Ovaj iznos se amortizuje ravnomerno tokom trajanja ugovora. Na kraju svakog izveštajnog perioda, ugovori o činidbenim garancijama se odmeravaju u iznosu većem od (i) neamortizovanog iznosa pri početnom priznavanju i (ii) najbolje procene troškova potrebnih za izmirenje ugovora ugovora na kraju izveštajnog perioda, diskontovanog na sadašnju vrednost.

2.22. Sredstva stečena naplatom potraživanja

Grupa preuzima imovinu (kolaterale) kao vid naplate u slučajevima kreditiranja sa problemima u otplati. Osnovni razlozi su omogućavanje kontrole kolaterala i zaštita vrednosti kolaterala na nelikvidnim ili problematičnim tržištima postavljanjem osnove na tržištu i, kao strategija odbrane, strategija protiv gubitka imovine na aukciji po neodgovarajućoj ceni. Konverzija loših plasmana u materijalnu imovinu se takođe vidi kao mera za poboljšanje kontrole troškova po Grupu i za izbegavanje daljeg pogoršanja vrednosti.

Imovina stečene na takav način, može biti klasifikovana kao:

1) Materijalna imovina koju Grupa drži za svoju upotrebu (MRS 16, Imovina, postrojenja i oprema)
2) Investiciona nekretnina (MRS 40 Investiciona imovina)
3) Sredstva stečena naplatom potraživanja (MRS 2 Inventar zaliha)
4) Stalna sredstva namenjena prodaji (MSFI 5)

Imovina stečena naplatom potraživanja evidentira se po kupovnoj ceni u RSD.

Materijalna imovina koju Grupa drži za svoju upotrebu i koju koristi evidentira se po nabavnoj vrednosti i amortizacija u skladu sa Računovodstvenom politikom Grupe i Priručnikom računovodstva po MSFI Erste bank ad Novi Sad.

Investiciona nekretnina je nekretnina u vlasništvu vlasnika u svrhu generisanja prihoda od zakupa. Originalna investicija se priznaje po nabavnoj ceni i amortizuje se u skladu sa Računovodstvenom politikom Grupe i Priručnikom računovodstva po MSFI Erste bank ad Novi Sad.

Sredstva stečena naplatom potraživanja u skladu sa MRS 2 Zalihe, se vrednuju po nižoj od sledeće dve vrednosti, nabavne cene / cene koštanja i neto ostvarive vrednosti (cene prodaje umanjenoj za troškove prodaje).

Od datuma bilansa stanja, rukovodstvo Grupe analizira vrednost zaliha po kojima je imovina Grupe obelodanjena. Ukoliko ima naznaka da je neka imovina obezvređena, naplativ iznos imovine se procenjuje kako bi se definisao iznos obezvređenja. Ukoliko je procenjeno da je naplativ iznos imovine niži od vrednosti po kojoj je imovina obelodanjena, postojeća vrednost te imovine se smanjuje na iznos naplative vrednosti.
Sektor upravljanja rizicima vrši procenu. Iznosi otpisa zaliha do neto generisane vrednosti, kao i gubici zaliha, prepoznaju se kao trošak perioda tokom kojeg je došlo do otpisa i nastanka gubitka.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.22. Sredstva stečena naplatom potraživanja (nastavak)

Grupa klasifikuje stalnu imovinu kao **stalna sredstva namenjena prodaji** ako se njena knjigovodstvena vrednost može povratiti prevashodno prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Imovina klasifikovana kao imovina namenjena prodaji mora biti dostupna za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju i njena prodaja mora biti verovatna.

Prilikom reklasifikacij dela aktive u stalna sredstva namenjena prodaji sreddstva se vrednuju se po nižoj vrednosti od knjigovodstvene vrednosti koju bi ta imovina imala da nije klasifikovana kao namenjena prodaji (nabavnoj vrednosti) i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje. Ako je knjigovodstvena vrednost niža nastavlja se vrednovanje po knjigovodstvenoj vrednosti, a ako je fer vrednost niža iskazuje se rashod perioda koji predstavlja obezvređenje imovine. Rashod nastao kao rashod od obezvređenja prenosi se na rashod od prodaje ukoliko je sredstvo prodato u istoj godini kada je i reklasifikovano kao sredstvo namenjeno prodaji. Da bi se izvršila reklasifikacija iz kategorije investicione nekretnine u stalna sredstva namenjena prodaji nije dovoljna samo odluka o prodaji nego i kapitalni izdatak prevođenja tog sredstva u sredstvo namenjeno prodaji.

Ne radi se obračun amortizacije pošto ova klasifikacija podrazumeva brzu i izvesnu prodaju.

Ukoliko u toku držanja imovine, nisu više zadovoljeni kriterijumi za klasifikaciju imovine kao namenjene prodaji, treba je reklasifikovati i korigovati njenu knjigovodstvenu vrednost i efekte priznati u bilansu uspeha perioda kad se reklasifikacija desila. . Kada stano sredstvo prestane da se klasifikuje kao sredstvo koje se drži radi prodaje, vrednuje se po nižim od sledećih iznosa:

- njegove knjigovodstvene vrednosti pre nego što je sredstvo klasifikovano kao sredstvo koje se drži radi prodaje, korigovane za amortizaciju koja bi bila priznata da sredstvo nije bilo klasifikovano kao sredstvo koje se drži radi prodaje; i
- njegove nadoknadive vrednosti na dan kada je odlučeno da se ne prodaje.

Nekretnine evidentirane na klasi namenjene prodaji vode se po sadašnjoj vrednosti. Prilikom reklasifikacije neophodno je izračunati iznos amortizacije za period za koji sredstvo nije amortizovano i proknjižiti obračunatu amortiziacju.

2.23. Porezi i doprinosi

(a) Porez na dobit

Tekući porezi

Porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije. Grupa tokom godine porez na dobit plaća u vidu mesečnih akontacija, čiju visinu utvrđuje na osnovu poreske prijave za prethodnu godinu. Konačna poreska osnovica, na koju se primenjuje propisana stopa poreza na dobit preduzeća od 15% utvrđuje se poreskim bilansom Grupe.

Računovodstvena dobit se, da bi se dobio iznos oporezive dobiti, usklađuje za određene trajne razlike i umanjuje za određena ulaganja u toku godine, kao što je prikazano u godišnjem poreskom bilansu koji se predaje u roku od 180 dana od dana isteka perioda za koji se utvrđuje poreska obaveza.

Obveznici koji su do 2014. godine u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica Republike Srbije stekli pravo na poreski kredit po osnovu ulaganja u osnovna sredstva, mogu da iskoriste do 33% obračunatog poreza. Neiskorišćeni deo poreskog kredita može se preneti na račun poreza na dobit iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od deset godina, tj. do iznosa prenetog poreskog kredita.

Počevši od poreskog perioda za 2018. godinu, poreskim obveznicima je omogućeno je da efekti promene računovodstvene politike nastali usled prve primene MRS, odnosno MSFI, po osnovu kojih se, saglasno propisima o računovodstvu, vrši korekcija odgovarajućih pozicija u bilansu stanja, priznaju se kao prihod, odnosno rashod u poreskom bilansu, počev od poreskog perioda u kojem je ta korekcija izvršena.
Prihodi i rashodi priznaju se u jednakim iznosima u pet poreskih perioda.

Poreski propisi u Republici Srbiji ne dozvoljavaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda iskoriste kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u određenom prethodnom periodu. Međutim, gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od 5 godina.

Odloženi porezi

Odloženi porezi na dobit se obračunavaju po metodi obaveza prema bilansu stanja na sve privremene razlike na dan bilansa stanja između sadašnje vrednosti sredstava i obaveza u finansijskim izveštajima i njihove vrednosti za svrhe oporezivanja. Stopa od 15% je korišćena za obračun iznosa odloženih poreza.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

2.23. Porezi i doprinosi (nastavak)

(a) Porez na dobit (nastavak)

Odloženi porezi (nastavak)

Odložene poreske obaveze priznaju se na sve oporezive privremene razlike, izuzev ukoliko odložene poreske obaveze proističu iz inicijalnog priznavanja "goodwill-a" ili sredstava i obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak, kao i ukoliko se odnose na oporezive privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima gde se trenutak ukidanja privremene razlike može kontrolisati i izvesno je da privremena razlika neće biti ukinuta u doglednom vremenskom periodu.

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve oporezive privremene razlike i neiskorišćene iznose prenosivih poreskih kredita i poreskih gubitaka, efekata promene računovodstvenih politika na osnovu kojih se vrši korekcija odgovarajućih pozicija u Bilansu stanja. do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve oporezive privremene razlike, preneti neiskorišćeni poreski krediti i neiskorišćeni poreski gubici mogu iskoristiti, izuzev ukoliko se odložena poreska sredstva odnose na privremene razlike nastale iz inicijalnog priznavanja sredstava ili obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak ili na odbitne privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima, kada se odložena poreska sredstva priznaju samo do mere do koje je izvesno da će privremene razlike biti ukinute u doglednoj budućnosti i da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve privremene razlike mogu iskoristiti.

Knjigovodstvena vrednost odloženih poreskih sredstava preispituje se na svaki izveštajni datum i umanjuje do mere do koje više nije izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se ukupna vrednost ili deo vrednosti odloženih poreskih sredstava može iskoristiti. Odložena poreska sredstva koja nisu priznata procenjuju se na svaki izveštajni datum i priznaju do mere do koje je postalo izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto dobitak/(gubitak) perioda.

Odloženi porez na dobit koji se odnosi na stavke koje se direktno evidentiraju u korist ili na teret kapitala se takođe evidentiraju na teret, odnosno u korist kapitala.

(b) Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju poreze na imovinu, porez na dodatu vrednost, doprinose na zarade koji padaju na teret poslodavca, kao i druge poreze i doprinose koji se plaćaju u skladu sa republičkim i lokalnim poreskim propisima. Ovi porezi i doprinosi su prikazani u okviru operativnih i ostalih poslovnih rashoda.

2.24. Praćenje poslova po segmentima poslovanja

Rukovodstvo Grupe posmatra poslovne segmente u skladu sa metodologijom i segmentacijom koja je definisana na nivou cele Erste grupe, i na osnovu istih donosi odluke, alocira resurse i ocenjuje rezultat poslovanja pojedinačnih segmenata. Izveštaj po segmentima je usklađen sa FINREP metodologijom izveštavanja koji se koristi u Erste grupi gde postoje odstupanja na određenim pozicijama u odnosu na rezultat iskazan po lokalnoj NBS metodologiji.

2.25. Poslovi u ime i za račun trećih lica

Sredstva po poslovima u ime i za račun trećih lica, kojima Grupa upravlja uz naknadu, uključena su u vanbilansnu evidenciju Grupe. Grupa po navedenim plasmanima ne snosi nikakav rizik.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva Grupe korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na iskazane vrednosti sredstava i obaveza, kao i obelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, kao i prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda.

Ove procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izveštaja. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od navedenih procena. Procene i pretpostavke se kontinuirano razmatraju, a kada korekcije postanu neophodne, iskazuju se u bilansu uspeha za periode u kojima su postale poznate.

(a) SPPI procena

Analiza ispunjenosti da li ugovoreni novčani tok finansijskog sredstva dovodi do povećanja novčanog toka koji je isključivo plaćanje glavnice i kamate (SPPI) što je predmet znajačne procene prilikom klasifikacije finansijskog sredstva. Ove procene su ključne prilikom procesa MFSI 9 klasifikacije i merenja jer određuju da li će se sredstvo vrednovati po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVPL), ili u zavisnosti od procene poslovnog modela, po amortizovanoj vrednosti (AC) ili po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat (FVOCI).

Uzimajući u obzir i razmatrajući karakteristike ugovora o kreditima, kao značajne procene je uočeno sledeće: naknada za prevremenu otplatu i neusklađenost kamatne stope i perioda ažuriranja.

Procena da li naknada za prevremenu otplatu kredita može da se smatra razumnom kompenzacijom za rani prekid ugovora (u slučaju celokupne) ili izgubljenu kamatu (u slučaju delimične otplate), se bazira na poređenju nivoa naknade i troškova za koju Grupa koristi kvantitativni test gde se troškovi porede sa izgubljenom kamatnom marginom i izgubljenim kamatnim diferencijalom zbog smanjenja kamatne stope pri ranom prekidu ili otplati. Procena se radi na nivou portfolija. Adekvatnost nakande se takođe opravdava i kvalitativno na bazi trenutnog tržišnog nivoa naknada i njihove preihvatljivosti od strane regulatora.

Neusklađenost kamatne stope i perioda njenog ažuriranja se odnosi na promenjive kamatne stope kredita gde je referentna kamatna stopa neusklađena u pogledeu tenora i perioda ažuriranja (kao što je slučaj kada se 3M EURIBOR usklađuje češće tj svakih mesec dana ili ređe npr svakih 6 meseci) ili je period ažuriranja određen pre početka kamatnog perioda (na primer 3MEURIBOR se ažurira 2 meseca pre puštanja kredita i početka kamatnog perioda). Ovakve slučajeve je potrebno proceniti putem „benčmark testa" da li ugovoreni (nediskontovani) novčani tok kredita odstupa značajno od „benčmark" kredita (kredita ite ročnosti, istog iznosa, iste valute, ali koji nema neusklađenost kamatne stope).Pragovi materijalnosti za prolazak kvantitativnog benčmark testa su 5% kumulativno odstupanje odnosno 10% periodično odstupanje. Ovaj test se radi na niovu pojedinačnog plasmana na prilikom inicijalnog priznavanja.

Za plasmane koji imaju kamatne stope određene na bazi"starih"stopa, SPPI usaglašenost se procenjuje na bazi kvalitativnih kriterijuma tako da period između datuma fiksiranja stope i pdatuma početka kamatanog perioda nije duži od mesec dana.

Prilikom prelaska na MSFI 9, Grupa je testirala svoje plasmane koji imaju ugovorene "stare stope" kvalitativno kao i nekolicinu plasmana koji imaju ugovorenu neusklađenost kamate sa periodom ažuriranja , kvantitativno i svi plasmani su prošli benčmark test.

Takođe portfolio kredita je testiran u pogledu naknade za prevremnu otplatu.

Rukovodstvo Grupe smatra da svi krediti ispunjavaju SPPI kriterijume.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)

(b) Procena poslovnog modela

Za svako finansijsko sredstvo koje je SPPI prilikom inicijalnog priznavanja, Grupa procenjuje da li je ono deo poslovnog modela u kojem se sredstva drže radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova, ili oba prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i prodaje, ili nekog drugog poslovnog modela.

Kritičan apekt u razlikovanju poslovnog modela je učestalost i značajnost prodaja. Može se desiti, da u periodu nakon inicijalnog priznavanja dođe do realizacije novčanog toka na drugačiji način od očekivanog , onda se može činiti da bi drugačiji metod merenja bio više odgovarajuć. Prema MSFI 9, takve naknade promene ne dovode nužno do reklasifikacije i ispravke grešaka u prethodnom periodu. Ta informacija može uticati da se poslovni model i metod vrednovanja pormeni za nova sredstva.

Grupa, prodaje zbog povećanja kreditnog rizika, prodaje koje su blizu krajnjeg roka dospeća i retke prodaje zbog nekih događaja kao što je izmena zakonske regulative, veće interne reorganizacije, retke krize likvidnosti isl, ne smatra kao suprotne postavljenom poslovnom modelu prikupljanja ugovorenih novčanih tokova .

Grupina je procena da svi krediti Grupe zadovoljavaju poslovni model držanje radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.

Poslovni modeli Grupe:

Poslovni model Corporate - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)
Svi krediti i potraživanja drže se da bi se prikupili ugovoreni novčani tokovi (glavnica i kamata) tokom ukupnog trajanja plasmana tj. do dospeća. Trgovanja plasmanima nema, odnosno nema plasiranja kredita u cilju prodaje istih i ostvarivanja dobiti po osnovu razlike u ceni.

Poslovni model Real estate - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)
Svi krediti i potraživanja odobravaju se sa ciljem prikupljanja novčanih tokova tokom trajanja plasmana. Osnovna razlika u odnosu na korporativne kredite je u tome sto se krediti odobravaju za realizaciju posebnih projekata , dakle odobravaju se posebnim (SPV) preduzećima osnovanih samo u svrhu realizacije konkretnog projekta. Sama otplata bazira se isključivo na prihodima od projekta koji je predmet finansiranja.

Poslovni model Retail - Krediti i potraživanja: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)
Svi krediti i potraživanja drže se da bi se prikupili ugovoreni novčani tokovi (glavnica i kamata) tokom ukupnog trajanja plasmana tj. do dospeća. Trgovanja plasmanima nema, odnosno nema plasiranja kredita u cilju prodaje istih i ostvarivanja dobiti po osnovu razlike u ceni.

Poslovni model Treasury - Dužničke hartije od vrednosti: Hold to Sell (FVPL metod vrednovanja)
Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti upravlja se radi ostvarivanja zarade u vidu razlike u ceni.

Poslovni model ALM - Dužničke hartije od vrednosti: Hold to Collect (AC metod vrednovanja)
Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti, u poslovnom modelu "držati radi prikupljanja" ("HtC"), upravlja se radi ostvarivanja tokova gotovina prikupljanjem ugovornih novčanih tokova. Ostvarivanje razlike u ceni nije cilj, niti priroda ovog poslovnog modela.

Poslovni model ALM - Dužničke hartije od vrednosti: Hold and Sell (FVOCI metod vrednovanja)
Finansijskim sredstvima tj. dužničkim hartijama od vrednosti u poslovnom modelu "držati za prikupljanje i prodaju" ("H&S") upravlja se radi ostvarivanja tokova gotovina prikupljanjem ugovornih novčanih tokova, ali i prodajom finansijskih sredstava kao i ostvarenjem razlike u ceni.

(c) Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava

Model očekivanog kreditnog gubitka je baziran na prosuđivanju jer se zahteva procena značajnog povećanja kreitnog rizika i merenje očekivanih gubitaka bez nekih detaljnijih smernica. U pogledu značajnog povećanja kreditnog rizika, Grupa je odredila specifična pravila za procenu koja obuhvataju kvantitativne i kvalitativne kriterijume. Merenje očekivanog kreditnog gubitka uključuje kompleksne modele koji se oslanjaju na istorijske podatke o verovatnoći default-a i stopama gubitka, njihovoj ektrapolaciji u slučaju nedovoljnih kada ne postoji dovoljno podataka, individualne porcene novčanih tokova prilagođenih kreditnim gubicima, i verovatnoće ostvarenja scenarija uključujući forward-looking informacije.

Detaljna obelodanjivanja identifikacije značajnog povećanja kreditnog rizika, uključujući kolektivni, individualnu porcenu, tehnike predviđanja koje se koriste za merenje očekivanog gubitka i definicije defaulta,i ostali aspekti procene kreditnog rizika su dati u Napomeni 36.

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)

(d) Utvrđivanje fer vrednosti finansijskih instrumenata

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu na dan bilansa stanja se bazira na kotiranim tržišnim cenama ponude ili tražnje, bez umanjenja po osnovu transakcionih troškova. Fer vrednost finansijskih instrumenta koji nisu kotirani na aktivnom tržištu se određuje korišćenjem odgovarajućih tehnika vrednovanja, koje obuhvataju tehnike neto sadašnje vrednosti, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje tržišne cene i ostale relevantne modele.

Kada tržišni inputi nisu dostupni, oni se određuju procenjivanjima koja uključuju određeni stepen rasuđivanja u proceni "fer" vrednosti. Modeli procene oslikavaju trenutno stanje na tržištu na datum merenja i ne moraju predstavljati uslove na tržištu pre ili nakon datuma merenja. Stoga se tehnike vrednovanja revidiraju periodično, kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

Detaljnije obelodanjivanje se nalaze u Napomeni 36.4 (sensitivity limiti) i 36.10 (fer vrednovanje i nivoi FV).

(e) Procena lizing obaveze i sredstva sa pravom korišćenja u skladu sa MSFI 16

MSFI 16 uvodi model priznavanja lizinga u bilansu stanja za korisnike lizinga. Korisnik lizinga priznaje pravo korišćenja sredstva i odgovarajuću obavezu za lizing plaćanja u bilansu stanja. Postoje izuzeci od ovog principa, koji se mogu primeniti za kratkoročne lizinge i lizing sredstva malih vrednosti. Procene koje Grupa koristi prilikom merenja obaveza po osnovu finansijskog lizinga i sredstava sa pravom korišćenja odnose se pre svega na:

- Klasifikaciju ugovora koji podležu MSFI 16
- Određivanje lizing perioda – dužine trajanja ugovora koji podležu MSFI 16 (uključujući ugovore sa neodređenim trajanjem kao i ugovore koji mogu biti produženi)
- Određivanje stopa amortizacije
- Određivanje kamatnih stopa koje će se primenjivati za diskontovanje budućih novčnaih tokova

Prilikom inicijlanog prizavanja ugovora o lizingu Grupa koristi jedinstveni model obračuna za zakupe u skladu sa MSFI 16. Zakupac priznaje imovinu sa pravom korišćenja i predstavlja njeno pravo da koristi osnovnu imovinu i obavezu zakupa koja predstavlja njenu obavezu za plaćanje lizinga.

Za svaki ugovor o zakupu se procenjuje da li sadrži zakup, tj. da li ugovor nosi pravo na kontrolu korišćenja identifikovane imovine u ugovorenom periodu u zamenu za naknadu.

Obaveza za lizing se inicijalno meri po sadašnjoj vrednosti plaćanja zakupnina koje nisu plaćene na datum početka primene, diskontovana korišćenjem kamatne stope implicitne u zakupu ili, ako se stopa ne može lako utvrditi, stopa zaduživanja zakupca.

Utvrđivanje inkrementalne stope zaduživanja za zakup nepokretne imovine zasniva se na stopi koja se lako može uočiti. Takva stopa predstavlja prihod od imovine koji odražava godišnji povrat koji se očekuje na imovini – stopa kapitalizacije za čiju kalkulaciju se koristi pristup razvijen od strane Erste Austrija Real Estate. Polazi se od bazne stope za a) glavni grad ili b) ostatak zemlje u zavisnosti od lokacije, a zatim se dodatno koriguje (povećava/smanjuje) u zavisnosti od tehničkih uslova objekta, tržišnih uslova, lokacije, namene objekta, potrebe za dodatnim ulaganje i sl. Na taj način se dobija stopa kapitalizacije po svakom objektu.

Prosečna ponderisana diskontna stopa primenjena na 01.01.2019. za objekte iznosi 9,79%, a za vozila 1,17%.

U četvrtom kvartalu 2019. godine primenjen je novi računovodstveni tretman za određivanje inkrementalne stope za pozajmljivanje za imovinu u Erste Grupi odnosno primenjen je pojednostavljeni pristup koji koristi stope finansiranja/refinansiranja.

Inkrementalna stopa pozajmljivanja se utvrđuje na osnovu specifične tržišne stope za potpuno obezbeđenu pozajmicu i određenog dodatka koji predstavlja neobezbeđen deo duga koji bi obično bio korišćen za finansiranje sticanja sredstava sa pravom korišćenja.

Komponenta A: „tržišna stopa" (obezbeđeno, 70% od vrednosti)

Tržišna stopa izvedena je iz postojećih podataka Banke iz delatnosti odobravanja kredita i trebalo bi da predstavi specifičnu stopu zaduživanja u zavisnosti od perioda zakupa, kreditne sposobnosti i bazne stope EURIBOR – ostale komponente kao što su trošak kapitala i dr. što sve može da bude uključeno u određivanje tržišne stope, koja je "van dohvata ruke".

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA (nastavak)

(e) Procena lizing obaveze i sredstva sa pravom korišćenja u skladu sa MSFI 16 (nastavak)

Ova stopa pretpostavlja potpunu obezbeđenost. Prema principima pozajmljivanja Grupe maksimalna vrednost pozajmice iznosi 70% od nominalne vrednosti.

Komponenta B: deo stope koji se odnosi na pojedinačne stavke imovine (neobezbeđena, 30% od vrednosti)

Kvalitet pojedinačne imovine direktno utiče na iznos dodatka na postajeću obezbeđenu tržišnu stopu. Izračun dodatka za neobezbeđeni deo pozajmice dobija se upoređivanjem neobezbeđenih sa obezbeđenim instrumentima refinansiranja, pri čemu oba instrumenta imaju sličan rok. Razlika između ova dva instrumenta predstavlja dodatak tržišnoj stopi čiji raspored će biti zasnovan na kvalitetu pojedinačne imovine.

Prilagođavanje računovodstvenog tretmana ogledaće se u nižim inkrementalnim stopama pozajmljivanja u odnosu na ranije korišćene. Smanjenje stope ima sledeći uticaj na finansijske izveštaje:
Bilans stanja se povećava sa smanjenjem stope što dovodi do povećanja sredstava sa pravom korišćenja/obaveza za zakup

Veća amortizacija i niži troškovi kamate
- pomeranje sa troškova kamate na troškove amortizacije
- nema uticaja na Bilans uspeha tokom trajanja perioda zakupa

Diskonta stopa- inkremetalna stopa pozajmljivanja	31.12. 2019.
Prosečna ponderisana diskonta stopa-objekti	2,83%
Prosečna ponderisana diskonta stopa-vozila	2,76%

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

4. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Prihodi od kamata		
- Sektor finansija i osiguranja	116.335	146.002
- Javni nefinansijski sektor	175.499	146.172
- Sektor privrednih društava	2.909.909	2.490.194
- Sektor preduzetnika	149.959	113.117
- Javni sektor	1.785.596	1.659.424
- Sektor stanovništva	4.541.409	3.941.956
- Sektor stranih lica	29.462	21.897
- Sektor domaćinstava i poljoprivrednih proizvođača	18.521	15.046
- Sektor drugih pravnih lica	24.764	8.699
Ukupno	**9.751.454**	**8.542.507**
Rashodi kamata		
- Sektor finansija i osiguranja	623.795	413.503
- Javni nefinansijski sektor	12.284	14.274
- Sektor privrednih društava	355.674	166.803
- Sektor preduzetnika	3.308	2.652
- Javni sektor	226.840	210.194
- Sektor stanovništva	145.918	118.940
- Sektor stranih lica	716.226	541.449
- Sektor domaćinstava i poljoprivrednih proizvođača	52	-
- Sektor drugih pravnih lica	124.944	**203.697**
Ukupno	**2.209.041**	**1.671.512**
Neto dobitak po osnovu kamata	**7.542.413**	**6.870.995**

Prihodi i rashodi od kamata po klasama finansijskih instrumenata prikazani su kako sledi:

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Prihodi od kamata		
Gotovina kod centralnih banaka	111.836	116.021
HOV koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	824.472	791.791
HOV koje se vrednuju po FV kroz ostali rezultat	675.298	578.540
HOV koje se vrednuju po FV kroz bilans uspeha	238.925	264.338
Plasmani i avansi klijentima	6.941.544	5.922.295
Plasmani i avansi kreditnim institucijama	10.412	310.518
Kamatonosni svop	448.725	39.724
Drugi prihodi od kamata	500.242	519.279
Ukupno	**9.751.454**	**8.542.507**
Rashodi kamata		
Subordinirane obaveze	153.729	82.512
Depoziti banaka	696.953	566.741
Depoziti klijenata	1.029.132	855.699
HOV koje se vrednuju po po amortizovanoj vrednosti	100.354	103.989
HOV koje se vrednuju po FVT kroz ostali rezultat	45.304	31.629
Emitovane obveznice	110.453	-
Kamatonosni svop koji se vrednuje po FV kroz bilans uspeha	73.022	30.889
Ostale obaveze za kamate	94	54
Ukupno	**2.209.041**	**1.671.512**
Neto prihod po osnovu kamata	**7.542.413**	**6.870.995**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

5. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Prihodi od naknada i provizija		
Poslovi platnog prometa u zemlji i inostranstvu	1.491.092	1.426.915
Kreditni poslovi	32.563	7.351
Depozitni poslovi	1.005.143	814.101
Poslovi sa platnim karticama	43.726	52.569
Garancijski i drugi poslovi jemstva	170.031	148.661
Ostale naknade i provizije	137.733	102.992
Ukupno	**2.880.288**	**2.552.589**
Rashodi od naknada i provizija		
Depozitni poslovi	6	2
Poslovi platnog prometa u zemlji i inostranstvu	644.128	571.134
Ostale naknade i provizije	446.905	376.286
Ukupno	**1.091.039**	**947.422**
Neto prihod po osnovu naknada i provizija	**1.789.249**	**1.605.167**

6. NETO DOBITAK PO OSNOVU PROMENE FER VREDNOSTI FINANSIJSKIH INSTRUMENATA

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Prihodi od promene vrednosti imovine i obaveza		
Dobici od promene vrednosti ostalih derivata	1.308.726	-
Dobici od promene vrednosti finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	284.824	455.935
Dobici od promene vrednosti finansijskih obaveza koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	9.067	166.820
Ukupno	**1.602.617**	**622.755**
Rashodi od promene vrednosti imovine i obaveza		
Rashodi po osnovu promene vrednosti ostalih derivata	1.152.507	397.083
Rashodi po osnovu promene vrednosti finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	90.462	105.120
Rashodi po osnovu promene vrednosti finansijskih obaveza koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	6.796
Ukupno	**1.242.969**	**508.999**
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	**359.648**	**113.756**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

7. NETO DOBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINASIJSKIH INSTRUMENATA KOJI SE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata		
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	27.173	71.685
Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	17.721	7.724
Ukupno	**44.894**	**79.409**
Gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata		
Gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	36.438	7.485
Gubici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	2.366	
Ukupno	**38.804**	**7.485**
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	**6.090**	**71.924**

8. NETO DOBITAK PO OSNOVU ZAŠTITE OD RIZIKA

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Prihodi po osnovu zaštite od rizika		
Prihodi od promene vrednosti plasmana i potraživanja	1.295	1.677
Ukupno	**1.295**	**1.677**
Rashodi po osnovu zaštite od rizika		
Rashodi od promene vrednosti plasmana i potraživanja	733	478
Ukupno	**733**	**478**
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	**562**	**1.199**

Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika je rezultat promene vrednosti plasmana koji su ugovoreni da prate rast cena na malo.

9. NETO PRIHOD OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Pozitivne kursne razlike	4.750.230	5.782.598
Negativne kursne razlike	(3.816.361)	(5.266.013)
Pozitivni efekti ugovorene valutne klauzule	502.164	1.009.569
Netativni efekti ugovorene valutne klauzule	(1.011.356)	(1.105.059)
Neto prihodi od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	**424.677**	**421.095**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

10. NETO RASHODI PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Prihodi po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	4.437.030	5.450.356
Prihodi od ukidanja umanjenja vrednosti finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	3.422	64.753
Prihodi od ukidanja rezervisanja za vanbilansne pozicije	444.478	684.607
Dobici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	19.767	2.050
Ukupno	**4.904.697**	**6.201.766**
Rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
Prihodi indirektnih otpisa finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	4.895.618	5.676.614
Prihodi po osnovu umanjenja vrednosti finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	3.923	14.133
Rashodi rezervisanja za vanbilansne pozicije	485.783	591.889
Gubici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	22.421	82.261
Ukupno	**5.407.745**	**6.364.897**
Neto prihod/(rashod) po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	**(503.048)**	**(163.131)**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

10.a NETO RASHODI PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA (nastavak)

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki		
Rashodi indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija:		
– hartije od vrednosti (Napomena 20)	(9.005)	(5.582)
– krediti i potraživanja od banaka i drugih fin.organizacija (Napomena 21)	(2.159)	(3.827)
- krediti i potraživanja od komitenata (Napomena 22)	(2.892.037)	(3.170.906)
– ostala sredstva (Napomena 25)	(65.650)	(58.772)
Ukupno rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava	**(2.968.851)**	**(3.239.087)**
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (Napomena 31	(182.371)	(149.162)
Ukupno rashodi po osnovu obezveđenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilanskih stavki	**(3.151.222)**	**(3.388.249)**
Prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki		
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa plasmana bilansnih pozicija:		
– hartije od vrednosti (Napomena 20)	2.110	38.225
– krediti i potraživanja od banaka i drugih fin.organizacija (Napomena 21)	3.344	5.664
- krediti i potraživanja od komitenata (Napomena 22)	2.521.790	2.964.938
– ostala sredstva (Napomena 25)	5.854	36.716
Ukupno prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava	**2.533.098**	**3.045.543**
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (Napomena 31)	141.070	241.881
Ukupno prihodi po osnovu obezveđenja finansijskih sredstava	**2.674.168**	**3.287.424**
Neto rashodi po osnovu indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja	**(477.054)**	**(100.825)**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

11. NETO DOBITAK/GUBITAK PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENATA KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZOVANOJ VREDNOSTI

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Dobici od prestanka prizavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti		
Dobitak prestanak priznavanja – nivo obezvređenja 3 i POCI	130.501	14.824
Dobitak prestanak priznavanja - ostali nivoi obezvređenja	181.840	294
Ukupno:	**312.341**	**15.118**
Gubici od prestanka prizavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti		
Gubitak prestanak priznavanja - nivo obezvređenja 3 i POCI	135.333	23
Gubitak prestanak priznavanja_ostali stagevi	206.115	
Ukupno:	**341.448**	**23**
Neto dobici/gubici od prestanka prizavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	**(29.107)**	**15.095**

12. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Prihodi od konsultantskih usluga	5.651	18.656
Prihodi od zakupnina	7.204	6.851
Prihodi od IT usluga	10.528	9.674
Ostali prihodi	53.135	67.289
Prihodi od dividende i ostali prihodi od učešća	379	368
Ukupno	**76.897**	**102.838**

13. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALIH LIČNI RASHODI

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Troškovi neto zarada i naknada zarada	1.468.505	1.370.409
Troškovi poreza i doprinosa na zarade na teret zaposlenog	552.399	516.154
Troškovi otpremnina, jubilarnih nagrada, bonusa i regres	211.618	220.493
Ostali lični rashodi	81.347	50.211
Rashodi rezervisanja po osnovu otpremnina (Napomena 31	23.435	22.648
Ukupno	**2.337.303**	**2.179.915**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

14. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Troškovi amortizacije:		
– osnovnih sredstava (napomena 23)	473.941	205.930
– nematerijalnih ulaganja (napomena 23)	99.176	120.584
Ukupno	**573.117**	**326.514**

15. OSTALI PRIHODI

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Prihodi od naplate otpisanih potraživanja	417.509	320.755
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja za obaveze	31	11.363
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih ostalih rezervisanja	2.709	4.948
Dobici od prodaje osnovnih sredstava i nematerijalne imovine	9.716	14.610
Ostali prihodi	71.684	36.744
Ukupno	**501.649**	**388.420**

16. OSTALI RASHODI

U RSD hiljada

	2019.	2018.
Profesionalne usluge	2.005.174	1.226.497
Donacije i sponzorstva	29.068	36.643
Reklama i propaganda	263.205	256.810
PTT i telekomunikacione usluge	66.827	64.000
Premije osiguranja	585.194	505.220
Troškovi zakupa	72.093	333.267
Troškovi materijala	125.957	110.788
Troškovi poreza i doprinosa	119.652	121.985
Održavanje osnovnih sredstava i informatičkog softvera	442.715	404.334
Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	679	3.242
Doprinosi na zarade na teret poslodavca	309.520	302.281
Dnevnice i putni troškovi	107.404	103.530
Obuke i savetovanja	43.743	25.094
Rashodi rezervisanja za sudske sporove (Napomena 30)	39.617	71.300
Ostalo	95.872	164.746
Ukupno	**4.306.720**	**3.729.737**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

17. POREZ NA DOBITAK

a) Komponente poreza na dobit

Ukupan poreski rashod sastoji se od sledećih poreza:

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Tekući porez na dobit	(186.773)	(264.750)
Dobitak od kreiranih odloženih poreskih sredstava i smanjenje odloženih poreskih obaveza	11.812	37.637
Ukupno	**(174.961)**	**(227.113)**

(b) Usaglašavanje ukupnog iznosa poreza na dobit iskazanog u bilansu uspeha i proizvoda gubitka pre oporezivanja i propisane poreske stope

	2019.	U RSD hiljada 2018.
Dobit pre oporezivanja	**2.951.890**	**3.191.191**
Porez na dobit po stopi od 15%	**442.783**	**478.679**
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	12.391	37.718
Poreski efekti neoporezivih prihoda (kamate na HOV čiji je izdavalac RS, autonomna pokrajina, jedinica LS ili NBS)	(268.401)	(244.465)
Poreski efekat prve primene MFSI 9	(25.249)	(41.313)
Ostalo	13.437	(3.506)
Ukupan poreski rashod iskazan u bilansu uspeha	**174.961**	**227.113**
Efektivna poreska stopa	**5,93%**	**7,12%**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

17. POREZ NA DOBITAK (nastavak)

(c) Komponente odloženog poreza

		na dan 31 decembra 2019. U RSD hiljada
	iznos privremene razlike	iznos odloženog poreza
Odbitna privremena razlika po osnovu razlike knjigovodstvene i poreske vrednosti osnovnih sredstava- odložena poreska sredstva	180.291	26.935
Oporeziva privremena razlika po osnovu svođenja hartija od vrednosti na fer vrednost-odložena poreska obaveza	(820.076)	(122.774)
Odbitna privremena razlika po osnovuprenetih poreskih gubitaka iz prethodnih godina- odložena poreska sredstva	523	78
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za sudske sporove- odložena poreska sredstva	261.281	41.128
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za jubilarne nagrade- odložena poreska sredstva	130.292	20.143
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- odložena poreska sredstva	86.143	13.164
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- aktuarski dobitak- odložene poreske obaveze	(37.017)	(5.557)
Privremene razlike po osnovu efekata MSFI 9	159.107	24.327
Stanje na dan 31. decembra	**(39.456)**	**(2.556)**

	na dan 31 decembra 2019. U RSD hiljada	
	iznos privremene razlike	iznos odloženog poreza
Odbitna privremena razlika po osnovu razlike knjigovodstvene i poreske vrednosti osnovnih sredstava- odložena poreska sredstva	94.198	14.130
Oporeziva privremena razlika po osnovu svođenja hartija od vrednosti na fer vrednost-odložena poreska obaveza	(562.273)	(84.341)
Odbitna privremena razlika po osnovu prenetih poreskih gubitaka iz prethodnih godina- odložena poreska sredstva	(4.086)	(613)
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za sudske sporove- odložena poreska sredstva	244.714	36.707
Odbitna privremensa razlika po osnovu rezervisanja za jubilarne nagrade- odložena poreska sredstva	110.538	16.581
Odbitna privremena razlika po osnovu Rashod obezvređenja koji će biti priznati u PB narednih godina ukupno - odložena poreska sredstva	487	73
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- odložena poreska sredstva	75.784	11.368
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja za penzije- aktuarski dobitak- odložene poreske obaveze	(42.680)	(6.402)
Odbitna privremena razlika po osnovu rezervisanja državne HoV- odložene poreske obaveze	-	-
Privremene razlike po osnovu efekata MSFI 9	220.336	33.050
Stanje na dan 31. decembra	**137.017**	**20.553**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

17. POREZ NA DOBITAK (nastavak)

d) Promene na odloženim porezima

	U RSD hiljada	
	2019.	2018.
Stanje odloženih poreskih sredstava/(obaveza) na dan 1. januar	20.553	(2.987)
Efekat privremenih poreskih razlika evidentiran u korist bilansa uspeha	11.811	37.636
Efekat privremenih poreskih razlika evidentiran u korist kapitala	(37.585)	(14.096)
Stanje odloženih poreskih sredstava/(obaveza) na dan 31. decembra	**(5.221)**	**20.553**

Kreiranje odloženih poreskih obaveza u iznosu od RSD 5.221 hiljada (i ukidanje prethodno priznatih odloženih poreskih sredstava u iznosu od RSD 20.553 hiljada) imalo je efekat na bilans uspeha u iznosu od RSD 11.811 hiljada i efekat preko kapitala u iznosu od RSD 37.585 hiljada.

U toku 2019. godine Grupa je ostvarila dobit nakon oporezivanja u iznosu od RSD 2.776.929 hiljada. Ovaj iznos će biti raspoređen u skladu sa Odlukom na predstojećoj Skupštini Grupe.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

18. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
U dinarima		
Žiro račun	4.073.621	4.730.799
Gotovina u blagajni	2.894.574	2.159.642
Depoziti viškova likvidnih sredstava	-	5.000.000
Potraživanja za obračunatu kamatu, naknadu i proviziju po osnovu gotovine i sredstava kod Centralne banke	-	243
	6.968.195	**11.890.684**
U stranoj valuti		
Gotovina u blagajni	1.667.826	1.079.670
Obavezna rezerva kod NBS u stranoj valuti	13.219.331	11.670.903
	14.887.157	**12.750.573**
Stanje na dan	**21.855.352**	**24.641.257**

Obavezna dinarska rezerva predstavlja minimalnu rezervu u dinarima izdvojenu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije „Službeni glasnik RS", br. 76/2018., koja propisuje da banke obračunavaju dinarsku obaveznu rezervu po stopi od 5% na iznos prosečnog dnevnog stanja dinarskih obaveza sa ugovorenom ročnošću do dve godine, odnosno po stopi od 0% na iznos prosečnog dnevnog stanja dinarskih obaveza sa ugovorenom ročnošću preko dve godine, u toku jednog kalendarskog meseca.

Grupa je dužna da u obračunskom periodu održava prosečno dnevno stanje izdvojene dinarske obavezne rezerve na svom žiro-računu.

Obračunata dinarska obavezna rezerva čiji nivo se morao održavati na stanju žiro računa u periodu od 18. decembra 2019. godine do 17. januara 2020. godine iznosila je RSD 9.944.420 hiljada.

Narodna banka Srbije plaća kamatu na iznos ostvarenog prosečnog dnevnog stanja izdvojene dinarske obavezne rezerve u obračunskom periodu koji ne prelazi iznos obračunate dinarske obavezne rezerve po kamatnoj stopi u visini 1,25 % na godišnjem nivou.

Obavezna devizna rezerva predstavlja minimalnu rezervu u stranoj valuti izdvojenu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o obaveznoj rezervi banaka kod Narodne banke Srbije „Službeni glasnik RS", br. 76/2018., koja propisuje da banke obračunavaju deviznu obaveznu rezervu po stopi od 20% na iznos prosečnog dnevnog stanja deviznih obaveza sa ugovorenom ročnošću do dve godine, kao i na iznos dinarskih sredstava koja su indeksirana valutnom klauzulom sa ugovorenom ročnošću do dve godine po stopi od 100%. Zatim po stopi od 13% na iznos prosečnog dnevnog stanja deviznih obaveza sa ugovorenom ročnošću preko dve godine, kao i na iznos dinarskih sredstava koja su indeksirana valutnom klauzulom sa ugovorenom ročnošću preko dve godine u toku jednog kalendarskog meseca po stopi od 100%.

Obračunata devizna obavezna rezerva za obračunski period od 18. decembra 2019. godine do 17. januara 2020. godine iznosila je EUR 112.416 hiljade.

Na iznos ostvarenog prosečnog stanja izdvojene devizne rezerve, Narodna banka Srbije ne plaća kamatu.

19. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU DERIVATA

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
U dinarima		
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
– fer vrednost derivata namenjenih trgovanju (FVTPL)	14.287	10.160
	14.287	**10.160**
U stranoj valuti		
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha		
– fer vrednost derivata namenjenih trgovanju (FVTPL)	332.612	171.044
	332.612	**171.044**
Stanje na dan	**346.899**	**181.204**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

20. HARTIJE OD VREDNOSTI

U RSD hiljada		
U dinarima	**31.12.2019.**	**31.12.2018.**
Dužničke hartije od vrednosti		
- obveznice (AC)	15.348.789	9.972.528
- obveznice (FVTPL)	4.144.280	4.062.753
- obveznice (FVTOCI)	10.698.745	9.004.931
Vlasničke hartije od vrednosti		
- učešća u kapitalu (FVTPL)	27.608	28.748
	30.219.422	**23.068.960**
U stranoj valuti		
Dužničke hartije od vrednosti		
- obveznice (AC)	850.624	856.033
- obveznice (FVTPL)	6.628.446	5.837.167
- državni zapisi (FVTPL)	-	129.811
- obveznice (FVTOCI)	3.880.476	5.049.334
- državni zapisi (FVTOCI)	136.029	159.225
Vlasničke hartije od vrednosti		
- ostale HOV raspoložive za prodaju - VISA akcije (FVTOCI)	97.354	67.261
	11.592.929	**12.098.831**
Ukupno hartije od vrednosti	**41.812.351**	**35.167.791**
Minus: Ispravka vrednosti (FVTPL)	(20.785)	(13.897)
Stanje na dan	**41.791.566**	**35.153.894**

U tabeli osim hartija od vrednosti namenjenih trgovanju (FVTPL) sve dužničke hartije od vrednosti su raspoređene u nivo obezvredjenja 1. Od svih navedenih HOV na berzi se kotiraju obveznice, kao i Visa akcije vrednovane kroz kapital i Jubmes akcije vrednovane kroz bilans uspeha.

20. HARTIJE OD VREDNOSTI (nastavak)

Promene na računima ispravke vrednosti u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

U RSD hiljada

	Stanje na dan 1. januara 2019.	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Kursne razlike	Stanje na kraju perioda 31. decembra 2019
Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava						
Nivo obezvređenja 1	**13.897**	**8.991**	**1.987**	**109**	**(7)**	**20.785**
Javni sektor	13.897	8.991	1.987	109	(7)	20.785
UKUPNO	**13.897**	**8.991**	**1.987**	**109**	**(7)**	**20.785**

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

U RSD hiljada

	31. decembra 2019.			31. decembra 2018.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
U dinarima						
Dati krediti	-	1.583	**1.583**	-	311	**311**
Dati depoziti	-	-	**-**	700.243	-	**700.243**
Ostali plasmani	-	3	**3**	-	-	-
	-	**1.586**	**1.586**	**700.243**	**311**	**700.554**
U stranoj valuti						
Devizni računi	1.127.373	-	**1.127.373**	491.306	-	**491.306**
Dati krediti		88.983	**88.983**		44.083	**44.083**
Dati depoziti	357.481	-	**357.481**	4.728	-	**4.728**
Ostali plasmani	32.805	-	**32.805**	255.130	-	**255.130**
	1.517.659	**88.983**	**1.606.642**	**751.164**	**44.083**	**795.247**
Bruto krediti i potraživanja	**1.517.659**	**90.569**	**1.608.228**	**1.451.407**	**44.394**	**1.495.801**
Minus: Ispravka vrednosti			(1.749)			(2.929)
			(1.749)			**(2.929)**
Stanje na dan 31. decembra			**1.606.479**			**1.492.872**

Krediti sa valutnom klauzulom su uključeni u pregled kredita i depozita u stranoj valuti.

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)

a) Pregled po vrstama korisnika kredita i depozita po nivoima obezvređenja

U RSD hiljada

	Bruto knjigovodstvena vrednost					Ispravke vrednosti				
	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Ukupno	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Ukupno
U dinarima										
Banke u zemlji	3	-	-		3	(337)	-	-	-	(337)
Društva za osiguranje	349	-	-		349	(1)	-	-	-	(1)
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osigruranju	1.331	-	-		1.331	(10)	-	-	-	(10)
	1.683				**1.683**	**(348)**				**(348)**
U stranoj valuti										
Banke u zemlji	-	-	-		-	(20)				(20)
Finansijski lizing	72.075	16.811	-	-	88.886	(446)	(293)	-	-	(739)
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osigruranju	34.704	-	-	-	34.704	(44)	-	-	-	(44)
Strane banke	1.482.955				1.482.955	(598)	-	-	-	(598)
	1.589.734	**16.811**	**-**	**-**	**1.606.545**	**(1.108)**	**(293)**	**-**	**-**	**(1.401)**
Stanje na dan 31. decembra	**1.591.417**	**16.811**	**-**	**-**	**1.608.228**	**(1.456)**	**(293)**	**-**	**-**	**(1.749)**

Krediti sa valutnom klauzulom su uključeni u pregled kredita i depozita u stranoj valuti.

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)

b) Transfer izloženosti po kreditima i potraživanjima od banaka i drugih finansijskih institucija po nivoima obezvređenja

U RSD hiljada

	Bruto knjigovodstvena vrednost	
	Transfer između Nivo 1 i Nivo 2	
	U Nivo 2 iz Nivo 1	U Nivo 1 iz Nivo 2
Društva za osiguranje	-	193
Finansijski lizing	16.807	-
Ukupno	16.807	193

c) Ročnost dospeća datih kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija

Ročnost dospeća plasmana komitentima prikazanih u bruto iznosu, prema preostalom roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine, je sledeća:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Bez utvđenog roka dospeća	1.162.690	517.129
Do 30 dana	352.845	700.021
Od 1 do 3 meseca	-	-
Od 3 do 12 meseci	2.124	234.257
Preko 1 godine	90.569	44.394
	1.608.228	**1.495.801**

21. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)

Promene ispravki vrednosti i rezervisanja finansijskih sredstava

U RSD hiljada

	Stanje na dan 1. januara 2019.	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena po osnovu kursnih razlika	Ostale promene	Stanje na kraju perioda
Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava								
Nivo obezvređenja 1	**2.927**	**851**	**2.567**	**1.015**	**777**	**11**	**(5)**	**1.456**
Banke u zemlji	2.417	111	2.243	845	767	(2)	(7)	**357**
Društva za osiguranje	1	1	1	-	2	-	3	**2**
Finansijski lizing	255	394	198	-	2	-	(4)	**445**
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osigruranju	33	10	-	13	-	-	-	**55**
Strane banke	221	335	125	157	6	13	3	**597**
Nivo obezvređenja 2	**2**	**-**	**-**	**293**	**-**	**-**	**(2)**	**293**
Društva za osiguranje	2	-	-	-	-	-	(2)	-
Finansijski lizng	-	-	-	**293**	-	-	-	**293**
Nivo obezvređenja 3	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Ostale usluge kredtiranja i finansiranja	-	-	-	-	-	-	-	-
UKUPNO	**2.929**	**851**	**2.567**	**1.308**	**777**	**11**	**(7)**	**1.749**

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA

U RSD hiljada

	31.12.2019.			31.12.2018.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
U dinarima						
Dati krediti	472.391	38.545.532	**39.017.923**	2.464.469	30.505.580	**32.970.049**
Ostali plasmani	3.873.771	7.273.605	**11.147.376**	3.195.885	5.333.970	**8.529.855**
	4.346.162	**45.819.137**	**50.165.299**	**5.560.354**	**35.839.550**	**41.499.904**
U stranoj valuti						
Dati krediti	2.267.918	122.150.476	**124.418.394**	10.320.621	97.479.604	**107.800.225**
Dati depoziti	90.755	-	**90.755**	89.432	-	**89.432**
Ostali plasmani	226.074		**226.074**	409.529		**409.529**
	2.584.747	**122.150.476**	**124.735.223**	**10.819.582**	**97.479.604**	**108.299.186**
Bruto krediti i potraživanja	**6.930.909**	**167.969.613**	**174.900.522**	**16.732.813**	**133.593.145**	**149.799.090**
Minus: Ispravka vrednosti						
– Pojedinačno procenjena			(739.675)			(1.232.329)
– Kolektivno procenjena			(2.592.257)			(2.220.274)
			(3.331.932)			**(3.452.603)**
Stanje na dan 31. decembra			**171.568.590**			**146.346.487**

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

a) Pregled po vrstama korisnika kredita i depozita po nivoima obezvređenja

U RSD hiljada

	Bruto knjigovodstvena vrednost					Ispravke vrednosti				
	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Ukupno	Nivo obezvređenja 1	Nivo obezvređenja 2	Nivo obezvređenja 3	POCI	Ukupno
U dinarima										
Javna preduzeća	24.507	50.206	-	-	**74.713**	(126)	(511)	-	-	**(637)**
Druga preduzeća	2.199.839	165.104	39.412	-	**2.404.355**	(33.523)	(10.828)	(28.259)	-	**(72.610)**
Preduzetnici	1.161.098	117.797	23.075	-	**1.301.970**	(10.009)	(8.495)	(14.910)	-	**(33.414)**
Javni sektor	1.024.462	-	-	-	**1.024.462**	(941)	-	-	-	**(941)**
Stanovništvo	30.305.504	2.941.827	909.085	22.135	**34.178.551**	(252.367)	(231.560)	(714.166)	(1.388)	**(1.199.481)**
Strana lica	1.509	16	15	-	**1.540**	(29)	-	(13)	-	**(42)**
Poljoprivrednici	114.231	19.463	137	-	**133.831**	(2.446)	(1.580)	(23)	-	**(4.049)**
Drugi komitenti	24.068	1.402	3.020	-	**28.490**	(149)	(115)	(2.151)	-	**(2.415)**
	34.855.218	**3.295.815**	**974.744**	**22.135**	**39.147.912**	**(299.590)**	**(253.089)**	**(759.522)**	**(1.388)**	**(1.313.589)**
U stranoj valuti										
Javna preduzeća	4.361.373	2.068	1.545	-	**4.364.986**	(11.086)	(102)	(1.545)	-	**(12.733)**
Druga preduzeća	79.771.854	2.794.944	521.970	100.046	**83.188.814**	(593.780)	(296.114)	(383.339)	(72.985)	**(1.346.218)**
Preduzetnici	1.223.772	223.599	9.212	101	**1.456.684**	(6.670)	(13.746)	(7.662)	(101)	**(28.179)**
Javni sektor	1.396.337	-	-	-	**1.396.337**	(17.125)	-	-	-	**(17.125)**
Stanovništvo	42.534.723	964.152	369.548	152.034	**44.020.457**	(92.035)	(89.708)	(237.197)	(28.691)	**(447.631)**
Strana lica	327.429	56.110	-	-	**383.539**	(4.456)	(5.712)	-	-	**(10.168)**
Poljoprivrednici	109.419	15.851	44.775	-	**170.045**	(6.390)	(1.215)	(30.057)	-	**(37.662)**
Drugi komitenti	600.030	3.309	168.409	-	**771.748**	(2.935)	(126)	(115.566)	-	**(118.627)**
	130.324.937	**4.060.033**	**1.115.459**	**252.181**	**135.752.610**	**(734.477)**	**(406.723)**	**(775.366)**	**(101.777)**	**(2.018.343)**
Ukupno	**165.180.155**	**7.355.848**	**2.090.203**	**274.316**	**174.900.522**	**(1.034.067)**	**(659.812)**	**(1.534.888)**	**(103.165)**	**(3.331.932)**

Grupa sve kredite vrednuje po amortizovanoj vrednosti.

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

b) Transfer izloženosti po kreditima i potraživanjima od komitenata po nivoima obezvređenja

	Bruto knjigovodstvena vrednost					
	Transfer između Nivo 1 i Nivo 2		Transfer između Nivo 2 i Nivo 3		Transfer između Nivo 1 i Nivo 3	
	U Nivo 2 iz Nivo 1	U Nivo 1 iz Nivo 2	U Nivo 3 iz Nivo 2	U Nivo 2 iz Nivo 3	U Nivo 3 iz Nivo 1	U Nivo 1 iz Nivo 3
Druga preduzeća	**419,269**	**217,885**	**25,199**	**-**	**191,966**	**-**
Građevinarstvo	1,337	143,617	-	-	24	-
Poljoprivreda i prehrambena industrija	163,790	131	-	-	-	-
Prerađivačka industrija	17,640	5,199	3,603	-	14,352	-
Trgovina	85,688	65,000	2,089	-	168,514	-
Usluge i turizam	150,814	3,938	19,507	-	9,076	-
Javni sektor	938	-	-	-	-	-
Preduzetnici	**171,953**	**24,689**	**7,932**	**1**	**9,627**	-
Stanovništvo	**1,242,193**	**508,407**	**174,827**	**80,826**	**289,152**	**56,040**
Sektor drugih komintenata	**55**	**24**	**14,639**	**-**	**33,240**	-
Ukupno	**1,834,408**	**751,005**	**222,597**	**80,827**	**523,985**	**56,040**

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

c) Ročnost dospeća datih kredita i potraživanja od komitenata

Ročnost dospeća plasmana komitentima prikazanih u bruto iznosu, prema preostalom roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine, je sledeća:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Bez utvđenog roka dospeća	1.369.067	1.089.205
Do 30 dana	285.828	590.604
Od 1 do 3 meseca	845.748	1.202.396
Od 3 do 12 meseci	5.709.177	13.597.731
Preko 1 godine	166.690.702	133.319.154
	174.900.522	**149.799.090**

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

Promene ispravki vrednosti i rezervisanja finansijskih sredstava

U RSD hiljada

Promene ispravki vrednosti finansijskih sredstava	Stanje na početku perioda	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena usled modifikacije	Smanjenje usled direktnog otpisa	Promena po osnovu kursnih razlika	Ostale promene	Stanje na kraju perioda
Stage 1	**927,796**	**488,406**	**253,548**	**1,385,698**	**1,007,311**	**(37)**	**13**	**(3,890)**	**(503,069)**	**1,034,032**
Javna preduzeća	17,894	2,174	3,008	2,560	7,855	-	-	(59)	(494)	11,212
Druga preduzeća	575,456	320,748	178,489	403,453	304,036	(36)	11	(2,895)	(186,661)	627,529
Preduzetnici	14,141	11,407	4,108	46,616	23,212	-	1	(30)	(28,289)	16,524
Javni sektor	12,300	667	705	25,148	19,283	-	-	(94)	92	18,125
Stanovništvo	305,981	150,639	65,929	866,565	646,385	(1)	1	(779)	(252,487)	357,603
Strana lica	346	-	-	1,358	1,603	-	-	(1)	1	101
Drugi komitenti	1,677	2,771	1,309	39,998	4,937	-	-	(32)	(35,231)	2,937
Stage 2	**886,399**	**152,940**	**267,566**	**114,371**	**259,615**	**(43)**	**-**	**228**	**32,096**	**658,810**
Javna preduzeća	75,292	-	-	-	236	-	-	1	(74,451)	606
Druga preduzeća	327,254	27,526	32,673	13,215	166,356	(20)	-	(1,391)	139,359	306,914
Preduzetnici	6,049	9,614	905	772	6,006	(50)	-	(52)	12,669	22,091
Javni sektor	358	-	356	-	-	-	-	-	(2)	-
Stanovništvo	477,417	115,560	233,606	89,900	85,304	27	-	1,670	(36,707)	328,957
Strana lica	3	-	1	-	-	-	-	-	(1)	1
Drugi komitenti	28	240	25	10,484	1,713	-	-	-	(8,773)	241
Stage 3	**1,518,939**	**162,873**	**360,717**	**544,407**	**299,634**	**(10,507)**	**231,100**	**969**	**210,695**	**1,535,925**
Javna preduzeća	8,517	-	-	114	7,129	-	-	43	-	1,545
Druga preduzeća	536,758	20,161	113,181	161,634	120,483	(5,119)	46,357	(1,076)	(1,519)	430,818
Preduzetnici	19,216	993	-	6,928	7,882	-	12,193	24	16,637	23,723
Stanovništvo	872,032	141,709	247,536	364,784	112,675	(5,388)	40,447	2,213	5,468	980,160
Strana lica	20	-	-	1	-	-	-	-	(6)	15
Drugi komitenti	82,396	10	-	10,946	51,465	-	132,103	(235)	190,115	99,664
POCI	**119,469**	**24,056**	**10,581**	**19,286**	**62,818**	**-**	**1,171**	**(679)**	**15,603**	**103,165**
Druga preduzeća	101,871	-	-	1,509	51,637	-	-	(561)	21,798	72,980
Preduzetnici	41	101	-	-	-	-	-	-	(41)	101
Stanovništvo	17,557	23,955	10,581	17,777	11,181	-	1,171	(118)	(6,154)	30,084
UKUPNO	**3,452,604**	**828,275**	**892,412**	**2,063,762**	**1,629,378**	**(10,587)**	**232,284**	**(3,372)**	**(244,676)**	**3,331,932**

22. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

d) Koncentracija datih kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija i od komitenata

Koncentracija datih kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija i od komitenata, prikazanih u bruto iznosu na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine, značajna je kod sledećih delatnosti:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Trgovina	12.652.527	13.754.076
Prerađivačka industrija	19.694.314	16.573.709
Građevinarstvo	12.943.198	13.743.361
Proizvodnja i snabdevanje el. energijom	9.917.662	8.645.516
Usluge i turizam	24.902.151	20.089.000
Poljoprivreda i prehrambena industrija	6.458.642	6.022.829
Stanovništvo	78.481.231	64.189.702
Domaće i strane banke i ostale finansijske organizacije	1.608.228	1.495.801
Javni sektor	4.740.260	3.261.272
Strana pravna lica	102.856	96.073
Poljoprivrednici	301.447	261.011
Sektor drugih komintenata	1.237.216	1.239.839
Preduzetnici	3.469.018	1.922.704
	176.508.750	**151.294.891**

e) Potraživanja po osnovu finansijskog lizinga

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Minimalna plaćanja lizinga	11.944.026	8.985.848
Minus: potraživanja za nedospele kamate	(765.237)	(537.151)
Potraživanja po osnovu finansijskog lizinga	**11.178.789**	**8.448.697**
Dosipela preostala minimalnih plaćanja lizinga	11.162	13.218
Ostala potraživanja po osnovu posla finansijskog lizinga	32.228	39.600
	11.222.180	**8.501.515**
Minus razgraničeni prihodi od potraživanja po osnovu naknada za odobrenje finansijskog lizinga	(98.048)	(74.876)
	11.124.132	**8.426.639**
Minus: ispravka vrednosti		
- potraživanja po osnovu finansijskog lizinga	(235.604)	(252.283)
- potraživanja za dospele kamate	(10.928)	(12.833)
- ostalih potraživanja po osnovu posla finansijskog lizinga	(31.864)	(39.358)
	10.845.736	8.122.164
	10.845.736	**8.122.165**

23. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETINE

U RSD hiljada

	Zemljište i građevinski objekti	Oprema	Sredstva uzeta u lizing / Imovina sa pravom korišćenja	Investicione nekretnine	Sredstva u pripremi	Ukupno osnovna sredstva	Nematerijalna sredstva u pripremi	Nematerijalna ulaganja
NABAVNA VREDNOST								
Stanje na dan 1. januar 2018. godine	**752.646**	**1.016.008**	**254.173**	**-**	**21.163**	**2.043.990**	**-**	**1.317.059**
Povećanja	-	11.712	(7.083)	-	285.265	289.894	327.744	12.828
Prenosi	34.947	113.212	70.571	-	(297.655)	(78.925)	-	78.929
Otuđenja i rashodovanja	(11.102)	(39.798)	-	-	-	(50.900)	-	(447)
Stanje na dan 31.decembra 2018. godine	**776.491**	**1.101.134**	**317.661**	**-**	**8.773**	**2.204.059**	**327.744**	**1.408.369**
Efekti prelaska na IFRS 16	-	-	**1.379.458**	-	**(7.959)**	**1.379.458**	**7.959-**	-
Stanje na dan 1. januar 2019.	**776.491**	**1.101.134**	**1.697.119**	-	**814**	**3.583.517**	**335.704**	**1.408.369**
Povećanja	-	3.700	1.049.473	-	238.145	1.291.318	222.407	5.794
Prenosi	2.246	224.984	2.568	-	(229.798)	-	(95.139)	95.139
Otuđenja i rashodovanja	(5.055)	(64.790)	(231.144)	-	-	(300.989)	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	**773.682**	**1.265.028**	**2.518.016**	-	**17.120**	**4.573.846**	**455.012**	**1.509.302**
AKUMULIRANA ISPRAVKA VREDNOSTI								
Stanje na dan 1. januar 2018. godine	**278.588**	**635.975**	**50.809**	**-**	-	**965.372**	**-**	**1.061.507**
Preknjižavanja	-	**7.083**	**(7.083)**	**-**	-	-	-	-
Amortizacija (Napomena 14)	18.709	120.530	66.691	-	-	205.930	-	120.584
Otuđenja i rashodovanja	(3.854)	(36.080)	-	-	-	(39.934)	-	(349)
Stanje na dan 31.decembra 2018. godine	**293.443**	**727.508**	**110.417**	**-**	**-**	**1.131.368**		**1.181.742**
Preknjižavanja	-	2.458	(2.458)	-	-	-	-	-
Amortizacija (Napomena 14)	19.338	98.873	355.730	-	-	473.941	-	99.176
Otuđenja i rashodovanja	(2.261)	(63.479)	(41.892)	-	-	(107.632)	-	
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	**310.520**	**765.360**	**421.797**	-	**-**	**1.497.677**	**-**	**1.280.918**
Neotpisana vrednost na dan:								
– 31. decembar 2019. godine	**463.162**	**499.668**	**2.096.219**	**-**	**17.120**	**3.076.169**	**455.012**	**228.385**
– 31. decembar 2018. godine	**483.048**	**373.626**	**207.244**	-	**8.773**	**1.072.691**	**327.744**	**226.628**

23. OSNOVNA SREDSTVA, NEMATERIJALNA ULAGANJA I INVESTICIONE NEKRETNINE (nastavak)

Grupa nema građevinskih objekata koji su pod hipotekom radi obezbeđenja otplate obaveza po osnovu kredita. Neotpisanu vrednost opreme na dan 31. decembar 2019. godine najvećim delom čine računarska i telekomunikaciona oprema i kancelarijski nameštaj. Neotpisanu vrednost nematerijalnih ulaganja na dan 31. decembar2019. godine najvećim delom čine softveri i licence. Na osnovu procene rukovodstva Grupe ne postoje indikacije da je vrednost osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja obezvređena na dan 31. decembar 2019. godine.

Grupa je primenila MSFI 16 koristeći modifikovani retrospektivni pristup. U okviru priznavanja imovine sa pravom korišćenja i obaveza za zakup po obuhvatu MSFI 16 nalaze se:

- IT oprema,
- nepokretnosti – objekti,
- pokretna imovina – vozila.

Stanje nabavne vrednosti okjekata u finansijskom lizingu prema MRS 17 i stanje nabavne vrednosti imovine sa pravom korišćenja prema MSFI 16 prikazano je u sledećoj tabeli (u RSD hiljada):

Vrsta imovine	MRS 17 31. decembra 2018.	MSFI 16 1. januara 2019.	Promene u toku 2019.		Stanje na dan 31. decembra 2019.
	Nabavna vrednost	Nabavna vrednost	Povećanja	Smanjenja	
IT oprema	317.660	317.660	-	-	317.660
Nepokretnosti	-	1.335.898	1.051.484	(228.471)	2.158.907
Pokretna imovina	-	43.561	3.019	(2.567)	44.013
Ukupno:	**317.660**	**1.697.119**	**1.054.503**	**(223.602)**	**2.518.016**

Nabavna vrednost IT opreme uzete na finansijski lizing na dan 1. januara 2019. godine iznosi RSD 317.660 hiljada i ista je ostala nepromenjena na dan 31. decembra 2019. godine.

Nabavna vrednost nepokretnosti (objekata) kao sredstava sa pravom korišćenja na dan početka primene MSFI 16 iznosi RSD 1.335.898 hiljada. Povećanje nabavne vrednosti u iznosu od RSD 1.051.484 hiljada se odnosi na usklađivanje vrednosti sredstava u skladu sa promenom diskontne stope, kao i indeksiranja u skladu sa usklađenom stopom rasta potrošačkih cena na nivou EU tzv. HICP index, povećanja cena zakupa i uknjižavanja novih zakupa. U toku 2019. godine evidentirana su i smanjenja vrednosti usled promene ugovornih uslova i otkazivanja zakupa u iznosu od RSD 228.471 hiljada. Na dan 31. decembra 2019. godine nabavna vrednost nepokretnosti (objekata) iznosi RSD 2.158.907 hiljada.

Nabavna vrednost pokretne imovine (vozila) kao sredstava sa pravom korišćenja na dan početka primene MSFI 16 iznosi RSD 43.561 hiljada. Nabavna vrednost pokretne imovine (vozila) na dan 31. decembra 2019. godine iznosi RSD 44.013 hiljada, odnosno ista je uvećana za iznos RSD 3.019 hiljada I odnosi se na novi zakup i umanjena je za iznos RSD 2.567 hiljada i odnosi se na otkaz postojećeg zakupa.

Stanje otpisane vrednosti okjekata u finansijskom lizingu prema MRS 17 i stanje otpisane vrednosti imovine sa pravom korišćenja prema MSFI 16 prikazano je u sledećoj tabeli (u RSD hiljada):

Vrsta imovine	MRS 17 31. decembra 2018.	MSFI 16 1. januara 2019.	Promene u toku 2019.		Stanje na dan 30. decembra 2019.
	Otpisana vrednost	Otpisana vrednost	Povećanja	Smanjenja	
IT oprema	110.417	110.417	78.665	(2.517)	186.565
Nepokretnosti	-	-	257.247	(41.669)	215.574
Pokretna imovina	-	-	19.818	(160)	19.658
Ukupno:	**110.417**	**110.417**	**355.730**	**(44.346)**	**421.797**

Ukupna otpisana vrednost IT opreme kao sredstava sa pravom korišćenja na dan 01.01.2019 iznosi RSD 110.417 hiljada, dok ukupna otpisana vrednost IT opreme na dan 31. decembra 2019. godine iznosi RSD 186.565 hiljada.

Ukupna otpisana vrednost nepokretnosti (objekata) kao sredstava sa pravom korišćenja na dan 31. decembra 2019. godine iznosi RSD 215.574 hiljada, dok ukupna otpisana vrednost pokretne imovine (vozila) kao sredstava sa pravom korišćenja na dan 31. decembra 2019. iznosi RSD 19.658 hiljada.

24. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA

Kao što je obelodanjeno u Napomeni 2.22 Grupa u skladu sa svojim računovodstvenim politikama imovinu koju klasifikuje kao sredstva namenjena prodaji odmerava po nižem od sledeća dva iznosa:

- po knjigovodstvenoj vrednosti ili
- fer vrednosti umanjenoj za troškove prodaje

		U RSD hiljada
	31.12.2019.	31.12.2018.
Sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	12.252	12.288
Stanje	**12.252**	**12.288**

Na dan 31. decembar 2019. godine Grupa ima evidentirana sledeća stalna sredstva namenjena prodaji koja su locirana na teritoriji Republike Srbije:

- Zemun, Cara Dušana 266 – poslovni prostor površine 374 m2
- Stara Pazova, Vojka - zemljište površina 1.849 m2
- Vladimirci, Krnule:
  - zemljište površine 3.000 m2
  - zemljište površine 15.206 m2
  - zemljište površine 2.330 m2
- Nova Varoš, Bela Reka - zemljište površine 1.489 m2
- Čajetina, Šljivovica
  - zemljište površine 11.030 m2
  - zemljište površine 6.526 m2
  - zemljište površine 736 m2
  - zemljište površine 3.555 m2
  - zemljište površine 602 m2
  - zemljište površine 1.000 m2
- Pančevo, Dolovo
  - - zemljište površine 6.222 m2
  - zemljište površine 5.208 m2
  - -zemljište površine 806 m2

25. OSTALA SREDSTVA

U RSD hiljada

	Na dan 31. decembra 2019.	Na dan 31. decembra 2018.
U dinarima		
Finansijska sredstva:		
- Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju	98.055	20.725
- Potraživanja po osnovu prodaje	3.418	2.045
- Druga potraživanja iz redovnog poslovanja po kojima se utvrđuje prihod	31.727	30.547
- Ostala finansijska potraživanja iz poslovanja	208.618	148.537
- Razgraničeni troškovi premije osiguranja	527.909	542.704
- Razgraničena kuponska kamata pri kupovini obveznica	229.756	241.286
- Ostala razgraničenja	45.365	-
Nefinansijska sredstva:		
- Dati avansi	9.581	8.687
- Potraživanja od zaposlenih	19.043	3.535
- Potraživanja po osnovu pretplaćenih poreza i doprinosa	1.114	1.148
- Zalihe	72.262	70.805
- Ostala nefinansnijska potraživanja	(2.293)	(3.347)
- Ostale investicije	27.005	27.006
- Ostala razgraničenja	68.974	126.593
	1.340.534	**1.220.271**
U stranoj valuti		
Finansijska sredstva:		
- Potraživanja za obračunatu naknadu i proviziju	156	6
- Potraživanja po osnovu prodaje	15.136	20.136
- Druga potraživanja iz redovnog poslovanja po kojima se utvrđuje prihod	22	15
- Ostala finansijska potraživanja iz poslovanja	59.432	47.756
- Razgraničena kuponska kamata pri kupovini obveznica	35.046	32.888
- Ostala razgraničenja	43.117	4.807
Nefinansijska sredstva:		
- Dati avansi	27.134	25.817
- Potraživanja od zaposlenih	465	13
- Ostala nefinansijska potraživanja	349	64.063
	180.857	**195.501**
Bruto ostala sredstva	**1.521.391**	**1.415.772**
Minus: Ispravka vrednosti	(173.011)	(170.114)
Stanje na dan 31. decembra/31. decembra	**1.348.380**	**1.245.658**

Ostala finansijska sredstva se vrednuju po amortizovanoj vrednosti.

25. OSTALA SREDSTVA (nastavak)

Promene na računima ispravke vrednosti u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Stanje ispravke finansijskih sredstava na početku godine	101.119	107.871
Efekti prelaska na MSFI 9	-	15.265
Nove ispravke vrednosti	65.650	58.772
Ukidanje ispravke vrednosti	(5.854)	(36.716)
Otpis na teret ispravke vrednosti	(32.921)	(32.921)
Kursne razlike	(21.832)	(11.152)
Stanje ispravke finansijskih sredstava na dan 31. decembra	**106.162**	**101.119**
Stanje ispravke nefinansijskih sredstava na dan 31.decembra	**66.849**	**68.995**
Stanje na dan 31. decembra	**173.011**	**170.114**

26. OBAVEZE PO OSNOVU DERIVATA

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
U dinarima		
Obaveze po osnovu derivata namenjenih trgovanju	4.005	766
	4.005	**766**
U stranoj valuti		
Obaveze po osnovu derivata namenjenih trgovanju	246.034	94.752
	246.034	**94.752**
Stanje na dan 31. decembra	**250.039**	**95.518**

27. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCI

U RSD hiljada

	31.12.2019.			31.12.2018.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
U dinarima						
Obaveze po osnovu depozita i kredita						
Transakcioni depoziti	417.668	-	**417.668**	428.583	-	**428.583**
Depoziti po osnovu datih kredita	85	247	**332**	87	516	**603**
Namenski depoziti	2.225	-	**2.225**	22.602	-	**22.602**
Ostali depoziti	2.054.192	2.726.000	**4.780.192**	3.661.470	520.000	**4.181.470**
Primljeni krediti	-	600.000	**600.000**	-	600.000	**600.000**
Ukupno	**2.474.170**	**3.326.247**	**5.800.417**	**4.112.742**	**1.120.516**	**5.233.258**
U stranoj valuti						
Obaveze po osnovu depozita i kredita						
Transakcioni depoziti	282.016	-	**282.016**	630.522	-	**630.522**
Depoziti po osnovu datih kredita	-	102.302	**102.302**	-	189.110	**189.110**
Namenski depoziti	153.327	27.047	**180.374**	191.079	24.230	**215.309**
Ostali depoziti	6.760.378	2.354.672	**9.115.050**	6.757.163	2.508.694	**9.265.857**
Depoziti i krediti koji dospevaju u roku od jednog dana	235.186	-	**235.186**	2.434.808	-	**2.434.808**
Primljeni krediti	3.117.281	53.042.416	**56.159.697**	3.322.541	45.824.921	**49.147.462**
Ostale finansijske obaveze	20.191	14.194	**34.385**	37.061	-	**37.061**
Ukupno	**10.568.379**	**55.540.631**	**66.109.010**	**13.373.174**	**48.546.955**	**61.920.129**
Stanje na dan 31. decembra				**17.485.916**	**49.667.471**	**67.153.387**
	13.042.549	**58.866.878**	**71.909.427**			

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

27. DEPOZITI I OSTALE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCI (nastavak)

Struktura ostalih depozita prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci je prikazana u sledećoj tabeli:

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
Centralna banka	4	1.091
Banke u zemlji	829.348	3.932.397
Društva za osiguranje	3.110.087	3.010.514
Finansijski lizing	113.972	422.805
Pomoćne delatnosti u pružanju finansijskih usluga i osiguranja	7.025.834	4.953.979
Ostale usluge kreditiranja i finansiranja	9.489	26.459
Strane banke	60.820.693	54.806.142
Stanje na dan 31. decembra	**71.909.427**	**67.153.387**

Obaveze prema stranim bankama se najvećim delom odnose na primljene kredite od Erste Group Bank AG, Austrija u iznosu od 22.750.845 hiljada dinara kao i primljeni kredit Evropske Investicione Banke od 12.508.601 hiljada dinara.

28. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA

U RSD hiljada

	31.12.2019.			31.12.2018.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
U dinarima						
Obaveze po osnovu depozita i kredita						
Transakcioni depoziti	31.935.971	-	**31.935.971**	24.684.911	-	**24.684.911**
Štedni depoziti:	876.333	1.225.219	**2.101.552**	593.007	766.430	**1.359.437**
Depoziti po osnovu datih kredita	541.032	705.632	**1.246.664**	182.118	730.609	**912.727**
Namenski depoziti	281.468	32.441	**313.909**	4.040.575	18.750	**4.059.325**
Ostali depoziti	8.729.186	2.145.150	**10.874.336**	10.201.291	5.220	**10.206.511**
Ostale finansijske obaveze	5	-	**5**	-	-	-
Ukupno	**42.427.049**	**4.108.442**	**46.535.495**	**39.701.902**	**1.521.009**	**41.222.911**
U stranoj valuti						
Obaveze po osnovu depozita i kredita						
Transakcioni depoziti	46.269.517	-	**46.269.517**	44.155.303	-	**44.155.303**
Štedni depoziti:	8.147.657	12.915.524	**21.063.181**	7.966.244	11.400.354	**19.366.598**
Depoziti po osnovu datih kredita	188.484	4.315.018	**4.503.502**	130.160	3.736.187	**3.866.347**
Namenski depoziti	607.708	218.104	**825.812**	748.927	282.420	**1.031.347**
Ostali depoziti	524.769	3.154.664	**3.679.433**	208.591	631.219	**839.810**
Primljeni krediti	-	2.969.541	**2.969.541**	-	2.354.677	**2.354.677**
Ostale finansijske obaveze	561.472	-	**561.472**	373.221	-	**373.221**
Ukupno	**56.299.607**	**23.572.851**	**79.872.458**	**53.582.446**	**18.404.857**	**71.987.303**
Stanje na dan 31. decembra			**126.407.953**			**113.210.214**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

28. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA (nastavak)

Struktura ostalih depozita prema komitentima prikazana je u sledećoj tabeli:

	U RSD hiljada	
	31.12.2019.	**31.12.2018.**
Holding kompanije	1	4
Javna preduzeća	1.298.865	3.706.090
Privredna društva	46.003.215	37.428.545
Javni sektor	4.705.459	4.224.630
Stanovništvo	63.613.471	53.657.942
Strana lica	2.416.479	2.318.467
Preduzetnici	3.903.183	2.853.351
Poljoprivrednici	614.694	514.419
Drugi komitenti	3.852.586	8.506.766
Stanje na dan 31. decembra	**126.407.953**	**113.210.214**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

29. OBAVEZE PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI

U RSD hiljada

Naziv	Oznaka valute	Nominalni iznos emitovanih obveznica	Datum dospeća	Kamatna stopa	Na dan 31. decembra 2019.	Na dan 31. decembra 2018.
Erste Bank ad Novi Sad	RSD	3.500.000	15.02.2021.	3m belibor+1% p,a,	3.512.691	-
Ukupno		**3.500.000**			**3.512.691**	-

Erste Bank A.D. Novi Sad je 14. februara 2019. godine uspešno završila emisiju dugoročnih dinarskih obveznica II emisije. Obim emisije je iznosio 3.500.000.000,00 dinara. Izdato je 350.000 komada obveznica pojedinačne nominalne vrednosti 10.000,00 dinara, ISIN: RSNOVBD53653 CFI: DBVUFR, sa varijabilnom kamatnom stopom i jednokratnim dospećem glavnice nakon dve (2) godine i jedan (1) dan.

Kamatna stopa po osnovu obveznica sastoji se iz varijabilnog i fiksnog dela. Varijabilni deo kamatne stope predstavlja tromesečni BELIBOR, dok fiksni deo kamatne stope predstavlja fiksna marža od 100 baznih poena (100bps) tj. 1%. Iznos varijabilnog dela kamatne stope utvrđuje se na početku svakog kamatnog perioda. Kamata se obračunava i plaća kvartalno.

Isplata glavnice obveznica vrši se na na dan dospeća. Dan dospeća glavnice je 15. februar 2021. godine. Ne postoji amortizacioni plan, već se ukupan iznos glavnice isplaćuje odjednom, na dan dospeća.

Obveznice su uključene u trgovanje na Beogradskoj berzi, simbol NSBN02.

Zaključno sa 31. decembrom 2019. godine, isplaćena su tri kupona obveznica (14. maja 2019. godine, 14. avgusta 2019. godine i 14. novembra 2019. Godine), svaki u iznosu od 34.524.000,00 dinara. Sledeći kamatni kupon dospeva na isplatu 14. februara 2020. godine.

30. SUBORDINIRANE OBAVEZE

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
U stranoj valuti		
Subordinirane obaveze	4.206.971	4.566.337
	4.206.971	**4.566.337**

Stanje obaveza po subordiniranim kreditima na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine je detaljnije prikazano u sledećoj tabeli:

U RSD hiljada

Naziv poverioca	Oznaka valute	Iznos kredita	Datum dospeća	Kamatna stopa	31.12.2019.	31.12.2018.
Erste Group Bank AG	EUR	15.000.000	27.12.2021.	Euribor+3,65% p,a,	671.959	1.013.097
Erste Group Bank AG	EUR	30.000.000	10.09.2028.	Euribor+3,38% p,a,	3.527.784	3.545.838
Ukupno		**45.000.000**			**4.199.743**	**4.558.935**

Subordinirane obaveze se odnose na kredit odobren od strane Erste GCIB Finance, Amsterdam dana 27. decembra 2011. godine, u iznosu od EUR 15.000.000 na period od 10 godina sa periodom mirovanja 5 godina i kamatnom stopom u visini tromesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3,65% na godišnjem nivou. U skladu sa ugovorom, glavnica se otplaćuje u 21 jednake tromesečne rate od kojih prva dospeva nakon isteka perioda mirovanja od 5 godina.

Subordinirane obaveze Grupa može da uključi u njen dopunski kapital (Napomena 36.9), nakon što Narodna banka Srbije, na osnovu dostavljene dokumentacije i Ugovora, utvrdi da su ispunjeni uslovi za davanje odobrenja da se subordinirane obaveze mogu uključiti u dopunski kapital Grupe. Narodna banka Srbije, Sektor za kontrolu poslovanja banaka, dostavila je navedeno odobrenje dana 6. decembra 2011. godine, a na osnovu zahteva Grupe od 7. oktobra 2011. godine.

Na osnovu Ugovora o prenosu i ustupanju dana 16. decembra 2015. godine izvršena je promena poverioca, te je novi poverilac Erste Group Bank AG, Austrija. Svi ostali uslovi iz ugovora su ostali nepromenjeni.

Grupa je dana 20.08.2018. godne potpisala novi ugovor za subordinirani kredit sa Erste Group Bank AG Beč na iznos od 30 miliona evra. Rok kredita je 10 godina, kamatna stopa je u visini tromesečnog EURIBOR-a uvećanog za 3,38% na godišnjem nivou. U skladu sa ugovorom, glavnica se otplaćuje na dan dospeća u jednom iznosu.

Subordinirane obaveze Grupa može da uključi u dopunski kapital nakon što Narodna banka Srbije, na osnovu dostavljene dokumentacije i Ugovora, utvrdi da su ispunjeni uslovi za davanje odobrenja da se subordinirane obaveze mogu uključiti u dopunski kapital Grupe. Narodna banka Srbije, Sektor za kontrolu poslovanja banaka, dostavila je navedeno odobrenje dana 11 oktobra 2018. godine, a na osnovu zahteva Grupe od 24. avgusta 2018. godine."

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

31. REZERVISANJA

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (a)	280.891	240.457
Rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih (b):		
– naknade za odlazak u penziju	86.142	77.170
– jubilarne nagrade	130.292	114.054
Rezervisanja za sudske sporove (c)	261.281	239.812
Ostala dugoročna rezervisanja	-	5.701
Stanje na dan 31. decembra	**758.606**	**677.194**

Promene rezervisanja vanbilansnih stavki

(a) Prema internoj politici Grupe, rezervisanja za rizičnu vanbilansnu aktivu (garancije, avale, akreditive i obaveze za nepovučene kredite) vrše se po plasmanima Grupe gde postoji mogućnost da preuzete potencijalne obaveza padnu na teret Grupe.

Dokazi na osnovu kojih Grupa vrši pojedinačnu procenu obezvređenja su: isplate po računima Grupe po preuzetim obavezama po garancijama, avalima i drugim stavkama, kašnjenja po ostalim obavezama i da je komitent, prema kriterijumima interne klasifikacije Grupe, u statusu neizmirenja obaveza (*default*).

Pojedinačno procenjivanje obezvređenja, po vanbilansnim stavkama, obračunava se na isti način kao i za potraživanja bilansne aktive, uzimajući u obzir mogućnost budućih odliva po vanbilansnim stavkama. Za potencijalne obaveze kod kojih se ne očekuje odliv sredstava Grupe, kao i kod kojih se proceni da će u slučaju odliva sredstava potraživanja biti naplativa u ukupnom iznosu, Grupa vrši rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama na grupnoj osnovi na sličan način kao i za bilansna potraživanja, uz korišćenje faktora konverzije za vanbilansne stavke.

(b) Grupa je formirala rezervisanja za dugoročna primanja zaposlenih koja obuhvataju rezervisanja po osnovu zakonskih otpreminna pri odlasku u penziju i jubilarnih nagrada. Obaveze po ovom osnovu priznaju se u iznosu sadašnje vrednosti budućih gotovinskih tokova primenom akuarske metode.

(c) Grupa je formirala rezervisanje za sudske sporove u kojima je Grupa tužena, a za koje se prema proceni stručnog tima Grupe očekuje negativan ishod.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

31. REZERVISANJA (nastavak)

Promene na računima rezervisanja u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi		
Stanje na početku godine	240.457	326.073
Rezervisanja u toku godine (Napomena 10)	182.374	149.162
Neiskorišćena ukinuta rezervisanja (Napomena 10)	(141.070)	(241.881)
Ostale promene	(870)	7.102
Ukupno	**280.891**	**240.457**
Rezervisanja za ostala dugoročna primanja zaposlenih		
Stanje na početku godine	191.224	188.221
Rezervisanja u toku godine iskazana u bilansa uspeha (Napomena 13)	24.224	22.648
Rezervisanja u toku godine iskazana u okviru ostalog rezultata	3.794	-
Naknade isplaćene u toku godine	(18.355)	(17.059)
Aktuarski gubici (+)/dobici (-) po osnovu jubilarnih nagrada	11.295	2.806
Aktuarski gubici (+) /dobici(-) po osnovu otpremnina	4.253	(5.392)
Ukupno	**216.435**	**191.224**
Rezervisanja za sudske sporove		
Stanje na početku godine	239.812	185.274
Rezervisanja u toku godine (Napomena 16)	39.580	71.300
Iskorišćena rezervisanja	(18.112)	(16.762)
Ukupno	**261.280**	**239.812**
Ostala dugoročna rezervisanja		
stanje na početku godine	-	67.043
iskorišćena rezervisanja - plaćanja	-	(31.115)
ostale promene	-	(30.227)
Ukupno	**-**	**5.701**
Stanje na dan 31. decembra	**758.606**	**677.194**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

31. REZERVISANJA (nastavak)

Podaci koje je aktuar koristio za obračun rezervacija za buduće obaveze po osnovu otpremnine za odlazak u penziju:

- Podaci o zaposlenima;
- Ukupan radni staž na dan 31. decembar 2019. godine;
- Godina rođenja i pol;
- Broj godina do starosne odnosno pune penzije;
- Tablica mortaliteta za Republiku Srbiju 2010-2012;
- Kamatna stopa 4,2%;
- Prosečna bruto zarada u Republici Srbiji u periodu januar – maj 2017. godine i
- Pretpostavljeni rast zarada od 2,7% godišnje tokom celog perioda za koji se rezervišu sredstva.

	U RSD hiljada
Sadašnja vrednost obaveza za primanja zaposlenh na dan 31. decembra 2018.	**191.224**
Troškovi usluga	
a. Troškovi tekućeg rada	18.512
b. Troškovi minulog rada	3.929
c. Troškovi kamate	5.578
d. Plaćanja	(18.146)
Aktuarski dobici (-)/gubici(+) za jubilarne nagrade proizašli iz:	**11.125**
a. Promena u demografskim pretpostavkama	(641)
b. Promena u finansijskim pretpostavkama	11.766
c. Promena u iskustvenim pretpostavkama	
Aktuarski dobici (-)/gubici(+) za otpremnine proizašli iz:	**4.214**
a. Promena u demografskim pretpostavkama	(13.716)
b. Promena u finansijskim pretpostavkama	17.930
Sadašnja vrednost obaveza za primanja zaposlenh na dan 31. decembra 2019.	**216.436**

31. REZERVISANJA (nastavak)

Promene na računima rezervisanja za gubitke po vanbilasnoj aktivi u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

U RSD hiljada

Promene na rezervisanjima za gubitke po vanbilansnoj aktivi	Stanje na početku perioda	Povećanje usled priznavanja i sticanja	Smanjenje usled prestanka priznavanja	Povećanje usled promene kreditnog rizika	Smanjenje usled promene kreditnog rizika	Promena po osnovu kursnih razlika	Ostale promene	Stanje na kraju perioda
Nivo obezvređenja 1	**156.420**	**130.751**	**58.145**	**38.626**	**67.171**	**(805)**	**2.990**	**202.666**
Nivo obezvređenja 2	**10.232**	**3.499**	**3.526**	**4.208**	**3.571**	**(25)**	**(2.600)**	**8.217**
Nivo obezvređenja 3	**73.805**	**489**	**6.102**	**4.798**	**2.555**	**(49)**	**(379)**	**70.007**
Ukupno	**240.457**	**134.739**	**67.773**	**47.632**	**73.297**	**(879)**	**11**	**280.890**

Kretanje izmedu nivoa obezvređenja na računima rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi je prikazano u sledećoj tabeli:

	Bruto knjigovodstvena vrednost					
	Transfer između Nivo 1 i Nivoa 2		**Transfer između Nivo 2 i Nivoa 3**		**Transfer između Nivo 1 i Nivoa 3**	
	U Nivo 1 iz Nivoa 2	**U Nivo 2 iz Nivoa 1**	**U Nivo 2 iz Nivoa 3**	**U Nivo 3 iz Nivoa 2**	**U Nivo 1 iz Nivoa 3**	**U Nivo 3 iz Nivoa 1**
Date garancije i druga jemstva	50.917	158.681	-	-	-	-
Neiskorišćene preuzete neopozive obaveze	42.529	14.160	248	19	801	205
Ukupno	**93.446**	**172.841**	**248**	**19**	**801**	**205**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

32. OSTALE OBAVEZE

U RSD hiljada

	Na dan 30. decembra 2019	Na dan 31.decembra 2018
U dinarima		
Finansijske obaveze:		
Obaveze za neplaćene iznose osnovnih sred.uzetih u lizing	17.775	-
Obaveze po osnovu razgraničenih prihoda od kamata	504	-
Obaveze po osnovu razgraničenih prihoda od naknada i ostalih razgraničeni prihodi	9.966	-
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	193.193	211.599
	221.438	**211.599**
Nefinansijske obaveze:		
Obaveze prema dobavljačima	131.679	12.096
Obaveze za primljene avanse	58.230	31.503
Obaveze za neto zarade i naknade zarada	13.118	11
Obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	99.437	86.515
Razgraničene obaveze za naknade i ostale obračunate rashode	462.609	203.716
Obaveze po osnovu kartičnog poslovanja	49.261	125
Obaveze prema trgovicima po pos terminalima	30.691	22.096
Ostale obaveze	127.969	101.621
	972.994	**457.683**
U stranoj valuti		
Finansijske obaveze:		
Obaveze za neplaćene iznose osnovnih sred.uzetih u lizing	1.904.343	169.995
Obaveze po osnovu razgraničenih prihoda od naknada i ostalih razgraničeni prihodi	11.167	-
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	1.976	115.493
	1.917.486	**285.488**
Nefinansijske obaveze:		
Obaveze po osnovu naknade i provizije	-	60
Obaveze za primljene avanse	7.563	11.441
Razgraničene obaveze za naknade i ostale obračunate rashode	916	11.310
Ostale obaveze	33.427	107.993
	41.906	**130.804**
Stanje na dan 31. decembra	**3.153.824**	**1.085.574**

Ostale finansijske obaveze se vrednuju po amortizovanoj vrednosti.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

32. OSTALE OBAVEZE (nastavak)

Stanje obaveza po osnovu lizinga MRS 17 / MSFI 16 prikazano je u sledećoj tabeli (u 000 RSD):

Pregled stanja obaveza za lizing MRS 17 / MSFI 16						
Valuta obaveze	**31. decembra 2018.**		**1. januara 2019.**		**31. decembra 2019.**	
	Iznos u valuti	**Iznos u RSD**	**Iznos u valuti**	**Iznos u RSD**	**Iznos u valuti**	**IZNOS U RSD**
RSD	-	-		54.965	-	17.775
Valutna klauzula (EUR) - nepokretnosti	-	-	4.410	521.210	8.143	957.460
Valutna klauzula (EUR) - pokretna imovina	-	-	369	43.561	209	24.549
Valutna klauzula (EUR) – IT oprema	1.438	169.995	-	-	4	506
Devize - EUR - objekti	-	-	6.428	759.722	8.870	1.042.997
Ukupno	**1.438**	**169.995**	**11.207**	**1.379.458**	**17.222**	**2.043.287**

Izuzeci od primeni MSFI 16 prikazani su u sledećoj tabeli (u 000 RSD):

Izuzeci od primene - stanje na 31. decembra 2019.	**Vrednost**
Troškovi kratkoročnih zakupa:	773
Troškovi zakupa male vrednosti:	13.585

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

33. KAPITAL

(a) Struktura kapitala Grupe

Ukupan kapital Grupe na dan 31. decembra 2019. godine iznosi RSD 32.138.280 hiljada i sastoji se od akcijskog kapitala u iznosu od RSD 12.909.000 hiljada, emisione premije u iznosu od RSD 2.553.944 hiljada, rezervi iz dobiti i ostalih rezervi RSD 12.955.128 hiljada, revalorizacionih rezervi u iznosu od RSD 725.815 hiljada i dobitka tekućeg period u iznosu od RSD 2.679.766 hiljada.

Struktura ukupnog kapitala Grupe prikazana je kako sledi:

	U RSD hiljada	
	31.12.2019.	**31.12.2018.**
Akcijski kapital – obične akcije	12.909.000	10.040.000
Emisiona premija	2.553.944	124.475
Posebna rezerva za procenjene gubitke	12.955.128	10.036.645
Revalorizacione rezerve	726.842	513.700
Dobitak tekuće godine	2.891.319	3.057.163
Učešća bez prava kontrole	102.047	77.914
Stanje na dan 31, decembra	**32.138.280**	**23.849.897**

/i/ Akcijski kapital

Na dan 31. decembar 2019. godine upisani i uplaćeni kapital Banke se sastoji od 1.290.900 običnih akcija, pojedinačne nominalne vrednosti od RSD 10.000 (31. decembar 2018. godine: 1.004.000 običnih akcija pojedinačne nominalne vrednosti 10.000 dinara).

U trećem kvartalu 2019. godine Banka je na osnovu Odluke Skupštine akcionara o izdavanju običnih akcija broj 214/2019-25v/1 od 28. juna 2019. godine realizovala 31. emisiju akcija bez javne ponude radi povećanja osnovnog akcijskog kapitala.

Broj emitovanih akcija je 286.900 komada od čega je Erste Group Band AG otkupila 212.306 komada a Steiermarkische Bank je otkupila 74.594 komanda. Nominalna vrednost pojedinačnih akcija iznosi RSD 10.000,00 a emisiona cena RSD 18.468,00

Nakon uspešne emisije ukupan osnovni kapital je uvećan za RSD 2.869.000 hiljada i iznosi RSD 12.909.000 hiljada većinski akcionar Banke je EGB AG sa učešćem od 74% i 955.266 akcija, a Steiermarkische Bank ima učešće od 26% i 335.634 akcija.

Struktura akcionara Banke na dan 31. decembar 2019. godine je sledeća:

Naziv akcionara	**Broj akcija**	**Učešće u %**
EGB CEPS HOLDING GMBH	955.266	74,00
Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac	335.634	26,00
Ukupno	**1.290.900**	**100,00**

/ii/ Emisiona premija

Emisiona premija u iznosu od RSD 2.553.944 hiljada (31. decembra 2018. godine RSD 124.475 hiljada) i obuhvata pozitivnu razliku između postignute prodajne vrednosti akcija i njihove nominalne vrednosti.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

33. KAPITAL (nastavak)

/iii/ Rezerve iz dobiti i ostale rezerve

Formirane su rezerve iz dobiti na dan 31. decembar 2019. godine iznose RSD 12.955.128 hiljada. Na dan 31. decembra 2018. godine rezerve iz dobiti su iznosile RSD 10.036.645 hiljada. Na osnovu Odluke Skupštine akcionara Grupe od 29. marta 2019. godine Grupa je iz ostvarene dobiti za 2018. godinu izvršila izvršila raspodelu preostale dobiti u iznosu od RSD 2.918.483 hiljada.

/iv/ Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve, koje na dan 31. decembar 2019 godine iznose RSD 725.815 hiljade (31. decembar 2018. godine: 513.700 hiljade dinara), formirane su kao rezultat svođenja vrednosti ulaganja u vlasničke i dužničke hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat, korigovanih za efekte odloženih poreza po osnovu revalorizacije ovih hartija od vrednosti i efekte promene kreditnog rizika izdavaoca hartije, i usklađivanja obaveza po osnovu aktuarskog obračuna u skladu sa MRS 19.

(b) Pokazatelji poslovanja Grupe – usaglašenost sa zakonskim pokazateljima

Pokazatelji poslovanja	Propisani	31.12.2019.	31.12.2018.
1. Kapital	Minimum EUR 10 miliona	EUR 283.782.619	EUR 211.699.569
2. Adekvatnost kapitala	Minimum 8%	20,47	17,11
3. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala	Minimum 6%	18,22	14,46
4. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog Kapitala	Minimum 4,5%	18,22	14,46
5. Ulaganja Grupe	Maksimum 60%	9,36	4,47
6. Izloženost prema licima povezanim sa Grupom	bez limita	8,71	8,54
7. Veliki i najveći mogući krediti u odnosu na Kapital	Maksimum 400%	21,66	120,25
8. Likvidnost:			
– pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,8	1,49	1,36
– uži pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,5	1,38	1,28
9. PPLA	Minimum 100%	197,37	175,08
10. Pokazatelj deviznog rizika	Maksimum 20%	0,38	2,58
11. Izloženosti Grupe prema grupi povezanih lica	Maksimum 25%	12,95	16,46
12. Izloženosti Grupe prema licu povezanim sa Grupom	bez limita	4,95	5,49
13. Ulaganja Grupe u lica koja nisu u finansijskom sektoru	Maksimum 10%	0,08	0,11

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

34. VANBILANSNE POZICIJE

Grupa u okviru druge vanbilansne evidencije vodi hipoteke, hartije od vrednosti po kastodi poslovima, evidencionu kamatu.

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
Poslovi u ime za račun trećih lica (a)	596.513	617.999
Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze (b)	61.506.339	52.151.249
Druge vanbilansne pozicije	294.873.730	229.166.521
Stanje	**356.976.582**	**281.935.769**
Nenaplativa potraživanja preneta na vanbilansne pozicije	(1.355.888)	(1.855.746)
Stanje na dan 31. decembra	**355.620.694**	**280.080.023**

(a) Poslovi u ime i za račun trećih lica

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
Plasmani po poslovima u ime i za račun trećih lica u dinarima:		
– kratkoročni	18.068	15.635
– dugoročni	578.445	602.364
Stanje na dan 31. decembra	**596.513**	**617.999**

Kratkoročni poslovi u ime i za račun trećih lica se najvećim delom odnose na sredstva Ministarstva poljoprivrede u iznosu od RSD 8.411. Dugoročni poslovi se odnose na stambene kredite osigurane kod Nacionalne korporacije za osiguranje kredita u iznosu od RSD 575.804 dinara i dugoročne poljoprivredne kredite u iznosu od RSD 2.272 hiljada.

(b) Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze

	31.12.2019.	U RSD hiljada 31.12.2018.
U dinarima		
Plative garancije	2.308.362	1.568.688
Činidbene garancije	7.059.307	5.821.541
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	4.757.890	5.081.218
Ostale vanbilansne stavke	1.507.746	505.121
	15.633.305	**12.976.568**
U stranoj valuti		
Plative garancije	2.958.945	2.751.967
Činidbene garancije	8.559.662	4.557.711
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite i plasmane	31.775.138	30.159.391
Akreditivi	335.591	404.196
Ostale vanbilansne stavke	2.243.698	1.301.416
	45.873.034	**39.174.681**
Stanje na dan 31. decembra	**61.506.339**	**52.151.249**

(c) Preuzete neopozive obaveze se odnose na neiskorišćene odobrene kredite koji se ne mogu jednostrano otkazati i to: minuse na tekućim računima, kredite preduzećima, višenamenske okvirne kredite i ostale preuzete neopozive obaveze.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

34. VANBILANSNE POZICIJE (nastavak)

Preuzete neopozive obaveze obično imaju fiksne datume kada ističu ili druge odredbe u vezi isteka. Pošto preuzete neopozive obaveze mogu isteći pre povlačenja kredita od strane komitenata, ukupno ugovoren iznos ne predstavlja neophodno buduće gotovinske odlive.

Grupa prati ročnost preuzetih neopozivih obaveza po osnovu neiskorišćenih odobrenih kredita jer dugoročne preuzete obaveze nose viši stepen kreditnog rizika od kratkoročnih preuzetih obaveza.

Na dan 31. decembar 2019. godine, rezervisanja za gubitke po osnovu garancija i ostalih preuzetih neopozivih obaveza iznose RSD 282.002 hiljada (31. decembar 2018. godine: RSD 240.457 hiljada).

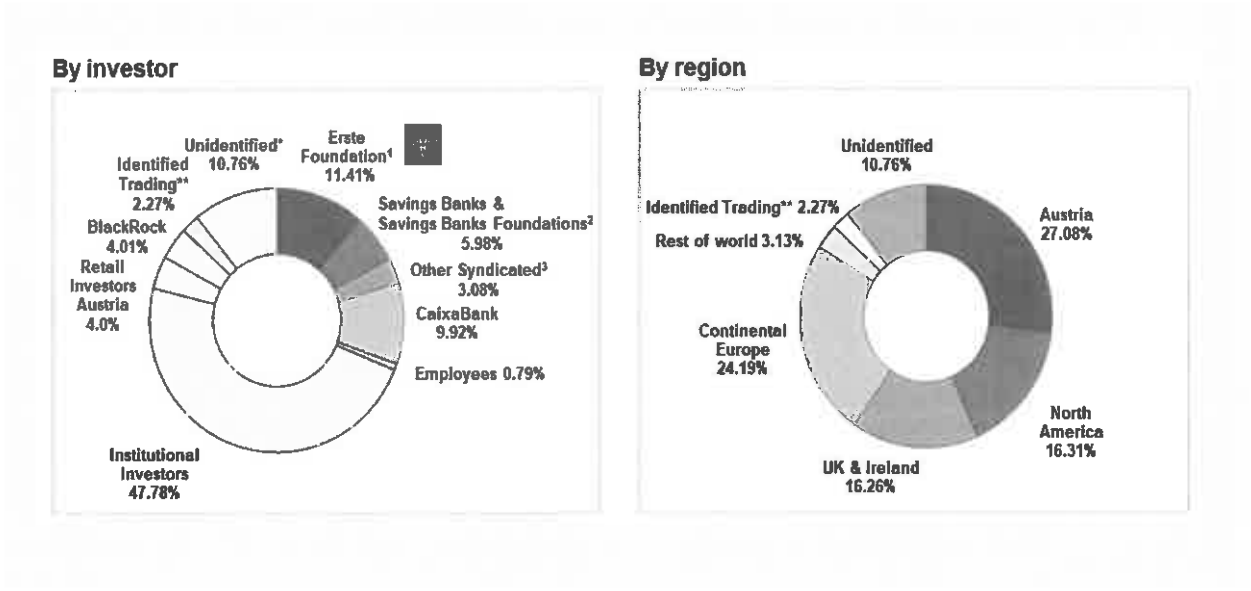
35. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA

U svom redovnom poslovanju Grupa ostvaruje poslovne transakcije sa svojim akcionarima i drugim povezanim licima.

Lica se smatraju povezana ukoliko su pod zajedničkom kontrolom, ili jedno lice ima kontrolu nad drugim ili pak može izvršiti značajan uticaj na to drugo lice u donošenju finansijskih i operativnih odluka

Akcionari Banke su Erste Group Banka AG Beč i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac.

Akcionarska struktura Erste Grupe je sledeća:

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

35. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Stanja potraživanja i obaveza na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine, kao i prihodi i rashodi u toku godine, proistekli iz transakcija sa pravnim licima u okviru Erste grupe prikazana su u sledećim tabelama:

U RSD hiljada

	31.12.2019.		31.12.2018.	
	Akcionari	**Ostale članice Erste grupe**	**Akcionari**	**Ostale članice Erste grupe**
Potraživanja				
Potraživanja po osnovu derivata	22.678	-	11.394	-
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.105.627	354.612	472.578	2.124
Krediti i potraživanja od komitenata	-	62.979	-	43
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	977.116		
Ostala sredstva	7.543	30.641	65.509	28.085
	1.135.848	**1.425.348**	**549.481**	**30.253**
Obaveze				
Obaveze po osnovu derivata	228.172	-	84.446	-
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama	26.675.120	34.012	28.462.572	65.665
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	-	53.665	-	123.558
Subordinirane obaveze	4.206.971	-	4.566.337	-
Rezervisanja	6	60	108	8
Ostale obaveze	26.419	1.067.653	64.171	5.670
	31.136.688	**1.155.390**	**33.177.634**	**194.901**
Vanbilansne pozicije				
Date garancije i druga jemstva	115.680	408.941	972.578	187.038
Preuzete neopozive obaveze	-	1.319	-	1.550
Druga vanbilansna evidencija	35.022.878	172.273	14.689.057	236.389
	35.138.558	**582.533**	**15.661.635**	**424.977**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

35. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

U RSD hiljada

	31.12.2019.		31.12.2018.	
	Akcionari	Ostale članice Erste grupe	Akcionari	Ostale članice Erste grupe
Prihodi od kamata	20.433	591	12.446	28
Rashodi kamata	(574.378)	(28.916)	(431.220)	(145)
Prihodi od naknada i provizija	48.739	2.957	42.839	3.378
Rashodi naknada i provizija	(259.010)	-	(192.700)	-
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	17.641	-	-	-
Neto gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	-	-	(61.205)	-
Neto prihod po osnovu kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	153.474	4.404	63.288	1.847
Neto prihod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koje se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	151	82
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koje se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(171)	(65)	(81)	-
Ostali poslovni prihodi	-	8.814	1	12.969
Troškovi amortizacije	-	(104.727)	-	-
Ostali prihodi	4.930	8.275	2.310	10.012
Ostali rashodi	(134.450)	(760.173)	(178.609)	(679.486)

Na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine, plasmani povezanim pravnim licima nisu bili obezvređeni.

Dugoročni krediti sa povezanim licima su ročnosti na 10 godina je uzet su po stopi 3MEURIBOR +3,65%.

Međubankarski poslovi (overnight i kratkoročne pozajmice) se obavljaju po cenama koje se kreću u rasponu od 0,20 do 8,2% u zavisnosti od valute u kojoj se obavlja posao.

Naknade po garancijama sa povezanim licima su u rasponu od 0,24 do 1,25%.

Ostale transakcije na tržištu novca (svap transakcije, forvard transakcije, kupoprodaja keša), kao i one transakcije za koje se naplaćuje ili plaća naknada, se obavljaju takođe po tržišnim uslovima i cenama van dohvata ruke.

Kamatna stopa na depozite i ostale obaveze prema bankama i komitentima se kreće u rasponu od 0,15% do 0,5%.

Grupa kroz cross-border kredite pruža mogućnost svojim klijentima da se zaduže direktno u inostranstvu pri čemu se klijentima omogućava da sve aktivnosti u procesu odobravanja i administriranja izvrše u Grupi. Ovakav vid usluga obezbeđuje klijentima mogućnost zaduživanja pod povoljnijim uslovima, a Grupi ostvarenje prihoda od naknada za ove usluge. Grupa je u poslovima sa cross-border kreditima isključivo agent i nije izložena kreditnom riziku.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

35. OBELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Grupa ulazi u poslovne odnose i aranžmane sa članovima Izvršnog odbora i ostalim ključnim osobljem i sa njima povezanim licima u redovnom toku poslovanja. Stanja na kraju godine i efekti ovih transakcija su prikazani u sledećoj tabeli.

U RSD hiljada

	Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	Prihodi/ (rashodi) 31.12.2019. godine	Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	Prihodi/ (rashodi) 31.12.2018. godine
Minusi po tekućim računima, kreditne kartice, gotovinski i potrošački krediti	1.244	190	1.473	186
Stambeni krediti	56.122	2.703	63.303	3.538
Razgraničena naknada	(70)	-	(77)	-
Ostali plasmani i potraživanja	149	13	321	42
Ukupne ispravke vrednosti plasmana	(44)	(23)	(21)	132
Depoziti	101.566	(355)	39.005	(236)
Ostale obaveze	293	(487)	286	(715)
Neiskorišćeni okvir	1.430	-	700	-

Naknade članovima Izvršnog odbora i Upravnog odbora Grupe, iskazane u bruto iznosu, u toku 2019. i 2018. godine, prikazane su u sledećoj tabeli:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Zarade i naknade članova Upravnog odbora	5.598	5.168
Zarade i naknade članova Izvršnog odbora	150.657	137.053
Obračunata buduća primanja- IO	91.114	92.302
Ukupno	**247.369**	**234.523**

Transferne cene

U skadu sa novim odredbama Zakona o porezu na dobit tokom 2013. godine na snagu je stupio Pravilnik o transfernim cenama i metodama koje se primenjuju po principu "van dohvata ruke" pri utvrđivanju cena transakcija među povezanim stranama. U skladu sa ovim Zakonom i Pravilnikom, Grupe su u obavezi zajedno sa poreskim bilansom predaju i studiju o transfernim cenama.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA

36.1. Uvod

Grupa upravlja rizicima koji su svojstveni bankarskom poslovanju posredstvom procesa kontinuiranog identifikovanja, merenja i praćenja, uspostavljanja ograničenja i limita rizika kao i primenom drugih kontrola.

Grupa je po prirodi svoje delatnosti izložena sledećim najznačajnijim vrstama rizika: kreditnom riziku, riziku likvidnosti i tržišnom riziku (koji obuhvata cenovni rizik i devizni rizik). Grupa je takođe izložena uticaju operativnog rizika, rizika koncentracije koji posebno uključuje izloženosti Grupe prema jednom licu, ili grupi povezanih lica, kamatnog rizika, rizika ulaganja Grupe u druga pravna lica i osnovna sredstva, rizika koji se odnose na zemlju porekla lica prema kome je Grupa izložena kao i drugim rizicima koje Grupa kontinuirano prati.

Upravljanje rizicima u Grupi je sveobuhvatan proces koji podrazumeva identifikaciju, analizu, rangiranje i kontrolu svih oblika poslovnih rizika (kreditnog rizika, kamatnog rizika, tržišnih rizika, rizika likvidnosti, rizika izloženosti i ulaganja, operativnog rizika). Cilj procesa upravljanja rizicima je uspostavljanje adekvatnog sistema za identifikovanje, merenje, procenjivanje i praćenje rizika kojima je Grupa izložena u svom poslovanju, kao i adekvatno reagovanje kako bi se predupredili mogući negativni uticaji na kapital ili finansijski rezultat Grupe.

Grupa ima usvojene politike i procedure kojima se obezbeđuje kontrola i primena svih unutrašnjih akata Grupe u vezi sa upravljanjem rizicima kao i redovno izveštavanje Grupe u vezi sa upravljanjem rizicima. Procesi upravljanja rizikom su presudni za kontinuirano profitabilno poslovanje Grupe i svaki pojedinac u Grupi, je u svom domenu, odgovoran za izloženost riziku. Ovakav sistem upravljanja rizicima omogućava blagovremeno i potpuno obaveštavanje organa upravljanja o svim rizicima koji se pojavljuju ili se mogu pojaviti, te omogućava adekvatno i pravovremeno reagovanje u slučaju istih.

Nezavisni proces upravljanja rizikom ne uključuje poslovne rizike koji obuhvataju promene u okruženju, tehnologiji i industriji. Grupa prati ove rizike kroz proces strateškog planiranja.

Upravni odbor i Izvršni odbor su primarno odgovorni za identifikovanje i kontrolisanje rizika dok je operativna odgovornost delegirana Sektoru upravljanja kreditnim rizicima i Sektoru upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom. Pored toga, Grupa je uspostavila i druga odvojena nezavisna tela odgovorna za upravljanje i praćenje rizika.

U Grupi osnovne uloge u upravljanju rizicima imaju sledeći organi/tela:

Upravni odbor i Izvršni odbor

Upravni odbor i Izvršni odbor su odgovorni za sveobuhvatni pristup upravljanja rizicima kao i za odobravanje strategije i principa upravljanja rizicima. Svoje odluke donose na osnovu predloga Sektora za upravljanje kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, Odbora za upravljanje aktivom i pasivom i drugih relevantnih organa/tela Grupe.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom prati izloženost Grupe rizicima koji proizlaze iz strukture njenih bilansnih obaveza i potraživanja i vanbilansnih stavki, predlaže mere za upravljanje pre svega, kamatnim rizikom, rizikom likvidnosti i deviznim rizikom, a obavlja i druge poslove utvrđene aktima Grupe.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom ima savetodavnu ulogu i svoje odluke/zaključke u vidu predloga šalje na usvajanje Izvršnom odboru Grupe, u slučaju da je takva odluka potrebna.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.1. Uvod (nastavak)

Komitet za upravljanje nefinansijskim rizicima

Cilj Komiteta za upravljanje nefinansijskim rizicima je da razmatra, predlaže odluke i validira pitanja iz oblasti upravljanja operativnim rizicima Grupe, uz primenu Odluke na osnovu očekivanih dobiti od izlaganja riziku kao i sprovođenja korektivnih mera i aktivnosti mitigacije rizika kako bi upravljali ne-finansijskim rizicima (operativni, reputacioni, rizik usklađenosti, pravni, rizik informacione bezbednosti) na proaktivan način.

Služba upravljanja aktivom i pasivom

Služba upravljanja aktivom i pasivom je organizovana kao samostalni organizacioni deo koji je direktno odgovoran Izvršnom odboru Grupe. Takođe, ona je primarno odgovorna za strateško finansiranje i likvidnost, kao i za upravljanje drugim tržišnim rizicima (rizik kamatne stope i valutni rizik) Grupe. Služba upravljanja aktivom i pasivom priprema izveštaj za Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, kao i izveštaje vezane za upravljanje aktivom i pasivom za potrebe organa Grupe

Interna revizija

Interna revizija se uspostavlja sa ciljem da doprinese poboljšanju poslovanja Grupe obezbeđujući funkciju nezavisnog, objektivnog uveravanja, kao i savetodavnih aktivnosti baziranih na najboljoj praksi. Putem sistematičnog i disciplinovanog pristupa, interna revizija pomaže Grupi da ostvari svoje ciljeve ocenjujući i poboljšavajući efikasnost upravljanja rizicima, kontrolnih i upravljačkih procesa.

Interna revizija vrši kontinuirani nadzor nad procesom upravljanja rizicima u Grupi, na način da proverava adekvatnost procedura, uspostavljenih kontrolnih mehanizama, kao i usaglašenost Grupe sa usvojenim procedurama. Interna revizija razmatra rezultate svog rada sa rukovodstvom Grupe i izveštava Odbor za reviziju i Upravni odbor o nalazima i datim preporukama.

Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja

U skladu sa Zakonom o bankama u Grupi ustanovljena je unutrašnja organizacija kojom su opredeljeni organizacioni delovi koji u svojoj nadležnosti i odgovornosti imaju zadatak upravljanja rizicima. Cilj sistema za upravljanje rizicima jeste da identifikuje i kvantifikuje rizik kome je Grupa izložena u obavljanju svoje poslovne delatnosti.

Funkcije praćenja i upravljanja rizicima su u nadležnosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, kao posebnih organizacionih jedinica u Grupi. Politike upravljanja rizicima, strategija upravljanja rizicima kao i strategija upravljanja kapitalom povezane su sa strategijom Grupe, a obuhvataju definisanje vrste rizika, načine upravljanja tim rizicima kao i stepen rizika koje je Grupa voljna prihvatiti kako bi postigla svoje poslovne ciljeve. Posebna pažnja se poklanja punoj usklađenosti sa relevantnim propisima Narodne Banke Srbije (NBS).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.1. Uvod (nastavak)

Upravljanje rizicima i sistemi izveštavanja (nastavak)

Odgovornosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom obuhvataju sledeće:

- Identifikovanje i merenje odnosno procena izloženosti Grup prema pojedinim vrstama rizika;
- Praćenje rizika, uključujući njihov nadzor i kontrolu, izradu analiza i izveštaja o visini pojedinih rizika, njihovim uzrocima i posledicama;
- Merenje odnosno procena kao i upravljanje rizičnim profilom Grupe i adekvatnosti kapitala;
- Praćenje parametara koji utiču na poziciju izloženosti Grupe rizicima, prevashodno uključujući upravljanje i optimizaciju kvaliteta aktive i troška rizika;
- Razvijanje i primena kvantitativnih modela za upravljanje rizicima kao elemenata u procesu naprednog poslovnog odlučivanja i određivanja cene rizika;
- Izrada strategija i predloga limita izloženosti Grupe po pojedinim vrstama rizika i njihova kontrola;
- Kvantifikovanje uticaja promena u ekonomskom ciklusu ili stresnih događaja na finansijski položaj Grupe;
- Procena rizičnosti uvođenja novih proizvoda i eksternalizacije aktivnosti;
- Izrada metodologija, procedura i politika za upravljanje rizicima u skladu sa važećom zakonskom regulativom, standardima Erste Grupe, dobrom poslovnom praksom i posebnim potrebama Grupe;
- Razvoj i implementacija različitih tehničkih platformi i alata.

Funkcija upravljanja rizicima, postavljena u vidu posebnih organizacionih jedinica funkcionalno i organizaciono odvojenih od aktivnosti preuzimanja rizika Grupe, odgovorna je za sistem upravljanja rizicima u Grupi. Imajući u vidu različitost oblasti koje pokrivaju, a u cilju efikasnijeg obavljanja svoje uloge, funkcija upravljanja rizicima podeljena je između Sektora upravljanja kreditnim rizicima, Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom i Službe usklađenosti poslovanja i upravljanja rizicima bezbednosti.

Sektor upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Direkcija za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom;
- Direkcija za razvoj modela i upravljanje podacima rizika;
- Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti;
- Odeljenje za upravljanje operativnim rizikom i ostalim nefinansijskim rizicima;
- Odeljenje za upravljanje kolateralima.

Sektor za upravljane kreditnim rizicima se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Direkcija upravljanja rizicima pravnih lica;
- Direkcija upravljanja rizicima stanovništva;
- Direkcija za restrukturiranje i naplatu plasmana.

Služba usklađenosti poslovanja i upravljanja rizicima bezbednosti se sastoji iz sledećih organizacionih jedinica:

- Odeljenje centralnog Compliance;
- Odeljenje kontrole i sprečavanja pranja novce;
- Odeljenje upravljanja rizicima finansijskog kriminala;
- Odeljenja upravljanja rizicima bezbednosti.

Sakupljene informacije iz svih poslovnih aktivnosti se ispituju i obrađuju da bi se identifikovali, analizirali i kontrolisali rizici kojima Grupa jeste ili može biti izložena.

Grupa je u svom poslovanju naročito izložena: kreditnom riziku, riziku koncentracije, tržišnom riziku, riziku likvidnosti, operativnom riziku. Dobijene informacije se prezentuju i objašnjavaju Upravnom odboru, Izvršnom odboru, Odboru za upravljanje aktivom i pasivom i rukovodiocima svih poslovnih jedinica. Izveštaji se šalju nadležnima na dnevnom, nedeljnom, mesečnom i kvartalnom nivou, kao i u skladu sa zahtevima istih.

Upravnom odboru se kvartalno dostavlja opsežan izveštaj o rizicima koji sadrži sve neophodne informacije za ocenu i izvođenje zaključaka o rizicima kojima je Grupa izložena.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2. Kreditni rizik

Kreditni rizik je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Grupi.

Kreditni rizik Grupe uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema Grupi, kao i kvalitetom instrumenata obezbeđivanja potraživanja Grupe, a identifikuje se, meri, procenjuje i prati u skladu internim aktima za upravljanje kreditnim rizikom kao i odlukama kojima se uređuju klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki Grupe i adekvatnost njenog kapitala.

Poslovna politika Grupe zahteva i predviđa maksimalnu zaštitu Grupe od izloženosti kreditnom riziku, kao najznačajnijem riziku u bankarskom poslovanju.

Grupa kontroliše i upravlja kreditnim rizikom prevashodno uspostavljanjem rigoroznih procesa za utvrđivanje minimalne kreditne sposobnosti dužnika prilikom odobrenja plasmana kao i za redovno praćenje iste za sve vreme trajanja ugovornog odnosa, definisanjem različitih nivoa odlučivanja prilikom odobrenja plasmana (koji odražavanju znanje i iskustvo zaposlenih) kao i uspostavljanjem limita, kojima definiše nivo rizika koji je voljna da prihvati na nivou pojedinačnih komitenata i industrija, kao i kroz praćenje izloženosti tim rizicima.

Grupa svojim internim aktima, politikama i procedurama, koje se redovno, a najmanje na godišnjoj osnovi ažuriraju i prilagođavaju, obezbeđuje adekvatan sistem upravljanja kreditnim rizikom i svođenje kreditnog rizika na prihvatljiv nivo.

Strategijom upravljanja rizicima Grupe, Kreditnom politikom, kao i politikama i procedurama za upravljanje kreditnim rizikom, definiše se proces upravljanja kreditnim rizikom pojedinačnih plasmana i rizika na nivou portfolija, odnosno postupci identifikovanja, merenja i praćenja (kontrole) plasmana, a posebno onih sa povišenim nivoom rizika.

Proces praćenja kvaliteta kredita omogućava Grupi da proceni potencijalne gubitke kao rezultat rizika kojima je izložena i da preduzme korektivne mere.

Odobravanje kreditnih proizvoda se bazira na kreditnom kvalitetu klijenta, vrsti kreditnog proizvoda, kolateralu, sistemu dodatnih uslova te ostalih faktora umanjenja kreditnog rizika.

Procena rizika neizmirenja obaveza druge ugovorne strane u Grupi se temelji na verovatnoći stupanja klijenta u status neizmirenja obaveza (PD). Za svaku izloženost kreditnom riziku te kreditnu odluku Grupa određuje interni rejting koji predstavlja jedinstvenu meru rizika nastupanja statusa neizmirenja obaveze druge ugovorne strane. Interni rejting svakog klijenta se redovno, a najmanje na godišnjoj osnovi ažurira. Na kvantitativnom nivou, interni rejtinzi utiču na zahtevanu cenu rizika, te ne formiranje rezervisanja za kreditne rizike. Interni rejtinzi uzimaju u obzir sve raspoložive informacije potrebne za procenu rizika od stupanja klijenta u status neizmirenja obaveza (defaulta). Za klijente iz segmenta privrede, interni rejtinzi uzimaju u obzir finansijsku snagu klijenta (pokazatelje profitabilnosti, adekvatnosti ročne strukture određenih elemenata aktive i pasive, adekvatnosti novčanih tokova, stepen zaduženosti, izloženosti kreditno-deviznom riziku, privredne grane u kojoj dužnik posluje, položaja dužnika na tržištu, specifičnih karakteristika dužnika i drugih relevantnih pokazatelja). Za segment stanovništva i mikro klijenata, interni rejtinzi se baziraju uglavnom na bihevioralnom i aplikacijskom skoringu, ali isto tako se koriste demografske i finansijske informacije. Primenjuje se ograničavanje rejtinga u zavisnosti od članstva u grupi ekonomski povezanih lica i državi glavne ekonomske aktivnosti.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2. Kreditni rizik (nastavak)

Grupa se pridržava svih standarda Erste Grupe AG iz perspektive razvoja modela internih rejtinga i održavanja procesa. Svi novi modeli i modifikacije postojećih modela u Grupi (rejting modeli i parametri rizika) kao i metodološki standardi se pregledavaju od strane Grupnih Competence Centara za razvoj modela što osigurava integritet širom Grupe kao i konzistentnost modela i metodologija. Modeli se odobravaju od strane Izvršnog odbora Grupe. Interni rejting sistem usklađen je sa sistemom Erste Grupe AG koji pravi razliku između "performing" i „non-performing" klijenata. Za "performing" klijente (klijenti koji nisu u statusu neizmirenja obaveza) Grupa koristi skalu od 8 ocena (A1/A2/B1/B2/C1/C2/D1/D2) za klijente iz segmente stanovništva, odnosno skalu od 13 ocena (1/2/3/4a/4b/4c/5a/5b/5c/6a/6b/7/8) za sve ostale kategorije. Za klijente koji su u statusu neizmirenja obaveza Grupa koristi skalu od 5 ocena (R1-R5).

U cilju povećanja uporedivosti kvaliteta aktive Erste Grupe, u toku 2018 je razvijen i implementiran novi model za procenu kategorije rizika izloženosti. Na bazi kalibracije internih verovatnoća nastupanja statusa neizmirenja obaveza koje se koriste za regulatorne svrhe (obračun rezervacija) na stope nastupanja statusa neizmirenja obaveza (default rates) koje objavljuju rejting agencije, svakom klijentu je aproksimiran eksterni rejting radi razvrstavanja u risk kategorije.

U poređenju sa metodom koji je korišćen do 2017. godine na bazi internih rejtinga, najviše je vidljiva migracija iz kategorije niskog rizika u kategoriju posebnog nadzora (sa 8% portfolia na 18%, tj povećanje ove kategorije za oko RSD 15 mlrd) dok je manje značajna migracija iz kategorije ispod standarda. Kategorija problematičnih potraživanja nije obuhvaćena ovom promenom. S obzirom na to da je novorazvijen model implementiran tokom 2018, poređenje između godina nije relevantno.

Za potrebe izveštavanja, , grupisanje je izvršeno u sledeće 4 kategorije rizika:

Nizak rizik (low risk) – klijenti sa uspostavljenom dobrom, te dužom saradnjom sa Grupom, kao i veliki međunarodno priznati klijenti. Snažna finansijska pozicija bez očekivanih financijskih poteškoća u budućnosti. Klijenti iz segmenta stanovništva koji imaju dugu istoriju saradnje sa Grupom ili klijenti koji koriste široku lepezu proizvoda. Klijenti koji nemaju kašnjenja u izmirivanja obaveza trenutno, niti u poslednjih 12 meseci. Pri tome se novi poslovi, generalno, sklapaju sa klijentima iz ove kategorije. Ova kategorija obuhvata S&P rejtinge od AAA do BB.

Poseban nadzor (managament attention) – klijenti sa jedva zadovoljavajućom ili nezadovoljavajućom finansijskom situacijom. Održavanje kreditnog položaja veoma neizvesno na srednji rok. Negativni kvalitativni kriterijumi prisutni. Klijenti iz segmenta stanovništva sa ograničenom štednjom ili verovatnim problemima u plaćanju koji pokreću podsetnike za ranu naplatu. Ova kategorija obuhvata S&P rejting B.

Ispod standarda (sub-standard) – klijenti osetljivi na negativne finansijske i ekonomske uticaje S&P rejtinga lošijeg od CCC kod kojih nije nastupio status neizmirenja obaveza.

Problematična potraživanja (non-performing) - klijenti kojima je zabeležen jedan ili više kriterijuma za nastupanje statusa neizmirenja obaveza, u skladu sa definicijom precizno propisanih internim aktima Grupe i Erste Grupe AG: neizvesna naplata, kašnjenja u plaćanju sa materijalno značajnom izloženosti duže od 90 dana, restrukturiranje koje je uzrokovalo gubitak Grupi, realizacija kreditnog gubitka ili pokretanje stečajnog postupaka. S ciljem utvrđivanja statusa neizmirenja obaveza Grupa primenjuje pristup na nivou klijenta, uključujući i Retail klijente; ako je klijent u statusu neizmirenja obaveza po jednom proizvodu, tada se i ostali proizvodi tog klijenta klasifikuju kao problematična potraživanja.

Praćenje i nadzor kreditnog rizika

Praćenje kreditnog rizika

S ciljem pravovremenog upravljanja kreditnim rizikom, obavlja se redovna analiza rizika klijenta, koja uključuje redovni status rejtinga, mogućnost servisiranja obaveza prema Grupi, reviziju kolaterala te usklađivanje sa ugovorenim uslovima.

Cilj Grupe je pravovremeno prepoznavanje bilo kojeg pogoršanja u kvalitetu kreditnog portfolija koje može rezultirati materijalnim gubicima za Grupu, te Grupa kroz proces redovnih re-odobrenja analizira celokupni status dužnika. Važnost redovnog re-odobrenja kreditnih izloženosti je u redovnom praćenju klijenta kao i kvaliteta portfolija te predstavlja dodatnu meru u optimizaciji izloženosti kreditnom riziku Grupe.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2. Kreditni rizik (nastavak)

Praćenje i nadzor kreditnog rizika (nastavak)

Grupa sprovodi evaluaciju kreditnog kvaliteta temeljem informacija o klijentu, takođe uzevši u obzir sve informacije klijenta kao i prethodnu kreditnu istoriju između Grupe i klijenta.

Rano prepoznavanja povećanog rizika (Early Warning Signals)

Sistemi i procesi ranog upozoravanja služe da detektuju rane indicije negativnih razvoja, kako bi omogućili proaktivne mere smanjenja rizika. Grupa primenjuje metode ranog prepoznavanja povećanog kreditnog rizika sa ciljem povećanja uspešnosti naplate čak i u slučajevima pogoršanja kvaliteta kreditnog portfolija što se otkriva praćenjem svih relevantnih informacija te predviđanjem promena varijabli u budućem periodu koja prvenstveno uključuje dosadašnje klijentovo ponašanje u izmirenju obveza te praćenjem informacija sa tržišta.

Kontrolna funkcija EWS u Grupi je organizovana u okviru zasebnog organizacionog dela unutar Direkcije upravljanja kreditnim rizikom pravnih lica (Odeljenje za EWS i monitoring).

Status neizmirenja obaveza

Definicija statusa neizmirenja obaveza u Grupi prati regulatorne zahteve na nivou Erste Grupe, prevodeći ih u pet grupa događaja statusa neizmirenja obaveza:

- Default događaj E1 – Mala verovatnoća za izmirenje obaveza u potpunosti usled pada kreditnog kvaliteta dužnika
- Default događaj E2 – Docnja duža od 90 dana po materijalno značajnom iznosu duga
- Default događaj E3 – Modifikacije prvobitno ugovorenih uslova otplate usled procene pogoršanja ekonomske situacije klijenta
- Default događaj E4 – Kreditni gubitak
- Default događaj E5 – Stečaj

Grupa je uspostavila sistemski proces kako bi obezbedila prepoznavanje i priznavanje statusa neizmirenja obaveza na nivou klijenta. To znači da u slučaju da do statusa neizmirenja obaveza klijenta dođe po bilo kojoj njegovoj izloženosti kreditnom riziku pojedinačnog plasmana, ukupna bilansna ili vanbilansna izloženost koju Grupa ima prema tom klijentu, uključujući i proizvode koji se ne odnose na kreditiranje klijenata se klasifikuje u status neizmirenja obaveza. Prethodno navedeno je primenljivo na sve klijente iz segmenta poslova sa stanovništvom, kao i na klijente iz drugih poslovnih segmenata.

U slučaju preuzetih kreditnih obaveza koje predstavljaju deo vanbilansne aktive Grupe, izloženost u statusu neizmirenja obaveza predstavlja nominalni iznos obaveze koji, ukoliko dođe do povlačenja sredstava, odnosno korišćenja, vodi izloženosti riziku po osnovu neizmirenja obaveza bez realizacije sredstava obezbeđenja (kolaterala).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Status neizmirenja obaveza (nastavak)

U slučaju datih finansijskih garancija, izloženost u statusu neizmirenja obaveza predstavlja ukupan nominalni iznos po osnovu kog postoji rizik koji može nastati u slučaju da dođe do nastupanja statusa neizmirenja obaveza delimične ili ukupne garantovane izloženosti.

Default događaji mogu biti aktivirani ili na nivou izloženosti pojedinačnog plasmana ili na nivou klijenta, ali opšte pravilo koje važi u svim slučajevima, nalaže da se klijentu dodeli status neizmirenja obaveza po svim pojedinačnim izloženostima, odnosno da mu se dodeli interni rejting „R", nezavisno od toga da li se default događaj aktivirao na nivou pojedinačne izloženosti ili na nivou klijenta.

Svi klijenti Grupe nalaze se u statusu neizmirenja obaveza i stoga im je dodeljen odgovarajući interni rejting (R1 – R5) ukoliko je došlo do realizacije barem jednog od default događaja E1 – E5.

Ukoliko, po proceni Grupe, kriterijumi koji su preduslov za dodeljivanje događaja koji vode u status neizmirenja obaveza više nisu primenljivi i klijent je u mogućnosti da nastavi sa otplatom duga u skladu sa definisanim odredbama ugovora, Grupa će promeniti rejting klijenta s obzirom na to da se radi o klijentu koji više nije u statusu neizmirenja obaveza.

Minimalni opšti zahtevi, koji moraju biti ispunjeni pre izlaska iz statusa neizmirenja obaveza i promene rejtinga „R", su sledeći:

- kod klijenta nijedan od default događaja E1 – E5 više nije važeći i ne očekuju se dodatni gubici po njegovim pojedinačnim kreditnim izloženostima i
- period monitoringa je uspešno završen.

Svaki default događaj ima precizno definisano minimalno vreme trajanja, a izlazak iz statusa neizmirenja obaveza je prihvatljiv tek nakon uspešnog završetka perioda monitoringa do kog automatski dolazi nakon isteka/prestanka važenja default događaja E1 – E5 kod klijenata koji imaju bilo kakvu vrstu kreditne obaveze i koji traje minimum 3 meseca nakon toga. Konkretno, kako bi se period monitoringa uspešno završio, za vreme njegovog trajanja nije dozvoljeno da nastupi ili bude na snazi bilo koji kriterijum koji može pokrenuti ili je pokrenuo neki od prethodno definisanih default događaja E1 – E5.

Otpis potraživanja

Grupa u skladu sa Pravilnikom o otpisu potraživanja i prenosu potraživanja iz bilansne u vanbilansnu evidenciju, vrši otpis nenaplativih potraživanja nakon što se iscrpe sve mogućnosti za naplatu. Pored toga, otpis se može razmatrati i u situaciji kada dalji sudski postupak nije ekonomski opravdan zbog viših troškova u odnosu na naplatu, kada dalji postupak bilo koje vrste nije delotvoran. Otpis potraživanja vrši se samo za nenadoknadive plasmane koji su obezvređeni. Za potraživanja u sudskom sporu ili stečaju koja su u potpunosti obezvređena (za koja je izvršena ispravka vrednosti 100%), a za koja se oceni da sudski proces ili stečaj predugo traju i samim tim predstavljaju opterećenje bilansnih evidencija Grupe, donosi se odluka o prenosu potraživanja sa bilansne na vanbilansnu evidenciju pri čemu se ne vrši oprost duga, odnosno u ovom slučaju Grupa se ne odriče ugovornih i zakonskih prava po osnovu tog potraživanja.

Dodatno, Grupa u skladu sa Odlukom Narodne Banke Srbije o računovodstvenom otpisu bilansne aktive banke „Službeni glasnik RS", br. 77/2017 od 10. avgusta 2017. godine, vrši računovodstveni otpis problematičnih potraživanja u slučaju kada je obračunati iznos obezvređenja tog potraživanja koji je Grupa evidentirala u korist ispravke vrednosti 100% njegove bruto knjigovodstvene vrednosti.

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

Pregled maksimalnih izloženosti kreditnom riziku, prikazan u bruto i neto iznosu, bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja, kao i ostale stavke koje Grupa ne smatra izloženim kreditnom riziku, a u skladu sa pozicijama bilansa stanja na dan 31. decembra 2019. godine dat je u tabeli ispod:

U RSD hiljada

	Imovina po osnovu koje je Grupa izložena kreditnom riziku				
	Bruto vrednost	Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja	Neto vrednost	Imovina po osnovu koje Grupa nije izložena kreditnom riziku	Vrednost iz bilansa stanja
Gotovina i sredstva kod centralne banke	13.219.331	-	**13.219.331**	8.636.021	**21.855.352**
Potraživanja po osnovu derivata	346.899	-	**346.899**	-	**346.899**
Hartije od vrednosti	41.552.370	20.785	**41.531.585**	259.981	**41.791.566**
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.608.228	1.749	**1.606.479**	-	**1.606.479**
Krediti i potraživanja od komitenata	174.900.522	3.331.932	**171.568.590**	-	**171.568.590**
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-	-		
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	118	**118**
Osnovna sredstva	-	-	-	683.397	**683.397**
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	3.076.169	**3.076.169**
Odložena poreska sredstva	-	-	-	229.409	**229.409**
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	2.044	**2.044**
Ostala sredstva	1.046.447	87.587	**958.860**	12.252 389.520	**12.252** **1.348.380**
Bilansna izloženost	**232.673.797**	**3.442.053**	**229.231.744**	**13.288.911**	**242.520.655**
Date garancije i jemstva	21.221.867	134.077	**21.087.790**	-	**21.087.790**
Preuzete buduće obaveze	40.284.472	146.746	**40.137.726**	-	**40.137.726**
Ostale vanbilansne izloženosti	-	-	-	295.470.242	**295.470.242**
Vanbilansna izloženost	**61.506.339**	**280.823**	**61.225.516**	**295.470.242**	**356.695.758**
Ukupna izloženost	**294.180.136**	**3.722.876**	**290.457.260**	**308.759.153**	**599.216.413**

U skladu sa poslovnom politikom Grupe, osnovnim izvorom kreditnog rizika Grupa smatra portfolio kredita i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija, kao i vanbilansne izloženosti u vidu Finansijskih garancija i Preuzetih budućih obaveza, te je u nastavku dat detaljan pregled tih izloženosti[1] u pogledu sektora i kategorija potraživanja, statusu i načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja.

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

[1] Ostale izloženosti bilansa stanja koje Grupa smatra izloženim kreditnom riziku, prevashodno proizilaze iz aktivnosti koje podržavaju osnovno poslovanje Grupe (formiranje rezervi likvidnosti, odnosno upravljanje kratkoročnom likvidnošću, kao i otpimizacija prihoda od kamata putem upravljanja aktivom i pasivom) i odlikuju se visokim kreditnim kvalitetom.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Pregled hartija od vrednosti:.

U RSD hiljada

	Hartije od vrednosti					
	Bruto vrednost			Akumulirane ispravke vrednosti		
	AC	FVOCI	FVTPL	AC	FVOCI	FVTPL
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	**346.899**	-	-	-
Od čega: Ostalo	-	-	346.899	-	-	-
Hartije od vrednosti	**16.199.413**	**14.812.604**	**10.800.334**	**20.785**	**18.534**	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	16.199.413	14.715.250	10.523.380	20.785	18.534	
Od čega: Ostalo	-	97.354	276.954	-	-	
Ukupna izloženost	**16.199.413**	**14.812.604**	**11.147.233**	**20.785**	**18.534**	-

Na dan 31. decembra 2019. godine 98,29%% izloženosti po osnovu hartija od vrednosti odnosi se na izloženost po osnovu državnih obveznica Republike Srbije, kojima Grupa u skladu sa važećom Odlukom o adekvatnosti kapitala banke dodeljuje ponder rizika 0%.
Kreditni rejting Republike Srbije za dugoročno zaduživanje na dan 31. decembra 2019:
- Moody's Investors Service Ba3 / pozitivni izgledi
- Fitch Ratings BB+ / stabilni izgledi
- Standard and Poor's BB+/ pozitivni izgledi

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Pregled maksimalnih izloženosti kreditnom riziku, prikazan u bruto i neto iznosu, bez uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja, kao i ostale stavke koje Grupa ne smatra izloženim kreditnom riziku, a u skladu sa pozicijama bilansa stanja na dan 31. decembra 2018. godine dat je u tabeli ispod:

U RSD hiljada

	Imovina po osnovu koje je Grupa izložena kreditnom riziku				
	Bruto vrednost	**Akumulirane ispravke vrednosti/rezervisanja**	**Neto vrednost**	**Imovina po osnovu koje Grupa nije izložena kreditnom riziku**	**Vrednost iz bilansa stanja**
Gotovina i sredstva kod centralne banke	16.671.146	-	**16.671.146**	7.970.111	**24.641.257**
Potraživanja po osnovu derivata	181.204	-	**181.204**	-	**181.204**
Hartije od vrednosti	35.167.790	13.896	**35.153.894**	-	**35.153.894**
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.495.801	2.929	**1.492.872**	-	**1.492.872**
Krediti i potraživanja od komitenata	149.799.090	3.452.603	**146.346.487**	-	**146.346.487**
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-	-	118	**118**
Investicije u zavisna društva	-	-	-	-	-
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	554.374	**554.374**
Osnovna sredstva	-	-	-	1.072.688	**1.072.688**
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	173.326	**173.326**
Odložena poreska sredstva	-	-	-	20.553	**20.553**
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	12.288	**12.288**
Ostala sredstva	902.898	83.132	**819.766**	425.892	**1.245.658**
Bilansna izloženost	**204.217.929**	**3.552.560**	**200.665.369**	**10.229.350**	**210.894.719**
Date garancije i jemstva	15.104.103	125.850	**14.978.253**		**14.978.253**
Preuzete buduće obaveze	37.047.146	114.563	**36.932.583**		**36.932.583**
Ostale vanbilansne izloženosti	-	-	-	229.784.520	**229.784.520**
Vanbilansna izloženost	**52.151.249**	**240.413**	**51.910.836**	**229.784.520**	**281.695.356**
Ukupna izloženost	**256.369.178**	**3.792.973**	**252.576.205**	**240.013.870**	**492.590.075**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Pregled hartija od vrednosti:

U RSD hiljada

	Hartije od vrednosti					
	Bruto vrednost			Akumulirane ispravke vrednosti		
	AC	FVOCI	FVTPL	AC	FVOCI	FVTPL
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	**181.204**	-	-	-
Od čega: Ostalo	-	-	181.204	-	-	-
Hartije od vrednosti	**10.828.561**	**14.281.107**	**10.058.479**	**13.897**	**18.055**	-
Od čega: Državne obveznice Republike Srbije	10.828.561	14.153.611	9.774.867	13.897	**18.055**	
Od čega: Ostalo	-	127.496	283.612	-	-	
Ukupna izloženost	**10.828.561**	**14.281.107**	**10.239.683**	**13.897**	**18.055**	-

Na dan 31. decembra 2018. godine 98,32%% izloženosti po osnovu hartija od vrednosti odnosi se na izloženost po osnovu državnih obveznica Republike Srbije, kojima Grupau skladu sa važećom Odlukom o adekvatnosti kapitala banke dodeljuje ponder rizika 0%.
Kreditni rejting Republike Srbije za dugoročno zaduživanje na dan 31. decembra 2018:
- Moody's Investors Service Ba3 / stabilni izgledi
- Fitch Ratings BB / stabilni izgledi
- Standard and Poor's BB / stabilni izgledi

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Krediti i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija

(a) Pregled prema kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja i vrednosti sredstava obezbeđenja kojima su obezbeđena ta potraživanja na dan 31. decembra 2019. godine:

U RSD hiljada

	Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja[2]			Problematična potraživanja[3]	Vrednost sredstava obezbeđenja*		Uticaj sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti
	Visok	Srednji	Nizak		Neproblematičnih potraživanja	Problematičnih potraživanja	
Potraživanja od stanovništva	**64.908.588**	**10.143.409**	**1.914.480**	**1.446.272**	**35.720.447**	**344.329**	**179.927**
Stambeni krediti	40.282.044	2.469.240	404.170	427.699	34.964.135	344.329	178.336
Potrošački i gotovinski krediti	22.413.289	7.302.293	1.444.194	898.140	45.613	-	1.583
Transakcioni i kreditne kartice	552.571	115.165	20.358	14.775	1.503	-	2
Ostala potraživanja	1.660.685	256.711	45.758	105.658	709.196	-	6
Potraživanja od privrede	**68.657.246**	**20.012.770**	**3.597.478**	**760.885**	**27.976.773**	**197.019**	**379.782**
Velika preduzeća	18.873.773	2.138.317	-	-	7.910.647	-	33.740
Mala i srednja preduzeća	33.852.030	8.423.106	2.866.784	564.749	15.283.526	105.405	242.689
Mikro preduzeća i preduzetnici	12.885.740	7.768.768	696.732	146.526	3.725.355	62.136	93.399
Poljoprivrednici	98.143	191.978	33.962	48.065	98.571	29.478	9.954
Javna preduzeća	2.947.559	1.490.601	-	1.545	958.673	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**4.708.033**	**116.990**	**88.890**	**153.709**	**726.450**	**73.793**	**48.618**
Ukupna potraživanja	**138.273.867**	**30.273.169**	**5.600.849**	**2.360.865**	**64.423.669**	**615.141**	**608.327**

* Efekat sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti izračunat simuliranjem LGD parametra isključivanjem sredstava obezbeđenja. Simulacija se odnosi na opšta rezervisanja i posebna rezervisanja za pojedinačno značajne klijente (za obezvređene izloženosti koje se ne smatraju pojedinačno značajnim kolateral ne utiče na vrednost LGD-a).

[2] Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja odgovaraju klasifikaciji nizak rizik (visok), poseban nadzor (srednji) i ispod-standarda (nizak) definisanih u delu 36.2 Kreditni rizik.

[3] Problematična potraživanja Grupe uključuju potraživanja u statusu neizmirenja obaveza (videti „35.2 Kreditni rizik – status neizmirenja obaveza) i restruktuirana potraživanja „Non performing forbearance" (videti 35.2 Kreditni rizik – reprogramirana potraživanja) koja nisu u statusu neizmirenja obaveza

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Krediti i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija

(a) Pregled prema kreditnom kvalitetu neproblematičnih potraživanja (retroaktivno simuliranih na osnovu nove metodologije) i vrednosti sredstava obezbeđenja kojima su obezbeđena ta potraživanja na dan 31. decembra 2018. godine:

U RSD hiljada

	Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja[4]				Vrednost sredstava obezbeđenja*		
	Visok	Srednji	Nizak	Problematična potraživanja[5]	Neproblematičnih potraživanja	Problematičnih potraživanja	Uticaj sredstava obezbeđenja na smanjenje ispravke vrednosti
Potraživanja od stanovništva	**51.269.379**	**9.264.156**	**2.120.818**	**1.471.081**	**29.519.378**	**411.675**	**260.548**
Stambeni krediti	32.061.933	2.140.156	587.349	730.266	28.861.166	411.183	258.370
Potrošački i gotovinski krediti	17.135.887	6.604.159	1.408.994	613.057	75.166	492	1.377
Transakcioni i kreditne kartice	534.743	145.417	31.733	13.214	796	-	18
Ostala potraživanja	1.536.815	374.424	92.742	114.544	582.250	-	784
Potraživanja od privrede	**60.670.371**	**19.208.458**	**1.914.432**	**884.484**	**24.155.754**	**357.224**	**309.474**
Velika preduzeća	14.902.132	888.985	-	1.503	5.127.413	-	22.185
Mala i srednja preduzeća	31.549.540	12.142.542	180.152	515.855	14.034.811	198.189	165.109
Mikro preduzeća i preduzetnici	11.199.950	5.506.303	1.647.172	315.822	3.975.964	144.847	106.834
Poljoprivrednici	83.329	122.907	87.108	42.753	104.176	14.187	15.346
Javna preduzeća	2.935.420	547.721	-	8.552	913.390	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**4.283.530**	**97.071**	**1**	**111.110**	**478.841**	**20.311**	**13.519**
Ukupna potraživanja	**116.223.280**	**28.569.685**	**4.035.251**	**2.466.675**	**54.153.973**	**789.209**	**583.541**

[4] Kreditni kvalitet neproblematičnih potraživanja odgovaraju klasifikaciji nizak rizik (visok), poseban nadzor (srednji) i ispod-standarda (nizak) definisanih u delu 36.2 Kreditni rizik.

[5] Problematična potraživanja Grupe uključuju potraživanja u statusu neizmirenja obaveza (videti „35.2 Kreditni rizik – status neizmirenja obaveza) i restruktuirana potraživanja „Non performing forbearance" (videti 35.2 Kreditni rizik – reprogramirana potraživanja) koja nisu u statusu neizmirenja obaveza

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

(b) Pregled bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema načinu obezvređenja, dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja na dan 31. decembra 2019. godine:

U RSD hiljada

	Neobezvređena potraživanja[6]		Obezvređena potraživanja[7]			Akumulirane ispravke vrednosti				Vrednost sredstava obezbeđenja	
	nije dospelo	dospelo	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna bruto potraživanja	ispravke vrednosti na neobezvređena potraživanja	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna neto potraživanja	Neobezvređena potraživanja	Obezvređena potraživanja
Prema sektorima											
Potraživanja od stanovništva	**76.743.782**	**279.982**	**347.592**	**1.041.393**	**78.412.749**	**674.334**	**167.665**	**808.596**	**76.762.154**	**35.736.130**	**328.647**
Stambeni krediti	43.126.891	50.849	332.994	72.419	**43.583.154**	189.078	154.658	45.669	**43.193.749**	34.979.818	328.647
Potrošački i gotovinski krediti	31.014.282	179.133	8.248	856.252	**32.057.915**	465.278	6.666	662.357	**30.923.614**	45.613	-
Transakcioni i kreditne kartice	687.116	1.231	68	14.453	**702.868**	5.520	66	11.505	**685.776**	1.503	-
Ostala potraživanja	1.915.494	48.769	6.281	98.269	**2.068.812**	14.458	6.275	89.064	**1.959.015**	709.196	-
Potraživanja od privrede	**91.312.180**	**955.270**	**659.351**	**101.533**	**93.028.335**	**995.515**	**472.040**	**82.567**	**91.478.213**	**27.976.773**	**197.019**
Velika preduzeća	20.948.564	63.482	-	-	**21.012.046**	110.968	-	-	**20.901.077**	7.910.647	-
Mala i srednja preduzeća	44.399.019	742.901	521.206	43.542	**45.706.669**	531.024	381.098	39.917	**44.754.630**	15.283.527	105.405
Mikro preduzeća i preduzetnici	21.214.387	136.853	99.821	46.705	**21.497.766**	329.410	62.525	34.304	**21.071.527**	3.725.355	62.136
Poljoprivrednici	313.177	10.906	37.813	10.252	**372.149**	12.294	27.906	7.312	**324.636**	98.571	29.478
Javna preduzeća	4.437.032	1.128	511	1.034	**4.439.705**	11.818	511	1.034	**4.426.342**	958.673	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**4.838.966**	**74.947**	**144.499**	**9.209**	**5.067.621**	**24.655**	**99.960**	**8.347**	**4.934.658**	**726.450**	**73.793**
Ukupna izloženost	**172.894.929**	**1.310.199**	**1.151.442**	**1.152.136**	**176.508.706**	**1.694.505**	**739.665**	**899.511**	**173.175.025**	**64.439.352**	**599.459**
Neproblematična potraživanja	172.838.523	1.309.362	-	-	**174.147.885**	1.690.639	-	-	**172.457.246**	64.423.669	-
od čega: restrukturirana	1.255.702	11.539	-	-	**1.267.241**	117.483	-	-	**1.149.758**	497.619	-
Problematična potraživanja	56.451	837	1.151.442	1.152.136	**2.360.865**	3.866	739.665	899.511	**717.823**	15.683	599.459
od čega: restrukturirana	53.801	780	419.800	265.437	**739.819**	3.819	204.479	201.135	**330.386**	15.683	258.631
Ukupna izloženost	**172.894.973**	**1.310.199**	**1.151.442**	**1.152.136**	**176.508.750**	**1.694.505**	**739.665**	**899.511**	**173.175.069**	**64.439.352**	**599.459**

[6] Grupa neobezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja nisu u statusu neizmirenja obaveza i potraživanja kod kojih nije evidentiran dokaz o obezvređenju

[7] Grupa obezvređenim potraživanjima smatra potraživanjia koja su u statusu neizmirenja obaveza i kod kojih postoji evidentan dokaz o obezvređenju

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

(b) Pregled bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja. prema načinu obezvređenja. dospelosti i vrednosti sredstava obezbeđenja na dan 31. decembra 2018. godine:

U RSD hiljada

	Neobezvređena potraživanja[8]		Obezvređena potraživanja[9]			Akumulirane ispravke vrednosti				Vrednost sredstava obezbeđenja	
	nije dospelo	dospelo	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna bruto potraživanja	ispravke vrednosti na neobezvređena potraživanja	na pojedinačnoj osnovi	na grupnoj osnovi	Ukupna neto potraživanja	Neobezvređena potraživanja	Obezvređena potraživanja
Prema sektorima											
Potraživanja od stanovništva	**62.539.842**	**255.620**	**584.519**	**745.454**	**64.125.435**	**774.890**	**323.762**	**529.098**	**62.497.685**	**29.594.299**	**336.754**
Stambeni krediti	34.833.317	44.876	570.399	71.112	**35.519.704**	350.333	311.149	46.934	**34.811.288**	28.936.086	336.262
Potrošački i gotovinski krediti	25.042.051	157.158	4.653	558.236	**25.762.098**	396.235	3.276	384.962	**24.977.623**	75.166	492
Transakcioni i kreditne kartice	710.442	1.763	284	12.618	**725.107**	6.801	267	8.697	**709.342**	796	-
Ostala potraživanja	1.954.032	51.823	9.183	103.488	**2.118.526**	21.520	9.070	88.504	**1.999.431**	582.250	-
Potraživanja od privrede	**81.547.398**	**247.503**	**791.262**	**91.582**	**82.677.745**	**1.033.143**	**604.210**	**72.450**	**80.967.942**	**24.157.396**	**355.582**
Velika preduzeća	15.769.332	21.785	1.503	-	**15.792.620**	83.114	1.503	-	**15.708.003**	5.127.413	-
Mala i srednja preduzeća	43.738.471	135.403	474.209	40.004	**44.388.087**	406.803	387.812	35.642	**43.557.831**	14.036.453	196.548
Mikro preduzeća i preduzetnici	18.281.584	71.842	270.339	45.483	**18.669.248**	432.208	182.463	31.493	**18.023.084**	3.975.964	144.847
Poljoprivrednici	278.566	14.778	39.039	3.714	**336.097**	17.902	26.262	2.933	**289.000**	104.176	14.187
Javna preduzeća	3.479.446	3.695	6.171	2.382	**3.491.693**	93.116	6.171	2.382	**3.390.025**	913.390	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**4.306.085**	**74.534**	**99.151**	**11.942**	**4.491.712**	**18.212**	**87.827**	**11.941**	**4.373.731**	**478.841**	**20.311**
Ukupna izloženost	**148.393.325**	**577.656**	**1.474.932**	**848.978**	**151.294.891**	**1.826.244**	**1.015.800**	**613.489**	**147.839.359**	**54.230.536**	**712.647**
Prema kategorijama potraživanja											
Neproblematična potraživanja	148.252.318	575.898	-	-	**148.828.216**	1.804.149	-	-	**147.024.067**	54.153.973	-
od čega: restrukturirana	826.053	2.128	-	-	**828.181**	134.831	-	-	**693.350**	136.046	-
Problematična potraživanja	141.009	1.758	1.474.931	848.977	**2.466.675**	22.095	1.015.799	613.489	**815.292**	76.562	712.647
od čega: restrukturirana	126.375	1.637	359.976	200.533	**688.521**	20.347	208.393	138.704	**321.077**	64.430	188.620
Ukupna izloženost	**148.393.327**	**577.656**	**1.474.931**	**848.977**	**151.294.891**	**1.826.244**	**1.015.799**	**613.489**	**147.839.359**	**54.230.536**	**712.647**

[8] Grupa neobezvređenim potraživanjima smatra potraživanja koja nisu u statusu neizmirenja obaveza i potraživanja kod kojih nije evidentiran dokaz o obezvređenju

[9] Grupa obezvređenim potraživanjima smatra potraživanjia koja su u statusu neizmirenja obaveza i kod kojih postoji evidentan dokaz o obezvređenju

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

(c) podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema statusu obezvređenja i broju dana docnje na dan 31. decembra 2019. godine:

U RSD hiljada

	Neobezvređena potraživanja					Obezvređena potraživanja				
	Nije u docnji	do 30 dana	od 31 do 60 dana	od 61 do 90 dana	preko 90 dana	Nije u docnji	do 90 dana	od 91 do 180 dana	od 181 do 360 dana	preko 360 dana
Potraživanja od stanovništva	**67.388.496**	**9.331.086**	**240.607**	**63.576**	**-**	**323.816**	**318.413**	**137.307**	**202.680**	**406.769**
Stambeni krediti	42.308.544	825.954	37.182	6.060	-	192.533	79.925	20.615	39.201	73.140
Potrošački i gotovinski krediti	22.850.502	8.110.082	179.775	53.056	-	127.863	234.363	106.975	148.001	247.298
Transakcioni i kreditne kartice	675.137	2.049	9.862	1.299	-	2.071	895	2.291	2.686	6.577
Ostala potraživanja	1.554.313	393.001	13.789	3.161	-	1.348	3.229	7.426	12.792	79.755
Potraživanja od privrede	**87.011.104**	**4.991.156**	**165.912**	**99.279**	**-**	**134.161**	**69.946**	**39.023**	**268.508**	**249.245**
Velika preduzeća	20.589.643	312.100	110.304	-	-	-	-	-	-	-
Mala i srednja preduzeća	43.169.468	1.896.559	18.785	57.107	-	129.471	57.125	19.874	230.988	127.289
Mikro preduzeća i preduzetnici	18.540.813	2.740.778	27.477	42.172	-	2.741	9.645	18.024	26.839	89.277
Poljoprivrednici	280.988	35.818	7.278	-	-	1.941	3.177	1.124	10.681	31.143
Javna preduzeća	4.430.192	5.900	2.068	-	-	9	-	-	-	1.536
Potraživanja od ostalih klijenata	**4.912.615**	**1.299**	-	-	-	**3**	-	-	**40.812**	**112.893**
Ukupna izloženost	**159.312.215**	**14.323.541**	**406.519**	**162.855**	**-**	**457.980**	**388.360**	**176.330**	**512.000**	**768.907**
Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja	159.282.924	14.304.275	398.568	162.119	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	627.048	635.211	3.421	1.561	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	29.334	19.267	7.951	735	-	457.980	388.360	176.330	512.000	768.907
od čega: restrukturirana	27.000	18.913	7.932	735	-	338.950	179.918	18.580	51.328	96.461
Ukupna izloženost	**159.312.258**	**14.323.541**	**406.519**	**162.855**	**-**	**457.980**	**388.360**	**176.330**	**512.000**	**768.907**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

(c) podaci o izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, prema statusu obezvređenja i broju dana docnje na dan 31. decembra 2018. godine:

U RSD hiljada

	Neobezvređena potraživanja					Obezvređena potraživanja				
	Nije u docnji	do 30 dana	od 31 do 60 dana	od 61 do 90 dana	preko 90 dana	Nije u docnji	do 90 dana	od 91 do 180 dana	od 181 do 360 dana	preko 360 dana
Potraživanja od stanovništva	**54.369.627**	**8.070.199**	**289.631**	**66.005**	-	**290.756**	**317.736**	**154.531**	**174.328**	**392.621**
Stambeni krediti	34.090.385	703.854	78.011	5.943	-	183.591	85.825	36.396	51.372	284.328
Potrošački i gotovinski krediti	18.028.473	6.939.069	178.846	52.821	-	98.776	218.913	101.427	105.706	38.068
Transakcioni i kreditne kartice	691.412	2.839	14.770	3.185	-	2.651	1.673	3.815	3.391	1.372
Ostala potraživanja	1.559.358	424.437	18.005	4.055	-	5.739	11.325	12.892	13.860	68.853
Potraživanja od privrede	**79.754.713**	**2.002.442**	**32.475**	**5.271**	-	**256.129**	**114.313**	**36.194**	**74.435**	**401.772**
Velika preduzeća	15.778.264	12.853	-	-	-	-	-	-	-	1.503
Mala i srednja preduzeća	42.467.437	1.388.274	13.571	4.593	-	252.790	100.678	22.052	4.073	134.619
Mikro preduzeća i preduzetnici	17.785.980	553.102	13.666	678	-	1.291	13.634	12.437	69.952	218.508
Poljoprivrednici	243.654	44.452	5.238	0	-	2.048	-	1.671	410	38.623
Javna preduzeća	3.479.379	3.761	-	-	-	-	-	35	-	8.517
Potraživanja od ostalih klijenata	**4.379.528**	**1.090**	-	-	-	**20**	-	-	-	**111.073**
Ukupna izloženost	**138.503.869**	**10.073.731**	**322.106**	**71.276**	-	**546.906**	**432.049**	**190.725**	**248.763**	**905.466**
Prema kategorijama potraživanja										
Neproblematična potraživanja	138.426.323	10.038.728	292.715	70.448	-	-	-	-	-	-
od čega: restrukturirana	747.772	73.810	6.599	-	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	77.545	35.003	29.391	828	-	546.906	432.049	190.725	248.763	905.466
od čega: restrukturirana	63.520	34.276	29.388	828	-	229.206	173.423	27.730	79.325	50.824
Ukupna izloženost	**138.503.869**	**10.073.731**	**322.106**	**71.276**	-	**546.906**	**432.049**	**190.725**	**248.763**	**905.466**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

(d) Podaci o problematičnim potraživanjima na dan 31. decembra 2019.godine:

U RSD hiljada

	Bruto vrednost potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost problematičnih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti problematičnih potraživanja	% problematičnih potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja problematičnih potraživanja
			Ukupno	od čega: restrukturirana potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	**78.412.749**	**1.650.597**	**1.446.272**	**517.864**	**980.127**	**1,84**	**344.329**
Stambeni krediti	43.583.154	389.406	427.699	251.490	201.373	0,98	344.329
Potrošački i gotovinski krediti	32.057.915	1.134.301	898.140	266.373	671.819	2,80	-
Transakcioni i kreditne kartice	702.868	17.092	14.775	-	11.578	2,10	-
Ostala potraživanja	2.068.812	109.797	105.658	-	95.358	5,11	-
Potraživanja od privrede	**85.372.958**	**1.424.266**	**676.420**	**217.433**	**492.356**	**0,79**	**161.035**
Sektor A	6.455.081	130.440	4.918	-	4.917	0,08	-
Sektori B, C i E	19.830.918	440.238	325.685	62.709	257.488	1,64	70.275
Sektor D	9.914.431	150.607	-	-	-	-	-
Sektor F	12.916.336	92.380	19.077	68	18.651	0,15	68
Sektor G	12.586.825	284.481	268.075	135.148	180.754	2,13	65.290
Sektori H, I i J	10.774.411	125.261	32.957	-	23.148	0,31	5.387
Sektori L, M i N	12.894.957	200.859	25.709	19.507	7.398	0,20	20.015
Potraživanja od ostalih klijenata	**12.723.042**	**258.817**	**238.173**	**4.522**	**170.559**	**1,87**	**109.777**
Ukupna potraživanja	**176.508.750**	**3.333.681**	**2.360.865**	**739.819**	**1.643.042**	**1,34**	**615.141**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

(d) Podaci o problematičnim potraživanjima na dan 31. decembra 2018. godine:

U RSD hiljada

	Bruto vrednost potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost problematičnih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti problematičnih potraživanja	% problematičnih potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja problematičnih potraživanja
			Ukupno	od čega: restrukturirana potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	**64.125.435**	**1.627.750**	**1.471.081**	**499.895**	**874.953**	**2,29**	**411.675**
Stambeni krediti	35.519.704	708.416	730.266	275.681	375.028	2,06	411.183
Potrošački i gotovinski krediti	25.762.098	784.474	613.057	220.280	393.240	2,38	492
Transakcioni i kreditne kartice	725.107	15.765	13.214	-	8.982	1,82	-
Ostala potraživanja	2.118.526	119.095	114.544	3.934	97.703	5,41	-
Potraživanja od privrede	**76.656.046**	**1.518.084**	**802.409**	**184.035**	**617.563**	**1,05**	**340.213**
Sektor A	6.010.305	94.362	51.801	35.639	32.288	0,86	46.268
Sektori B, C i E	16.388.959	464.187	321.573	72.262	253.415	1,96	155.779
Sektor D	8.644.393	145.921	-	-	-	-	-
Sektor F	13.577.949	121.893	28.532	11.260	18.098	0,21	11.260
Sektor G	13.693.369	409.739	361.245	60.354	287.896	2,64	108.320
Sektori H, I i J	9.344.879	115.533	32.228	-	23.875	0,34	13.230
Sektori L, M i N	8.996.192	166.449	7.031	4.521	1.992	0,08	5.356
Potraživanja od ostalih klijenata	**10.513.411**	**309.698**	**193.186**	**4.591**	**158.867**	**1,84**	**37.322**
Ukupna potraživanja	**151.294.891**	**3.455.532**	**2.466.675**	**688.521**	**1.651.383**	**1,63**	**789.209**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

(e) Podaci o promenama problematičnih potraživanja u 2019. godini:

U RSD hiljada

	Bruto vrednost na početku godine	Nova problematična potraživanja	Smanjenje problematičnih potraživanja				Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine
			Ukupno	od čega: naplaćeno	od čega: prebačeno u kategoriju neproblematičnih potraživanja	od čega: otpisano			
Potraživanja od stanovništva	1.471.080	810.293	920.554	364.115	442.095	114.344	85.452	1.446.271	466.145
Potraživanja od privrede i ostalih klijenata	995.595	419.667	630.743	369.290	4.796	256.657	130.075	914.594	251.678
Ukupna potraživanja	**2.466.675**	**1.229.960**	**1.551.297**	**733.405**	**446.891**	**371.001**	**215.527**	**2.360.865**	**717.823**

Podaci o promenama problematičnih potraživanja u 2018. godini:

U RSD hiljada

	Bruto vrednost na početku godine	Nova problematična potraživanja	Smanjenje problematičnih potraživanja				Druge promene	Bruto vrednost na kraju godine	Neto vrednost na kraju godine
			Ukupno	od čega: naplaćeno	od čega: prebačeno u kategoriju neproblematičnih potraživanja	od čega: otpisano			
Potraživanja od stanovništva	1.583.972	751.397	917.067	343.974	194.314	378.779	52.779	1.471.081	596.129
Potraživanja od privrede i ostalih klijenata	2.288.205	439.360	848.205	431.310	9.909	406.986	(883.765)	995.595	219.164
Ukupna potraživanja	**3.872.176**	**1.190.757**	**1.765.272**	**775.284**	**204.223**	**785.765**	**(830.986)**	**2.466.676**	**815.293**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Sredstva obezbeđenja i ostala sredstva zaštite od kreditnog rizika

Prilikom procesa odobravanja plasmana, Grupa naplatu očekuje prevashodno iz budućih novčanih tokova dužnika. Kao dopunu ovom vidu naplate i kako bi se smanjio gubitak usled potencijalnog nastupanja statusa neizmirenja obaveza dužnika, Grupa uzima različite instrumente obezbeđenja (kolaterale) kao zaštitu. Grupa uzima što je moguće više kolaterala, pri čemu se prednost daje kolateralima koji se mogu brzo i jednostavno realizovati. Mogućnost uzimanja kolaterala zavisi od trenutne tržišne situacije i poslovne konkurencije. Efikasnost tehnika ublažavanja kreditnog rizika se meri i kontroliše praćenjem vremena potrebnog za realizaciju kolaterala i odstupanja realizovanih vrednosti kolaterala od očekivanih.

U okviru Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom je Odeljenje za upravljanje kolateralima. koje je zaduženo za kompletan proces upravljanja kolateralima – od preliminarne analize do završetka njegove realizacije. Proces je podeljen u 3 faze:

Faza analize kolaterala predstavlja početnu fazu procesa upravljanja kolateralima. Ona počinje identifikacijom i analizom potencijalnog kolaterala i prikupljanjem neophodnih informacija i dokumentacije, a završava se evidencijom kolaterala u sistemu za evidenciju kolaterala.

Faza monitoringa kolaterala se odnosi na praćenje uspostavljenosti i vrednosti kolaterala. Jedna od njenih glavnih funkcija je evidencija, praćenje, ažuriranje i kontrola podataka o kolateralima u sistemu za evidenciju kolaterala.

Faza realizacije kolaterala predstavlja poslednju fazu procesa, kada dolazi do realizacije kolaterala (npr. njegove prodaje u cilju zatvaranja plasmana) i zatvaranja kolaterala u sistemu za evidenciju kolaterala. Ona takođe obuhvata i fazu prikupljanja podataka za izračun prosečnih stopa realizacije i naplate iz kolaterala (eng. Collateral Recovery Ratio).

Svaka faza je regulisana Procedurom upravljanja kolateralima kojom se definišu i zadaci i odgovornosti organizacionih delova koji učestvuju u procesu.

Pored ovog procesa, Odeljenje za upravljanje kolateralima je zaduženo i za proces izbora, praćenja i uklanjanja procenitelja sa liste procenitelja prihvatljivih za Grupu, odnosno za definisanje minimuma sadržine izveštaja o procenama, kao i kontrolu primene adekvatnih metodologija prilikom procenjivanja vrednosti kolaterala, sve u cilju što preciznijeg određivanja vrednosti kolaterala. Pravila vezana za standarde i metodologiju procenjivanja su obuhvaćena Politikom procene nekretnina.

Provera vrednosti kolaterala se radi periodično u zavisnosti od načina provere i vrste kolaterala. Način provere vrednosti kolaterala se može razdvojiti na utvrđivanje vrednosti od strane eksternih procenitelja ili državnih organa ovlašćenih za utvrđivanje vrednosti (reprocena. Poresko rešenje) i na interno praćenje vrednosti kolaterala od strane zaposlenih u Odeljenju za upravljanje kolateralima (monitoring). Dinamika provere vrednosti kolaterala se definiše u zavisnosti od vrste kolaterala, a u skladu sa lokalnom i internom regulativom.

U sklopu procesa izračunavanja kapitalnog zahteva za kreditni rizik, Sektor upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, nakon kontrole ispunjenosti primenljivih regulatornih propisa definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, određuje da li će se određeni kolateral prihvati kao instrument ublažavanja kreditnog rizika. Stavke kolaterala prihvatljive kao instrument ublažavanja kreditnog rizika su detaljno objašnjene u posebnoj internoj proceduri Grupe kojom se definišu primenljivi instrumenti ublažavanja kreditnog rizika kao i uslovi za priznavanje instrumenta ublažavanja kreditnog rizika.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Osnovne vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite

Grupa prevashodno primenjuje gotovinu i gotovinske ekvivalente deponovane kod Grupe kao instrumente materijalne kreditne zaštite.

Grupa trenutno ne primenjuje bilansno i vanbilansno netiranje kao tehnike ublažavanja kreditnog rizika.

Osnovne vrste pružalaca kreditne zaštite po osnovu garancija i kreditnih derivata

Garancije koje se primenjuju kao nematerijalna kreditna zaštita su pružene od strane:

- Država;
- komercijalnih banaka dovoljnog kreditnog kvaliteta i međunarodnih razvojnih banaka – izloženostima obezbeđenim garancijom banke i međunarodnih razvojnih banaka.

Grupa u svom portfoliju prihvaćenih sredstava obezbeđenja nema kreditne derivate te se ne koriste kao instrumenti kreditne zaštite.

Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti

Nepokretnosti se priznaju kao instrumenti zaštite kada se ispune svi zahtevi definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka. Ispunjenost propisanih zahteva predstavlja preduslov za klasifikaciju date izloženosti u posebnu klasu izloženosti, Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti. kojoj se dodeljuje povoljniji ponder kreditnog rizika, umesto priznavanja efekata tehnike ublažavanja kreditnog rizika. Grupa izloženostima ili delovima izloženosti potpuno obezbeđenim hipotekom na stambenoj nepokretnosti u kojoj vlasnik stanuje ili je tu nepokretnost dao u zakup na osnovu odgovarajućeg ugovora (ili namerava da u njoj stanuje ili je dâ u zakup) – dodeljuje ponder rizika 35% odnosno izloženostima koje su potpuno obezbeđene hipotekama na poslovnim nepokretnostima, dodeljuje ponder rizika 50%.

Ostale vrste instrumenata materijalne kreditne zaštite

Podobnim sredstvima obezbeđenja u obliku finansijske imovine za sve pristupe i metode smatraju se i gotovina i gotovinski ekvivalenti deponovani kod Grupe kada se ispune svi zahtevi definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka.

Pored gore navedenih, Grupa primenjuje i sledeće instrumente materijalne kreditne zaštite, ali njih ne uzima u obzir prilikom obračuna rizikom ponderisane aktive:

- zalogu na pokretnoj imovini;
- zalogu na potraživanjima;
- zalogu na akcijama i obveznicama;
- druge vrste definisane u Katalogu kolaterala Grup.

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o vrsti i vrednosti[10] sredstava obezbeđenja i pružaocima garancija po sektoru i kategorijama potraživanja na dan 31. decembra 2019.godine:

U RSD hiljada

	Vrste sredstava obezbeđenja* do nivoa potraživanja (kao u KA4)		
	Depoziti	**Stambene nepokretnosti**	**Druge nepokretnosti**
Potraživanja od stanovništva	**40.322**	**35.166.146**	**192.065**
Stambeni krediti	7.635	35.134.527	166.303
Potrošački i gotovinski krediti	31.184	13.248	1.181
Transakcioni i kreditne kartice	1.503	-	-
Ostala potraživanja	-	18.371	24.581
Potraživanja od privrede	**1.676.191**	**891.838**	**17.495.889**
Velika preduzeća	58.796	-	6.747.861
Mala i srednja preduzeća	1.255.021	362.443	8.514.307
Mikro preduzeća i preduzetnici	362.373	513.783	2.122.516
Poljoprivrednici	-	15.612	111.206
Javna preduzeća	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**63.081**	**31.461**	**573.385**
Ukupna izloženost	**1.779.593**	**36.089.444**	**18.261.339**
Prema kategorijama potraživanja			
Neproblematična potraživanja	1.779.593	35.732.165	18.014.051
od čega: restrukturirana	26.541	172.905	298.173
Problematična potraživanja	-	357.279	247.289
od čega: restrukturirana	-	182.248	89.879
Ukupna potraživanja	**1.779.593**	**36.089.444**	**18.261.339**

[10] Vrednost sredstava obezbeđenja se određuje na osnovu procene ovlašćenog procenitelja (ili nekog drugog dokumenta u odnosu na tip sredstva obezbeđenja) sa mogućim internim korekcijema, nakon čega se primenjuje efektivna stopa (collateral haircut) u skladu sa katalogom kolaterala i umanjuje za prethodne terete.

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o vrsti i vrednosti[11] sredstava obezbeđenja i pružaocima garancija po sektoru i kategorijama potraživanja na dan 31. decembra 2018. godine:

U RSD hiljada

	Vrste sredstava obezbeđenja do nivoa potraživanja (kao u KA4)				
	Depoziti	Stambene nepokretnosti	Druge nepokretnosti	Ostala sredstva	Garancije čiji je izdavalac država
Potraživanja od stanovništva	**36.299**	**29.153.427**	**232.835**	**508.492**	-
Stambeni krediti	9.528	29.096.641	166.179	-	-
Potrošački i gotovinski krediti	25.974	31.196	18.488	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	796	-	-	-	-
Ostala potraživanja	-	25.590	48.168	508.492	-
Potraživanja od privrede	**2.145.490**	**620.412**	**15.120.891**	**6.152.762**	**473.424**
Velika preduzeća	-	-	4.412.124	715.289	-
Mala i srednja preduzeća	1.549.212	320.516	8.079.022	4.284.251	-
Mikro preduzeća i preduzetnici	596.278	291.554	2.521.325	711.654	-
Poljoprivrednici	-	8.343	108.419	1.601	-
Javna preduzeća	-	-	-	439.966	473.424
Potraživanja od ostalih klijenata	**44.788**	**25.401**	**335.903**	**93.059**	-
Ukupna izloženost	**2.226.577**	**29.799.241**	**15.689.629**	**6.754.312**	**473.424**
Prema kategorijama potraživanja					
Neproblematična potraživanja	2.226.577	29.377.787	15.332.057	6.744.128	473.424
od čega: restrukturirana	-	131.917	4.129	-	-
Problematična potraživanja	-	421.453	357.572	10.184	-
od čega: restrukturirana	-	135.694	117.355	-	-
Ukupna potraživanja	**2.226.577**	**29.799.241**	**15.689.629**	**6.754.312**	**473.424**

[11] Vrednost sredstava obezbeđenja se određuje na osnovu procene ovlašćenog procenitelja (ili nekog drugog dokumenta u odnosu na tip sredstva obezbeđenja) sa mogućim internim korekcijema, nakon čega se primenjuje efektivna stopa (collateral haircut) u skladu sa katalogom kolaterala i umanjuje za prethodne terete.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

3.2 Kreditni rizik (nastavak)

U toku 2019. godine Grupa je raspolagala sa sledećim sredstvima stečenim naplatom potraživanja.

U RSD hiljada

Vrste sredstava stečenih naplatom potraživanja	Stambene nepokretnosti	Ostala sredstva stečena naplatom	Ukupno
Bruto vrednost na početku perioda*	12.073	350	12.423
Stečena u toku perioda	-	-	-
Prodata u toku perioda	-	-	-
Bruto vrednost na kraju perioda	12.073	350	12.423
Akumulirana ispravka vrednosti	12.073	-	12.073
od čega: ispravke vrednosti u toku perioda	-	-	-
Neto vrednost na kraju perioda	-	350	350

U toku 2018. godine Grupa je raspolagala sa sledećim sredstvima stečenim naplatom potraživanja.

U RSD hiljada

Vrste sredstava stečenih naplatom potraživanja	Stambene nepokretnosti	Ostala sredstva stečena naplatom	Ukupno
Bruto vrednost na početku perioda*	12.073	350	12.423
Stečena u toku perioda	-	-	-
Prodata u toku perioda	-	-	-
Bruto vrednost na kraju perioda	12.073	350	12.423
Akumulirana ispravka vrednosti	12.073	1	12.074
od čega: ispravke vrednosti u toku perioda	-	1	1
Neto vrednost na kraju perioda	-	349	349

Osnovni principi preuzimanja i upravljanja založenom imovinom su regulisani Procedurom o preuzimanju založene imovine u postupcima prinudne naplate. Predmete preuzimanja čine uglavnom nepokretnosti i retko pokretna imovina.

Osnovni principi za preuzimanje imovine (nepokretnih i pokretnih) koji se moraju uzeti u obzir uključuju analizu tržišne vrednosti i potencijalne utrživosti imovine koja se razmatra, koja mora biti potkrepljena očekivanim prihodom od prodaje, koji će dovesti iznos naplaćenih potraživanja Grupe na najviši nivo. U slučaju kada Grupa donosi odluku o preuzimanju određene nepokretnosti, analiza se radi i primenom metode neto sadašnje vrednosti. U zavisnosti od osnovnih karakteristika imovine, vrsta imovine (nekretnine, pokretnosti) se dalje može deliti na primarna i sekundarna kada se uzme u obzir mogućnost preuzimanja, u zavisnosti od njihove svrhe i drugih karakteristika, poput lokacije, vrste,. tehničkih standarda, opremljenosti, godine izgradnje i sl. kao i u zavisnosti od situacije na tržištu u smislu ponude i potražnje određenih vrsta instrumenata obezbeđenja. Svi gorepomenuti parametri utiču na donošenje konačne odluke o realizaciji postupka preuzimanja u vlasništvo Grupe.

Grupa kao strategije upravljanje imovinom stečenom naplatom potraživanja primenjuje: prodaju., izdavanje, razvoj, zadržavanja, odnosno kombinacije nekih od datih strategija. Predlog strategije mora uključivati realan plan u smislu sprovođenja strategije. Procenjeni povezani troškovi, prihodi i uticaj bilansa uspeha moraju se uzeti u obzir. U slučaju predlaganja strategije "zadržavanja". troškovi održavanja moraju se jasno prikazati u strategiji imovine.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

LTV racio

Tabela ispod predstavlja takozvani, „LTV" racio za stambene kredite, a koji predstavljaju deo ukupnih kredita odobrenih stanovništvu.

U RSD hiljada

Vrednost LTV pokazatelja*	Vrednost potraživanja koja su obezbeđena hipotekom na nepokretnostima na dan 31. decembra.2019.	Vrednost potraživanja koja su obezbeđena hipotekom na nepokretnostima na dan 31. decembra.2018.
Ispod 50%	7.799.915	8.644.820
Od 50% do 70%	11.116.346	8.665.114
Od 70% do 90%	22.403.317	18.080.378
Od 90% do 100%	932.626	975.676
Od 100% do 120%	2.025.458	1.387.649
Od 120% do 150%	776.607	971.580
Preko 150%	2.163.954	2.591.991
Ukupno	**47.218.224**	**41.317.208**
Prosečni LTV	**72,7%**	**71,8%**

*LTV pokazatelj predstavlja odnos bruto vrednosti potraživanja i tržišne vrednosti nepokretnosti (uzete su u obzir samo hipoteke na stanu ili privatnoj kući i umanjene za iznos prethodnih tereta) kojom/ima je to potraživanje obezbeđeno

Procena obezvređenja finansijskih sredstava

Grupa je u skladu sa MSFI 9 postavila adekvatnu strukturu, alate i procese za pravovremeno utvrđivanje gubitka usled kreditnih rizika. Po regulatornim i računovodstvenim standardima kao i ekonomskim razmatranjima Grupa redovno evaluira potrebu i formira ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka da bi pokrila očekivane ekonomske gubitke od finansijske imovine.

Grupa finansjsku imovinu klasifikuje kao imovinu koja se naknadno meri po amortizovanom trošku (AC), po fer vrednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVTOCI) ili po fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka na osnovu (FVTPL):

(a) poslovnog modela upravljanja finansijskom imovinom i
(b) karakteristika ugovorenih novčanih tokova finansijske imovine.

Grupa teži tome da svoja ključna portfolija (krediti i potraživanja od komintenata, banaka i drugih finansijskih organizacija, odnosno obaveze po osnovu finansijskih garancija i preuzetih budućih obaveza) klasifikuje kao imovinu koja se meri po amortizovanom trošku, dok se deo hartija od vrednosti klasifikuje po fer vrednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (portfolio hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju, koji se drži u cilju adekvatnog upravljanja likvidnošću gde poslovni model podrazumeva i prikupljanje ugovornih novčanih tokova i potencijalnu prodaju te finansijske imovine) i fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka (pretežno hartije od vrednosti namenjene trgovanju).

Cilj formiranja ispravke vrednosti je da se priznaju očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja za sve finansijske instrumente, uzimajući u obzir sve razumne i pomoćne informacije, uključujući one koje se odnose na buduće događaje [MSFI 9 5.5.4.].U skladu sa tim, finansijskoj imovini koja je relevatna sa aspekta MSFI 9 standarda i klasifikovana je kao AC Ili FVTOCI dodeljuje se jedan od tri nivoa (*eng. stage*), osim ukoliko se finansijska imovina ne priznaje kao POCI.

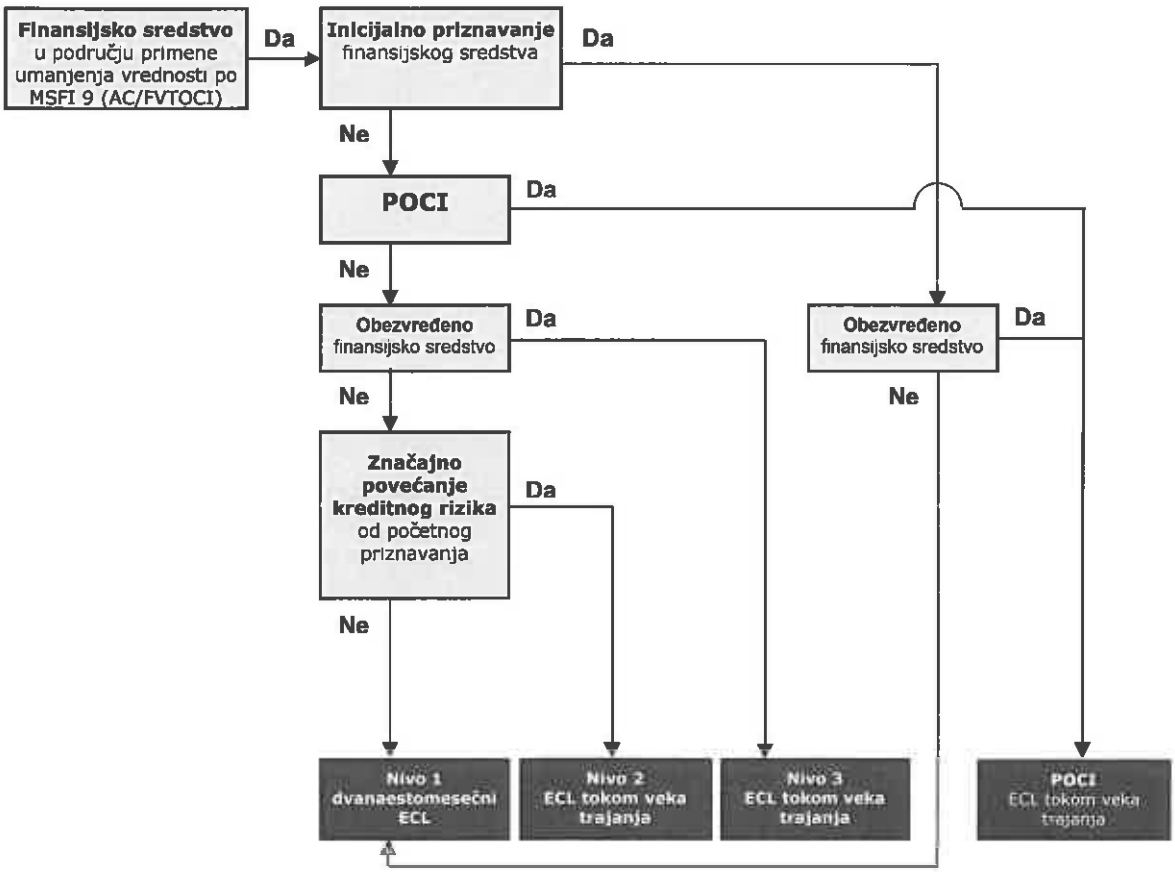
NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Očekivani kreditni gubitak/obezvređenje je sadašnja vrednost svih smanjenja očekivanog novčanog toka tokom očekivanog veka trajanja finansijskog sredstva. Smanjenje predstavlja razliku između novčanih tokova koji se duguju Grupi u skladu sa ugovorom i novčanih tokova koje Grupa očekuje da će primiti. Pošto očekivani kreditni gubici uzimaju u obzir iznos i vreme plaćanja, kreditni gubitak nastaje čak i kada Grupa očekuje da će se platiti u potpunosti ali kasnije nego od dospeća po ugovoru.

Proces ispravki rezervi usled kreditnih gubitaka:

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Nivo obezvređenja 1

a) Finansijska sredstva po početnom priznavanju (osim POCI imovine),

b) Finansijskih sredstava koja ispunjavaju uslove niskog kreditnog rizika,

c) Finansijskih sredstava bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja bez obzira na njihov kreditni kvalitet

U Nivou 1 ispravke vrednosti usled kreditnih gubitaka izračunavaju se kao dvanaestomesečni ECL.

Nivo obezvređenja 2

Sadrži finansijska sredstva sa značajnim povećanjem kreditnog rizika, ali nisu umanjena usled kreditnih gubitaka, uključujući početno priznata sredstva opisana iznad.

U Nivou 2 ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

Nivo obezvređenja 3

Sadrži finansijska sredstva koja su obzevredjena usled kreditnih gubitaka, odnosno u status neizvršenja obaveza na datum izveštaja.

U Nivou 3 ispravke vrednosti izračunavaju se kao ECL tokom veka trajanja.

POCI imovina

Finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja. POCI imovina nije predmet trasnfera izmedju nivoa, odnosno nezavisno od promene kreditnog kvaliteta klijenta nakon inicijalnog priznavanja POCI imovine, vrši se obračun očekivanih kreditnih gubitaka tokom čitavog veka trajanja finansijskog sredstva. Takodje, očekivani kreditni gubici tokom veka trajanja na datum početnog priznavanja POCI sredstva moraju se uzeti u obzir kod izračuna fer vrednosti sredstva (dok naknadne promene prvobitnog očekivanja dovode do priznavanja ispravki vrednosti usled kreditnih gubitaka samo ukoliko dovode do nižih očekivanja u poređenju sa datumom stvaranja, dok se ona koja dovode do boljih očekivanja u poređenju sa datumom početnog priznavanja priznaju kao povećanja bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva).

Grupa koristi sledeće kvalitativne i kvantitativne kriterijume koji ukazuju na značajno povećanje kreditnog rizika (SICR) u trenutku izveštavanja u odnosu na trenutak inicijalnog priznavanja finansijske imovine:

Kvalitativni kriterijumi

- **Dani kašnjenja (DPD)** - Grupa definiše više od 30 dana kašnjenja sa pragom materijalnosti kao indikator da treba priznati očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja [MSFI 9 5.5.11., B5.5.19];
- **Forbearance** - Status forbearance dodeljen klijentu, bilo non-performing forbearance ili performing forbearance, smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja.
- **Prebacivanje klijenta u nadležnost direkcije restrukturiranja i naplate plasmana** (workout department) - Prenos u direkciju restrukturiranja i naplate plasmana smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja.
- **Prevara** – u slučaju postojanja dokaza o izvršenoj prevarnoj radnji povezanoj sa finansijskom imovinom koja nije izvršena od strane dužnika te dužniku iz objektivnih razloga nije dodeljen status neizmirenja obaveza, finansijsku imovinu treba preneti u nivo 2, odnosno priznati očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja.

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

- **Kriterijumi na nivou portfolija** - sprovođenje procene značajnog povećanja kreditnog rizika na nivou portfolija neophodno je samo ukoliko je povećanje kreditnog rizika na nivou pojedinačnog instrumenta dostupno tek uz određeno vremensko kašnjenje.

Finansijska imovina se prenosi u nivo 2 ukoliko je bilo koji od kvalitativnih kriterijuma aktiviran od trenutka inicijalnog priznavanja do trenutka izveštavanja i još uvek je aktivan.

Kvantitativni kriterijumi

- **Relativna promena verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza (PD) tokom veka trajanja** – odnosno poređenje anualizovanog PD-a tokom veka trajanja dodeljenog na datum izveštavanja i usklađenog anualizovanog PD-a tokom veka trajanja dodeljenog finansijskoj imovini prilikom inicijalnog priznavanja. Značajno povećanje kreditnog rizika od početnog priznavanja posmatra se ukoliko je racio veći od definisanog praga (engl. treshold). Definisanje praga je u nadlaženosti Grupe, a u skladu sa dokumentom Koncept za procenu praga SICR po MSFI 9.

- **Apsolutna promena jednogodišnje verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza** - poređenje 1Y PD dodeljene po početnom priznavanju i 1Y PD dodeljene na datum izveštaja. Apsolutna promena 1Y PD iznad 50 bp smatra se značajnim povećanjem kreditnog rizika od početnog priznavanja na nivou Grupe.

Finansijska imovina se prenosi u nivo 2 samo ukoliko se proceni da su i relativne i apsolutne promene PD značajne, odnosno obe promene moraju biti veće od određenih relativnih i apsolutnih granica.

Prenos izmedju nivoa je simetričan proces. Ovo znači da će se finansijsko sredstvo preneti iz nivoa 2 u nivo 1 ukoliko više nije ispunjen niti jedan SICR kriterijum.

Obračun očekivanih kreditnih gubitaka

Grupa za finansijsku imovinu koja nije u statusu neizmirenja obaveza primenjuje kolektivnu procenu, a očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja se izračunava u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = \sum_{t=1}^{M} GCA_t \cdot PD_t \cdot LGD_t \cdot D_{t-1}$$

Gde je:

1) ECL_{LT} izračunati očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja;
2) M je broj godina od datuma izveštaja (t_0) do dospeća (T) zaokruženog do celog broja, tj. ukoliko je datum izveštaja kraj maja 2015. (t_0 = 31. 5. 2015). a dospeće je krajem oktobra 2020. godine (T = 31. 10. 2020). tada je preostali vek trajanja finansijskog sredstva do dospeća u godinama 5.4. odnosno M = 6;
3) t predstavlja godinu od datuma izveštaja;
4) GCA_t je procena bruto knjigovodstvene vrednosti u t. godini od datuma izveštaja;

Procenjuje se kao GCAt = GCA_{t0} * c_t. gde je GCA_{t0} bruto knjigovodstvena vrednost koja se knjiži na datum izveštaja a c_t je koeficijent koji se izraćunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9".

5) PDt je verovatnoće neizmirenja obaveza u t. godini od datuma izveštaja;
6) LGD_t je procena gubitka usled default-a a uzima se u obzir u t. godini od datuma izveštaja;
7) D_{t-1} je faktor eskonta koji se primenjuje u t. godini od datuma izveštaja;

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Izračunava se kao:

$$D_{t-1} = \frac{1}{(1+EIR)^{t-1}}$$

ECL tokom veka trajanja u slučaju preuzetih budućih obaveza i ugovora o finansijskoj garanciji izračunava se u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = \sum_{t=1}^{M} EXP_t \cdot PD_t \cdot LGD_t \cdot D_{t-1}$$

Gde je EXP_t procena budućeg iznosa izloženosti u t. godini od datuma izveštavanja koji se dogodio usled povučene obaveze nepovučenog kredita ili plaćanja po finansijskoj garanciji;

Procenjuje se kao EXP_t = Off-Bal_{t0} * CCF_t * c_t. gde je

i) Off-Bal_{t0} vanbilansni iznos uknjižen na datum izveštavanja;

ii) CCF_t je faktor kreditne konverzije koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9";

Za finansijsku imovinu koja je u statusu neizmiranja obaveza (dodeljen rejting R). Grupa očekivani kreditni gubitak tokom veka trajanja izračunava kao razliku između bruto knjigovodstvene vrednosti sredstva i sadašnje vrednosti procenjenih budućih novčanih tokova diskontovanih po izvornoj efektivnoj kamatnoj stopi finansijske imovine [MSFI 9 B5.5.33].

ECL se može proceniti individualno ili kolektivno.

1) Individualni pristup se primenjuje u slučaju pojedinačno značajnih klijenata.

2) Kolektivna procena (takozvani pristup zasnovan na pravilima) primenjuje se u slučaju klijenata koji se ne smatraju pojedinačno značajnim.

Individualni pristup

U slučaju obračuna očekivanih kreditnih gubitaka individualno značajnih klijenata koji su u statusu neizvršenja obaveza, očekivane buduće novčane tokove pojedinačno se procenjuju od strane eksperata iz Direkcije za restrukturiranje i naplatu plasmana.

Za izračun ECL uzima se u obzir više od jednog scenarija da bi se dobio nepristrasan rezultat ponderisan verovatnoćama.

U skladu sa internim procesima restrukturiranja i naplate obično se uzimaju u obzir sledeći scenariji:

1) Odobrena strategija restrukturiranja i naplate koja predstavlja osnovni scenario baziran na „going/gone concern-u"

2) Alternativni osnovni scenario ukoliko je primenljiv;

3) Nepredviđeni scenario

4) Scenario izlaska (npr. prodaja NPL).

Izračun ECL tokom veka trajanja za svaki se scenario radi u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT,s} = \max(0;\ GCA_{t_0} - \sum_{j=t_0}^{\infty} \frac{CF_j}{(1+EIR)^{(j-t_0)/365}})$$

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Gde je

1) $ECL_{LT,s}$ očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunat za scenario s;
2) GCAt0 je bruto knjigovodstvena vrednost uknjižena na datum izveštavanja;
3) CF_j su očekivani novčani tokovi u vreme j; uzimaju se u obzir sledeći novčani tokovi:
   a) Očekivana plaćanja - sva plaćanja glavnice i kamate
   b) Očekivana plaćanja po kolateralima uključujući troškove za prodaju i pribavljanje kolaterala koji se vode kao negativna plaćanja
4) j je datum kada se očekuje novčani tok;
5) EIR je izvorna efektivna kamatna stopa.

Konačni očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunava se u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = p_1 \cdot ECL_{LT,1} + p_2 \cdot ECL_{LT,2} + p_3 \cdot ECL_{LT,3}$$

Gde je

1) ECL_{LT} verovatnoćom ponderisani očekivani gubitak tokom veka trajanja na datum izveštavanja;
2) $ECL_{LT,s}$ očekivani gubitak tokom veka trajanja izračunat za scenario s, s = 1, 2 ili 3 na datum izveštavanja;
3) p_s je verovatnoća dešavanja scenarija s, s = 1, 2 na datum izveštavanja.

U slučaju obaveza po nepovučenim kreditima i finanijskim garancijama, izračun ECL tokom veka trajanja proširuje se procenom očekivanog budućeg odliva. Nakon toga, formula izračuna za jedan scenario je:

$$ECL_{LT,s} = \max(0; \sum_{i=t_0}^{\infty} \frac{CF_i}{(1+EIR)^{(j-t_0)/365}} - \sum_{j=t_0}^{\infty} \frac{CF_j}{(1+EIR)^{(j-t_0)/365}})$$

a) CFi su očekivani novčani odlivi, tj. povlačenje nepovučenog dela obaveze po kreditu ili korišćenje finansijske garancije:

b) CFj su očekivani novčani prilivi u vreme j; uzimaju se u obzir sledeći novčani tokovi:

i) Očekivana plaćanja - sva plaćanja glavnice i kamate

ii) Očekivana plaćanja po kolateralima uključujući troškove za prodaju i pribavljanje kolaterala koji se vode kao negativna plaćanja

c) i je datum kada se očekuje novčani odliv;

d) j je datum kada se očekuje novčani priliv, novčani odlivi mogu se očekivati na različite datume kao novčani prilivi.

Kolektivna procena

U slučaju obračuna očekivanih kreditnih gubitaka klijenata koje se ne smatraju individualno značajnim klijentima, a koji su u statusu neizvršenja obaveza, budući novčani tokovi se procenjuju na osnovu pravila u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = GCA_{t0} \cdot LGD_{tiD}$$

Gde je:

1) ECL_{LT} očekivani gubitak tokom veka trajanja na datum izveštavanja;
2) GCAt0 je bruto knjigovodstvena vrednost uknjižena na datum izveštavanja;
3) LGD_{tiD} je gubitak usled neizmirenja obaveza kao funkcija vremena neizmirenja obaveza (tiD);

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

U slučaju kredita koji nije povučen i ugovora o finansijskoj garanciji, ECL tokom veka trajanja se izračunava u skladu sa sledećom formulom:

$$ECL_{LT} = Off\text{-}Bal_{t0} \cdot CCF \cdot LGD_{tiD}$$

Gde je:

a) Off-Bal$_{t0}$ vanbilansni iznos uknjižen na datum izveštavanja (t_0);

b) CCFt faktor konverzije kredita koji se izračunava u skladu sa „Konceptom procene za parametre rizika EAD i CCF po MSFI 9";

Parametri rizika koji se koriste za obračun očekivanih kreditnih gubitaka

- PD - Verovatnoća neizmirenja obaveza (eng. Probability of Default).

PD predstavlja verovatnoću da će performing klijent dospeti u status neizmirenja obaveza u periodu od 12 meseci, odnosno tokom životnog veka proizvoda (lifeteime).

PD jednogodišnji, predstavlja verovatnoću odlaska klijenta u status neizmirenja obaveza u narednih 12 meseci (ili tokom ostatka trajanja finansijskog instrumenta ako je kraći od 12 meseci). Parametar se koristi za obračun ECL za izloženosti u Nivou 1 (Nivo obezvređenja 1).

PD tokom veka trajanja (lifetime) predstavlja izračunatu verovatnoću odlaska klijenta u status neizmirenja obaveza tokom preostalog roka otplate finansijskog instrumenta. Parametar se koristi za izračun ECL za izloženosti u Nivou 2 i Nivou 3.

Procena jednogodišnjih i lifetime PD vrednosti, vrši se na dostupnoj istoriji podataka o klijentima odgovarajućeg segmenta, koristeći različite statističke pristupe zavisno od segmenta klijenta (migracione matrice, istorijska prosečna stopa neizmirenja obaveza, forward-looking informacije i slično).

- LGD - Gubitak usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza (eng. Loss Given Default).

LGD predstavlja očekivani procentualni gubitak koji Grupa pretrpi u slučaju kada izloženosti pređe u status neizmirernja obaveza.

Statistički LGD izračunat na bazi istorijskih gubitaka klijenata Banke izračunat je za segment fizičkih lica i mikro klijenata i primenjuje od 2018 godine, dok je godišnja reprocena rađena u novembru 2019. Godine. Za segment Pravnih lica – Corporate, Banka trenutno koristi ekspertske vrednosti LGD (vodeći računa o pokrivenosti kolateralom).

- CCF – Faktor kreditne konverzije (eng. Credit Conversion Factor)

CCF predstavlja procenat vanbilansnog dela izloženosti koji može preći u bilansnu izloženost Grupe prema dužniku do trenutku default-a. S obzirom na to da Grupa nema dovoljno istorijskih podataka za statističku procenu parametra CCF. u izračunu ECL koriste se regulatorne vrednosti propisane CRR – Foundation Approach.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Tabela u nastavku sadrži informacije o modifikovanim potraživanjima:

U RSD hiljada

	Neto knjigovodstvena vrednost potraživanja pre modifikacije	Efekat modifikacije evidentiran kroz bilans uspeha
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija		
Društva za osiguranje	82.686	-
Poljoprivreda i prehrambena industrija	566.785	2.378
Preduzetnici	114.528	1.245
Prerađivačka industrija	1.482.605	7.159
Proizvodnja i snabdevanje el. energijom	1.362.646	(17.184)
Stanovništvo	100.324	9.267
Trgovina	635.228	(746)
Usluge i turizam	879.107	529
Građevinarstvo	631.331	(49)
Neprofitne institucije	8.831	54
Stanje na dan 31. decembra	**5.864.072**	**2.654**

Efekti modifikacije sa stanjem na dan 31. decembra 2019. godine iznose RSD 2.654 hiljada.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama obezvređenih potraživanja u 2019. godine:

U RSD hiljada

		Potraživanja koja su obezvređena u toku godine		Potraživanja koja su prestala da budu obezvređena u toku godine				
	Bruto vrenost na početku perioda	Ukupno	od čega: obezvređena na pojedinačnoj osnovi	Ukupno	od čega: bila obezvređena na pojedinačnoj osnovi	Druge promene	Bruto vrenost na na kraju perioda	Neto vrenost na na kraju perioda
Potraživanja od stanovništva	**1.329.973**	**617.183**	**81.294**	**287.640**	**125.494**	**(270.532)**	**1.388.984**	**412.722**
Stambeni krediti	641.512	106.246	76.073	144.897	122.939	(197.447)	405.414	205.087
Potrošački i gotovinski krediti	562.889	475.463	5.088	127.648	2.432	(46.203)	864.500	195.477
Transakcioni i kreditne kartice	12.902	8.345	20	3.980	38	(2.746)	14.521	2.949
Ostala potraživanja	112.670	27.129	113	11.115	84	(24.136)	104.549	9.209
Potraživanja od privrede	**882.844**	**295.110**	**244.243**	**1.988**	**248**	**(415.082)**	**760.885**	**206.279**
Velika preduzeća	1.503	-	-	-	-	(1.503)	-	-
Mala i srednja preduzeća	514.213	222.580	207.936	-	-	(172.044)	564.749	143.734
Mikro preduzeća i preduzetnici	315.822	57.580	28.935	1.374	248	(225.502)	146.526	49.698
Poljoprivrednici	42.753	14.951	7.372	615	-	(9.024)	48.065	12.847
Javna preduzeća	8.553	-	-	-	-	(7.008)	1.545	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**111.093**	**50.751**	**47.879**	**-**	**-**	**(8.135)**	**153.709**	**45.400**
Ukupna potraživanja	**2.323.910**	**963.044**	**373.416**	**289.628**	**125.742**	**(693.749)**	**2.303.577**	**664.401**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama obezvređenih potraživanja u toku 2018. godine:

U RSD hiljada

		Potraživanja koja su obezvređena u toku godine		Potraživanja koja su prestala da budu obezvređena u toku godine				
	Bruto vrenost na početku perioda	Ukupno	od čega: obezvređena na pojedinačnoj osnovi	Ukupno	od čega: bila obezvređena na pojedinačnoj osnovi	Druge promene	Bruto vrenost na na kraju perioda	Neto vrenost na na kraju perioda
Potraživanja od stanovništva	**1.429.904**	**572.985**	**68.632**	**215.514**	**76.720**	**(457.401)**	**1.329.973**	**477.112**
Stambeni krediti	719.877	99.870	66.279	88.124	71.266	(90.111)	641.512	283.429
Potrošački i gotovinski krediti	524.184	422.265	2.184	102.907	400	(280.653)	562.889	174.650
Transakcioni i kreditne kartice	19.890	11.294	86	5.561	-	(12.722)	12.902	3.938
Ostala potraživanja	165.953	39.556	83	18.923	5.054	(73.915)	112.670	15.095
Potraživanja od privrede	**1.607.122**	**320.533**	**282.519**	**77.637**	**76.516**	**(967.174)**	**882.844**	**206.184**
Velika preduzeća	416.685	-	-	48.378	48.378	(366.804)	1.503	-
Mala i srednja preduzeća	774.044	274.469	266.545	11.739	11.064	(522.561)	514.213	90.760
Mikro preduzeća i preduzetnici	354.509	44.101	15.974	17.110	17.074	(65.678)	315.822	101.866
Poljoprivrednici	59.547	1.963	-	410	-	(18.348)	42.753	13.558
Javna preduzeća	2.336	-	-	-	-	6.217	8.553	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**681.084**	-	**-**	**-**	-	**(569.991)**	**111.093**	**11.324**
Ukupna potraživanja	**3.718.109**	**893.518**	**351.151**	**293.151**	**153.236**	**(1.994.566)**	**2.323.910**	**694.621**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama ispravki vrednosti potraživanja u 2019. godine:

U RSD hiljada

	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Ispravke vrednosti priznate u toku perioda	Ukidanje ispravki vrednosti u toku perioda	Druge promene	Akumulirana ispravka vrednosti u 2019.
Potraživanja od stanovništva	**1.627.750**	**2.689.716**	**2.299.957**	**(366.913)**	**1.650.596**
Stambeni krediti	708.416	695.769	668.224	(346.556)	389.405
Potrošački i gotovinski krediti	784.474	1.928.223	1.576.732	(1.663)	1.134.301
Transakcioni i kreditne kartice	15.765	33.556	32.494	265	17.092
Ostala potraživanja	119.095	32.168	22.507	(18.959)	109.797
Potraživanja od privrede	**1.709.801**	**1.951.646**	**1.916.634**	**(194.693)**	**1.550.120**
Velika preduzeća	84.617	207.228	199.309	18.432	110.968
Mala i srednja preduzeća	830.255	1.033.889	1.052.755	140.648	952.037
Mikro preduzeća i preduzetnici	646.164	648.521	596.484	(271.963)	426.239
Poljoprivrednici	47.097	49.408	47.972	(1.020)	47.512
Javna preduzeća	101.668	12.599	20.113	(80.790)	13.364
Potraživanja od ostalih klijenata	**117.980**	**155.131**	**151.263**	**11.116**	**132.964**
Ukupna izloženost	**3.455.532**	**4.796.492**	**4.367.853**	**(550.490)**	**3.333.681**
Prema kategorijama potraživanja					
Neproblematična potraživanja	1.804.149	3.414.224	3.401.226	(126.508)	1.690.639
od čega: restrukturirana	134.831	150.290	195.847	28.210	117.483
Problematična potraživanja	1.651.383	1.382.268	966.628	(423.981)	1.643.042
od čega: restrukturirana	367.444	317.875	196.316	(79.570)	409.432
Ukupna izloženost	**3.455.532**	**4.796.492**	**4.367.853**	**(550.490)**	**3.333.681**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama ispravki vrednosti potraživanja u toku 2018. godine:

U RSD hiljada

	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Efekti prelaska	Akumulirana ispravka vrednosti na početku godine	Ispravke vrednosti priznate u toku perioda	Ukidanje ispravki vrednosti u toku perioda	Druge promene	Akumulirana ispravka vrednosti u 2018.
Potraživanja od stanovništva	**1.646.118**	**122.924**	**1.769.042**	**2.758.172**	**2.570.290**	**(329.174)**	**1.627.750**
Stambeni krediti	661.516	51.724	713.240	808.584	791.343	(22.065)	708.416
Potrošački i gotovinski krediti	772.357	69.087	841.444	1.823.772	1.654.238	(226.503)	784.474
Transakcioni i kreditne kartice	29.018	930	29.948	50.324	54.347	(10.160)	15.765
Ostala potraživanja	183.228	1.184	184.411	75.492	70.362	(70.446)	119.095
Potraživanja od privrede	**1.979.048**	**(595.381)**	**1.383.667**	**2.689.926**	**2.459.556**	**95.764**	**1.709.801**
Velika preduzeća	422.593	(313.218)	109.374	231.429	398.652	142.465	84.617
Mala i srednja preduzeća	1.034.698	(277.179)	757.519	1.540.132	1.362.681	(104.715)	830.255
Mikro preduzeća i preduzetnici	425.470	(52.383)	373.087	824.283	603.823	52.617	646.164
Poljoprivrednici	54.331	1.963	56.294	63.716	54.890	(18.022)	47.097
Javna preduzeća	41.956	45.436	87.393	30.367	39.511	23.419	101.668
Potraživanja od ostalih klijenata	**646.467**	**(238.947)**	**407.520**	**64.480**	**228.456**	**(125.563)**	**117.980**
Ukupna izloženost	**4.271.634**	**(711.405)**	**3.560.229**	**5.512.579**	**5.258.303**	**(358.973)**	**3.455.532**
Prema kategorijama potraživanja							
Neproblematična potraživanja	1.598.252	209.538	1.807.790	3.768.455	3.758.497	(13.598)	1.804.149
od čega: restrukturirana	26.501	7.307	33.808	134.210	28.128	(5.058)	134.831
Problematična potraživanja	2.673.382	(920.943)	1.752.439	1.744.125	1.499.806	(345.375)	1.651.383
od čega: restrukturirana	1.194.383	(879.729)	314.655	412.009	205.915	(153.304)	367.444
Ukupna izloženost	**4.271.634**	**(711.405)**	**3.560.229**	**5.512.579**	**5.258.303**	**(358.973)**	**3.455.532**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o obračunatim prihodima od kamata i naplaćenim kamatama u periodu završenom na dan 31. decembra 2019. godine-

U RSD hiljada

	Prihod od kamate	Naplaćena kamata	Prihod od kamate na obezvređena potraživanja	Naplaćena kamata na obezvređena potraživanja
Potraživanja od stanovništva	**4.162.705**	**4.120.580**	**128.843**	**94.570**
Stambeni krediti	1.277.671	1.280.476	29.523	33.005
Potrošački i gotovinski krediti	2.739.046	2.697.447	92.259	58.015
Transakcioni i kreditne kartice	111.420	111.139	2.845	1.774
Ostala potraživanja	34.568	31.517	4.216	1.777
Potraživanja od privrede	**3.062.956**	**2.721.447**	**59.212**	**26.226**
Velika preduzeća	498.574	462.982	-	-
Mala i srednja preduzeća	1.486.796	1.391.115	42.006	19.438
Mikro preduzeća i preduzetnici	892.514	684.434	15.091	4.692
Poljoprivrednici	22.105	21.039	2.081	938
Javna preduzeća	162.966	161.877	34	1.158
Potraživanja od ostalih klijenata	**1.882.041**	**1.654.659**	**3.551**	**879**
Ukupna potraživanja	**9.107.701**	**8.496.686**	**191.606**	**121.675**
Prema kategorijama potraživanja				
Neproblematična potraživanja	8.916.123	8.361.856	-	-
od čega: restrukturirana	67.882	34.955	-	-
Problematična potraživanja	191.578	126.240	191.606	121.675
od čega: restrukturirana	59.043	36.387	59.659	32.434
Ukupna potraživanja	**9.107.701**	**8.488.096**	**191.606**	**121.675**

Prihodi od kamata za kredite se iskazuju u skladu sa MSFI 9 po efektivnoj kamatnoj stopi, koja predstavlja stopu koja diskontuje procenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vek plasmana, ili kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu, na neto knjigovodstvenu vrednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza.

Prilikom određivanja efektivne kamatne stope uzimaju se u obzir svi ugovorni uslovi koji se odnose na taj finansijski instrument, ali ne i budući kreditni gubici.

Kod obezvređenih plasmana, prihod se priznaje u visini prihoda određenog primenom efektivne kamatne stope na neto knjigovodstvenu vrednost (knjigovodstvenu vrednost umanjenu za iznos obezvređenja).

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o obračunatim prihodima od kamata i naplaćenim kamatama u periodu završenom na dan 31. decembra 2018. godine

U RSD hiljada

	Prihod od kamate	Naplaćena kamata	Prihod od kamate na obezvređena potraživanja	Naplaćena kamata na obezvređena potraživanja
Potraživanja od stanovništva	**3.487.438**	**3.425.001**	**116.093**	**73.105**
Stambeni krediti	1.046.191	1.023.106	35.777	18.490
Potrošački i gotovinski krediti	2.252.674	2.216.150	70.104	48.827
Transakcioni i kreditne kartice	121.438	121.327	3.269	2.313
Ostala potraživanja	67.136	64.418	6.943	3.475
Potraživanja od privrede	**2.853.338**	**2.276.950**	**293.267**	**41.914**
Velika preduzeća	479.866	312.768	141.358	13.734
Mala i srednja preduzeća	1.484.373	1.299.208	127.823	23.097
Mikro preduzeća i preduzetnici	724.725	542.131	21.716	4.521
Poljoprivrednici	19.493	15.843	2.287	562
Javna preduzeća	144.881	107.000	83	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**1.876.962**	**1.688.517**	**139.555**	**858**
Ukupna potraživanja	**8.217.738**	**7.390.468**	**548.915**	**115.877**
Prema kategorijama potraživanja				
Neproblematična potraživanja	7.660.649	7.265.413	-	-
od čega: restrukturirana	16.750	14.801	-	-
Problematična potraživanja	557.089	125.055	548.915	115.877
od čega: restrukturirana	43.574	32.777	36.472	25.170
Ukupna potraživanja	**8.217.738**	**7.390.468**	**548.915**	**115.877**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Reprogramirani krediti

Kada su ispunjeni uslovi za reprogram kredita Grupa radije reprogramira, odnosno restrukturira kredite, nego što realizuje sredstva obezbeđenja. To može da podrazumeva produženje roka otplate, smanjenje inicijalno ugovorene kamatne stope, smanjenje anuiteta, delimični otpis potraživanja ili bilo koju drugu izmenu inicijalnih uslova kreditiranja na način da se klijentu odobre povoljniji uslovi nego što je to inicijalno odobreno. Reprogrami mogu biti poslovni (biznis) repogrami ili forbearance restrukturiranje.

Biznis reprogram podrazumeva izmenu inicijalno ugovorenih uslova na način da se kijentu odobravaju povoljniji uslovi kreditiranja a koja nije uslovljena pogoršanjem finansijske pozicije dužnika, odnosno ublažavanjem posledica pogoršane finansijske pozicije. Rezultat je promenjene situacije na tržištu i potrebe da se postojeća dinamika i uslovi kredita prilagode novonastalim tržišnim uslovima.

Forbearance predstavlja restrukturiranje uslovljeno:

- nesposobnošću dužnika da ispunjava inicijalno ugovorne obaveze usled finansijskih poteškoća i
- potrebom da Grupa učini određene ustupke kako bi klijent mogao uredno da servisira ugovorene obaveze.

Performing forbearance - predstavlja polaznu kategoriju u okviru forbearance principa i dodeljuje se u slučaju definisanog pogoršanja finansijske pozicije klijenta odnosno njegove kreditne sposobnosti registrovane docnje preko 30 dana u zadnja 3 meseca pre podnošenja zahteva za reprogram ili drugih nepoštovanja ugovornih uslova prema Grupi. Minimalni period važenja ovog statusa je 2 godine tokom kojeg u poslednjih 12 meseci klijent mora da otplati min 6,7% ukupnog duga godišnje (važi za Corporate)) sa docnjom ne dužom od 30 da i na kraju perioda ne sme da ima dospeli dug.

Performing forbearance under probation – je posebna kategorija u okviru Forbearance statusa u koju klijent prelazi iz Non performing forbearance ili Defaulted forberanace statusa po isteku monitoring perioda u minimalnom trajanju od 1 godine, pri čemu moraju biti kumulativno ispunjeni uslovi: maksimalne docnje tokom trajanja monitoring perioda nepostojanja dana docnje na kraju monitoring perioda i evidentiran pozitivan finansijski razvoj (samo za Corporate klijente koji nagoveštava sposobnost dužnika da u budućem periodu uredno ispunjava ugovorne obaveze. Performing Forbearance under probation traje minimalno 2 godine pod uslovom da su ispunjeni svi uslovi da klijent izađe iz statusa Forbearance (klijent nema docnju dužu od 30 dana u poslednjih 12 meseci uzastopno, na kraju perioda nema dospele obaveze, rata nije manja od 50% od inicijalne rate za retail klijente i klijent (vazi za Corporate) je platio minimum 6,7% od glavnice u poslednjih 12 meseci).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Reprogramirani krediti (nastavak)

Non performing forbearance status se dodeljuje u slučajevima:

- da klijent ne sprovede konačno restrukturiranje po isteku perioda od 18 m od dodeljivanja statusa „privremene mere";
- nastupanja nekog od događaja neizmirenja obaveza koji se ne odnosi na restruktuiranje za vreme trajanja performing forbearance statusa;
- kašnjenja preko 30 dana kod klijenta koji je u Performing Forbearance under probation statusu
- Ako se klijentu koji je u Performing Forbearance under probation statusu uradi novi reprogram u drugoj godini trajanja statusa

Monitoring period za klijente sa NPF statusom traje godinu dana nakon čega u slučaju ispunjenja definisanih uslova prelazi u Performing forbearance under probation status.

Distresni reprogram/restrukturiranje (defaulted forbearance) predstavlja vid restrukturiranja kojim klijent dobija status neizmirenja obaveza. Ovim putem se obuhvata celokupna izloženost (ili njen najveći deo) i uvek je uslovljena značajnim pogoršanjem boniteta klijenta. Distresni reprogram se odobrava uvek kada klijent ima rejting R3 u momentu odobrenja reprograma kada klijent nije u radnom odnosu (važi samo za fizička lica) kao i kada se klijentu odobrava drugi reprogram a prošlo je manje od 2 godine od odobrenja inicijalnog reprograma.

Privremene mere - od privremenim merama se ne podrazumeva konačno restrukturiranje već među korak do sprovođenja konačnog restrukturiranja. Najčešće se javlja u situacijama kada je prisutan veći broj kreditora kod određenog klijenta i potreban je duži vremenski period zbog internih postupaka i procedura svakog pojedinog kreditora kako bi se konačni model restrukturiranja definisao (primer - situacije kada se pribegava stand-still sporazumima ili moratorijumima kao prelaznom rešenju do konačnog restrukturiranja). Period trajanja privremenih mera je ograničen na 18 meseci.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Grupa kontinuirano kontroliše reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

Podaci o restrukturiranim potraživanjima u toku 2019. godine:

	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost restrukturiranih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja	% restrukturiranih potraživanja	U RSD hiljada Vrednost sredstava obezbeđenja restrukturiranih potraživanja
			Ukupno	od čega: problematična potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	**78.412.749**	**1.650.596**	**899.411**	**517.864**	**311.722**	**1,15**	**346.753**
Stambeni krediti	43.583.154	389.405	427.769	251.490	115.511	0,98	346.753
Potrošački i gotovinski krediti	32.057.915	1.134.301	471.642	266.373	196.211	1,47	-
Transakcioni i kreditne kartice	702.868	17.092	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	2.068.812	109.797	-	-	-	0,00	-
Potraživanja od privrede	**87.604.307**	**1.451.774**	**1.088.069**	**217.432**	**209.994**	**1,24**	**423.840**
Sektor A	7.663.089	130.982	206.906	-	21.934	2,70	197.528
Sektori B, C i E	24.747.325	548.041	565.226	59.991	82.506	2,28	58.058
Sektor D	10.753.820	179.563	2.717	2.717	2.717	0,03	2.187
Sektor F	11.749.061	73.865	68	68	-	0,00	68
Sektor G	12.705.946	242.709	142.269	135.148	73.764	1,12	7.121
Sektori H, I i J	8.333.333	96.138	151.375	-	27.271	1,82	139.371
Sektori L, M i N	11.651.734	180.475	19.507	19.507	1.801	0,17	19.507
Potraživanja od ostalih klijenata	**10.491.693**	**231.310**	**19.579**	**4.522**	**5.201**	**0,19**	**1.339**
Ukupna potraživanja	**176.508.750**	**3.333.681**	**2.007.060**	**739.819**	**526.916**	**1,14**	**771.932**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Grupa kontinuirano kontroliše reprogramirane kredite kako bi se osiguralo ispunjenje svih kriterijuma, kao i budućih plaćanja ili pravovremenog dodeljivanja statusa neizmirenja obaveza klijentu koji se ne pridržava definisanih kriterijuma.

Podaci o restrukturiranim potraživanjima u toku 2018. godine:

U RSD hiljada

	Bruto vrednost ukupnih potraživanja	Akumulirane ispravke vrednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrednost restrukturiranih potraživanja		Akumulirane ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja	% restrukturiranih potraživanja	Vrednost sredstava obezbeđenja restrukturiranih potraživanja
			Ukupno	od čega: problematična potraživanja			
Potraživanja od stanovništva	**64.125.435**	**1.627.750**	**813.432**	**499.895**	**255.885**	**1,27**	**243.998**
Stambeni krediti	35.519.704	708.416	419.107	275.681	123.422	1,18	240.473
Potrošački i gotovinski krediti	25.762.098	784.474	387.735	220.280	130.566	1,51	3.525
Transakcioni i kreditne kartice	725.107	15.765	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	2.118.526	119.095	6.589	3.934	1.897	0,31	-
Potraživanja od privrede	**76.656.046**	**1.518.084**	**694.730**	**184.035**	**242.520**	**0,91**	**145.097**
Sektor A	6.010.305	94.362	58.976	35.639	30.818	0,98	58.976
Sektori B, C i E	16.388.959	464.187	551.525	72.262	150.750	3,37	70.340
Sektor D	8.644.393	145.921	-	-	-	-	-
Sektor F	13.577.949	121.893	11.260	11.260	1.287	0,08	11.260
Sektor G	13.693.369	409.739	60.583	60.354	59.328	0,44	-
Sektori H, I i J	9.344.879	115.533	-	-	-	0,00	-
Sektori L, M i N	8.996.192	166.449	12.386	4.521	337	0,14	4.521
Potraživanja od ostalih klijenata	**10.513.411**	**309.698**	**8.541**	**4.591**	**3.871**	**0,08**	**-**
Ukupna potraživanja	**151.294.891**	**3.455.532**	**1.516.702**	**688.521**	**502.275**	**1,00**	**389.095**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama restrukturiranih potraživanjima u toku 2019. godine::

U RSD hiljada

	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su restrukturirana u toku perioda	Potraživanja koja su u toku perioda prestala da se smatraju restrukturiranim	Druge promene	Bruto vrenost na na kraju godine	Neto vrenost na na kraju godine
Potraživanja od stanovništva	**813.432**	**380.702**	**198.995**	**(95.727)**	**899.411**	**589.047**
Stambeni krediti	419.107	153.949	114.865	(30.422)	427.769	312.258
Potrošački i gotovinski krediti	387.735	226.753	81.469	(61.378)	471.642	276.788
Ostala potraživanja	6.589	-	2.662	(3.927)	-	-
Potraživanja od privrede	**703.271**	**473.691**	**10.616**	**(58.697)**	**1.107.648**	**891.097**
Velika preduzeća	-	-	-	-	-	-
Mala i srednja preduzeća	128.967	273.203	7.865	(73.015)	321.290	210.564
Mikro preduzeća i preduzetnici	566.613	198.665	230	14.698	779.746	676.923
Poljoprivrednici	7.690	1.823	2.521	(379)	6.613	3.609
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	-
Ukupna potraživanja	**1.516.702**	**854.393**	**209.611**	**(154.424)**	**2.007.060**	**1.480.143**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o promenama restrukturiranih potraživanja u toku 2018. godini:

U RSD hiljada

	Bruto vrenost na početku perioda	Potraživanja koja su restrukturirana u toku perioda	Potraživanja koja su u toku perioda prestala da se smatraju restrukturiranim	Druge promene	Bruto vrenost na na kraju godine	Neto vrenost na na kraju godine
Potraživanja od stanovništva	**742.951**	**395.125**	**203.457**	**(121.187)**	**813.431**	**557.547**
Stambeni krediti	442.664	142.234	122.419	(43.925)	419.107	295.685
Potrošački i gotovinski krediti	280.277	251.516	71.865	(71.640)	387.735	257.169
Ostala potraživanja	20.010	1.375	9.173	(5.622)	6.589	4.692
Potraživanja od privrede	**1.067.513**	**499.208**	**600.945**	**(262.506)**	**703.271**	**456.880**
Velika preduzeća	416.085	-	416.085	-	-	-
Mala i srednja preduzeća	454.198	13.812	162.634	(176.408)	128.967	28.938
Mikro preduzeća i preduzetnici	188.832	480.343	17.293	(85.269)	566.613	424.051
Poljoprivrednici	8.398	5.053	4.932	(828)	7.690	3.891
Potraživanja od ostalih klijenata	**295.341**	**-**	**295.341**	-	**-**	**-**
Ukupna potraživanja	**2.105.805**	**894.333**	**1.099.743**	**(383.693)**	**1.516.702**	**1.014.427**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o strukturi restrukturiranih potraživanja prema merama restrukturiranja u toku 2019. godine:

U RSD hiljada

	Kapitalizacija docnje	Grejs period	Produzenje roka otplate	Promena visine kamatne stope	Delimičan otpis	Druge mere	Ukupno
Potraživanja od stanovništva	**540.612**	**16.503**	**657.120**	**839.483**	**47.573**	**52.780**	**899.411**
Stambeni krediti	268.428	12.290	187.977	370.952	46.129	52.162	427.769
Potrošački i gotovinski krediti	272.184	4.213	469.143	468.531	1.444	618	471.642
Ostala potraživanja	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja od privrede	**784.476**	**862.358**	**1.079.466**	**105.469**	**7.134**	**1.890**	**1.107.648**
Mala i srednja preduzeća	198.022	159.748	321.290	35.686	7.134	-	321.290
Mikro preduzeća i preduzetnici	581.673	702.610	753.499	64.126	-	-	779.746
Poljoprivrednici	4.781	-	4.677	5.657	-	1.890	6.613
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	-	-
Ukupna potraživanja	**1.325.088**	**878.860**	**1.736.586**	**944.952**	**54.708**	**54.669**	**2.007.060**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o strukturi restrukturiranih potraživanja prema merama restrukturiranja u toku 2018. godine:

U RSD hiljada

	Kapitalizacija docnje	Grejs period	Produzenje roka otplate	Promena visine kamatne stope	Delimičan otpis	Druge mere	Ukupno
Potraživanja od stanovništva	**555.768**	**16.405**	**609.978**	**745.356**	**74.342**	**706**	**813.432**
Stambeni krediti	313.874	13.624	217.478	353.850	72.669	-	419.107
Potrošački i gotovinski krediti	237.743	2.782	385.912	384.917	1.673	706	387.735
Ostala potraživanja	4.152	-	6.589	6.589	-	-	6.589
Potraživanja od privrede	**637.157**	**563.700**	**677.661**	**136.983**	**15.774**	**2.058**	**703.271**
Mala i srednja preduzeća	66.301	74.113	128.967	71.312	15.774	-	128.967
Mikro preduzeća i preduzetnici	565.533	489.097	543.046	58.471	0	-	566.613
Poljoprivrednici	5.323	490	5.647	7.200	-	2.058	7.690
Potraživanja od ostalih klijenata	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Ukupna potraživanja	**1.192.925**	**580.105**	**1.287.639**	**882.339**	**90.115**	**2.764**	**1.516.702**

Pregled prema merama restruktuiranja je prikazan prema svakoj od primenjenih mera nezavisno da li je primenjena bilo koja druga mera.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Rizik koncentracije plasmana

Rizik koncentracije je rizik gubitka koji proizilazi iz velike izloženosti Grupe određenoj grupi dužnika ili pojedinačnom dužniku. Koncentracija kreditnog rizika nastaje kada značajan broj komitenata pripada istoj industriji, ili istom geografskom području, ili imaju slične ekonomske karakteristike, izloženi su istim faktorima koji utiču na prihode i rashode komitenata što može biti od uticaja na izmirivanje njihovih ugovornih obaveza u slučaju promena u ekonomskim, političkim ili nekim drugim okolnostima koje ih jednako pogađaju. Da bi se ostvario i održao sigurniji kreditni portfolio i da bi se minimizirao rizik koncentracije, ustanovljavaju se mere bezbednosti definisanjem maksimalnih nivoa izloženosti i kreditnih limita kao i redovnim praćenjem poštovanja ustanovljenih limita. Takođe, na redovnoj godišnjoj osnovi Grupa sprovodi detaljnu i sveobuhvatnu analizu koncentracije kreditnog (ali i drugih) rizika po različitim dimenzijama (klase izloženosti, privredni sektori, kolaterali, proizvodi i sl.).

Grupa upravlja rizikom koncentracije u kreditnom portfoliju kroz okvir uspostavljen Politikom interne procene adekvatnosti kapitala (sa pripadajućom Procedurom), regulatorne limite uspostavljene Odlukom o upravljanju rizicima banke, kao i interne limite definisane navedenom Politikom i Procedurom.

Procedurom interne procene adekvatnosti kapitala, Grupa je definisala praćenje izloženosti kreditnom riziku po sledećim kategorijama: koncentracija po klasama izloženosti (Bazel klase izloženosti), koncentracija po rejtingu klijenata, koncentracija klijenata pravnih lica, Real estate i mikro klijenata po industrijskim sektorima, koncentracija izloženosti prema pojedinačnim klijentima u celokupnom kreditnom portfoliju, portfoliju klijenata pravnih lica, banaka i država, koncentracija kolaterala, koncentracija po valutama i koncentracija po proizvodima. Za potrebe utvrđivanja koncentracije kreditnog rizika koristi se Herfindahl-Hirschman Index (HHI) and Moody's matrica.

Prema Odluci o upravljanju rizicima banke, Grupa analizira izloženost kreditnom riziku kroz sledeća dva pokazatelja (uzimajući u obzir sve uslove definisane navedenom Odlukom):

- Izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica, koja ne sme biti viša od 25% kapitala Grupe.
- Zbir velikih izloženosti, koji ne sme biti viši od 400% kapitala Grupe.

Pored toga, Grupa je za potrebe praćenja kao interni limit zadržala pokazatelj koji je ranije bio definisan regulativom, a po kome izloženost prema licima povezanim sa Grupom ne sme biti viša od 20% kapitala Grupe.

Politikom interne procene adekvatnosti kapitala (sa pripadajućom Procedurom) Grupa je definisala praćenje koncentracije kreditnog rizika za klijente pravna lica, finansijske institucije i države na sledećim nivoima: maksimalni limit izloženosti, maksimalni limit izloženosti zasnovan na rejtingu i operativni maksimalni limit izloženosti.

Pored navedenog, u skladu sa odredbama Odluke o upravljanju rizikom koncentracije po osnovu izloženosti banke određenim vrstama proizvoda ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018), Grupa je na dan 31. decembra 2019. godine u potpunosti usklađena sa regulatornim zahtevima propisanim tom odlukom.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o granskoj i geografskoj koncentraciji izloženosti u toku 2019. godine:

U RSD hiljada

	Beogradski region		Region Vojvodine		Region Šumadije i Zapadne Srbije		Region Južne i Istočne Srbije		Region Kosova i Metohije		Inostranstvo	
	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja
Potraživanja od stanovništva	**30.613.047**	**395.399**	**30.171.861**	**634.517**	**9.307.553**	**287.689**	**6.204.232**	**123.367**	**664.365**	**5.285**	**5.420**	**16**
Stambeni krediti	21.705.411	101.401	15.474.514	194.038	3.742.728	93.174	2.134.252	39.086	93.184	-	5.366	-
Potrošački i gotovinski krediti	7.978.483	254.545	13.574.916	401.419	5.196.412	162.221	3.865.004	74.851	544.961	5.102	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	133.249	2.638	407.856	7.059	96.508	3.603	46.568	1.402	3.913	73	-	-
Ostala potraživanja	795.905	36.814	714.575	32.001	271.905	28.691	158.408	8.028	22.308	110	53	16
Potraživanja od privrede	**42.452.234**	**216.646**	**29.049.228**	**97.098**	**8.194.971**	**309.440**	**4.996.599**	**53.234**	**3.509**	**0**	**0**	**0**
Sektor A	432.711	895	5.608.236	4.020	362.922	2	46.295	-	-	-	-	-
Sektori B, C i E	3.620.715	17.586	9.616.773	59.230	3.510.693	242.314	2.757.052	6.555	-	-	-	-
Sektor D	5.639.876	-	1.297.581	-	2.323.605	-	653.369	-	-	-	-	-
Sektor F	9.279.039	8.101	3.039.768	426	230.342	3.353	348.111	7.196	-	-	-	-
Sektor G	5.498.502	157.051	5.089.578	25.076	976.667	47.345	752.530	38.602	1.474	-	-	-
Sektori H, I i J	8.163.090	11.736	1.987.490	4.140	442.512	16.199	146.326	881	2.035	-	-	-
Sektori L, M i N	9.818.301	21.277	2.409.801	4.205	348.230	226	292.917	-	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	**7.820.131**	**16.924**	**2.039.896**	**180.718**	**650.137**	**17.283**	**388.893**	**23.249**	**-**	**-**	**1.585.810**	**-**
Ukupna izloženost	**80.885.412**	**628.969**	**61.260.984**	**912.333**	**18.152.661**	**614.412**	**11.589.724**	**199.850**	**667.874**	**5.285**	**1.591.229**	**16**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o granskoj i geografskoj koncentraciji izloženosti na dan 31. decembra 2018. godine:

U RSD hiljada

	Beogradski region		Region Vojvodine		Region Šumadije i Zapadne Srbije		Region Južne i Istočne Srbije		Region Kosova i Metohije		Inostranstvo	
	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja
Potraživanja od stanovništva	**25.056.522**	**392.841**	**24.429.738**	**639.934**	**7.822.263**	**309.810**	**4.732.607**	**126.879**	**607.413**	**1.595**	**5.812**	**21**
Stambeni krediti	17.477.059	181.397	12.525.772	337.304	3.163.098	152.208	1.544.658	59.358	73.100	-	5.752	-
Potrošački i gotovinski krediti	6.699.115	168.470	10.681.938	261.830	4.271.747	123.773	2.989.795	57.489	506.444	1.495	-	-
Transakcioni i kreditne kartice	138.638	2.657	419.509	6.666	100.812	2.661	48.333	1.187	4.601	41	-	-
Ostala potraživanja	741.710	40.317	802.519	34.133	286.606	31.167	149.820	8.845	23.268	60	60	21
Potraživanja od privrede	**36.842.654**	**151.955**	**26.938.521**	**309.931**	**7.285.484**	**315.672**	**4.784.708**	**24.851**	**2.269**	**0**	**0**	**0**
Sektor A	508.668	1.350	5.217.815	39.820	175.430	2	56.592	10.629	-	-	-	-
Sektori B. C i E	3.350.292	28.485	6.731.416	59.057	3.030.183	232.702	2.955.494	1.330	-	-	-	-
Sektor D	5.704.542	-	244.235	-	2.046.669	-	648.947	-	-	-	-	-
Sektor F	8.714.226	11.138	4.283.686	5.785	415.354	5.297	136.151	6.313	-	-	-	-
Sektor G	5.555.903	97.427	6.021.970	199.369	1.066.586	59.447	685.394	5.003	2.269	-	-	-
Sektori H. I i J	6.527.501	11.422	2.181.681	1.378	451.436	18.224	152.034	1.204	-	-	-	-
Sektori L. M i N	6.481.522	2.134	2.257.718	4.524	99.825	-	150.096	373	-	-	-	-
Potraživanja od ostalih klijenata	5.527.936	95.914	3.248.141	59.839	490.296	33.819	232.019	3.613	-	-	821.834	-
Ukupna izloženost	**67.427.113**	**640.711**	**54.616.399**	**1.009.704**	**15.598.043**	**659.300**	**9.749.333**	**155.344**	**609.683**	**1.595**	**827.645**	**21**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.2 Kreditni rizik (nastavak)

Rizici srodni kreditnom riziku

Kreditni rizik obuhvata rezidualni rizik, rizik smanjenja vrednosti potraživanja, rizik izmirenja/isporuke. rizik druge ugovorne strane i kreditno-devizni rizik. Grupa rizike srodne kreditnom riziku prevazilazi istim kontrolnim procesima i procedurama koji se koriste za kreditni rizik.

Rizik druge ugovorne strane

Grupa posluje sa derivativnim finansijskim instrumentima što dovodi do njene izloženosti riziku druge ugovorne strane odnosno riziku od neizmirenja obaveze druge ugovorne strane u transakciji pre konačnog poravnanja novčanih tokova po toj transakciji.

Kreditni rizik derivata se limitira utvrđivanjem maksimalnog limita za svaki pojedinačni derivativni finansijski instrument i to na osnovu njegove vrste, ročnosti kao i kreditnog kvaliteta klijenta.

36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima

Rizik likvidnosti je definisan Odlukom Narodne banke o upravljanju rizikom likvidnosti („Službeni glasnik RS", br.103/2016).

Rizik likvidnosti je rizik da Grupa neće biti u mogućnosti da izmiri svoje dospele obaveze. Da bi se ovaj rizik smanjio ili ograničio rukovodstv Grupe nastoji da diversifikuje svoje izvore finansiranja, upravlja aktivom razmatrajući stepen likvidnosti iste, prati dnevnu likvidnost Grupe kao i njene buduće novčane tokove.

To uključuje procenu očekivanih dinarskih i deviznih novčanih tokova na dnevnom nivou i postojanje visoko likvidnih sredstava obezbeđenja koja mogu biti korišćena za osiguranje dodatnih finansijskih sredstava ukoliko se to zahteva. Svojom imovinom i obavezama Grupa upravlja na način koji joj obezbeđuje da u svakom trenutku ispunjava sve svoje obaveze i da njeni klijenti raspolažu svojim sredstvima u skladu sa ugovorenim rokovima.

Upravljanje rizikom likvidnosti u Grupi je definisano politikama, procedurama i pravilnicima koje odobravaju Upravni odbor i Izvršni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima na nivou Erste Grupe, kao i sa svim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima Republike Srbije. Revizija politika, procedura i pravilnika se obavlja u skladu sa potrebama, a najmanje jednom godišnje.

Proces upravljanja rizikom likvidnosti organizovan je kroz rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom, Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i Službe upravljanja aktivom i pasivom.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom i Komitet za operativno upravljanje likvidnošću ("KOL odbor") su odgovorni za praćenje rizika likvidnosti, upravljanje rizikom likvidnosti i predlaganje Izvršnom odboru mera i aktivnosti za održavanje likvidnosti, usklađivanje ročne strukture, plana rezervi finansiranja i drugih mera od značaja za finansijsku stabilnost Grupe. Služba upravljanja aktivom i pasivom i Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti dnevno prate pokazatelj rizika likvidnosti (LIK) tako da se isti kreće u okviru limita propisanih od strane Narodne Banke Srbije, Politikom upravljanja rizikom likvidnosti i Planom finansiranja u nepredviđenim situacijama (kriza likvidnosti) (u daljem tekstu "PFNS"). Pored praćenja ovog pokazatelja Politika upravljanja rizikom likvidnosti i PFNS definišu i druge pokazatelje i njihove limite kao i osobe/odeljenja zadužene za praćenje i izveštavanje o istim. Kratak rezime kretanja ovih pokazatelja prezentuje se dvonedeljno na sastancima Komiteta za operativno upravljanje likvidnošću, odnosno i češće u slučaju probijanja limita ili promene statusa likvidnosti.

Grupa održava portfolio koji se sastoji od visoko likvidnih hartija od vrednosti i diversifikovanih sredstava koja mogu lako da se konvertuju u gotovinu u slučaju nepredviđenih i negativnih oscilacija u tokovima gotovine Grupe. Takođe, Grupa održava zahtevani nivo obavezne dinarske i devizne rezerve, u skladu sa zahtevima Narodne Banke Srbije.

Nivo likvidnosti se iskazuje pokazateljem likvidnosti koji predstavlja odnos zbira likvidnih sredstava prvog reda (gotovina sredstva na žiro računu, zlato i drugi plemeniti metali; sredstva na računima kod banaka s raspoloživim kreditnim rejtingom izabrane agencije za rejting kome odgovara nivo kreditnog kvaliteta 3 ili bolji utvrđen u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke (investicioni rang); depoziti kod Narodne banke Srbije; čekovi i druga novčana potraživanja u postupku realizacije; neopozive kreditne linije odobrene Grupi, akcije i dužničke hartije od vrednosti kotirane na berzi; 90% fer vrednosti hartija od vrednosti koje glase na dinare, bez devizne klauzule, čiji je izdavalac Republika Srbija i čija je minimalna ročnost tri meseca, odnosno 90 dana, a koje je Grupa klasifikovala kao hartije od vrednosti kojima se trguje ili hartije od vrednosti koje su raspoložive za prodaju) i drugog reda (ostala potraživanja Grupe koja dospevaju do mesec dana) i zbira obaveza po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća (40% depozita po viđenju banaka, 20% depozita po viđenju ostalih deponenata, 10% štednih uloga, 5% garancija i drugih oblika jemstva i 20% neiskorišćenih odobrenih neopozivih kreditnih linija) i obaveza sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Pored šireg pokazatelja likvidnosti Grupa prati i uži pokazatelj likvidnosti.

Uži pokazatelj likvidnosti predstavlja odnos likvidnih potraživanja Grupe prvog reda, s jedne strane, i zbira obaveza Grupe po viđenju ili bez ugovorenog roka dospeća i obaveza Grupe sa ugovorenim rokom dospeća u narednih mesec dana od dana vršenja obračuna pokazatelja, s druge strane.

Grupa je i tokom 2019. i tokom 2018. godine imala pokazatelj dnevne likvidnosti iznad zakonom propisanog nivoa.

	31. decembra 2019.	31. decembra 2018.
Prosek tokom perioda	1,36	1,46
Najviši	1,68	1,84
Najniži	1,13	1,18
Na dan	1,49	1,36

Uži pokazatelj likvidnosti tokom 2019 i 2018. godine

	31. decembra 2019.	31. decembra 2018.
Prosek tokom perioda	1,21	1,36
Najviši	1,55	1,77
Najniži	0,96	1,09
Na dan	1,38	1,28

Od 30.06.2017. na osnovu Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke, donete od strane Narodne Banke Srbije, poslovne banke su u obavezi da na mesečnom nivou obračunavaju i izveštavaju o vrednosti Pokazatelja pokrića likvidnom aktivom (u daljem tekstu PPLA). PPLA predstavlja odnos zaštitnog sloja likvidnosti banke i neto odliva likvidnih sredstava do kojih bi došlo tokom narednih 30 dana od dana računanja ovog pokazatelja u pretpostavljenim uslovima stresa. Grupa je dužna da PPLA, zbirno u svim valutama, održava na nivou koji nije niži od 100%.

Set politika i drugih internih akata usvojen od strane Upravnog i Izvršnog odbora detaljnije opisuje pitanja nadležnosti, metodologije obračuna, limita i eskalacije. Pored definisanog regulatornog limita Grupa je uspostavila i prati i interne limite za PPLA.

Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti u okviru Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom odgovorno je za obračun pokazatelja a za upravljanje pokazateljem odgovorna je Služba upravljanja aktivom i pasivom. Grupa je na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine imala vrednost PPLA iznad propisanog limita.

	Na dan 31. decembra 2019.	Na dan 31. decembra 2018.
PPLA	197,37%	175,08%

Grupa pored obračuna regulatornih i internih pokazatelja sprovodi i redovni stres test za rizik likvidnosti. Analiza perioda opstaka radi se na nedeljnom nivou. Definisane su tri vrste krize (kriza imena, tržišna kriza i kombinovana kriza) sa dva stepena ozbiljnosti (blaga i ozbiljna). Svaka od kriza ima pretpostavljeni period trajanja.

Najgori scenario koji se prati pretpostavlja veoma ograničen pristup međubankarskom tržištu i tržištu kapitala, i u isto vreme velike odlive po osnovu klijentskih depozita. Dodatno, simulacija pretpostavlja veće korišćenje garancija i kreditnih linija. Početkom 2018 godine usvojena je nova metodologija za analizu perioda opstanka. Grupa je definisala interne limite za SPA. Metodologija koja se koristi za Analizu perioda opstanka (SPA) u EBS se zasniva na Pristupu opasne zone. Model opasne zone se koristi kao model rizika finansiranja u sistemskim stres testovima.[1] Pretpostavka je da je rizik likvidnosti sekundarni rizik, koji se lako može proširiti i povećati bilo koju krizu koja proističe iz drugih kategorija rizika. Pristup Opasne zone podrazumeva da dok se kriza razvija i postaje ozbiljnija, postoje kritične tačke gde se svako finansijsko tržište zatvara i više nije dostupno za subjekt.

[1] Kapadia, S., Drehmann, M., Elliott, J., Sterne, G., 2012, Liquidity risk, cash-flow constraints and systemic feedbacks, Bank of England, Working Paper No. 456

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Kao dodatni način za upravljanje rizikom likvidnosti, Grupa na mesečnom nivou izrađuje izveštaj o gepu likvidnosti, u kome su pozicije raspoređene ili u skladu sa ugovorenim rokom dospeća ili uz primenu pretpostavki za raspoređivanje pozicija koje nemaju ugovoreni rok dospeća. Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti je odgovorno za redovno praćenje i izveštavanje. Izvršni odbor Banke je usvojio interne limite za gep likvidnosti i to za pokazatelj apsolutnog novčanog toka i pokazatelj kumulativnog novčanog toka. Metodologija izrade izveštaja je definisana kroz zaseban interni akt.

Grupa u skladu sa zahtevima matične banke, a na bazi EU regulative, prati i izveštava pokazatelj NSFR (Net Stable Funding ratio). Pokazatelj je definisan kao odnos elemenata koji obezbeđuju stabilno finansiranje i elemenata koji zahtevaju stabilno finansiranje, i služi za praćenje rizika strukturne likvidnosti, sa fokusom na dugoročno finansiranje u svrhu ograničavanja upotrebe kratkoročnog finansiranja i finansiranja neusklađenosti. Grupa je definisala interne limite za pokazatelj NSFR.

Visina internih limita se preispituje jednom godišnje.

Izvršni odbor Grupe se obaveštava o izloženosti riziku likvidnosti putem mesečnog izveštaja o pokazateljima rizika likvidnosti.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću

Sledeća tabela prikazuje najznačajnije finansijske obaveze Grupe prema roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine i zasnovana je na ugovorenim nediskontovanim iznosima otplate.

Grupa očekuje da većina deponenata neće zahtevati isplatu depozita na dan dospeća utvrđenim ugovorom.

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću

	Od 0-1 mesec	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	U RSD hiljada Ukupno 31.12.2019.
Obaveze po osnovu kredita, depozita i hartija od vrednosti	14.938.301	20.356.934	61.390.689	75.182.099	38.357.915	210.225.938
Subordinirane obaveze	-	120.336	357.130	827.650	3.951.083	5.256.198
Ukupno	**14.938.301**	**20.477.269**	**61.747.819**	**76.009.749**	**42.308.998**	**215.482.136**

	Od 0-1 mesec	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	U RSD hiljada Ukupno 31.12.2018.
Obaveze po osnovu kredita, depozita i hartija od vrednosti	24.995.249	19.780.510	43.697.271	62.909.431	29.803.446	181.185.907
Subordinirane obaveze	-	154.260	337.745	1.189.948	4.123.778	5.805.731
Ukupno	**24.995.249**	**19.934.770**	**44.035.016**	**64.099.379**	**33.927.224**	**186.991.638**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)

Sledeća tabela prikazuje garancije, akreditive i ostale preuzete neopozive obaveze Grupe prema ugovorenim rokovima dospeća

U RSD hiljada

	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	31.12.2019.
Potencijalne obaveze	176.368	61.611	317.299	5.612.291	12.928.675	2.301.992	21.398.236
Preuzete neopozive obaveze i akreditivi	22.325.690	107	239.735	2.071.048	7.107.841	8.363.682	40.108.103
Ukupno	**22.502.058**	**61.718**	**557.034**	**7.683.339**	**20.036.516**	**10.665.674**	**61.506.339**

U RSD hiljada

	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	31.12.2018.
Potencijalne obaveze	652.361	372.586	1.956.337	5.386.834	6.323.218	412.768	15.104.104
Preuzete neopozive obaveze i akreditivi	20.355.235	59.408	556.434	3.032.060	7.266.143	5.777.865	37.047.145
Ukupno	**21.007.596**	**431.994**	**2.512.771**	**8.418.894**	**13.589.361**	**6.190.633**	**52.151.249**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)

Grupa očekuje da neće sve potencijalne i preuzete neopozive obaveze biti povučene pre njihovog isteka roka dospeća.

Za potrebe finansiranja malih i srednjih preduzeća, kao i infrastrukturnih projekata malog i srednjeg obima koje realizuju opštine, Grupa koristi sredstva Evropske investicione banke (EIB) i Nemačke razvojne banke (KfW) i Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD).

Grupa je potpisala četiri ugovora sa EIB za potrebe finansiranja malih i srednjih preduzeća, kao i infrastrukturnih projekata malog i srednjeg obima koje realizuju opštine i to 2010. godine, 2012. godine, 2015.i 2018. godine u ukupnom iznosu od 175 miliona evra.

Potpisivanjem ugovora sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, krajem 2012. godine. Grupa je za potrebe finansiranja mikro, malih i srednjih preduzeća i projekata energetske efikasnosti/obnovljive energije obezbedila sredstva u iznosu od 10 miliona evra.

Potpisivanjem drugog ugovora sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, potpisanog 2014. godine, Grupa je za potrebe finansiranja mikro, malih i srednjih preduzeća i projekata energetske efikasnosti/obnovljive energije obezbedila sredstva u iznosu od 20 miliona evra.

Grupa je krajem 2017. godine potpisala novi ugovor sa KfW u iznosu od 23 miliona evra za potrebe finansiranja energetske efikasnosti i obnovljive energije.

Polovinom decembra 2018. godine Grupa je potpisala novi ugovor sa Nemačkom razvojnom bankom, KfW, za finansiranje obnovljivih izvora energije za mala i srednja preduzeća u ukupnom iznosu od 10 miliona evra.

Polovinom juna 2019.godine Grupa je potpisala ugovor sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj za finansiranje mikro, malih i srednjih preduzeća u ukupnom iznosu od 40 miliona evra.

Za potrebe finansiranja kredita pravnim licima Grupa je 3. decembra 2015. godine sa Erste Group Bank AG potpisala ugovor o dugoročnom kreditu na iznos od 100 miliona evra. Krajem 2017. godine potpisan je novi ugovor o dugoročnom kreditu na iznos od 53 miliona evra.

Grupa je u junu 2018. godine potpisala novi ugovor sa Erste Group AG za potrebe finansiranja kredita pravnim licima u ukupnom iznosu od 65 miliona evra.

Krajem juna meseca 2018. godine Grupa je potpisala ugovor sa EBRD za potrebe finansiranja projekata energetske efikasnosti u sektoru stanovanja. Ukupan izns ugovora je 600 miliona dinara.

Grupa je u julu 2017. godine potpisala ugovor sa Narodnom bankom Srbije kao agentom države za korišćenje sredstava iz Apeks zajma za mala i srednja preduzeća i druge prioritete III/B.

Saldo primljenih kredita od inostranih kreditnih institucija u toku 2019. godine iznosi 54.042.416 hiljada dinara (2018. godine: 41.184.587 hiljada dinara) (napomena 27).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)

Analiza ročne strukture sredstava i obaveza

U RSD hiljada

	Do 14 dana	Od 15 dana do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno 31.12.2019.
AKTIVA							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	8.636.021	13.219.331	-	-	-	-	21.855.352
Potraživanja po Slažemo seosnovu derivata	14.746	-	-	-	147.091	185.062	346.899
Hartije od vrednosti	1.444.654	-	1.234.614	2.249.007	25.853.637	11.009.654	41.791.566
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.515.728	-	-	17.492	73.259	-	1.606.479
Krediti i potraživanja od komitenata	1.305.311	218.222	2.312.250	13.856.809	45.381.617	108.494.382	171.568.590
Ostala finansijska sredstva	458.330	-	14	230.583	186.282	492.053	1.367.262
Ukupna aktiva	**13.374.790**	**13.437.553**	**3.546.878**	**16.353.891**	**71.641.886**	**120.181.151**	**238.536.148**
PASIVA							
Obaveze po osnovu derivata	4.027	-	-	-	113.334	132.678	250.039
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	4.426.448	129.000	4.893.484	15.599.571	26.623.699	20.237.225	71.909.427
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	89.218.418	1.915.313	7.896.671	16.063.208	6.196.172	5.118.171	126.407.953
Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	-	-	-	-	3.512.691	-	3.512.691
Subordinirane obaveze	7.228	-	-	-	671.959	3.527.784	4.206.971
Ostale finansijske obaveze	298.867	-	934	43.158	734.149	1.275.237	2.352.344
Ukupno obaveze	**93.954.988**	**2.044.313**	**12.791.089**	**31.705.937**	**37.852.004**	**30.291.095**	**208.639.425**
Ukupan kapital	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	32.231.840	**32.138.280**
Ukupno pasiva	**93.954.988**	**2.044.313**	**12.791.089**	**31.705.937**	**37.852.004**	**62.522.935**	**240.871.265**
Ročna neusklađenost na dan:							
31. decembra 2019. godine	**(80.580.198)**	**11.393.240**	**(9.244.211)**	**(15.352.046)**	**33.789.882**	**57.658.216**	
31. decembra 2018. godine	**(58.673.076)**	**(5.320.193)**	**(9.389.150)**	**(2.191.160)**	**30.632.525**	**43.846.916**	

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.3. Rizik likvidnosti i upravljanje finansijskim sredstvima (nastavak)

Analiza finansijskih obaveza prema dospeću (nastavak)

Analiza ročne strukture sredstava i obaveza (nastavak)

Prethodna tabela predstavlja analizu rokova dospeća sredstava i obaveza Grupe na osnovu ugovorenih uslova plaćanja. Ugovoreni rokovi dospeća sredstava i obaveza određeni su na osnovu preostalog perioda na dan bilansa stanja u odnosu na ugovoreni rok dospeća. Tabela ne uključuje potencijalne obaveze i preuzete neopozive obaveze koji su prikazani u prethodnoj tabeli. Ročna struktura sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2019. godine zasnovana je na ugovorenim diskontovanim iznosima.

Ročna neusklađenost je rezultat rasta volumena depozita po viđenju u odnosu na plasirana sredstva do 14 dana. Grupa prati ročnu usklađenost koristeći statističke modele raspoređivanja depozita po viđenju u očekivane ročnosti.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.4. Tržišni rizici

Tržišni rizici su mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu promena vrednosti bilansnih pozicija i vanbilansnih stavki Grupe koje nastaju usled kretanja cena na tržištu.

Poslovanje Grupe je između ostalih izloženo i tržišnim rizicima, koji obuhvataju devizni rizik, cenovni rizik po osnovu dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti i robni rizik.

Opšti cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti je rizik od promene cene dužničke hartije od vrednosti usled promene opšteg nivoa kamatnih stopa.

Za izračunavanje kapitalnog zahteva opšteg cenovnog rizika Grupa primenjuje metod dospeća.

Metod dospeća bazira se na raspoređivanju svih neto pozicija u dužničkim hartijama od vrednosti u klase i zone dospeća prema preostalom periodu do dospeća i kuponskoj (kamatnoj) stopi, a prema propisanoj tabeli u Odluci kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke.

Kapitalne zahteve za tržišne rizike proistekle iz stavki Knjige trgovanja Grupa izračunava primenom metodologije i smernica propisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banke.

Upravljanje tržišnim rizicima u Grupi je definisano politikama, procedurama i pravilnicima koje odobravaju Upravni odbor i Izvršni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima na nivou Erste Grupe, kao i sa svim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima Republike Srbije. Revizija politika, procedura i pravilnika se obavlja u skladu sa potrebama, a najmanje jednom godišnje.

Proces upravljanja tržišnim rizicima organizovan je kroz rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom. Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i Službe upravljanja aktivom i pasivom.

Identifikovanje, merenje, analiziranje i izveštavanje o izloženosti tržišnim rizicima povereno je posebnoj organizacionoj jedinici Grupe, odnosno Odeljenju za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti. Služba upravljanja aktivom i pasivom i Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti na dnevnom nivou prate pokazatelj deviznog rizika, pri čemu Služba upravljanja aktivom i pasivom po pravilu jednom mesečno priprema izveštaj za Odbor za upravljanje aktivom i pasivom.

Dodatno, Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti prati i upravlja tržišnim rizicima kroz kontrolu postavljenih limita knjige trgovanja izmenu postojećih i definisanje novih, kao i procenu relevantnih rizika proisteklih iz uvođenja novih proizvoda i složenih transakcija.

Postavljene su tri vrste limita:

- VaR limit
- Limiti osetljivosti (PVBP, CR01)
- Stop loss limiti

Value at Risk (VaR) meri maksimalni očekivani gubitak vrednosti rizične aktive ili portfolija tokom unapred definisanog perioda držanja za dati interval pouzdanosti. Kalkulacija VaR-a se sprovodi metodom istorijske simulacije sa jednostranim nivoom poverenja od 99%, periodom držanja od jednog dana i dvogodišnjim simulacionim periodom.

Praćenje izloženosti radi se na dnevnom nivou.

VaR u RSD hiljada	Na dan 31. decembra 2019.	Na dan 31. decembra 2018.
Kamatni rizik	26.549	17.931
Devizni rizik	6.483	9.540
Ukupno	**26.210**	**18.355**

Obračun VaR-a se sprovodi u tehničkom rešenju implementiranom na nivou Erste Grupe.

Postavljena su dva limita osetljivosti, PVBP i CR01.

Price Value of a Basis Point (PVBP) je pretpostavljena promena cene pozicija iz knjige trgovanja usled paralelnog pomeranja krive prinosa za 1 bazni poen. Limit je definisan po valutama (RSD, EUR, USD, OTH) i na total nivou.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.4. Tržišni rizici (nastavak)

Credit PV01 (CR01) je pretpostavljena promena vrednosti hartija od vrednosti usled paralelnog pomeranja kreditnog spreda za jedan bazni poen. Izloženost se prati na nivou pojedinačnog izdavaoca . zasebno za hartije od vrednosti u knjizi trgovanja i u bankarskoj knjizi.

VaR i limite osetljivosti odobrava Izvršni odbor Grupe, na predlog Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, i Odbor za tržišne rizike Erste Grupe. Izloženost i usklađenost sa limitima prati se na dva nivoa, od strane Odeljenja za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti i od strane Group Trading Book Risk Management.

Stop loss limiti su uspostavljeni za month-to-date (MtD) i year-to-date (YtD) rezultate Sektora finansijskih tržišta. Razlika između maksimalnog MtD/YtD i trenutnog MtD/YtD se stavlja u odnos sa limitom i ne sme biti veća od definisanog limita. Stop loss limite odobrava Izvršni odbor Grupe na predlog Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom. Izloženost se prati na dnevnom nivou.

U slučaju prekoračenja interno propisanih limita definisan je proces eskalacije i mere za vraćanje u okvire limita.

Izvršni odbor Grupe se obaveštava o izloženosti tržišnim rizicima putem mesečnog izveštaja o pokazateljima tržišnih rizika u knjizi trgovanja.

36.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa

Kamatni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promena kamatnih stopa, a Grupa je izložena ovom riziku po osnovu stavki koje se vode u bankarskoj knjizi i procenjuje isti ukupno i po svim materijalno značajnim valutama za čiju definiciju ima uspostavljene kriterijume. U skladu sa tim kriterijumima, pod materijalno značajnim valutama Grupa smatra RSD i EUR.

Osnova za formiranje kamatnih stopa su tržišne kamatne stope, na osnovu čijih kretanja se i kamatne stope Grupe redovno usklađuju. Rezultat promene kamatnih stopa može biti povećanje ili smanjenje kamatnih marži. Aktivnost upravljanja rizikom kamatnih stopa ima za cilj optimizaciju odnosa ovih uticaja u smislu uticaja na neto prihod od kamate sa jedne, i ekonomsku vrednost kapitala sa druge strane.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom upravlja ročnom usklađenošću aktive i pasive na osnovu: smernica Grupe, makroekonomskih analiza i predviđanja, predviđanja uslova za postizanje likvidnosti, analize i predviđanja trendova kamatnih stopa na tržištu za različite segmente aktive i pasive.

Grupa je uspostavila set indikatora i limita osetljivosti kojima se prati i upravlja izloženošću kamatnom riziku u bankarskoj knjizi.

Basis point 01 (BP01) – promena vrednosti bilansnih pozicija usled promene kamatnih stopa za jedan bazni poen (izloženost se prati na ukupnom i nivou pojedinačnih valuta, za definisane vremenske korpe).

Economic Value of Equity (EVE) – šok od +/- 200 baznih poena (sa i bez primene floor-a za kamatne stope) za svaku pojedinačnu valutu i sumiranje najgorih scenarija. Za diskontovanje se koristi risk free kriva.

Pored EVE 1 indikatora, uspostavljen je i redovno se prati i izveštava i EVE 2 pokazatelj. EVE 2 je baziran na 6 različitih (paralelnih i neparalelnih) scenarija definisanih EBA smernicama.

Market Value of Equity (MVoE) - šok od +/- 200 baznih poena za svaku pojedinačnu valutu i sumiranje najgorih scenarija. Za diskontovanje se koristi risk free kriva uvećana za marginu.

EVE i MVoE raciji se obračunavaju kao odnos osetljivosti i kapitala.

CR01 – promena vrednosti portfolija hartija od vrednosti raspoređenih u bankarsku knjigu usled promene kreditnog spreda za 1 bazni poen.

Pored pokazatelja kojima se meri uticaj promena kamatnih stopa na ekonomsku vrednost kapitala, Grupa je definisala pokazatelje preko koga se procenjuje uticaj promene kamatnih stopa na neto kamatni prihod. Koriste se šokovi od +/-200 baznih poena (sa i bez primene floor-a za kamatne stope), šokovi uslovljeni tržišnom volatilnošću kamatnih stopa, kao i 6 scenarija propisanih EBA smernicama.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.4. Tržišni rizici (nastavak)

Kako bi se identifikovao kamatni rizik i obračunali pokazatelji, sve pozije se grupišu u predefinisane vremenske korpe na bazi preostale ročnosti ili narednog određivanja kamatne stope. Pozicije bilansa stanja koje nemaju ugovoreni rok dospeća (pre svega depoziti po viđenju) se modeliraju statističkim metodoma.

Visina limita se preispituje jednom godišnje.

Izvršni odbor Grupe se obaveštava o izloženosti kamatnom riziku putem mesečnog izveštaja o pokazateljima tržišnih rizika u bankarskoj knjizi.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)

36.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)

Sledeća tabela prikazuje izloženost Grupe riziku od promene kamatnih stopa (Repricing Gap) na dan 31. decembra 2019. godine. Sredstva i obaveze i valutni *swap*-ovi od vanbilansnih stavki su prikazane po datumu ponovnog određivanja kamate ili datumu dospeća u zavisnosti od toga koji je datum raniji.

U RSD hiljada

Kategorija	Do mesec dana	Od mesec do tri meseca	Od tri do šest meseci	Od šest meseci do godinu dana	Preko jedne godine	Ukupno nekamatonosno	Ukupno
Gotovina	-	-	-	-	-	5.394.907	5.394.907
Obavezna rezerva	4.075.861	-	-	-	-	13.219.331	17.295.192
Hartije od vrednosti	11.016.280	-	1.359.011	-	29.295.671	-	41.670.961
Krediti bankama	418.734	-	-	-	-	-	418.734
Krediti komitentima	31.461.592	69.934.609	38.396.369	3.864.617	28.395.322	-	172.052.510
Ostala aktiva	-	-	-	-	-	5.688.350	5.688.350
Ukupna bilansna aktiva	**46.972.466**	**69.934.609**	**39.755.381**	**3.864.617**	**57.690.993**	**24.302.588**	**242.520.655**
FX Swap	13.060.962	4.113.878	-	-	-	-	17.174.840
Ukupna aktiva	**60.033.429**	**74.048.487**	**39.755.381**	**3.864.617**	**57.690.993**	**24.302.588**	**259.695.495**
Obaveze prema FI	8.886.775	38.834.783	6.207.310	2.224.882	15.979.885	-	72.133.636
Depoziti po viđenju	7.230.910	14.461.820	21.692.730	9.323.757	36.634.746	-	89.343.963
Oročeni depoziti	5.571.824	9.094.989	8.291.269	12.671.212	11.103.418	-	46.732.712
Ostala pasiva	-	-	-	-	-	2.172.064	2.172.064
Kapital	-	-	-	-	-	32.138.280	32.138.280
Ukupna bilansna pasiva	**21.689.510**	**62.391.592**	**36.191.310**	**24.219.851**	**63.718.049**	**34.310.344**	**242.520.655**
FX Swap	12.350.369	4.115.428	-	-	-	-	16.465.797
Ukupna pasiva	**34.039.879**	**66.507.020**	**36.191.310**	**24.219.851**	**63.718.049**	**34.310.344**	**258.986.452**
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31.12.2019.	**25.993.550**	**7.541.468**	**3.564.071**	**(20.355.234)**	**(6.027.056)**	**(10.007.755)**	**709.043**
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31.12.2018.	**73.641.238**	**266.131**	**(46.506.257)**	**(16.633.738)**	**(2.692.916)**	**(8.065.110)**	**9.348**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)

36.4.1 Rizik od promene kamatnih stopa (nastavak)

Rizik od promene kamatnih stopa se takođe prati analizom senzitiviteta – scenario analizama, odnosno posmatranjem uticaja promene kamatnih stopa na prihode i rashode Grupe.

Sledeća tabela prikazuje senzitivnost bilansa uspeha Grupe na razumno moguće promene kamatnih stopa (1%) uz konstantno održavanje ostalih varijabli. Senzitivnost bilansa uspeha predstavlja efekat pretpostavljenih promena u kamatnim stopama na neto prihode od kamata u jednoj godini na finansijska sredstva i obaveze koji su bazirani na kamatnim stopama na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine.

U RSD hiljada

Valuta	Promena u procentnom poenu	Senzitivnost na bilans uspeha za period završen 31. decembra 2019.	Promena u procentnom poenu	Senzitivnost na bilans uspeha za period završen 31. decembra 2018.
Povećanje procentnih poena:				
RSD	1%	135.580	1%	170.598
EUR	1%	309.620	1%	134.422
Smanjenje procentnih poena:				
RSD	1%	(155.746)	1%	(174.829)
EUR	1%	(539.742)	1%	(461.982)

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)

36.4.2. Devizni rizik

Devizni rizik je rizik da će doći do promene vrednosti finansijskih instrumenata i negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promena deviznog kursa. Bankarsko poslovanje u različitim valutama uslovljava izloženost oscilacijama deviznih kurseva više valuta.

Grupa upravlja deviznim rizikom nastojeći da spreči negativne efekte promene međuvalutnih kurseva i kursa stranih valuta u odnosu na dinar (negativne kursne razlike) kako na finansijski rezultat Grupe, tako i na sposobnost komitenata da vraćaju kredite u stranoj valuti.

U cilju zaštite od deviznog rizika, Grupa dnevno prati kretanje deviznih kurseva na finansijskom tržištu, vodi politiku niske izloženosti deviznom riziku i sa korisnicima kredita i plasmana ugovara valutnu klauzulu.

Sektor finansijskih tržišta i Služba upravljanja aktivom i pasivom dnevno prate kretanje deviznog rizika u celini i po pojedinim valutama. Odeljenje za upravljanje tržišnim rizicima i rizikom likvidnosti dnevno prati kretanje pokazatelja deviznog rizika i interno postavljene limite devizne pozicije po valutama. Pozicije se prate svakodnevno kako bi se osiguralo da vrednosti datih pozicija ostanu u visini svih utvrđenih limita.

U skladu sa regulatornim zahtevima Narodne banke Srbije. Grupa kontinuirano održava svoju deviznu poziciju – pokazatelj njenog deviznog rizika u granicama zakonski propisanog maksimuma u odnosu na kapital, gde je Grupa dužna da obezbedi da njena ukupna neto otvorena devizna pozicija ne prelazi 20% njenog kapitala.

U toku 2019. godine, Grupa je kontinuirano vodila računa o usklađenosti pokazatelja deviznog rizika, pri čemu je navedeni pokazatelj bio na nivou koji je u okviru propisanog limita. Pokazatelj deviznog rizika Grupe na kraju svakog radnog dana nije bio veći od 20% u odnosu na kapital Grupe.

Sledeća tabela ukazuje na valute u kojima Grupa ima značajne izloženosti na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine svojih monetarnih sredstva i obaveze kojima se ne trguje.

Navedena analiza obračunava rezultat razumno mogućih kretanja kurseva valuta u odnosu na RSD uz konstantno održavanje ostalih varijabli. Negativni iznosi u tabeli predstavljaju potencijalno smanjenje bilansa uspeha, odnosno dobitka ili kapitala, dok pozitivni iznosi predstavljaju potencijalna povećanja.

Rizik od promene deviznih kurseva

U RSD hiljada

Valuta	Promene u deviznom kursu (depresijacija u %) na dan 31. decembra 2019.	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja na dan 31.decembra 2019.	Promene u deviznom kursu (depresijacija u %) na dan 31. decembra 2018.	Efekat na bilans uspeha pre oporezivanja na dan 31.decembra 2018.
EUR	2%	(2.358)	2%	11.714
CHF	2%	(51)	2%	(127)
USD	2%	35	2%	307

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.4. Tržišni rizici stopa (nastavak)

36.4.2. Devizni rizik

Sledeća tabela prikazuje izloženost Grupe deviznom riziku na dan 31. decembra 2019. godine. U tabeli su uključena sredstva i obaveze po njihovim knjigovodstvenim vrednostima.

U RSD hiljada

	EUR	USD	CHF	Ostale valute	Ukupno u stranoj valuti	Ukupno u dinarima	Ukupno
AKTIVA							
Gotovina i sredstva kod centralne banke	14.553.284	90.078	162.567	81.228	**14.887.157**	6.968.195	**21.855.352**
Potraživanja po osnovu derivata	332.612	-	-	-	**332.612**	14.287	**346.899**
Hartije od vrednosti	11.334.351	257.487	-	-	**11.591.838**	30.199.728	**41.791.566**
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.254.117	74.561	62.509	213.673	**1.604.860**	1.619	**1.606.479**
Krediti i potraživanja od komitenata	133.273.620	443.603	18.914	-	**133.736.137**	37.832.453	**171.568.590**
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-	-	-	**-**	118	**118**
Nematerijalna imovina	-	-	-	-	**-**	683.397	**683.397**
Osnovna sredstva	-	-	-	-	**-**	3.076.169	**3.076.169**
Tekuća poreska sredstva	-	-	-	-	**-**	229.409	**229.409**
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-	**-**	2.044	**2.044**
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	-	**-**	12.252	**12.252**
Ostala sredstva	123.183	246	3.229	18	**126.676**	1.221.704	**1.348.380**
Ukupna aktiva	**160.871.167**	**865.975**	**247.219**	**294.919**	**162.279.280**	**80.241.375**	**242.520.655**
PASIVA							
Obaveze po osnovu derivata	246.034	-	-	-	**246.034**	4.005	**250.039**
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	65.832.098	4.762	4.574	8.993	**65.850.427**	6.059.000	**71.909.427**
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	74.683.146	3.136.380	1.779.241	560.730	**80.159.497**	46.248.456	**126.407.953**
Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	-	-	-	-	**-**	3.512.691	**3.512.691**
Subordinirane obaveze	4.206.971	-	-	-	**4.206.971**	-	**4.206.971**
Rezervisanja	170.739	1.072	-	-	**171.811**	586.795	**758.606**
Tekuće poreske obaveze	-	-	-	-	**-**	169.499	**169.499**
Odložene poreske obaveze	-	-	-	-	**-**	13.365	**13.365**
Ostale obaveze	2.244.139	4.560	1.535	688	**2.250.922**	902.902	**3.153.824**
Ukupno obaveze	**147.383.127**	**3.146.774**	**1.785.350**	**570.411**	**152.885.662**	**57.496.713**	**210.382.375**
Ukupan kapital	-	-	-	-	**-**	32.138.280	**32.138.280**
Ukupno pasiva	**147.383.127**	**3.146.774**	**1.785.350**	**570.411**	**152.885.662**	**89.634.993**	**242.520.655**
Neto devizna pozicija na dan:							
– 31. decembra 2019. godine	**13.488.040**	**(2.280.799)**	**(1.538.131)**	**(275.492)**	**9.393.618**		
– 31. decembra 2018. godine	**4.807.863**	**(1.928.248)**	**(1.265.700)**	**(210.789)**	**1.403.126**		

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.5. Koncentracija rizika Grupa e

Koncentracija rizika Grupe obuhvataju rizike izloženosti Grupe prema jednom licu ili prema grupi povezanih lica. kao i rizike izloženosti Grupe prema licu povezanom sa Grupom.

Praćenje izloženosti Grupe ovom riziku obavezan je deo postupaka u fazi odobravanja plasmana u smislu da organ - odbor koji odobrava plasman raspolaže podacima o ukupnoj visine izloženosti Grupe prema klijentu ili grupi povezanih lica i odnosa prema kapitalu Grupe.

U 2019. godini Grupa je vodila računa o usklađenosti pokazatelja rizika izloženosti i, sprovođenjem odgovarajućih aktivnosti predviđenim relevantnim procedurama i odlukama o odobravanju kredita, obezbedila usklađenost svojih plasmana i ulaganja sa pokazateljima poslovanja propisanim od strane Narodne banke Srbije (videti Napomenu 33 (b)) kao i internim pokazateljima.

U skladu sa politikama koje definišu upravljanje rizicima, rukovodstvo Grupe utvrđuje limite, odnosno maksimalnu koncentraciju plasmana po pojedinim pravnim licima ili grupi povezanih lica, i licima povezanim sa Grupom.

Postupci sprovođenja upravljanja ovim rizikom predmet su i kontrole interne revizije.

36.6. Rizici ulaganja Grupe

Rizici ulaganja Grupe, obuhvataju rizike ulaganja u kapital drugih pravnih lica i u osnovna sredstva.

U skladu sa regulativom Narodne banke Srbije, prati se visina ulaganja Grupe i visina regulatornog kapitala i obezbeđuje da ulaganje Grupe u jedno lice koje ne posluje u finansijskom sektoru ne pređe 10% kapitala Grupe, te da ukupna ulaganja Grupe u lica koja nisu u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine Grupe ne pređu 60% kapitala Grupe.

Izloženost riziku ulaganja Grupe u druga pravna lica i u osnovna sredstva, prati se na način da je organizacioni deo ili organ Grupe nadležan za nabavku osnovnih sredstava i ulaganje u pravna lica upoznat sa trenutnim stanjem izloženosti i visinom kapitala radi blagovremenog postupanja u skladu sa propisanim limitima.

U 2019. godini, Grupa je vodila računa o usklađenosti pokazatelja rizika ulaganja i sprovođenjem odgovarajućih aktivnosti obezbedila usklađenost ulaganja sa pokazateljima propisanim od strane Narodne banke Srbije.

36.7. Rizik zemlje

Pod rizikom koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Grupa izložena podrazumevaju se negativni efekti koji bi mogli uticati na njen finansijski rezultat i kapital zbog nemogućnosti Grupe da naplati potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla tog lica.

Grupa najvećim delom plasira sredstva komitentima iz Republike Srbije, dok je riziku zemlje izložena u najvećoj meri u delu sredstava koja se u određenim momentima mogu plasirati do utvrđenih limita ino-bankama.

Grupa vodi politiku upravljanja rizikom zemlje na način što primenjuje usvojene limite, koje je odredila matična banka na osnovu rejtinga zemalja. . Limiti se nakon odobrenja od strane matične banke usvajaju i lokalno, od strane definisanog nivoa odlučivanja.

Izloženost Grupe riziku zemlje je nizak iz razloga što je učešće nerezidenata u ukupnom portfoliju Grupe nisko.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.8. Operativni rizik

Operativni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Grupi, kao i usled nepredvidivih eksternih događaja.

Grupa je uspostavila sveobuhvatan sistem upravljanja operativnim rizikom kroz identifikaciju i evidenciju, procenu i praćenje operativnog rizika u svim materijalno značajnim proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima. Upravljanje operativnim rizikom je obaveza svih zaposlenih Grupe.

Komitet za upravljanje ne-finansijskim rizicima, pored nezavisnog Odeljenja za upravljanje operativnim rizikom i ostalim ne-finansijskim rizicima, te ostalih kontrolnih funkcija, aktivno doprinosi unapređenju funkcije upravljanja operativnim rizikom.

Sistemom izveštavanja o događajima operativnog rizika vrši se pravovremena evidencija i izveštavanje identifikovanih događaja operativnog rizika, dok se procesom usklađivanja sa drugim izvorima informacija obezbeđuje kompletnos,. koherentnost i obuhvatnost svih događaja operativnog rizika koji su se dogodili u Grupi. Događaji operativnog rizika sakupljaju se u jedinstvenu bazu podataka i dalje analiziraju i prate.

Grupa kontinuirano vrši edukacije svih zaposlenih u oblasti upravljanja operativnim rizikom podizanjem nivoa svesti zaposlenih o istom, unapređuje kvantitativne i kvalitativne alate za identifikovanje i merenje izloženosti riziku (kao što su samoprocena, ključni indikatori operativnog rizika, scenario analiza i sl.), te uspostavlja i unapređuje adekvatne preventivne i korektivne mere sa ciljem umanjenja izloženosti operativnom riziku na prihvatljiv nivo.

Grupa je definisala i redovno revidira i ažurira interne akte kojima reguliše područje upravljanja izloženosti Grupe operativnom riziku, vodeći računa o usklađenosti sa važećim regulatornim okvirom te standardima Grupe.

Grupa je putem Programa osiguranja od operativnih rizika osigurana od klasičnih rizika i specifičnih bankarskih rizika. Klasični rizici obuhvataju štete na imovini, Provale, krađe (vredne imovine) i opštu odgovornost. Specifični rizici Grupe obuhvataju unutrašnje i eksterne prevare, tehnološke rizike i građansku odgovornost.

Kontinuirano se vrši procena rizika koji nastaju u procesu uvođenja novih proizvoda/usluga, projekata, kao i procena rizika koji nastaju poveravanjem aktivnosti trećim licima. Unapređenje internih kontrolnih mehanizama je neophodan element u svim aktivnostima upravljanja operativnim rizikom.

Grupa vrši izračun kapitalnog zahteva pod Stubom 1 za operativni rizik primenom pristupa osnovnog indikatora dok pod Stubom 2 primenjuje napredni pristup koristeći interni model.

36.9. Upravljanje kapitalom

Ciljevi Grupe u pogledu upravljanja kapitalom, što predstavlja širi koncept od iznosa kapitala prikazanog u bilansu stanja, su:

- da obezbedi usaglašenost sa zahtevima Narodne banke Srbije;
- da obezbedi nivo i strukturu kapitala koji mogu da podrže očekivani rast plasmana;
- da obezbedi mogućnost dugoročnog nastavka poslovanja uz obezbeđenje prinosa akcionarima i koristi drugim zainteresovanim stranama i
- da obezbedi jaku kapitalnu osnovu kao podršku daljem razvoju poslovanja Grupe.

Grupa upravlja strukturom kapitala i vrši usklađivanja u skladu sa promenama u ekonomskim uslovima i rizikom karakterističnim za aktivnosti Grupe. Rukovodstvo Grupe redovno prati pokazatelje adekvatnosti Grupe i druge pokazatelje poslovanja koje propisuje Narodna banka Srbije i dostavlja kvartalne izveštaje Narodnoj banci Srbije o ostvarenim vrednostima pokazatelja.

Zakonom o bankama i relevantnim odlukama Narodne banke Srbije, koje su od 30.juna 2017. godine u potpunosti usklađene sa zahtevima Bazel 3 standarda, propisano je da banke moraju da održavaju minimalni iznos kapitala od dinarske protivvrednosti 10 miliona evra prema zvaničnom srednjem kursu, kao i da obim i strukturu svog poslovanja usklade sa pokazateljima poslovanja propisanim Odlukom o upravljanju rizicima ("Službeni glasnik RS", br. 45/2011, 94/2011, 119/2012, 123/2012 i 23/2013 – dr. odluka, 43/2013 i 92/2013, 33/2015, 61/2015, 61/2016, 103/2016, 119/2017 ,76/2018 i 57/2019) i Odlukom o adekvatnosti kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 103/2016 , 103/2018 i 88/2019).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Regulatorno pripisani minimalni pokazatelji adekvatnosti kapitala, uključujući zaštitne slojeve kapitala sa stanjem na dan 31. decembar 2019. godine iznosili su:

- pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala 10,28% (4,5% regulatorni minimum, uvećan za 2,5% zaštitnog sloja za očuvanje kapitala, 1% zaštitnog sloja kapitaa za sistemski značajnu banku i 2,24% zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik)
- pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala 11,84%% i
- pokazatelj adekvatnosti kapitala 13,78%.

Pored zahteva definisanih u vidu minimalnih pokazatelja adekvatnosti kapitala i zaštitnih slojeva kapitala, Grupa je u obavezi da ispunjava i dodatni regulatorni minimalni kapitalni zahtev, definisan u procesu sveobuhvatne supervizorske procene (Supervisory Review and Evaluation Process - SREP), koji je Narodna banka Srbije za 2019. godinu definisala u formi minimalnog zahteva za kapitalom.

Navedenom Odlukom Narodne banke Srbije o adekvatnosti kapitala Grupe utvrđen je način izračunavanja kapitala Grupe i pokazatelja njegove adekvatnosti. Ukupan kapital Grupe se sastoji od osnovnog (konkretno osnovnog akcijskog kapitala) i dopunskog kapitala i definisanih odbitnih stavki, dok se rizična bilansna i vanbilansna aktiva utvrđuju u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve tipove aktive.

Kapital Grupe čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala, pri čemu osnovni kapital čini zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog akcijskog kapitala. Pokazatelj adekvatnosti kapitala Grupe jednak je odnosu kapitala Grupe i zbira aktive ponderisane kreditnim rizikom, kapitalnog zahteva za cenovni rizik iz aktivnosti iz knjige trgovanja pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala (propisanih 8%), kapitalnog zahteva za devizni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala, kapitalnog zahteva za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala, kapitalnog zahteva za operativni rizik pomnoženog recipročnom vrednošću pokazatelja adekvatnosti kapitala i rizikom ponderisanih izloženosti za rizik druge ugovorne strane.

Grupa sprovodi i proces interne procene adekvatnosti kapitala (ICAAP), utvrđuje raspoloživi interni kapital i vrši njegovu raspodelu, te razvija strategiju i plan upravljanja kapitalom u skladu sa Odlukom o upravljanju rizicima Grupe.

Okvir za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom kao koncept koji je u Grupi uspostavljen, kao svoju ključnu komponentu ima Proces interne procene adekvatnosti kapitala (Internal Capital Adequacy Assessment Process - ICAAP). Ovaj okvir je definisan kako bi podržao rukovostvo Grupe u procesu upravljanja rizicima kojima je Grupa izložena, kao i njenim internim kapitalom, a sve u cilju da se postigne da Grupa ima zadovoljavajući nivo kapitala u skladu sa svojim rizičnim profilom.

Okvir za integrisano upravljanje rizicima i kapitalom predstavlja sveobuhvatan sistem koji je neophodan kako bi se zadovoljila očekivanja regulatora, ali i da bi se obezbedili efikasni interni instrumenti za upravljanje. Sastoji se od sledećeg:

- Izveštaja o skolonosti ka rizicima (Risk Appetite Statement - RAS), limita i strategije upravljanja rizicima;
- Sveobuhvatnih analiza izloženosti rizicima uključujući ocenu materijalne značajnosti rizika, analizu i upravljanje rizikom koncentracije i stres testiranje;
- Određivanje kapaciteta za preuzimanje rizika (Risk-bearing Capacity Calculation - RCC);
- Planiranje ključnih pokazatelja izloženosti rizicima;
- Planiranje oporavka i resturukturiranja.

U skladu sa Zakonom o bankama i Odlukom o planovima oporavka banke i bankarske grupe ("Službeni glasnik RS". br. 71/2015) Grupa redovno izrađuje i Narodnoj banci Srbije dostavlja Plan oporavka, koji predstavlja glavni stub za očuvanje finansijske otpornosti Grupe, kao i postizanje stabilnosti u situacijama ozbiljnih finansijskih poremećaja. Pored navedenog, Grupa za potrebe pripreme Plan restrukturiranja i definisanja Minimalnog zahteva za kapitalom i podobnim obavezama Grupe dostavlja Narodnoj banci Srbije podatke, u skladu sa Odlukom o minimalnom zahtevu za kapitalom i podobnim obavezama banke ("Službeni glasnik RS". br. 30/2015 i 78/2017) i Odlukom o informacijama i podacima koji se dostavljaju Narodnoj banci Srbije za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe ("Službeni glasnik RS". br. 78/2015, 78/2017 i 46/2018).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

U sledećoj tabeli je prikazana struktura ukupnog kapitala Grupe na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine, kao i koeficijent adekvatnosti kapitala:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Osnovni kapital		
Osnovni akcijski kapital		
Uplaćen iznos instrumenata osnovnog akcijskog kapitala	12.909.000	10.040.000
Pripadajuća emisiona premija uz instrumente osnovnog akcijskog kapitala	2.553.944	124.475
Dobit iz tekućeg perioda koja ispunjava uslove za uključivanje u osnovni akcijski kapital	1.297.500	1.014.238
Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobici	853.900	602.586
Nerealizovani gubici	(128.085)	(90.388)
Ostale rezerve	12.955.128	10.036.645
Dodatna prilagođavanja vrednosti	(26.210)	(24.616)
Ostala nematerijalna ulaganja pre umanjenja za povezane odložene poreske obaveze	(683.396)	(554.374)
Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) kod kojih je stepen kreditne zaduženosti tog dužnika pre odobrenja kredita bio veći od procenta utvrđenog u skladu sa odlukom kojom se uređuje klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ili će taj procenat biti veći usled odobrenja kredita	(29.530)	
Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita a kojima je ugovorena ročnost duža od 2920 dana	(9.430)	-
	29.692.821	**21.148.566**
Dopunski kapital		
Subordinirane obaveze	3.677.972	3.873.180
	3.677.972	**3.873.180**
Kapital:	**33.370.793**	**25.021.746**
Rizična bilansna i vanbilansna aktiva		
Kapitalni zahtev za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane i rizik izmirenja /isporuke po osnovu slobodnih isporuka	11.481.342	10.255.358
Kapitalni zahtev za cenovni rizik	210.080	161.078
Kapitalni zahtev za devizni rizik	10.100	51.123
Kapitalni zahtev za operativni rizik	1.282.829	1.199.624
Kapitalni zahtev za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti	54.852	34.384
Adekvatnost osnovnog akcijskog kapitala	**18,22**	**14,46**
Adekvatnost osnovnog kapitala	**18,22**	**14,46**
Adekvatnost kapitala	**20,47**	**17,11**

Grupa je usklađena sa svim regulatornim zahtevima u pogledu adekvatnosti kapitala na svim nivoima.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

U tabeli koja sledi dat je pregled limita za primenu izuzetaka kod odbitnih stavki od osnovnog akcijskog kapitala definisanih Odlukom o adekvatnosti kapitala banke:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje		
Limit do kojeg se ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.969.282	2.114.857
Ulaganja u osnovni akcijski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje	(105.590)	(76.475)
Ulaganja u dodatni osnovni kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje		-
Ulaganja u dopunski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje		-
Preostaje do limita	**2.863.692**	**2.038.382**
Ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje		
Limit do kojeg se ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.969.282	2.114.857
Ulaganja u osnovni akcijski kapital lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje		-
Preostaje do limita	**2.969.282**	**2.114.857**
Odložena poreska sredstva		
Limit do kojeg se odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika ne odbijaju od kapitala (10% od osnovnog akcijskog kapitala)	2.969.282	2.114.857
Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika	(123.676)	(111.910)
Preostaje do limita	**2.845.606**	**2.002.947**
Kombinovani limit za odložena poreska sredstva i značajna ulaganja		
Limit do kojeg se odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganjene ne odbijaju od kapitala(17,65% od osnovnog akcijskog kapitala)	5.241.704	3.729.094
Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti i proističu iz privremenih razlika i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganjene	(123.676)	(111.910)
Preostaje do limita	**5.118.028**	**3.617.184**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Pregled izloženosti rizicima i kapitalnih zahteva Grupa e dat je u tabeli koja sledi:

U RSD hiljada

	31.12.2019.		31.12.2018.	
	Rizična aktiva	**Kapitalni zahtev**	**Rizična aktiva**	**Kapitalni zahtev**
Ukupna rizična aktiva	162.990.030	13.039.202	146.276.728	11.702.138
Rizikom ponderisane izloženosti za kreditni rizik	143.516.777	11.481.342	128.191.971	10.255.358
Sandardizovani pristup	143.516.777	11.481.342	128.191.971	10.255.358
IRB pristup	-		-	-
Izloženosti riziku izmirenja/isporuke (osim po osnovu slobodnih isporuka)	-		-	-
Izloženosti tržišnim rizicima	2.752.246	220.180	2.652.507	212.201
Izloženosti operativnom riziku	16.035.357	1.282.829	14.995.301	1.199.624
Izloženosti riziku prilagođavanja kreditne izloženosti	685.650	54.852	429.794	34.384

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Klasifikacija potraživanja dužnika u kategorije od A do D vrši se na osnovu sledećih grupa kriterijuma:

- ocena finansijskog stanja, odnosno kreditne sposobnosti dužnika;
- blagovremenosti u izmirivanju obaveza dužnika;
- drugih specifičnih kriterijuma (restruktuirana potraživanja, novoosnovana privredna društva i potraživanja po osnovu projektnog finansiranja, ažurnost kreditnog dosijea, nepokretnosti stečene naplatom potraživanja i drugo)
- kvaliteta sredstava obezbeđenja.

Odlukom o izmeni Odluke o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) i Odlukom o izmeni Odluke o adekvatnosti kapitala ("Službeni glasnik RS", br. 103/2018) koje su stupile na snagu od 1. januara 2019. godine u potpunost ukinut celokupan koncept obračuna rezerve za procenjene gubitke, kao i tretman potrebne rezerve za procenjene gubitke kao odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala.

Pokazatelj leveridža

Pokazatelj leveridža Grupe, koji predstavlja odnos osnovnog kapitala, koji se dobija kao zbir osnovnog akcijskog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala u skladu sa odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke, i iznosa izloženosti za potrebe obračuna pokazatelja leveridža, iznosio je 11,38 % na 31.12.2019. godine.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza

Obračun fer vrednosti u EBS baziran je prvenstveno na eksternim izvornima podataka (kotacije dilera za državne obveznice i raspoložive cene akcija sa berze). OTC derivati vrednuju se uz pomoć modela. Korišćenjem modela vrednuju se i obveznice ukoliko ne postoji adekvatan broj kotacija ili kotacije nisu ažurne.

Model za vrednovanje

Obveznice

Obveznice za koje kotacije nisu raspoložive u adekvatnom broju ili kotacije nisu dovoljno ažurne vrednuju se diskontovanjem budućih novčanih tokova korišćenjem unapred definisane krive za odgovarajuću valutu.

OTC derivati

Vrednovanje se radi diskontovanjem budućih novčanih tokova uz pomoć definisanih kriva prinosa za konkretan proizvod i konkretnu valutu. Tako dobijena vrednost derivata prilagođava se za Credit Valuation Adjustment (CVA) i Debt Valuation Adjustment (DVA), jer kreditni rizik druge ugovorne strane i sopstveni kreditni rizik nisu uzeti u obzir. CVA se odnosi na prilagođavanje za kreditni rizik druge ugovore strane, dok se DVA odnosi na prilagođavanje za sopstveni kreditni rizik. Vrednost pomenutih prilagođavanja zavisi od PD-a. LGD-a i izloženosti (NPV).

u RSD hiljada

	Na dan 31.12.2019.	Na dan 31.12.2018.
CVA	16.395	12.398
DVA	1.892	(1.882)

Hijerarhija instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti.

U skladu sa MSFI 13 EBS kvartalno dodeljuje odgovarajuće nivoe FV svim pozicijama aktive i pasive koje se vrednuju po fer vrednosti ili čija fer vrednost mora da se objavi u napomenama uz finansijske izveštaje. Nivoi se dodeljuju u zavisnosti od toga kako se izvodi tržišna vrednost instrumenta. Postoje 3 nivoa.

Nivo FV 1
Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima je dodeljen Nivo FV 1 hijerarhije određuje se na osnovu tržišnih kotacija. Fer vrednost određena na osnovu kotacija može biti Nivoa 1 ukoliko su frekvencija i obim trgovanja zadovoljavajući i postoji konzistentnost cena.

Kao Nivo FV 1 klasifikuju se derivati kojima se trguje organizovano, na berzi, kao i akcije i obveznice za koje postoji aktivno tržište.

Nivo FV 2
Instrumenti za koje postoje tržišne kotacije, ali čije tržište se ne može smatrati aktivnim usled ograničene likvidnosti, klasifikuju se kao Nivo 2. Ukoliko tržišne kotacije nisu dostupne, ali se fer vrednost određuje korišćenjem modela za vrednovanje (diskontovanje budućih novčanih tokova), a svi parametri modela (krive prinosa, spredovi) su dostupni na tržištu, takođe se dodeljuje Nivo 2.

OTC derivati i manje likvidne akcije i obveznice klasifikuju se kao Nivo 2 instumenti.

Nivo FV 3
Instrumenti čija se fer vrednost određuje na bazi kotacija koje nisu dovoljno ažurne ili korišćenjem modela čiji svi inputi nisu tržišno dostupni klasifikuju se kao Nivo 3 hijerarhije. Tržišno nedostupni parametri najčešće se odnose na kreditne spredove koji se izvode iz interno obračunatih mera – PD i LGD.

Akcije za koje se po stoje kotacije, nelikvidne obveznice, kao i krediti i depoziti klasifikuju se kao Nivo 3.

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

Tabela ispod pokazuje fer vrednost finansijskih instrumenata koji se priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima.

U RSD hiljada

	Na dan 31.12.2019.				Na dan 31.12.2018.			
	Nivo 1	**Nivo 2**	**Nivo 3**	**Total**	**Nivo 1**	**Nivo 2**	**Nivo 3**	**Total**
FINANSIJSKA IMOVINA	**2.126.889**	**23.816.052**	**26.544**	**25.969.485**	**4.173.541**	**20.081.753**	**265.138**	**24.520.432**
HOV	**2.126.889**	**23.459.504**	**26.544**	**25.612.937**	**4.173.541**	**19.900.549**	**265.138**	**24.339.228**
Dužničke HOV								
Državni zapisi Republike Srbije	1.779.125	23.459.504	-	**25.238.629**	3.851.416	19.840.314	236.389	**23.928.119**
Državne obveznice Republike Crne Gore	249.346	-	-	**249.346**	254.864			**254.864**
Obveznice EBRD	-	-	-	**-**		60.235		**60.235**
Vlasničke HOV								
Kotirane akcije	98.418	-	-	**98.418**	67.261		**1.596**	**68.857**
Akcije koje nisu kotirane			26.544	**26.544**			27.153	**27.153**
Potraživanja po osnovu derivata		356.548		**356.548**		181.204		**181.204**
FINANSIJSKE OBAVEZE	**-**	**256.908**	**-**	**256.908**	**-**	**95.518**	**-**	**95.518**
Obaveze po osnovu derivata	-	256.908	-	**256.908**	-	95.518	-	**95.518**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

Promena nivoa finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrednosti

u RSD hiljada

	31.12.2019.			31.12.2018.		
	Nivo FV1	Nivo FV 2	Nivo FV 3	Nivo FV1	Nivo FV 2	Nivo FV 3
Hartije od vrednosti						
Transfer iz nivoa FV 1	-	-	-	-	1.937.833	- -
Transfer iz nivoa FV 2	-	-	-	-	-	1.596
Transfer iz nivoa FV 3	1.064	235.327	-	-	357.069	-
Kupovina, prodaja, prestanak priznanja	(1.104.998)	3.032.390	-	(5.065.549)	1.442.098	238.530
Ukupno	**(1.103.934)**	**3.267.717**	**-**	**5.065.549**	**3.737.000**	**240.126**

Reklasifikacija između nivoa 1 i 2, raspoređeno po kategorijama merenja i instrumentima

u RSD hiljada

	31.12.2019.		31.12.2018.	
	Iz nivoa FV 1 u nivo FV 2	Iz nivoa FV 2 u nivo FV 1	Iz nivoa FV 1 u nivo FV 2	Iz nivoa FV 2 u nivo FV 1
Finansijska sredstva FVOCI				
Obveznice	-	-	1.136.866	-
Finansijska sredstva AC				
Obveznice	-		559.991	-
Finansijska sredstva FVPL				
Obveznice		195.549	-	-
Ukupno		**195.549**	**1.696.857**	**-**

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

Razvoj fer vrednosti finansijskih instrumenata u nivou FV 3

u RSD hiljada

	01. 01. 2019.	Transfer u nivo 3	Transfer iz nivoa 3	31. 12.2019.
Aktiva				
Ostala finansijska sredstva FVPnL	238.530	-	(238.530)	-
Finansijska sredstva kojima se ne trguje FVPL				
Instrumenti kapitala	28.749	-	(2.205)	26.544
Finansijska sredstva FVOCI				
Instrumenti kapitala	67.261	-	(67.261)	-
Ukupno	**334.540**	**-**	**(307.996)**	**26.544**

	01.01. 2018.	Transfer u nivo 3	Transfer iz nivoa 3	31. 12.2018.
Aktiva				
Ostala finansijska sredstva FVPnL	355.122	-	(116.592)	238.530
Finansijska sredstva kojima se ne trguje FVPL				
Instrumenti kapitala	27.757	992	-	28.749
Finansijska sredstva FVOCI				
Instrumenti kapitala	-	67.261	-	67.261
Dužničke HoV	1.183.740	-	(1.183.740)	-
Ukupno	**1.566.619**	**68.253**	**(1.300.332)**	**334.540**

Prihodi i rashodi za ostalu finansijsku aktivu koja je u nivou FV 3

u RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Sredstva	-	
Finansijska sredstva kojima se trguje – FVPL		
Dužničke HoV	-	1.134
Ukupno	**-**	**1.134**

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

36. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

36.10. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (nastavak)

Na dan 31.decembra 2019 sve obveznice koje se vrednuju po fer vrednosti (obveznice Republike Srbije i obveznica Republike Crne Gore) bile su raspoređene u nivo FV 1 ili nivo FV 2.

Sve obveznice RS koje su raspoređene u nivo FV 2, a koje se vrednuju po tržišnoj vrednosti, vrednovane su putem kotacije sa Reuters-a .

Tabela ispod pokazuje poređenje, po klasama, knjigovodstvenu vrednost i fer vrednost finansijskih instrumenata koji se ne priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima. Tabela ne uključuje fer vrednosti nefinansijskih sredstava i nefinansijskih obaveza.

U RSD hiljada

	Na dan 31. decembra 2019.		Na dan 31. decembra 2018.	
FINANSIJSKA IMOVINA	**knjigovodstve na vrednost**	**fer vrednost**	**knjigovodstve na vrednost**	**fer vrednost**
Hartije od vrednosti koje se drže do dospeća	16.942.830	16.942.830	10.828.561	10.828.561
Krediti i potraživanja od banaka	1.606.479	1.606.479	1.492.872	1.486.073
Krediti i potraživanja od komitenata	171.568.590	178.941.823	146.346.487	152.730.529
Građevinski objekti	12.252	25.251	776.491	776.491
Stalna sredstva namenjena prodaji			12.288	24.272
FINANSIJSKE OBAVEZE				
Depoziti banaka	71.909.427	74.683.537	67.153.387	68.809.379
Depoziti komitenata	126.407.953	127.326.120	113.210.214	113.915.305

Obračun fer vrednosti finansijskih instrumenata koji se ne priznaju po fer vrednosti u finansijskim izveštajima vrši se primenom QRM-a kao standarda Erste Grupe.

Fer vrednost kredita klijentima i kreditnim institucijama se računa diskontovanjem budućih novčanih tokova uzimajući u obzir efekte kamatnih i kreditnih spredova. Uticaj promene kamatne stope se računa na bazi kretanja tržišnih kamatnih stopa, dok su promene u kreditnom spredu izvedene iz PD-eva i LGD-eva koji se koriste za internu kvantifikaciju rizika. Za potrebe izračuna fer vrednosti krediti su grupisani u homogene portfolije na bazi rejting metode, rejting ocene i preostale ročnosti.

Fer vrednost depozita se procenjuje na bazi tržišnih uslova kao i sopstvenog kreditnog rizika. Za depozite po viđenju knjigovodstvena vrednost je najniža moguća fer vrednost.

U 2019. godini nije bilo reklasifikacija u okviru pozicija finansijske imovine.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

37. PREUZETE I POTENCIJALNE OBAVEZE

(a) Obaveze po osnovu operativnog lizinga

Grupa, kao što je dopušteno standardom, ne primenjuje odredbe MSFI 16 na lizing – zakupe sredstava male vrednosti i kratkoročne zakupe (zakupi sa kraćim trajanjem od 12 meseci).

Po osnovu primene MSFI 16 se, Grupa prilikom utvrđivanja predmeta lizinga ne uzima u obzir sledeće kategorije:

1. *Kratkoročni lizing* koji predstavlja zakup koji sa prvim danom trajanja zakupa traje do 12 meseci ili kraće (zakup koji sadrži opciju otkupa nema karakter kratkoročnog zakupa, nezavisno od roka na koji je uzet).
2. *Lizing male vrednosti* je lizing sredstava čija vrednost pojedinačno, kada je sredstvo novo, ne prelazi utvrđeni prag nezavisno od starosti imovine u vreme zakupa.

Buduća minimalna plaćanja neotkazivih obaveza po osnovu izuzetaka po osnovu IFRS 16 a koja se odnose na lizing male vrednosti prikazana su kako sledi:

U RSD hiljada

	31.12.2019.	31.12.2018.
Do 1 godine	15.441	24.209
Od 1 do 5 godina	91.806	28.714
	107.247	**52.923**

(b) Sudski sporovi

Na dan 31. decembra 2019. godine, Grupa je imala 1.556 započetih sudskih sporova u ukupnom iznosu od RSD 1.827.627 hiljada u kojima je imala status tuženog lica (31. decembra 2018. godine: RSD 1.839.945 hiljada). Zatezna kamata po osnovu sporova koji se vode protiv Grupe iznosi iznosi RSD 152.514 hiljada (31. decembra 2018. godine: RSD 110.498 hiljada).

Na osnovu procene pravnih zastupnika Grupe u navedenim sporovima, na dan 31. decembra 2019. godine Grupa je izvršila rezervisanje u iznosu od RSD 261.281 hiljada (RSD 239.812 hiljada na dan 31 decembra 2018. godine) za sporove za koje se na ovaj datum očekuje da će pasti na teret Grupe. Rukovodstvo Grup procenjuje da neće nastati materijalno značajni gubici po osnovu ishoda sudskih sporova u toku iznad iznosa za koje je izvršeno rezervisanje.

(c) Poreski rizici

Poreski sistem Republike Srbije je u procesu kontinuirane revizije i izmena. U Republici Srbiji poreske obaveze ne zastarevaju u periodu od 5 godina. U različitim okolnostima, poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i penalima. Rukovodstvo Grupe smatra da su poreske obaveze evidentirane u priloženim finansijskim izveštajima iskazane u skladu sa važećom zakonskom regulativom.

38. USAGLAŠAVANJE MEĐUSOBNIH OBAVEZA I POTRAŽIVANJA

Grupa je u skladu sa članom 18. Zakona o računovodstvu izvršila usaglašavanje obaveza i potraživanja sa svojim dužnicima i poveriocima, i o tome postoji verodostojna dokumentacija.

Grupa je klijentima dostavila izvode otvorenih stavki (IOS) sa stanjem na dan 31. oktobar 2019. godine u ukupnom iznosu od RSD 166.159.340 hiljada. Potvrđena su potraživanja Grupe u iznosu od RSD 128.507.696hiljada.

Iznos osporenih potraživanja je RSD 10.652 hiljada i Grupa u kontaktu sa klijentima u cilju rešavanja neusaglašenosti.

Grupa još uvek radi na usaglašavanju IOS-a za koje klijenti još nisu dostavili odgovor.

39. ODABRANE INFORMACIJE O RAZLIČITIM TIPOVIMA AKTIVNOSTI PO POSLOVNIM SEGMENTIMA

Rukovodstvo Grupa posmatra poslovne segmente u skladu sa metodologijom i segmentacijom koja je definisana na nivou cele Erste grupe, i na osnovu istih donosi odluke, alocira resurse i ocenjuje rezultat poslovanja pojedinačnih segmenata. Izveštaj po segmentima je usklađen sa FINREP metodologijom izveštavanja koji se koristi u Erste grupi gde postoje odstupanja na određenim pozicijama u odnosu na rezultat iskazan po lokalnoj NBS metodologiji.

a) Struktura poslovnih segmenata

Izveštaj po segmentima sastoji se od šest osnovnih segmenata koji predstavljaju upravljačku strukturu Erste banke a.d. Novi Sad

b) Definicije poslovnih segmenata

Stanovništvo (Retail)

Ovaj segment sastoji se od poslovnih aktivnosti koje su pod odgovornošću menadžera iz prodajne mreže sektora poslovanja sa stanovništvom. Ciljani klijenti su uglavnom fizička lica, preduzetnici i slobodne profesije. Poslovanjem najvećim delom upravlja Grupa sa fokusom na jednostavnost proizvoda koji se nude, investicionih proizvoda, tekućih računa, štednje, kreditnih kartica i dodatnih proizvoda kao što su lizing, osiguranje, socijalnih proizvoda.

Mala i srednja preduzeća (SME)

Obuhvata klijente, pravna lica koji su pod odgovornošću lokalnih korporativnih komercijalnih centara, koji se uglavnom sastoje od kompanija sa godišnjim obrtom od 1 milion evra do 50 miliona evra. Pored ovih klijenata obuhvata i klijente koji obavljaju javnu delatnost ili učestvuju u radu javnog sektora.

Komercijalno projektno finansiranje (CRE)

Predstavlja poslovanje koje obuhvata investicije u nekretnine za potrebe generisanja prihoda od izdavanja pojedinačnih nepokretnosti ili čitavih kompleksa nepokretnosti, razvoja i izgradnje pojedinačnih nepokretnosti i kompleksa nepokretnosti radi sticanja kapitalne dobiti njihovom prodajom, usluge upravljanja imovinom, usluge izgradnje (EGI) i izgradnje u sopstvene svrhe.

Veliki korporativni klijenti (LC)

Obuhvata klijente čiji konsolidovani godišnji obrt prelazi 50 miliona evra.

Segment Tržišta (GM)

Predstavlja aktivnosti koje se sastoje od trgovanja i pružanja tržišnih usluga. Trgovanje i tržišne usluge obuhvata aktivnosti koje su povezane sa upravljanjem i preuzimanjem rizika u okviru knjige trgovanja banke, kao i aktivnosti vezane za korišćenje knjige trgovanja banke u svrhe kreiranja tržišta, kratkoročno upravljanje likvidnošću i čuvanje hartija od vrednosti, kastodi poslove, komercijalne poslove i sve aktivnosti na tržištu kapitala. Specifični prihodi i rezultat svođenja fer vrednosti koji nisu direktno povezani sa klijentskim transakcijama (koji mogu biti i poslovi usklađenosti aktive i pasive) i opšte premije rizika kao naknade za obavljene poslove takođe pripadaju ovom segmentu.

Ostalo

Ovaj segment obuhvata sve poslove upravljanja aktivom i pasivom (Asset/Liability Management) kao i interno pružanje usluga na neprofitnoj osnovi. Takođe obuhvata i slobodni kapital Erste banke (definisan kao razlika ukupnog prosečnog kapitala prema MSFI i prosečnog ekonomskog kapitala alociranog na poslovne segmente).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

39. ODABRANE INFORMACIJE O RAZLIČITIM TIPOVIMA AKTIVNOSTI PO POSLOVNIM SEGMENTIMA (nastavak)

Poslovna segmentacija konsolidovano

U RSD hiljada

	Stanovništvo		Mala i srednja preduzeća		Komercijalno projektno finansiranje		Veliki korporativni klijent		Finansijska tržišta		Ostalo		UKUPNO	
	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017	12.2018	12.2017
B. Bilans uspeha														
Neto kamatni prihod	4.295.795	3.941.120	1.495.724	1.500.932	499.011	496.000	309.431	446.785	146.752	236.559	(20.777)	(251.988)	6.725.936	6.369.408
Prihod od dividendi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	368	249	368	249
Neto rezultat od ulaganja po metodi udela	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23.481	-	23.481
Prihod od izdavanja investicione imovine i ostale operativne rente	-	-	2.944	2.488	-	-	3.910	8.445	-	-	(778)	(15.929)	6.075	4.996
Neto prihod od provizija i naknada	1.199.357	1.068.915	357.117	304.372	18.526	14.689	146.931	134.330	34.607	26.891	(175.877)	(178.502)	1.580.661	1.370.695
Neto rezultat trgovanja	160.480	131.531	40.312	28.771	10.047	10.800	10.089	10.191	384.838	223.357	(399)	97.980	605.368	502.629
Dobici/gubici od finansijskih instrumenata koji se mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(55)	-	(55)	-
Opšti administrativni troškovi	(4.486.352)	(4.172.072)	(876.014)	(794.842)	(125.277)	(107.206)	(260.541)	(226.621)	(132.690)	(118.248)	13.695	(52.135)	(5.867.178)	(5.471.125)
Dobici/gubici od prestanka priznavanja finansijskih sredstava merenih po amortizovanom trošku	294		-		-		-		-				294	
Ostali gubici/dobici od prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	-		-		-		-		-		7.724		7.724	
Dobici/gubici od reklasifikacije od amortizovanih troškova do fer vrednosti kroz bilans uspeha	-		-		-		-		-		-		-	
Dobici/gubici od reklasifikacije sa fer vrednosti kroz ostale sveobuhvatne prihode do fer vrednosti kroz bilans uspeha	-		-		-		-		-		-		-	
Dobici/gubici po osnovu finansijske imovine i finansijskih obaveza koje se ne mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha, neto		4.563		45.119		-		-		-		11.541		61.223
Neto gubitak od umanjenja vrednosti na ulaganja i nefinansijskih institucija koje se ne mere po fer vrednosti kroz bilans uspeha		(1.666)		(714)		(0)		(0)				(7.501)		(9.881)
Neto gubitak od umanjenja vrednosti finansijske imovine koja se ne meri po fer vrednosti kroz bilans uspeha		(234.218)		156.062		66.856		203.537		(0,0)		(43.787)		148.450
Neto gubitak od umanjenja vrednosti finansijskih instrumenata	15.577		(139.156)		(65.884)		319.246		-		74.503		204.286	
Ostali operativni rezultat	8.073	31.641	27.266	(42.110)	-	(5.300)	21.462	4.375	(3.936)	(2.628)	(122.087)	(66.257)	(69.221)	(80.279)
Dobit pre poreza od redovnog poslovanja	**1.193.224**	**769.812**	**908.194**	**1.200.079**	**336.424**	**475.839**	**550.528**	**581.042**	**429.572**	**365.930**	**(223.684)**	**(482.849)**	**3.194.257**	**2.909.854**
Porez na dobit	(89.420)	(55.364)	(46.596)	(87.073)	(24.968)	(35.337)	(28.757)	(40.666)	(37.086)	(26.317)	(286)	35.463	(227.113)	(209.295)
Dobitak/gubitak za tekuću godinu	**1.103.804**	**714.448**	**861.598**	**1.113.006**	**311.455**	**440.502**	**521.770**	**540.376**	**392.486**	**339.613**	**(223.970)**	**(447.386)**	**2.967.143**	**2.700.559**
Neto rezultat koji pripada manjinskom interesu (nekontrolišući)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(0)	(9.945)	(11.399)	(9.945)
Neto rezultat raspoloživ vlasniku matičnog društva	1.103.804	714.448	861.598	1.113.006	311.455	440.502	521.770	540.376	392.486	339.613	(223.970)	(457.331)	2.955.744	2.690.613
Operativni prihod	5.655.632	5.141.565	1.896.097	1.836.564	527.584	521.490	470.361	599.751	566.198	486.806	(370.476)	(324.710)	8.745.396	8.261.466
Operativni troškovi	(4.486.352)	(4.172.072)	(876.014)	(794.842)	(125.277)	(107.206)	(260.541)	(226.621)	(132.690)	(118.248)	13.695	(52.135)	(5.867.178)	(5.471.125)
Operativni rezultat	**1.169.280**	**969.493**	**1.020.083**	**1.041.722**	**402.307**	**414.283**	**209.819**	**373.130**	**433.508**	**368.558**	**(356.780)**	**(376.845)**	**2.878.218**	**2.790.341**
A. Bilans stanja														
Ukupna aktiva (stanje na kraju perioda)	69.625.501	51.906.453	46.828.713	37.586.230	15.126.331	12.872.863	18.561.289	11.876.823	10.434.674	11.852.407	50.419.112	42.443.290	210.995.621	168.538.066
Ukupna pasiva bez kapitala (stanje na kraju razdoblja)	66.768.395	58.364.359	28.181.750	28.710.453	9.036.024	9.610.850	19.622.682	11.229.909	2.705.221	2.724.198	60.728.528	37.547.854	187.042.600	148.187.623
Kapital	5.560.807	3.596.939	4.662.977	3.379.903	1.638.707	1.067.849	1.675.091	1.514.604	855.858	1.461.990	9.559.581	9.329.158	23.953.021	20.350.443
C. Ključni pokazatelji/parametri														
Racio troškova i prihoda	79%	81%	46%	43%	24%	21%	55%	38%	23%	24%	4%	16%	67%	66%
Racio kredita i depozita (neto)	101%	87%	232%	275%	167%	138%	96%	649%	0%	0%	7%	18%	120%	114%
Povrat na prosečno alocirani kapital	20%	20%	18%	35%	19%	41%	31%	36%	46%	23%	-2%	-4%	12%	13%

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

40. DODATNA INFORMACIJA O TOKOVIMA GOTOVINE

	na dan 31. decembra 2019	na dan 31. decembra 2018
Gotovina	4.562.400	3.239.312
Žiro račun	4.073.644	4.730.803
Devizni računi kod inostranih banaka	1.127.123	491.198
Stanje na dan	**9.763.167**	**8.461.312**

Obavezna rezerva kod Narodne banke Srbije nije raspoloživa za svakodnevne poslovne transakcije Grupe i iz tog razloga nije deo tokova gotovine (Napomena 18).

41. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVEŠTAJNOG PERIODA

Krajem 2019. godine u Kini su se prvi put pojavile vesti o COVID-19 (koronavirusu). Situacija na kraju godine podrazumevala je ograničen broj slučajeva nepoznatog virusa prijavljenih Svetskoj zdravstvenoj organizaciji. U prvih nekoliko meseci 2020. godine virus se širio globalno i njegov negativni uticaj je dobijao na značaju. Rukovodstvo smatra da je ova epidemija događaj nakon datuma izveštajnog perioda koji ne zahteva korekcije konsolidovanih finansijskih izveštaja. Iako se pomenuti virus još uvek razvija, u trenutku izdavanja ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja nije bilo vidljivog uticaja na poslovanje Grupe, ali se budući efekti ne mogu predvideti. Rukovodstvo će i dalje pratiti potencijalni uticaj virusa na poslovanje Grupe i preduzeti sve moguće korake za ublažavanje bilo kakvih efekata.

Nije bilo događaja nakon datuma bilansa stanja koji bi zahtevali korekcije ili obelodanjvanja u konsolidovanim finansijskim izveštajima za 31.12.2019. godine.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
za godinu završenu 31. decembra 2019. godine

42. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični srednji devizni kursevi Narodne Banke Srbije utvrđeni na međubankarskom sastanku deviznog tržišta korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra 2019. godine i 31. decembra 2018. godine u funkcionalnu valutu za pojedine strane valute su:

U RSD

	31. decembra 2019.	**31. decembra 2018.**
EUR	117,5928	118,1946
USD	104,9186	103,3893
CHF	108,4004	104,9779

Novi Sad, 9. marta 2020. godine

Odobreno od rukovodstva Erste Bank a.d. Novi Sad

Stevan Čomić
Direktor Sektora
računovodstva i kontrolinga

Aleksandra Radić
Član Izvršnog
odbora

Slavko Carić
Predsednik Izvršnog
Odbora

DODATNE TABELE

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3

U skladu sa Odlukom o objavljivanju podataka i informacija, detaljnije informacije o kapitalu Grupe date su u prilozima koji slede, i to:

- obrazac PI-KAP (PRILOG kons 1) - detaljna struktura regulatornog kapitala na konsolidovanoj osnovi na dan 31. decembra 2019. Godine;
- obrazac PI-FIKAP (PRILOG kons 2) - osnovne karakteristike elemenata regulatornog kapitala na konsolidovanoj osnovi;
- obrazac PI–UPK (PRILOG kons 3) se sastoji iz dve tabele:
- Obrazac PI–AKB (PRILOG kons 4) - pregled obračunatih kapitalnih zahteva na konsolidovanoj osnovi.

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Grupe

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
	Osnovni akcijski kapital: elementi		
1	Instrumenti osnovnog akcijskog kapitala i pripadajuće emisione premije	15.462.944	
1.1.	*od čega: akcije i drugi instrumenti kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 8.OAK*	12.909.000	tačka 7. stav 1. odredba pod 1) i tačka 8.
1.2.	*od čega: Pripadajuće emisione premije uz instrumente iz tačke 1.1. tj. iznos uplaćen iznad nominalne vrednosti tih instrumenata*	2.553.944	tačka 7. stav 1. odredba pod 2)
2	Dobit iz ranijih godina koja nije opterećena nikakvim budućim obavezama, a za koju je skupština banke donela odluku da će biti raspoređena u osnovni akcijski kapital	205.830	tačka 10.stav 1.
3	Dobit tekuće godine ili dobit iz prethodne godine za koju skupština banke još nije donela odluku da će biti raspoređena u osnovni akcijski kapital koja ispunjava uslove iz tačke 10. st. 2. i 3. za uključivanje u osnovni akcijski kapital	1.091.670	tačka 10. st. 2. i 3.
4	Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobici	725.815	tačka 7. stav 1. odredba pod 4)
5	Rezerve iz dobiti i ostale rezerve banke, osim rezervi za opšte bankarske rizike	12.955.128	tačka 7. stav 1. odredba pod 5)
6	Rezerve za opšte bankarske rizike	-	tačka 7. stav 1. odredba pod 6)
7	Učešća bez prava kontrole (manjinska učešća) koja se priznaju u osnovnom akcijskom kapitalu	-	
8	Osnovni akcijski kapital pre regulatornih prilagođavanja i odbitnih stavki (zbir od 1 do 7)	30.441.387	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Grupe

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
	Osnovni akcijski kapital: regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke		
9	Dodatna prilagođavanja vrednosti (-)	(26.210)	tačka 12. stav 5.
10	Nematerijalna ulaganja, uključujući gudvil (umanjena za iznos odloženih poreskih obaveza) (-)	(683.396)	tačka 13. stav 1. odredba pod 2)
11	Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti banke, izuzev onih koja prostiču iz privremenih razlika, umanjena za povezane odložene poreske obaveze ako su ispunjeni uslovi iz tačke 14. stav 1. OAK	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 3)
12	Fer vrednosti rezervi u vezi sa dobicima ili gubicima po osnovu instrumenata zaštite od rizika novčanog toka za finansijske instrumente koji se ne vrednuju po fer vrednosti, uključujući i projektovane novčane tokove	-	tačka 12. stav 1. odredba pod 1)
13	IRB pristup: negativan iznos razlike dobijen obračunom u skladu s tačkom 134. OAK (-)		tačka 13. stav 1. odredba pod 4)
14	Povećanje kapitala koje je rezultat sekjuritizacije izloženosti (-)	-	tačka 11.
15	Dobici ili gubici po osnovu obaveza banke vrednovanih prema fer vrednosti koji su posledica promene kreditne sposobnosti banke	-	tačka 12. stav 1. odredba pod 2)
16	Imovina u penzijskom fondu sa definisanim naknadama u bilansu stanja banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 5)
17	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala, uključujući i sopstvene instrumente osnovnog akcijskog kapitala koje je banka dužna ili može biti dužna da otkupi na osnovu ugovorne obaveze (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 6)
18	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci, a koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 7)
19	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 8)
20	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja banke u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 9)
21	Iznos izloženosti koje ispunjavaju uslove za primenu pondera rizika od 1.250 %, a koje banka odluči da odbije od osnovnog akcijskog kapitala umesto da primeni taj ponder	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11)
21.1.	*od čega: učešća u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru u iznosu preko 10% kapitala tih lica, odnosno učešća koja omogućavaju efektivno vršenje znatnog uticaja na upravljanje pravnim licem ili na poslovnu politiku tog pravnog lica (-)*	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja prva
21.2.	*od čega: sekjuritizovane pozicije (-)*	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja druga
21.3.	*od čega: slobodne isporuke (-)*	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 11) alineja treća
22	*Odložena poreska sredstva koja zavise od buduće profitabilnosti banke i koja proističu iz privremenih razlika (iznos iznad 10% osnovnog akcijskog kapitala banke iz tačke 21. stav 2, umanjen za iznos povezanih poreskih obaveza ako su ispunjeni uslovi iz tačke 14. stav 1. OAK) (-)*	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 1)

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Grupe

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
23	Zbir odloženih poreskih sredstava i ulaganja u lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje iz tačke 21. stav 1. OAK, koji prelazi limit iz tačke 21. stav 3. OAK (-)	-	tačka 21. stav 1.
23.1.	*od čega: Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente osnovnog akcijskog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojem banka ima značajno ulaganje*	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 2)
23.2.	*od čega: Odložena poreska sredstva koja proističu iz privremenih razlika*	-	tačka 21. stav 1. odredba pod 1)
24	Gubitak tekuće i ranijih godina, kao i nerealizovani gubici (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 1)
25	Iznos poreza u vezi sa elementima osnovnog akcijskog kapitala koji se može predvideti u vreme obračuna kapitala, osim ako je banka prethodno korigovala iznos elemenata osnovnog akcijskog kapitala u iznosu u kojem ti porezi smanjuju iznos do kojeg se elementi osnovnog akcijskog kapitala mogu koristiti za pokriće rizika ili gubitaka (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 12)
26	Iznos za koji odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala banke premašuju iznos dodatnog osnovnog kapitala banke (-)	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 10)
27	Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita koji se iskazuju na računima 102, 107 i 108 u skladu sa odlukom kojom se propisuju Kontni okvir i sadržina računa u Kontnom okviru za banke kod kojih je stepen kreditne zaduženosti tog dužnika pre odobrenja kredita bio veći od procenta utvrđenog u skladu sa odlukom kojom se uređuje klasifikacija bilansne aktive i vanbilansnih stavki banke ili će taj procenat biti veći usled odobrenja kredita, pri čemu se ova odbitna stavka primenjuje bez obzira na to da li je nakon odobrenja kredita stepen kreditne zaduženosti dužnika postao niži od tog procenta (-)	(29.530)	**tačka 13. stav 1. odredba pod 13)**
28	Bruto iznos potraživanja od dužnika – fizičkog lica (osim poljoprivrednika i preduzetnika) po osnovu odobrenih potrošačkih kredita, gotovinskih kredita ili ostalih kredita, izuzev kredita prikazanih na poziciji 1.1.1.27 ovog obrasca, koji se iskazuju na računima 102, 107 i 108 u skladu sa odlukom kojom se propisuju Kontni okvir i sadržina računa u Kontnom okviru za banke, a koji po osnovu kriterijuma ugovorene ročnosti ispunjavaju uslov za primenu odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala propisane odlukom kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke Od čega: krediti čija je ugovorena ročnost duža od 2920 dana – ako su ti krediti odobreni u periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine (-)	(9.430)	**tačka 13. stav 1. odredba pod 14)**
29	Iznos potrebne rezerve za procenjene gubitke po bilansnoj aktivi i vanbilansnim stavkama banke	-	tačka 13. stav 1. odredba pod 13)
30	Ukupna regulatorna prilagođavanja i odbitne stavke od osnovnog akcijskog kapitala (zbir od 9 do 27)	(748.566)	
31	Osnovni akcijski kapital (razlika između 8 i 30)	29.692.821	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Grupe

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
	Dodatni osnovni kapital: elementi		
32	Akcije i drugi instrumenti kapitala koji ispunjavaju uslove iz tačke 23. OAK i pripadajuće emisione premije	-	tačka 22. stav 1. odredbe pod 1) i pod 2)
33	Instrumenti osnovnog kapitala izdati od strane podređenih društava koji se priznaju u dodatnom osnovnom kapitalu	-	
34	Dodatni osnovni kapital pre odbitnih stavki (32+33)	-	
	Dodatni osnovni kapital: odbitne stavke	-	
35	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente dodatnog osnovnog kapitala, uključujući instrumente koje je banka dužna da otkupi na osnovu postojeće ugovorne obaveze (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 1)
36	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 2)
37	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 3)
38	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente dodatnog osnovnog kapitala lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje, isključujući pozicije po osnovu vršenja pokroviteljstva emisije hartija od vrednosti koje se drže pet radnih dana ili kraće (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 4)
39	Iznos za koji odbitne stavke od dopunskog kapitala banke premašuju iznos dopunskog kapitala banke (-)	-	tačka 26. stav 1. odredba pod 5)
40	Ukupne odbitne stavke od dodatnog osnovnog kapitala (zbir od 35 do 39)	-	
41	Dodatni osnovni kapital (razlika između 34 i 40)	-	
42	Osnovni kapital (zbir 31 i 41)	29.692.821	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 1 – Obrazac PI- KAP

Podaci o kapitalnoj poziciji Grupe

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv pozicije	Iznos	Veza sa Odlukom o adekvatnosti kapitala
	Dopunski kapital: elementi		
43	Akcije i drugi instrumenti dopunskog kapitala i suboordinirane obaveze, koji ispunjavaju uslove iz tačke 28. OAK i pripadajuće emisione premije uz instrumente	**3 677 972**	tačka 27. stav 1. odredbe pod 1) i pod 2)
44	Instrumenti kapitala izdati od strane podređenih društava koji se priznaju u dopunskom kapitalu	-	
45	Prilagođavanja za kreditni rizik koja ispunjavaju uslove za uključivanje u dopunski kapital	-	tačka 27. stav 1. odredbe pod 3) i pod 4)
46	Dopunski kapital pre odbitnih stavki (zbir od 43 do 45)	**3 677 972**	
	Dopunski kapital: odbitne stavke		
47	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u sopstvene instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze, uključujući instrumente koje je banka dužna da otkupi na osnovu postojeće ugovorne obaveze (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 1)
48	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja u instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru koja imaju uzajamna ulaganja u banci koja su izvršena radi prikazivanja većeg iznosa kapitala banke (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 2)
49	Primenljivi iznos direktnih, indirektnih i sintetičkih ulaganja u instrumente dopunskog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru u kojima banka nema značajno ulaganje (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 3)
50	Direktna, indirektna i sintetička ulaganja banke u instrumente dodatnog osnovnog kapitala i subordinirane obaveze lica u finansijskom sektoru u kojima banka ima značajno ulaganje, isključujući pozicije po osnovu vršenja pokroviteljstva emisije hartija od vrednosti koje se drže pet radnih dana ili kraće (-)	-	tačka 30. stav 1. odredba pod 4)
51	Ukupne odbitne stavke od dopunskog kapitala (zbir od 45 do 48)	-	
52	Dopunski kapital (razlika između 44 i 49)	3.677.972	
53	Ukupni kapital (zbir 40 i 50)	33.370.793	
54	Ukupna rizična aktiva	162.990.030	tačka 3. stav 2.
	Pokazatelji adekvatnosti kapitala i zaštitni slojevi kapitala		
55	Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala banke (%)	18,22	tačka 3. stav 1. odredba pod 1)
56	Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala banke (%)	18,22	tačka 3. stav 1. odredba pod 2)
57	Pokazatelj adekvatnosti kapitala banke (%)	20,47	tačka 3. stav 1. odredba pod 3)
58	Ukupni zahtevi za zaštitne slojeve kapitala (%)	5,97	tačka 433.
59	Osnovni akcijski kapital raspoloživ za pokriće zaštitnih slojeva (%)	10,22	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 2 – Obrazac PI-FIKAP

Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala Grupe

Redni br.	Karakteristike instrumenta	Akcijski kapital Banke	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
1.	**Emitent**	Erste Bank ad Novi Sad	Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
1.1.	**Jedinstvena oznaka (npr. CUSIP, ISIN ili oznaka Bloomberg za privatne plasmane)**	ISIN: RSNOVBE23514, CFI ESVTFR		
	Tretman u skladu s propisima			
2.	**Tretman u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke**	Instrument osnovnog kapitala	Instrument dopunskog kapitala	Instrument dopunskog kapitala
3.	**Individualni/(pot)konsolidovani/individualni i (pot)konsolidovani nivo uključivanja instrumenta u kapital na nivou grupe**	Individualni i grupni	Individualni i grupni	Individualni i grupni
4.	**Tip instrumenta**	Obične akcije	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta
5.	**Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala (u hiljadama dinara, sa stanjem na dan poslednjeg izveštavanja)**	Za potrebe obračuna regulatornog kapitala priznaje se 15.462.944 hiljada dinara (nominalni iznos isplaćenih akcija uvećan za emisionu premiju u iznosu 2.553.944 hiljada dinara).	U Dopunski kapital uključen je iznos od 150.188 hiljada dinara koji ispunjava uslove za uključivanje u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.	U Dopunski kapital uključen je iznos od 3.527.784 hiljada dinara koji ispunjava uslove za uključivanje u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.
6.	**Nominalna vrednost instrumenta**	12.909.000 hiljada dinara	EUR 15.000.000	EUR 30.000.000
6.1.	**Emisiona cena**	11.978,42 dinara	-	-
6.2.	**Otkupna cena**	-	-	-
7.	**Računovodstvena klasifikacija**	Akcijski kapital	Obaveza – amortizovana vrednost	Obaveza – amortizovana vrednost
8.	**Datum izdavanja instrumenta**	I emisija: 4.012.090 hiljada RSD 23.11.2004.g. II emisija: 1.369.980 hiljada RSD 16.06.2006.g. III emisija: 1.735.310 hiljada RSD 03.01.2007.g. IV emisija: 2.922.620 hiljada RSD 27.12.2007.g. V emisija: 2.869.000 hiljada RSD 12.07.2019. g.	27.12.2011. g.	10.09.2018. g.
9.	**Instrument s datumom dospeća ili instrument bez datuma dospeća**	Bez datuma dospeća	S datumom dospeća	S datumom dospeća
9.1.	***Inicijalni datum dospeća***	Bez datuma dospeća	27.12.2021.	10.09.2028.
10.	**Opcija otkupa od strane emitenta uz prethodnu saglasnost nadležnog tela**	Ne	Ne	Ne
10.1.	**Prvi datum aktiviranja opcije otkupa, uslovni datumi aktiviranja opcije otkupa i otkupna vrednost**	-	-	-
10.2.	**Naknadni datumi aktiviranja opcije otkupa (ako je primenljivo)**	-	-	-
	Kuponi/dividende			

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

Prilog 2 – Obrazac PI-FIKAP

Podaci o osnovnim karakteristikama finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun kapitala Grupe

Redni br.	Karakteristike instrumenta	Akcijski kapital Banke	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč	Subordinirani kredit odobren od strane Erste Group Bank Ceps Holding GmbH, Beč
11.	Fiksne ili promenljive dividende/kuponi	Promenljivi	Promenljivi	Promenljivi
12.	Kuponska stopa i povezani indeksi	-	Kamata po subordiniranom kreditu	Kamata po subordiniranom kreditu
13.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	-	-	-
14.1.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi s vremenom isplate dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava	Bez diskrecionog prava
14.2.	Potpuno diskreciono pravo, delimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	Potpuno diskreciono pravo	Bez diskrecionog prava	Bez diskrecionog prava
15.	Mogućnost povećanja prinosa (step up) ili drugih podsticaja za otkup	Ne	Ne	Ne
16.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	Nekumulativne	Nekumulativne	Nekumulativne
17.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilan	Nekonvertibilan	Nekonvertibilan
18.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije			
19.	Ako je konvertibilan, delimično ili u celosti			
20.	Ako je konvertibilan, stopa konverzije			
21.	Ako je konvertibilan, obavezna ili dobrovoljna konverzija			
22.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje			
23.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje			
24.	Mogućnost smanjenja vrednosti	Ne	Ne	Ne
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrednosti			
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, delimično ili u celosti			
27.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrednosti, trajno ili privremeno			
28.	Ako je smanjenje vrednosti privremeno, uslovi ponovnog priznavanja			
29.	Tip instrumenta koji će se pri stečaju, odnosno likvidaciji naplatiti neposredno pre navedenog instrumenta	Subordinirani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta	Drugo	Drugo
29.	Tip instrumenta koji će se pri stečaju, odnosno likvidaciji naplatiti neposredno pre navedenog instrumenta	Manjinska učešća	Drugo	Drugo
30.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	Ne	Ne	Ne
31.	Ako postoje navesti neusklađene karakteristike	-	-	-

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Grupe sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1)

U RSD hiljada

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans stanja kao u objavljenim finansijskim izveštajima	Bilans stanja po regulatornom metodu i obuhvatu konsolidacije
A	**AKTIVA**		
A.I	Gotovina i sredstva kod centralne banke	21.855.352	21.855.352
A.II	Založena finansijska sredstva	-	-
A.III	Potraživanja po osnovu derivata	346.899	346.899
A.IV	Hartije od vrednosti	41.791.566	41.791.566
A.V	Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.606.479	1.606.479
A.VI	Krediti i potraživanja od komitenata	171.568.590	171.568.590
A.VII	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-
A.VIII	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-
A.IX	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	118	118
A.X	Investicije u zavisna društva		
A.XI	Nematerijalna ulaganja	683.397	683.397
A.XII	Osnovna sredstva	3.076.169	3.076.169
A.XIII	Investicione nekretnine	-	-
A.XIV	Tekuća poreska sredstva	229.409	229.409
A.XV	Odložena poreska sredstva	2.044	2.044
A.XVI	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	12.252	12.252
A.XVII	Ostala sredstva	1.348.380	1.348.380
A.XX	**UKUPNO AKTIVA (pozicije pod AOP oznakama od 0001 do 0019 u bilansu stanja)**	242.520.655	242.520.655
P	**PASIVA**		
PO	**OBAVEZE**		
PO.I	Obaveze po osnovu derivata	250.039	250.039
PO.II	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	71.909.427	71.909.427
PO.III	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	126.407.953	126.407.953
PO.IV	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-
PO.V	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-
PO.VI	Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	3.512.691	3.512.691
PO.VII	Subordinirane obaveze	4.206.971	4.206.971
PO.VIII	Rezervisanja	758.606	758.606
PO.IX	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-
PO.X	Tekuće poreske obaveze	169.499	169.499
PO.XI	Odložene poreske obaveze	13.365	13.365
PO.XII	Ostale obaveze	3.153.824	3.153.824
PO.XIV	**UKUPNO OBAVEZE (pozicije pod AOP oznakama od 0401 do 0413 u bilansu stanja)**	210.382.375	210.382.375

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

U RSD hiljada

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans stanja kao u objavljenim finansijskim izveštajima	Bilans stanja po regulatornom metodu i obuhvatu konsolidacije
	KAPITAL		
PO.XV	Akcijski kapital	15.462.944	15.462.944
PO.XVI	Sopstvene akcije	-	-
PO.XVII	Dobitak	2.891.319	2.891.319
PO.XVIII	Gubitak	-	-
PO.XIX	Rezerve	13.681.971	13.681.971
PO.XX	Nerealizovani gubici	-	-
PO.XXI	Učešća bez prava kontrole	102.047	102.047
PO.XXII	**UKUPNO KAPITAL** (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) ≥ 0	32.138.280	32.138.280
PO.XXIII	**UKUPAN NEDOSTATAK KAPITALA** (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) < 0	-	-
PO.XXIV	**UKUPNO PASIVA** (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0414+0422-0423)	242.520.655	242.520.655
В.П.	**VANBILANSNE POZICIJE**		
В.П.А.	Vanbilansna aktiva	356.052.776	356.052.776
В.П.П.	Vanbilansna pasiva	356.052.776	356.052.776

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Grupe sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1)

U RSD hiljada

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans Stanja	Reference
A	**AKTIVA**		
A.I	Gotovina i sredstva kod centralne banke	21.855.352	
A.II	Založena finansijska sredstva		
A.III	Potraživanja po osnovu derivata	346.899	
A.IV	Hartije od vrednosti	41.791.566	
A.V	Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.606.479	
A.VI	Krediti i potraživanja od komitenata	171.568.590	
A.VII	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika		
A.VIII	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika		
A.IX	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	118	
A.X	Investicije u zavisna društva		
A.XI	Nematerijalna ulaganja	683.397	d
A.XII	Osnovna sredstva	3.076.169	
A.XIII	Investicione nekretnine	-	
A.XIV	Tekuća poreska sredstva	229.409	
A.XV	Odložena poreska sredstva	2.044	
A.XVI	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	12.252	
A.XVII	Ostala sredstva	1.348.380	
A.XX	**UKUPNO AKTIVA (pozicije pod AOP oznakama od 0001 do 0019 u bilansu stanja)**	**242.520.655**	
P	**PASIVA**		
PO	**OBAVEZE**		
PO.I	Obaveze po osnovu derivata	250.039	
PO.II	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	71.909.427	
PO.III	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	126.407.953	
PO.IV	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	
PO.V	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	
PO.VI	Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	3.512.691	
PO.VII	Subordinirane obaveze	4.206.971	
	Od čega subordinirane obaveze koje se uključuju u dopunski kapital banke	3.768.261	d
PO.VIII	Rezervisanja	758.606	
PO.IX	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	
PO.X	Tekuće poreske obaveze	169.499	
PO.XI	Odložene poreske obaveze	13.365	
PO.XII	Ostale obaveze	3.153.824	
PO.XIV	**UKUPNO OBAVEZE (pozicije pod AOP oznakama od 0401 do 0413 u bilansu stanja)**	**210.382.375**	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 3 - Obrazac PI-UPK (nastavak)

Raščlanjavanje elemenata u bilansu stanja Grupe sa referencama na pozicije regulatornog kapitala (Prilog1) (nastavak)

U RSD hiljada

Oznaka pozicije	Naziv pozicije	Bilans Stanja	Reference
	KAPITAL		
PO.XV	Akcijski kapital	15.462.944	
	Od čega nominalna vrednost uplaćenih akcija, osim preferencijalnih kumulativnih akcija	12.909.000	a
	Od čega emisiona premija po osnovu akcijskog kapitala, osim preferencijalnih kumulativnih akcija	2.553.944	b
PO.XVI	Sopstvene akcije	-	
PO.XVII	Dobitak	2.891.319	
PO.XVIII	Gubitak	-	
PO.XIX	Rezerve	13.681.971	
	Od čega Ostale rezerve	12.955.128	g
	Od čega Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobici	853.900	v
	Od čega nerealizovani gubici	-128.085	v
PO.XX	Nerealizovani gubici	-	
PO.XXI	Učešća bez prava kontrole	102.047	
PO.XXII	**UKUPNO KAPITAL** (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) ≥ 0	-	
PO.XXIII	**UKUPAN NEDOSTATAK KAPITALA** (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0415-0416+0417-0418+0419-0420+0421) < 0	32.138.280	
PO.XXIV	**UKUPNO PASIVA** (rezultat sabiranja, odnosno oduzimanja sledećih AOP oznaka iz bilansa stanja: 0414+0422-0423)	-	
В.П.	**VANBILANSNE POZICIJE**	712.520.655	
В.П.А.	Vanbilansna aktiva	356.052.776	
В.П.П.	Vanbilansna pasiva	356.052.776	

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 4 - Obrazac PI-ABK

Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala Grupe

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv	Iznos
I	**KAPITAL**	33.370.793
1.	**UKUPAN OSNOVNI AKCIJSKI KAPITAL**	29.692.821
2.	**UKUPAN DODATNI OSNOVNI KAPITAL**	-
3.	**UKUPAN DOPUNSKI KAPITAL**	3.677.972
II	**KAPITALNI ZAHTEVI**	13.039.202
1.	**KAPITALNI ZAHTEV ZA KREDITNI RIZIK, RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE, RIZIK SMANJENJA VREDNOSTI KUPLJENIH POTRAŽIVANJA I RIZIK IZMIRENJA/ISPORUKE PO OSNOVU SLOBODNIH ISPORUKA**	11.481.342
1.1.	Standardizovani pristup (SP)	*143.516.777*
1.1.1.	Izloženosti prema državama i centralnim bankama	-
1.1.2.	Izloženosti prema teritorijalnim autonomijama i jedinicama lokalne samouprave	*1.237.974*
1.1.3.	Izloženosti prema javnim administrativnim telima	*1.530.509*
1.1.4.	Izloženosti prema međunarodnim razvojnim bankama	-
1.1.5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-
1.1.6.	Izloženosti prema bankama	*785.207*
1.1.7.	Izloženosti prema privrednim društvima	*72.189.141*
1.1.8.	Izloženosti prema fizičkim licima	*45.080.972*
1.1.9.	Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	*18.378.757*
1.1.10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	*691.583*
1.1.11.	Visokorizične izloženosti	-
1.1.12.	Izloženosti po osnovu pokrivenih obveznica	-
1.1.13.	Izloženosti po osnovu sekjuritizovanih pozicija	-
1.1.14.	Izloženosti prema bankama i privrednim društvima sa kratkoročnim kreditnim rejtingom	-
1.1.15.	Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	-
1.1.16.	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	*151.967*
1.1.17.	Ostale izloženosti	*3.470.667*
1.2.	Pristup zasnovan na internom rejtingu (IRB)	-
1.2.1.	Izloženosti prema državama i centralnim bankama	-
1.2.2.	Izloženosti prema bankama	-
1.2.3.	Izloženosti prema privrednim društvima	-
1.2.4.	Izloženosti prema fizičkim licima	-
1.2.4.1.	od čega: Izloženosti prema fizičkim licima obezbeđene hipotekama na nepokretnostima	-
1.2.4.2.	od čega: Kvalifikovane revolving izloženosti prema fizičkim licima	-
1.2.4.3.	od čega: Izloženosti prema malim i srednjim preduzećima koje su razvrstana u ovu klasu izloženosti	-
1.2.5.	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	-
1.2.5.1.	Primenjeni pristup:	-
1.2.5.1.1.	Pristup jednostavnih pondera rizika	-
1.2.5.1.2.	PD/LGD pristupa	-
1.2.5.1.3.	Pristup internih modela	-
1.2.5.2.	Vrste izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	-
1.2.5.2.1.	Vlasnička ulaganja kojima se trguje na berzi	-
1.2.5.2.2.	Vlasnička ulaganja kojima se ne trguje na berzi ali su u dovoljno diversifikovanim portfoliima	-
1.2.5.2.3.	Ostala vlasnička ulaganja	-
1.2.5.2.4.	Vlasnička ulaganja na koje banka primenjuje standardizovani pristup kreditnom riziku	-
1.2.6.	Izloženosti po osnovu sekjuritizovanih pozicija	-
1.2.7.	Izloženosti po osnovu ostale imovine	-

OBJAVLJIVANJE PODATAKA I INFORMACIJA O KAPITALU PO BASEL III STUBU 3 (nastavak)

PRILOG 4 - Obrazac PI-ABK (nastavak)

Podaci o ukupnim kapitalnim zahtevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala Grupe (nastavak)

U RSD hiljada

Redni br.	Naziv	Iznos
2	**KAPITALNI ZAHTEV ZA RIZIK IZMIRENJA/ISPORUKE PO OSNOVU NEIZMIRENIH TRANSAKCIJA**	220.180
3	**KAPITALNI ZAHTEV ZA TRŽIŠNE RIZIKE**	220.180
3.1.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunat primenom standardizovanih pristupa	210.080
3.1.1.	Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu dužničkih hartija od vrednosti	-
	od čega kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu sekjuritizovanih pozicija	-
3.1.2.	Kapitalni zahtev za cenovni rizik po osnovu vlasničkih hartija od vrednosti	-
3.1.3.	Dodatni kapitalni zahtev za velike izloženosti iz knjige trgovanja	
3.1.4.	Kapitalni zahtev za devizni rizik	10.100
3.1.5.	Kapitalni zahtev za robni rizik	
3.2.	Kapitalni zahtevi za cenovni, devizni i robni rizik izračunati primenom pristupa internih modela	-
4	**KAPITALNI ZAHTEV ZA OPERATIVNI RIZIK**	1.282.829
4.1.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom pristupa osnovnog indikatora	1.282.829
4.2.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom standardizovanog/alternativnog standardizovanog pristupa	-
4.3.	Kapitalni zahtev za operativni rizik izračunat primenom naprednog pristupa	-
5	**KAPITALNI ZAHTEV ZA RIZIK PRILAGOĐAVANJA KREDITNE IZLOŽENOSTI**	54.852
III	**POKAZATELJ ADEKVATNOSTI OSNOVNOG AKCIJSKOG KAPITALA (%)**	18,22
IV	**POKAZATELJ ADEKVATNOSTI OSNOVNOG KAPITALA (%)**	18,22
V	**POKAZATELJ ADEKVATNOSTI KAPITALA (%)**	20,47

PRILOG

Korišćene skraćenice:

AC	(eng. Amortized cost) – Vrednovanje finansijskih instrumenata po amortizovanoj vrednosti
AFS	(eng. Available for sale) – Raspoloživo za prodaju
ALCO	(eng. Asset and Liability Managemnt Committee) - Odbor za upravljanje aktivom i pasivom
ALM	(eng. Asset and Liabilites Management) - Upravljanje aktivom i pasivom
AML	(eng. Anti-Money Laundering) - Sprečavanje pranja novca
bps	(eng. Basis points) – Procentni poen
CCF	(eng. Credit Conversion Factor) – Regulatorni faktori konverzije
CR01	(eng. Credit Price Value) - Pretpostavljena promena vrednosti hartija od vrednosti usled paralelnog pomeranja kreditnog spreda za jedan bazni poen
CRR	(eng. Capital Requirements Regulation) – uredba Evropske unije o kapitalnim zahtevima
CVA	(eng. Credit Value Adjustments) – Rizik prilagođavanja kreditne izloženosti druge ugovorne strane
DTA	(eng. Deferred tax asset) - Oložena poreska sredstva
DVA	(eng. Debit Valu Adjustment) - Sospstveni rizik neizvršenja obaveza
EAD	(eng. Exposure at Default) - Izloženost u slučaju neizmirenja obaveza
EBA	(eng. European Banking Authority)– Evropsko telo za superviziju banaka
EIR	(eng. Effective interest rate) – Efektivna kamatna stopa
EVE	(eng. Economic Value Of Equity) - Ekonomska vrednost kapitala
FVOCI	(eng. Fair value through other comprehensive income) - Vrednovanje finansijskih instrumenata kroz ostali rezultat
FVPL	(eng. Fair value through profit or loss) - Vrednovanje finansijskih instrumenata kroz bilans upeha
FV	(eng. Fair value) - Fer vrednost
FX	(eng. Foreign exchange) - U stranoj valuti
GCA	(eng. Gross Carrying Amount) - Bruto knjigovodstvena vrednost
HFT	(eng. Held for trading) – Portfolio HOV raspoloživih za trgovanje
HOV	Hartije od vrednosti
HTM	(eng. Held to maturity) – Portfolio HOV koja se drže do dospeća
ICAAP	(eng. Internal capital adequacy assessment process) - Proces interne procene adekvatnosti kapitala
IRB	(eng. Internal Ratings Based Approach) - Pristup zasnovan na internom rejtingu
LGD	(eng. Loss Given Default) - Gubitak usled nastupanja statusa neizmirenja obaveza
LTV pokazatelj	(eng. Loan To Value) - Odnos bruto vrednosti potraživanja i tržišne vrednosti nepokretnosti kojom/ima je to potraživanje obezbeđeno
MRS	Međunarodni računovodstveni standardi
MSFI	Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja
MVoE	(eng. Market Value of Equity) - Tržišna vrednost kapitala
NBS	Narodna banka Srbije
NPL	Nenaplativa potraživanja
NSFR	(eng. Net Stable Funding Ratio) - Pokazatelj neto stabilnih izvora finansiranja, a predstavlja indikator strukturne likvidnosti koji ima za cilj sprečavanje strukturnih neusklađenosti u strukturi bilansne aktive i pasive u vremenskom periodu od 1 godine
OAK	Odluka o adekvatnosti kapitala
OCI	(eng Other Comprehensive Income) – Ostali rezultat
OTC derivati	(eng. Over the Counter) - vanberzanski derivati
PD	(eng. Probability of Default) - Verovatnoća neizmirenja obaveza
POCI	(eng. Purchased or originated credit impaired) - Finansijska sredstva obezvređena prilikom inicijalnog priznavanja

PPLA	Pokazatelja pokrića likvidnom aktivom
PVBP	(eng. Price Value Basis Point) - Pretpostavljena promena cene pozicija iz knjige trgovanja usled paralelnog pomeranja krive prinosa za 1 bazni poen
RCC	(eng. Risk-bearing Capacity Calculation) - Određivanje kapaciteta za preuzimanje rizika
REPO	(eng. Repurchase Agreement) - Hartije od vrednosti kupljene po ugovoru, kojim je utvrđeno da će se ponovo prodati na tačno određeni dan u budućnosti su priznate u bilansu stanja.
RSD	Dinar Republike Srbije
SICR	(eng. Significant increase in credit risk) - Značajno povećanje kreditnog rizika
SME	(eng. Small and Medium Size Enterprises) - Mala i srednja preduzeća
SPA	(eng. Survival Period Analysis) - Analiza perioda opstanka
SPPI	(eng. Solely payments of Principal and Interest) – Procena karakteristika ugovorenih novčanih tokova da li novčani tokovi predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate
SREP	(eng. Supervisory Review and Evaluation Process) – Proces supervizorske procene
VaR	(eng. Value-at-Risk) - Vrednost pod riskom meri maksimalni očekivani gubitak vrednosti rizične aktive ili portfolija

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

NA KONSOLIDOVANOJ OSNOVI

ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠILA

31. DECEMBRA 2019. GODINE

SADRŽAJ:

1. POSLOVNE AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONA STRUKTURA BANKE 1

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA 4

3. ODGOVORNOST PREMA ŽIVOTNOJ SREDINI 18

4. SVI VAŽNIJI POSLOVNI DOGAĐAJI KOJI SU NASTUPILI NAKON PROTEKA POSLOVNE GODINE ZA KOJU SE IZVEŠTAJ PRIPREMA 18

5. OPIS OČEKIVANOG RAZVOJA U NAREDNOM PERIODU 19

6. AKTIVNOSTI NA POLJU ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA ZA 2019. GODINU 20

7. IZLOŽENOST RIZICIMA 22

8. SVI ZNAČAJNIJI POSLOVI SA POVEZANIM LICIMA 25

KONSOLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

1. POSLOVNE AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONA STRUKTURA BANKE

- **Uvod**

Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju obuhvata podatke za Erste Bank a. d. Novi Sad (u daljem tekstu Banka) i zavisnog društva S-Leasing doo Beograd. Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju Banke i zavisnog društva (u daljem tekstu Grupa) sastavljen je u skladu sa Zakonom o računovodstvu član 29 ("Službeni glasnik RS", br. 62/2013 i 30/2018).

Izveštaj je zasnovan na revidiranim podacima. Detaljniji prikaz poslovanja Grupe na konsolidovanoj osnovi dat je u Napomenama uz konsolidovane finansijske izveštaje na dan 31. decembar 2019. godine.

- **O Banci**

Erste Bank a.d. Novi Sad (u daljem tekstu "Banka") je najstarija finansijska institucija u zemlji, osnovana 1864. godine kao prva štedionica (Novosadska štedionica). Novosadska banka a.d. Novi Sad je početkom avgusta 2005. godine, nakon uspešno okončanog procesa privatizacije, postala član Erste GroupBank, (Erste Grupa) koja je osnovana 1819. godine kao prva štedionica u Austriji. Od 1997. godine, Erste Grupa se razvija kao jedna od najvećih kompanija za pružanje finansijskih usluga u centralnoj i istočnoj Evropi, sa oko 47.200 zaposlenih, koja opslužuje oko 16,7 miliona klijenata u 2.385 filijala u 7 zemalja (Austriji, Češkoj Republici, Slovačkoj, Rumuniji, Mađarskoj, Hrvatskoj i Srbiji).

Akcionari Banke su Erste Group Banka AG , Beč sa 74% učešća i Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac sa 26% učešća u akcijskom kapitalu Banke.

Sedište Banke se nalazi u Novom Sadu, Bulevar Oslobođenja broj 5. Banka u svom sastavu ima 3 centrale, 7 poslovnih jedinica, 46 filijala, 31 ekspozitura i 3 šaltera.

Matični broj Banke je 08063818, a poreski identifikacioni broj je 101626723.

Banka je na dan 31. decembra 2019. godine imala 1.154 zaposlenih (31. decembra 2018. godine: 1.117 zaposlenih).

Članovi Upravnog odbora Banke na dan 31. decembra 2019. godine su:

1. Ingo Bleier, predsednik, Erste Group Bank AG, Beč
2. David O'Mahony, član, Erste Group Bank AG, Beč
3. Hannes Frotzbacher,član Erste Group Bank AG, Beč
4. Georg Bucher, član, zamenik predsednika, Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac
5. Goran Pecikoza, nezavisan, Beograd,
6. Aleksandar Vlahović, član, nezavisan, Beograd

Članovi Izvršnog odbora Banke na dan 31. decembra 2019. godine su:

1. Slavko Carić, Predsednik Izvršnog odbora
2. Jasna Terzić, Član Izvršnog odbora
3. Aleksandra Radić, Član Izvršnog odbora
4. Tomislav Stena, Član Izvršnog odbora

Članovi Odbora za reviziju na dan 31. decembra 2019. godine su:

1. Mario Catasta, predsednik, Erste Group Bank AG, Beč
2. Georg Bucher, član, Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac
3. Aleksandar Vlahović, član, nezavisan, Beograd

S – Leasing doo Beograd je osnovan juna 2003. godine. Društvo je organizovano kao društvo sa ograničenom odgovornošću i registrovano je kod Trgovinskog suda u Beogradu 18. juna 2003. godine, dok je kod Agencije za privredne registre registrovano rešenjem br. BD 33349/2005 od 7. juna 2005. godine.

Po stupanju na snagu Zakona o finansijskom lizingu, Društvo dobija dozvolu za obavljanje poslova finansijskog lizinga po Rešenju Narodne banke Srbije br. 622 od 25. januara 2006. godine.

KONSOLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU

1. POSLOVNE AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONA STRUKTURA BANKE (nastavak)

U 2014. godini je došlo do promene u vlasničkoj strukturi osnovnog kapitala S-Leasinga te je Erste Bank akcionarsko društvo, Novi Sad, Srbija je postala većinski vlasnik društva sa udelom od 75,0%, dok je Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac, Austrija smanjila svoj udeo na 25,0%. Osnovni kapital Društva na dan 31. decembar. 2013. godine sastojao se od udela osnivača Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac, Austrija (50,0%) i Immorent International Holding GmbH, Beč, Austrija (50,0%).

Osnovna delatnost društva je pružanje usluga finansijskog lizinga pokretnih stvari fizičkim i pravnim licima na teritoriji Republike Srbije.

Sedište Društva je u Beogradu u Ulici Milutina Milankovića 3a/7.

Društvo je na dan 31. decembra 2019. godine imalo 50 zaposlenih (31. decembar 2018. godine: 45 zaposlenih).

Matični broj društva je 17488104, a poreski identifikacioni broj je 102941384.

Članovi **Upravnog odbora Društva** su:

1. Slavko Carić, predsednik, Erste Bank akcionarsko društvo, Novi Sad
2. Vladan Mihajličin, član, Erste Bank akcionarsko društvo, Novi Sad
3. Georg Haslinger, član, Erste Group Bank AG, Beč
4. Marko Markić, član, Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac
5. Daniel Kozel, član, Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac

Članovi **Izvršnog odbora Društva** su:

1. Bojan Vračević, predsednik izvršnog odbora
2. Vuk Vučević, član izvršnog odbora

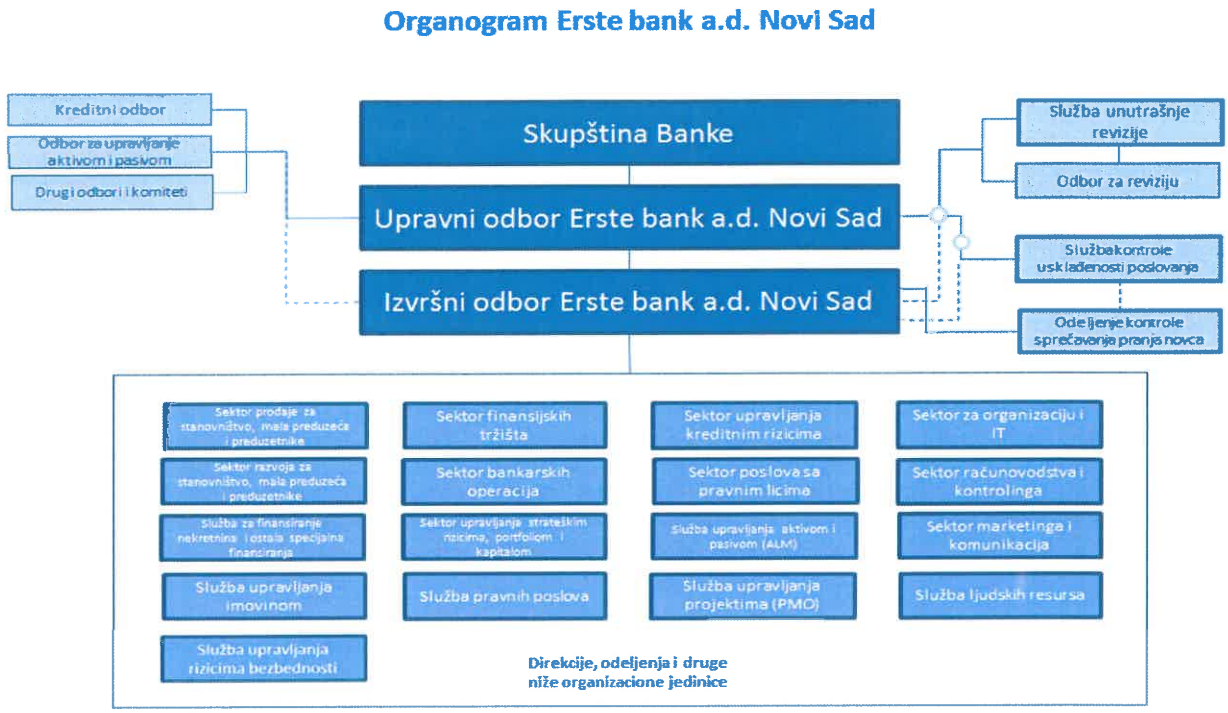
U 2014. godini Erste Bank a.d. Novi Sad, Srbija je na osnovu ugovora o kupovini i prenosu udela sa Steiermarkische Bank und Sparkassen AG i Erste Group Immorent International Holding GMBH stekla 75% udela u osnovnom kapitalu kompanije S leasing d.o.o., Beograd.

Konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju obuhvataju pojedinačne podatke Erste Bank a.d. Novi Sad i podatke zavisnog preduzeća S-Leasing d.o.o. Beograd. Erste Bank a.d. Novi Sad, kao matično preduzeće zavisnog preduzeća S-Leasing d.o.o., Beograd sastavlja konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju.

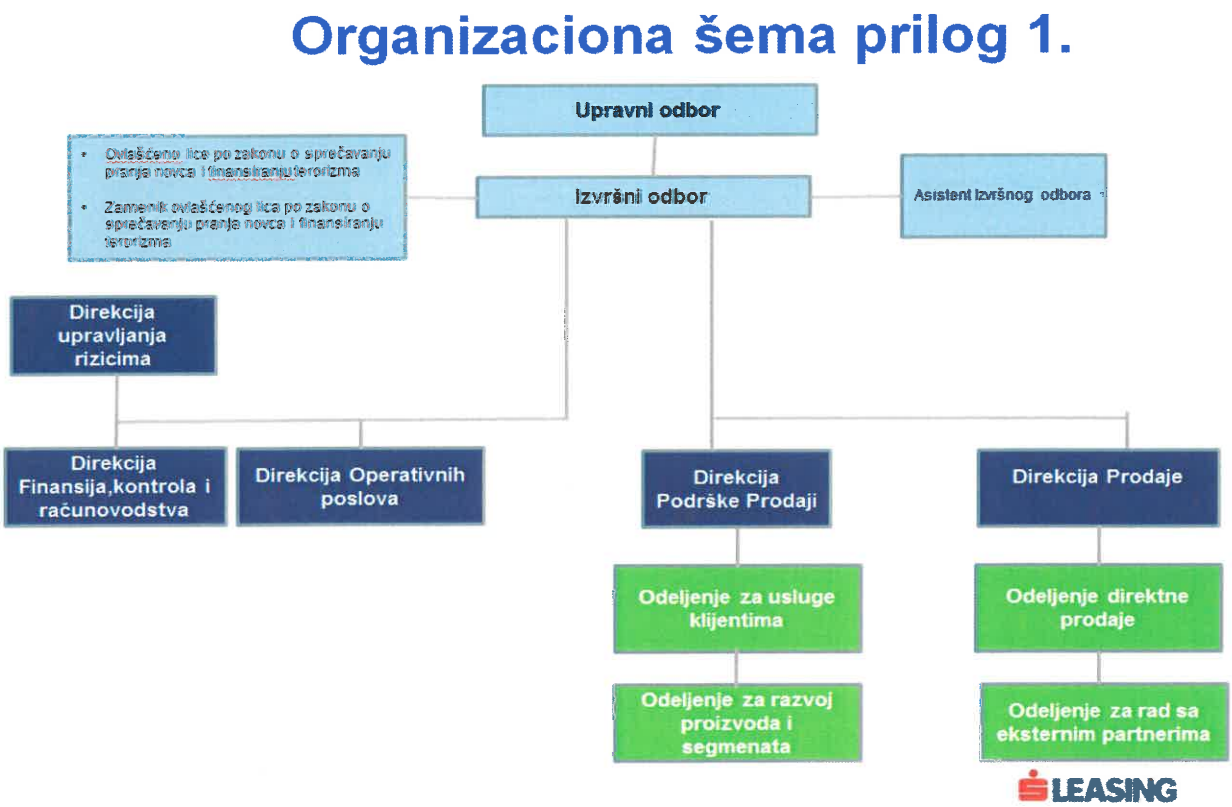
Iznosi u ovom Izveštaju su iskazani u hiljadama dinara, osim ukoliko nije drugačije naznačeno.

1. POSLOVNE AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONA STRUKTURA BANKE (nastavak)

Organizaciona struktura Banke je prikazana kako sledi:

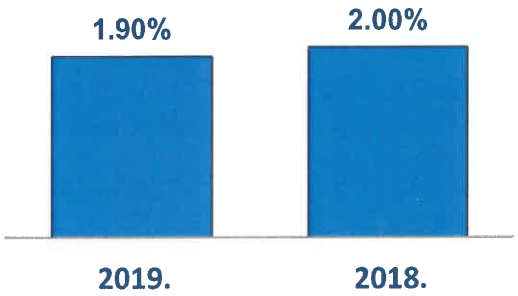
Organizaciona struktura Društva je prikazana kako sledi:

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA

Makroekonomski uslovi poslovanja u toku 2019. godine

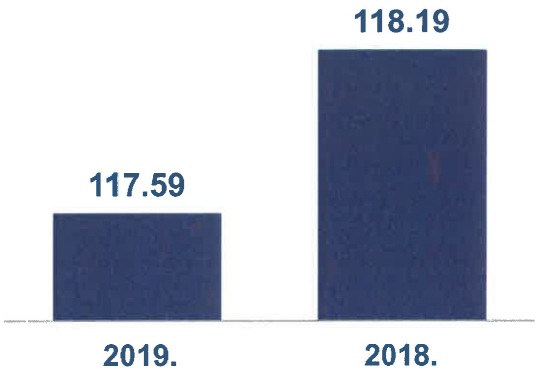
Kretanje inflacije

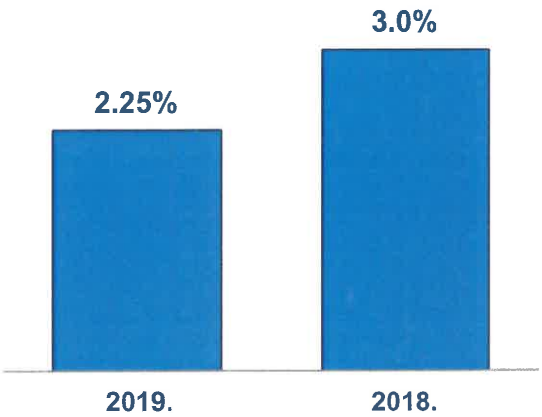
Inflacija se tokom 2019. godine kretala u granicama cilja (3 ± 1,5%). Stopa inflacije je u toku godine oscilirala u rasponima od 1,0% do 3,1% da bi na kraju godine ona iznosila 1,9%, što je i njena prosečna vrednost za 2019. godinu. Prema projekciji, međugodišnja inflacija će do kraja perioda projekcije, tj. u narednoj godini, nastaviti da se kreće u granicama cilja.

Kretanje kursa dinara

U 2019. godini dinar je apresirao u odnosu na evro, tako da je kurs dinara sa 118,19 koliko je iznosio početkom godine smanjen na 117,59 u decembru 2019.

Kretanje referentne stope

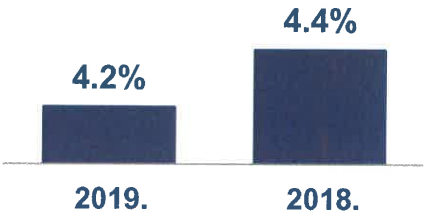

Referentna kamatna stopa NBS se u toku 2019. godine kretala od 3% do 2,25%.

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

Makroekonomski uslovi poslovanja u toku 2019. godine

Kretanje rasta BDP-a

Stopa rasta BDP-a beleži blagi pad u odnosu na 2018. godinu. Projekcija održivog ubrzanja rasta BDP-a u narednoj godini iznosi oko 4%.

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

Pokazatelji poslovanja Banke - uporedni podaci 2019. – 2018. godina

Bilans uspeha

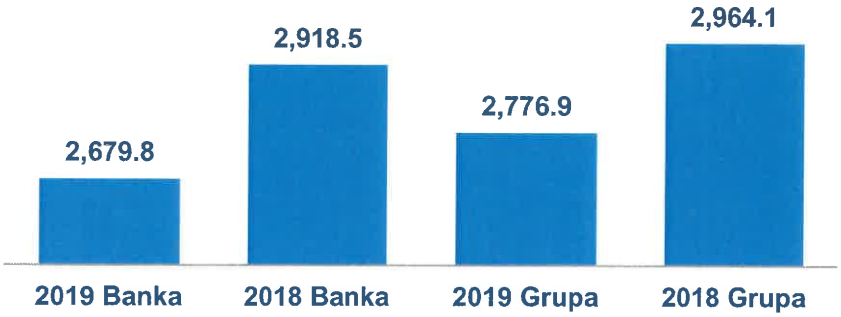
Struktura bilansa uspeha za godinu završenu na dan 31. decembra 2019. i 2018. godine, sa procentima rasta u odnosu na prethodnu godinu, je sledeća:

U RSD hiljada

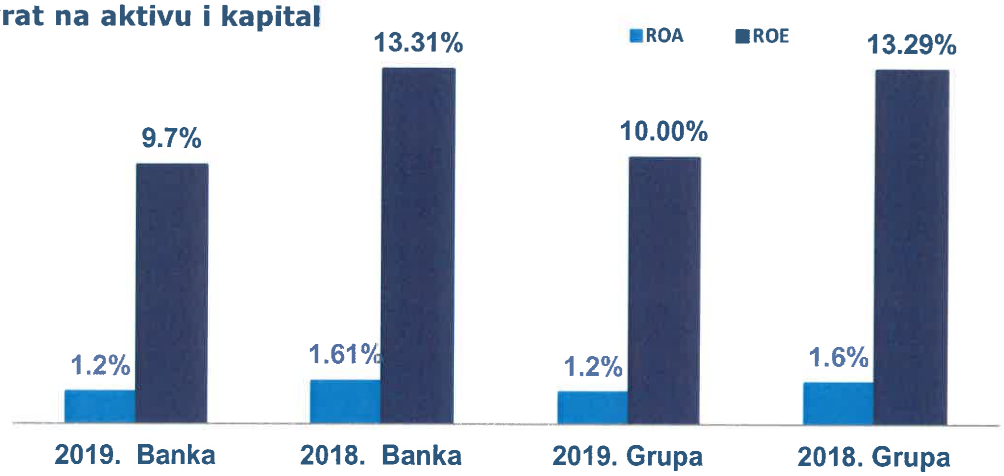
	Konsolidovano			Banka		
	01.01.-31.12.2019.	01.01.-31.12.2018.	% rasta/ pada	01.01.-31.12.2019.	01.01.-31.12.2018.	% rasta/ pada
PRIHODI I RASHODI REDOVNOG POSLOVANJA						
Prihodi od kamata	9.751.454	8.542.507	14,15	9.386.915	8.250.544	13,77
Rashodi kamata	(2.209.041)	(1.671.512)	32,16	(2.066.080)	(1.559.142)	32,51
Dobitak po osnovu kamata	**7.542.413**	**6.870.995**	**9,77**	**7.320.835**	**6.691.402**	**9,41**
Prihodi od naknada i provizija	2.880.288	2.552.589	12,84	2.842.764	2.522.720	12,69
Rashodi naknada i provizija	(1.091.039)	(947.422)	15,16	(1.075.667)	(933.746)	15,20
Dobitak po osnovu naknada i provizija	**1.789.249**	**1.605.167**	**11,47**	**1.767.097**	**1.588.974**	**11,21**
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	359.648	113.756	216,16	359.648	113.756	216,16
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	6.090	71.924	(91,53)	6.090	71.924	(91,53)
Neto dobitak po osnovu zaštite od rizika	562	1.199	(53,13)	562	1.199	(53,13)
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	424.677	421.095	0,85	424.942	422.539	0,57
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(503.048)	(163.131)	208,37	(507.817)	(146.249)	247,23
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	-	15.095	100,00	-	15.095	100,00
Neto gubitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	(29.107)	-	100,00	(29.107)	-	100,00
Ostali poslovni prihodi	76.897	102.838	(25,23)	36.225	40.091	(9,64)
UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD	**9.667.381**	**9.038.938**	**6,95**	**9.378.475**	**8.798.731**	**6,59**
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(2.337.303)	(2.179.915)	7,22	(2.240.274)	(2.100.577)	6,65
Troškovi amortizacije	(573.117)	(326.514)	75,53	(558.283)	(320.581)	74,15
Ostali prihodi	501.649	388.420	29,15	501.353	388.369	29,09
Ostali rashodi	(4.306.720)	(3.729.738)	15,47	(4.243.629)	(3.632.699)	16,82
DOBIT PRE OPOREZIVANJA	**2.951.890**	**3.191.191**	**(7,50)**	**2.837.642**	**3.133.243**	**(9,43)**
Porez na dobit	(186.773)	(264.750)	(29,45)	(169.499)	(252.560)	(32,89)
Dobitak po osnovu odloženih poreza	11.812	37.800	(68,75)	11.623	37.800	(69,25)
Gubitak po osnovu odloženih poreza	-	(163)	(100,00)	-	-	-
DOBIT	**2.776.929**	**2.964.078**	**(6,31)**	**2.679.766**	**2.918.483**	**(8,18)**

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

Dobitak (mil RSD)

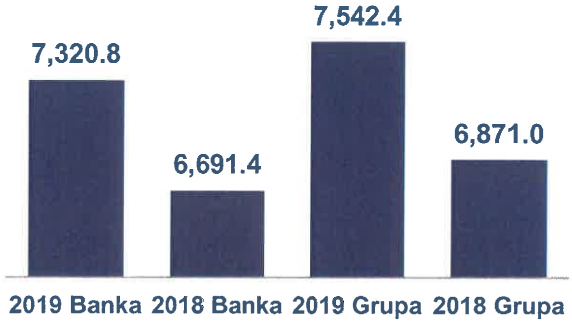

Povrat na aktivu i kapital

Banka je u periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine ostvarila neto dobitak od 2.679.766 hiljada dinara (2018. godina: 2.918.483 hiljada dinara), što predstavlja smanjenje od 8,18% u odnosu na prethodnu godinu. Grupa je u periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine ostvarila neto dobitak od 2.776.929 hiljada dinara (2018. godina: 2.964.078 hiljade dinara), što predstavlja smanjenje od 6,31% u odnosu na prethodnu godinu.

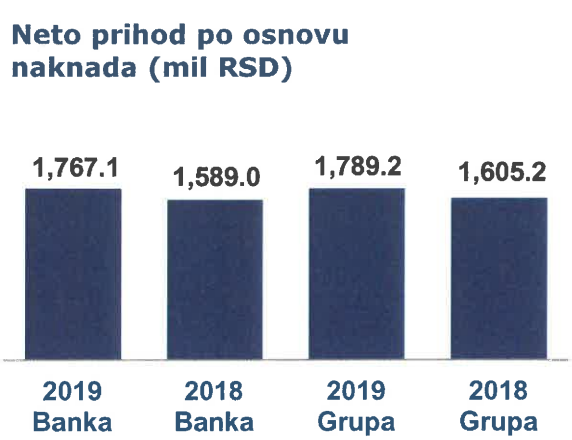
Neto prihod po osnovu kamata (mil RSD)

Prihodi od kamata u 2019. godini, na nivou Grupe, iznose 9.751.454 hiljada dinara (2018. godina: 8.542.507 hiljada dinara), i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 14,15%. Prihodi od kamata Banke u 2019. godini iznose 9.386.915 hiljada dinara (2017. godina: 8.250.544 hiljade dinara), i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 13,77%.

Rashodi kamata u 2019. godini, na nivou Grupe, iznose 2.209.041 hiljada dinara (2018. godina: 1.671.512 hiljada dinara), i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 32,16%. Rashodi od kamata Banke u 2019. godini iznose 2.066.080 hiljada dinara (2018. godina: 1.559.142 hiljada dinara), i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 32,51%.

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

Prihodi od naknada i provizija u 2019. godini, na nivou Grupe, iznose 2.880.288 hiljada dinara (2018. godina: 2.552.589 hiljade dinara), i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 12,84%. Prihodi od naknada i provizija Banke u 2019. godini iznose 2.842.764 hiljada dinara (2018. godina: 2.522.720 hiljada dinara), i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 12,69%.

Rashodi od naknada i provizija u 2019. godini, na nivou Grupe, iznose 1.091.039 hiljadu dinara (2018. godina: 947.422 hiljade dinara), i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 15,16%. Rashodi od naknada i provizija Banke u 2019. godini iznose 1.075.667 hiljade dinara (2018. godina: 933.746 hiljade dinara), i u odnosu na prethodnu godinu beleže povećanje od 15,20%.

U strukturi ukupnih prihoda i ukupnih rashoda, pored kamate i naknade, najveće učešće imaju prihodi od kursnih razlika, dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata, odnosno rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha. **Pozitivan neto efekat kursnih razlika** u 2019. godini, na nivou Grupe, iznosi 424.677 hiljade dinara, od čega je 424.942 hiljada dinara prihod na nivou Banke, a 265 hiljade dinara rashod na nivou S-Lizinga. **Pozitivan neto efekat po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata** na nivou Grupe iznosi 359.648 hiljada dinara, od čega je sve na nivou Banke. Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha iznosi 503.048 hiljada dinara na konsolidovanoj osnovi, a najznačajniji deo ovog iznosa se odnosi na Banku.

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

Bilans stanja

U RSD hiljada

	Konsolidovano					Banka				
	2019.	U %	2018.	U %	% rasta/ pada	2019.	U %	2018.	U %	% rasta/ pada
AKTIVA										
Gotovina i sredstva kod centralne banke	21.855.352	9,01	24.641.257	11,68	(11,31)	21.855.375	9,44	24.641.261	12,14	(11,31)
Potraživanja po osnovu derivata	346.899	0,14	181.204	0,09	91,44	346.899	0,15	181.204	0,09	91,44
Hartije od vrednosti	41.791.566	17,23	35.153.894	16,67	18,88	41.531.585	17,94	34.891.510	17,19	19,03
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.606.479	0,66	1.492.872	0,71	7,61	1.606.876	0,69	1.700.361	0,84	(5,50)
Krediti i potraživanja od komitenata	171.568.590	70,74	146.346.487	69,39	17,23	160.829.494	69,49	138.393.437	68,20	16,21
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	118	0,00	118	0,00	0,00	-	-	-	0,00	0,00
Investicije u zavisna društva	-	-	-	-	-	93.560	0,04	93.560	0,05	0,00
Nematerijalna ulaganja	683.397	0,28	554.374	0,26	23,27	665.001	0,29	537.025	0,26	23,83
Osnovna sredstva	3.076.169	1,27	1.072.688	0,51	186,77	2.952.105	1,28	1.062.904	0,52	177,74
Tekuća poreska sredstva	229.409	0,09	173.326	0,08	32,36	229.409	0,10	173.326	0,09	32,36
Odložena poreska sredstva	2.044	0,00	20.553	0,01	(90,05)	-	0,00	18.809	0,01	(100,00)
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	12.252	0,01	12.288	0,01	(0,29)	11.902	0,01	11.902	0,00	0,00
Ostala sredstva	1.348.380	0,56	1.245.658	0,59	8,25	1.328.126	0,57	1.226.714	0,60	8,27
UKUPNA AKTIVA	**242.520.655**	**100**	**210.894.719**	**100**	**15,00**	**231.450.332**	**100**	**202.932.013**	**100**	**14,05**

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

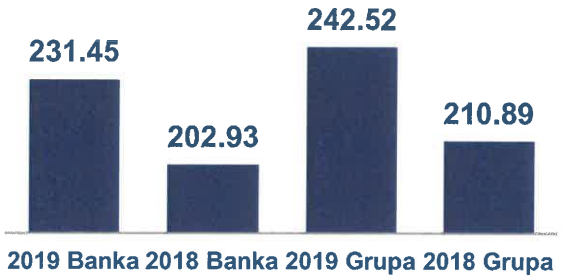
Bilans stanja

U RSD hiljada

	Konsolidovano					Banka				
	2019.	U %	2018.	U %	% rasta /pada	2019.	U %	2018.	U %	% rasta /pada
PASIVA										
Obaveze po osnovu derivata	250.039	0,10	95.518	0,05	161,77	250.039	0,11	95.518	0,05	161,77
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	71.909.427	29,65	67.153.387	31,84	7,08	61.266.424	26,47	59.322.207	29,23	3,28
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	126.407.953	52,12	113.210.214	53,68	11,66	126.407.953	54,62	113.210.214	55,79	11,66
Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	3.512.691	1,45	-	0,00	100,00	3.512.691	1,52	-	0,00	100,00
Subordinirane obaveze	4.206.971	1,73	4.566.337	2,17	(7,87)	4.206.971	1,82	4.566.337	2,25	(7,87)
Rezervisanja	758.606	0,31	677.194	0,32	12,02	740.087	0,32	654.200	0,32	13,13
Tekuće poreske obaveze	169.499	0,07	252.560	0,12	(32,89)	169.499	0,07	252.560	0,12	(32,89)
Odložene poreske obaveze	13.365	0,01	4.038	0,00	230,98	7.265	0,00	-	0,00	100,00
Ostale obaveze	3.153.824	1,30	1.085.574	0,51	190,52	3.065.750	1,32	1.199.176	0,59	155,65
UKUPNO OBAVEZE	**210.382.375**	**86,75**	**187.044.822**	**88,69**	**12,48**	**199.626.679**	**86,25**	**179.300.212**	**88,35**	**11,34**
KAPITAL										
Akcijski kapital	15.462.944	6,38	10.164.475	4,82	52,13	15.462.944	6,68	10.164.475	5,01	52,13
Dobitak	2.891.319	1,19	3.057.163	1,45	(5,42)	2.679.766	1,16	2.918.483	1,44	(8,18)
Rezerve	13.681.971	5,64	10.550.345	5,00	29,68	13.680.943	5,91	10.548.843	5,20	29,69
Učešća bez prava kontrole	102.047	0,04	77.914	0,04	30,97	-	-	-	-	-
UKUPAN KAPITAL	**32.138.280**	**13,25**	**23.849.897**	**11,31**	34,75	**31.823.653**	**13,75**	**23.631.801**	**11,65**	34,66
UKUPNO PASIVA	**242.520.655**	**100**	**210.894.719**	**100**	**15,00**	**231.450.332**	**100**	**202.932.013**	**100**	**14,05**

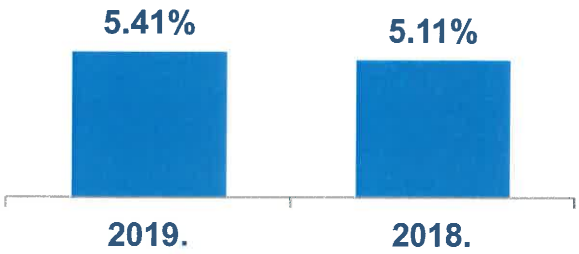
2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

Kretanje bilansne aktive (mlrd RSD)

Ukupna **bilansna suma** Banke na dan 31. decembra 2019. godine iznosi 231.450.332 hiljada dinara i beleži rast u 2019. godini od 14,05% u odnosu na 31. decembar 2018. godine. Ukupna bilansna suma na dan 31. decembra 2019. godine na konsolidovanoj osnovi iznosi 242.520.655 hiljada dinara i beleži rast u 2019. godini od 15,00% u odnosu na 31. decembar 2018. godine.

Tržišno učešće bilansne aktive EBS

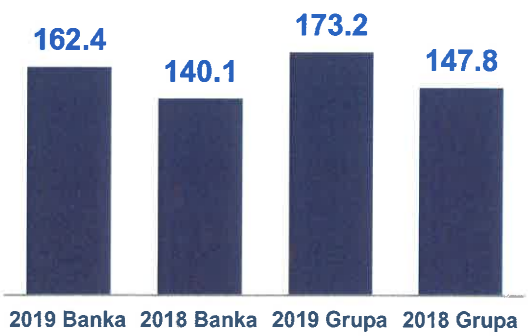
Tržišno učešće aktive Banke u odnosu na ukupnu aktivu bankarskog tržišta Srbije u 2019. godini je 5,41%, dok je tržišno učešće Banke u odnosu na ukupnu aktivu bankarskog tržišta Srbije u 2018. godini 5,11%.

Gotovina i sredstva kod centralne banke u 2019. godini, na nivou Grupe, iznose 21.855.352 hiljada dinara, a celokupni iznos se odnosi na Banku. Gotovina i sredstva kod centralne banke su zabeležili pad od 11,31% u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu.

Potraživanja po osnovu derivata u 2019. godini, na nivou Grupe, iznose 346.899 hiljade dinara, a celokupni iznos se odnosi na Banku. Potraživanja po osnovu derivata su na dan 31. decembra 2019. godine povećani za 91,44% u odnosu na isti datum 2018. godine.

Hartije od vrednosti u 2019. godini, na nivou Grupe, iznose 41.791.566 hiljade dinara, a najznačajniji deo ovog iznosa se odnosi na Banku. Hartije od vrednosti su na dan 31. decembra 2019. godine povećani za 18,88% u odnosu na isti datum 2018. godine.

Ukupno dati krediti (mlrd RSD)

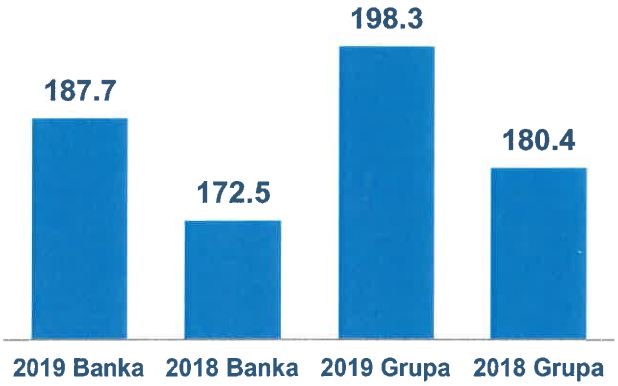

Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija u 2019. godini, na nivou Grupe, iznose 1.606.479 hiljade dinara, a najznačajniji deo ovog iznosa se odnosi na Banku. Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija su na dan 31. decembra 2019. godine povećani za 7,61% u odnosu na isti datum 2018. godine.

Krediti i potraživanja od komitenata na konsolidovanoj osnovi na dan 31. decembar 2019. godine iznose 171.568.590 hiljada dinara, od čega na nivou Banke iznose 160.829.494 hiljada dinara, a na nivou S-Leasinga iznose 10.739.096 hiljada dinara. Krediti i potraživanja od komitenata na konsolidovanoj osnovi na dan 31. decembar 2019. godine beleže rast od 17,23% u odnosu na isti datum 2018. godine. Krediti i potraživanja od komitenata Banke, na dan 31. decembra 2019. godine ostvarili su rast od 16,21% u odnosu na 2018. godinu.

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

Ukupno primljeni depoziti (mlrd RSD)

Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama na konsolidovanoj osnovi na dan 31. decembra 2019. godine iznose 71.909.427 hiljada dinara, od čega na nivou Banke iznose 61.266.424 hijada dianra, dok na nivou S-Leasinga iznose 10.643.003 hiljade dinara. Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama na konsolidovanoj osnovi na dan 31. decembra 2019. godine beleže rast od 7,08% u odnosu na isti datum 2018. godine. Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama Banke, su na dan 31. decembra 2019. godine povećane za 3,28% u odnosu na isti datum 2018. godine. Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama Banke u dinarima čine 9,81% stanja depozita na dan 31. decembra 2019. godine i beleže rast od 11,98% u odnosu na 2018. godinu, dok u stranoj valuti čine 90,19% stanja ovih depozita i beleže rast od 2,41% u odnosu na 2018. godinu.

Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima na konsolidovanoj osnovi na dan 31. decembra 2019. godine iznose 126.407.953 hiljade dinara, a celokupni iznos se odnosi na Banku. Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima na konsolidovanoj osnovi na dan 31. decembra 2019. godine beleže rast od 11,66% u odnosu na isti datum 2018. godine. Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima Banke u dinarima čine 36,76% stanja depozita na dan 31. decembra 2019. godine i beleže rast od 12,73% u odnosu na 2018. godinu, dok u stranoj valuti čine 63,24% stanja ovih depozita i beleže rast od 11,05% u odnosu na 2018. godinu.

Ročna struktura konsolidovanog bilansa stanja na dan 31. decembra 2019. godine je povoljna. Trajni i dugoročni izvori finansiraju stalna sredstva i dugoročna sredstva.

Ukupan kapital Grupe na dan 31. decembra 2019. godine iznosi 32.138.280 hiljada dinara i beleži porast od 34,75% u odnosu na isti datum 2018. godine. Ukupan kapital Banke iznosi 31.823.653 hiljade dinara na dan 31. decembra 2019. godine. Ukupan kapital Banke je u 2019. godini povećan za 34,66% u odnosu na prethodnu godinu.

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

Dinarski i devizni podbilans Grupe na dan 31. decembra 2019. i 2018. godine prikazani su kako sledi:

	Konsolidovano					Banka				
	2019.	U %	2018.	U %	% rasta/pada	2019.	U %	2018.	U %	% rasta/pada
AKTIVA										
Aktiva u dinarima	80.241.375	33,09	70.775.068	33,56	13,38	79.911.256	34,53	70.633.753	34,81	13,13
Aktiva u stranoj valuti	162.279.280	66,91	140.119.651	66,44	15,81	151.539.076	65,47	132.298.260	65,19	14,54
Ukupna aktiva	**242.520.655**	**100**	**210.894.719**	**100**	**15,00**	**231.450.332**	**100**	**202.932.013**	**100**	**14,05**
PASIVA										
Pasiva u dinarima	89.634.993	36,96	72.178.194	34,22	24,19	89.218.160	38,55	72.021.177	35,49	23,88
Pasiva u stranoj valuti	152.885.662	63,04	138.716.525	65,78	10,21	142.232.172	61,45	130.910.836	64,51	8,65
Ukupna pasiva	**242.520.655**	**100**	**210.894.719**	**100**	**15,00**	**231.450.332**	**100**	**202.932.013**	**100**	**14,05**

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

Dinarski podbilans aktive Grupe čini 33,09% ukupne aktive i beleži rast od 13,38% u 2019. godini, dok dinarski podbilans pasive Grupe čini 36,96% ukupne pasive Grupe i beleži rast od 24,19% u 2019. godini. Međutim, devizni podbilans aktive Grupe je i dalje značajniji i čini 66,91% aktive i beleži rast od 15,81% u odnosu na prethodnu godinu, dok je devizni podbilans pasive Grupe isto značajniji i čini 63,04% pasive na dan 31. decembra 2019. godine, i beleži rast od 10,21% u odnosu na prethodnu godinu.

Dinarski podbilans aktive Banke čini 34,53% ukupne aktive i beleži rast od 13,13% u 2019. godini, dok dinarski podbilans pasive Banke čini 38,55% ukupne pasive Banke i beleži rast od 23,88% u 2019. godini. Međutim, devizni podbilans aktive Banke je i dalje značajniji i čini 65,47% aktive i beleži rast od 14,54% u odnosu na prethodnu godinu, dok je devizni podbilans pasive Banke isto značajniji i čini 61,45% pasive na dan 31. decembra 2019. godine, i beleži rast od 8,65% u odnosu na prethodnu godinu.

Kapital

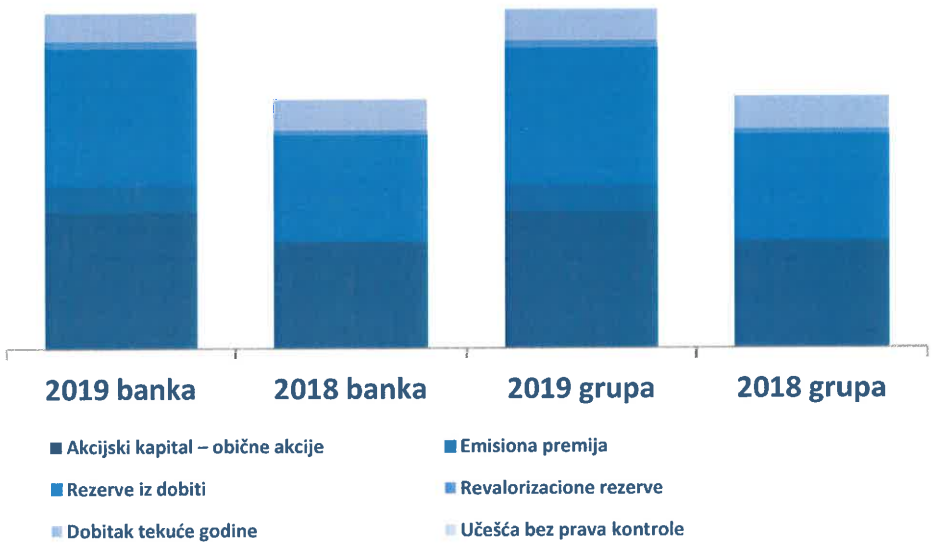
Kapital Grupe na dan 31. decembra 2019. iznosi 32.138.280 hiljada dinara (31. decembar 2018. godine: 23.849.897 hiljada dinara). Kapital Banke na dan 31. decembra 2019. godine iznosi 31.823.653 hiljada dinara (31. decembar 2018. godine: 23.631.801 hiljada dinara).

Struktura ukupnog kapitala prikazana je kako sledi:

U RSD hiljada

	Konsolidovano		Banka	
	2019.	2018.	2019.	2018.
Akcijski kapital – obične akcije	12.909.000	10.040.000	12.909.000	10.040.000
Emisiona premija	2.553.944	124.475	2.553.944	124.475
Ostale rezerve	12.955.128	10.036.645	12.955.128	10.036.645
Revalorizacione rezerve	726.843	513.700	725.815	512.198
Dobitak tekuće godine	2.891.319	3.057.163	2.679.766	2.918.483
Učešća bez prava kontrole	102.047	77.914	-	-
Stanje na dan 31. decembra	32.138.280	23.849.897	31.823.653	23.631.801

Struktura ukupnog kapitala

Na dan 31. decembra 2019. godine, upisani i uplaćeni kapital Banke se sastoji od 1.290.900 običnih akcija, pojedinačne nominalne vrednosti od 10.000 dinara (31. decembar 2018. godine: 1.004.000 običnih akcija pojedinačne nominalne vrednosti 10.000 dinaara).

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

Kapital (nastavak)

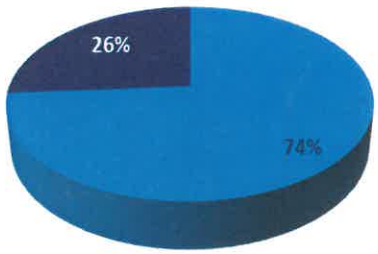
Ukupan kapital Banke na dan 31. decembra 2019. godine iznosi RSD 31.823.653 hiljada i sastoji se od akcijskog kapitala u iznosu od RSD 12.909.000 hiljada, emisione premije u iznosu od RSD 2.553.944 hiljada, rezervi iz dobiti i ostalih rezervi RSD 12.955.128 hiljada, revalorizacionih rezervi u iznosu od RSD 725.815 hiljada i dobitka tekućeg period u iznosu od RSD 2.679.766 hiljada.

U trećem kvartalu 2019. godine Banka je na osnovu Odluke Skupštine akcionara o izdavanju običnih akcija broj 214/2019-25v/1 od 28. juna 2019. godine realizovala 31. emisiju akcija bez javne ponude radi povećanja osnovnog akcijskog kapitala.

Broj emitovanih akcija je 286.900 komada od čega je Erste Group Band AG otkupila 212.306 komada a Steiermarkische Bank je otkupila 74.594 komanda. Nominalna vrednost pojedinačnih akcija iznosi RSD 10.000,00 a emisiona cena RSD 18.468,00

Nakon uspešne emisije ukupan osnovni kapital je uvećan za RSD 2.869.000 hiljada i iznosi RSD 12.909.000 hiljada od čega EGB AG je vlasnik 74% sa 955.266 akcija, a Steiermarkische Bank 26% sa 335.634 akcija.

Struktura akcionarskog kapitala

Većinski akcionar Banke je Erste Group Banka AG, Beč sa učešćem od 74% u akcijskom kapitalu na dan 31. decembra 2019. godine.

Struktura akcionara Banke na dan 31. decembra 2019. godine je sledeća:

Naziv akcionara	Broj akcija	Učešće u %
Erste Group Banka AG, Beč	955.266	74,00
Steiermärkische Bank und Sparkassen AG, Grac	335.634	26,00
Ukupno	**1.290.900**	**100.00**

Kapital S-Leasinga je 75% u vlasništvu Erste bank ad Novi Sad a 25% u Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG, Grac, Austrija.

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

- **Društveno odgovorno poslovanje**

Društveno odgovorno poslovanje je prikazano za Banku kao nosioca Grupe.

Erste Bank a.d. Novi Sad je članica Erste Grupe, finansijske institucije sa tradicijom dugom 200 godina, za koju od samog početka društveno odgovorno poslovanje predstavlja sastavni deo korporativne filozofije i dugoročne poslovne strategije. Osnovani smo kao prva štedionica u Austriji 1819. godine, sa dvojakim ciljem - da omogućimo „običnim" ljudima pristup finansijskim uslugama i da podržimo društvene aktivnosti u zajednici u kojoj delujemo. U tom duhu poslujemo i danas.

Za Erste Banku društveno odgovorno poslovanje – DOP je strateško opredeljenje da svoje celokupno poslovanje realizuje kroz posebnu brigu i ulaganje u dugoročne i stabilne odnose sa ključnim stejkholderima, osluškujući njihove relevantne potrebe i razmatrajući njihove predloge. Banka je iskreno opredeljena da aktivno i kontinuirano doprinosi razvoju i dobrobiti društva zahvaljujući, kom i postoji, što dokazuje svojom DOP startegijom koja počiva na proaktivnoj dvosmernoj komunikaciji.

Strategija društveno odgovornog poslovanja Erste Bank a.d. Novi Sad usvojena za period od 2015. do 2019. godine izrađena je na sledećim principima: povezanost sa osnovnim poslovanjem, uravnoteženost, holistički pristup i integrativni pristup, a sprovodi se kroz šest osnovnih oblasti sa jasno definisanim ciljevima, koje prati po jedna ključna tema u fokusu, kao i neke dodatne koje zajedno daju jasne smernice za konkretne programe, projekte i inicijative:

OBLAST	CILJ	PRIORITETNE TEME
Korporativno upravljanje GRI 102 Opšti podaci GRI 200 Ekonomske teme	Dalje unapređenje postojećih praksi dobrog korporativnog upravljanja	Transparentne prakse upravljanja Sprečavanje sukoba interesa Razvoj društveno odgovornog poslovanja kroz udružene inicijative
Odgovornost prema klijentima	Još čvršće integrisanje društvene odgovornosti u osnovno poslovanje	Odgovorno finansiranje Finansijska inkluzija Odgovorna komunikacija sa klijentima
Odgovornost u radnom okruženju	Dalji razvoj motivišućeg radnog okruženja, baziranog na pravima i potrebama zaposlenih	Razvoj i usavršavanje zaposlenih Bezbednost i zdravlje na radu Socijalna podrška zaposlenima
Odgovornost u lancu nabavke	Minimizovanje negativnih i maksimizovanje pozitivnih uticaja koje Banka ostvaruje na društvo i životnu sredinu kroz lanac nabavke	Primena kriterijuma socijalnog okruženja u proceni dobavljača Primena kriterijuma zaštite životne sredine u proceni dobavljača
Odgovornost prema lokalnim zajednicama	Dalji razvoj lokalnih zajednica u svim relevantnim aspektima	Ulaganje u razvoj potencijala članova zajednica u kojima banka posluje Promocija korporativne i individualne filantropije
Odgovornost prema životnoj sredini	Doprinos očuvanju životne sredine minimizovanjem negativnih i maksimizovanjem pozitivnih uticaja koje Banka ostvaruje	Odgovorno upravljanje resursima Odgovorno finansiranje Podizanje svesti zaposlenih o zaštiti životne sredine

2. VERODOSTOJAN PRIKAZ RAZVOJA I REZULTATA POSLOVANJA DRUŠTVA, A NAROČITO FINANSIJSKO STANJE U KOME SE ONO NALAZI, KAO I PODACI RELEVANTNI ZA PROCENU STANJA IMOVINE DRUŠTVA (nastavak)

- **Društveno odgovorno poslovanje (nastavak)**

Vrednosti koje su ukorenjene u poslovanje i za koje se zalažemo su podrška, odgovornost, poverenje, inovativnost i stvaranje.

Posebnu karakteristiku našeg angažovanja predstavljaju napori koje ulažemo u promovisanje koncepta društveno odgovornog poslovanja u Srbiji, kako na sopstvenom primeru tako i kroz intenzivnu saradnju sa partnerima iz javnog i neprofitnog sektora. U skladu sa tom politikom, naša Banka je jedan od osnivača i aktivnih članica inicijativa koje zastupaju društveno odgovorno poslovanje u Srbiji, poput Globalnog dogovora Ujedinjenih nacija za Srbiju, Foruma za odgovorno poslovanje, i sl.

Pored toga što želimo da budemo pouzdan partner privredi i stanovništvu, budući da smo dugoročno posvećeni tržištu Srbije, vidimo svoju ulogu u aktivnom i konstantnom doprinosu razvoju društva i kulture. Erste Banka posebnu pažnju posvećuje programima ulaganja u zajednicu. Tokom 2019. godine Erste Banka je kroz sponzorstva raznih programa iz oblasti kulture i umetnosti, popularizacije nauke, sporta, promocije preduzetništva (pre svega socijalnog i mikro preduzetništva) i program donacija Superste.net uložila u zajednice u kojima posluje približno 27,6 miliona dinara.

Kao finansijska institucija, Erste Banka povećanje finansijske pismenosti u društvu i finansijsku edukaciju smatra svojom primarnom odgovornošću. U martu 2019. godine pokrenuli smo sveobuhvatan, besplatan i nekomercijalan program finansijske edukacije #ErsteZnali, sa ciljem da građani Srbije donose dobre finansijske odluke. U realizaciju programa je prošle godine uloženo 2,925 miliona dinara. Prva u nizu aktivnosti bila je onlajn platforma za finansijsku edukaciju ErsteZnali.rs, koja je od marta prošle godine zabeležila 145.000 jedinstvenih poseta. Organizovana je i serija edukativnih radionica „Sedam koraka dobrih finansija" širom Srbije u kojim je učestvovalo 360 građana. Uz podršku Banke, „Kreativni centar" je objavio knjigu „Čuvari zmajevog blaga" namenjenu finansijskom obrazovanju dece.

Jedan od najznačajnijih društveno odgovornih programa banke, koji je sada već integrisan u svakodnvno poslovanje je „Korak po korak". U pitanju je program edukativne, finansijske, i mentorske podrške startapima, socijalnim preduzećima i organizacijama civilnog društva. Ovo je bio prvi korak u realizaciji programa socijalnog bankarstva u Srbiji, koji je Erste Grupa pokrenula u centralnoj i istočnoj Evropi (CIE) i Austriji, još 2016. godine kako bi podržala klijente koji su tradicionalno nedovoljno obuhvaćeni bankarskim uslugama: nove biznise, uključujući i početnike u preduzetništvu, socijalna preduzeća, organizacije civilnog društva, kao i lica u riziku od siromaštva. Od početka realizacije ovog programa do kraja 2019. godine 165 startap kompanija, socijalnih preduzeća i organizacija civilnog društva je dobilo finansijsku, edukativnu i mentorsku podršku, kreirano je 280 i očuvano 51 radno mesto, a plasirani su krediti u iznosu od 1,3 miliona evra. Svi korisnici našeg programa prošli su onlajn edukaciju na posebno za ove potrebe kreiranoj platformi. Tokom 2019. godine je, usled velikog odziva klijenata i povećanih potreba za mentorskim uslugama, uz podršku USAID-a udvostručen broj mentora koji učestvuju u programu, a uvedene su i nove oblasti mentorske podrške.

Kroz program donacija Superste.net u 2019. novčano i mentorski je podržano 11 projekata, samo fond za realizaciju nagrađenih projekata je bio 5,1 miliona dinara. Dodatnih 5,066 miliona dinara uloženo je u realizaciju programa (mentorska podrška, organizacija brojnih događaja i radionica). Tradicionalno, program je bio namenjen formalnim i neformalnim grupama, mladim aktivistima koji žele da se realizuju društveno odgovorne ideje i programe, projekte inspirisane savremenim izazovima društva u kojem žive, sa ciljem unapređenja kvaliteta života svojih zajednica.

Da su mediji i javnost prepoznali značaj tema kojima je Erste Banka bila posvećena prošle godine svedoči i broj objava u medijima. O Erste Banci je ukupno zabeleženo 2.272 medijske objave u periodu januar - decembar 2019, od kojih je 215 na temu društveno odgovornih programa Banke. (prema kliping izveštajima i analizama Executive Group-a i Ninamedie).

Izveštavanje o društvenoj odgovornosti za nas je sastavni deo šireg procesa kom smo dugoročno posvećeni. Cilj nam je da našim mnogobrojnim stejkholderima na jasan i transparentan način predstavimo sve aktivnosti i inicijative koje smo realizovali u toku jedne godine, kao i da najavimo predstojeće planove i programe. Od 2008. godine redovno objavljujemo godišnje izveštaje o društvenoj odgovornosti, a od 2011. godine smo kao prva Banka i jedna od prvih kompanija u Srbiji izveštaj bazirali na međunarodno priznatim okvirima GRI (Global Reporting Initiative). Od 2013. godine Banka je izveštaj o društvenoj odgovornosti proširila i unapredila uvođenjem indikatora koje je GRI definisao isključivo za finansijski sektor. Oslanjanjem na GRI Financial Services Sector Supplement (FSSS), Izveštaj o društveno odgovornom poslovanju Banke je postao je relevantan izvor podataka i za međunarodne finansijske institucije sa kojima Banka sarađuje. Od 2018. godine Banka je implementirala i najnovije GRI standarde kao i izveštavanje prema Ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih nacija.

Sve izveštaje Erste Banke o društveno odgovornom poslovanju možete naći na linku:
https://www.erstebank.rs/sr/o-nama/drustveno-odgovorno-poslovanje.
Izveštaj o društveno odgovornom poslovanju Erste Banke za 2019. godinu biće objavljen do kraja jula 2020. godine na sajtu Banke.

3. ODGOVORNOST PREMA ŽIVOTNOJ SREDINI

Svojim dugogodišnjim strateškim pristupom zaštiti životne sredine, Banka se obavezala da će dosledno sprovoditi definisane odgovorne prakse u ovoj oblasti, ali i da će ih kontinuirano unapređivati.
Banka kao uslužno preduzeće nije među većim zagađivačima životne sredine, ali nastoji da sagleda ključne rizike našeg poslovanja na životnu sredinu, sa ciljem da negativne uticaje umanji a pozitivne maksimizuje.

Fokus delovanja Banke je na smanjenju negativnih uticaja i unapređenju dobrih ekološki prihvatljivih praksi u svakodnevnom poslovanju, pri čemu se, na strateškom nivou, pored važeće Strategije DOP, Banka oslanja na odgovarajuće dokumente kao što su Procedura za upravljanje otpadom i Načela upravljanja zaštitom životne sredine.

Obzirom da odgovorna upotreba resursa predstavlja primarni aspect u okviru najznačajnijih uticaja Banke na životnu sredinu, Banka je uspostavila sisteme za precizno praćenje potrošnje energenata, a od 2015. godine i kroz implementiran softver „cr360" kojom obrađuje uticaj na životnu sredinu u skladu sa svetskim standardima.

Iz godine u godinu, Erste Banka nastoji da prilagođavanjem i izgradnjom svojih poslovnih objekata u skladu sa ekološki prihvatljivim kriterijumima u što značajnijoj meri pruži svoj doprinos efikasnom i racionalnom korišćenju vode, energije i drugih resursa, kao i upotrebi obnovljivih i recikliranih materijala.
U skladu s tim ciljem Banka je do sada uredila 23 filijala kao i poslovni prostor koji koristi unutar kompleksa „Sirius" u Beogradu i poslovni prostor unutar objekta Aleksandar zgrada u Novom Sadu, a od nedavno, Banka se snabdeva električnom energijom proizvedenom iz obnovljivih izvora energije. Pored toga što precizno prati i meri sve ključne parametre u vezi s potrošnjom resursa, Banka nastoji da pozitivno utiče na održivost i razvrstavanjem i predajom otpada na reciklažu.
Kako znatne količine papirnog otpada nastaju kao rezultat naših svakodnevnih aktivnosti, Banka je usmerila svoje inicijative prvenstveno na smanjenje korišćenja papira, uvođenje sertifikovanog papira u upotrebu, kao i na reciklažu.

U 2019. godini u oblasti životne sredine zabeležili smo sledeći uticaj:

- Zabeležena ukupna emisija 1.514 tCO2e

  (Navedeni podatak se odnosi na ukupnu emisiju gasova staklene bašte u tonama CO2 ekvivalent)
- Ukupna potrošnja energije (kWh/a) 4.476.268

  Električna energija 2.638.182 kWh/a

  Grejanje i hlađenje 1.838.086 kWh/a
- Ukupna količina generisanog otpada (t) 19,98

4. SVI VAŽNIJI POSLOVNI DOGAĐAJI KOJI SU NASTUPILI NAKON PROTEKA POSLOVNE GODINE ZA KOJU SE IZVEŠTAJ PRIPREMA

Nije bilo događaja nakon datuma bilansa stanja koji bi zahtevali korekcije ili obelodanjvanja u pojedinačnim finansijskim izveštajima za 2019. godinu.

5. OPIS OČEKIVANOG RAZVOJA U NAREDNOM PERIODU

Erste Bank a.d. Novi Sad želi da ostane jedna od vodećih banaka u Srbiji koja pruža finansijske usluge fizičkim i pravnim licima. Ovaj cilj Banka namerava da ostvari putem tri prioriteta koje je definisala Erste Grupa, a to su: visok kvalitet podataka, rast poslovanja u segmentu poslova sa stanovništvom i pravnim licima, kao i jasno upravljanje i rukovođenje.

U segmentu poslova sa stanovništvom, Erste Bank razvija dugoročnu saradnju sa klijentima stalnim unapređenjem proizvoda i usluga, snažnim prisustvom na domaćem tržištu preko mreže filijala i alternativnih kanala distribucije, sa ciljem ispunjenja potreba klijenata i većeg zadovoljstva zaposlenih, što treba da se reflektuje u unapređenju korisničkog iskustva, kontinuiranom i zdravom rastu, kao i u povećanju profitabilnosti.

U pogledu poslova sa pravnim licima, Banka namerava da nastavi da bude pouzdan i dugotrajan partner sa svojim klijentima, što se može ostvariti visokim kvalitetom i diversifikacijom finansijskih usluga, kao i profesionalnim odnosom prema klijentima u ovom segmentu, što će dovesti do ostvarivanja što veće profitabilnosti sa što nižim rizikom.

Banka kontinuirano, kroz Strategiju upravljanja rizicima, ali i drugim poslovnim strategijama, definiše ciljani profil izloženosti rizicima i strukture portfelja sa prevashodnim ciljem održivosti poslovanja na dugi rok, usklađenosti sa domaćim regulatornim zahtevima i usaglašenosti sa standardima Erste Grupe.

Uspeh Banke uveliko zavisi i od poverenja koje naši klijenti, akcionari, naši zaposleni i javnost imaju u kapacitete rada i integritet Banke, odnosno Erste Grupe. Ovo poverenje je zasnovano na usklađenosti poslovanja sa svim važećim zakonskim, regulatornim i internim propisima, kao i standardima Erste Grupe, ali i na poštovanju tržišnih standarda i pravila ponašanja u svim poslovnim aktivnostima Banke.

Banka vodi računa o stručnom osposobljavanju i usavršavanju svojih zaposlenih, a naročito onih koji obavljaju poslove identifikacije, merenja i praćenja rizika, uzimajući u obzir obim, vrstu i izloženost rizicima poslova koje Banka obavlja, kao i rizični profil Banke.

Erste Bank a.d. Novi Sad će nastaviti da pruža sveobuhvatnu podršku stanovništvu i privredi Srbije prilikom ostvarivanja njihovih finansijskih potreba i ciljeva. Principi poslovanja koji podrazumevaju fokusiranje na stalno poboljšanje usluge klijentima, te konstantno unapređivanje unutrašnje organizacije i efikasnosti, i ubuduće će činiti osnovu poslovanja Banke.

Misija Banke:

Posvećeni smo poboljšanju kvaliteta života ljudi i zajednica tako što podstičemo finansijsku stabilnost, sigurnost i prosperitet - iskreno, pravedno i sa poštovanjem.

Naše vrednosti:

ODGOVORNOST
- preuzimamo odgovornost za razvoj Banke i nas samih

PODRŠKA
- slušamo, razumemo i pomažemo

POVERENJE
- držimo datu reč i gradimo kvalitetne odnose

INOVATIVNOST
- podstičemo novo i stalno unapređujemo postojeće

STVARANJE
- stvaramo vrednost za naše klijente, akcionare i nas same

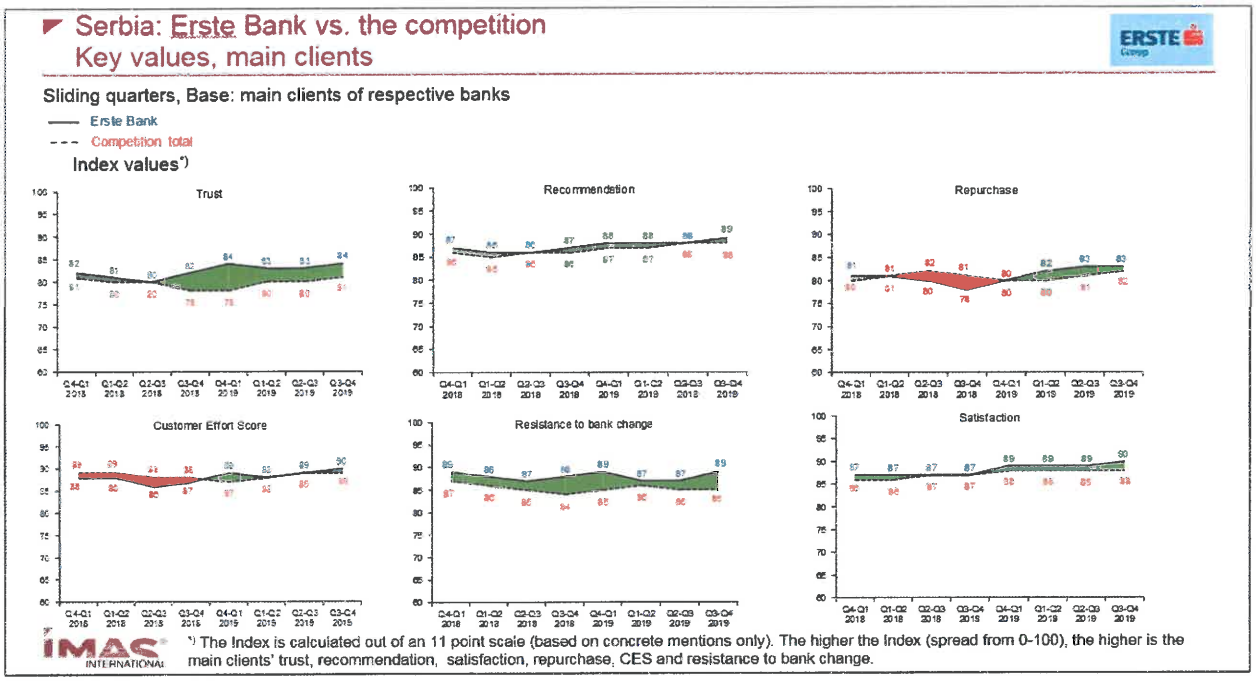
Detaljna i precizna implementacija Strategije vrši se kroz Akcioni plan, godišnje budžete, Kreditne politike, Cenovne pravilnike i dr. dokumenta Banke.

6. AKTIVNOSTI NA POLJU ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA ZA 2019. GODINU

Aktivnosti društva na polju istraživanja i razvoje su prikazane za Banku, kao nosioca Grupe.

Banka je u toku 2019. godine redovno sprovodila istraživanja tržišta i analizirala rezultate kvantitativnih i kvalitativnih istraživanja o nivou kvaliteta servisne usluge kako na nivou tržišta, tako i na nivou Banke i posebnih poslovnih jedinica banke. Uz angažovanje nezavisnih agencija za istraživanje tržišta sprovedena su merenja i analize nivoa zadovoljstva i lojalnosti klijenata Erste Banke i drugih banaka, kao i kvalitet procesa u Erste banci.

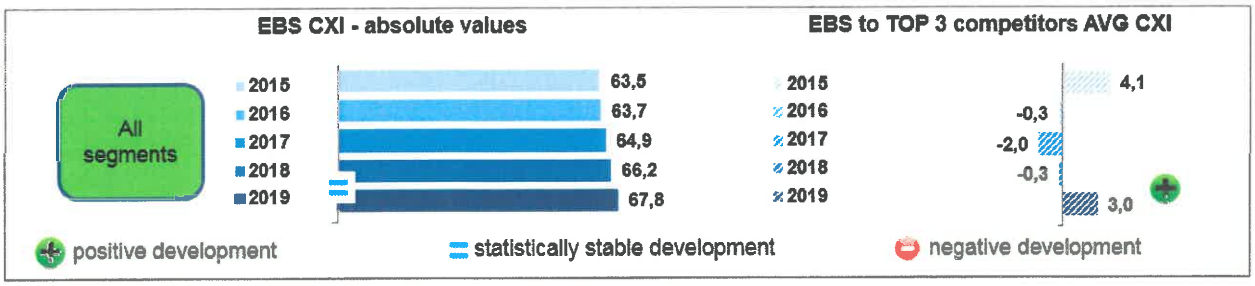
Putem **„Banking Market Monitor"** istraživanja Erste Banka meri 6 ključnih parametara kvaliteta usluge kako kod svojih klijenata, tako i kod klijenata konkurentskih banaka. Parametri kvaliteta usluge koji se mere su: poverenje, zadovoljstvo, preporuka, jednostavnost poslovanja sa bankom, ponovna kupovina i verovatnoća promene banke. **Na svih 6 posmatranih parametra kvaliteta usluge Erste Banka beleži rezultat koji je iznad proseka konkurencije.** Na ovaj način Erste Banka konstantno meri svoje performanse u odnosu na tržište, i kroz aktivnosti koje sprovodi na unapređenju iskustva klijenata radi na jačanju svoje pozicije među bankama liderima u domenu zadovoljstva klijenata.

Na osnovu rezultata dobijenih putem **„Banking Market Monitor"** istraživanja Erste Banka računa indekse zadovoljstva klijenata – **CXI** (Customer Experience Index) i **NPS** (Net Promoter Score). Posmatrano na nivou banke (uključeni segmenti stanovništva, malih preduzeća i preduzetnika i SME) **Erste Banka je ostvarila rast u CXI** i ostvarila je rezultat od +3 u odnosu na Top 3 konkurenta. Dok po indeksu NPS beležimo +1 u odnosu na rezultat Top 3 konkurenta i kažemo da je indeks stabilan u odnosu na prošlu godinu tj nije bilo promena u stepenu preporuke od strane klijenata.

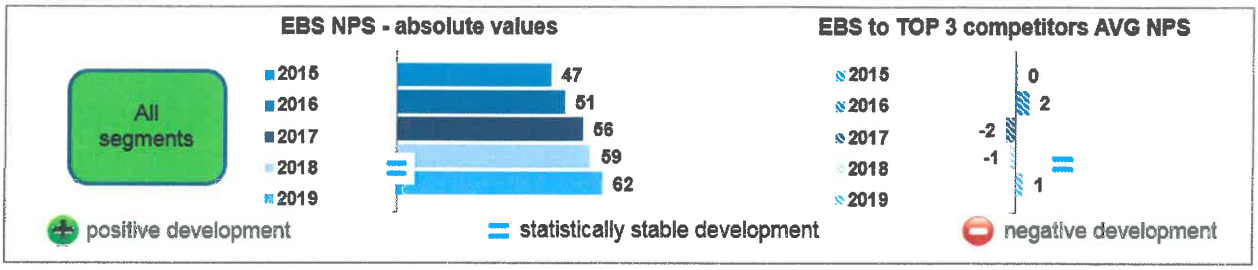
Erste Banka sprovodi i Istraživanje zadovoljstva klijenata pruženom uslugom odmah nakon određenog događaja (**event-triggered istraživanja**). Događaji koje posmatramo su otvaranje računa (dinarski i devizni), polaganje depozita, odobrenje keš kredita, odobrenje stambenog kredita i odobrenje kredita za mala preduzeća i preduzetnike. U roku od nedelju dana nakon što je klijentu pružena jedna od gore navedenih proizvoda/usluga **pružamo im mogućnost da odmah, direktno iskažu svoje (ne)zadovoljstvo uslugom** i time nam pomognu da unapredimo naš kvalitet usluge. Na nedeljnom nivou Erste Banka prati odgovore klijenata i reaguje na adekvatan način.

Customer Experience Index –

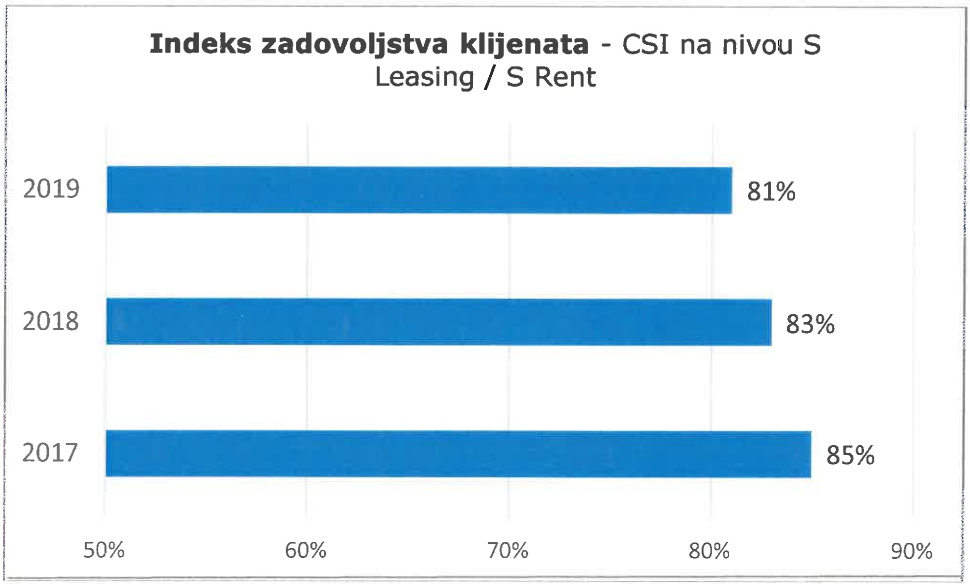

6. AKTIVNOSTI NA POLJU ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA ZA 2019. GODINU (nastavak)

Net Promoter Score -

Svake godine se sprovodi i **„Istraživanje zadovoljstva klijenata" S Leasing-a i S-Renta**, u cilju obezbeđivanja visokog zadovoljstva klijenata na nivou cele kompanije.

Podršku klijentima Banka pruža svojim klijentima i kroz svoj napredni sistem upravljanja i rešavanja prigovora u kojem je kvalitet rešavanja prigovora na prvom mestu. I u 2019. godini Banka se izdvaja od konkurencije po brzini rešavanja prigovora. Na osnovu analize i merenja u toku 2019. godine 90,08% prigovora je rešeno u roku od 7 dana. Cilj Banke je konstantno unapređenje kvaliteta servisne usluge po kojoj je Banka prepoznata kao vodeća Banka na bankarskom tržištu Srbije.

BRZINA REŠAVANJA PRIGOVORA, REKLAMACIJA I PRITUŽBI NA SERVISNU USLUGU NA NIVOU BANKE

U PERIODU OD 01.01. DO 31.12.2019. GODINE

Do 24h	Do 7 dana	Do 30 dana	Preko 30 dana	Ukupno
75,52%	14,56%	8,82%	1,10%	100%

Napomena: u okviru S Leasinga / S Renta postojala su 2 pisana prigovora u 2019. godini.

Uz kontinuirano proučavanje potreba i očekivanja klijenata, Banka u okviru svoje organizacije sistemski meri i unapređuje zadovoljstvo klijenata i koristi ga kao stalni alat za unapređenje kvaliteta internih procesa i servisne usluge.

7. IZLOŽENOST RIZICIMA

Funkcije praćenja i upravljanja rizicima su u nadležnosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom, kao posebnih organizacionih jedinica u Banci/Grupi. Politike upravljanja rizicima, strategija upravljanja rizicima kao i strategija upravljanja kapitalom povezane su sa strategijom Banke/Grupe, a obuhvataju definisanje vrste rizika, načine upravljanja tim rizicima kao i stepen rizika koje je Banka/Grupa voljna da prihvati kako bi postigla svoje poslovne ciljeve. Posebna pažnja se poklanja punoj usklađenosti sa relevantnim propisima Narodne Banke Srbije (NBS).

Odgovornosti Sektora upravljanja kreditnim rizicima i Sektora upravljanja strateškim rizicima, portfoliom i kapitalom obuhvataju sledeće:

- Identifikovanje i merenje odnosno procena izloženosti Banke/Grupe prema pojedinim vrstama rizika;
- Praćenje rizika, uključujući njihov nadzor i kontrolu, izradu analiza i izveštaja o visini pojedinih rizika, njihovim uzrocima i posledicama;
- Merenje odnosno procena kao i upravljanje rizičnim profilom Banke/Grupe i adekvatnosti kapitala;
- Praćenje parametara koji utiču na poziciju izloženosti Banke/Grupe rizicima, prevashodno uključujući upravljanje i optimizaciju kvaliteta aktive i troška rizika;
- Razvijanje i primena kvantitativnih modela za upravljanje rizicima kao elemenata u procesu naprednog poslovnog odlučivanja i određivanja cene rizika;
- Izrada strategija i predloga limita izloženosti Banke/Grupe po pojedinim vrstama rizika i njihova kontrola;
- Kvantifikovanje uticaja promena u ekonomskom ciklusu ili stresnih događaja na finansijski položaj Banke/Grupe;
- Procena rizičnosti uvođenja novih proizvoda i eksternalizacije aktivnosti;
- Izrada metodologija, procedura i politika za upravljanje rizicima u skladu sa važećom zakonskom regulativom, standardima Erste Grupe, dobrom poslovnom praksom i posebnim potrebama Banke/Grupe;
- Razvoj i implementacija različitih tehničkih platformi i alata;

Banka/ Grupa adekvatno identifikuje rizike kojima je izložena i u skladu sa tim sprovodi aktivnosti upravljanja istim, nastojeći da ih izbegne ili svede u prihvatljive okvire.

Upravljanje rizicima u Banci/ Grupe u 2019. godini sprovođeno je uspešno što se pre svega ogleda u poboljšanoj rejting distribuciji portfolija i smanjenom iznosu troška ispravke vrednosti, zatim usaglašenosti poslovanja sa definisanim politikama i procedurama za upravljanje rizicima kao i njihovom kontinuiranom poboljšanju, stalnom fokusu Upravnog i Izvršnog odbora na kvalitetnom upravljanju rizicima, korišćenju savremene tehnologije u radu Banke/ Grupe i njenom kontinuiranom unapređenju, kao i usvojenoj kulturi upravljanja rizicima od strane zaposlenih u Banci/ Grupi.

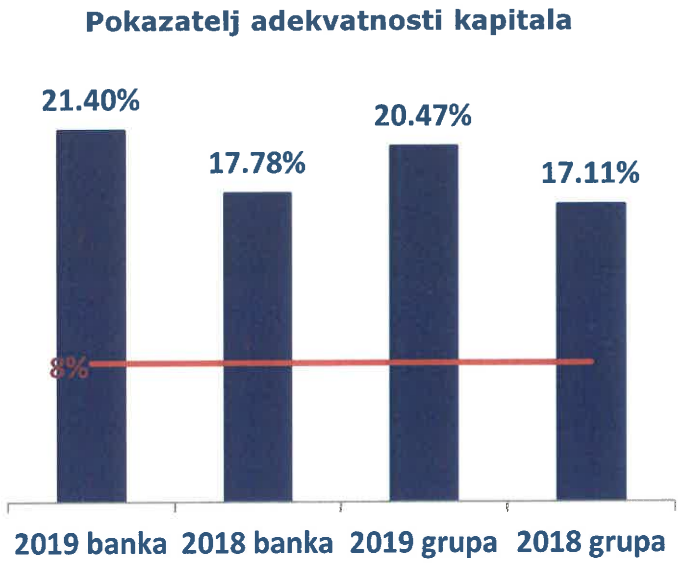
Procena materijalne značajnosti rizika kojima Banka može biti izložena u 2018. godini je pokazala da su sledeći rizici materijalno značajni:

- Kreditni rizik (uključujući rizik druge ugovorne strane, rizik koncentracije, rezidualni rizik i kreditno-devizni rizik);
- Tržišni rizik u knjizi trgovanja;
- Kamatni rizik u bankarskoj knjizi;
- Devizni rizik ;
- Operativni rizik;
- Rizik likvidnosti;
- Strateški rizik
- Reputacioni rizik;
- Makroekonomski rizik (transverzalni rizik koji se odražava na sve prethodno navedene tipove rizika).

7. IZLOŽENOST RIZICIMA (nastavak)

Za materijalno značajne rizike (osim onih rizika koji se u okvir za upravljanje rizicima uključuju kroz precizno uspostavljen sistem praćenja i limita ili kroz stres testiranje) Banka/ Grupa kvartalno sprovodi procenu interne adekvatnosti kapitala u skladu sa relevantnim metodologijama i standardima prilikom računanja kapitalnih zahteva i internog kapitala koji Banci/ Grupi stoji na raspolaganju za apsorbovanje tih rizika.

Pored toga, Banka/ Grupa kontinuirano na osnovu NBS odluke iz oblasti adekvatnosti kapitala obračunava kapitalne zahteve i kapital prilikom računanja pokazatelja adekvatnosti kapitala. U skladu sa navedenim, kapitalni zahtev za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane i za rizik izmirenja/ isporuke po osnovu slobodnih isporuka se obračunava prema standardizovanom pristupu kao i kapitalni zahtev za cenovni rizik uz primenu metoda dospeća i kapitalni zahtev za operativni rizik primenom pristupa osnovnog indikatora i kapitalni zahteva za rizik prilagođavanja kreditne izloženosti primenom standardizovanog pristupa.

Adekvatnost kapitala izračunata je kao odnos regulatornog kapitala i rizične aktive, na dan 31. decembra 2019. godine. Banka/Grupa je dužna da održava minimalne pokazatelje adekvatnosti kapitala propisane od strane Narodne banke Srbije (8% za adekvatnost kapitala, 6% za adekvatnost osnovnog kapitala i 4,5% za adekvatnost osnovnog akcijskog kapitala), kao i da ispunjava zahteva za kombinovani zaštitni sloj kapitala. Pored zahteva definisanih u vidu minimalnih pokazatelja adekvatnosti kapitala i zaštitnih slojeva kapitala, Banka/Grupa je u obavezi da ispunjava i dodatni regulatorni minimalni kapitalni zahtev, definisan u procesu sveobuhvatne supervizorske procene (Supervisory Review and Evaluation Process - SREP). Pokazatelj adekvatnosti kapitala Banke na dan 31. decembra 2019. godine iznosi 21,40%. Na konsolidovanoj osnovi pokazatelj adekvatnosti kapitala 31. decembra 2019. godine iznosi 20,47%.

Likvidnost Grupe se prati i kontroliše kroz obezbeđenje kontinuirane sposobnosti Banke/Grupe da se obezbede likvidna sredstva za isplatu depozita klijenata, finansiranje rasta aktive i operativnog poslovanja, kao i za izmirenje ostalih ugovornih obaveza. Banka je tokom 2019. godine imala pokazatelj dnevne likvidnosti i pokazatelj pokrića likvidnom aktivom iznad zakonom propisanog nivoa.

Banka/Grupa svojom imovinom i obavezama upravlja na način koji joj obezbeđuje da u svakom trenutku ispunjava sve svoje obaveze, kao i da njeni komitenti raspolažu svojim sredstvima u Banci/Grupi u skladu sa ugovorenim rokovima.

Upravljanje rizikom promene kamatnih stopa Banka/Grupa ima za cilj optimizaciju odnosa ovih uticaja u smislu uticaja na neto prihod od kamate sa jedne, i ekonomsku vrednost kapitala sa druge strane. Odbor za upravljanje aktivom i pasivom upravlja ročnom usklađenošću aktive i pasive na osnovu: smernica Erste Group-e AG, makroekonomskih analiza i predviđanja, predviđanja uslova za postizanje likvidnosti, analize i predviđanja trendova kamatnih stopa na tržištu za različite segmente aktive i pasive.

Devizna pozicija Banke/Grupe kao rizik da će doći do promene vrednosti finansijskih instrumenata i negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke/Grupe usled promena deviznog kursa, je u toku 2018. godine bila ispod maksimalno propisanog nivoa otvorene devizne pozicije. Pokazatelj deviznog rizika Banke na dan 31. decembra 2019. godine iznosi 0,11% kapitala Banke, što je znatno ispod propisanog maksimuma od 20% kapitala. Pokazatelj deviznog rizika na konsolidovanoj osnovi na dan 31. decembra 2018. godine iznosi 0,38% kapitala Grupe.

7. IZLOŽENOST RIZICIMA (nastavak)

Pokazatelji poslovanja Banke/Grupe – usaglašenost sa zakonskim pokazateljima

Banka je dužna da obim i strukturu svog poslovanja i rizičnih plasmana uskladi sa pokazateljima poslovanja propisanim Zakonom o bankama i relevantnim odlukama Narodne banke Srbije donetim na osnovu navedenog Zakona. U toku 2019. godine, Banka pojedinačno i na konsolidovanoj osnovi kontinuirano ostvarivala propisane pokazatelje poslovanja.

Pokazatelji poslovanja	Propisani	Ostvareni - Grupa	Ostvareni - ERSTE Banka
1. Kapital	Minimum EUR 10 miliona	EUR 283.782.619	EUR 282.190.908
2. Adekvatnost kapitala	Minimum 8%	20,47	21,40
3. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala	Minimum 4,5%	18,22	19,03
4. Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala	Minimum 6%	18,22	19,03
5. Ulaganja Banke	Maksimum 60%	9,36	9,04
6. Izloženost prema licima povezanim sa Bankom	bez limita	8,71	10,82
7. Veliki i najveći mogući krediti u odnosu na kapital	Maksimum 400%	21,66	23,85
8. Likvidnost:			
– pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,8	1,49	1,49
– uži pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,5	1,38	1,38
9. PPLA	Minimum 100%	197,37	192,57
10. Pokazatelj deviznog rizika	Maksimum 20%	0,38	0,11
11. Izloženosti Banke prema grupi povezanih lica	Maksimum 25%	12,95	13,02
12. Izloženosti Banke prema licu povezanom sa Bankom	bez limita	4,95	4,98
13. Ulaganja Banke u lica koja nisu u finansijskom sektoru	Maksimum 10%	0,08	0,08

8. SVI ZNAČAJNIJI POSLOVI SA POVEZANIM LICIMA

U svom redovnom poslovanju Grupa ostvaruje poslovne transakcije sa svojim akcionarima i drugim povezanim licima. Banka/Grupa ulazi u odnose sa matičnim pravnim licem – većinskim akcionarom Erste Group Banka AG, drugim akcionarom i ostalim članicama Erste grupe. Na dan 31. decembra 2019. godine, zbir neto izloženosti prema licima povezanim sa Bankom iznosi 10,82% kapitala Banke. Zbir neto izloženosti Grupe iznosi 8,71%.

Banka/Grupa licima povezanim sa Bankom/Grupom nije odobravala uslove koji su povoljniji od uslova odobrenih licima koja nisu povezana sa Bankom/Grupom, u skladu sa članom 37. Zakona o bankama.

Novi Sad, 9. mart 2019. godine

Odobreno od rukovodstva Erste Bank a.d. Novi Sad

Stevan Čomić Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga	Aleksandra Radić Član Izvršnog odbora	Slavko Carić Predsednik Izvršnog odbora

ERSTE BANK a.d. 22 NOVI SAD

Erste Bank a.d. Novi Sad
Bulevar oslobođenja br. 5
21000 Novi Sad
www.erstebank.rs
info@erstebank.rs

Tel: 080 0201 201
066 8969 000
Fax: 021 4809 700

Agencija za privredne registre: 974/2005
Matični broj: 08063818
PIB: 101626723
Poslovni račun: 908-34001-19
Ukupan upisani i uplaćeni kapital:
12.909.000.000,00 RSD

IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE IZVEŠTAJA

Na osnovu odredbi člana 50. stav 2. tačka 3. Zakona o tržištu kapitala („Sl. Glasnik RS" br. 31/2011), lica odgovorna za sastavljanje godišnjeg izveštaja, daju sledeću

I Z J A V U

Prema našem najboljem saznanju, godišnji finansijski izveštaj društva Erste Bank a.d. Novi Sad, Bulevar oslobođenja 5, Novi Sad, MB 08063818, za 2019. godinu sastavljen je uz primenu odgovarajućih međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i daje istinite i objektivne podatke o imovini, obavezama, finansijskom položaju i poslovanju, dobicima i gubicima, tokovima gotovine i promenama na kapitalu javnog društva.

Lice odgovorno za sastavljanje izveštaja
Direktor Sektora računovodstva i kontrolinga

Stevan Čomić

Zakonski zastupnik
Predsednik Izvršnog odbora

Slavko Carić

ERSTE BANK a.d. ERSTE BANK 1 NOVI SAD

ERSTE Bank

ERSTE BANK A.D. NOVI SAD
SKUPŠTINA AKCIONARA
Broj: 102/2020-39/2
Datum: 31.03.2020. godine

Na osnovu člana 8. stav 1. tačka 3. Statuta Erste Bank a.d. Novi Sad, Bulevar oslobođenja 5 («Banka»), Skupština akcionara na svojoj 39. redovnoj sednici održanoj dana 31.03.2020. godine donosi:

ODLUKU
O USVAJANJU REDOVNIH GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA
ERSTE BANK A.D. NOVI SAD ZA 2019. GODINU

1. Usvajaju se Redovni godišnji finansijski izveštaji Erste Bank a.d. Novi Sad za 2019. godinu sa Mišljenjem revizora. Redovne godišnje finansijske izveštaje čine Bilans stanja, Bilans uspeha, Izveštaj o ostalom rezultatu, Izveštaj o tokovima gotovine, Izveštaj o promenama na kapitalu i Napomene uz finansijske izveštaje.

2. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsednik Skupštine

Gabor Dobrovolni

ERSTE BANK A.D. NOVI SAD
SKUPŠTINA AKCIONARA
Broj:102/2020-39/3
Datum: 31.03.2020.

Na osnovu člana 8. stav 1. tačka 3. Statuta Erste Bank a.d. Novi Sad, Bulevar oslobođenja 5 («Banka»), Skupština akcionara na svojoj 39. redovnoj sednici održanoj dana 31.03.2020. godine donosi:

ODLUKU
O USVAJANJU KONSOLIDOVANIH GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA
ERSTE BANK A.D. NOVI SAD ZA 2019. GODINU

1. Usvajaju se Konsolidovani godišnji finansijski izveštaji Erste Bank a.d. Novi Sad za 2019. godinu sa Mišljenjem revizora. Konsolidovane godišnje izveštaje čine Konsolidovani bilans stanja, Konsolidovani bilans uspeha, Konsolidovani izveštaj o ostalom rezultatu, Konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine, Konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu i Napomene uz finansijske izveštaje.

2. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsednik Skupštine

Gabor Dobrovolni

ERSTE BANK A.D. NOVI SAD
SKUPŠTINA AKCIONARA
Broj: 102/2020-39/4
Datum: 31.03.2020. godine

Na osnovu člana 8. stav 1. tačka 3. Statuta Erste Bank a.d. Novi Sad, Bulevar oslobođenja 5 («Banka»), Skupština akcionara na svojoj 39. redovnoj sednici održanoj dana 31.03.2020. godine donosi:

ODLUKU
O USVAJANJU GODIŠNJEG IZVEŠTAJA O POSLOVANJU
ERSTE BANK A.D. NOVI SAD ZA 2019. GODINU

1. Usvaja se Godišnji izveštaj o poslovanju Erste Bank a.d. Novi Sad za 2019. godinu sa Mišljenjem revizora.

2. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsednik Skupštine

Gabor Dobrovolni

ERSTE BANK A.D. NOVI SAD
SKUPŠTINA AKCIONARA
Broj: 102/2020-39/5
Datum: 31.03.2020. godine

Na osnovu člana 8. stav 1. tačka 3. Statuta Erste Bank a.d. Novi Sad, Bulevar oslobođenja 5 («Banka»), Skupština akcionara na svojoj 39. redovnoj sednici održanoj dana 31.03.2020. godine donosi:

ODLUKU
O UTVRĐIVANJU DOBITI
ERSTE BANK A.D. NOVI SAD ZA 2019. GODINU

Utvrđuje se dobit Erste Bank a.d. Novi Sad za 2019. godinu u iznosu od:

Dinara: 2.679.765.708,89

Predsednik Skupštine

Gabor Dobrovolni

ERSTE BANK A.D. NOVI SAD
SKUPŠTINA AKCIONARA
Broj: 102/2020-39/6
Datum: 31.03.2020. godine

Na osnovu člana 8. stav 1. tačka 3. Statuta Erste Bank a.d. Novi Sad, Bulevar oslobođenja 5 («Banka»), Skupština akcionara na svojoj 39. redovnoj sednici održanoj dana 31.03.2020. godine donosi:

ODLUKU
O RASPODELI DOBITI
PO FINANSIJSKIM IZVEŠTAJIMA
ERSTE BANK A.D. NOVI SAD ZA 2019.GODINU

Dobit ostvarena u 2019. godini će se raspodeliti:

u ostale rezerve u iznosu od

Dinara: 2.679.765.708,89

Predsednik Skupštine

Gabor Dobrovolni